Bismillahirrahmanirrahim

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla)

İstanbul, 2021

Allah peygamberler ve onlarla birlikte gönderdiği kitaplarda mana ve maksadı apaçık âyetlerle insanları Allah merkezli bir hayat nizamı kurmaya ve o nizamın sınırları içerisinde yaşamaya davet etmektedir. "İyi bilin ki, yaratmak da yönetmek de Allah'a aittir."

(A'raf, 54)

Ömrünü vahye adayan,
hayatını canlı bir Kur'an kılan Rasulullah'a
ve tüm insanlığa...

NÜZUL SIRASINA GÖRE

KUR'AN-I KERİM MEALİ

[MAKSADI VE YORUMU]

MUSTAFA ÇEVİK

YÜZLEŞME
hakikatle yüzleşmek için

Nüzul Sırasına Göre
Kur'an-ı Kerim Meali

[Maksadı ve Yorumu]

Mustafa ÇEVİK

YÜZLEŞME
hakikatle yüzleşmek için

Yüzleşme Kitap: 10
Tefsir-Meal: 1

Editör
Haldun ŞEKER

Mizanpaj & Kapak
ERİHA GRAFİK & SANAT

18. Baskı Haziran 2021

ISBN
978-605-82635-2-9

Yayıncı Adresi
ERİHA BASIM YAYIN MATB.
KİTAP VE TELİF AJANSI LTD.ŞTİ.
Mimar Sinan Mh. Selmanı Pak Cd.
No: 48/413 Üsküdar/İstanbul
0535 479 79 90
YuzlesmeKitap yuzlesmeyayinlari
yuzlesmekitap.com / yuzlesmekitap@gmail.com

Baskı ve Mücellit
ERİHA BASIM YAYIN MATB. LTD.ŞTİ.
Sertifika No: 50502

Copyright © 2021, Yüzleşme Kitap

"Yüzleşme Kitap" Eriha Basım Yayın Matbaacılık Kitap ve Telif Ajansı Ltd. Şti.'nin markasıdır.

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında yayınevinden izin alınmadan çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

PARA İLE SATILAMAZ

Mustafa ÇEVİK

Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinde 06.02.1949 tarihinde dünyaya gelen yazar, evli olup 3 çocuk babası ve 2 torun sahibidir.

İlk ve orta okulu Pınarbaşı'nda, lise tahsilini ise sırasıyla Pınarbaşı, Kayseri ve Biga'da tamamladı. 1972-1976 tarihleri arasında Ankara'da Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi İnşaat Bölümünde okudu. Şimdiki adı Gazi Eğitim Fakültesi olan Gazi Eğitim Enstitüsü'ne dışarıdan devam ederek mezun oldu. İstanbul, Ankara ve İzmir'de öğretmenlik yapan yazar, daha sonra istifa edip madencilik ve ticaretle uğraştı. Hayatı İslam'a göre yaşamanın gayreti içinde muhtelif araştırmalar yaptı. Ülkemizde ve dünyada İslam adına yaşananlar ile Kur'an'ın tanımladığı ve peygamberlerin yaşadığı din (nizam) arasındaki farklılıkları görüp, vahyin gönderiliş sebebine uygun, anlaşılmasını kolaylaştıracağına inandığı "Kur'an-ı Kerim Meali [Maksadı ve Yorumu]" çalışmasını yaptı.

ALFABETİK OLARAK DİZİLEN KUR'AN-I KERİM SÛRELERİNİN MUSHAF SIRASI, NÜZÛL SIRASI VE SAYFA NUMARASINI GÖSTERİR CETVEL

Sûre	Sıra	Nüzûl	Sayfa
A			
Abese	80	24	59
Âdiyât	100	14	46
ʻAlak	96	1	21
ʻAsr	103	13	45
A'lâ	87	10	39
A'râf	7	39	95
Ahkâf	46	66	336
Ahzâb	33	90	521
Âl-i İmrân	3	89	498
Ankebût	29	85	437
B			
Bakara	2	87	448
Beled	90	35	80
Beyyine	98	100	585
Burûc	85	27	64
C			
Câsiye	45	65	332
Cin	72	40	117
Cuma	62	110	627
D			
Duhâ	93	5	33
Duhân	44	64	328
E			
En'âm	6	55	246
Enbiyâ	21	73	382
Enfâl	8	88	489
F			
Fâtır	35	43	132
Fâtiha	1	7	35
Fecr	89	12	43
Felâk	113	20	52
Fetih	48	111	629
Fil	105	19	51
Furkan	25	42	125
Fussilet	41	61	307
G			
Gâşiye	88	68	345
H			
Hac	22	103	600
Hadîd	57	94	557
Hâkka	69	78	414
Haşr	59	101	587
Hicr	15	54	240
Hucurât	49	106	615
Hûd	11	52	214
Hümeze	104	32	72
İ			
İbrâhim	14	72	375
İhlâs	112	22	54
İnfitâr	82	82	426
İnsan	76	98	579
İnşikâk	84	83	428
İnşirah	94	6	34
İsrâ	17	50	189
K			
Kadr	97	25	61
Kâf	50	34	76
Kâfirûn	109	18	50
Kalem	68	2	23
Kamer	54	37	84
Kâri'a	101	30	68
Kasas	28	49	179
Kehf	18	69	347
Kevser	108	15	47
Kıyâmet	75	31	69
Kureyş	106	29	67
L			
Leyl	92	11	41
Lokmân	31	57	277
M			
Mâ'ûn	107	17	49
Mâide	5	112	634
Me'âric	70	79	417
Meryem	19	44	138
Muhammed	47	95	562
Mümtehine	60	91	530
Mürselât	77	33	73
Mutaffifîn	83	86	446
Mü'min	40	60	298
Mü'minûn	23	74	393
Mücâdele	58	105	611
Müddessir	74	4	30
Mülk	67	77	410
Münâfikûn	63	104	609
Müzzemmil	73	3	27
N			
Nahl	16	70	359
Nâs	114	21	53
Nasr	110	114	671
Nâzi'ât	79	81	423
Nebe'	78	80	420
Necm	53	23	55
Neml	27	48	170
Nisâ	4	92	533
Nûh	71	71	373
Nûr	24	102	591
R			
Ra'd	13	96	567
Rahmân	55	97	575
Rûm	30	84	430
S			
Sâd	38	38	88
Saf	61	109	624
Sâffât	37	56	268
Sebe'	34	58	282
Secde	32	75	402
Ş			
Şems	91	26	62
Şuarâ	26	47	159
Şûrâ	42	62	313
T			
Tâhâ	20	45	145
Tahrîm	66	107	618
Talâk	65	99	582
Târık	86	36	82
Tebbet	111	8	36
Teğâbun	64	108	621
Tekâsür	102	16	48
Tekvîr	81	8	37
Tevbe	9	113	653
Tîn	95	28	66
Tûr	52	76	406
V			
Vâkı'a	56	46	155
Y			
Yâsîn	36	41	120
Yûnus	10	51	201
Yûsuf	12	53	228
Z			
Zâriyât	51	67	341
Zilzâl	99	31	556
Zuhruf	43	63	320
Zümer	39	59	289

İÇİNDEKİLER

Ön Söz 13
1- 'Alak Sûresi 21
2- Kalem Sûresi 23
3- Müzzemmil Sûresi 27
4- Müddessir Sûresi 30
5- Duhâ Sûresi 33
6- İnşirah Sûresi 34
7- Fâtiha Sûresi 35
8- Tebbet Sûresi 36
9- Tekvîr Sûresi 37
10- A'lâ Sûresi 39
11- Leyl Sûresi 41
12- Fecr Sûresi 43
13- Asr Sûresi 45
14- Âdiyât Sûresi 46
15- Kevser Sûresi 47
16- Tekâsür Sûresi 48
17- Mâ'ûn Sûresi 49
18- Kâfirûn Sûresi 50
19- Fil Sûresi 51
20- Felâk Sûresi 52
21- Nâs Sûresi 53
22- İhlâs Sûresi 54
23- Necm Sûresi 55
24- Abese Sûresi 59
25- Kadr Sûresi 61
26- Şems Sûresi 62
27- Burûc Sûresi 64
28- Tîn Sûresi 66
29- Kureyş Sûresi 67
30- Kâri'a Sûresi 68
31- Kıyâmet Sûresi 69
32- Hümeze Sûresi 72
33- Mürselât Sûresi 73
34- Kâf Sûresi 76
35- Beled Sûresi 80
36- Târık Sûresi 82
37- Kamer Sûresi 84
38- Sâd Sûresi 88
39- A'râf Sûresi 95
40- Cin Sûresi 117
41- Yâsîn Sûresi 120
42- Furkan Sûresi 125
43- Fâtır Sûresi 132
44- Meryem Sûresi 138
45- Tâhâ Sûresi 145
46- Vâkı'a Sûresi 155
47- Şuarâ Sûresi 159
48- Neml Sûresi 170
49- Kasas Sûresi 179
50- İsrâ Sûresi 189
51- Yûnus Sûresi 201
52- Hûd Sûresi 214
53- Yûsuf Sûresi 228
54- Hicr Sûresi 240
55- En'âm Sûresi 246
56- Sâffât Sûresi 268
57- Lokmân Sûresi 277

58- Sebe' Sûresi 282
59- Zümer Sûresi..... 289
60- Mü'min Sûresi..... 298
61- Fussilet Sûresi 307
62- Şûrâ Sûresi..... 313
63- Zuhruf Sûresi 320
64- Duhân Sûresi..... 328
65- Câsiye Sûresi 332
66- Ahkâf Sûresi..... 336
67- Zâriyât Sûresi 341
68- Gâşiye Sûresi..... 345
69- Kehf Sûresi..... 347
70- Nahl Sûresi..... 359
71- Nûh Sûresi 373
72- İbrâhim Sûresi..... 375
73- Enbiyâ Sûresi..... 382
74- Mü'minûn Sûresi 393
75- Secde Sûresi..... 402
76- Tûr Sûresi 406
77- Mülk Sûresi 410
78- Hâkka Sûresi 414
79- Me'âric Sûresi 417
80- Nebe' Sûresi..... 420
81- Nâzi'ât Sûresi 423
82- İnfitâr Sûresi 426
83- İnşikâk Sûresi 428
84- Rûm Sûresi..... 430
85- Ankebût Sûresi 437
86- Mutaffifîn Sûresi..... 446
87- Bakara Sûresi..... 448
88- Enfâl Sûresi 489
89- Âl-İ İmrân Sûresi..... 498
90- Ahzâb Sûresi 521
91- Mümtehine Sûresi..... 530
92- Nisâ Sûresi..... 533
93- Zilzâl Sûresi..... 556
94- Hadîd Sûresi 557
95- Muhammed Sûresi 562
96- Ra'd Sûresi 567
97- Rahmân Sûresi 575
98- İnsan Sûresi 579
99- Talâk Sûresi 582
100- Beyyine Sûresi 585
101- Haşr Sûresi 587
102- Nûr Sûresi 591
103- Hac Sûresi 600
104- Münâfikûn Sûresi 609
105- Mücâdele Sûresi 611
106- Hucurât Sûresi 615
107- Tahrîm Sûresi 618
108-Teğâbun Sûresi 621
109- Saf Sûresi 624
110- Cuma Sûresi 627
111- Fetih Sûresi 629
112- Mâide Sûresi..... 634
113- Tevbe Sûresi 653
114- Nasr Sûresi 671

DİZİN

A

abdest; 92/43; 112/6.

adalet; 2/52; 10/8-10; 33/1-7; 38/21-22, 26; 39/56; 45/5, 132; 51/35, 47, 54; 52/84-86; 55/115; 58/24-26; 59/68-70, 75; 60/16-20, 78; 70/57-60, 75-76, 90; 73/47, 48-49, 78-80, 112; 91/10; 92/3, 58, 60-63, 64-65; 92/129, 135; 94/25; 97/7-8; 99/2-3; 101/23; 103/61-62; 106/9; 112/8, 41-43, 106-108.

adam öldürmek; 87/178; 92/92, 93; 112/32; 55/151; 50/33; 42/68

Âdem (a.s.); 87/30, 34, 35; 89/33, 34; 39/2, 19; 44/58; 45/116, 117, 120, 121

Adn Cennetleri; 113/72; 96/23; 69/31; 44/61; 45/76; 43/33; 38/50; 60/8; 109/12; 100/8

ahde vefa; 87/27, 40, 63, 80, 83, 84, 93, 100, 124, 177; 89/76, 76, 81, 183, 187; 92/21, 90; 112/1, 7, 12-14, 70; 39/102, 134, 169; 88/72, 74, 75; 96/20, 25; 70/91, 95; 50/34; 113/78, 87; 74/8-9; 63/49; 111/10

âhiret günü; 7/3; 87/4, 8, 62, 86, 94, 102, 114, 126, 130, 177, 200-201, 217, 220, 228, 232, 264, 89/22; 45, 56, 77, 85, 114, 145, 148, 152, 176; 92/38-39, 59, 74, 77,134, 136, 162; 112/5, 33, 41, 69; 55/32, 92, 113, 150; 39/45, 147, 150, 169, 88/67; 113/18, 19, 20, 38, 44-45, 69, 74, 99; 51/10, 64;52/16, 19, 22, 103; 53/37, 57, 101, 109; 96/26, 34; 72/3, 27; 70/22, 30, 41, 100, 107, 109, 122; 50/7, 10, 19, 21, 45, 72, 104; 45/127; 103/11, 15; 74/33, 74; 102/2, 14, 19, 23; 48/3-5, 66; 49/70, 83; 85/20, 27 36, 64; 84/16; 57/4; 90/21, 29, 57; 58/1, 8, 21; 38/7; 59/9, 26, 45; 60/39, 43; 61/7, 16, 31; 62/20; 63/35; 23/25, 27; 94/3, 20; 105/22; 101/3; 91/6, 13; 99/2; 2/33; 4/56; 31/21; 81/25; 25/17; 11/13; 5/4

ahlak, 89/134 135; 89/159; 92/17; 112/27, 29, 79; 88/58, 61; 102/2231; 47/137; 43/18; 110/2; 2/4; 81/12; 24/3, 7; 25/14; 11/18; 1/6-7

aile; 87/215; 88/75; 96/38; 50/23, 24, 26; 42/54; 85/8; 57/14; 66/15-17; 108/14-15

akıl; 87/44, 73, 75, 76, 164, 170, 171, 179, 242, 269; 89/65, 100, 118; 112/58, 103; 55/32, 151; 39/169; 88/22; 51/16, 92, 100; 52/51; 53/109, 111; 96/4, 19; 72/52; 70/12, 67; 45/53, 128; 73/10, 67; 103/46; 74/80; 102/58, 59, 61; 42/44; 47/28; 49/60; 85/35, 43, 63; 38/29, 43; 59/9, 18, 43; 60/54, 67; 94/17; 99/10; 12/5

akit; 87/235, 237, 282; 92/33; 34/1, 89

akraba; 87/27, 83, 177, 180, 215; 55/106, 55/152; 88/41; 113/115; 96/25; 70/90; 50/26, 102/22, 47/214, 51/18, 96/6; 54/18 62/23, 4 39/22, 101/7; 91/3

alay etmek 106/11

arş; 39/4649; 113/129; 51/3; 52/7; 96/2; 45/5; 73/22; 74/86, 116; 42/59; 48/26; 75/4; 59/75; 60/7, 15; 63/82; 94/4; 27/15; 78/17

aybaşı hali; 25/222

Azer (Hz. İbrahim'in Babası); 97/74

azgınlık 39/33; 96/25; 51/22, 23

B

bal 70/68-69; 95/15

Baal 56/125

Bakara Kıssası; 87/67-71

barış; 87/208; 92/90-91, 128; 88/61; 95/35; 91/8

basiret 55/104; 39/203; 51/43; 53/108

başa kakmak; 87/262, 264; 53/92; 47/22; 61/8; 106/17; 2/3; 4/6; 83/25; 28/6;

başörtüsü; 102/31

bayram namazı; 15/2

Bedir Savaşı; 89/13, 123; 88/7-19, 42-47, 65-71

besmele; 48/30

borç; 87/282; 92/11-12; 113/60, 98 76/40; 46/66; 2/46

boşanma; ; 87/227-237, 242; 92/20, 21, 35, 180; 90/28, 29 49, 52; 99/1-7; 107/5

böbürlenmek; 92/36; 52/10; 57/18

büyü; 87/102, 51/2, 52/7, 54/15

C

Calut; 87/249-251

Cebrail; 1/1; 23/5-6, 13-18; 24/11-16; 47/192-195; 70/101-103; 79/1-4; 80/37-39; 87/97-98, 253; 107/3-5; 112-109-110

cehalet; 87/67, 273; 89/154; 92/17; 112/50; 25/4

cehennem; 89/12; 92/55, 93, 97; 39/18, 41, 179, 113/63; 96/18; 72/16; 69/100, 102; 73/29; 42/34, 65; 85/54; 75/13; 43/36; 60/69, 60; 63/74-77; 77/6; 40/15, 23; 80/21; 27/10; 12/23

cenaze namazı; 113/84

cennet; 87/25; 89/15, 85; 39/42-53; 88/4; 113/72; 51/9 96/20-24; 54/45-49; 70/30-32; 69/31; 44/63; 103/14; 74/8 11; 42/15, 16; 56/40-61

cihat; 44/96; 46/4-26; 61/8; 62/16-17; 66/35; 70/120-122, 125; 72/13-14; 73/105; 85/56, 69; 87/153, 214, 218, 245; 88/74, 75; 89/13, 140-141, 142-143, 146-148, 165-166, 169-171; 90/35; 92/77; 94/10; 106/14-16; 111/17; 112/35, 54; 113/16, 19, 24, 38-40, 111-12; 114/1-3

cimrilik; 79/ 19-21; 89/180; 90/18-19; 92/37; 94/22-24; 95/36-38; 108/14-18; 113/75-78.

cinler 55/100, 112, 128; 39/38, 179; 50/88; 88/50; 48/39; 58/8, 12; 56/158; 40/1-17; 172/6

cizye; 113/29

cuma namazı; 110/9-10

cumartesi yasağı; 87/65; 92/47, 154; 39/163; 70/124

cömertlik; 50/29; 11/5

Ç

çalışmak; 23/34, 40, 41

çocuğun emzirilmesi; 87/233

D

Dabbetül Arz; 48/82-85

Davud (a.s.); 87/251; 92/163; 112/78; 55/84; 50/55; 73/78-80; 48/15-16; 58/10-11, 13; 38/17- 26

demir 94/25

deniz; 87/50, 164; 55/63 97, 39/138; 51/22, 90; 70/14

denizcilik; 51/22; 50/66; 57/31, 63/12, 13

deve; 55/144; 112/103

devlet idaresi; 87/30; 92/59 83 55/165; 51/14; 45/29; 102/55, 62; 48/32, 34, 37, 62; 49/34 38/26; 59/75; 43/39; 60/25 108/16

dinde zorlama; 87/256

dinden dönme; 87/108, 217; 89/86-90; 92/137; 70/106-109; 95/25; 23/35-38

doğru yol; 7/87; 87/5; 89/51, 73; 92/68, 143, 167; 112/16, 44 55/35, 87-88, 90, 116; 39/16 30; 88/36; 72/1-3; 70/9, 76; 45/123, 135; 73/51; 103/89 74/73-74; 85/69; 41/4; 62/52-53

domuz; 87/173; 112/3, 60; 55/145 70/115

dua; 7/1-7; 87/186; 39/55-56 75/16; 60/60; 37/10

dünya hayatı; 87/12; 89/14; 92/77 55/70; 51/7, 24; 96/26; 72/3 70/107; 69/28, 45, 46; 45/131; 49/60; 85/64; 84/7 60/39; 63/32; 66/20; 95/36; 94/20; 108/15

E

ebabil kuşları; 19/1-5

Ebu Bekir (ra); 113/40

Ebu Leheb; 8/1

ecel; 51/49

Ehli Kitap; 87/105, 109; 89/64, 65, 70, 71, 72, 75, 98, 99, 110, 113, 199; 92/123, 171; 112/15, 19, 47, 59, 65, 68, 77; 49/12; 85/46; 90/26; 94/29, 14/1, 6

Elyasa; 38/48; 55/83-89

emanet; 89/75; 88/27; 74/8; 79/32

emzirme; 87/333; 92/23; 103/2; 49/7, 12; 99/6

Ensar; 113/100, 117; 101/9

esirler; 87/85; 88/67, 70, 71; 95/4; 113/18; 95/4

Esma-i Hüsna; 39/180; 50/110; 45/8; 101/22; 25/2

evlatlık; 90/4, 5, 37, 40

evlenme; 87/129, 221, 230, 232, 235, 237; 92/3, 6, 9, 12, 25, 34, 35, 127-129, 112/5; 102/3, 32, 33, 60; 28, 27; 90/30, 37, 49, 50, 52, 53; 91/10

Eykeliler 47/176; 38/13; 34/14

Eyyub (a.s.); 92/163; 55/84; 73/83-84; 38/41-44

ezan; 112/58; 39/44; 113/3; 110/9

F

faiz; 87/275-281; 89/130; 92/161; 84/39

fal okları; 112/3, 90

fesat, fesatçılık; 87/11, 12, 27, 30, 60, 205; 89/18; 112/32, 33, 64; 39/56, 74, 85-86, 103, 127, 142; 88/73

fetih; 92/141; 88/19; 72/15; 75/28, 29; 111/1, 18, 27; 94/10; 109/13; 114/1

Firavun; 87/49, 50; 39/103-141; 52/96-99; 50/101-103; 45/24, 43-73; 47/10-66; 49/3-9; 60/23-29, 3646; 63/46-56; 64/17-33; 107/11; 81/17-25

Firdevs; 69/ 107; 74/1

fitne; 87/102, 191, 193, 217; 89/7; 92/91

fuhuş; 55/151; 39/28

G

ganimet; 88/1, 41, 69; 101/6-10

gayb; 87/3, 33; 89/44, 179; 55/50 59; 39/188; 52/31, 49, 123-53/102; 70/77; 69/26, 49; 44/61, 78; 73/49; 42/6; 48/65; 57/34; 58/14; 43/18; 41/11; 34/33; 76/41; 23/35; 94/25; 77/12; 2/47; 40/10, 26; 8/24

gazap; 89/134; 62/97; 8/1-5

gece namazı; 3/24; 3/20; 50/79

gemiler 87/164; 51/22; 72/32; 70/14; 50/66; 103/65; 84/46; 57/31; 43/12; 60/80; 63/12; 65/17

gıybet; 106/12, 32/1

gusül; 112/6; 92/43

Güneş; 41/38, 40

H

Habil ile Kabil; 112/27-**31**

Hacc; 87/158, 189, 196-200, 203; 89/97; 112/1, 2, 94-97; 113/3, 19; 103/22, 34; 111/27

Haman; 49/6, 38; 85/39; 60/23, 24; 60/36

hanif; 87/135; 89/67, 95; 92/125; 55/79, 161; 51/105; 70/120, 123; 103/31; 84/30; 100/5

haram aylar, 87/194, 217; 112/2 97; 113/5, 36

Harun (a.s.); 92/163; 55/85; 39/121, 142, 150; 51/75; 44/53; 45/30; 42/35

Harut ve Marut; 87/102

Havariler; 89/52; 112/111-112; 109/14

Hendek Savaşı; 90/9-25; 27/48

Hıristiyanlar; 87/62, 111, 113, 116, 120, 135, 140; 89/55, 61, 67, 69-73, 75

hırsızlık; 112/38; 53/73, 77, 81; 54/18; 91/12

hoşgörü; 87/109; 92/4; 112/13; 54/85; 102/22; 108/14

Hudeybiye Barışı; 20/25-27

Huneyn Günü; 9/25-26

huriler, 56/48-49, 64/54; 76/20; 97/72; 46/12

Hüdhüd Kuşu; 48/20-26, 27, 28

İ

İblis; 87/34; 54/31; 50/61; 69/74

İbrahim (a.s.); 87/1, 124132, 140, 258-260; 3, 65, 67-6**8**; 92/125; 55/161; 113/114

içki; 87/219-220; 112/90, 91; 95/15

İddet; 87/228, 234; 99/4

İdris (a.s.); 44/56; 73/85

İlyas; 55/85; 56/123, 130

İncil; 89/3, 48, 65; 112/45-47, 66, 68, 110; 39/157; 113/111;44/30

İsa (a.s.); 87/87, 136, 253; 89/45-52, 55, 59, 84; 92/158-159, 163, 171-172; 112/17, 46, 72, 75, 78, 110, 112, 114, 116-118

İsa'nın Babasız Doğması; 89/45-49; 92/171-172

İsa öldürülmedi; 92/157-159

İsmail (a.s.); 87/125, 127, 133, 136, 140; 89/84; 92/163; 55/86; 72/39; 44/54; 73/85; 56/101-107; 38/48

İsra; 50/1, 60

İsrail; 89/93

İsrailoğulları; 87/40, 47, 83, 122, 211; 89/49, 93; 112/12, 32, 70; 39/105, 134; 51/90, 93; 50/2, 4, 101, 104; 44/58; 45/47, 80, 94; 47/17, 22, 59, 197

israf; 39/31

K

Kâbe; 87/125, 127, 158; 89/90 97; 112/2, 97; 88/5, 35; 52/73; 72/37; 103/26, 29, 33; 71/28; 29/3

kadir gecesi; 64/3-6; 25/1-5

kan; 87/173; 112/3; 55/145; 39/113; 70/115

karınca; 48/17-19

Karun; 49/76, 79, 81; 85/39; 60/24

kıble; 87/115, 142-145, 148-150; 51/87

Kıyamet Günü; 7/4; 55/31; 39/6-9, 187; 52/103-105; 53/167; 45/105-108; 73/47; 103/1, 5**S** 56; 49/26-27, 74; 57/33; 58/31-33; 41/53; 56/20-32; 59/68; 60/20; 61/19-23; 63/66, 67-73; 65/27-35; 95/18

kibirlenmek; 92/36, 172, 173; 70/23-29; 50/38; 75/15; 59/60, 72

kumar; 87/219-220; 112/90-91

kurban; 87/196; 89/183; 112/2 27, 95, 97; 55/145, 162; 72/6; 70/115

Kureyş; 29/1

L

lakap takmak; 106/11

Levh-i Mahfuz; 46/78; 27/22-11/10

Lokman (a.s.) ve Milleti; 57/12-13, 16-17

Lût (a.s.) ve Milleti; 55/86; 39/80 52/70, 74, 77, 81, 89; 54/59, 61; 73/71, 74; 103/43; 47/160-161, 167; 48/54, 56; 85/26, 28; 56/133; 38/13; 34/13; 37/33; 107/10

M

Marut; 87/102

Mecusiler; 103/17

Medine; 113/101, 120; 90/60; 104/8

Medyen; 39/85; 113/70; 52/84, 45/40; 103/44; 49/22-23, 85/36

mehir, 87/236-237; 90/50-51; 91/10, 11; 92/4, 20-21, 23, 24-25, 127; 112/5

Mekke; 89/96; 111/24

melekler 87/34; 55/61; 39/1-206; 88/9-12; 113/17; 37/7-8, 28-31; 50/61; 69/50; 45/116; 73/19; 75/11; 43/1; 56/149; 38/71-74; 60/7-9; 63/19; 34/17; 23/27; 79/3; 4/31; 82/10-12; 86/21

merhamet; 44/13; 35/12-17

Merve; 87/158

Meryem; 87/87, 253; 89/36-37, 42-45; 92/156-157; 112/17, 46; 113/31; 44/16, 27, 34; 74/50; 90/7; 63/57; 94/27; 109/6

Mescid-i Haram; 87/144, 146, 150, 191, 217; 112/2; 88/34; 113/7, 19, 28; 50/1, 7; 103/25; 111/25, 27

Mesih; 89/45; 92/157, 171-172; 112/17, 72, 75; 113/30-31

Mikail; 87/198

miras; 92/7-8, 11-13, 33, 76

Muhammed (a.s.); 89/144; 90/40; 95/2; 111/29

Musa (a.s.); 87/51, 53-55, 60-61, 67, 87, 92, 108, 136, 246, 248; 89/84; 92/153, 164; 112/20, 22, 24; 55/84, 91, 154; 39/103 104, 115, 117, 122; 10; 75 77, 80-81; 52/17, 96; 72/58 8; 50/2, 101; 69/60, 66 44/51; 45/9, 11, 17, 19, 36 73/48; 103/44; 74/45, 49 42/35; 47/10, 43, 45; 48/7 9-10; 49/3, 7, 10; 85/39 75/23; 90/7, 69; 56/114 120; 60/23, 26-27, 37, 53 61/45; 62/13; 63/46; 66/12 30; 67/38; 109/5; 81/15 25/19

münafıklar; 87/8-20, 77; 89/167-168, 177; 92/72-73, 81-83; 112/41, 52, 58; 88/49; 113/58, 61-69, 73-77, 80-87; 102/47-50, 53; 90/1, 12-20, 24; 95/16-24; 111/6; 94/13-15; 105/14-18

mürtedler (dinden çıkanlar); 87/217; 89/77; 92/89, 90, 115; 88/13-14; 70/106, 107, 112; 95/25-28

müşrik kadın ve erkeklerle evlenmek; 87/221

N

nafaka; 87/270; 113/121

namaz; 87/3, 45, 153, 238; 92/103; 55/72; 74/9; 85/45

nesh; 87/106; 70/101

nikâh; 87/221, 230, 232, 235, 237; 92/3, 6, 22, 25, 127; 102/3, 32-33, 60; 49/27; 90/49-50

niyet; 87/225

Nûh (a.s.) ve kavmi; 89/33; 92/163; 55/84; 39/59, 69; 113/70; 51/71;52/25, 32, 36, 42, 45; 72/9; 50/3, 17; 44/58; 73/76; 103/42; 74/23; 42/37; 47/105-106; 85/14; 90/7, 56/75, 79; 38/12, 60/5, 31; 62/13; 34/12; 67/46, 94/26; 107/10; 71/1, 21, 26

O-Ö

on emir; 55/151-153

oruç; 87/183-185, 187; 90/35

ortaklık; 38/21-24; 102/61

ödünç vermek; 87/24, 282; 112/12, 94/11, 18, 64

ölçüyü tartıyı tam tutmak; 55/152; 39/85; 52/84-85; 47/182

ölüm; 89/143; 92/78; 73/34, 35; 110/8; 77/2; 78/8

örtünme; 39/26-27, 31-32; 102/30-31, 60; 90/32, 53, 55

P

peygamberlik ve peygamberler 87/213; 89/81; 92/163; 112/20 55/83-89, 112; 44/58, 42/31 85/27; 90/6; 63/6; 65/16 94/26

Peygamber'e itaat; 92/59, 64-65, 80; 102/54

putperestler; 39/37, 191, 192, 193195; 53/106-107; 72/28-30; 85/25

R

Rabbaniler; 89/79, 146; 112/44, 63

Ramazan; 87/185

riba (faiz); 87/275-279; 89/130; 92/161

riya; 87/246, 264; 92/38; 88/84

Ruh; 92/171; 54/29; 50/85; 44/17; 73/91; 75/9; 38/72; 60/15; 62/52; 107/12; 79/4

ruhbanlık; 94/27

Rum; 84/2

rüya; 53/45, 36, 41, 43-44, 100; 50/60; 56/105; 111/27

S

sabır; 2, 45, 153, 155-157, 177; 89/15-17, 70/126-128; 45/130; 103/34, 35, 49/54, 79, 80, 85/58, 59.

Sabiiler; 87/62; 112/69; 103/17

Salih (a.s.); 39/73, 75, 77; 52/61, 62, 66, 89; 47/142; 48/45; 37/23; 26/11

Samiri; 45/85, 87, 95

sarhoşluk; 92/43

savaş; 87/216; 89/142-147, 158; 92/7, 76-78, 84-95; 112/35; 88/39; 113/14-15, 20; 103/78; 65/66-66; 95/4

Sebe; 48/22; 58/15

Sebe Melikesi; 48/29, 34, 42-43

Semud Kavmi; 39/73; 52/61-68, 95; 113/70; 72/9; 103/42; 42/38; 47/141; 48/45; 85/38; 60/31; 34/12; 37/23; 27/18; 12/9

Siccin; 86/1-17

Sidre-i Münteha; 23/13-18

sihir; 87/102; 39/116; 45/66

sihirbazlar; 39/112-113; 51/78-81; 45/58-73; 20/4

sinek; 103/73-74

sofra; 112/112, 114

sur; 55/73; 69/99; 45/102; 74/101 48/87; 41/51

Süleyman(a.s.); 87/102; 92/163; 55/84; 73/78-79; 48/15-20; 58/12, 14; 38/30, 33-34

sütanne; 49/12; 87/233; 92/23-24, 99/6

Ş

şahitlik; 87/23, 40, 133, 143, 204; 89/99, 140; 92/6, 15, 69, 135; 112/8; 55/19; 39/37; 52/17; 103/78; 102/4; 42/72; 59/69; 61/20-22; 94/19; 99/2; 79/33

şarap; 73/5; 219; 113/50, 91; 95/15

şefaat; 87/49, 123, 254, 255; 92/85; 55/51, 70, 94; 39/53; 51/3; 44/87; 45/109; 3/28; 47/100; 84/13; 75/4; 58/23; 60/18; 63/86; 4/48

şehadet (şahitlik); 87/282, 283; 92/135; 112/8; 79/33, 35

şehitler; 87/154; 89/157-158, 169, 195; 92/69, 74; 113/52, 111; 103/58; 90/23; 95/24

şeytanlar 87/34; 92/118-120; 39/11-18, 27; 72/22; 54/16-18; 70/98-100;50/27, 53, 61, 65; 69/50-51; 44/68-72; 102/21; 42/29; 85/38; 58/20-21; 43/56

şeytanın kovuluşu; 87/34, 41, 117-119, 39/11, 12, 18; 54/28-36, 40-42; 38/71-85

Şuayb (a.s.); 39/85-92; 52/84-94; 47/176-191; 85/36-37

şükür 70/114; 77/23; 56/58

T

Tağut; 87/256-257; 92/51, 60, 76; 112/60; 70/36; 59/17

tahrif; 87/75; 92/46; 112/13, 41

takva; 87/177, 189; 112/87; 39/26; 113/17; 42/72-76; 49/55-33; 84/30, 90/35, 59/33, 34

talak; 87/225-228, 233, 236, 237, 241, 242, 92/19-21; 90/49; 105/3, 4

Talut; 87/247

tesettür; 90/59 ;102/31, 60; 106/12

tevbe; 87/160; 89/86-90, 135, 136; 92/17, 18, 26, 110; 112/39 40; 39/135; 113/104, 112; 50/25; 44/60; 42/70, 71

tevekkül; 89/159; 92/81; 112/11; 88/61; 113/51; 51/85

Tevrat; 89/3, 48, 50, 65, 93 112/43-44, 46, 66, 68, 110; 39/157; 113/111; 111/29; 109/6; 110/5

teyemmüm; 92/43; 112/6

Tubba Kavmi; 64/**34**-37

tufan; 39/133; 85/14; 78/11-12

Tur 87/63, 93; 92/154; 44/52, 45/80; 74/20; 49/29; 76/1; 28/2

Tuva Vadisi; 45/11-20; 50/2-3; 81/15-24

U

Uhud Savaşı; 89/120-129, 140, 144, 152-154, 162, 165-166, 168, 172

umre; 87/158, 196

uyku; 59/42

Ü

ümmet; 87/213; 39/34; 51/19, 47, 49

ümmi; 89/75; 39/157, 158; 110/2

V

vahiy; 92/163; 55/112; 70/68; 44/11; 45/38; 61/12; 62/51; 23/4

vasiyet; 87/180; 92/9, 11-12; 112/106, 107

Y

Yahya (a.s.); 89/39; 55/85; 44/7, 12

Yahudiler; 87/62, 75-80, 88-91, 93-96, 100-104, 111, 113, 118; 89/21, 23, 24, 52, 54; 92/46, 51-55, 60, 105; 112/18, 41-45, 51; 55/90, 114, 146; 39/156, 159-169; 113/30, 31

Yakup (a.s.); 87/132-133, 136, 140; 89/84; 92/163; 55/84; 52/71; 53/6, 38, 68; 44/6,

49; 73/72; 85/27; 38/45

Yecüc-Mecüc; 69/93-97; 73/96-99

Yesrib; 90/13

yetimler; 87/83, 177, 215; 92/2-3, 6, 8, 10, 13, 36; 55/152; 88/41; 50/34; 69/82; 101/7; 98/8; 12/17; 35/15; 1/6; 17/2

yıldızlar, 55/76, 97; 39/54; 70/12, 16; 103/18; 56/88; 33/8; 8/2; 27/1

Yunus (a.s.); 92/163; 55/86; 51/98; 73/87; 56/139-148; 2/48-50

Yusuf (a.s.) 53/3-104; 60/34

Z

zakkum; 46/49-56; 50/60; 56/62-68; 64/43-50

Zebaniler; 1/18

Zebur; 92/163; 50/55; 73/105

zekât; 87/43, 83, 110, 177, 277; 89/180; 92/77, 162; 112/12, 55; 39/156; 113/5, 11, 18, 34, 71; 69/81; 44/13, 31, 55; 73/73; 103/41, 78; 74/4; 102/37, 56; 48/3; 84/39; 57/4; 90/33; 61/7; 105/13; 3/20; 25/14

Zekeriyya; 89/37-38; 55/85; 44/2-7; 73/89

zıhar; 90/4; 105/2-4

zina; 50/32; 102/2-3; 42/68

zinanın cezası; 102/2

Zülkarneyn; 69/83-88, 89-92, 93-97, 98

Zülkifl; 38/48; 73/85-86

ÖN SÖZ

Kelâmda aslolan maksad-ı hakikattir.

Bilindiği üzere Allah, Kur'an-ı Kerim'i Hz. Peygamber'e yazılı bir metin olarak değil hitap üslubu ile vahyetmiştir. Bu üslup ile vahyedilen âyetler yazı diline çevrilirken, ilk muhataplarının anladığı gibi okuyanlar üzerinde de aynı etkileri bırakması; kelimelerin etimolojisi, semantiği, vurgusu ve ruhu ile birlikte yazı diline aktarılabilmesi ile mümkündür. Yani hitabet dili ile yazı dili birbirine eş değer anlamları ifade etmelidir. Bu ise Kur'ani kavramların orijinal anlamlarının çevirildikleri dile açıklanarak yazılmasını gerekli kılar. Ancak o zaman murad-ı ilâhî doğru anlaşılır ve maksat hasıl olur. Kelimeler (lafızlar), anlaşılması gereken mana ve maksadın suretleridir. Aslolan kelimelerle ifade ve işaret edilen mana ve maksattır. Peygamberler ve onların takipçileri işte bu hakikati kavrayıp hayatlarına tatbik etmişlerdir.

Vahyin amacı insanı Allah, Rab ve ilah bütünlüğünden oluşan tevhid inancına davet ve böylece fıtratına en uygun olan hayat nizamını bireysel, ailevi ve toplumsal hayata hâkim kılmaktır.

Nasıl ki her işin yapılmasının bir sebebinin olduğu mutlak bir gerçek ise Allah'ın insanı yaratması, peygamberler ve kitaplar göndermesinin sebebi de yeryüzünde tevhid inancına dayalı bir hayat nizamının inşasıdır. Allah bu vazife ile görevlendirdiği insanı, vazifesini yerine getirip getirmeyişi ile imtihan edeceğini ve sonunda buna göre hakkında hüküm vereceğini bildirmektedir. Peygamberler de kendilerine verilen kitaplar ile bu nizamın hayata tatbikinin örnekliğini ortaya koymakla görevlendirilmiş önderlerdir.

> *"Mü'minlerin, Allah'ın vahyi olan âyetleri kendilerine okundukça, saygı ile ve kalplerinde ürperti duyarak, Allah'ın daveti olan hayat nizamına daha çok sarılmalarının zamanı hâlâ gelmedi mi?"*
>
> **Hadîd 16**
>
> *Bu Kur'an, insanları yaratılış sebepleri olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet eden bir öğüt, uyarı ve hidayet rehberidir.*
>
> **Âl-i İmrân 138**
>
> *Allah tüm mahlûkatı yaratıp, yaratmaktaki amacına uygun özelliklerle donatıp, o amacı gerçekleştirecek hedefine yöneltti.*
>
> **Âlâ 3**

Ey insanlar! Ben gökleri, yeri ve arasında olanları oyun ve eğlence olsun diye boş yere yaratmadım.

Enbiyâ 16

Bizim Rabbimiz, her şeyin yaratılışını takdir edip, sonra da onu yaratılış sebebi olan doğru yola yöneltendir.

Tâhâ 49-50

Ben insanları ve cinleri bana itaat ve ibadet etsinler diye yarattım.

Zâriyat 56

Allah, gökleri ve yeri çok temel bir amaç ve anlam ile yarattı. O, dilerse sizi ortadan kaldırır, yerinize yaratılma sebebine uygun yaşayacak bir topluluk getirir. Bu, Allah için çok kolaydır.

İbrâhim 19-20

Onlar ayakta iken, otururken, yatarken de göklerin ve yerin yaratılışını düşünür, "Rabbimiz bütün bunları amaçsız ve anlamsız yaratmadın, Sen yücesin, bizi ateşin azabından koru." derler.

Âl-i İmrân 191

Allah, Kur'an ile bizlere yaratılış sebebimiz olan hayat nizamını apaçık bildirmiş, peygamberler de bunun hayata tatbikini örneklerle ortaya koymuşlardır. Bununla birlikte Allah peygamberlerin izinden gidenlerin dünyada ve âhirette Allah'ın yardımına mazhar olacaklarını, davetten yüz çevirip görmezden gelenlerin ise hüsrana uğrayıp azaba müstahak olacaklarının haberini verip uyarmaktadır.

Allah'ın yaratılışımızın sebebine uygun hayatı yaşamak üzere Kur'an ile yaptığı davetin mahiyetini doğru anlayabilmemiz *Rab, İlah, Şirk, Küfür, Din, Halife, Müslüman ve İslam* kavramlarına Kur'an'da yüklenmiş olan anlamlarını bilmek, bu kavramlarla kastedilen amacı doğru anlamakla mümkündür.

Kur'an âyetleri bu çalışma ile, nüzul sırasına göre yukarıda zikredilen kavramlarla kastedilen anlamlar dikkate alınıp öne çıkarılarak açıklanmaya gayret edilmiştir.

RAB:

Allah'ın isimlerinden biri olup sahibi olan, sahibi olduklarını terbiye eden, ıslah eden, sözü geçen, ihtiyaçlarını gideren demektir.

Allah göklerin, yerin ve bunların arasında olan her şeyin Rabbidir (sahibidir.)

Şu'arâ 24

De ki: "Hiç şüphe yok ki, yegâne rehberlik Allah'ın rehberliğidir. Biz âlemlerin Rabbine teslim olmakla emrolunduk."

En'âm 71

Allah kendisinden başka ilah olmayan, muazzam arşın Rabbidir.

Neml 26

Onlara de ki: "Yeryüzünde ve gökyüzünde olanların sahibi kimdir ve hükümranlığı kime aittir? Allah'tır diyecekler."

Mü'minun 85-87

İLÂH:

Allah'ın isimlerinden biri olup nizam kuran, hukuk belirleyen, kurduğu nizam ve hukukun hükümlerine itaat edilip, boyun eğilen, kendisine yönelinen ve sığınılan otorite demektir.

Allah gökte de yerde de ilâh olandır. O yegâne hüküm ve hikmet sahibidir.

Zuhruf 84

Sakın Allah'la birlikte başka ilâh edinme. O'ndan başka gerçek ilâh yoktur.

Kasas 88

Hüküm ve hâkimiyet yalnız Allah'a aittir. İnsanlar ancak O'nun hükümlerine tabi olarak Allah'a kulluk ederler. İşte tek doğru din (nizam) budur.

Yusuf 40

Heva ve hevesini ilâh edinip de nefsini kirleten kimse, hüsrana uğrayıp helak olur.

Şems 10

TEVHİD:

Tevhid, insanın yaratıcısı Allah'ın yarattıklarının gerçek sahibi, eğitip öğreticisi (Rabbi) olduğuna ve hayatının hükümlerini belirleme hakkının (ilâhının) da yalnızca Allah'a ait olduğuna inanıp iman etmesi ile birlikte; düşünce ve davranışlarının merkezine Allah, Rab ve İlâh isimleri ile sıfat ve fiillerini birlikte bir bütün olarak yerleştirerek yaşaması demektir.

Kur'an-ı Kerim âyetlerinin tamamına yakını, İslâm dininin (nizamının) doğru anlaşılabilmesi ve doğru yaşanabilmesinin tevhidi bu gerçek mana ve maksadı ile kavramakla mümkün olacağını bildirmektedir. Cenâb-ı Allah bu hakikati Bakara sûresi 27. ve Ra'd sûresi 25. âyetlerde özetle ve tekraren şöyle buyurmaktadır.

"Allah'ın birleştirmesini emrettiği (Allah, Rab, İlâh) bütünlüğünü bozup birbirinden ayırıp bağlamından koparanlar yeryüzünde fitne ve fesat çıkarıp yozlaşma ve çürümeye sebep olurlar."

DİN:

Bir inancı gerekli kılan siyasi, iktisadi, hukuki, içtimai ve ahlaki hayat nizamı demektir. Kurallarını Allah'ın belirlediği nizama İslam dini denir.

> *Allah katında din (nizam) İslam'dır.*
>
> **Âl-i İmrân 19**
>
> *Onlar Allah'ın dininden başka bir din mi arıyorlar? Oysa gökte ve yerde ne varsa hepsi O'na teslim olmuşlardır. Kim İslam'dan başka bir din (nizam) ararsa bu kendisinden kabul edilmeyecektir.*
>
> **Âl-i İmrân 83-85**
>
> *Kulları üzerinde din (nizam) belirleme hakkı yalnızca Allah'a aittir.*
>
> **Beyyine 5**

Nasıl inanılması gerektiğini ve siyasi, iktisadi, hukuki, içtimai ve ahlaki kurallarını insanların belirlediği nizama da beşerî din denir. Komünizm, kapitalizm, faşizm vb…

İSLAM:

Sınırlarını, yasalarını ve ahlakını Allah'ın belirlediği nizam demektir.

> *Rabbinizin sizi davet ettiği nizam yaratılışınızın sebebi olan İslâm nizam ve ahlakıdır. Allah, İslâm nizam ve ahlakına iman edip yaşayanları huzur, mutluluk ve güvenlik içinde yaşatacaktır.*
>
> **En'âm 126-127**
>
> *İslâm'a girip de Müslüman olduklarını sanki sana bir lütufta bulunmuşlar gibi başına kakınç ederek seni minnet altına sokmaya çalışan o bedevilere de ki: "İman etmenin yolunu size gösterdiği için asıl Allah size lütufta bulunmuştur, sizin Allah'a bu sebepten dolayı sonsuz minnet ve şükran duyup şükretmeniz gerekir."*
>
> **Hucurât 17**
>
> *Bugün yaratılış sebebiniz olan İslâm nizam ve ahlakı ile ilgili hükümleri tamamlayıp kemale erdirdim, size hidayet nimetimi ulaştırdım. Allah'a teslim olarak yaşamak ancak İslâm nizam ve ahlakını din edinip ona tabi olmakla mümkündür.*
>
> **Mâide 3**

PEYGAMBER:

Peygamber, Allah'tan vahiy alan ve vahyin gerektirdiği hayat tarzını önce kendi hayatına tatbik eden ve ulaşabildiği insanlara vahyi ulaştırıp onları da vahyin mana ve maksadına uymaya davet eden tebliğci demektir. Dolayısıyla her peygamber hem nebi hem de resûldür. Nebi, peygamberlerin vahiy alan; resûl de aldığı vahyi tebliğ edip tatbik etme vasfıdır.

ŞİRK-MÜŞRİK:

Şirk: Allah'ın mülkünde ve kulları üzerindeki yönetiminde ortaklık iddiasında bulunmak. Şirk koşana müşrik, şirk koşulana şerîk denir. Terim olarak "Allah'ın zâtında, sıfatlarında, fiillerinde veya O'na ibadet edilmesinde ortağı, dengi yahut benzerinin bulunduğuna inanmak" demektir.

Müşrik: Kur'an'a göre affedilmeyecek tek günah olan şirki, hayat nizamı edinmiş olan, Allah'a inandığı halde O'na ortak koşanlara, Allah'ın yarattığı ve sahibi olduğu kullarının yönetimi üzerinde kendilerini de hak sahibi olarak görenlere, hüküm koyma yetkisini Allah'tan başkasına verenlere müşrik denir.

Kur'an'da birçok yerde müşriklere atıf vardır. *"Cahildirler, Allah'ı gereği gibi tanımazlar."* (Zümer 67), *"Delile dayanmazlar"* (Yunus 36, Âl-i İmrân 151, Fâtır 40), *"Atalarının yolunu körü körüne taklit ederler."* (Saffat 69-71, Bakara 170, Yusuf 40), *"Allah'a karşı kurtarıcı, şefaatçiler edinirler."* (En'âm 94), *"Şeytanın adımlarını izler, onu rehber edinirler."* (Nahl 100), *"Allah'la beraber ortak koştuklarına da paylar ayırırlar. Allah'a ayırdıklarını ortaklarına verirler; ama ortaklar için ayırdıklarını Allah'a tahsis etmezler."* (En'âm 136), *"Ortak koşup veli edindikleri zatların Allah ile kendi aralarında aracı ve vesile olduğuna inanırlar."* (Zümer 3, A'râf 3-4). *Müşrikler hiçbir şey yaratmayan ve kendileri de yaratılmış olan kimseleri Allah'la birlikte ilah edinip O'na ortak koşuyorlar. (*A'râf 191)

> *Allah'a şirk koşanların durumu, kendine ev yapıp sığınak edinen, örümceğin durumuna benzer, oysa sığınakların en zayıfı örümceğin kendine yaptığı evdir, keşke müşrikler bu gerçeği anlasalar.*
>
> **Ankebût 41**
>
> *Allah size kendi hayatınızdan bir örnek veriyor. Siz hiç Allah'ın size verdiği servete yanınızda çalışanları ortak eder de, onları servetiniz üzerinde hak ve yetki sahibi yapar onlarla paylaşır, onları kendi konumunuza çıkarır mısınız?*
>
> **Rûm 28**

KÜFÜR-KÂFİR:

Küfür: Gerçek olanın, var olanın üstünü örtmek, gizlemek, saklamak, görmezden gelmek demektir. Tohumun üzerini toprakla örtmek, elindeki bir şeyi saklamak vb.

Kâfir: Gerçekte olanın üstünü örtüp, saklayan yahut gerçeği görmezden gelen, görmemek için gözlerini kapayan kimseye de kâfir denir.

Kâfir insan Rabbine karşı çok nankördür.

Âdiyat 6

Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenler, kâfirlerin ta kendileridir.

Mâide 44

Kâfirler geçici dünya hayatını, âhiret hayata tercih ederler ve insanları Allah'ın nizamı ile yaşamaktan alıkoyar dosdoğru olan bu yolu eğri göstermeye çalışırlar.

İbrâhim 3

HALİFE:

Halife: Kendisine emanet edilen akaid bilgisini siyasi, iktisadî, hukuki ve ahlaki kuralları emanet edenin adına, onun belirlediği sınırlar içerisinde tebliğ etmek ve uygulamak üzere görevlendirilen kimse demektir.

Hani Rabbin meleklere, "Ben yeryüzüne bir halife yaratacağım" demişti.

Bakara 30

Bu Kur'an, insanları yaratılış sebepleri olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet eden bir öğüt, uyarı ve hidayet rehberidir.

Âl-i İmrân 138

Allah sizi yeryüzünde halifeler kıldı ve her birinizi bu görevi yerine getirebilecek farklı özelliklerle, kabiliyetlerle donattı ve bu görevi yerine getirmek için yaptıklarınızla da imtihan edecek. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızın karşılığını çabuk verendir. **En'âm 165**

Biz geçmişte helak olup giden toplumların ardından sizleri halife kıldık, bakalım sizler bu görevi yerine getirmek için neler yapacaksınız?

Yunus 14

Gelip geçen nesillerin ardından sizi yeryüzünde halifeler kılan Allah'tır, şu halde kim Allah'a nankörlük ederek bu görevi kendi arzusuna uydurmaya kalkarsa bunun zararı kendisinedir.

Fâtır 39

Ey Davud! Biz, sana halifelik ve hükümdarlık bahşettik. O halde insanlar arasında adaletle hükmet, heva ve heveslerine uyma! Sonra onlar, seni Allah yolundan saptırırlar. Allah, yolundan sapıp da Hesap Günü'nü unutanları şiddetli bir azaba çarptıracaktır.

Sâd 26

MÜSLÜMAN (MÜSLİM):

Yaratılışının sebebi olan İslâm nizamına teslim olarak yaşayan kimse demektir.

"Ey Peygamber! Bir kısım bedevi sana gelip "Biz iman ettik" dediler. Sen onlara de ki: Siz henüz iman etmediniz! Şimdilik İslâm'a girip Müslüman olduk demeniz daha doğrudur."

Hucurât 14

Günümüz insanoğlunun problemlerinin temel sebebi, Kur'an'ı merkeze alan itikadi, ahlaki, iktisadi ve hukuki bir hayat tarzı ve devlet yapısına sahip olmayışıdır. İnsanoğlu ancak, Hz. Peygamber'in ümmete mirası olan Kur'an'ı okuyup, anlayıp bir bütün olarak hayata tatbik ile içinde bulunduğu çağın buhranından kurtulup karanlık dünyasından aydınlığa çıkabilir.

Biz de bu inanç ve anlayışla mealimizdeki yorumları maksat üzerinden ifade etmenin ve hitap üslubu ile nazil olan âyetleri insanların anlayacağı yazı diline çevirmenin gayretinde olduk. Vahyin ışığı ile insanları karanlıklardan aydınlığa davet eden Rabbimize hamdolsun. Rabbim bizlere de vahyin hayata uygulanışını örnek yaşayışları ile insanlığa miras bırakan peygamberlere layık olmayı nasip etsin.

Temmuz 2020, İstanbul

Mustafa ÇEVİK

Kur'an'ı okuyacağın zaman
kovulmuş şeytandan Allah'a sığın.

[Nahl 98]

1- ‘ALAK SÛRESİ

Mekkî sûre olup 19 âyettir.

‘Alak: Asılmış, tutunup yapışmış pıhtı demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur’an’ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah’a sığınırım.

1 Ey Muhammed! Yaratan Rabbinin adına sana vahyedilmekte olan âyetleri, sen de O’nun adına insanlara oku.

2-5 Allah, insanı bir damla pıhtıdan şekillendirerek yaratıp, hayatını devam ettirebilecek nimetlerle donattı. Sonra da ona kalem kullanmayı, onun yazdıkları ile de insanlara bilmeleri gereken yaratılış sebeplerini ve ona uygun nasıl yaşamaları gerektiğini öğretti. Şüphesiz Allah sonsuz kerem sahibidir.

6-7 Gerçek şu ki insan, kendini kendine yeterli sayar, Allah’ın rehberliğine ihtiyacı olmadığını düşünür ve böyle inanarak yaşarsa; nankörleşir, azar, azgınlaşır, sonunda da hüsrana uğrar.

8 Ey insanlar! Allah, ölümünüzden sonra hepinizi yeniden diriltecek ve size bahşettiği nimetleri kullanış biçiminizden hesaba çekecek.

9-12 İnsanları Allah adına yaratılmalarının sebebi olan Allah merkezli hayatı yaşamaya davet eden ve namaz kılan bir kimseyi engellemeye çalışanın yaptığının doğru olması mümkün mü? Hâlbuki o kimse insanları mutlak doğruya, kula kulluktan kurtuluşa çağırıyordu.

13-18 Peygamber'in Allah adına yaptığı daveti kabul etmemekle birlikte, bir de ona engel olmaya kalkışan böyle birine ne demeli? Gerçeğin üstünü örtüp inkâr etmeye kalkan bu nankör, Allah'ın her şeyi bilip görmekte olduğunu düşünmez mi? Şayet o, bu müşrik ve kâfirce tutumundan vazgeçmezse, perçeminden tutup hak ettiği cehenneme sürükleyeceğiz. O zaman o da kendi nizamının ordularını çağırsın bakalım, cehennem zebanilerinin elinden onu kurtarabilecekler mi? İşte O Gün gerçeği anlayacak fakat iş işten çoktan geçmiş olacak.

19 Ey Peygamber! Sakın sen onların tehditlerine, saldırılarına boyun eğme! Yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinerek namazla O'na yakınlaşıp itaat ve ibadet et.

2- KALEM SÛRESİ

Mekkî sûre olup 52 âyettir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Nûn... Sizin dilinizin seslerinin harflerinden olan Nûn ve onu yazan kaleme ve yazdığı gerçeklere andolsun ki, ey Muhammed! Sen Rabbinin lütfettiği nimeti sayesinde peygambersin. Hakikati inkâr edenlerin hayat nizamlarını tenkit edip başkaldırışın sebebiyle, "Senin aklından zorun mu var? Biz hiç senin hayat tarzımızı değiştirmene izin verir miyiz!" demelerine aldırma. Sen onların söyledikleri gibi ne büyülenmiş birisi ne de şair değilsin.

İnsanları yaratılış sebeplerine uymaya çağırırken Allah'tan yardım göreceksin. Senin için bitip tükenmez bir ödül vardır.

4 Sen suçlamaların aksine üstün ahlak sahibi, aklı başında birisin.

5-6 Yakında sen de, davet ettiğimiz hayat nizamına karşı çıkanlar da, kimin aklını yitirmiş olduğunu göreceksiniz.

7 Şüphesiz Allah, kimin doğru yol üzerinde, aklı başında olduğunu, kimin de aklını kullanmayıp nankörlüğü tercih edip sapıklığa yöneldiğini en iyi bilendir.

8 Sen, insanları Allah merkezli bir hayatı yaşamaya davet et ve sakın söylediklerini yalan sayıp daveti kabul etmeyenlere boyun eğme!

9 Onlar senin Allah adına yaptığın davetin, hiç olmazsa bir kısmından taviz verip vazgeçmeni ve peygamberlik öncesi olduğu gibi, şirk nizamlarına laf etmeyen biri olmanı istiyorlar. Böyle olman halinde sen onlara, onlar da sana karşı iyi davranmış olacaksınız.

10-16 İnsanları yanıltmak adına durmadan yalan yere yemin edenlere; hayra engel olan, fesat çıkaran arabozucuya; nezaketsiz, çıkarcı, hak-hukuk gözetmeyen; dünya malına pervasızca meyleden adama sakın boyun eğme. Bunların bir kısmı da mal ve oğullarının çokluğu sebebiyle övünen ve kendilerini kudretli gören zalimlerdir.

Kendilerine Allah'ın âyetleri okunduğunda, "Bunlar eskilerin masallarıdır." derler. Yakında bu küstah, zorba ve kibirlilerin burunlarını sürtüp, onları zelil edeceğiz.

17-25 Kendilerini bahçe sahibi yapıp da verdiğimiz nimetlere rağmen, bizi hiç hesaba katmayan kimseleri denediğimiz gibi, bu müşrikleri de deneyeceğiz. Hani bahçe sahibi yaptığımız o kimseler, kendilerinden çok emin bir vaziyette birbirleriyle ürünlerini toplamaya gitmek üzere sözleşmiş, Allah izin verirse demeye gerek duymamış, her şeyin gerçek sahibinin Allah olduğunu akıllarına bile getirmemişlerdi. Onlar uykuda iken, Rabbin de onların sahibi olduklarını sandıkları bahçelerini bir afetle kupkuru, kapkara çer çöpe çevirdi. Onlar da bundan habersiz sabah erkenden birbirlerine, "Haydin, hasat için erkenden bahçelerimize gitmeliyiz." diyerek seslenip yola koyuldular, yol boyunca da fakir fukara başımıza üşüşmeden şu işimizi bitirelim diye konuşuyorlardı.

26-28 Bahçelerine geldiklerinde, gördükleri karşısında donup kaldılar. Şaşkınca birbirlerine, "Yoksa yolumuzu şaşırıp başka bir yere mi geldik?" demeye başladılar. Fakat gerçeği anlayınca, "Biz şimdi yandık, birdenbire fakirleştik." dediler. İçlerinden aklı başında, doğru düşünebilen arkadaşları dedi ki: "Ben size böyle kendinize çok güvenmeyin, Allah'ı aklınızdan çıkarmayın, fakir fukaranın hakkını gözetin demedim mi?"

29-33 Bunun üzerine bahçe sahipleri hatalarını anlayıp, "Rabbimiz! Her şeyin gerçek sahibi Sensin, bizler cahil ve zalimce düşünüp öyle davranmakla kendimize yazık etmişiz" diyerek suçlarını itiraf edip, acizliklerini ifade ederek kendi kendilerini kınayıp tevbe ettiler. Sonra da dönüp birbirlerine, "Rabbimiz inşallah bizi affeder ve kendine yönelip rızasına uygun yaşamaya gayret edersek, belki bize bundan daha hayırlısını verir." dediler. İşte bu, dünya hayatında Allah'ı hesaba katmayanların cezasıdır. Fakat böylelerinin âhiretteki azabı çok daha şiddetli olacaktır.

34 Allah kendisine karşı sorumluluk bilinciyle yaşayanlar için nimetler yurdu cennetler hazırlamıştır.

35 Malın mülkün gerçek sahibinin Allah olduğunun idrakinde olan ve O'nun rızası doğrultusunda kullananlarla, O'na sırt dönüp kibirlenen, övünen, kendini güçlü ve yeterli görenler elbette bir olmaz.

36-43 Ey insanlar! Size ne oluyor da Allah'ın size emanet ettiklerinin gerçek sahibiymişsiniz gibi, fütursuzca hükümler koyup kullanmaya kalkıyorsunuz? Yoksa bu konuda Bizden alınmış bir sözünüz yahut elinizde Allah'ın yarattıklarından her istediğinize sahip olacağınızı bildiren bir kitap mı var? Ya da Allah'ın mülkünün ortakları var da onlar mı sizi böyle yetkilendirdi?

Hesap Günü böyle davranmış olmanızın cezası ile karşılaşıp, secdeye kapanmanızın faydası olmayacak, güçsüz, perişan ve zillet içinde kalacaksınız. Hâlbuki dünya hayatınızda bu günle karşılaşacağınız sizlere bildirilmişti.

44-45 Ey Peygamber! Sen, vahyedilen âyetlerle sınırlarını Allah'ın belirlediği bir nizam ve ahlakı yaşamaya davet edilmelerine rağmen, bundan yüz çevirip, seni yalancı sayanların yaptıkları için üzülme! Onları Bana bırak, Biz onları yavaş yavaş bilmedikleri bir şekilde azaba yaklaştıracağız. Şimdilik akledip doğruya yönelmeleri için kendilerine mühlet veriyoruz. Elbette sonunda hiç kimsenin hesaptan kurtulması mümkün değildir.

46-47 Onları doğruya davet ederken sanki buna karşılık bir ücret talep ediyormuşsun da senden bu yüzden kaçıyorlarmış gibi davranıyorlar. Yoksa bu tutumlarının haklı ve doğru olduğuna dair gaybdan haber mi alıyorlar?

48-50 Sen onları yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamına uymaya, davet etmeye sabırla devam et. Sakın balığın yuttuğu Yunus Peygamber gibi yılgınlık gösterip, ümidini yitirerek mücadeleyi bırakma. O, yaptığından pişman olup tevbe ederek Rabbine döndüğü için affedildi. Şayet samimi pişmanlığından dolayı affedilmeseydi, aşağılanmış bir durumda yalnızlığa terk edilecekti.

51 Müşrik ve kâfirler, Allah'ın davetini işittiklerinde, sanki seni gözleriyle devireceklermiş gibi düşmanca bakarlar ve birbirlerine, "Bu adam kesinlikle delirmiş, yoksa bunca yıllık hayat nizamımızı değiştirmeyi aklından bile geçirmez, böyle olmayacak bir işe kalkışmazdı." derler.

52 Oysa Allah adına davet edilmekte oldukları hayat nizamı, tüm insanları yaratılmalarının sebebine çağıran, mutluluk, adalet, özgürlük ve kula kulluktan kurtuluş için bir öğüttür.

3- MÜZZEMMİL SÛRESİ

Mekkî sûre olup 20 âyettir.

Müzzemmil: Sorumluluk
sahibi kılınan kişi demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Ey yalnızlığın örtüsüne bürünen Peygamber! Gecenin ilerleyen bir vaktinde, gece yarısından biraz önce ya da biraz sonra kalk ve Kur'an'dan sana bildirilenleri ağır ağır oku! Biz sana sorumluluğu ağır âyetler indirmeye devam edeceğiz.

6-7 Gece okuman, vahyi kavraman bakımından daha etkilidir. Gündüz öğrendiklerini tebliğ etmek üzere yoğun meşguliyetlerin olacak.

8 Rabbini hiç aklından çıkarma ve bütün gücünle O'na yönel.

9 Allah doğunun, batının görebildiğiniz ve göremediğiniz her yönün, her yerin, her şeyin yaratıcısı ve gerçek Rabbidir (sahibidir). Yarattıkları üzerinde O'ndan başkasının ilahlık hakkı yoktur. O halde yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinip, yalnız O'na sığının. Vekil olarak Allah yeter.

10 Allah'la birlikte başka Rabler ve ilahlar edinerek müşrik olmayı seçip, müşriklikte direnenlerin Allah adına yaptığın davete karşı tepkilerine, saldırılarına sabırla diren ve onlardan güzellikle uzaklaş, seninle gereksiz tartışmalara girmelerine fırsat verme.

11 Kendilerini sayısız nimetlerle donatmış olmamıza rağmen, nankörlük edip, âyetlerimizi yalan sayarak daveti reddedenleri Bana bırak, onlara düşünüp doğruyu kabullenebilecekleri kadar süre tanı.

12-13 Müşrik olarak yaşamakta direnenler için nankörlük, isyan ve azgınlıklarının karşılığı olmak üzere âhirette prangalar, can yakıcı ateş, boğazdan geçmeyen yiyecek ve çok şiddetli bir azap vardır.

14 Yeryüzü ve üzerindeki dağların dehşet verici bir sarsıntı ile sarsılıp kum yığını haline geleceği Son Saat'in ardından, Hesap Günü her insan dünya hayatını kime ve neye göre yaşadığının hesabını verecektir.

15-17 Tıpkı Firavun ve kavmine de elçi gönderip Hesap Gününün azabı ile uyardığımız gibi size de karşılaşacağınız gerçekle uyaran ve şahit olan bir peygamber gönderdik. Firavun kendisine gönderilen elçinin davetini umursamayıp yüz çevirdi, şirk nizamını korumakta inatla direndi. Biz de bunun üzerine Firavun'u ve onun nizamına tabi olanları kıskıvrak yakalayıp helak ettik.

Siz de ey bu davetin muhatapları! Firavun ve kavmi gibi şirkinizde, azgınlık ve nankörlüğünüzde inatla direnmeye devam ederseniz, sizi de helak olmaktan kimse kurtaramaz. Üstelik dehşetinden çocukları ak saçlı ihtiyarlara döndürecek olan Kıyamet gününün azabından da asla korunamazsınız.

18 Son Saat'in dehşetinden gökyüzü çatlayıp yarılacak ve Allah'ın vaat ettiği gün gelip çatmış olacak.

19 Bu gerçeklerle karşılaşacağınız size bildirilip öğüt verilmektedir. Dileyen öğüt alıp Allah'ın davet ettiği yola yönelir.

20 Ey Nebi! Seninle birlikte mü'minlerin bir kısmının da gecenin üçte ikisinden daha az bir kısmında ya da üçte birinde ayakta olduğunuzu, kendinizi ve başkalarını eğitmeye çalıştığınızı elbette Allah biliyor.

Gece ve gündüzü bir ölçü ile yaratan Allah'ın dinlenmeniz için yarattığı gecelerde namazlarınızda aşırılığa kaçıp kendinizi de, başkalarını da zora sokmayın. İçinizde hastaların bulunabileceğini, bir kısmınızın gündüz Allah'ın lütfundan rızkını aramak durumunda olduğunu, bir kısmınızın da Allah'ın davetini insanlara ulaştırmak için çaba içinde olacağını Allah bilmektedir. Dinlenme ihtiyacınızı ihmal ederek kendinizi zorlamayın. Kolayınıza gelen âyetlerle namazlarınızı kılın. Allah merkezli nizam ve ahlak uğrunda mallarınızla fedakârlık yapmaktan çekinmeyin, Allah yolunda gönül

hoşluğu ile O'nun rızasını kazanmak için verin. Allah bunların karşılığını kat be kat fazlasıyla size geri döndürecek.

Allah'tan bağışlanma ve yardım dileyin. Allah, daveti uğrunda çaba gösterenleri bağışlayan ve onlara çokça merhamet edendir.

4- MÜDDESSİR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 56 âyettir.

Müddessir: İçine kapanan,
yalnızlığa bürünen demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ey yalnızlığın örtüsüne bürünüp sarılan Peygamber! Görevini yerine getirmek için harekete geç, insanları bilgilendirip, uyarmak üzere aralarına katıl!

Rabbinin yüceliğini, bahşettiği nimetlerini, kâinattaki kurduğu muhteşem nizamının mükemmel işleyişini anlat.

4-5 Şirkin ve küfrün aklını karıştırıp, duygu ve düşüncelerini kirletmesine izin verme! Zihnini bu marazlardan tamamen temizle. Kıyafetin temiz ve davetinin yüceliği ile uyumlu olsun, erdemli ve faziletli kişiliğinle insanların içine çık.

6-7 Allah adına insanları yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamı ile yaşamaya davet eden bir davetçi olduğunu unutma ve görevini yaparken karşına çıkacak sıkıntıları gözünde büyütüp de yılgınlığa düşme!

Rabbin için bunlara sabret, yaptığın iyiliğe karşı kimseden bir karşılık bekleme ve çok görerek de başa kakma!

8-9 Dünyanın sonunun geleceğini ve Kıyamet Günü herkesin diriltilip, dünya hayatlarını kime ve neye göre yaşadıklarının hesabının sorulacağını, davetten yüz

çevirmiş olanlar için, O Gün'ün çok zor bir gün olacağını tebliğ ederek öğüt ver.

10 Gerçeğin üstünü örtüp görmezden gelerek yalan sayanlar, O Gün çok ağır bedeller ödemek zorunda kalacaklar.

11-15 Davet edilmekte oldukları hayat nizamına uysunlar diye yaratıp da malmülk ve evlat verip bunca nimetle donattığım halde gözü doymayan, nankörlük edip davetimden yüz çevirenlerin hesaplarını görmek Bana aittir. Bunlar için cehennemde ağır boyunduruklar, yakıcı bir azap ve boğazdan geçmeyen yiyecekler vardır.

16-29 Gerçeğe davetten inatla yüz çevirip muttakilere karşı büyüklük taslayıp düşmanca davranan, Kur'an âyetlerine büyücü bir insanın sözleri diyerek itibar etmeyen, kendine göre ölçüp biçen kahrolası kimseleri çok sarp ve azap veren bir yokuşa süreceğim. Onları âhirette de çetin bir cehennem ateşine sokacağım, cehennem ateşinin şiddetini bunlar hiç düşünüp hayal bile edemezler. O kavurucu ateş, insanı ne öldürür ne de diri bırakır, bitip tükenmeyen bir azap verir, dünyada iken Allah'a nankörlük etmesinin, başkaldırmasının bedelini ödetir.

30-31 Cehennemde kendilerine verilen görevleri eksiksiz yerine getiren on dokuz melek vardır. Biz bu meleklerin sayısını, Allah'ın davetini reddedenlerin ve âhiret hayatına inanmayanların inkârlarına bir sınama vesilesi kıldık. Kendilerine bu sayı daha önce bildirilen Kitap Ehlinin de Kur'an'ın ilahi bir kitap olduğundan şüpheye düşmemeleri, mü'minlerin ise imanlarının artması için bildirdik.

Kâfirler ve müşrikler, Allah bu sayı ile neyi kastediyor, bu azlık mı çokluk mu, neden şu kadar değil de bu kadar gibi kimseyi ilgilendirmeyen sözlerle sapıklıklarının bahanesini oluşturmaya çalışırlar. Allah, gerçeği kabul etmek istemeyip ısrarla sapmayı dileyenin sapmasına izin verir, yaratılış sebebine uygun yaşamayı dileyeni de dilediğine ulaştırır.

Rabbinin görevlilerinin güçlerini, gerçek mahiyetlerini ve sayılarını yalnız kendisi bilir. Ey insanlar! Siz Allah'ın sizi sorumlu tutacağı hayat nizamını yaşamakla ilgilenin! Verilen misallerle uyarılmaktasınız, o halde öğüt alın!

32-39 Ay'a, dönüp gitmekte olan geceye ve ağarmakta olan sabaha yemin olsun ki, davetimizden yüz çevirenleri cehennemde çok şiddetli, kavurucu bir ateşe sokacağız. Bu azap, Allah'la birlikte başka ilahlar edinenlerden ölüp gitmiş olanlara da, geride kalanlara da ulaşacağı kesin olan bir uyarıdır. Her insan tercih edip yaşadığı hayat tarzının karşılığını görecektir.

40-47 İman edip sorumluluklarını yerine getirenler, cennet nimetleri ile yaşarken, cehennem azabı içinde kıvrananlara soracaklar: "Sizi bu kavurucu ateşe sokan nedir?" Onlar da şöyle cevap verecekler: "Dünya hayatında bâtıla dalanlarla birlikte biz de dalardık, yoksulu doyurmaz, namaz kılmaz ve Hesap Günü ile karşılaşacağımıza inanmazdık. Sonunda ölüm gelip çattı ve bu gerçekle yüz yüze geldik."

48 Artık bunlara hiç kimsenin şefaat etmesi de mümkün değildir.

49-51 Sonunda kaçınılmaz olan gerçek bu iken insanların çoğu, nasıl olup da Allah'ın davetinden, yüz çevirip, aslandan kaçan yaban eşekleri gibi sırtlarını dönüp kaçıyorlar.

52-53 Gerçeğe davetten yüz çevirenler kendilerine, şirk ve küfre dayalı atalarından kalan nizamlarını onaylayan birer kitap gönderilmesini istiyorlar. Aslında bunlar uyarılmakta oldukları cehennem ateşinden korkmuyor, hesap endişesi de taşımıyorlar.

54-56 Size bildirilmekte olanlar bir uyarı ve öğüttür. Dileyen öğüt alır. Öğüdünün dinlenip davetine uyulması ve kendisine karşı sorumluluk duyulması gereken yalnızca Allah'tır.

5- DUHÂ SÛRESİ

Mekkî sûre olup 11 âyettir.

Duhâ: Kuşluk vakti demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Kuşluk vaktinin berrak aydınlığına ve karanlığın tamamen çöktüğü zaman geceye andolsun ki, gündüz ve gece nasıl bir nizamın yasalarına bağlanmış, kusursuzca birbirinin ardından devam ediyorsa, sana vahyedilmekte olan âyetler de belirlenmiş bir düzene göre art arda indirilmektedir. Ey Peygamber! Âyetlerimizin bir süre ulaşmamış olması seni şaşırtıp telaşlandırmasın. Rabbin seni terk etmedi ve sana darılmadı da.

4-5 Ey Peygamber! Muhakkak öğrettiklerimizden sonraki hayatın, öncekinden çok anlamlı ve hayırlı olacaktır. Zamanla Rabbin seni yardımlarıyla daha da destekleyecek, bahşettikleriyle mutlu edecektir.

6-10 Rabbin, yetimken senin barınmanı sağladı, muhtaç bir haldeyken ihtiyaçlarını giderecek imkânlara kavuşturdu ve nasıl yaşaman gerektiğini bilmez halde şaşırmışken doğru yola yöneltti. Sen de sakın yetimleri hor görüp onlara sert davranma! İhtiyaç sahibi olanı sahiplen, yardım isteyeni azarlama.

11 Yarattıklarının gerçek sahibinin ve sahiplenecek olanının Rableri Allah olduğunu unutma ve insanları yaratılış sebepleri olan hayat nizamını yaşamaya davet et.

Rabbinin nimetlerini minnet ve şükranla yâd ederek tebliğ et!

6- İNŞİRAH SÛRESİ

Mekkî sûre olup 8 âyettir.

İnşirah: Göğsü ferahlatan demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ey Peygamber! Sen içinde yaşadığın toplumun şirk ve küfür batağından nasıl çıkacağını bilmez halde şaşırıp bunalmış, göğsün daralmışken kâinatın ve insanın nasıl ve niçin yaratıldığının cevabını arayıp bulamamanın ağır yükü altında belin çatırdayıp bükülmüşken, Biz âyetlerimizle göğsündeki düğümü açıp seni ferahlattık, cevabını bulamadığın sorularını cevaplandırıp, yükünden kurtardık.

4 İnsanın yaratılış sebebinin Allah'ın davetine uygun yaşamak olduğu bilgisine seni ulaştırıp, hayatına anlam ve değer katıp güçlendirdik.

5-8 Doğru olana ulaşmak isteyen, bunun için çaba gösteren, zorluklara direnip sebat eden kimseye, Allah zorlukların ardından yardımı ile kolaylıklar ihsan eder. O halde bir işi bitirince hemen başka bir işe sarıl.

7- FÂTİHA SÛRESİ

Mekkî sûre olup 7 âyettir.

Fâtiha: Açan başlatan demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Âlemleri yaratan, yarattıklarının nizamlarını kuran ve Rabbi (sahibi) olan Allah, şükredilmeye ve övülmeye layık olan tek ilahtır.

2-3 Rahman olan Allah, yarattıklarını nimetlerle donatan ve merhametiyle Rahim olandır.

Hesap Günü geldiğinde, verdiği nimetlerin nasıl kullanıldığının hesabını soracak ve her insana hak ettiğinin karşılığını verecektir.

4-7 Rabbimiz! Yalnız Sana itaat eder ve davetine uyarız. Böylece yalnızca Sana ibadet eder ve Senden yardım dileriz.

Yaratılış sebebimiz olan hidayet (doğru yol) nimetine ulaşmak için gayretimizi artır ve bizden önceki muttakilerin yoluna bizi de ilet. Davetinden yüz çevirip de azabını hak edenlerin yoluna uymaktan Sana sığınırız.

8- TEBBET SÛRESİ

Mekkî sûre olup 5 âyettir.

Tebbet: Helak olsun demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Allah'ın daveti olan hayat nizamını reddeden ve Peygamber'e küstahça saldıran azgın Ebu Leheb, elbette iki dünyada da azaba uğratılıp helak olmayı hak etmiş, böylece iki eli (dünya ve âhireti) de kurumuştur.

2 Allah'ın Rabliği ile ilahlığını kabul etmeyen bu nankör ve zalimi, hak ettiği azaptan ne malı mülkü ne de başka birisi asla kurtaramaz.

3-5 O müşrik ve kâfire saldırganlık konusunda yardımcı olan karısı da, boynunda tasma ile sırtında cehenneme odun taşıyan biri olarak alevli ateşe kocasıyla birlikte atılacaktır.

9- TEKVÎR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 29 âyettir.

Tekvîr: Koparılıp, dürüldü demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-7 Güneş görevini tamamlayıp, ışığı söndürülüp, işi bitirildiğinde, beraberinde yıldızların sönüp döküldüğünde, dağların yerlerinden savrulup un ufak edildiğinde ve dehşetinden üzerine titreyip gözünüzden sakındığınız gebe develerinizi, malınızı, mülkünüzü görmez hale geleceğiniz o Son Saatte... Vahşi hayvanlar dahi korkudan birbirlerine sokulup âdeta yardım dileyecekler. Üstelik O Gün denizlerin yapısı değişip fokur fokur kaynatılacak ve ardından da insanlar diriltilip dünya hayatlarındaki tercih ettikleri hayat nizamlarına göre gruplandırılıp ellerine hesap defterleri verilecek.

8-9 O Gün diri diri toprağa gömülen kız çocuklarına, hangi suçtan dolayı öldürüldükleri sorulacak.

10-11 Her insana yaptıkları ve yapmaları gerekirken de yapmadıkları, gökyüzü gibi apaçık gösterilecek.

12 Gerçeğe davetten yüz çeviren suçlular için cehennem ateşi tutuşturulacak.

13 Allah'ın davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirenler için cennete girme vakti yaklaştırılacak.

14 İşte O Gün her insan, akıbeti için neler hazırlamış olduğunu gözleriyle görecek.

15-20 Geceleri görüp gündüzleri göremediğiniz yıldızlara, yörüngelerinde akıp giden gezegenlere, kararan geceye, soluk almaya başladığında sabaha ve içinde yaşadığınız kâinatın nizamına andolsun ki bu Kur'an, kâinat nizamının kurucusu güç, kudret ve egemenlik sahibi Allah'ın güvenilir kılıp makam sahibi yaptığı meleğin, arkadaşınız Muhammed'e indirilen bir vahiydir.

21-24 O Peygamber, elçi meleğin ilettiği âyetler ile sizleri Allah adına yaratılışınızın sebebi olan hayat nizamına çağırmaktadır. Sakın ola sizler bu çağrıyı, Muhammed'in uydurduğu ya da tanımadığınız birilerinin (cinlerin) fısıldadığı sözler sanmayın. Arkadaşınız Muhammed deli değildir.

Peygamber, kendisine Allah'ın mesajları olan âyetlerini getiren meleği apaçık bir ufukta gördü. Hem sizler de onun yalancı olmadığını, doğru bildiklerini de söylemekten çekinmeyecek bir ahlaka sahip olduğunu da çok iyi bilirsiniz.

25-26 Allah, davet edildikleri hakikati kabul edip sorumluluklarını yerine getirenleri dünyada ve âhirette mutluluğa, huzur ve güvene kavuşturacak, şeytan ve şeytanın takipçilerinin şerrinden ve zulümlerinden koruyacak, Kur'an ile doğruya ulaştıracaktır.

İnsanları karanlıklardan aydınlığa çıkaracak olan Kur'an'ın daveti dururken gerçeği başka yollarda nasıl ararsınız?

27-28 Bu Kur'an (zikir), insanlara yaratılış sebeplerini bildirip o sebebe uygun hayata uyarı ve öğütlerle davet eden bir kitaptır. Gerçeği arayıp, doğruya ulaşmak isteyenleri aydınlığa çıkaran bir rehberdir.

29 Siz ey insanlar! Allah'ın rehberliğine yönelmediğiniz sürece kendi kendinize doğru olanı bulamaz, ona ulaşamaz ve böylece aydınlığa kavuşamazsınız.

10- A'LÂ SÛRESİ

Mekkî sûre olup 19 âyettir.

A'lâ: Eşsiz, tek yüce demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey insan! Görüp idrak ve istifade etmekte olduğun nimetleri, ilmi ve kudreti ile yaratan, Rabbinin yüceliğini aklından çıkarma ve O'na karşı sorumluluklarının olduğunu unutma.

2-3 Allah, tüm mahlûkatı yaratılış amacına uygun şekil ve özelliklerle donatıp o amacı gerçekleştirecek yola yöneltti.

4-5 Ey insanlar! Allah nasıl ki topraktan yeşil otları çıkarıp, sonra da kupkuru çer çöpe çeviriyor ve zamanı gelince tekrar canlandırıp hayata döndürüyorsa, sizi de ölüp toprağa karıştıktan sonra tekrar diriltip, dünya hayatınızda davetine karşı tutumunuzdan hesaba çekecek.

6-7 Ey Peygamber! Biz sana yaratılış sebebinizi ve ona uygun yaşamanın bilgisini Kur'an ile öğreteceğiz ve öğrettiklerimizi de Biz unutturmayı dilemedikçe unutmayacaksın!

Şüphesiz Allah sizin içinizde olanı ve açığa vurduklarınızı da bilir.

8-10 Ey Peygamber! İnsanlara gerçeğin, adaletin, huzur ve mutluluğun yolunun Allah merkezli bir hayata uygun yaşamaktan geçtiğini tebliğ et. Biz bu konudaki gayretin için sana yardım edip işini kolaylaştıracağız. Sen de öğüt alacakları uyar, düşünüp öğüt almak ya da nankörlük edip yüz çevirmek onlara kalmıştır.

11-13 Gerçeği arayıp onu yaşamak ve Allah'ın verdiği nimetlere karşı şükretmek isteyen temiz akıl sahipleri öğüt alırlar. Kendilerini gerçeği inkâra şartlandıranlar ise öğütten yüz çevirip uzaklaşırlar. Âhirette böyleleri hak ettiği cehennem ateşinde ne tam öldürülür ne de tam yaşatılırlar.

14-17 Dünya hayatlarında şirkten ve küfürden kendini kurtarıp, yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinerek sorumluluklarını yerine getirenler ise dünyada ve âhirette mutluluğa, huzur ve güvene kavuşurlar.

Fakat insanların çoğu, geçici ve kısa dünya hayatını, daimi mutluluk yurdu olan âhiretteki cennet hayatına tercih ediyorlar. Oysa hayırlı olan cennettir.

18-19 Size yapılmakta olan bu davet, geçmiş kavimlere inzal edilen sahifelerde ve İbrahim ile Musa'ya vahyedilen sahifelerde de vardı.

11- LEYL SÛRESİ

Mekkî sûre olup 21 âyettir.

Leyl: Gece demektir.

Eûzübillâhiminеşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Ey insanlar! Kurduğu nizamla geceyi karanlık, gündüzü aydınlık olarak düzenleyen, yarattıklarını erkekli dişili, çift çift yaratan Allah'ın ilmine ve kudretine yemin olsun ki; Allah sizi davet ettiği nizam ve ahlaka uyasınız diye yarattı. Fakat siz bundan çok farklı hayatlar ve hayaller peşinde koşmaktasınız.

5-11 Her kim, iman edip yaratılış sebebi olan Allah merkezli bir hayatı yaşamak uğrunda imkânlarını kullanır, sorumluluklarını bilinçle yerine getirme çabası içinde olursa, işte böyle kimselere dünyada ve âhirette mutluluğa giden yolu kolaylaştırırız.

Her kim de Allah'ın kendisine lütfettiği nimetleri bu uğurda kullanmaz ve davetini önemsemez, kendini kendine yeterli sayar, Allah'a muhtaç olmadığına inanarak yaşamaya inatla devam eder, âhirete de inanmaz ise o kimse için de çok zor olan cehenneme gidişi kolaylaştırırız. O zaman orada malın, evladın ve sahibi olduğunu zannettiklerinin hiçbirinin kendisine faydasının olmadığını anlayacaktır.

12 Doğru yolu göstermek yalnızca Allah'a mahsustur.

13-16 Şüphesiz dünyanın da, âhiretin de gerçek sahibi Biziz, her ikisinde de nizam kurup hüküm koyma hakkı Bize aittir. Ey insanlar! Yaratılış sebebinizden yüz

çevirip de kendinizi ateşe atmayın. Allah'ın davetine iman edip, önemini kavrayıp, sorumluluklarınızın bilinci ile yaşayın.

17-21 Allah'ın davetine iman edip, onu yaşamak ve yaşatmak uğrunda elinden gelen çabayı gösterip, gönülden, severek imkânlarını bu uğurda seferber edenler ateşten uzak tutulacaklar. Böyleleri Allah'ın rızasını kazanmanın dışında hiç kimseden bir karşılık beklemeyen mü'minlerdir, Allah zamanı gelince bunları yaptıklarının fazlasıyla ödüllendirecektir.

12- FECR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 30 âyettir.

Fecr: Sabahın ilk aydınlığı demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 İnsanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için gönderilen Kur'an'ın, indirilmeye başladığı o geceye, o gecenin sabahına ve o gece ile başlayan ilk on gece yaşanan heyecana, çift ve tek olana yemin olsun ki, Allah insanı sebepsiz, boş yere yaratmadı, zaten aklını işletip düşünen de boşuna yaratılmadığını anlayıp kavrar.

6-14 Özenip, bezenerek imar edilmiş, bağlar ve bahçelerle donatılmış şehirler sahibi Âd kavmi ile o güne kadar kayaları yontarak eşi benzeri yapılmamış şehirler kuran Semûd kavmi ve piramitlerle yeryüzüne kazıklar çakan Firavun ile kavmine de, Allah peygamberleri elçiler olarak gönderip, yaratılış sebepleri olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet etmişti. Fakat onlar daveti reddedip azgınlıktan, küstahlıktan, şirkten ve küfürden vazgeçmediler, Allah da onları bu yüzden hak ettikleri azapla cezalandırdı. Rabbiniz olan Allah her an, herkesi görüp gözetmektedir.

15-16 Allah ne zaman insana imtihan etmek için nimetleriyle çokça ikramda bulunsa; insanoğlu hemen "Rabbim bana hak ettiklerimi verdi." der, fakat ne zaman imtihan için onun rızkını daraltsa "Rabbim bana ihanet edip haksızlık etti." deyiverir.

17-20 Gerçek şu ki, insan her zaman Allah'tan kendisine her istediğini vermesini bekler, ama kendisi Allah için vermekten hep kaçınır; öksüze, yetime ikramda bulunmaz, yoksulun ihtiyaçlarını karşılamaz, onların gözetilip korunmasına ön ayak olmaz, mirası hak, hukuk gözetmeden yemekten çekinmez, mala-mülke sınırsız ve ölçüsüz bir sevgi ile bağlanır.

21-24 Yeryüzü şiddetle sarsılıp paramparça olduğunda, melekler görevlerini yerine getirmek üzere saflar halinde dizilip Allah'ın emirlerini beklediklerinde ve Allah'ın hükümranlığının bütün haşmetiyle ortaya apaçık çıktığında, cehennemle uyarıldıkları halde uyarıyı dikkate almayanların, azap gözlerinin önüne getirilecek ve O Gün, insan yaptığı yapmadığı her şeyi hatırlayacak fakat bu hatırlamanın ve pişmanlıkların artık ona hiçbir yararı olmayacak... "Ah keşke bu günlerin geleceği ile öğüt verilip, uyarıldığımda uyarıya kulak verip de, Allah adına yapılan davete uysaydım, bu günler için hazırlık yapsaydım" diyecek.

25-26 Hiç kimse O Gün, Allah'ın müşrik ve kâfirlere vereceği ceza gibi ceza veremez, hiç kimse de bu cezaya engel olamaz.

27-30 Allah'ın davetine teslim olup sorumluluklarını yerine getirerek dünya hayatlarını tamamlamış olanlara da, O Gün, "Huzura, mutluluğa eşsiz güzellikteki nimetlere kavuşmak üzere girin cennete." denilecek. Böylece Allah'ın onlardan, onların da Allah'tan razı oldukları apaçık ortaya çıkmış olacak.

13- ASR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 3 âyettir.

Asr: Hayatın başından sonuna kadar geçen zaman.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Bir daha geri gelmemek üzere akıp giden zamana yemin olsun ki, yaratılış sebebiniz olan ilâhi davetten yüz çevirenler ziyandadır.

3 Hayatın merkezinde Allah'ın olması gerektiğine iman edip imanında sebat edenler, insanları hakikate ve onun gerektirdiği salih amellere (hayra) davet edenler ve kendilerine verilen zamanı bu uğurda kullananlar kurtuluşa erip ödüllendirilecekler.

14- ÂDİYÂT SÛRESİ

Mekkî sûre olup 11 âyettir.

Âdiyât: Saldırgan, düşman demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Kâinat ve insanı yaratan, insan için dünyayı bunca nimetlerle donatan Allah'ın davetini reddedenlere yazıklar olsun. Böyleleri, mü'minlere düşmanlıkta birbirleriyle soluk soluğa yarışıyor, tozu dumana katıp kin ve nefretle geceleyip sabahları saldırganlaşıyor, insanların davet edildikleri ilâhî nizam ile tanışmalarına engel olmak için ortalığı bulandırıp akıllarını karıştırıyor, böylece nizamlarını ayakta tutabileceklerini sanıyorlar. Yemin olsun ki bunlardan hesap soracağız.

6 Allah'ın kendilerini imtihan etmek için, geçici bir süreliğine emanet ettiği nimetlerin doğru kullanılmasının da yolunu gösterdiği insanların çoğu, Rablerinin emanetlerine nankörlük etmektedirler.

7-8 Üstelik böyleleri mülkün gerçek sahibinin Allah olduğunu bildikleri halde, mala olan aşırı düşkünlükleri sebebiyle kalpleri katılaşmış, Allah'ı görmezden gelecek duruma düşmüşlerdir.

9-11 Allah insanları âhirette diriltecek, dünya hayatlarında kendilerine emanet ettiklerinden ve kalplerinde gizlediklerinden hesaba çekecek. Yapıp ettiklerini kendilerine gösterip hak ettiklerinin karşılığını verecektir.

15- KEVSER SÛRESİ

Mekkî sûre olup 3 âyettir.

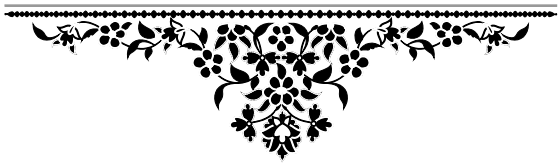

Kevser: Paha biçilmez değerde
bir nimetin bilgisi (Kur'an) demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey Peygamber! Biz sana insanın yaratılış sebebini ve o sebebe uygun yaşanması gereken hayatın bilgisini kapsayan Kevser'i (Kur'an'ı) verdik.

2 O halde sen de, Rabbinin öğretip davet ettiği hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak için bütün gücünle gayret et, saldırılara göğüs ger! Bu uğurda imkânlarını kurban etmekten çekinme ve böylece Rabbine yakınlaşıp O'nun rızasını kazan.

3 Ey Peygamber! Davet ettiğin hayat nizamı sebebiyle sana buğzedip düşmanlık edenlerin ve onların takipçilerinin sonunda sesleri kesilecek, dünyada ve âhirette hak ettikleri azapla karşılaşacaklar.

16- TEKÂSÜR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 8 âyettir.

Tekâsür: İhtirasla, gözü dönmüşçesine çoğaltma tutkusu demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Ey insanlar! Mal yığıp biriktirmeye olan aşırı düşkünlüğünüz, âdeta gözünüzü kör etti. Sanki yaratılışınızın amacı buymuş gibi, birbirinizle bu konuda yarışmakta, çoğalttıklarınızla övünüp oyalanmaktasınız. Hâlbuki Allah insanı, ilâhî nizam ile ahlakı yaşamak uğrunda çaba sarf etsin, birbiriyle yarışıp Rabbine yakınlığını artırsın ve O'ndan başka ilah edinmesin diye yarattı. Bu gerçeği göz ardı eden insanın mal biriktirmeye düşkünlüğü mezarın çukuruna düşünceye kadar, onun gözünü, gönlünü perdeledi.

3-4 Yaratılış sebeplerini kavramamakta direnen ve kendilerine verilen zamanı mal-mülk biriktirip övünerek tüketenler, sonunda bu tercihlerinin ne kadar yanlış olduğunu mutlaka anlayacaklar. Keşke bu gerçeği Hesap Günü cehennemle yüz yüze gelmeden anlasalardı.

5-6 İşte O Gün kendilerine emaneten verilen nimetleri, canlarının istediği gibi kullanıp, keyif ve övünme aracı yapmalarının bedelini cehennem azabı ile ödeyecekler.

7-8 Gerçeğin kendi bildikleri gibi olmadığını yakînen görüp anlayacaklar. Allah her insanı bahşettiği nimetleri kullanış biçiminden günü gelince hesaba çekecek.

17- MÂ'ÛN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 7 âyettir.

Mâ'ûn: İyilik yapmak,
yardım etmek demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Allah, insanları yaratıp bunca nimetlerle donatıp sonra da onları yaratılış sebeplerine uygun (din ile) yaşamaya davet etmişken, O'nun davetini reddedip yalanlayan nefsini ya da kendisi gibi yaratılmışları ilah edinen nankör insanı gördün mü?

2-3 Allah'ın kulları üzerindeki haklarını görmezden gelen bu müşrik ve kâfirler, insanların haklarını da çiğnerler, yetimleri itip kakar, zulmeder, yoksulu doyurmaz, başkalarını da yetime, yoksula sahip çıkmaya teşvik etmezler.

4-7 Yazıklar olsun bunları görüp, birlikte yaşayıp da, bu zalimlere engel olmaya çalışmadan namaz kılanlara. Hâlbuki namaz, insanı böylesi zalimlere karşı kıyama çağırır. Namazı bu anlamından kopuk kılanlar, hem namaza hem de kendilerine yabancılaşmışlardır, onların ibadeti kendilerini de başkalarını da aldatma ve gösteri aracından başka bir şey değildir. Böylelerinin hiç kimseye bir faydası dokunmaz.

18- KÂFİRÛN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 6 âyettir.

Kâfir: Gerçeğin üstünü örten demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 De ki: Ey kâfirler!

Ben sizi de beni de yaratıp, bunca nimetlerle donatan Allah'la birlikte başka ilah kabul etmem ve O'ndan başkasına ibadet etmem. Öyle anlaşılıyor ki sizler de benim itaat ve ibadet ettiğime itaat ve ibadet etmeyeceksiniz.

4-5 Ey kavmim! Rabbim bana doğru yolu gösterdikten sonra asla sizin itaat ve ibadet ettiklerinize uyacak değilim. Allah sizi karanlıklardan aydınlığa, yaratılış sebebiniz olan hayatı yaşamaya çağırıyor, sizlerse inatla yüz çevirip ondan kaçıyor, benim itaat ve ibadet ettiğime uymak istemiyorsunuz.

6 O halde sizin inatla savunup vazgeçmediğiniz dininiz (hayat nizamınız) size, benim dinim (hayat nizamım da) bana.

19- FİL SÛRESİ

Mekkî sûre olup 5 âyettir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Fillerden oluşturduğu ordusu ile gücüne güvenerek, yakıp yıkmaya, istediğini yapmaya gelen orduya, Rabbinizin sürüler halinde gönderdiği kuşların fırlattığı taşlarla neler yaptığını bir düşünün.

Gücüne güvenip Allah'ı hesaba katmayan bu hain ve zalimlerin planlarını Allah boşa çıkarıp, onları fırlatılan taşlarla helak edip, çiğnenmiş ekin tarlasına döndürdü.

Dilediğini yapmaya güç yetiren yalnızca Allah'tır.

20- FELÂK SÛRESİ

Mekkî sûre olup 5 âyettir.

Felâk: Sabahın ilk aydınlığı demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 De ki: Allah'ın davetinin üstünü örtüp karartmaya çalışanların şerrinden, iman edenlere haset ve düşmanlık edenlerin şerrinden, insanları sözleri ile büyüleyerek, saptırmaya çalışan büyücülerin şerrinden, gecenin karanlığını sabah aydınlığa dönüştüren Rabbime sığınırım.

21- NÂS SÛRESİ

Mekkî sûre olup 6 âyettir.

Nâs: İnsanlar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-6 De ki: "Ben kalplere vesvese veren cin ve insan şeytanlarının şerrinden, insanların meliki, Rabbi ve ilahı olan Allah'a sığınırım."

22- İHLÂS SÛRESİ

Mekkî sûre olup 4 âyettir.

İhlâs: Severek, isteyerek,
bilinçle Allah'a teslim olmak demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 De ki: O, Allah'tır, tektir.

2 Yarattıklarının ihtiyaçlarını karşılayan, onları koruması altına alan Allah, hiç kimseye muhtaç değildir. Fakat yarattıklarının hepsi O'na muhtaçtır.

3-4 Allah doğmamıştır ve doğurmamıştır. O'nun eşi olmadığı gibi, bir benzeri ve dengi de yoktur.

23- NECM SÛRESİ

Mekkî sûre olup 62 âyettir.

Necm: Bir bütünün parçaları anlamına geldiği gibi yıldız anlamına da gelir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 İçinizden biri olan arkadaşınız Muhammed'in Allah adına yapmakta olduğu davetin sözlerini bir düşünün bakalım. O sözler kendini bilmez birinin ya da bir şairin sözlerine hiç benziyor mu? Hayır, asla benzemiyor.

Kayıp giden yıldızlara andolsun ki o, sizi kendi uydurduğu sözlere değil, Allah'ın âyetleri ile yaratılışınızın sebebi olan gerçeğe davet etmektedir.

5-6 Bu vahyi Peygamber'e Allah'ın üstün özelliklerle donatıp güçlendirip görevlendirdiği melek (Cebrail) iletti.

7-12 Melek, vahyi iletmek için gelirken önce uzaktan göründü ve sonra da ona bir yayın iki ucu kadar hatta daha fazla yaklaştı ve vahyi iletti.

Peygamber, görüp yaşadıklarının gerçek olup hayal olmadığına aklen ve kalben iman etti. Sizler yıllardır içinizde yaşayan dürüstlüğü ve ahlakı ile emin lakaplı arkadaşınızın bu konuda söylediklerinin gerçekliğinden şüphe mi ediyorsunuz?

13-18 Peygamber, şehrin uzağındaki Sidre-i Münteha'nın yakınında bulunduğu bir sırada o meleği (Cebrail'i) bir kere daha görmüştü, o zaman da elçi melek Sidre'yi

kaplamış ve apaçık bir biçimde Peygamber'e, Allah'ın büyük bir mucizesi olarak asıl şekli ve kimliği ile görünmüştü. Bu vakıa görülen bir rüya ya da bir hayal değil, gerçeğin ta kendisi idi.

19-20 Allah, Peygamberi ile sizleri karanlıklardan aydınlığa çıkaracak, âhirette ise cennetine koyacağı bir hayat nizamını yaşamaya çağırırken, size ne oluyor da Allah'la birlikte Lat, Menat ve Uzza diye isimlendirip, "Bunlar Allah'ın kızları meleklerdir" diyerek uydurduğunuz sahte ilahlarınızdan şefaat bekliyorsunuz?

21-23 Kız çocuklarını Allah'a, erkek çocuklarını da kendinize yakıştırmanız ve Allah'ı çocuk sahibi olarak algılayıp kabullenmeniz, O'nu gereği gibi ve yeterince kavramadığınızın apaçık delilidir. Atalarınızın müşrik olarak yaşamakta direnmeleri ve uydurdukları nizamlarını ayakta tutabilmek için ortaya çıkardıkları düzmece ilahlar, şirkin ve küfrün sembollerinden başka bir şey değildir. Oysa şimdi insanlara Rablerinden doğru olan hayat nizamı gelmiştir.

24-25 Kâinatta ne varsa hepsini yaratan ve sahibi olan Allah'ın, yarattıklarının yönetimini insanın keyfine, isteğine bırakacağını mı sandınız? Gerçek şu ki, dünya ve âhiretin nizamını kurma yetkisi yalnızca Allah'a aittir.

26-28 Allah, göklerde olan meleklerin dünyada ve âhirette insanlara şefaatçi olmalarına izin vermemişken, bir kısmınız kalkmış Allah'ın kızları olarak kabul ettiğiniz meleklerden şefaat bekliyorsunuz.

Böyleleri Allah'ı yeterince tanımayan ve gerçek hiçbir bilgiye sahip olmayan, zannın peşine düşen inatçı cahillerdir. Gerçek şu ki zan, asla gerçek gibi olamaz, onun yerini tutamaz.

29 Ey Peygamber! Sen, yaratılış sebebine uygun yaşamaya davet edilmesine rağmen sırt dönenlerden ve âhiret hayatına inanmayanlardan yüz çevir, onların tepkilerine ve saldırılarına aldırma.

30 Böyleleri Allah'ın kendilerini bir amaca yöneltmek için yarattığını anlamak ve buna uymak yerine kendi istedikleri gibi yaşamak peşindeler. Şüphesiz Allah, kimin neye ve kime göre yaşadığını, yaşamak istediğini bilmektedir.

31 Göklerde ve yerde olanların sahibi olan Rabbiniz, kısa bir süreliğine vekâleten size emanet ettiği nimetlerini, kullanış biçiminizden hesaba çekecek. Emanetlerin asıl sahibinin Allah olduğunu düşünmeyip, kendi malı gibi kullananların ihanetlerini cezasız bırakmayacak. Allah'ın bildirdiği amaca ve şekle uygun kullananları ise ödüllendirecektir.

32 Günahların en büyüğü Allah'ın davetinden yüz çevirip O'na şirk koşmak, başkalarını da buna teşvik etmektir. Allah günahlarından tevbe ederek sorumluluklarını yerine getirenlere karşı merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Allah sizi topraktan yaratırken ve annelerinizin karnında iken nelere karşı zaaflarınızın olduğunu, neleri yapmaya, neleri yapmamaya meyilli olduğunuzu en iyi bilen, sizi bu özelliklerle yaratandır. Kendinizi kusursuz olarak görüp, göstermeyin günahlardan sakınıp Allah'a karşı sorumluluklarınızın olduğunu da aklınızdan çıkarmayın.

33-35 Bizim kendilerine bunca nimetleri bahşetmemize rağmen, yaratılışlarının sebebinden yüz çeviren nankörler, kısacık dünya hayatından başka şeye değer vermedikleri gibi, kendilerini şirkten, küfürden arındırmak için de hiç çaba sarf etmez. Mallarından Allah'ın razı olacağı harcamayı yapmazlar. Böyleleri âhirette bunun bedelini ödemeyip azaptan kurtulabileceklerini mi sanıyorlar? Gerçek şu ki onların bu konuda hiçbir bilgi ve delilleri yoktur.

36-41 Hâlbuki Biz Musa'ya ve İbrahim'e gönderdiğimiz sahifelerde de (vahiylerle) insanları yaratılışlarının sebebi olan Allah merkezli bir hayat yaşamaya davet etmiş ve bundan yüz çevirenleri âhirette başlarına geleceklerle uyarmıştık. Hiç kimse başkasının günah yükünü çekmez. Her insan Allah'ın daveti karşısında takındığı tavrın, sarf ettiği emeğin karşılığını zamanı gelince eksiksiz olarak görecektir.

42-48 Sonunda huzuruna varılıp hesap verilecek olan, hesap sonunda ağlatacak ya da güldürecek olan Allah'tır. Elbette insanları bir damla spermden erkekli dişili yaratıp, nimetlerle donatıp, sonra öldürecek ve diriltecek olan da O'dur. Yine O'dur dilediğine dilediği kadar verip nasıl kullanılacağını bildiren.

49 Şira yıldızının Rabbi de O'dur. (Yarattığı kâinatın nizamını kurup yasalarını koyan Rabbiniz, size de bölüm bölüm göndermekte olduğu Kur'an ile mükemmel bir hayat nizamı önermektedir.)

50-54 Allah, yaratıp sayısız nimetlerle donatmasına rağmen nankörlük ederek azgınlaşıp davetine başkaldıran Âd, Semûd, Nûh ve Lût kavimlerini de azaba uğratıp helak etti, tıpkı onlardan öncekiler gibi.

55 Ey insan! Gerçek bu iken ve bunca nimetlerle donatılmışken, hâlâ Rabbine nankörlük etmeye devam mı edeceksin?

56 Size bildirilmekte olan bu vahiy, önceki peygamberlere bildirilenler gibi bir uyarıdır.

57-58 Her insan kendi sonuna doğru yaklaşmaktayken, öte yandan kesin zamanını yalnızca Allah'ın bildiği Kıyamet ve Hesap Günü de yaklaşmaktadır.

59-62 Uyarılmakta olduğunuz son ile karşılaşmadan önce, size yapılan davetin önemini kavrayıp başınıza geleceklere üzüleceğiniz yerde, önemsemeyip, gülüp, eğlenmeye devam ediyorsunuz. Hiç olmazsa bundan sonra aklınızı kullanıp secde ederek Allah'ın davetine yönelin.

24- ABESE SÛRESİ

Mekkî sûre olup 42 âyettir.

Abese: Surat asmak demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-10 Ey Peygamber! Müşriklerin önderlerine Allah'ın davetini tebliğ etmekteyken, gözleri görmeyen âmânın gelip sana soru sormasından "Şimdi sırası mıydı?" dercesine rahatsız olup suratını astın. Oysa o kimse büyük bir heyecanla öğrenmek ve arınmak için gönlünü açarak gelmişti. Öte yandan ilgini yoğunlaştırdığın müşrikler ise kendilerini her bakımdan yeterli gördükleri için davetini inatla inkâr ediyorlardı. Sen onların arınmak istemeyişlerinden sorumlu değilsin, o yüzden öğüt almak isteyenden rahatsız olma.

11-16 Ancak yaratılışının sebebine uygun yaşamak isteyenler, Allah'ın âyetlerinden (vahyinden) öğüt alırlar.

Bizim katımızda kayıt altında olan vahyi, yine bizim yanımızda itibarlı, değerli ve güçlü kıldığımız melek (Cebrail), Peygamber'e ulaştırmaktadır.

17-22 Birçok insan, kendisini sayısız nimetlerle donatan Rabbinin âyetlerine gözünü kapatıp, kulağını tıkayıp, yaratılış sebebinin dışına çıkarak kendi gibi yaratılmış kimselerin peşine düşüp Rabbine nankörlük eder.

Acaba bu insan Allah'ın kendisini niçin ve nasıl yarattığını hiç düşündü mü? Allah onu bir damla sudan yaratıp, sonra da şekillendirdi. Tabiatını oluşturup hayatı nasıl, neye ve kime göre yaşayacağını bildirdi ve doğru yolda yaşamayı kolaylaştırdı. Sonra da kendisine bahşedilen hayat süresi dolunca öldürüp kabre sokacak ve zamanı gelince de diriltip, dünya hayatında Allah'ın davetine karşı tutumundan hesaba çekecek.

23-32 Bu gerçeğe rağmen nankörler, Allah merkezli hayatı yaşamamakta inatla direnirler.

Bunlar, şu yiyip içtiklerine dönüp bir bakıp da gökten indirdiğimiz suyu ve toprağı yardırarak yetiştirdiğimiz üzüm bağlarını, zeytinlikleri, hurmalıkları, çeşit çeşit meyvelerle yüklü ağaçları, bitkileri, çayırları hiç görmezler mi? Biz bütün bunları insanlar ve hayvanların yararlanması için yarattık.

33-37 Günü gelip de Son Saat'in kulakları sağır eden gürültüsü koptuğunda, işte O Günün dehşetinden kişi kendi kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden, çocuklarından bile kaçacak, çünkü O Gün herkes kendi derdine düşecek.

38-42 O Gün, Allah'ın peygamberleri ve kitapları ile davetine iman ederek sorumluluklarını yerine getirenlerin yüzleri sevinç ve mutluluktan parlayacak. Davet edildikleri hayat nizam ve ahlakını reddedip sırtlarını dönenlerin ise cehennem korkusu ile yüzleri kapkara kesilecek.

25- KADR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 5 âyettir.

Kadr: Değerli, şerefli, kıymetli demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Biz bu Kur'an'ı indirildiği geceye kıymet ve şeref katan, kadri bilinmesi gereken bir gecede indirdik. Allah'ın insanları yaratılışlarının sebebine uymaya davetinin yeniden başladığı bu gecenin önemini, o hayat nizamını uygulamadan nasıl bileceksin?!

3 Kur'an'ın indirilmeye başladığı Kadir Gecesi, içinde Kadir Gecesi bulunmayan bin aydan daha hayırlıdır. Çünkü o gece bildirilmekte olanlarla doğru ile yanlış birbirinden ayrılmaya ve insana kendi çabasıyla bin ay (bir ömür) uğraşıp elde edemeyeceği hakikatin bilgisi bahşedilmeye başladı.

4-5 O geceden itibaren melekler, Allah'ın izniyle her bir iş için karanlıklar aydınlığa dönüşünceye kadar Allah'ın vahyi olan âyetleri Peygamber'e indirmeye devam ettirirler. Onların hayata tatbikiyle, insanlar dünyada ve âhirette huzur ve mutluluğa ulaşırlar.

26- ŞEMS SÛRESİ

Mekkî sûre olup 15 âyettir.

Şems: Güneş demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-10 Güneş'e ve onun aydınlığına, Güneş'in ardından gelen Ay'a, (Güneş'in) aydınlattığı zaman ortaya çıkan gündüze, onu örtüp bürüdüğü zaman geceye, göğe ve onu bina edene, yere ve onu yayıp döşeyene, nefse ve onu kusursuz biçimlendirene, sonra da ona doğruyu ve yanlışı ilham edip ayırt etme kabiliyetini bahşedene and olsun ki, Allah'ın davetine iman edip sorumluluklarını bilinçle yerine getirenler, nefislerini tezkiye eder, kula kulluktan ve yozlaşmaktan kurtulurlar. Ona sırt dönenler ise dünyada ve âhirette hüsrana uğrarlar.

11-15 Peygamberleri Salih'in Allah adına yaptığı daveti reddeden azgın, müşrik Semûd kavmi de bu tutumlarından vazgeçmemeleri halinde, Allah'ın azabına uğratılacakları konusunda uyarılmıştı. Fakat onlar uyarıları dikkate almaları için Salih'in kendilerine bir mucize göstermesini istediler. Bunun üzerine Allah onlara, o güne kadar görmedikleri bir deve gönderip, ona zarar vermemeleri konusunda uyarıp, kendi hayvanlarını suladıkları yerden bir gün bu devenin, bir gün de kendi hayvanlarının sıraya riayet ederek su içmelerini bildirdi.

Allah'ın kendilerini bununla imtihan edeceğini bildirmesine rağmen, onlar âdeta kendileri Allah'ı imtihan edercesine devenin su içme hakkını kullandırtmadıkları gibi, hayvanı vahşice öldürdüler. Bunun üzerine Allah da bu küstahlıkları, azgınlıkları ve kendisine başkaldırmaları sebebiyle onları yıkıma uğratıp, helak etti. Onlar böyle bir akıbetle karşılaşacaklarına hiç inanmıyorlardı.

27- BURÛC SÛRESİ

Mekkî sûre olup 22 âyettir.

Burûc: Yıldız kümeleri demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-9 Yıldız kümeleri ile dopdolu gökyüzüne, mutlaka gelip çatacak olan Kıyamet ve Hesap Günü'ne ve O Gün birbirlerine şahitlik edeceklere andolsun ki Allah'ın davetine iman edenleri, içinde ateş yaktıkları çukurlara atarak işkenceyle öldüren zalimler ve onlara seyirci kalanlar da birbirlerine şahitlik edecekler.

Mü'minler, "Biz yalnız Allah'ın bizi davet ettiği ilâhi nizam ve ahlak ile yaşar, O'na kulluk ederiz." dedikleri için ateş çukuruna atıldılar. Allah da onlara yapılanlara şahittir.

Göklerde ve yerde hüküm vermek yalnızca Allah'a aittir.

10-11 Allah'ın davetine iman eden erkek ve kadınlara, zulüm ve işkence edip sonra da pişmanlıkla tevbe ederek Allah'a yönelip, sorumluluklarını yerine getirmeyenleri cehennemde harlı bir ateş azabı beklemektedir.

Davete iman edip gereklerini yerine getirenler ise cennet nimetleri ile ödüllendirilecekler.

12-13 Allah, kendisine başkaldırıp, mü'minlere de zulmeden zalimleri kıskıvrak yakalar, O'nun azabı çok çetindir. İnsanı yaratıp, bunca nimeti ihsan eden ve etmeye devam eden Allah, elbette her şeyin hesabını soracaktır.

14-16 Allah şirkinden ve küfründen tevbe edip davetine icabet edenlere karşı çok merhametli, bağışlayıcı ve şefkatlidir. O'nun her şeye gücü yeter, kulları üzerinde nizam kurma ve hükmetme yetkisi yalnız Allah'a aittir.

17-22 Ey Peygamber! Sen Allah'ın davetinden inatla yüz çevirenleri, Firavun ve Semûd kavminin başlarına gelen azap ile de uyarmıştın. Buna rağmen Allah'ın kendilerini çepeçevre kuşatmış olduğunu anlamak istemiyorlar. Oysa reddettikleri ilahi davetle kula kulluktan kurtuluşa, şerefli, onurlu, özgür ve mutlu bir hayata çağırılmaktalar. Çağrılmakta oldukları ilahi nizamın kitabı Kur'an, Allah'ın koruması altındadır.

28- TÎN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 8 âyettir.

Tîn: İncir demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 İncire, zeytine, Sîna Dağı'na ve üzerinde yaşadığınız topraklara andolsun ki Biz, insanı bir amaç için en güzel biçimde yarattık ve bu amaca uygun nasıl yaşaması gerektiğini de peygamberler ve kitaplarla bildirdik.

Yaratılış amacının dışına çıkıp, kendisi ya da kendisi gibi yaratılmış kimselerin peşine düşüp onlara uyanları aşağıların aşağısına döndürürüz.

6 Allah'ın davetine iman edip, ona uygun hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda bütün güçleri ile gayret edenleri bitmez tükenmez nimetlerle ödüllendireceğiz.

7 Ey insan! Allah seni yaratıp, bunca nimetlerle donatıp, öldükten sonra da diriltip yaratma sebebine uygun yaşayıp yaşamadığından hesaba çekeceğini bildirmesine rağmen, seni bu davetten alıkoyan, başka tarafa yönelten nedir?

8 Kâinatı yaratıp, yarattıklarının işleyişini ve aralarındaki mükemmel uyumun nizamını kuran, yasalarını koyan Allah, insanı da tek ve mutlak mükemmellikte bir hayat nizamı ve ahlakı ile yaşamaya davet etmektedir.

Allah nizam kuranların, hüküm koyanların en üstünü ve hâkimidir.

29- KUREYŞ SÛRESİ

Mekkî sûre olup 4 âyettir.

Kureyş: Mekke'de yaşayan kabilelerin genel ismi.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Ey Kureyşliler! Kâbe'yi inşa ettirip, çevresini bereketli ve yaz kış güven içinde ticaret yapılan bir şehir haline getirerek sizleri rızıklandıran, tehlikelerden koruyan Rabbinizin nimetlerini bir düşünün.

Rabbiniz, Kâbe'yi yaratılış amacınızın öğretildiği ve ona davet edildiği bir ev, bir mescit ve okul olarak yaptırdı. O halde siz de o evin Rabbinin davetine icabet edip, ibadet edin.

30- KÂRİ'A SÛRESİ

Mekkî sûre olup 11 âyettir.

Kâri'a: Aniden gelecek olan
büyük çarpma demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ey Peygamber! O aniden meydana gelecek şok edici ve dehşetli günün zamanı sana bildirilmedi ki, sen onu nereden bilip de soranlara söyleyeceksin.

4-5 O Günün ortaya çıkaracağı sarsıntı ile insanlar çekirge sürüleri gibi yerlerinden sağa sola savrulup dağılacak, dağlar atılmış yün gibi parçalanıp un ufak olup uçuşacaklar.

6 İşte O Gün Allah'ın daveti olan hayat nizamına iman edip, onu yaşamak ve yaşatmak uğrunda sorumluluklarını yerine getirme gayreti ile yaşamış olanlar, mutlu, huzurlu ve güvenli olacakları bir hayata kavuşacaklar.

7-11 Davetini reddedip Allah'a başkaldırmış olanlar ise uçurumdan Haviye çukuruna atılacaklardır. O Haviye çukuru nedir bilir misiniz? O, kızgın ateş çukurudur. İşte onlar da yaptıklarının cezasını böyle çekecekler.

31- KIYÂMET SÛRESİ

Mekkî sûre olup 40 âyettir.

Kıyâmet: Dünyanın sonu ve
yeniden diriliş günü demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Kıyâmet Günü'ne ve O Günün önemini kavramayıp geleceğine inanmayan insanın pişman olup kınayacağı nefsine andolsun.

2-10 İnsan, kemiklerini bir araya getirip, diriltip, davetimize uygun yaşayıp yaşamadığının hesabını sormayacağımızı mı sanıyor? Hâlbuki Biz insanın parmak uçlarındaki çizgilerine varıncaya kadar yeniden yaratmaya kâdiriz. Bu gerçeğe rağmen, yine de birçoğu Allah'ın davetinden yüz çevirir ve "Şu Kıyamet Günü ne zaman gelecekmiş!" diye alay ederler.

Fakat O Günün dehşetinden gözler korku ile bakakaldığında, ay ile güneş bir araya getirilip karanlığa gömüldüğünde, o insanlar bugün nereye kaçıp sığınmalı diyerek çırpınmaya başlarlar.

11-13 Artık o gün herkes dünya hayatını kimin davetine icabet ederek yaşadığının hesabını vermek ve karşılığını görmek üzere Rabbinin huzurunda toplanacak. Yapıp ettikleri apaçık önlerine konulacak.

14-21 O Gün Allah'ın davetinden yüz çevirip de dünya hayatını böylece tamamlayan kimseler, mazeretler uydurup kendilerini savunmaya kalksalar bile işe yaramayacak, şirk ve küfürlerine kendi azaları dahi şahitlik edecek, o gün onlara "Boşuna kendinizi temize çıkarmak için dilinizi acele ile oraya, buraya eğip büküp, lafları dolaştırmayın. Şüphesiz Biz bütün yaptıklarınızı bir araya topladık, şimdi onları bir bir okuyacağız, siz de okunanları dikkatle izleyin, böylece her şeyi açıklamış olacağız." denilecek.

Sizler çabucak geçecek olan dünya hayatını seviyor ve âhirette kime ve neye göre yaşadığınızın hesabının sorulacağını önemsemiyor, göz ardı ediyordunuz.

22-25 Dünya hayatını Rablerinin davetine iman edip, gereklerini yerine getirerek yaşamak ve yaşatmak için gayret eden kimselerin ise, Kıyamet ve Hesap Günü Allah'ın kendilerine ikram edeceği nimetleri beklerken yüzleri mutluluktan parlayacak.

O Gün Allah'la birlikte başka Rab ve ilahlar edinerek yaşamış olanların ise yüzleri ümitsizlik ve korkudan kapkara kesilecek, bellerinin kemiklerini çatırdatıp kıracak bir azabın başlarına gelmekte olduğunu anlayacaklar.

26-33 Dünya hayatını Allah'ın davetine sırt dönüp O'na başkaldırmış olarak yaşamış insanın canı boğazına gelip dayandığında ve etrafındakilerin bunu kurtaracak biri yok mu diye çırpınıp durduğunda, işte o zaman kendisi de ayrılık vaktinin gelip çattığını iyice kavrar, son çırpınışla ayakları birbirine dolaşır ve ancak o zaman bu gidişin Rabbin huzuruna gidiş olduğuna inanıp iman eder fakat son pişmanlık fayda etmez.

O, yaşadığı sürece Allah'ın peygamber ve kitaplarla davet ettiği yaratılışının sebebi olan hayat nizamına uymayı kabul etmedi. Ona karşı kibirlenip böbürlendi, çalım satarak kendine göre bir hayat nizamı kurmaya ya da kendi gibilerin kurduğu nizamlara yönelip sarıldı.

34-35 Allah'ın yaratıp da bunca nimetlerle donatmasına rağmen, O'nun davetine sırt dönen böylesi nankörlere yazıklar olsun, azap onlara her gün biraz daha yaklaşmaktadır.

36 İnsan, başıboş bırakılacağını ve hayatı istediği gibi yaşayabileceğini, Allah'ın hayata müdahil olmayacağını ve verdiği nimetleri kullanış biçiminden hesaba çekmeyeceğini mi sanıyor?

37-39 Oysa Allah, onu bir damla su olan meniden, daha sonra onu bir çiğnemlik ete dönüştürerek, sonra da uzuvlarını oluşturup şeklini vererek yarattı

ve nimetlerinden yararlanabilecek, doğru ile yanlışı birbirlerinden ayırt edebilecek özelliklerle donatarak, erkek ve dişi olmak üzere var etti.

40 İnsanı ilkin böylece yaratan Allah'ın onu tekrar yaratıp hayat vererek, hesap sormaya elbette gücü yeter.

32- HÜMEZE SÛRESİ

Mekkî sûre olup 9 âyettir.

Hümeze: İftira atan, insanı arkasından çekiştiren, şeref ve haysiyetiyle alay eden kimse demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Allah'ın kendisine bahşettiği zamanı, başkalarını çekiştirmek, iftira atıp karalamak, küçük görüp alay etmekle geçirenlerin vay haline.

2-3 Vay haline Allah'ın kendisine emanet ettiği malı ve serveti, kendi malı-mülkü gibi kullanmaya kalkarak, kendisinden bunun hesabının sorulmayacağını zannedene... O kimse Allah'ın lütfu ile eline geçeni, durmadan sayıp biriktirerek üzerine oturup, öleceğini hiç aklına bile getirmiyor, gerçeği düşünmek ve görmek de istemiyor.

4 Oysa Allah, insanlara dünya hayatında bahşettiklerini, kendisinin belirlediği sınırlar içinde kullanılmak üzere emaneten vermiştir. Bu gerçeğe sırt dönüp, zamanı ve malı keyfî arzularına göre kullanan, Allah'ın koyduğu sınırları tanımayıp hayatı kendisi ya da kendi gibilerinin koyduğu sınırlar içinde yaşamakta direnenler, Hutame'ye atılacaklar.

5-9 Hutame'nin ne müthiş bir ateş azabı olduğunu bilir misin? Onun dehşetli azabı, insan aklının çok ötesinde ve üstündedir. Yürekleri çökerten o ateşin etrafı yüksek sütunlarla çevrilmiştir ve kapıları bunu hak edenlerin üstüne kapatılacaktır.

33- MÜRSELÂT SÛRESİ

Mekkî sûre olup 50 âyettir.

Mürselât: Gönderilenler demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-14 Allah'ın peş peşe gönderip yanlışı ortadan kaldırıp, doğruyu ikame edip yayan, hak ile bâtılı ayıran, öğüt ve uyarılar içeren âyetlerine ve onları getiren meleklere andolsun ki, size vadedilen Son Saat mutlaka gelip çatacaktır.

İşte O Gün gelip çattığında yıldızlar sönecek, gök yarılacak, dağlar un ufak olup dağılacak. Peygamberler de toplumları için şahitlik etmek üzere bir araya getirilecek. O Günün nasıl bir gün olduğunu ve zamanını siz nereden bileceksiniz? İşte bunlar Son Saat'in ardından Hesap Günü gerçekleşecek. Elbette birçoğunuz, uyarıldığınız Hesap Günü'nün önemini ancak O Gün anlarsınız.

15-19 Dünya hayatında, bu gerçekle karşılaşacakları uyarısı yapıldığı halde, dikkate almayıp yalan sayan ve hayatı Allah'ın Rabliği ve ilahlığını örterek, kendi keyfî istekleri doğrultusunda yaşayanların O Gün vay haline..!

Biz bunlardan önce de gerçeği yalanlayıp yok sayanları helak ettik, onlardan sonra gelen takipçilerini de aynı akıbete uğratacağız. Allah'ın davetinden yüz çevirip azaba müstahak olanların O Gün vay haline.

20-24 Sizin yaratılışınızı basit bir sıvıdan başlatıp, önceden belirlediğimiz bir süreliğine annenizin karnında koruyup, geliştirerek nimetlerle donattık. Bütün bunları ilim ve kudretimizle gerçekleştirdik. Buna şahit olmasına rağmen Allah'ın daveti hayat tarzını inkâr edenlerin Kıyamet Günü vay haline.

25-28 Biz yeryüzünü dirileriniz ve ölüleriniz için toplanma yeri olarak düzenledik. Onun üzerine sağlam, sarsılmaz dağlar yerleştirip, içmeniz için tatlı sular yarattık. Bu mükemmel nizamdan yararlanmasına rağmen, Allah'ın insana önerdiği nizamdan yüz çevirenin O Gün vay haline.

29-30 Dünya hayatlarında Allah'ın davetini kabul etmeyip, Allah'tan başka ilahlar edinerek yaşamış olanlara, Kıyamet günü, "Uyarılmanıza rağmen, yalan saymanızın bedeli olarak yürüyün bakalım şu uzaktan gördüğünüz boğucu, kara dumanları yükselen üçe ayrılmış cehenneme." denilecek.

31-34 Ateşten koruyacak hiçbir gölgeliği olmayan ve hurma kütükleri gibi kor haline gelmiş kıvılcımlar saçan cehennemle uyarılmış olmalarına rağmen aklını kullanmamış olanların O Gün vay haline.

35-37 Peygamberlerin Allah adına yaptıkları daveti reddedip inanmayanlara, Kıyamet Günü, "Bugün bedel ödeme günüdür." denilip af dilemek için konuşmalarına da izin verilmeyecek... İşte O Gün onların vay haline.

38-40 O Gün, gelip geçmiş tüm müşrik ve kâfirlerin bir araya toplandığı gündür. O Gün onlara şöyle seslenilecek, "Hak ettiğiniz bu azaptan kurtulabilmek için bütün gücünüzü ortaya koyun bakalım, faydası olacak mı?" O Gün vay haline gerçekleri yalan sayanların.

41-45 Davet edildikleri yaratılış sebepleri olan Allah merkezli hayat nizamına iman edip onu yaşamak üzere bütün güçleriyle gayret edenlere gelince, Allah onları cennetteki gölgeliklerde, pınar başlarında, canlarının çektiği her türlü nimetlerin içinde olacakları bir hayatla ödüllendirecek ve onlara, "Bunlar dünya hayatınızdaki amellerinize karşılık Rabbinizin ikramıdır." denilecek. Biz iman edip, salih amel işleyen ihlâslı kullarımızı böyle mükâfatlandırırız. Bu gerçeklere inanmayıp yalan sayanların O Gün vay haline.

46-47 Ey gerçeğe davetten yüz çevirenler! Cehennemi hak etmiş kimseler olarak bir müddet daha dünya hayatının nimetlerinden yararlanıp sefa sürün bakalım. Bunca uyarıya rağmen yanlışta ısrar edenlerin O Gün vay haline.

48-49 Onlara, dünyada "Gelin Allah'ın davetine boyun eğip teslim olun." denildiğinde, buna yanaşmadılar. Buna yanaşmayanların O Gün vay haline.

50 Peki bu müşrik ve kâfirler, Allah'ın Kur'an ile bildirdiği âyetlerden başka hangi söz (hadis)'e inanacaklar.

34- KÂF SÛRESİ

Mekkî sûre olup 45 âyettir.

Kâf: Arap alfabesini oluşturan seslerden bir harf.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Kaf... Dilinizin sözlerini oluşturan harflerle (kaf) gönderilen bu şerefli Yüce Kur'an'a andolsun ki o Peygamber, sizi en doğru olana davet etmektedir.

2-3 Kur'an'ı, içlerinden seçtiği birisi ile Allah'ın kendilerine göndermekte olduğuna inanmak istemeyenler, şaşkınlıkla karşı çıkıp itiraz ettiler. Peygamber'in Kur'an ile bildirdiği, ölümden sonra diriltilip dünya hayatını kime ve neye göre yaşandığının hesabının sorulacağı uyarısına da tepki gösterip, "Hayret doğrusu, ölüp toprağa karıştıktan sonra yeniden diriltilmek olacak şey değil." demeye başladılar.

4-5 Oysa, toprağın onların bedenlerini çürütüp yok etmesinin yasasını koyan Allah, elbette tekrar yaratmaya da kadirdir. Ölümün de, yeniden diriltilmenin de yasasını yapan Allah'tır. Fakat Allah'ı layıkıyla tanımak istemeyenler bunu şaşkınlıkla karşılayıp yalanlarlar.

6 Onlar, gökyüzüne bakıp da onu nasıl inşa edip, kusursuz bir biçimde yıldızlarla bezeyip, nizamını kurduğumuzu hiç düşünmüyorlar mı?

7 Öte yandan yeryüzünü nasıl sabitleyip her türlü bitkiden yetiştirdiğimizi görüp, Allah'ın nelere kâdir olduğunu da mı akletmiyorlar!

8 Bütün bunlar Allah'ın ilminin ve kudretinin yüceliğini anlamak, O'na yönelmek isteyen insan için apaçık delillerdir.

9-11 Gökten su indirip, onunla bahçeler yeşertip salkım salkım meyveli ağaçları, tahılları insanlara rızık olarak bahşeden Allah, ölü toprağı indirdiği su ile nasıl diriltip canlandırmakta ise, işte sizi de ölümünüzden sonra öyle diriltecektir.

12-14 Buna inanmamakta direnenlerden çok önce de Nûh kavmi, Ress Halkı, Semûd kavmi, Âd kavmi, Firavun'un kavmi, Lût'un kavmi ve Tübba kavmi de peygamberlerinin getirdiği bu gerçeklere inanmayıp yalanladılar ve sonunda hak ettikleri cezaya çarptırıldılar.

15 Biz insanı ilkin yaratmada zorluk çekip, yorulduk mu ki, ölümden sonra yaratmakta güçlük çekelim? Fakat Allah'ın ilminin ve kudretinin üstünlüğünü, yüceliğini, sınırsızlığını görüp anlamak istemeyenler, yeniden diriltilip hesap vermeyi içlerine sindiremedikleri ve ondan şüphe ettikleri için âhiret hayatını kabul etmemekte direniyorlar.

16 Gerçek şu ki, insanı yaratan Biziz. Biz onun aklından geçenleri ve niyetini de çok iyi biliriz, çünkü Biz ona şah damarından daha yakınız.

17-18 Ayrıca insanın sağında ve solunda iki melek vardır. Onlar, kişinin söylediklerini ve yaptıklarını kayıt altına alırlar.

19 Hayatının tüm ayrıntıları bilinen ve kayıt altına alınan insan, nihayet kaçınılmaz olan ölümle yüz yüze gelir. İşte o zaman kendisine, "Aklına getirmek istemediğin, kabul etmekten kaçındığın gerçek budur." denilir.

20 Günü gelince de yeniden diriliş için Sûr'a üflenecek ve geleceği vadedilmiş olan Hesap Günü ortaya çıkacak.

21-23 O Gün her insan, aklını ve iradesini Allah'ın davetine yönelik mi, yoksa kendileri gibi yaratılmış kimselere yönelerek mi kullandığının hesabını vermek üzere huzura getirilir ve kendisine, "Karşılaşacağın bu gün ile uyarılmana rağmen, önemsemeyip buna hazırlanmaktan uzak durmuştun. Fakat bu gün gözündeki perde kalktı, umursamadığın o gerçekle yüzleşeceksin." denilir. Bu sırada onun hep yanında yaptıklarının şahidi olan melek, "İşte onun yapıp ettiklerinin kayıtlı olduğu amel defteri, hepsi burada yazılı." diyecek.

24-26 Bunun üzerine Allah görevli cehennem meleğine emrederek: "Yaratıp bunca nimetlerle donatıp, sonra da yaratılış sebeplerine uygun bir hayatı yaşamaya davet etmemize rağmen, nankörlük edip davetimizden yüz çevirenleri atın cehenneme. Çünkü bunlar, her türlü iyiliğe engel olmakla birlikte, insanları Allah'ın davetinden de şüpheye düşürdüler ve Allah'la birlikte başka Rab ve ilahlar edindiler. Bundan dolayı cehennem azabının en şiddetli yerine atın bunları." diyecek.

27 Hak ettiği azapla karşılaşan bu kimse, hemen şeytanın kendisini bu yola ittiğinin bahanesini öne sürecek. Şeytan ise, "Rabbim onu ben azdırıp saptırmadım. O kendi iradesi ile seçimini yaptı, onu ne ben ne de başkası bu seçimi yapmaya zorlamadı." diyecek.

28-29 Allah onlara, "Benim huzurumda birbirinizle çekişip durmayın! Ben vaktiyle sizi bu günlerin geleceği ile uyarmıştım, müşrik ve kâfirlerle ilgili azap hükmüm asla değişmez. Ben kullarımı sebepsiz yere cezalandırmam." diyecek.

30 O gün Biz cehenneme "Doldun mu?" diye sordukça, o da "Hayır! Yok mu başka girecek olan." diye cevap verecek.

31-34 Ve O Gün, Allah'ın davetine iman edip gereklerini yerine getiren mü'minler ise cennete yaklaştırılacak ve onlara da şöyle denilecek: "İşte size vaat edilen cennet budur, Allah'a yönelen, O'na itaat edip teslim olan, samimiyet ve derin bir saygı ile bağlanmış olanlara vaat edilen mutluluk, huzur ve güven yurdu olan cennete girin."

35 Cennette onlar arzu ettikleri her şeye hatta daha da fazlasına kavuşacaklar.

36-37 Ey Peygamber! Allah adına yapmakta olduğun daveti kabul etmeyenlerden daha güçlü olan geçmişteki müşrik ve kâfir kavimleri de helak edip, âhiretteki azaba mahkûm ettik. Şüphesiz bunlardan düşünenler için alınacak dersler vardır.

38 Biz gökleri, yeri ve arasında olanları altı günde (evrede) yarattık ve bize hiçbir yorgunluk da dokunmadı.

39 Ey Peygamber! İnatçı ve nankörlükte direnen, Allah'ın ilmini, gücünü, kudretini layıkıyla tanımayanlara şimdilik sabret. Güneşin doğuşundan ve batışından önce namazla Rabbine hamd et, doğru yolu gösterip, ilettiği için şükret.

40-44 Gecenin bir bölümünde de O'na hamd etmeye, yüceliği karşısında secde etmeye devam et.

Ey insanlar! Yakında ölüme ve öldükten sonra da diriltilip hesap vermeye çağrılacağınızı size haber vermekte olan uyarıcıya kulak verin. O diriliş günü müthiş bir sesle, herkes irkilerek kabirlerinden fırlayacak ve hiç şüphesiz canı verip alan da huzurunda toplanılacak olan da Biziz.

Kıyamet Günü insanları yeniden diriltmek ve Hesap Günü huzura toplamak, elbette Bizim için çok kolaydır.

45 Ey Peygamber! Biz o Kıyamet ve Hesap Günü'nün geleceğine inanmayanların bu konuda ne düşündüklerini de, ne söylediklerini de çok iyi biliyoruz. Sen onların bu gerçeklere zorla inanmalarını sağlamakla görevli değilsin. Sen ancak Allah'ın Kur'an ile uyarılarına kulak veren, yürekten Allah'a yönelen, yönelmek isteyenleri uyarabilirsin, o yüzden onlara Kur'an ile öğüt vermeye devam et.

35- BELED SÛRESİ

Mekkî sûre olup 20 âyettir.

Beled: Şehir, belde demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Ey Peygamber! Senin içinde yaşadığın şehre ve orada Kâbe'yi inşa eden İbrahim ve oğluna andolsun ki, Biz insanı karşılaşacağı zorluklara, sıkıntılara dayanabilecek güçte ve kapasitede yarattık.

5-7 Kendisine bahşettiğimiz gücü ve imkânları nerede ve nasıl kullanması gerektiğini bildirmemize rağmen, nankör insan hiç kimsenin kendisinin üzerinde hak sahibi olmadığını, kendisine güç yetiremeyeceğini, hesap soramayacağını ve yaptıklarının görülüp bilinmediğini sanıyor; "Ben şu kadar servet sahibiyim, şu kadar da tükettim" diyerek malı mülkü ile övünüp duruyor.

8-11 Hâlbuki Biz ona iki göz, bir dil, iki de dudak vermiştik, doğru ile yanlış olanı görüp, düşünüp, anlayıp anlatsın diye.

Ve Biz ona yaratılış sebebinin Allah'ın âyetleriyle belirtilen bir hayat yaşamak olduğunu, bundan başka bir yol tutması halindeyse azabımızı hak edeceğini bildirmiştik.

Fakat birçok insan, peygamberler ve kitaplarla bildirip davet ettiğimiz hayatı yaşamak için önündeki sarp yokuşa tırmanıp, hedefe kavuşmak için bedel ödemeyi göze alamadı.

12-18 Sarp yokuşun ne olduğunu bildiren Allah'tır. O sarp yokuş, insanı kölelikten kurtarmak, muhtaç olanın karnını doyurmak, ihtiyaçlarını gidermektir. Yetime ve darda olan yakınına el uzatmak, onları sahiplenmek, sonra da iman edenler olarak insanları merhametli, sabırlı ve Allah yolunda gayretli olmaya davet etmektir.

İşte böyleleri, imtihanda başarılı olup amel defterleri sağ taraflarından verilerek ödüllendirilecekler.

19-20 Davet edildikleri hayat nizamından yüz çevirenlerin ise amel defterleri sol taraflarından verilecek, etrafı yüksek sütunlarla çevrili ve kapıları üzerlerine kapatılmış cehennemin ateş odalarına atılacaklar.

36- TÂRIK SÛRESİ

Mekkî sûre olup 17 âyettir.

Târık: Gece aydınlatmaya başlayan yıldız demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Gökyüzüne, orada yaratılmış olanlara ve gecenin bir vaktinde ortaya çıkmaya başlayan Tarık'a yemin olsun.

2-4 Tarık'ın ne olduğunu sana bildiren Biziz. O da tıpkı insanların kararmış gönüllerini, gözlerinin önündeki gerçekleri göremez hale gelmiş hayatlarını ışığıyla aydınlatan, Allah'ın âyetleri gibi karanlığı aydınlatmak için yaratılmış bir yıldızdır. İnsan Allah'ın gözetimi ve koruması altında bulunduğunu unutmasın.

5-7 İnsan nereden yaratılmış olduğuna bir bakıp da düşünsün. Biz onu erkeğin uyluk kemiğinden ve kadının göğüs kafesi arasından çıkan bir sıvıdan yarattık.

8 Elbette insanı yoktan var edip yaratan Allah'ın ilmi ve gücü, onu öldükten sonra da tekrar diriltip hesaba çekmeye yeter.

9-10 Hiçbir şeyin gizli kalmayacağı ve her şeyin apaçık ortaya çıkacağı o Hesap Günü, insana hiçbir güç yardım edemez.

11-14 Dönüp durmakta olan gökyüzüne ve rızık olarak yaratılanların, çıkmakta olduğu yeryüzüne yemin olsun ki, bu Kur'an dosdoğru hayat nizamı ile yanlış olanı birbirinden ayıran, Allah'ın sözlerinden oluşan bir kitaptır ve asla şakalar içermez.

15-16 İnsanların bir kısmı Kur'an ile yapılan daveti kabul etmedikleri gibi kendi nizamlarını devam ettirebilmek için de mü'minlere tuzaklar kurarlar. Ben de onların tuzaklarını bozar, boşa çıkarırım.

17 Ey Peygamber! Gerçeği görüp anlayabilmeleri için onlara bir süre daha sabırla muamele et.

37- KAMER SÛRESİ

Mekkî sûre olup 55 âyettir.

Kamer, Ay demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Son Saatin gelişiyle birlikte Ay yarılacak.

Ey Peygamber! Sen müşriklere Allah'ın izni ile bir mucize göstersen de "Bu, sihirden, göz boyamadan başka bir şey değil." der ve senin peygamberliğine, Allah adına yaptığın davete ve Kıyamet Günü'nün geleceğine inanmazlar.

Çünkü onlar hayatı kendi heva ve heveslerine göre yaşamak istiyorlar. Bu yüzden de Kur'an'ın davetini kabule yanaşmıyor, yalan sayıyorlar. Fakat sonunda gerçeği görüp anlayacaklar.

Aslında onlar, kendilerinden önce peygamber ve kitaplarla yapılan uyarılardan yüz çevirenlerin başlarına gelenleri de duymuş, ibretlik kıssalarını da dinlemişlerdi.

Şimdi ise onları kula kulluktan kurtaracak, şerefli, onurlu, erdemli bir hayata kavuşturacak ilahi bir kitap geldi, fakat buna rağmen öğütler fayda vermiyor.

6 Artık sen de onlardan yüz çevirip uzak dur, zamanı gelince inanmadıkları ve hiç hoşlanmadıkları Kıyamet Günü hesap vermeye çağırılacaklar.

7-8 İşte O Gün korku ve dehşet içinde, âdeta gözleri yuvalarından fırlamışçasına kabirlerinden çıkıp çekirge sürüleri gibi etrafa dağılacaklar ve hemen ardından, kendilerini çağıran meleğe doğru koşarken, bir yandan da "Bu, çok zor bir gündür." diyerek, sızlanıp dövünecekler.

9-10 Vaktiyle Nûh kavmi de peygamberlerini yalanlamış, üstelik delilikle suçlamış, davetini engellemeye çalışmışlardı. Çaresiz kalan Nûh ise, "Rabbim, artık ben yenik düştüm, yoruldum! Bu müşrik ve kâfirlere karşı bana yardım et." diye dua etmişti.

11-12 Bunun üzerine Biz de göğün kapılarını açarak bardaktan boşalırcasına suyu boşalttık, yerden de sular fışkırttık. Böylece bir tufan oluşturup, Allah'ın ilahlığından yüz çevirenleri hak ettikleri azaba uğratıp, suda boğarak helak ettik.

13-14 Nûh'u ise tahtalar ve çivilerden yapılmış gemi ile gözetimimiz altında taşıyıp kurtardık. Bu, Nûh için bir ödül, müşrik kavmi için de dünyada hak ettikleri ceza oldu.

15 Biz Nûh kavminin başına gelen bu olayı ibret alınsın diye bildirmekteyiz, öyleyse yok mu ders alacak olan?

16 Allah'ın davetine karşı nankörlük edip, başkaldıranların ve peygamberine zulmedenlerin sonlarının nasıl olduğunu bir düşünün.

17 Biz bu Kur'an'ı, insanı yaratmaktaki amacımız ve bu amaca uygun hayat tarzı apaçık bilinip anlaşılsın, öğüt alınıp ders çıkarılsın diye kolaylaştırdık. O halde öğüt alan yok mu!

18-21 Âd kavmi de peygamberlerinin Allah adına yaptığı daveti yalan sayıp, uyarılarına kulak tıkayıp azabı hak ettiler ve Allah'ın azabının nasıl olduğunu onlar da gördüler. Üzerlerine kapkara bir günde şiddetli bir kasırga gönderip, onları kökünden sökülmüş ağaçlar gibi yere serdik.

İşte Allah'ın uyarılarını dikkate almayıp, peygamberlerini yalanlayanların akıbetleri böyle hüsran oldu.

22 Biz bu Kur'an'ı anlatılanlardan öğüt alınıp dersler çıkarılsın diye kolay anlaşılır kıldık ki düşünüp de doğruya yönelesiniz.

23-25 Semûd kavmi de, peygamberleri Salih'in Allah merkezli nizam ve ahlaka davetini reddetti ve "Ne yani bizden hiçbir farkı olmayan birinin söylediklerine uyup da bunca yıllık nizam ve ahlakımızdan vaz mı geçeceğiz? Şayet ona uyacak olursak

yanlış yapmış oluruz, durumumuz bozulur. Her şeyimiz alt üst olur, hem aramızda ondan başka peygamberlik verilecek kimse yok mu da ona verildi? O, peygamberlik iddiasında olan bir yalancıdır, bu iddiası doğru ise bize bir mucize gösterip ispat etsin." dediler.

26-28 Allah da peygamberi Salih'e, "Onlar yarın kimin yalancı olduğunu görecekler. Sen onlara sahibinin Allah olduğu bir dişi deve ile sınanacaklarını, bundan böyle hayvanların sulandığı yerden bir gün bu devenin bir gün de diğer hayvanların sıra ile su içmesi gerektiğinin, Allah'ın emri olduğunu söyleyerek uyar." diye buyurdu.

29 Bu haber başlarındaki yöneticilerine ulaşınca, onlardan biri suyun başına gelip sınanmak üzere gönderilmiş olan deveyi vahşice katletti.

30-31 Bunun üzerine Allah, uyarının ve davetin umursanmayıp yalan sayıldığı o kavmi, şiddetli bir azap darbesi ile çürümüş, un ufak olmuş odun talaşına döndürdü.

32 Bu misallerle Biz Kur'an'ı kolayca akılda tutulur kıldık, hâlâ bunlardan dersler çıkarmaz mısınız?

33-35 Lût'un içinde yaşadığı kavim öğüt ve uyarılara rağmen daveti yalan saydı, kulak asmayıp göz ardı etti. Biz de onları bir bela fırtınası ile seher vaktinde yerle bir ettik, daveti kabul edenleri ise Lût ile birlikte kurtardık.

36 Hâlbuki Lût onları defalarca yaratılış sebepleri olan ilâhî nizam ve ahlak ile yaşamaya davet edip uyarmış, Allah'ın azabından ancak bu şekilde korunabileceklerini bildirmişti. Fakat onlar bu uyarıları şüphe ile karşılayıp inanmadılar.

37-39 Peygamberleri Lût'un uyarı ve davetini dikkate almayan bu müşrik azgın kavim, bir de üstelik Lût'un evine gelen misafirlerine musallat olup, Lût'tan misafirleri kendilerine teslim etmesini istediler. İşte bu gözü dönmüş, sınır tanımaz, aklını kullanmaz kavmi, sabahın erken vaktinde korkunç bir azapla yakalayıp helak ettik. Böylece uyarı ve davetin öneminin ne olduğunu gördüler.

40 Biz bu kıssalarla Kur'an'ı akılda tutulup, iyice anlaşılması ve ibret alınması için kolaylaştırdık. Öyleyse ibret almak isteyenler bunları düşünsün.

41-42 Firavun ve halkını da Peygamberleri, merkezinde Allah olan bir hayatı yaşamaya davet edip uyarmıştı. Onlar da peygamberlerinin Allah adına yaptığı çağrıyı yalan sayıp kabul etmediler. Bu yüzden Biz onları da kudretimizle hak ettikleri

cezaya çarptırdık. İnsanı bir amaç için yaratan ve bunca nimetle donatan Allah'ın, yaratma amacına başkaldırıp, nankörlük edip, karşı çıkmanın ne demek olduğunu onlar da gördüler.

43-45 Ey gerçeğe davetten yüz çevirenler! Şimdi bir düşünün bakalım. Siz bu kıssaları anlatılanlardan daha güçlü ya da Allah'ın yanında daha mı değerlisiniz yahut elinizde sizin dokunulmazlığınızı bildiren bir belgeniz mi var? Veya biz Allah'a karşı tek vücut olmuş çok güçlü kimseleriz, bize hiçbir şey olmaz, kimsenin gücü yetmez diye mi düşünüyorsunuz? Oysa siz de, önceki bütün müşrik ve kâfirler gibi Allah'ın azabından kaçacak yer arayacak, fakat bulamayacaksınız.

46-48 Onların asıl cezası ise Kıyamet Günü ile başlayacak. O Gün onlar için korkunç dehşetli bir gün olacak. (Allah'ın koyduğu sınırları tanımayıp, kendileri sınırlar koyanlar) Allah'a başkaldırmış olmanın karşılığını cehennem ateşine yüz üstü sürüklenerek görecekler.

49-50 Biz her şeyi bir maksat için ve o maksadın gerçekleşebileceği şartları ile birlikte kurallarını belirleyip, nizamlarını kurarak hazırlarız ve olmasını istediğimizde ona sadece ol deriz ve o da göz açıp kapayıncaya kadar oluverir.

51 Ey hayatı Allah merkezli yaşamaya davet ettiğimiz halde bundan yüz çevirenler! Sizden öncekilerin bu tutumları yüzünden nasıl helak edildikleri size bildirilmişken, hâlâ uyarılara kulak tıkayıp, onların başlarına gelenlerden dersler çıkarmayacak mısınız?

52-53 Onların da sizin de, dünya hayatınızda bütün fiilleriniz küçük, büyük ne varsa hepsi amel defterlerinize kayıtlı olarak âhirette karşınıza çıkarılacaktır.

54-55 Allah'ın davetine iman ederek sorumluluklarını yerine getirmek için gayret edenlerse cennet bahçelerinde, ırmak başlarında Rablerinin huzurunda olacaklar.

38- SÂD SÛRESİ

Mekkî sûre olup 88 âyettir.

Sâd: Arap Alfabesinde bir harf,
bir ses demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Sâd! Yazıp, konuşup, anlaştığınız dilinizin sesleri (harfleri) ile size apaçık öğütler ve uyarılarla gelmekte olan, bu şerefli Kur'an'a andolsun ki, onunla yapılmakta olan daveti inatla reddedenler, anlamsız bir gurur ve nefretle karşı çıkmaktalar.

3 Biz onlardan önce de bu saplantıları, nefretleri sebebi ile nice kuşakları azabımızla helak edip, yıkıma uğrattık. Başlarına gelenler karşısında son anda feryat edip imdat dilediler fakat işe yaramadı çünkü kurtulabilmenin vakti çoktan geçmişti.

4-5 Şimdi de bunlar, içlerinden biri olan Peygamber'in öğüt ve uyarılarla hakikate davet etmesini içlerine sindiremeyip onu yalancılıkla suçluyorlar.

Ve "Bugüne kadar hayatımıza yön veren, nizam ve ahlakımızın belirleyicisi olan ilahlarımızı bir tek ilaha indirerek bizim düzenimizi yıkmaya, bozmaya çalışıyor! Bunun aklından zoru mu var?" diyorlar.

6 Ardından toplumun yöneticileri hemen harekete geçerek, "Atalarımızdan beri devam eden hayat tarzımız olan dinimize sahip çıkmalıyız, düzenimizi korumalı, de-

ğiştirilmesine izin vermemeliyiz. Biz bugüne kadar yalnızca Allah'ın ilah edinilerek, diğer ilahların terk edilmesi gerektiğini atalarımızdan da duymadık." diyerek halkı kışkırtmaya çalıştılar.

7-8 Sonra da, "Ne yani, içimizde peygamberlik verilecek başka biri yok muydu da ona verildi? Bunu düpedüz kendisi uyduruyor!" demeye başladılar. Onların asıl amaçları yalnızca Allah'ın ilah kabul edildiği bir hayat nizamını reddetmektir. Onlar kendilerinden öncekilerin başlarına gelen azabı düşünmeden, bir bilgiye ve delile de dayanmadan konuşup duruyorlar.

9 Yoksa, mutlak kudret ve lütuf sahibi Allah'ın rahmet hazineleri onların elinde de, kime neyin verileceğini, kimin neye layık olduğunu ve kimin peygamber olacağını onlar mı belirleyecek?

10 Yahut göklerle, yer ve arasında olanların mülkü ve yönetimi onlara mı ait? Öyle bir güçleri varsa her türlü vasıtayı kullanıp, hüküm makamına oturup yönetmeyi denesinler.

11-16 Bu kendini bilmez, yaratılışına dönüp bir bakmaz ve Allah'ı yeterince tanımayan nankör, azgın, başıbozukların bir araya gelmesinin hiçbir önemi, değeri ve gücü de yoktur, onların gücü ancak birbirlerine yetecek kadardır. Onlar Allah'ın azabına uğramaya, mağlup olup yok olmaya mahkûmdurlar.

Bunlardan önce de, Allah'ın ilahlığının üstünü örtmeye çalışıp davetine ve davetçilerine savaş açan Nûh ve Âd kavmi, yüksek sütunlar (piramitler) sahibi Firavun, Semûd, Lût kavmi ve Eykeliler de peygamberlerini yalancılıkla suçladılar, bu yüzden hak ettikleri azaba çarptırıldılar.

Şimdi de bu müşrikler, Allah'ın azabını üzerlerine çekmeye çalışıyorlar. İyi bilin ki vakti geldiğinde Allah'ın azabı asla ertelenmez, bir bela çığlığı onları da yakalayıp yok eder. İşte bu gerçeği yeterince kavrayamadıkları için alaylı alaylı, "Rabbimiz Hesap Gününden önce azaptan payımıza düşeni şimdi göster de görelim." diyorlar.

17 Sen onların cahilliklerinden dolayı söylediklerine sabret ve Bize teslimiyeti konusunda çok güçlü bir iradeye sahip olan Davud'u hatırlayıp düşün! O, her zaman sabırla Allah'a yönelir, O'na sığınırdı.

18-19 Davud, Allah'a teslimiyet konusunda yaratılışındaki sebebe dağlar gibi teslim olur, sapasağlam durur. Kuşlar gibi de yaratılışının sebebine uygun hareket eder ve sabah akşam Allah'ın sınırsız kudretini, kâinattaki nizamını, hükümranlığının mükemmelliğini düşünüp O'na yürekten itaat ederdi.

20 Biz de Davud'un bu teslimiyetine karşılık onun iktidarını güçlendirdik, ona ilim, hikmet, keskin bir anlayış, kavrayış ve etkili bir hitabet kabiliyeti bahşettik.

21-22 Senin Davud'un makamına duvardan tırmanarak giren, birbirinden davacı iki kişiden haberin var mı?

Davud onları birdenbire karşısında görünce korkup heyecanlandı. Onlar da Davud'a, "Korkma, biz sadece birbirinden davacı iki kardeşiz, aramızda adaletle hüküm veresin diye sana geldik, haksızlık etmeden aramızda adaleti sağla." dediler.

23 O iki kişiden biri söze başlayıp şöyle dedi: "Bu benim kardeşim ve onun doksan dokuz koyunu var, benim ise sadece bir koyunum var. Buna rağmen kardeşim ona göz dikti, gücünü kullanarak bir şekilde onu da elimden aldı."

24-25 Bunun üzerine Davud, "Doğrusu bu adam, senin koyununu alıp kendininkiler arasına katmakla sana zulmetmiş. Zaten insanların çoğu birbirlerine maalesef böylesine haksızlık ve zulümler yapmaktalar. Ancak Allah merkezli düşünüp yaşayan mü'minler, böylesi zulüm ve haksızlıktan uzak durur, doğru ve güzel olanı yaparlar ama onların sayısı çok azdır." dedi ve bunları söylerken bir yandan da kendi yaptıklarını düşünüp, Bizim kendini bu olayla uyarmakta olduğumuzu anladı ve derhal başını yere eğip, iki büklüm bir vaziyette af dileyerek Rabbine yöneldi. Biz de onu bağışladık. Onun Bizim yanımızda güzel bir yeri ve değeri vardır, âhirette onu güzel bir akıbet beklemektedir.

26 Allah Davud'a şöyle buyurmuştu: "Ey Davud! Biz seni (bütün insanlar gibi) yeryüzüne halife olmak üzere yarattık, gayretin ve liyakatin sebebiyle de kavmine hükümdar kıldık. O halde insanlar arasında adaletle hükmet. Sakın kendi heva ve hevesine, başka insanların heva ve heveslerine de uyma. Uyarsan seni ilâhi nizam ile ahlakın gerektirdiği adaletten saptırırlar. Allah'ın yolunu umursamayıp sapanları âhirette şiddetli bir azap beklemektedir."

27 Biz gökleri, yeri ve arasında olanları, amaçsız ve boş yere yaratmadık. Allah'a karşı sorumluluklarının olduğunu, düşünmek, bilmek ve yerine getirmek istemeyenler, peygamberlerini yalancılıkla suçluyorlar. Bunlar sonunda hak ettikleri cehennem ateşine girecekler.

28 Elbette Allah, davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirenlerle sırt dönenleri bir tutmayacaktır.

29 Ey Peygamber! İnsanlar yaratılış sebeplerini bilip öğrensinler, üzerinde düşünüp doğru olana ulaşsınlar diye sana bu ilahi kitabı indirmekteyiz. Doğru olana ulaşmak isteyen temiz akıl sahipleri bundan öğüt alıp davete uyarlar.

30 Biz, iman edip sorumluluklarını yerine getiren Davud'a mükâfat olarak Süleyman'ı armağan ettik. O da sürekli Bize yönelen bir kuldu.

31-33 Bir akşamüstü Süleyman, kendisine getirilip gösterilmekte olan soylu koşu atlarını inceleyip seyrederken, bir yandan da şöyle söyleniyordu: "Güzel olan her şey bana Rabbimi hatırlatır ve ben de onları severim." Nihayet atlar koşmaya başlayıp da gözden uzaklaşıncaya kadar Süleyman durmadan Rabbinin yüceliğini tekrar edip durdu ve sonra da onları bana getirin diyerek atları yanına getirtip ayaklarını ve boyunlarını şefkatle sıvazladı.

34 Biz Süleyman'ın tahtının üzerine bir ceset bırakıp, ölümü unutmaması gerektiği konusunda kendisini uyarmış, dünyadaki saltanatın, servetin, güzelliklerin gelip geçici birer imtihan vesilesi olduğunu göstermiştik. Bunun üzerine kendine dönüp toparlandı.

35 Ardından da Süleyman, "Rabbim beni bağışla ve bana benden sonra da kimsenin ulaşamayacağı bir hükümdarlık ve Senin davet ettiğin hayatı yaşamayı nasip eyle, çünkü Sen sonsuz lütuf sahibi ve cömert olansın." diye dua etti.

36 Biz de onun duasını kabul edip ülkesindeki rüzgârı hizmetine musahhar kıldık ki Süleyman emrindeki gemileri istediği yere doğru yüzdürebilsin.

37-38 Süleyman kendisine bahşettiğimiz güçle hizmetinde kullanmak üzere, şeytan gibi kibirli, dik başlı bir kısım yapı ustalarını, denizcilikte mahir bazı kimseleri ve dalgıçları da esir edip zincirleyip ülkesine getirerek emrine amade kıldı.

39-40 Sonra da Süleyman'a şöyle vahyettik: "Bütün bu insanların emrinde olması, Bizim sana nasip ettiğimiz iktidar ve güç sayesindedir. Sen de onları istersen serbest bırak, istersen de elinde tut, bu da senin bileceğin iştir."

Süleyman'ın Bizim yanımızda bir değeri ve âhirette de güzel bir yeri vardır.

41-42 Kulumuz Eyyub'u da hatırla! O da vaktiyle (Allah adına yaptığı davete kavminin karşı çıkıp direnmesinden yaptıkları eziyetlerden kendini yorgun, bezgin, hasta hissetmeye başlamış) şöyle dua etmişti: "Rabbim! Şüphesiz şeytan bana tarifsiz bir bezginlik, terk edilmişlik duygusu ve acısı hissettirmekte. Âdeta mecali tükenmiş bir hastayım, Sen bana yardım et." Bunun üzerine Biz de ona, "Kendini toparla, hareket et, ayağa kalkıp yola koyul. Önüne çıkan soğuk suda hem yıkan hem de içip kendine gel." diye vahyettik.

43 Böylece o da kendini toparlayıp eskisinden daha güçlü ve sabırla kavmini Allah adına, yaratılışının sebebi olan hayata davete başladı. Kısa bir süre sonra da

uzun zamandır ona sırt dönmüş olan ailesi ve çevresindeki birçok insan davetine icabet edip, etrafında toparlanarak kenetlendiler ve böylece Allah'ın lütfu ile sayıları da giderek arttı.

44 (Bundan önce Eyyub, Allah adına yaptığı daveti kabullenmeyen ailesini cezalandırmak için yemin etmişti.) Biz de ona, eline bir deste çöp alıp onunla onlara vurarak yeminini bozmadan yerine getir, dedik. Eyyub'u da zorluklara ve sıkıntılara karşı çok sabırlı bulduk. O, her daim Allah'a yönelen, O'na teslim olmuş güzel bir kuldu.

45-47 Güçlü bir iradeye ve keskin kavrayış yeteneğine sahip olan has kullarımızdan İbrahim, İshak ve Yakub'u da hatırla! Onlar da Allah'ın davetine teslim olup sabırla, tavizsiz bir gayretle ve hep âhireti düşünerek yaşamış, erdemli, faziletli kullarımızdandı.

48 İsmail, Elyasa ve Zülkifl'i de unutma! Onlar da insanları yaratılış sebepleri olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet eden, zorluklar karşısında yılmadan görevlerini yerine getiren hayırlı ve ihlâslı kullarımızdı.

49 Bu anlatılanlar Allah'a karşı sorumluluklarının bilincinde olanlar için bir hatırlatma, bir uyarıdır.

50-54 Allah'a karşı sorumluluk bilinci taşıyan ve gereklerini yerine getirmek için canları ve malları ile gayret edenleri, daimi güzelliklerin ve mutlulukların yurdu olan cennet kapısı açık beklemektedir.

Orada huzur bulacak, huzurla uzanıp dinlenecek, canlarının istediği her türlü yiyecek ve içeceğe kavuşacaklar, yanlarında da bakışlarını sadece eşine çevirmiş, kendisi ile yaşıt, yumuşak başlı eşler bulacaklar.

İşte bu, Allah'a karşı sorumluluklarını bilinçle yerine getirmek için ellerinden geleni yapanlara Allah'ın verdiği sözün yerine getirilmesidir. O'nun nimetlerinin tükenme riski de yoktur.

55-61 Cehennemde azabı hak edenlerle onlara önderlik yapmış olanlara şöyle denilecek: "İşte sizin ve arkanıza düşenlerin hak ettiği ceza budur."

Şirke ve küfre önderlik yapmış olanlar kendilerini suçlayan takipçilerine şöyle derler: "Elbette bizim davetimize körü körüne koşup gelmeniz sebebi ile siz de bu cezayı bizim gibi hak etmişlerdensiniz." Bu defa önderlerinin arkasından gidenler dönüp onlara, "Buraya gelmemizin asıl sorumluları sizlersiniz, şirk nizamlarını sizler kurdunuz ve bizlere dayattınız. Rabbimiz! Bizim önümüze bu nizamları koyup,

bizi ona uymaya davet eden bu kimselere iki kat fazla azap et." diyecekler ve orada hepsinin cezası kaynar su ve irin olacaktır.

62-64 Cehennemdekiler sonra da birbirlerine dönüp, şöyle demeye başlarlar, "Dünyada iken kendilerini küçük görüp alay ettiklerimizi burada göremiyoruz, yoksa onlar burada değiller mi?"

İşte cehennem halkı kendi aralarında böyle çekişip duracaklar.

65-66 Ey Peygamber! De ki: "Ben sadece bir uyarıcıyım! Kahhar olan Allah, tek ve gerçek ilâhtır. Göklerin, yerin ve arasında olanların sahibi O'dur." O çok güçlüdür, kimi bağışlayacağını da yalnız O bilir.

67-68 De ki: "Kur'an size kesin olan gerçeği bildirmesine rağmen ondan yüz çevirip birbirinizi ilah edinip, kula kulluk ediyorsunuz."

69-73 Onlara şunu da de: "Allah'ın insanı yaratmaya karar vermesi ve meleklerle birlikte İblis'in de bulunduğu o yerde konuşulanlardan, bana bildirilenlerin dışında bir bilgiye sahip değilim."

Bana bildirilense, Rabbimizin meleklere, "Ben balçıktan bir insan yaratacağım, şeklini verdikten sonra ona ruh üfleyip, doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme kabiliyetleri bahşedip sorumluluk yükleyeceğim. O zaman siz de ona hizmete hazır olun." dediği ve bu emri üzerine, meleklerin de (İblis dışında) Allah'a secde ederek emrini yerine getireceklerini bildirmiş olmalarıdır.

74-76 İblis kibirlenerek Allah'ın bu emrine itaat etmeyip secde etmemiştir. Bunun üzerine Allah, "Ey İblis! Kudretimle yarattığım bu insana hizmet etmen için verdiğim emre niçin uymak istemiyorsun? Yoksa kendini herkesten üstün mü görüyorsun?" deyince, İblis de "Evet, ben o insandan daha üstünüm, çünkü beni ateşten onu ise balçıktan yarattın." dedi.

77-78 Allah, İblis'in bu küstah tavrı karşısında, "Sen böyle bir makamda bulunmaya layık değilsin, çık git, artık gözden düşmüş, kovulmayı hak etmiş birisin. Benim lanetim Kıyamet Günü'ne kadar senin üstünde olacak." dedi.

79 İblis de bu defa, "Rabbim öyleyse bana insanların tekrar diriltileceği O Güne kadar süre tanı." dedi.

80-85 Allah da ona, "Peki, sen zamanını yalnız Benim belirleyip de bildiğim O Kıyamet ve Hesap Günü'ne kadar süre tanınanlardansın." dedi.

Bunun üzerine İblis, "Senin yüceliğine, kudretine yemin olsun ki, ben de Senin davetine karşı duyarlı olmayıp umursamayanları daha da azgınlaştırıp Sana başkaldırmalarını sağlayacağım. Ancak yalnızca Seni Rab ve ilah edinen ve davetine iman eden kullarının üzerinde benim bir etkim ve yaptırım gücüm olamaz, onlar benim tuzaklarıma düşmezler." dedi.

Allah da İblis'e, "Zaten gerçek budur. Andolsun ki Ben, cehennemi senin gibilerle ve size uyanlarla dolduracağım." dedi.

86 Ey Peygamber! De ki: "Ben bana vahyedilen bu gerçekleri size iletmemden dolayı sizden hiçbir karşılık istemiyor ve beklemiyorum, ayrıca ben kendiliğimden peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkmış birisi de değilim."

87-88 Benimle gönderilmekte olan bu Kur'an bütün insanları yaratılışlarının sebebi olan Allah merkezli bir hayatı yaşamaya davet eden bir kitaptır, onun davetinin ne kadar önemli olduğunu bir gün mutlaka anlayacaksınız."

39- A'RÂF SÛRESİ

Mekkî sûre olup 206 âyettir.

A'râf: Eğri ile doğruyu birbirinden ayırt edebilen fakat eğriden ya da doğrudan yana kesin tavırlarını ortaya koymayan, çekimser kalmayı tercih eden, orta yerde duran demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Elif. Lam. Mim. Sad. Ey Peygamber! Sana Rabbinizden, dilinizin seslerinden oluşan kelimelerle insanları yaratılışlarının sebebine davet eden bir kitap geldi. Bu kitapla yapmakta olduğun davete karşı çıkanların saldırganlıkları seni bunaltıp üzmesin. Onlar daveti düşünüp öğüt almasalar da, gerçeği arayanlar öğüt alıp doğruya yönelirler.

3 Rabbinizden size indirilen Kitabı rehber edinin ve unutmayın ki yarattıklarının nizamını kurma ve ahlakını belirleme hakkı ve yetkisi yalnız Allah'a aittir. Ondan başkasının hayatınız üzerinde belirleyici olmasına rıza göstermeyin, lâkin çok azınız bu öğüdü tutuyorsunuz.

4 Biz uyarılarımızı ve öğütlerimizi dikkate almayan nice toplulukları gazabımızla helak ettik. Azabımız onlardan bazılarına gecenin bazılarına da gündüzün bir vaktinde gelip çatmıştır.

5 Azabımızla karşılaşınca da, "Yazıklar olsun bizlere! Onca öğüt ve uyarıyı dikkate almayıp, karşı çıkarak cezayı hak edenlerden olduk." diyerek suçlarını itiraf etmekten başka sözleri de olmadı.

6 Şüphesiz yaratılış sebeplerine uygun yaşamaya davet edilenleri hesaba çekeceğimiz gibi, onları davet eden peygamberlere de şahit olarak soracağız.

7 O Gün, her insanın yapıp ettiklerinin kayıtlarının tutulduğu amel defterlerini önlerine koyacağız. Çünkü Biz onların yaptıklarından habersiz değiliz.

8-9 O Gün hiç kimseye haksızlık yapılmaz, ölçü ve tartı hakkıyla gerçekleşir, tartıları ağır basanlar kesintisiz nimetlere ve mutluluğa kavuşurlar. Tartıları hafif gelenler ise Allah adına yapılan davete sırtlarını dönmeleri sebebiyle cehennem azabına mahkûm olacaklardır.

10 Ey insanlar! Sizi yeryüzüne yerleştirip orada yaşamanızı ve geçiminizi sağlayacak şartları oluşturup, sayısız nimetlerle donatan Rabbinizin davetine ne kadar az yöneliyor ve O'na ne kadar az şükrediyorsunuz.

11 Gerçek şu ki, sizi Biz yarattık ve kullanmakta olduğunuz vücut azalarınızla donatıp şeklinizi verdik. Sonra da meleklere, "Âdem'e (insana) hizmete hazır olun." diye emrettik. Onlar da emrimiz karşısında hemen Bize secde ederek itaat edeceklerini beyan ettiler. Fakat İblis bu emrimiz karşısında Âdem'e karşı kibirlenip itaat secdesinde bulunmadı.

12-13 Bunun üzerine de Allah, İblis'e "Sana emretmeme rağmen, itaat etmeyişinin sebebi nedir?" deyince de İblis, "Ben ondan üstünüm, çünkü beni ateşten onu ise balçıktan yarattın." dedi. Allah da, "Sana tahsis etmiş olduğum makamdan in aşağı, sen oraya layık değilsin. O makamda ancak Allah'ın emirlerine itaat edilir, O'nun emri karşısında büyüklük taslanıp fikir beyan edilmez. Derhal burayı terk et, sen aşağılık biri olmayı seçtin." diyerek huzurundan kovdu.

14-17 Bunun üzerine İblis, "O halde bana insanların yeniden diriltecekleri Kıyamet Günü'ne kadar süre ver." dedi. Allah da ona, "Sen o güne kadar süre verilenlerden oldun." dedi.

İblis kibri yüzünden Allah'ın emrine itaat etmemekle birlikte dönüp bir de şöyle demeye başladı: "Mademki Sen benim yoldan çıkıp sapmama izin verdin. Ben de yeryüzünde Allah merkezli bir hayat yaşaması için yaratıp, onunla imtihan edeceğin insana tuzaklar kuracağım. Onlara açıktan açığa, gizliden gizliye sokulup altlarından girip, üstlerinden çıkarak, haktan, hukuktan yana gözükerek, zaaflarını kullanıp akıllarını karıştırıp doğru yoldan uzaklaştıracağım. Sen de onların çoğunu nankörler ve emrine başkaldıranlar olarak bulacaksın."

18 İblis'in bu tavrı karşısında Allah, "Aşağılanmış, dışlanmış, kovulmuş şeytanlaşmış birisi olduğun halde kim de sana uyarsa Ben de cehennemi sizlerle dolduracağım." dedi.

19 Sonra da Allah, yarattığı Âdem'e (insana) dedi ki: "Ey Âdem! Sen ve eşin şu (has bahçeye) cennete yerleşin, canınızın çektiği her şeyden yiyip için, ama sakın şu ağaca yaklaşmayın, bu yasağı çiğnerseniz emrime itaat etmeyen zalimlerden olursunuz."

20-22 Şeytan, Âdem ve eşine vesvese ile "Rabbinizin bu ağaca yaklaşmanızı yasaklamasının sebebi, melekler gibi ölümsüz ve hep burada yaşayanlardan olmanızı istemeyişinden dolayıdır." diyerek, söylediklerinin doğruluğuna ve onların hayrına olduğuna dair yeminler edip her ikisini de inandırdı ve böylece onları ağaca yaklaştırıp meyvesinden yedirdi. Bunun üzerine Âdem ve eşi hemen üzerlerindeki elbisenin sıyrılıp edep yerlerinin açıldığını fark ettiler, derhal cennetteki ağaç yapraklarından toplayıp örtünmeye çalıştılar. Bu sırada Rableri de onlara şöyle seslendi: "Ben size o ağaca yaklaşmayı yasaklamış ve şeytanın da sizin düşmanınız olduğunu söyleyerek uyarmamış mıydım?"

23 Düştükleri bu durumun ardından Âdem'le eşi, "Rabbimiz! Biz kendi kendimize zulmettik, merhamet edip bizi bağışlamazsan kesinlikle ziyana uğrayanlardan, azabını hak edenlerden oluruz." diyerek pişmanlıklarını dile getirdiler.

24-25 Allah da Âdem'e, eşine ve şeytana şöyle seslendi: "Birbirinize düşman olarak çıkıp gidin buradan, yeryüzünde sizin için belirlediğim süreye kadar konaklayacağınız yerler, geçimlikler bulacaksınız ve orada yaşayıp orada öleceksiniz. Sonra da tekrar orada diriltilip Allah'ın size önerdiği İslami hayat nizamına uygun yaşayıp yaşamadığınızdan hesaba çekileceksiniz."

26 Ey âdemoğulları! Sizi hem çıplaklığınızı örtecek hem de dış etkilerden koruyacak, aynı zamanda süsünüz olacak giysi yapma becerileri ile yarattık. Bununla birlikte takva elbisesi ile de donanmanız sizin için daha hayırlıdır. Bunlar Allah'ın üzerinde düşünüp ibret almanızı istediği âyetleridir.

27 Ey âdemoğulları! Şeytan, atalarınızı aldatıp, elbiselerinden soyulmasına ve edep yerlerinin açığa çıkmasına sebep olduğu gibi, sizi de Allah'ın emirlerine uymaktan uzaklaştırıp, ayartmasın. Bu fırsatı ona vermeyin. Şeytan ve taraftarları sizi hiç göremediğiniz, ummadığınız yerlerde tuzağa düşürmek için pusuda beklerler.

Hayatın merkezine Allah'ı koymayanlar şeytanları dost edinirler.

28 Şeytanın yandaşları yaptıkları kötülükleri örtmek ve savunmak için, "Biz atalarımızı bu işleri yapar bulduk, o yüzden de devam ediyoruz, hem onlara hem de bize Allah bu hayat tarzını emretmiştir." derler. Sen onlara de ki: "Allah asla pis, tiksinti ve utanç verici bir hayat yaşamanızı emretmez. Siz Allah'ı yeterince tanımak istemediğiniz için O'na iftira ediyorsunuz."

29 De ki: "Benim Rabbim yalnızca adaleti ve doğru olanın yapılmasını emretmiştir. O, atalarınızın ya da kendi uydurduklarınızın değil, sizleri yaratmasının amacı olan hayat nizamına uygun, dini yalnızca Allah'a has kılarak yaşamanızı ister. O'na kulluğunuzu ve sadakatinizi ancak davetine iman edip, şirkten kendinizi arındırarak gösterebilirsiniz. Unutmayın ki sizi yaratıp bunca nimetle donatan da, öldükten sonra diriltip kime ve neye göre yaşadığınızın hesabını soracak olan da Allah'tır."

30 Allah içinizden doğruya yönelenleri kurtuluşa ulaştıracak, davetinden yüz çevirenleri ise dalalet ve sapıklıkta bırakacaktır. Çünkü onlar Allah'ı bırakıp şeytanları dost edinmişlerdi. Bu tercihleriyle de kendilerini doğru yolda sanıyorlardı.

31 Ey âdemoğulları! Allah'ın davetini tebliğ ve temsil ederken giyim kuşamınıza dikkat edin, kendinize çeki düzen verin, nezaketi, zarafeti elden bırakmayın, bilgiye dayalı sözlerle edep ve vakarla davranın, pejmürdelikten, miskinlik ve küçültücü davranışlardan uzak durun. Nezaketle yiyip için, aç gözlülük etmeyin, saçıp savurmayın çünkü Allah israf edenleri sevmez.

32 Allah'ın kulları için yarattığı helal, temiz ve güzel şeyleri kim yasaklayabilir? Bu nimetler dünya hayatında bütün insanlar, âhiret hayatında ise dünya hayatını Allah'ın davetine iman ederek yaşama gayreti gösterenler içindir. Allah, davetine yönelmek isteyenler için âyetlerini apaçık bildirmektedir.

33 De ki: "Allah, davetine karşı açık ya da gizlice saldırıyı, kendisine şirk koşulmasını, başkasının malına göz dikmeyi, utanç verici davranışları ve kendisi hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemeyi yasaklamıştır."

34 Allah her toplum için bir vade belirlemiştir. Şartlar oluşup da vadeleri dolunca onu ne bir an geciktirebilirler ne de bir an öne alabilirler.

35-36 Ey âdemoğulları! Size kendi aranızdan, sizleri Allah adına gerçeğe çağıran bir elçi geldiğinde, kimler bu çağrıya uyar, sorumluluklarını yerine getirmek için gayret eder, kendini düzeltirse işte böyleleri için âhirette bir korku ve hüzün olmayacak. Fakat âyetlerimizi yalan sayanlar, onu umursamayıp, kibirlenerek önemsemeyenler ise âhirette devamlı kalacakları cehenneme girecekler.

37 Allah'ın âyetlerini yalan sayıp davetine sırt dönenlerden daha cahil, nankör ve zalim kim olabilir? Onlar hak ettikleri azapla mutlaka karşılaşacaklar, ölüm meleği canlarını almak üzere kapılarına dayandığında onlara sorulacak: "Hani nerede Allah'tan başka sığınıp güvenerek peşinden gittikleriniz, Allah'ın yasasının önüne geçerek sizi ölümden, Allah'ın elinden kurtarsalar ya?!" diyecek. Ölüm kapısına gelip dayanan ise, "Peşine takılıp gittiklerimiz bizi yüzüstü bıraktı, işe yaramadıklarını anladık, fakat artık iş işten geçti, geriye dönüş de yok." diyerek kendi aleyhlerinde şahitlik edecek müşrik ve kâfirliklerini pişmanlıkla itiraf edecekler.

38 Allah, dünya hayatını davetinden yüz çevirmiş olarak yaşamış olanlara Hesap Günü, "Siz de, verdiğimiz onca nimetlere nankörlük eden cinlerle insanlar arasına katılıp ateşe girin." diyecek. Her grup ateşe girerken kendi yandaşlarını suçlayıp onlara lanet edecek. Nihayet hep birlikte ateşe sokulurken, sonra girenler önce girenler için, "Rabbimiz! İşte bunlar bizi Senin davetinden saptırıp uzaklaştırdılar, onların azabını iki kat daha artır." diyecekler. Allah ise, "Siz de onlara uymakla aynı cezayı hak ettiniz, hepiniz iki kat fazlasını hak ediyorsunuz, bu bakımdan birbirinizden hiç farkınız yok." diyecek.

39 Bu defa öncekiler sonra gelenlere, "Sizin bizden ne farkınız var! Allah'ın daveti size de yapılmıştı, kabul ettiniz de biz mi engel olduk? Bize uymayı siz tercih ettiniz. Öyleyse çekin cezanızı." diyecekler.

40-41 Hiç şüphesiz, âyetlerimizi yalan sayıp küçümseyenlerin cennete girmeleri, halatın iğne deliğinden geçmesi kadar imkânsızdır. Cehennemde onların altlarındaki yatak, üstlerindeki örtüleri de ateş olacak. Biz günahında ısrar edenleri ve zalimleri işte böyle cezalandırırız.

42 Allah'ın davetine iman edip, onu yaşamak ve yaşatmak için ellerinden gelen çabayı gösterenleri de, içlerinde daima kalacakları cennetlerle ödüllendiririz. Allah hiç kimseye gücünün yetmeyeceği yükün sorumluluğunu yüklemez. Cennet Allah'ın yüklediği sorumlulukları bilinçle, severek yerine getirenlerin yurdu olacaktır.

43 Cennete layık gördüklerimizi oraya sokmadan önce, kalplerinde onları üzecek ne varsa hepsini sileriz. Orada çağıldayan ırmakların, derelerin başlarında otururlarken, bir yandan da, "Bütün övgüler bizi yaratan, vadettiği cennete ulaştırıp, bu bahtiyarlığı yaşatan Allah'a aittir. O, bize dünya hayatımızı niçin ve nasıl yaşamamız gerektiğini, kitapları ve peygamberleri ile bildirip, göstermeseydi, bizler kendi kendimize doğru olanı bulup yaşayamazdık. Bugün Rabbimizin davetine uymuş olmanın ödülüne kavuştuk." diyecekler ve O Gün onlara "İşte bu cennet, yaratılış sebebinize uygun yaşama gayretinizin mükâfatıdır." denilecek.

44-45 Cennette bulunanlar, cehennem ateşi içinde olanlara seslenip, "Bizler Rabbimizin bize vaat ettiklerine kavuştuk, ya siz? Rabbinizin size vadettiği cezayı buldunuz mu?" Cehennemdekiler onlara dönüp, "Evet maalesef." diyecekler. O sırada içlerinden biri, "Allah tüm zalimlere lanet etsin. O zalimler insanları Allah'ın daveti olan hayat nizamından yüz çevirip onu anlaşılmaz, çapraşık, dolaşık göstermeye çalıştılar. Âhiretteki bu gerçeğin de üstünü örttüler." diye feryat edecek.

46-48 Cennette olanlarla cehennemdekiler arasında bir ara bölge (engel) olacak. Ve orada arafta kalmış fakat cennete girmek için can atan kimseler olacak. Bunlar her iki tarafa layık olanları yüzlerinden tanırlar ve cennete girecek olanlara "Selam olsun, ne mutlu sizlere."; cehennemin önüne getirilmiş olanlara da bakıp, "Rabbimiz! Bizi bu zalimlerden uzak tut." diyecekler ve onlara da "Mal biriktirip övünmenizin, makamınızla böbürlenmenizin size ne faydası oldu?" diye soracaklar.

49 Cehennem ehline (cennete girmekte olanlar gösterilerek) kendilerini hakir görüp "Allah'ın rahmetine eriştirmeyeceğine yemin ettiğiniz kimseler bunlar mı?" denilecek.

Mü'minlere ise "Girin cennete! Bundan böyle sizlere ne geçmiş ne de gelecek korkusu yoktur" denilecek.

50-52 Ateşin yolcuları, cennet yolcularına yalvarıp "Ne olur üzerimize biraz su döküp bizi serinletin, Allah'ın size bahşettiği nimetlerden bize de verin." diyecekler. Doğru yola davet edilmesine rağmen, bundan yüz çevirenler serinletici sudan ve cennet nimetlerinden mahrum edilmişlerdir.

Onlar, Allah'ın davetini alay konusu edip, âhireti yok sayarak hayatı oyun ve eğlenceden ibaret görmüşlerdi. İşte bugün Biz de onlardan yüz çevireceğiz. Hâlbuki onları, başlarına geleceklerle uyaran kitaplar ve peygamberlerle doğru olana davet etmiştik.

53 Şimdi de Hesap Gününün geleceği kendilerine bildirilmiş olanlar, başka bir şeyle mi karşılaşacaklarını sanıyorlar? Bugünün kesin olarak geleceği ve Allah'ın davetine karşı olan tutumlarından sorulacakları kendilerine bildirilmesine rağmen bunu dikkate almamış, umursamayıp, sırt dönmüşlerdi. Şimdi ise, "Rabbimizin elçilerinin söyledikleri meğer gerçekmiş, acaba bugün bizi bu azaptan kurtaracak, bize sahip çıkacak, şefaat edecek kimse yok mu? Yahut dünyaya geri dönüp yanlışlarımızdan vazgeçerek, Allah'ın davetine teslim olarak yaşayabilmenin bir yolu yok mu?" diyerek inleyecekler ama nafile... İş işten çoktan geçmiştir, onlar boşuna hayal kuracaklar, artık hak ettikleri son ile yüz yüze gelmişlerdir.

54 Şüphesiz sizin Rabbiniz (sahibiniz, terbiyeciniz) Allah'tır. O, gökleri ve yeri altı günde (evrede) yaratan, nizamlarını kurup yasalarını oluşturarak hükümranlık makamına kurulandır.

Gündüzü durmadan takip eden geceyle örten, güneşi, ayı ve yıldızları koyduğu yasalarla emrine boyun eğdiren de Allah'tır. İyi bilin ki yaratmak da yönetmek de yalnızca Allah'a aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah çok yücedir.

55 Rabbiniz ve ilahınızın Allah olduğunu bilip iman ederek, O'na alçak gönüllülükle yüreğinizin derinliklerinden yönelerek dua edip yardım dileyin. O'nun karşısında güçsüzlüğünüzü aklınızdan çıkarıp da haddinizi aşmayın.

56 Ey insanlar! Allah'ın belirlediği sınırları çiğneyip de yeryüzünde adaleti ve huzuru ortadan kaldırıp bozgunculuk yapmayın. Derin bir ürperti, iştiyak ve umutla Allah'a yönelin. Hiç şüphe yok ki Allah'ın rahmeti, davetine uyup da iyilik yapanlarla beraberdir.

57 Rüzgârları rahmetinin önünde müjdeci olarak gönderen Biziz. Yağmur yüklü bulutları bir araya toplayıp onları çorak bölgeye sürükler ve yağmuru yağdırırız. Böylece toprağı canlandırır, çeşit çeşit ürünün yeşerip boy vermesini sağlarız. İşte Biz ölüleri de böyle diriltiriz. Âyetlerimiz, düşünüp ders almak isteyenler için rahmetimizin önündeki müjdecileridir.

58 Bereketli toprak, üzerine yağmur yağınca canlanır ve ürün vermeye başlar. Yaratılış sebebini bilmek ve ona göre yaşamak isteyen insan da bereketli toprak gibidir. Allah'ın âyetleriyle karşılaşınca o da hemen canlanır ve ondan da doğru, güzel ve anlamlı davranışlar ortaya çıkar. Allah'ın davetini umursamayıp yüz çevirenler ise taşlaşmış verimsiz toprak gibidir. Onun üzerine ne kadar yağmur yağsa da orada hiçbir şey yetişmez. Biz âyetlerimizi böyle çeşitli misallerle açıklıyoruz. Bunu ancak doğruyu arayanlar kavrarlar.

59 Vaktiyle Biz, Nûh'u da kendi toplumuna bu doğruları bildirmesi için gönderdik. Nûh da kavmine, "Ey kavmim! Yalnızca Allah'a kulluk edin, O'nun daveti olan hayat nizamı ve ahlakına uyun, sizin O'ndan başka gerçek ilahınız yoktur. Allah'la birlikte başka ilahlar edinmeye kalkarsanız, başınıza Allah'ın azabının geleceğinden korkarım." dedi.

60 Bunun üzerine kavminin önde gelenleri Nûh'a, "Biz senin söylediklerine inanmıyoruz! Sen ne söylediğini bilmiyorsun, şaşırmış ve sapıtmışsın." dediler.

61-63 Nûh da onlara, "Ey kavmim! Ben şaşkın, ne söylediğini bilmez, sapıtmış ve aklından zoru olan biri değilim. Ben yalnızca âlemlerin Rabbi olan Allah'ın bir elçisiyim, O'nun bana bildirdikleri ile öğüt verip uyarmaktayım. İçinizden biri olarak sizi Allah adına yaratılışınızın sebebi olan doğru yola, onurlu ve erdemli bir hayata çağıran birine ve onunla gönderilen zikre (Kitaba) neden şaşırıyorsunuz?" dedi.

64 Kavmi, bütün bu uyarılara rağmen Nûh'u yalancılıkla suçlayıp, söylediklerinden yüz çevirdi. Bunun üzerine Biz de Nûh ve onunla birlikteki mü'minleri gemiye bindirip kurtardık, Nûh'un Allah adına yaptığı daveti reddedip, Allah'la birlikte başka ilahlar da edinmiş olan kavmini suda boğup helak ettik. Onlar gerçekleri görmek istemeyen kalpleri körleşmiş bir topluluktu.

65-66 Âd kavmine de içlerinden soydaşları olan Hûd'u peygamber olarak gönderdik o da onlara, "Ey kavmim! Yalnız Allah'a kulluk edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. O'nun daveti olan hayat nizamına tabi olup kula kulluktan kurtulun. Böylece Yaratıcınız olduğunu bildiğiniz Rabbinizin, sizi yönetmesine başkalarını ortak etmeyin." dedi. Kavminin yöneticileri ve ileri gelenleri ise Hûd'a, "Doğrusu biz seni aklı kıt, saçmalamakta olan bir yalancı olarak görüyor, söylediklerine de inanmıyoruz." dediler.

67-69 Hûd Peygamber de onlara, "Ey kavmim! Ben aklı kıt, ne söylediğini bilmeyen, şaşkın, şaşırmış birisi değilim. Ben yalnızca âlemlerin Rabbi olan Allah'ın, sizi yaratılışınızın sebebine davet eden bir elçisiyim, ancak böylece Allah'a kulluk edebilir, kula kulluktan kurtulabilirsiniz. Ben sizin içinizden çıkmış güvenilir birisiyim, uyarılarımı niçin yadırgıyorsunuz? Hiç değilse Allah'ın sizi, Nûh kavminden sonra onların yerine halife yapıp, bunca nimetlerle donatmış olduğunu unutmayın. Allah'a nankörlük etmeyip, davetine yönelirseniz, zulüm nizamından kurtulur, mutluluğa kavuşursunuz." dedi.

70 Bunun üzerine kavmi Hûd Peygamber'e dedi ki: "Demek sen bundan sonra yalnızca Allah'ı ilah edinmemizi ve atalarımızdan beri uymakta olduğumuz nizam ile ahlakımızı terk etmemizi, ilahlarımızdan vazgeçmemizi ve onlarla bütün bağlarımızı koparmamızı istiyorsun, bunun için mi karşımıza dikildin? Madem söylediklerin de doğru, öyleyse seninle yapılan daveti kabul etmememiz halinde, başımıza gelebileceğini söylediğin azabı getir de görelim." dediler.

71 Hûd da onlara dedi ki: "Zaten siz Allah'tan başka ilah edindiklerinizin kokuşmuş, zulme dayalı hayat nizamı ile azapla kuşatılmış bir durumdasınız. Bir de kalkmış Allah'ın haklarında hiçbir delil indirmediği, yalnızca atalarınızın ve sizin gözünüzde büyüttüğünüz, ilahlaştırıp izinden gittiğiniz bu isimler hakkında

benimle tartışıyorsunuz. Bu inadınızdan vazgeçmeyecekseniz, kaçınılmaz olan büyük felaketinizi ben de sizinle birlikte bekleyeceğim."

72 Nihayet Biz de Hûd ve beraberindekileri rahmetimizle kurtardık, davetimizi yalan sayıp sırt dönenleri de azabımızla yakalayıp köklerini kazıdık.

73-74 Semûd kavmine de soydaşları Salih'i peygamber olarak gönderdik. O da kavmine, "Ey kavmim! Sizi yaratıp bunca nimetle donatan Allah'tan başkasını ilah edinmeyin. Sizin Rabbiniz O'dur ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Peygamberliğimin ve daveti Allah adına yapmakta olduğumun bir delili olmak üzere, Allah sizlere ait olmayan, bugüne kadar görmediğiniz bir deveyi imtihan vesilesi kılmıştır. Sakın ona zarar vermeye kalkmayın. Bırakın onu Allah'ın arzında istediği gibi otlasın, şayet ona zarar vermeye kalkarsanız sizi çok şiddetli bir azap yakalar. Ve unutmayın ki Allah, sizi helak edilen Âd kavminin yerine halifeler kıldı, size güç kuvvet verdi. Dağları oyarak sağlam konaklar yapıyorsunuz. Allah'ın nimetlerini görmezden gelerek O'na nankörlük etmeyin, bilakis davetine icabet edin." dedi.

75-76 Semûd kavminin yöneticileri ve önde gelenleri bunları işitmelerine rağmen toplum içindeki zayıf gördükleri mü'minlere sataşıp onlarla şöyle alay ettiler: "Sahi siz Salih'in peygamber olarak görevlendirildiğine inanıyor musunuz?" Mü'minler de onlara, "Evet, biz O'nun peygamberliğine ve davet ettiğinin Allah'ın kullarına önerdiği hayat tarzı olduğuna inanıyor, iman ediyoruz." diye cevap verdiler. Bunun üzerine o müşrik ve kâfirler mü'minlere dönüp, "Biz sizin inandıklarınıza inanmıyoruz." dediler.

77 Nihayet uyarılmalarına rağmen, deveyi hunharca katledip Rablerinin emrine başkaldırdılar, ardından Salih'e, "Ey Salih! Sen gerçekten Allah'ın peygamberi isen, bizi tehdit edip durduğun şu azap gelsin de görelim." dediler.

78 Derken ansızın çok şiddetli bir deprem onları yakaladı ve bulundukları yerde helak edildiler.

79 Salih de onların ardından bakarak şöyle dedi: "Ey kavmim! Ben size Rabbimin âyetlerini tebliğ ettim, size öğüt vererek doğru olana çağırdım ama siz bunlardan hiç hoşlanmadınız." dedi.

80-81 Biz Lût'u da peygamber olarak kavmine göndermiştik. O da kavmine şöyle seslendi: "Siz nasıl insanlarsınız? Dünyada sizden önce hiçbir toplumun yapmadığı iğrenç bir hayâsızlık yapmaktasınız. Kadınları bırakıp erkeklere şehvetle yaklaşıp sapıklaşıyor, sınır tanımayıp azgınlaşıyorsunuz."

82 Kavmi ise kendi aralarında şöyle konuşmaya başladı. "Bu Lût ve yandaşlarını buradan sürüp çıkaralım, bize namus dersi vermeye kalkışanların aramızda yeri yok."

83-84 Biz de karısı hariç, Lût'u ve ailesini kurtardık. Geride kalanların üzerine yağmur gibi taş yağdırıp hepsini helak ettik. Allah'ın davetine başkaldıranlara ders olsun.

85-87 Medyen halkına da soydaşları Şuayb'ı peygamber olarak gönderdik. Şuayb da kavmine, "Ey kavmim! Yalnız Allah'a kulluk edin, sizin Allah'tan başka ilahınız yoktur. Rabbinizden size apaçık âyetler geldi, artık siz de hayatınızı O'nun bildirdiği gibi yaşayın, her işinizde ölçüyü tartıyı gözetin, yeryüzünde fesada sebep olmayın. Gerçekten Allah'a inanıyorsanız bu sizin hayrınızadır." dedi. Sonra da uyarılarına şöyle devam etti. "Ey kavmim! Allah'ın davetine iman edenleri tehdit, şantaj gibi baskı ve tuzaklarla döndürmeye ve dosdoğru olan bu yolu eğri büğrü göstermeye çalışmayın. Allah'ın sizleri sayınız az ve gücünüz zayıf iken nasıl çoğaltıp güçlü hale getirdiğini unutmayın.

Bunun üzerine içlerinden bir grup Allah'ın davetine iman edip onun gereklerini yerine getirmeye çalışırken, bir grup da daveti reddedip kabul edilmesine engel olmaya çalıştılar.

Ey mü'minler! Siz imanınızda sabır ve sebat ederek müşriklere karşı direnin. Allah mutlaka aranızda hükmünü verecektir, çünkü Allah hüküm verenlerin en hayırlısıdır."

88-89 Kavminin yöneticisi ve kendini beğenmiş ileri gelenleri Şuayb'a, "Ey Şuayb! Ya bizim dinimize dönersiniz ya da seni ve beraberindeki iman edenleri yurdumuzdan sürüp çıkarırız." dediler. Şuayb da onlara: "Biz istemesek de zorla, baskıyla mı yapacaksınız bunu?" dedi ve ardından da, "Allah, sizin kokuşmuş, zulme dayalı, insanı insana kul eden nizamınızdan bizi kurtarmışken, onu tekrar kabul edip dönmek demek, Allah'a güvenmemek, âyetlerini yalanlamak, nankörlük ve iftira etmektir. Allah asla bundan razı olmaz. O yüzden sizin talebinizi kabul etmemiz mümkün değildir. Rabbimizin ilmi her şeyi kuşatmıştır ve her şeyin en doğrusunu da O bilir. Biz yalnızca O'na yönelir ve O'na güveniriz. Rabbimiz bizimle şu müşrik ve kâfir kavim arasındaki hükmünü ver, hüküm verenlerin en hayırlısı Sensin." dedi.

90 Medyen halkının yöneticileri, Şuayb'ın Allah adına yaptığı davete iman eden mü'minlere, "Şuayb'ın peşinden giderseniz hüsrana uğrayanlardan olursunuz!" diyerek gözlerini korkutup aralarında fesat çıkarmaya çalıştılar.

91-92 Sonunda onları da ansızın müthiş bir depremle bulundukları yerde yakalayıp helak ettik. Şuayb'ı yalanlayanlar sanki orada hiç yaşamamış gibi yok olup gittiler.

93 Şuayb da onların arkalarından bakıp, "Ey kavmim! Rabbimin âyetleriyle öğütler vererek sizi uyardım. Şu halde ben nasıl (sizin gibi) hakkı ve hakikati inkar eden bir topluluk için yas tutup kederleneyim?" dedi.

94-95 Biz her topluma peygamber ve kitap gönderip yaratılış sebepleri olan kurallarını Allah'ın belirlediği hayatı yaşamaya davet ederken bir yandan da sıkıntı ve yokluklarla sınadık. Sonra da o sıkıntı ve yokluğu bolluk ve refaha çevirdik. Allah'ın her iki durumu da yaşatmasına rağmen, birçoğu Allah'a yönelip şükretmek yerine, "Atalarımız da tıpkı bizim gibi, bazen yokluk, sıkıntı çekmiş, bazen de bolluk ve refah içinde yaşamışlardı." diyerek nankörlük ve azgınlıklarına devam ettiler. Bu yüzden Biz de böylelerini hiç beklemedikleri bir zamanda yakalayıp hak ettikleri azapla cezalandırdık.

96 Hâlbuki bu toplumlar, davet edildiklerine yönelselerdi, Biz de onlara göklerin ve yerin kapılarını sonuna kadar açar, üzerlerine bolluk ve bereket yağdırırdık. Fakat onlar daveti yalan sayıp, kabul etmediler, dolayısıyla Biz de onları kıskıvrak yakalayıp helak ettik.

97-98 O halde hangi toplum, davetimize sırt dönmesi halinde, azabımızın onları da geceleyin uykularında ansızın yakalamayacağından emin olabilir. Yahut gündüzün iş güçle oyalanıp dururken azabımızın gelip çatmayacağını bilebilir?

99 Allah'ın davetinden yüz çevirip, O'nun Rabliği ve ilahlığını örtmeye çalışan böyleleri, kendilerini nasıl güvende hissedebilirler. Azabın kendilerine hiç gelmeyeceğini zannedenler, büyük bir gaflet içindedirler.

100 Öncekilerden sonra yeryüzüne halife yaptıklarımızın, kendilerine bildirilen bu olup bitenlerden dersler çıkarması gerekmez mi? Şayet dilersek, daveti reddetmeleri sebebi ile, öncekiler gibi onların da kalplerini mühürler, gerçeği anlamalarını engeller, azaba uğratırız.

101 Sana bir kısmının kıssalarını bildirdiğimiz toplumlara da, kendi içlerinden peygamberler gönderip, yaratılış sebeplerini apaçık delillerle bildirip doğru yola davet etmiştik. Fakat onlar da daveti yalan saydılar, umursamayıp sırtlarını döndüler. Bunlar akıllarını doğru kullanmadıkları için kalpleri gerçeğe kapanmış kimselerdir.

102 Oysa Biz insanı yaratıp, doğru ile yanlışı birbirlerinden ayırt etme kapasitesi ile donatıp, Rabbinin (sahibinin) de Allah olduğunu ona bildirmiştik. Fakat buna rağmen onların çoğunu Rablerine bağlı bulmadık, aksine nankörlük ederek yüz çevirdiler.

103 Bu kavimlerin ardından da, Musa'yı Firavun ve onun önde gelenlerine gönderdik. Onlar da davet edildikleri hayat nizamına karşı çıktılar. Sonunda başlarına nelerin geldiğine bir bakın!

104-105 Musa da Firavun'a şöyle demişti, "Ey Firavun! Ben âlemlerin Rabbinin size gönderdiği bir elçisiyim. Bana düşen Allah'ın davetini duyurmaktır, size apaçık delillerle ve bilgilerle geldim, buna rağmen inanmıyorsan hiç olmazsa köleleştirdiğin şu İsrailoğullarının, benimle birlikte Mısır'dan çıkıp gitmesine izin ver."

106-108 Bunun üzerine Firavun Musa'ya dedi ki: "Şu bize getirdiğin delilleri ortaya koy da, gerçekten peygamber misin görelim." Musa da bunun ardından asasını yere bıraktı, asa birden büyük bir yılana, sonra elini koynuna sokup çıkarınca, eli de bembeyaz bir ışık kaynağına dönüştü.

109-112 Bu durumu görmekte olan Firavun'un önde gelenleri, Firavun'a dönerek, "Musa bu işleri iyi öğrenen bir sihirbaz olmuş. Anlaşılan o ki, onun asıl amacı sisteminizi yıkıp, sizi yerinizden edip, kendi nizamını kurup tahtınıza oturmak." Firavun da adamlarına, "Peki buna engel olmak için ne yapalım, ne öneriyorsunuz?" dedi.

Onlar da "Sen Musa ve kardeşinin başkaları ile görüşüp konuşmasına engel ol, bir taraftan da şehirlere adamlarını gönderip, bütün sihirbazları toplayıp huzuruna getirsinler. Musa'nın ortaya koyduklarının mucize değil birer sihirbazlık olduğunu göstersinler." dediler.

113-114 Şehirlerden toplanan en ünlü sihirbazlar, Firavun'un karşısına çıkıp dediler ki: "Şayet biz yapacaklarımızla Musa'ya üstün gelir, onu mağlup edersek, herhalde sen de bizi ödüllendirirsin?" Firavun da, "Evet siz kazanacak olursanız, ben de sizleri yanıma alıp makam sahibi yaparak ödüllendireceğim." dedi.

115-117 Nihayet Musa ve sihirbazlar, belirlenen yer ve zamanda Firavun, Firavun'un önde gelen adamları ve halkın da toplandığı meydanda bir araya geldiler. Sihirbazlar Musa'ya "Önce sen mi hünerlerini ortaya koyacaksın yoksa biz mi?" dediler. Musa da onlara, önce siz başlayın dedi. Bunun üzerine, onların sihirbazlık sanatlarını kullanarak yere bıraktıkları asaları ve ipleri insanların gözüne korkulacak canlılar gibi gözüktü. Biz de Musa'ya, "Sen de asanı yere bırak diye vahyettik." Musa'nın yere bıraktığı asası, sihirbazların ortaya koydukları asıllarından farklı görünen her şeyi toplayıp yutuverdi.

118-122 Böylece sihirbazların yaptıklarının birer aldatmacadan ibaret olduğu, Musa'nın ortaya koyduğunun ise peygamberliğinin delili, mucize olduğu ortaya çıktı. Firavun ve avenesi yenilip küçük düştüler. Sihirbazlar da gördükleri bu mucize karşısında diz çöküp, secdeye kapanarak, "Bizler Musa'nın peygamberliğine ve davetine iman ettik, çünkü bu gördüklerimizi ancak gerçek Rabbimiz olan Allah yapabilirdi. Bizler Musa ve Harun'un Allah adına yaptığı davete iman ediyor ve onlara güveniyoruz." dediler.

123-124 Firavun da sihirbazlara dönüp şöyle dedi: "Benden izin almadan O'na inandınız öyle mi? Demek ki siz danışıklı olarak bana kendi şehrimde tuzak kurup, İsrailoğullarıyla birlikte beni devirip iktidarıma son vereceksiniz, ama ben size bunun bedelini ödeteceğim, bir kısmınızın ellerinizi ayaklarınızı çaprazlama kestirip, bir kısmınızı da astıracağım."

125-126 Bunun üzerine sihirbazlar da Firavun'a şöyle dediler: "Bizler nasıl olsa sonunda Rabbimize döneceğiz. Sen Rabbimizin daveti bize ulaşır ulaşmaz O'na iman ettiğimiz için bizden intikam almak istiyorsun. Ey Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır ve Sana yürekten bağlanmışlar olarak canımızı al."

127 Firavun'un kurmayları da toplanıp Firavun'a; "Şimdi sen, Musa ve halkını, senin Rabliğini ve ilahlığını bıraksınlar ve ülkedeki insanları buna çağırarak karışıklık çıkarsınlar diye kendi başlarına mı bırakacaksın?" dediler. Firavun da onlara dönüp dedi ki: "Onların erkeklerini, erkek çocuklarını öldürüp kadınlarını sağ bırakacağız, böylece onlar üzerindeki ezici gücümüzü devam ettireceğiz."

128 Musa da kavmine, "Ey kavmim! Allah'tan yardım isteyin, sabır ve sebat edin, iyi bilin ki bütün yeryüzü Allah'ındır. Dilediğini ona mirasçı kılar. Allah'ın davetine uyup da sorumluluklarını bilinçle yerine getirenler mutlaka kazanacaktır." dedi.

129 İsrailoğulları ise Musa'ya sitem ederek, "Bizler sen gelmeden önce de eziyet çekiyor, Firavun'un zulmüne maruz kalıyorduk, sen geldikten sonra da eziyet devam ediyor, değişen bir şey yok." dediler. Musa da onlara, "Rabbimiz belki de düşmanımızı yok edip, sizi yeryüzüne halife kılacak ama öncelikle sizin O'nun davetine olan inancınızdaki samimiyet ve gayretinizle buna ne kadar layık olduğunuza bakacak ve sizi bu konuda sınayacak." dedi.

130 Allah, Firavun'un kavmini, düşünüp de akıllarını başlarına alsınlar, gerçeği görüp Rablerinin davetine yönelsinler diye kuraklık ve kıtlığa mahkûm ederek de uyardı.

131 Onlar dara düşüp zorda kaldıklarında "Bu duruma düşmemiz, Musa ve ona inananların uğursuzlukları sebebiyledir." derler. Fakat ne zaman da bolluk ve refaha kavuşsalar, bu defa da "Bu, zaten bizim hakkımızdı." derlerdi. Onların uğursuzluk saydıkları, aslında hak ettiklerinin bir karşılığıdır fakat çoğu bu gerçeği kabul etmediler.

132 Musa'ya da dönüp dediler ki: "Bizi senin peygamberliğine ve davet ettiğin hayat nizamına inandırmak için hangi mucizeyi getirirsen getir sana inanmayacağız."

133 Bunun üzerine Biz de her biri bir mucize olmak üzere selleri, çekirge sürülerini, kurbağa sürülerini, buğday güvelerini, kana dönüştürdüğümüz suyu başlarına musallat ettik. Bunlar onlara Allah'ın apaçık mesajları idi fakat yine de büyüklük taslayıp kibirlenerek müşrik ve kâfir olmaktan vazgeçmediler.

134-135 Bu felaketlerle karşılaştıklarında Musa'ya gelip, "Ey Musa! Rabbine sana verdiği peygamberlik adına dua et, şayet bu musibetten bizi kurtarırsa, senin Allah adına yaptığın daveti kabul edip ona uyacağız ve İsrailoğullarının da seninle gitmesine izin vereceğiz." derlerdi.

Fakat ne zaman o musibeti üzerlerinden kaldırıp da kendilerine sözlerini yerine getirecek kadar süre versek, her seferinde sözlerinden döner eski hallerini devam ettirirlerdi.

136 İşte bu ikiyüzlülükleri ve Rablerinin davetine karşı küstahlıkları sebebi ile Biz de onları suda boğarak helak edip intikam aldık.

137 Sonra da Firavun ve yandaşlarının, hor görerek zayıf bırakıp zulmettiği insanları, doğusunu da, batısını da bereketli kıldığımız toprakların tamamına mirasçı kıldık. Böylece İsrailoğullarının, zulme karşı sabırla, sebatla direnmeleri sebebi ile Rabbinin de onlara vaadi gerçekleşmiş oldu. Firavun ve hanedanı ise helak olup gittiler.

138-140 Denizin karşı tarafına geçirdiğimiz İsrailoğulları, orada Allah'tan başka da ilahlar edinip, putlaştırdıkları kimselerin kurdukları nizam ile yönetilen bir toplulukla karşılaştılar. Bunu gören İsrailoğulları da Musa'ya, "Ey Musa! Bize de bunların ilahlarına benzer ilahlar buluver." dediler. Musa da onlara, "Siz gerçekten çok cahil, nankör ve doğruyla yanlışı birbirinden ayırt edemeyen bir topluluksunuz. Bu gördüğünüz topluma gelince... onların benimseyip yaşadıkları o hayat onları kaçınılmaz bir biçimde kahredici bir yok oluşa sürükleyecektir. Allah sizi içinde yaşadığınız zulüm nizamından kurtarmışken, sizler başka bir zulüm nizamına yönelerek Allah'tan başka ilah mı arıyorsunuz?"

141 "Ey İsrailoğulları! Sizin erkeklerinizi öldürüp, kadınlarınızı sağ bırakan ve sizlere en ağır işkenceleri yapan Firavun'un zulmünden Allah'ın sizi kurtardığını unutmayın. Bununla siz çok ağır bir sınavdan geçirildiniz."

142 Biz Musa'yı insanların yaratılış sebeplerine uygun olan nizam ile ahlakın yasalarını öğretmek için otuz günlüğüne Sina Dağı'na çağırmıştık. Sonra buna on gün daha ekleyip, kırk güne çıkardık. Musa da çağırılan yere gelirken kavminin yönetimini kardeşi Harun'a emanet ederek, "Ben dönünceye kadar onlara göz kulak ol, sakın bozgunculuk çıkarmak isteyenlere izin verme ve öylelerine de uyma." dedi.

143 Musa, belirlenen yere gelince Rabbi onunla konuştu, bunun üzerine Musa da, "Ey Rabbim! Bana zatını göster de Seni görebileyim." dedi. Allah da ona, "Beni asla göremezsin fakat şu dağa bir bak. Ona tecelli etmem durumunda o yerinde durabilirse sen de Beni görebilirsin." dedi. Ve Allah dağa tecelli edince dağ un ufak olup dağıldı, Musa da gördükleri karşısında düşüp bayıldı. Kendine gelince de, "Seni eksikliklerden tenzih ederim Allah'ım. Pişmanlık duyarak Sana yöneldim ve tevbe ettim. Bundan böyle Senin gözle görülemeyeceğine inananların ilki olacağım." dedi.

144 Allah, Musa'ya, "Ey Musa! Seninle konuşup sana vahyettiklerimin değerini bil! Böylece seni özel bir konuma yükselttiğimi aklından çıkarma. Vahyin hükümlerine uyarak sorumluluklarını yerine getirip Bana şükredenlerden ol." dedi.

145 Biz Musa'ya verdiğimiz levhalarda, insanların yaratılış sebeplerine uygun Allah merkezli hayatın gerektirdiği her türlü bilgiyi ve hükümleri açıkladık sonra da Musa'ya şöyle emrettik: "Ey Musa! Bu ilahi nizamın hükümleri ve ahlakına titizlikle uy, halkına da bu hükümlere uymasını emret. Zamanı geldikçe Allah'ın davetinden yüz çevirenlerin içine düştükleri bataklıkları size göstereceğim."

146 Yeryüzünde haksız yere böbürlenenler, âyetlerimi anlamaktan uzaktırlar. Onlar bütün mucizeleri görseler de iman etmezler. Doğru yolu görseler onu yol edinmezler. Fakat azgınlık yolunu görseler, hemen onu yol edinirler. Bu durum, âyetlerimizi yalanlamış olmalarından ve ondan gafil bulunmalarından ileri gelmektedir.

147 Âyetlerimizi ve âhirete kavuşmayı yalanlayanların amelleri boşa gitmiştir. Onlar yapmakta olduklarının cezasını çekecekler.

148 Musa'nın arkasından kavmi, ziynet eşyalarını eriterek içinden rüzgâr geçince böğürmeye benzeyen bir ses çıkaran buzağı heykeli yapıp onu ilah edindiler.

Görmediler mi ki o, onlarla ne konuşuyor ne de yol gösteriyor. Buna rağmen onu ilah olarak benimsediler ve böylece zalimlerden oldular.

149 Bir süre sonra ilah edindikleri bu heykelin hiçbir işe yaramadığını, kendilerine doğru yolu göstermek gibi bir özelliğinin de olmadığını görüp anlayınca ellerini dizlerine vurup pişmanlıkla, "Rabbimiz, bize acıyıp bu sapıklığımızdan dolayı affetmezsen büsbütün ziyana uğrayanlardan, azabı hak edenlerden olacağız." diyerek pişmanlıklarını dile getirdiler.

150 Musa halkının yanına dönüp onları bu halde görünce üzüntü ve öfkeyle, "Benim yokluğumda ne kötü, ne berbat bir yol tutmuşsunuz. Rabbinizin emrini çiğnemekte olduğunuzu hiç düşünmediniz mi?" diyerek, Allah'ın davetini içeren levhaları elinden yere bıraktı ve kardeşi Harun'u başından kavrayıp kendine doğru çekmeye başladı. Bunun üzerine Harun da ona, "Ey anamın oğlu! Bunlar hep birlikte bana karşı çıktılar! Neredeyse beni öldüreceklerdi, sakin ol, sen de bana böyle davranarak bu zalimleri sevindirme." dedi.

151-152 Bunun üzerine Musa da kendini toplayıp, "Rabbim, beni ve kardeşimi bağışla, bize merhamet edip şefkatinle koru, Sen merhametlilerin en merhametlisisin." diye dua etti. Sonra da onlara dönerek, "Hiç şüpheniz olmasın ki Allah'la birlikte başka ilahlar edinip, onlardan kendilerine doğru yolu göstermesini ve yardım etmesini bekleyenler Rablerinin gazabına uğrayacak, dünya hayatlarında da zillete düşüp onursuzluğa mahkûm olacaklardır." dedi.

153 Bu gibi nankörlük ve sapıklık içinde yaşıyorken günaha battıklarını fark ederek tevbe edip Allah'ın davetine yönelenlere karşı, Allah merhametli ve bağışlayıcıdır.

154-157 Öfkesi yatışan Musa, Rabbinin davetinin yazılı olduğu ve O'nun sevgisini kaybetmekten korkanlara rehberlik eden levhaları yerden aldı ve sonra da kavminin yaptıklarından dolayı af dilemek ve dua etmek için kavmi içinden yetmiş kişiyi seçip alarak Bizim belirlediğimiz yere doğru yola çıktı. Bir süre sonra onları şiddetli bir deprem sarsmaya başladı. Bu sırada Musa, "Rabbim! Dileseydin bunları da beni de daha önce helak ederdin, içimizdeki beyinsizler yüzünden bizleri şimdi mi helak edeceksin? Sen bununla bizi deneyip imtihan ediyorsun, bakalım şimdi ne yapacak, kime sığınıp kimden yardım dileyecekler diye. Bu vesileyle dileyeni doğru yola ulaştırır, dileyeni de sapıklığa mahkûm edersin. Bizim gerçek Rabbimiz ve ilahımız Sensin, bizleri merhametinle bağışla." dedikten sonra duasına şöyle devam etti: "Rabbimiz

bize bu dünyada razı olacağın güzellikleri yaşamayı ve âhirette de cennetine girmeyi nasip et, günahlarımızdan pişmanlık içinde tevbe edip Sana yöneliyoruz."

Allah da şöyle buyurdu: "İçinizden hak edenleri azabımla cezalandırırım; rahmetim, merhametim ve şefkatim de davet ettiğim doğru yolda yaşamak gayretini gösterenleri kapsamaktadır. Bu kimseler Allah'ın rızasını kazanmak için ödenmesi gereken bedelleri severek öderler. Onlar, ellerindeki Tevrat'ta ve daha sonra da İncil'de geleceği bildirilen ümmi Rasûl'e iman ederler, o ümmi Nebî de onlara iyiliği emrederek kötülükten sakındırır, temiz şeylerin helal, pis şeylerin de haram olduğunu bildirir. İnsanların yükünü hafifletip boyunlarındaki zincirleri kırıp atar. O Rasûl'e indirilen Kitaba uyup izinden gidenler, kurtuluş ve felaha ererler."

158 Ey Peygamber! De ki: "Ey insanlar! Ben Allah'ın hepinize gönderdiği bir elçisiyim, göklerin ve yerin mülkü de egemenliği de O'na aittir ve O'ndan başka gerçek Rab ve ilah yoktur, hayatı ve ölümü yaratan O'dur. O halde Rabbinizin adına sizleri yaratılışınızın sebebi olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet eden ümmi Peygamber'in çağrısına iman ederek doğru yola ulaşın."

159 Musa'nın kavmi içinde insanları doğru düşünmeye ve yaşamaya davet eden ve iman etmek isteyenlere rehberlik eden kimseler de vardı.

160 Biz İsrailoğullarını on iki boya ayırmıştık. Musa, kavminin su ihtiyacını gidermek için Bize dua edince, ona "Asanı kayaya vur." diye vahyettik. Musa da asası ile kayaya vurunca, kayadan on iki pınar fışkırttık. Böylece her boy kendisi için bir pınar belirleyip su ihtiyaçlarını karşıladılar. Üzerlerini de sıcaktan korunsunlar diye bulutla gölgelendirdik, ayrıca onlara rızık olarak bıldırcın ve kudret helvası da ikram ettik fakat onlar bütün bu nimetlere karşı yine de nankörlük edip, davetimize yönelmediler. Elbette böyle yapmakla bize değil kendilerine zarar verip zulmetmiş oldular.

161 Onlara şöyle de denilmişti: "Şu gördüğünüz şehre gidip yerleşin, nimetlerinden siz de yararlanın, oradaki insanlara alçak gönüllülükle yaklaşın ve tevbe ederek Bize yönelin ki günahlarınızı bağışlayalım. Tevbe edip de samimiyetle doğruya iman edip gereklerini yerine getirenlere nimetlerimizi daha da artırırız."

162 Fakat ne yazık ki onlardan şirke ve küfre meyledip zulme sapanlar, kendilerine söylenen bu sözlere uymak yerine, onu değiştirip kendi bildiklerine uydular. Bunun üzerine Biz de onların bu nankörlük ve küstahlıkları sebebi ile üzerlerine belalar yağdırdık.

163 Ey Peygamber! Sen onlara deniz kıyısındaki o mamur şehre girip yerleşen ve kendilerini cumartesi (sebt) gününün yasağı ile denediklerimizin durumunu da anlat! Onlar kendilerine cumartesi günü avlanmak yasak edilmişken, "Başka günlerde balıklar sahile gelmiyor, biz de onları avlayamıyoruz." deyip, cumartesi sahile akın akın gelen balıkları avlamak için yasağı çekinmeden çiğniyorlardı. Hâlbuki Biz onları yasaklara karşı tutumları ile imtihan ediyorduk.

164 İsrailoğullarından bir grup, bu yasağı çiğnemekte olanlara öğüt vermeye çalışırken, bir kısmı da "Allah'ın azabını hak eden bu kimselere neden boşuna öğüt veriyorsunuz?" diyorlardı. Öğüt vermekte olanlar da, "Rabbimiz katında uyarmamaktan dolayı sorumlu olmayalım, belki de bu tutumlarından vazgeçerler, umuduyla böyle yapıyoruz." diyorlardı.

165-166 Onlar kendilerine yapılan tüm uyarıları kulak ardı edince, Biz de içlerinden kötülükten alıkoymaya çalışanları kurtardık. Zulmedenleri yoldan çıkmaları sebebiyle şiddetli bir azaba mahkûm ettik. Kibirlenip kendilerine yasaklanan şeyleri işlemekte direnmelerinden dolayı onlara dedik ki: "Arzularına gem vuramayan aşağılık maymunlar gibi olun."

167 Rabbin Kıyamet Gününe kadar onların takipçilerinin üzerine şiddetli baskılar uygulayacak ve onları felakete düçar edecek kimseleri başlarına musallat edecek. Unutmayın ki Rabbinizin cezalandırması aniden gelir, O aynı zamanda tevbe edip Rabbine yönelenleri bağışlayan ve esirgeyendir.

168 Biz o İsrailoğullarını yeryüzünde ayrı ayrı gruplar halinde yaşamaya mahkûm ettik, içlerinde Allah'ın davetine iman edenler olduğu gibi, müşrik, kâfir zalim kalmakta inatla direnenler de vardır. Böylelerini de belki dönerler diye hem bolluk hem de darlıkla sınadık.

169 Bunların ardından kitaba mirasçı olduklarını söyleyen, fakat bu dünyanın geçici zevklerine, mal ve mülküne sarılan, saldıran başka bir nesil geldi. "Biz seçkin bir kavimiz ne yaparsak ve nasıl yaşarsak yaşayalım, nasıl olsa bağışlanacağız." diyerek, sınır tanımadan her türlü aşırılığı ve zulmü hayat tarzı haline getirdiler. Oysa onlardan Allah hakkında, Tevrat'ta olandan başka bir şeyi uydurup, Allah'a isnat etmemeleri hususunda, Tevrat üzerine de söz almıştık. Fakat onlar Tevrat'ın hükümlerinin üstünü örtüp, kendilerine göre değiştirdiler. Hâlbuki Allah'ın davetine teslim olup âhiret hayatını kazanmak, aklını kullanıp düşünenler için daha hayırlıdır.

170 Gerçek şu ki, Allah'ın insanı yaratma sebebi olan hayat nizamı ile yaşamak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösterip, namazlarını da titizlikle kılanların Allah emeklerini zayi etmeyip ödüllendirecektir.

171 Vaktiyle, Sina Dağı'nı İsrailoğullarının üzerine kaldırıp, dağın sanki üzerlerine düşeceğini sandıkları zaman da, yine onlara demiştik ki: "Sizi kitapla davet ettiğimiz hayata sıkıca sarılın, içindekileri aklınızdan çıkarmayıp ona uyun. Dünya ve âhiret hayatında mutluluğunuz, kurtuluşunuz ancak böylece mümkün olur."

172-173 Rabbiniz, âdemoğullarının sulbünden onları çıkarmaya başladığından beri, Rablerinin Allah olduğunu içlerine ilham etmekle birlikte peygamberler ve kitaplarla da, "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" sorusuna "Evet, Sen bizim Rabbimizsin, buna şahitlik ederiz." cevabını alıp, onları kendi kendilerine de şahit kılmıştı ki, Kıyamet Günü, bizim bundan haberimiz yoktu demeyesiniz. Yahut, "Bizden önce atalarımız şirk koşmuşlardı. Biz de mecburen onların peşinden gittik, şimdi onların yüzünden bizi helak mi edeceksin?" gibi bir mazerete sığınmayasınız.

174 İşte Biz âyetlerimizle gerçekleri böylece apaçık bildirmekteyiz, belki düşünür de doğru olana yönelirsiniz diye.

175-176 Ey Peygamber! Sen bir de onlara, kendilerini âyetlerimizle yaratılışlarının amacına uymaya çağırmamıza rağmen, onu elinin tersi ile iten kimsenin durumunu anlat. Şeytan ve şeytanlaşmış kimseler, onu yakalayıp peşlerine takarlar, o da büsbütün azgınlaşıp sapar. Hâlbuki davetimize yönelseydi, Biz de onu âyetlerimizle, yüceltir, onurlu ve şerefli bir hayata kavuştururduk. Lakin o, ihtiraslarının, keyfi istek ve arzularının peşine düşüp dünyaya sarıldıkça sarıldı. İşte böylelerinin durumu, üstüne varsan da, kendi haline bıraksan da dilini sarkıtıp hırlayan kışkırtılmış köpeğin durumuna benzer.

Âyetlerimizi elinin tersi ile iten, yalan sayıp kibirlenenlerin durumu işte aynen böyledir. Bu kıssaları duysunlar ki belki düşünüp de ibret alırlar.

177 Allah'ın âyetleri ile tebliğ edilenleri yalan sayanlar, kendi kendilerine zulmetmekte olan bedbahtlardır.

178 Allah, âyetlerinin rehberliğine yönelenleri doğru yoluna ulaştırır. Kim de sapıklığı tercih ederse, Allah onu tercihiyle baş başa bırakır, böyleleri hüsrana uğrayanların ta kendileridir.

179 Gerçek şu ki, Bizim yaratıp, göz, kulak, kalp, akıl, irade ve sayısız nimetlerle donatıp, yaratılış sebeplerini bildirip, kendilerini ona uygun yaşamaya davet ettiğimiz insan ve cinlerden, bu nimetleri görmezden gelerek, davete kulak asmayıp akıllarını kullanmayanlar cehennemi hak etmişlerdir. Bunların kalpleri var fakat düşünmezler. Kendilerine söylenenleri kavramak bakımından da hayvanlar gibidirler, hatta onlardan daha da aşağıdırlar. Zavallı, nankör ve gafildirler.

180 En güzel isimler ve mükemmelliklerin tümü Allah'a mahsustur. O halde O'na isimleriyle dua edin. Allah insanı da mükemmel bir hayat nizamına uymaya davet etmektedir. O halde O'nun davetine yönelin. Allah, davetinden yüz çevirenlerle, onu bulandırmaya çalışanlardan yaptıklarının hesabını sorup cezalarını verecektir.

181 Yarattıklarımız içinde davetimize iman edip, sorumluluklarını bilinçle ve adaletle yerine getirenler de vardır. Bunlar başkalarını da doğru olana uymaya çağırırlar.

182-183 Âyetlerimizi yalan sayıp, ondan yüz çevirenleri yavaş yavaş cehenneme yaklaştıracağız. Onlara, doğru olanı kavramaları için bir süre tanımaktayız, bu sürenin sonunda hak ettikleri ile karşılaştıracağız.

184-185 Onlar kendilerini doğru olanı yaşamaya çağıran arkadaşları Muhammed'in tutarsız, aklından zoru olan biri olmadığını çok iyi biliyorlar. O yalnızca apaçık bir uyarıcıdır.

Göklerin, yerin ve arasında olanların yaratıcısının, sahibinin ve nizamlarının kurucusunun Allah olduğunu ve ölümün kendilerine de ulaşacağını düşünmezler mi? Kendilerini bunu düşünmeye davet eden Peygamber'e ve Kur'an'a inanmayıp da hangi söze inanacaklar?

186 Allah, davetine icabet etmeyip müşrik olarak yaşamakta ısrarla direnenleri, azgınlıkları, sapkınlıkları içinde körcesine sağa sola sendeler halde kendi hallerine bırakır.

187 Ey Peygamber! Sana Son Saat'in ne zaman gelip, Kıyamet'in kopacağını soruyorlar. De ki: "Onun vaktinin bilgisi Rabbimin katındadır, onu hiç kimseye bildirmemiştir. Bana bildirilen Kıyamet'in ansızın kopacağı ve O Gün göklerle yerin onun dehşetinden, bütün ağırlıklarıyla çökeceğidir." O vakti Allah'tan başka kimse bilmemektedir, fakat müşrikler buna inanmak istemiyorlar.

188 De ki: "Allah dilemedikçe ben de kendime ne bir yarar sağlayabilirim ne de başıma gelebilecek bir zararı uzaklaştırabilirim. Şayet ben, Kıyamet'in ne zaman kopacağını ve buna benzer Rabbimin bana bildirmediği gaybı bilseydim, kötülüklerin bana vereceği zararlar başıma gelmeden önüne geçerdim, tüm güzelliklerden baştan haberdar olur, bahtiyar yaşardım. Ben yalnızca Allah'ı layıkıyla kavramak ve yaratılış sebeplerini öğrenip ona uygun yaşamak isteyenler için uyarıcı bir elçi, iman etmek isteyenler için bir müjdeciyim."

189 Allah sizi bir tek candan yarattı. Kendisine ilgi duyup, ona meyletsin, onunla durulup yatışsın diye aynı özden eşini de yarattı. Zamanı gelip de eşine sarılıp, örtüp, bürüyünce eşi de bir yük yüklendi ve bununla bir süre gezindi. Nitekim yükü ağırlaşınca, eşler Rableri olan Allah'a şöyle dua ettiler: "Rabbim bize kusursuz bir çocuk bahşedersen, andolsun Sana çok şükredenlerden olacağız."

190 Allah onlara kusursuz bir çocuk bahşedince, verdikleri sözü unutup Allah'ın bahşettiği çocuğu Rablerine ortak koşup onu âdeta ilah edindiler. Oysa Allah verilen sözlerin unutulmamasını ve Kendine ortak koşulmamasını ister.

191-193 Peki şimdi siz hiçbir şeyi yaratmaya güç yetiremeyen, kendisi de Allah tarafından yaratılmış olanları Allah'a ortak koşup da ilah mı ediniyorsunuz? Oysa ortak koştuklarınızın ne kendilerine ne de ortak koşanlara Allah katında hiçbir yardımı da dokunamaz. Size doğru yolu göstersinler diye bir talepte bulunsanız buna akılları ermez, güçleri de yetmez, karşılarına geçip ister yalvarın, ister boyun büküp bekleyin, elinize hiçbir şey geçmez.

194 İyi bilin ki, Allah'ın davetine uygun düşünmek ve yaşamaktan başka size hiçbir kimsenin ve hiçbir şeyin faydası yoktur. Çünkü O'ndan başka umut bağladıklarınızın ve yöneldiklerinizin hepsi de sizin gibi yaratılmış kimselerdir.

195 Dönüp bir de şu putlarını diktiklerinize bakın, onların yürüyecek ayakları, tutacak elleri, görecek gözleri ya da işitecek kulakları mı var ki? Onlardan yardım umuyor, önlerinde eğiliyor ve Allah'a ortak koşuyorsunuz? De ki: Haydi Bana karşı onları yardımınıza çağırın ve hep birden elinizden geleni ardınıza koymayın. Böylece onların hiçbir işinize yaramadığını görün.

196 Ey Peygamber! De ki: Benim velim, koruyucum, dostum Kur'an'ı indirmekte olan Allah'tır ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Doğru yolu gösteren de, koruyup gözeten de O'dur.

197-198 O putlar ne doğru yolu bilir ne de gösterebilirler. Sizi duymazlar, bakıyor gibi durur ama görmezler, onların ne kendilerine ne de size bir yararı dokunmaz.

199 Sen davet olunduğun Allah merkezli hayatı yaşamaya gayret et ve insanlara onu tebliğ et. Ondan başkasına uymakta ısrar edenlere aldırma, bırak şimdilik kendi hallerine, bataklıklarında oyalanıp dursunlar.

200 Şeytan seni kışkırtarak öfkeyle bir yanlışa yönlendirmeye çalışınca, hemen Allah'a sığın ve unutma ki Allah her şeyi işiten her şeyi bilendir.

201 Allah'a yürekten bağlı ve O'na karşı sorumluluklarının bilincinde olanlar, şeytanın vesveselerine karşı hemen Allah'a yönelir, yaratılışlarının sebebini aklına getirir ve ona uygun davranmaya başlayıp toparlanırlar.

202 Şeytan, ancak kendisini dost edinenleri azgınlığa, Allah'a karşı nankörlüğe sürükler ve onların peşini hiç bırakmaz.

203-204 Gerçeği inkâra kendilerini şartlandırmış olanlara işlerine gelmeyen, hoşlarına gitmeyen bir âyet okuduğun zaman, "Bize uyacak bir âyet göndermesi için Rabbine ısrar etseydin olmaz mıydı?" derler. De ki: "Ben yalnızca Rabbimden bana vahyedilene uyarım, bu âyetler O'nun davetine uyup, ona göre yaşamak isteyenler için gönderilen yol gösterici rehberdir, rahmettir. Bu yüzden sizler de Kur'an okunurken ona kulak verip anlamaya çalışın ki Allah'ın rahmetine nail olabilesiniz."

205-206 Rabbinizi alçak gönüllülükle, alçak bir sesle, ürpererek içten bir yönelişle, yaratılış sebebinizi düşünüp verdiği nimetleri göz önüne getirerek gece gündüz anın ve sakın O'nu umursamayan kimselerden olmayın. Şüphesiz Rabbine yakın olanlar sorumluluklarını severek yerine getirirler ve nankörlük edip, kibirlenmezler. O'nun yüceliğinin karşısında eğilir, yalnızca O'na secde ederler.

40- CİN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 28 âyettir.

Cin: Tanınmayan, bilinmeyen,
görünmeyen varlıklar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-14 Ey Peygamber! De ki: Tanıyıp bilmediğimiz bir kısım kimselerin okunmakta olunan Kur'an'ı dinledikten sonra kendi toplumlarına gidip şöyle dedikleri bana vahyolundu. "Biz insanı doğruya, yaratılışının amacına davet eden olağanüstü güzellikte harikulade, bir Kur'an dinledik ve duyduklarımıza da iman ettik. Bundan böyle asla Rabbimize ortak koşmayacak ve O'ndan başkasını da ilah edinmeyeceğiz. İçimizdeki şeytan yandaşlarının uydurduğu gibi Rabbimiz ne bir eş ne de bir evlat edinmiştir. Rabbimizin şanı çok yücedir. Bizlere bundan önce bir kısım insanların yaratılışları farklı, görünmez yaratıklardan olan cinlerle temas halinde oldukları söylenmiş, onlardan gayba dair haberler alabilecekleri bildirilmiş ve yardımlarına sığınılabileceği öğretilmişti. Bizler, insanların ve cinlerin Allah hakkında yalanlar uydurup iftiralar atacaklarına da inanmazdık, ama şimdi dinlediğimiz Kur'an'dan öğrendik ki gerçek böyle değilmiş.

Önceleri, Allah'ın hiç kimseyi öldükten sonra tekrar dirilteceğine de inanmazdık. Şayet Allah, Hz. Muhammed'i peygamber olarak gönderip bu gerçekleri bildirmese yine de öğrenemeyecektik.

Ayrıca daha önce inandırıldığımız gibi gökyüzünden medet umuyor, haberler bekliyorduk. Şimdi oralardan haberler alınmasının mümkün olmadığını, dahası buna inananların peşlerini cehennem ateşinin bırakmayacağını da öğrendik. İşte bu Kur'an'ın âyetleri böylesi asılsız, karanlık inançları ışığıyla yok ediyor.

İçimizde doğrudan hayırdan yana yaşamak arzusunda olanlar olduğu gibi, dünyevi çıkarlarını her şeyin üstünde tutup doğru yanlış demeden ona uyan zalimler de var. Kur'an'ı dinleyinceye kadar yeryüzünde böyle yaşamakta olanlar için Rabbimizin neyi murad ettiğini, hükmünün ne olacağını da bilmiyorduk.

Artık şunu çok iyi anladık ki Allah'ın belirlediği sınırların dışına çıkan hiç kimsenin, Allah'tan kaçıp kurtulması mümkün değildir.

Biz, Kur'an'ı dinleyip gerçeği işitince duyduklarımıza iman ettik. Rabbine iman edip güvenen kimse, Allah'ın izni olmadan kendisine herhangi bir zarar verilmesinden ve haksızlığa uğratılmaktan korkmaz.

İçimizde dinlediğimiz Kur'an ile davet edildiğine iman edip Rabbine teslim olanlar da, daveti kabul etmeyip müşrik kalmakta direnenler de var!"

15-17 Ey Peygamber! Gerçeğin üstünü örtüp inkâr edenler, tevbe edip doğru olana dönmezlerse, cehenneme yakıt olacaklardır. Davet edildikleri Allah merkezli hayatı yaşamaya yönelirlerse, Biz de onlara gökten indirdiğimiz yağmurla bolca nimetler bahşederiz. Her kim Kur'an ile davet edildiğinden yüz çevirirse, Allah onu çetin bir azaba sürükler.

18-19 Allah'a ibadet maksadıyla yaptığınız mescitlerde ve başka yerlerde, Allah'la birlikte Rabler ve ilahlar edindiklerinizden yardım talep edip, onlara sığınıp dua ve ibadet etmeyin. Allah'ın bir kulu ne zaman insanları yalnız Allah'a itaat etmeye davet etse, müşrikler hemen yekvücut olup onun üzerine saldırırlar.

20 De ki: "Ben yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinir, O'na dua edip sığınır, yalnızca O'ndan yardım dilerim ve O'na hiç kimseyi ortak koşmam."

21-24 De ki: "Allah'la birlikte başka Rab ve ilahlar edinirsem, Allah'tan gelecek azaptan beni kimse koruyamaz, sığınacak bir yer de bulamam.

Benim görevim, sizi yaratılışınızın sebebi olan hayat nizamını yaşamaya davettir. Artık iyice bilinsin ki kim, Allah'a ve Rasûlüne isyan edip başkaldırırsa, içinde ebedî kalmak üzere cehennem ateşine atılacaktır.

İşte o zaman geldiğinde müşrik kalmakta inatla direnenler, yardım beklediklerinin hiçbir işe yaramadıklarını, sayılarının da hiçbir anlamı olmadığını görüp anlayacaklar."

25 De ki: "Tehdit edildiğiniz Kıyamet ve azap günü yakın mıdır, yoksa Rabbim onun için uzun bir vade mi koymuştur? Onu ben bilemem."

26-28 Geleceği ve gizli olanı (gaybı) yalnızca Allah bilir ve kimseye bildirmez. Yalnızca bilinmesi gerekeni, peygamberlerine ulaştırır. Peygamberler de Allah'ın bildirdiğini, O'nun her şeyden haberdar olduğunu ve her şeyi kayıt altına aldığını tebliğ ederler.

41- YÂSÎN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 83 âyettir.

Yâsîn: "Ey insanoğlu" demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Ey insanoğlu! Yaratılışının sebebini apaçık bildirmekte olan hikmetli Kur'an'a andolsun ki, Muhammed insanları dosdoğru yola davet eden bir peygamberdir.

5-6 Bu Kur'an; kâinatın yaratıcısı Azîz, Rahmân ve Rahîm olan Allah tarafından, bir süredir ataları uyarılmamış olan kavmin uyarılması için gönderilmiştir.

7-10 Allah adına, Peygamber'in Kur'an ile yapmakta olduğu davete inatla karşı çıkıp müşrik kalmakta direnenler için, Allah'ın azap sözü mutlaka gerçekleşecektir.

Böylelerinin Allah'ın davetine boyun eğmemek için sanki boyunlarına demirden tasmalar geçirilmiş, yahut gerçeği görmemeleri için önlerine ve arkalarına setler çekilmiş ya da gözlerine perdeler inmiş de göremez olmuşlar. Bunları ne kadar uyarsan da fark etmez, iman etmezler.

11 Ey Peygamber! Sen ancak, niçin yaratılmış olduklarını ve nasıl yaşamaları gerektiğini düşünen, onun arayışı içinde olan, samimiyetle ve bu maksatla Allah'a yönelip bunun cevabını bulmaya çalışanları uyarabilirsin. Bu kimselere Rablerine karşı sorumluluklarını yerine getirmeleri halinde mükâfatlandırılacaklarını müjdele.

12 Biz, elbette öldükten sonra sizi dirilteceğiz. Hepinizin önden gönderdiklerinizin ve arkada bıraktıklarınızın hesabını göreceğiz. Her insanın yapıp ettiklerinin kayıtları tutulmuştur.

13-15 Sen onlara kendilerine peygamber gönderdiğimiz şu şehir halkının kıssasını anlat. Bir zamanlar o şehrin halkına iki elçi göndermiş ve onları da yaratılışlarının sebebi olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet etmiştik ama onlar her iki elçiyi de reddettiler. Bunun üzerine bir üçüncüyü de onlara destek için gönderdik. Üçü de Allah'ın elçileri olduklarını bildirmelerine rağmen o şehrin halkı onlara dedi ki: "Sizler de bizim gibi birer insansınız. Rahman olan Allah size hiçbir şey indirmedi. Sizler birer yalancısınız."

16-17 Bunun üzerine elçiler şöyle cevap verdiler: "Rabbimiz biliyor ki biz gerçekten size gönderilen elçileriz. Bizim görevimiz, Allah'ın âyetleriyle yaratılış sebebiniz olan hayat nizamını size açıkça tebliğ etmektir."

18-19 Halk da şöyle karşılık verdi: "Bize uğursuzluk getirdiniz. Şayet bizim hayat tarzımızı değiştirmeye kalkmaktan vazgeçmezseniz, sizi öldüresiye taşa tutar, hakaretler eder ve canınızı yakarız." Elçiler de dönüp onlara dediler ki: "Sizin uğursuzluğunuz, seçmiş olduğunuz hayat tarzınızdan kaynaklanıyor. Sizi doğru olana davet edip, öğüt vererek uyardığımız için mi bizi suçluyorsunuz? Maalesef siz haddi aşıp azgınlaşmış nankör bir topluluksunuz."

20-25 Peygamberlerle topluluk arasında bunlar konuşulurken, şehrin bir ucundan bir adam koşarak geldi ve kavmine, "Ey kavmim! Sizden hiçbir karşılık beklemeyen bu insanların Allah adına yaptıkları çağrıya uyun! Zira bunlar sizi doğru olana çağırıyorlar ve kendileri de doğru yol üzerindeler. Hem ben, beni de sizi de yaratıp bunca nimetlerle donatan Allah'a ne diye kulluk etmeyi kabul etmeyeceğim? İyi bilin ki hepimiz dünya hayatımızdaki yaşayış biçimimizden, Allah'a hesap vermek üzere diriltilip huzurunda toplanacağız. Ey kavmim! Bu gerçek ortada dururken, ben Rabbimi bırakıp da başka ilahlar edinip onların nizamlarına uyamam.

Rahman olan Allah bana bir zarar vermek isterse, o sizin Rab ve ilah edindikleriniz bana asla yardım (şefaat) edemez ve Allah'ın elinden de beni kurtaramaz. Ey kavmim! Ben, hepimizin Rabbi olan Allah'ın davetine iman ederek yalnız O'nu ilah edindim. Siz de bunun şahitleri olun." dedi.

26-27 Bunun üzerine kavmi onu öldürmeye karar verdi, Rabbi de ona "Gir cennetime." diyerek cennet müjdesini verdi. O da, "Rabbimin beni bağışladığını ve ödüllendirdiğini keşke kavmim de anlayabilseydi." diye sızlandı.

28-29 O mü'minin öldürülmesinin ardından, onların üzerine gökten bir ordu indirmedik. Yalnızca korkunç bir sarsıntı ve uğultu ile çığlık çığlığa helak olup gittiler.

30-32 Yazıklar olsun şu insanlara ki, ne zaman kendilerini yaratılış sebepleri olan hayatı yaşamaya davet eden bir elçi gelse, hemen onu yalanlayıp alaya alırlar.

Böyle davranmakta ısrarla direnenler, kendilerinden öncekilerin nasıl helak edildiklerini hiç düşünüp de ibret almazlar mı? Onlar da, onlardan önceki ve sonrakiler de zamanı gelince hesap vermek üzere huzurumuza getirilecekler.

33-35 Ey insanlar! Ölü toprağı yağmur ile diriltip ondan çıkardığımız ekinleri, hurmalıkları, üzüm bağlarını ve daha nicelerini bahçeler içinde çıkardığımız su gözelerini görüp, kendi ellerinizle yaratmadığınız bu nimetlerden yararlanmanıza rağmen Rabbinize şükretmek yerine nankörlük mü edeceksiniz?

36 Yeryüzündeki tüm bitkileri, insanları ve insanların henüz hiçbir bilgiye sahip olmadıklarını çifter çifter yaratan Rabbinizin ilmi ve gücü sonsuzdur ve O tek yücedir.

37 Allah'ın kâinattaki nizamının mükemmel işleyişinin bir delili olan geceden de alınacak dersler vardır. Biz gündüzün ışığını ondan çekip aldığımızda her şey karanlıkta kalıverir.

38-40 Güneş ve Ay'ın Allah'ın kurduğu nizamın yasalarının sınırları içinde tayin edilmiş olan yörüngelerinde akıp gitmeleri, düşünen kimselere Allah'ın nizamının mükemmelliğini gösterir. Bu nizamın içinde Ay, belirlenen yörüngesinde akıp giderken, eğik bir hurma dalına benzeyinceye kadar şekil değiştirir. Ne Güneş Ay'a erişebilir ne de gece gündüzün önüne geçebilir. Bunların hepsi bağlı oldukları yasaların sınırları içinde döner dururlar.

41-44 Denizlerde kurduğumuz nizam sayesinde, nesillerinizi ve yüklerinizi gemilerle taşımanızda ve benzer araçlar yapma kabiliyetleri ile sizleri yaratmış olmamızda da aklını kullananlar için dersler vardır. Biz dilersek, gemileri de içindekilerle birlikte sulara gömeriz, kimse yardımlarına gelemez ve kimse de buna mani olamaz. Onları yalnız Biz dilediğimiz süreye kadar yaşatırız.

45-46 Allah'ın daveti olan İslami hayat nizamı ile yaşamayı inatla reddedenlere, "Dünya ve âhirette sizi azaba uğratacak isyan ve inkârdan sakının! Allah adına yapılmakta olan davete uyun ki, O'nun merhamet, şefkat ve bağışlamasına nail olasınız." denilip de uyarıldıklarında, yaptıkları tek şey yüz çevirip sırt dönmektir.

47 Böylelerine, "Allah'ın size verdiği nimetlerden, siz de Allah'ın daveti yolunda sarf edin, muhtaç olanlara da verin." denildiğinde bunu diyen mü'minlere, "Ne yani, Allah'ın isterse pekâlâ doyuracağı, mal mülk sahibi yapacağı kimseleri biz mi doyuralım? Doğrusu sizler şaşırmışsınız." derler.

48-52 Ayrıca bir de dönüp mü'minlere derler ki: "Söyleyin bakalım şu vaat edilen Son Saat ve hesap zamanı ne zaman gerçekleşecek?" Onlar bunu tartışadursunlar, Rabbinin belirlediği vakit gelip de o belalı günün çığlığı duyulduğunda, ne geriye dönebilecek ne de vasiyette bulunabilecekler. O saatle aniden karşılaşacaklar.

Derken arkasından Sûr'a üfürüldüğünde hepsi birden kabirlerinden çıkarılıp Rablerine doğru koşacaklar, bir yandan da "Eyvah, bizi yattığımız yerden kim, niçin kaldırdı?" diyecek ve sorduklarına da kendileri cevap vererek, "Rahmanın vaat ettiği işte bu olsa gerek, demek ki peygamberlerin söyledikleri doğruymuş." diyecekler.

53-54 İşte O Gün bunlar olacak. Herkes o sesle diriltilip, hesap vermek üzere Rabbinin huzurunda toplanacak. Hiç kimseye haksızlık yapılmayacak, herkes yaptıklarından ve yapması gerekirken de yapmadıklarından sorumlu tutulacak.

55-64 O gün cennet ehli en güzel nimetlere kavuşacak, keyif ve mutluluk içinde kendilerine vaat edilen cennette, vaat edilen eşleri ile birlikte sedirler üstünde huzurlu hayatlarına başlayacaklar. Bu onlara rahmeti sonsuz Rablerinin bir ödülüdür.

Davetinden yüz çevirenlere de Allah şöyle buyuracak: "Ey günahkârlar! Ben size şeytan sizin düşmanınızdır, sakın ona uymayın yoksa cehennemi hak edersiniz demedim mi? İşte şimdi onunla karşılaştınız. Oysa Rabbinizin davetine uyun ki nankörlerden, zalimlerden, müşriklerden olmayasınız diye de peygamberler ve kitaplar gönderip uyarmıştık. Niçin şeytanın peşine düşenlerin başlarına gelenlerden ibret alıp dersler çıkarmadınız? Aklınızı başınıza almanız gerekmez miydi? İşte şimdi bunun karşılığı olarak hak ettiğiniz cehenneme girin. Size vaat edilen de zaten burası idi."

65 O Gün onların mazeretler uydurup sızlanıp yakınmalarının hiçbir önemi yoktur. Çünkü onların ağızları mühürlenecek, elleri konuşacak, ayakları da yaptıklarına şahitlik edecek.

66-67 Şayet Biz insanların gerçeği kavrayıp davetimize yönelmelerini istemeseydik, onları gördüklerini ve duyduklarını anlama melekeleri ile yaratmazdık. O zaman da şaşırıp kalırlar, doğruya kavuşamazlardı. Dileseydik onları farklı bir amaç için farklı bir tabiatla yaratırdık.

68 Ey insanlar! Biz kimin ömrünü uzatırsak, aynı zamanda ona bahşettiğimiz güç ve yeteneklerini, o yaşlandıkça azaltır, eksiltiriz. O halde yaşamakta olduğunuz bu gerçekleri düşünüp de o zamana erişip elden ayaktan düşmeden, Allah adına yapılan davete icabet ederek kurtulanlardan, ödüle layık olanlardan olmaya gayret edin.

69 Biz Peygamber'e şiir öğretmedik. O, sizi bir şairin sözüne değil, Rabbinizin kitabı ile yaratılışınızın amacı olan hayat nizamı ile yaşamaya davet ediyor. O, Kur'an ile öğüt verip uyaran bir elçidir, şairlik de, şiir söylemek de ona yakışmaz.

70 Peygamber'in Kur'an ile yaptığı uyarılardan diri olanlar, aklını kullanıp düşünenler yararlanırlar. Kur'an bunun için indirilmiştir.

71-75 Hakikati inkâr edenlerin, Allah'ın yaratıp da etinden, sütünden ve gücünden istifade ettirip emirlerine amade kıldığı hayvanlara bakarak O'na şükredip yönelmeleri gerekmez mi? Bütün bunlara rağmen onlar, kendilerine daha fazla yardımları dokunur umuduyla, Allah'tan başkasına tapınırcasına yönelir ve onların hizmetine girerek ilâhlar edinirler.

76 Artık bu nankör, azgın küstahların sözleri seni üzmesin. Biz onların niyetlerini de açığa vurduklarını da çok iyi biliyoruz.

77-79 Kendisini bir damla sudan yaratıp da bunca nimetlerle donattığımız insanın, Bize nankörlük edip başkaldırarak isyan etmeye kalkmasını yanına bırakır mıyız? Oturup da nasıl ve niçin yaratıldığına bir bakıp, nasıl yaşaması gerektiğini düşüneceğine bir de kalkmış, "Çürüyüp toprağa karışan kemiklere kim can verip de onları yeniden diriltecekmiş?" diyor. O müşrik ve kâfire de ki: "Onları ilkin kim yarattıysa, günü gelince de yine O diriltecek." Allah'ın ilmi ve gücü dilediği her şeyi yaratmaya yeter, O'nun ilminin sınırı yoktur.

80 Yemyeşil ağaçtan sizin için ateş çıkaran Allah'tır, siz ondan yararlanırsınız.

81 Gökleri ve yeri yaratan Allah'ın ilmi ve kudreti elbette ki onlar gibisini yeniden yaratmaya yeter. O, her şeyin bilgisine sahip tek yaratıcıdır.

82 Allah, o eşsiz yaratma ilmi ve gücü ile bir şeyi yaratmayı dilediğinde ona sadece "ol" der ve o da hemen oluş sürecine girer ve olur.

83 Yarattıkları üzerinde mutlak hüküm ve hükümranlık yetkisi, yalnızca Yüce Allah'a aittir ve sonunda siz de O'na döndürüleceksiniz.

42- FURKAN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 77 âyettir.

Furkan: Doğru ile yanlışı
birbirinden ayıran demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Bütün insanlığa bir uyarı olsun, doğru ile yanlışı birbirinden ayırıp farkını kesin olarak ortaya koyup göstersin diye, kuluna Kur'an'ı indiren Allah çok yüce ve çok cömerttir.

2 Göklerin, yerin ve arasında olanların yaratanı, sahibi ve bir ölçü ile nizamlarını kurup, yöneteni olan Allah'ın hükmünde ve hükümranlığında ortağı yoktur. Allah soy, sop ve çocuk edinmemiştir.

3 Gerçek bu iken, insanların çoğu kendileri gibi yaratılmış bir kısım insanları ilahlar edinip onların peşine düştüler. Hâlbuki Allah'la birlikte ilah edinip O'na ortak koştuklarının canı almaya, vermeye ve ölümden sonra diriltmeye, ayrıca bir kötülüğü önlemeye de güçleri yetmez.

4-5 Bunların peşine düşenler bir de kalkmış, "Bu Kur'an Muhammed'in uydurduğu yalanlardan ibaret bir kitap, üstelik bunları uydururken birileri ona mutlaka yardım da etmiştir, çünkü söyledikleri öyle tek başına birinin aklının ürünü olacağına benzemiyor. Bunlar sabah-akşam ezberlemesi için ona okunan eskilerin masallarından başka bir şey değil." diyerek gerçeği yalanlamaya çalışıyorlar.

6 Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Bu Kur'an'ı, göklerin ve yerin yaratıcısı ve sahibi olan Allah indirdi. Allah bu nankör ve cahil tutumunuza rağmen size doğru olanı anlayıp ona yönelmeniz için zaman tanımaktadır. Çünkü Allah çok merhametli ve bağışlayıcıdır."

7-8 Senin bütün çabana rağmen ilâhî daveti inkâr edenler bir de şöyle diyorlar: "Bu nasıl bir peygamber! O da bizim gibi yiyip içiyor, çarşıda, pazarda dolaşıyor. Peygamber olsaydı onun yanında bir de melek olması, davetini onunla birlikte yapması, kendisine gökten bir hazine indirilmesi ve buralarda bizlerin görmediğimiz güzellikte bir bahçenin ona bağışlanması, oradan da yiyip içmesi gerekmez miydi?" Bununla birlikte bu zalimler birbirlerine, "Şayet Muhammed'in davetine uyarsanız, olsa olsa büyülenmiş bir adama uymuş olursunuz." diyorlardı.

9 Onların seni benzettikleri şeyler sapkınlıklarını, azgınlıklarını daha da çok artırıyor. Bu gidişle doğru yola yönelmezler.

10 Allah tek yüce ve cömert olandır. O dilerse müşrik ve kâfirlerin, "Peygamber'in şunları da olmalıydı", dediklerinden sana çok daha fazlasını ve hayırlısını, içinden ırmaklar akan bağlar, bahçeler ve köşkler ihsan eder.

11-14 Onlar Kıyamet gerçeğini de inkâr ediyorlar ama biz onu inkâr edenler için alevler püskürten cehennemi hazırladık, orayı uzaktan gördüklerinde bile öfkeli kükremesini ve korkunç uğultusunu işitecekler. Birbirlerine bağlanmış olarak cehennemin daracık bir yerine atıldıkları zaman da yok olmak için yalvaracaklar. O Gün onlara "Bugün bir defa değil defalarca yok olup gitmek için yalvarsanız da nafile" denilecek.

15-16 Ey Peygamber! Sen o şirk ve küfürde inatla direnenlere de ki: "Allah adına yapılan daveti reddedip sonunda cehennem azabına çarptırılmak mı, yoksa yaratılışınızın sebebi olan sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamak uğrunda elinden geleni yapanlara vaat edilen cennet nimetlerine kavuşmak mı daha iyi?" Orada diledikleri her şey onlara ikram edilir ve mutlu, huzurlu ve güvenli bir hayata kavuşurlar. Bu, Rabbinizin mü'minlere verdiği sözün yerine getirilmesinin sonucudur.

17-18 Allah, o Hesap Günü müşrikleri, kâfirleri ve onların peşinden gidenleri bir araya getirecek ve şirkin önderlerine soracak: "Bu kullarımın Benim davetime yönelmelerine siz mi engel oldunuz yoksa kendileri mi kabule yanaşmayıp yüz çevirdiler?"

Onlar da "Hâşâ! Sen en yücesin! Kudretin sonsuzdur, Senden başkasını Rab, ilah ve dost edinmek bize yakışmaz, bizler bunu şimdi çok iyi anladık. Sen bunlara da, atalarına da sayısız nimet verdin. Onlar da bu nimetlere şükredip Sana itaat edeceklerine, şımarıp, azgınlaştılar ve nankörleşerek Senin davetinden yüz çevirdiler. Böylece hüsrana uğramayı ve azabı hak ettiler." derler.

19 Bunun üzerine Allah, onların peşinden gidenlere şöyle diyecek: "Bakın işte! Dünya hayatınızda kendilerini ilah edindikleriniz, sizi kendilerine uymaya mecbur etmediklerini, sizin bu konuda yalan söylediğinizi iddia ediyorlar. Şimdi artık, ne hak ettiğiniz azabı başınızdan savabilir ne de kendinize bir destekçi bulabilirsiniz." Allah adına yapılan daveti ters yüz edenler, O'na sırt dönenler hak ettikleri azabı tadacaklar.

20 Ey Muhammed! Bizim senden önce gönderdiğimiz peygamberler de yiyip içen, çarşıda, pazarda dolaşan kimselerdi. Cahillerin küstahlıklarına aldırma. Biz kiminizi kiminizle de sınıyoruz. Sonunda kimlerin sabır, sebat ve gayretleri ile neye layık oldukları ortaya çıkarılacak. Rabbiniz olup biten her şeyi görmektedir.

21 Allah'ın huzuruna çıkıp da hesap vereceklerini düşünmeyenler, "Bize peygamber olarak niçin bir melek değil de bir insan gönderildi. Yahut Rabbimiz niçin bize kendini göstermiyor?" diyorlar. Böylece aslında kendi iç dünyalarında büyüklük taslayıp, küstahlaşıp azgınlaşıyorlar.

22 Evet, onların melekleri görecekleri gün elbette gelecek, fakat O Gün onlar için çoktan iş işten geçmiş olacak ve melekler O Gün onlara, "Sizler için hoşunuza gidecek güzel sözler söylemek bize haram kılındı. Dünya hayatınızda niçin aklınızı kullanmadınız, artık dönüşü olmayan bir biçimde Allah'ın rahmetinden, mağfiretinden kovulmuş bulunmaktasınız." diyecekler.

23 O Gün Biz onlara kendi akıllarınca iyilik ve doğruluk adına yapıp ettiklerinin de ne kadar boş ve anlamsız şeyler olduklarını gösterecek, yaptıklarının hepsini toza dumana çevirip savuracağız.

24 Yine O Gün ilâhî nizam ve ahlaka iman edip gereklerini yerine getirenler ise yaşanılacak yerlerin en iyisi, en güzeli olan cennetle ödüllendirilecekler.

25 Son Saat gelince, gök bulutlarla birlikte parça parça olacak ve melekler bölük bölük yeryüzüne inecekler.

26-29 Dünya hayatlarında Allah'ın hükümlerini inkâr edenler, Kıyamet Günü dünyada da âhirette de gerçek hâkimiyetin yalnızca Allah'a ait olduğunu anlayacaklar.

O Gün onlar için çok zor bir gün olacak. Gerçeği inkâr etmiş olanlar pişmanlıkla parmaklarını ısırıp, "Ah keşke bize bugünlerin geleceğini bildiren resûllerin davetine uyup da yalnızca Allah'ı ilah edinseydim ve O'ndan başkasının davetinden yüz çevirseydim! Allah'ın zikri (Kur'an) bana ulaşmasına rağmen, şeytan ve yandaşları beni Allah'ı layıkıyla kavramaktan uzaklaştırdılar." diyecekler.

O gün şeytan ve onun yandaşları ile onların arkasından gidenler, yapayalnız ve çaresiz birbirlerini terk edip giderler.

30 İşte o zaman Peygamber de şöyle diyecek, "Rabbim! Benim kavmim Kur'an'ın önemini ve değerini anlamaya yanaşmadı, devri geçmiş, uygulanamaz bir nizamın davetçisi sayıp sırtlarını döndüler."

31 Bu hep böyle olmuştur, yaratılışlarının sebebini inkâra kendilerini şartlandırmış olanlar, Allah adına yapılan davete sırtlarını dönmekle birlikte, mü'minlere de düşmanlık etmekten geri durmamışlardır. Sen sakın bunlara aldırış etme, yol gösterici ve yardımcı olarak Rabbin sana yeter.

32 Şimdi bunlar bir de kalkmış, "Kur'an sana bir defada, bütün olarak indirilmeli değil miydi?" diyorlar. Biz onu bir bütünün parçaları halinde sindire sindire, zamanı ve yeri geldikçe bir düzen içinde indiriyoruz ki, onunla kalbini pekiştirip, bilincini oluşturalım.

33 Ey Peygamber! Onlar seni ve mü'minleri şüpheye düşürmek, aklınızı karıştırmak için çabalıyorlar, fakat ne söylerlerse söylesin, ne yaparlarsa yapsınlar, Biz sana doğru olanı en güzel biçimde açıklamaktayız.

34 Davet edildikleri gerçeği, inatla reddetmeye devam edenler yüzüstü sürüklenerek sürüler halinde cehenneme tıkılacaklar. Böylece Allah'la birlikte başka Rab ve ilahlar edinmenin cezasına çarptırılacaklar.

35-36 Biz geçmişte Musa'ya da kitap verdik. Kardeşi Harun'u da ona yardımcı kıldık ve sonra da, "Siz ikiniz Allah'ın Rabliği ve ilahlığının üstünü örtmüş toplumu uyarmaya gidin." dedik. Fakat o toplum uyarılara kulak tıkamakla birlikte uyaranlara saldırdılar. Bunun üzerine Biz de onları azabımızla cezalandırdık.

37 Peygamberleri Nûh'u yalancılıkla suçlamaktan vazgeçmeyen kavmi de sulara gömerek insanlığa ibret kıldık. Âhirete de inanmayan bu nankör, küstah ve zalimler için çetin bir azap hazırladık.

38-39 Âd kavmi, Semûd kavmi, Ress Halkı ve bunlar arasında ne kadar gelmiş geçmiş müşrik ve kâfirler varsa, hepsini hak ettikleri azapla cezalandırdık. Onlara da kendilerini yaratılış sebepleri olan hayatı yaşamaya davet eden peygamberler göndermiştik, ama karşı çıkıp azgınlıklarında direndiler ve böylece Biz de onları helak ettik.

40 Kur'an'ın ilk muhatapları da cezaya çarptırdığımız kavimlerin toprakları üzerinden gelip geçmekte, onların hak ettikleri azabın izlerini de görmekteler. Buna rağmen akıllarını kullanıp gerçeği kabullenmiyor, öldükten sonra diriltilip hesaba çekilmeyi içlerine sindiremiyor, yalan sayıyorlar.

41-42 Ey Peygamber! Müşrik olmayı kişilik haline getirmiş olanlar, ne zaman seni görseler ya da senden bahsetseler, seninle ve tebliğ ettiğin âyetlerle alay ederek, "Peygamber olarak Allah'ın gönderdiği kişi bu mu?" diyorlar. Arkasından da "Bizler, hayat tarzımıza sımsıkı sarılıp sahiplenmeseydik, bizi ilahlarımızdan koparacaktı." demekteler. Fakat hak ettikleri azapla karşılaştıklarında kimin doğru yolda kimin de doğrudan yüz çevirenler olduğunu görüp anlayacaklar.

43-44 Heva ve heveslerini ilah edinenlerden sen sorumlu değilsin. Yoksa sen onlardan bir kısmının akıllarını kullanan, düşünen ve dinlediklerini anlamaya çalışan kimseler olduklarını mı sanıyorsun? Hayır, onlar doğru yola yönelmeyen koyun sürüsü gibidirler, hatta onlardan daha da duyarsızlardır.

45-46 Ey insanoğlu! Senin gölgene varıncaya kadar her şey Allah'ın kâinatta kurduğu nizamın sınırları içinde hareket etmekte, gölgeyi uzatıp kısaltmasına, sonra da yavaş yavaş çekip almasına kadar her şeyi Allah o nizamın yasalarına bağlamış ve bir sebebe dayalı yaratmıştır, dileseydi hiçbirini yaratmazdı. Tıpkı gölgenin uzayıp kısalmasına güneşi rehber kıldığımız gibi Kur'an'ı da sizlere rehber kıldık.

47-49 Geceyi uyuyup dinlenmeniz için bir örtü, gündüzü ise rızkınızı ve Allah'ın rızasını kazanacak işler yapmanız için aydınlık yapan Allah'tır. Rahmetinin önünden müjdeci olarak rüzgârları gönderen de O'dur. Böylece gökten tertemiz suyu indirip onunla da ölü toprağı canlandırıp ve her canlıyı suya kavuşturuyor.

50 Doğrusu Biz bütün bunları düşünüp de dersler çıkararak Allah'a yönelesiniz diye tekrar tekrar misallerle açıklıyoruz. Buna rağmen insanların çoğu nankörlük edip yüz çeviriyorlar.

51-52 Biz dileseydik, seninle birlikte sana yardımcı ve destek olmaları için çevrendeki her topluluğa bir peygamber de gönderebilirdik. Fakat böyle yapmadık,

o halde sen bütün gücünle senin şahsında davetine saldıranlarla Kur'an ile cihad et ve sakın onlara boyun eğme.

53 Birinin suyu içilecek kadar tatlı, diğerinin suyu ise tuzlu ve acı olan iki denizi birbirleriyle buluşturup, aralarına koyduğu perde ile sularını birbirine karıştırmayan Allah, doğru ile yanlışın da arasına birbirine karışmalarını engelleyen perdeler koymuştur. Onlar da asla birbirinin içine giremez, karışamazlar.

54-55 İnsanı bir damla sudan yaratıp, bunca nimetlerle donatan ve onlar arasında soy sop ve evlilik yoluyla akrabalık bağları oluşturan da Allah'tır. Bunlar apaçık gerçekler iken, müşrikler hâlâ yaratıcıları ve Rableri olan Allah'la birlikte başka ilahlar edinmekten geri durmuyorlar, hâlbuki Allah'tan başka edindikleri ilahların kendilerine hiçbir faydası da yoktur.

56-57 Ey Peygamber! Biz seni insanları bu gerçeklerle uyarıp iman edenleri müjdeleyesin diye gönderdik. Müşriklere de ki: "Ben bu davet karşılığında, sizlerden hiçbir ücret ya da makam talep etmiyorum. Ben yalnızca dileyen kimseyi Rabbinin yoluna davet eden bir elçiyim."

58 Ey insanlar! Ölümsüz ve mutlak diri olan Allah'a yönelip, O'na yaslanın, O'na güvenin, verdiği sayısız nimetler için şükredip, yüceliğini aklınızdan çıkarmayın. Böyle olması gerekirken Allah kullarının çoğunun nankörlük etmekte inatla direndiklerini bilmektedir.

59 Allah gökleri, yeri ve arasında olanları altı evrede yaratıp, nizamlarını kurup, yasalarına bağlayarak üzerlerinde hükümran olmuştur. Allah yarattıklarına karşı çok merhametli ve cömerttir, o yüzden ne isteyeceksen Rabbinden iste.

60 Rabbinin davetini inkâra şartlanmış olanlara, "Gelin Rahman olan Allah'ın davetine uyun." denildiğinde, "Rahman da neymiş! Ne yani, şimdi sen bize neyi emredersen bizim de onu yapacağımızı mı zannediyorsun?" derler ve daha çok küstahlaşıp azgınlaşırlar.

61-64 Gökyüzüne yıldız kümelerini serpiştirip yerleştiren, Güneş'i bir ışık ve ısı kaynağı olarak yaratan, Ay'a da ışığı yansıttıran Allah çok yüce, çok cömerttir. Geceyi ve gündüzü birbirinin ardından getiren de O'dur, aklını kullananlar için bunlardan alınacak dersler vardır. Bu gerçekler üzerinde düşünüp de Rahman olan Allah'ı layıkıyla tanıyıp, davetine icabet eden mü'minler, yeryüzünde alçak gönüllü ve vakarlı yürür, vakarlı davranır, kendini bilmez nankör ve cahillerin sataşmalarına aldırmaz, imanlarından taviz vermezler. Onlara "Selam" der, yollarına devam ederler

ve gecelerini de Rablerinin rızasını kazanacak amellerle değerlendirir, secde eder, emirlerine teslim olurlar.

65-66 İşte bu mü'minler bir yandan da Rablerine şöyle dua ederler: "Ey Rabbimiz! Cehennem azabını bizden uzak tut, çünkü onun azabı çok çetin, çok korkunçtur ve orası kötü bir ikametgâhtır."

67-69 Mü'minler mallarını Allah'ın daveti yolunda harcarlarken, dikkatli ve bilinçle harcar, başkalarına gösteriş yapmaz ve asla cimrice davranmaz. Allah'la beraber başka Rab ve ilah edinmezler, Allah'tan başkasından yardım istemezler, haklı bir sebep olmadan da Allah'ın dokunulmaz kıldığı cana kıymaz, zina da etmezler. Bu suçları işleyip günaha girenler elbette cezasını çekecekler, üstelik Kıyamet Günü terk edilmişlik acısı ile birlikte azapları da kat kat artırılacak ve ebedî olarak cehennemde kalacaklar.

70-71 Kim de şirkinden, küfründen ve tüm günahlarından tevbe ederek Allah'ın âyetleri ile hayatı yaşamaya yönelir ve bu konuda sorumluluklarını yerine getirirse, Allah da tevbe ederek yaratılış sebeplerine gönülden yönelen bu kimseleri hayırlı ameller işlemeye muvaffak kılar. Allah çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

72-73 Rahmanın hayırlı kulları olan mü'minler yalan ve asılsız yere şahitlik etmezler, boş ve anlamsız şeylerle uğraşmaz, böyle şeylerle uğraşanları görünce de selam verip yanlarından vakarla geçip giderler. Fakat o mü'minler Rablerinin âyetleri okunduğu ya da kendilerine hatırlatıldığı zaman bu âyetlere karşı kör ve sağır kesilmezler, can kulağıyla dinleyip uyarlar.

74-76 Onlar bir de Rablerine şöyle dua ederler: "Rabbimiz! Bize göz aydınlığı olacak sevinç ve mutluluk kaynağı eşler, evlatlar, nesiller nasip eyle! Bizi muttakilere önderler kıl." İşte bunlar yürekten Rablerine yönelip teslim olmaları, şirke ve küfre karşı verdikleri mücadeleleri, zorluklar karşısındaki direnmeleri sebebi ile cennet köşkleri ile ödüllendirilecek ve oraya esenlik, mutluluk tebrikleriyle daima kalmak üzere buyur edilecekler. Orası ne güzel bir varış yeri ve ne üstün bir makamdır.

77 Ey Peygamber! Mü'minlere de ki: "Eğer şirke ve küfre karşı duruşunuz, mücadeleniz ve dualarınız olmasaydı Rabbiniz size değer vermez, sizleri ödüllendirmezdi. Sizler bu uğurda gösterdiğiniz gayret sayesinde mükâfata layık görüldünüz."

Müşrik ve kâfirlere de de ki: "Allah'ın daveti olan hayat nizamına karşı takındığınız umursamaz tutumunuz, nankörlüğünüz ve azgınlığınız sebebiyle yaptıklarınız cezasız bırakılmayacak, bedeli size kat kat ödettirilecektir."

43- FÂTIR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 45 âyettir.

Fâtır: Yarattıklarını ortaya koyup, gösteren demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Övülmeye ve şükredilmeye layık olan, gökleri ve yeri yaratıp, ortaya çıkaran, melekleri de taşıdıkları sorumluluklarına göre, ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler olarak yaratan Allah'tır. O dilediğini, dilediği biçimde yaratır, yaratmasının sınırı yoktur ve O'nun her şeye gücü yeter.

2 Allah'ın insanlar için takdir ettiği nimetin, rahmetin kapısını kimse kapatamaz, O'nun kapattığı kapıyı da kimse açamaz, O tek üstün kudret, hüküm ve hikmet sahibidir.

3 Ey insanlar! Allah'ın sizler için yarattığı nimetleri bir düşünün, size göklerden ve yerden rızıklar bahşeden, başka bir yaratıcınız var mı ki, sizler Allah'la birlikte başka ilahlar ediniyorsunuz? Apaçık gerçek bu iken nasıl oluyor da Rabbinizin davetinden yüz çeviriyorsunuz!

4 Ey Peygamber! Müşriklerin senin Allah adına yaptığın daveti kabul etmeyip, yalan saymalarına üzülme, unutma ki onlardan öncekiler de kendilerini doğru yola davet eden peygamberleri yalanlamışlardı. Şüphesiz her insan sonunda Allah'ın hükmüne boyun eğerek, huzurunda hesap vermek üzere toplanacaktır.

5 Ey insanlar! Şunu iyi bilin ki Allah'ın vadettiği Hesap Günü mutlaka gelecek, sakın kısacık dünya hayatı size bunu unutturup aldatmasın, şeytan ve şeytana yoldaş olanlar da Allah'ın adını kullanarak, nasıl yaşarsanız yaşayın sonunda mutlaka affedileceğiniz tuzağı ve yalanı ile sizi yanıltmasınlar.

6 Şeytan sizin apaçık düşmanınızdır, o halde siz de onu düşman edinin. O kendi yoldaşlarını, kendisi ile birlikte cehennemin çılgın ateşine sürükler.

7 Yaratılışlarının sebebi olan Allah merkezli hayata sırt dönüp, nankörlük ederek müşrik kalmakta direnenleri çok şiddetli bir azap beklemektedir. Allah'ın davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirenler ise mağfiret, rahmet ve mükâfata nail olacaklar.

8 Allah'ın davetinin inkârı kendisine cazip gözüken, o cazibeye kapılıp şeytanın adımlarını takip eden kimsenin durumu ile Allah'ın davetine iman eden kimsenin durumu hiç bir olur mu?

Allah doğru olanı kabul etmeyip, sapıklığı tercih etmekte ısrar edeni sapıklığı içinde bırakır, iman edenleri de karanlıklardan aydınlığa çıkarıp doğru yola ulaştırır. Öyleyse sen müşrikler için üzülüp kendini heder etme. Şüphesiz Allah onların yaptıklarını çok iyi bilmektedir ve hak ettikleri ile de cezalandıracaktır.

9 Allah rüzgârla yağmur yüklü bulutları ölü topraklar üzerine gönderip, su ile buluşturarak canlandırır. Kıyamet günü diriliş de işte böyle olacaktır.

10 Her kim, izzetli ve şerefli yaşamak istiyorsa, iyi bilsin ki izzet ve şerefin kaynağı Allah'tır ve O'na yakın olmakla elde edilir. Hiç şüphesiz güzel sözler ve salih amellerle Allah'a yakınlaşılır.

İnsanları Allah'ın davetinden alıkoymak, ondan uzaklaştırmak maksadıyla sinsice tuzaklar kurmaya çalışanları, Allah'ın azabı beklemektedir. Allah onların tuzaklarını da boşa çıkaracaktır.

11 Ey insanlar! Allah sizi önce topraktan sonra da üreyip, çoğalmanız aşamasında, bir damla su olan meniden dişiler ve erkekler olarak yarattı. Hiçbir dişi Allah'ın izni ve bilgisi dışında ne hamile kalabilir ne de doğum yapabilir. Hiçbir insanın ömrü O'nun yasaları dışında ne uzatılabilir ne de kısaltılabilir, şüphesiz bunları belirleme yetkisi yalnız Allah'a aittir.

12 Benzerlikleri ve farklılıkları yaratmak da Allah'a aittir. Birinin suyu, susuzluğu giderici ve tatlı, diğerinin ki ise tuzlu ve acı olan su kütlelerinden taze su ürünleri

çıkarıp beslenir, bir kısmından da süs eşyaları yaparsınız. Gemilerinizi üzerlerinde yüzdürür, rızıklar elde edersiniz. Bu nimetlerini de düşünüp Rabbinize şükredip, davetine yönelmeniz gerekmez mi?

13-14 Rabbiniz olan Allah geceyi uzatarak, gündüzü kısaltıyor, gündüzü uzatarak da geceyi kısaltıyor. Her biri belli bir zamana kadar kendi yörüngelerinde Allah'ın yasalarının sınırları içinde akıp giden, güneşi ve ayı sizin istifadenize sunan da O'dur. İşte kâinatın nizamını kuran Rabbiniz Allah budur, yarattıkları üzerinde hüküm koyma ve hükümranlık yalnızca O'na aittir ve O'ndan başka İlah yoktur.

Ey müşrik ve kâfirler! Sizin Allah'la birlikte Rab ve ilah edindikleriniz, bir hurma çekirdeğinin zarını bile yaratıp, ona sahip olamazlar. Onlara yalvarıp yakarsanız sesinizi de duymazlar, zannettiğiniz gibi duysalar bile sizin sorduklarınıza cevap veremez, sorunlarınızı çözemezler. Üstelik Kıyamet ve Hesap Günü, müşrikliğinize sebep olduklarını da asla kabul etmezler.

Ey insan! Sana hiç kimse her şeyin bilgisine sahip olan ve en doğru olanı bilen Allah gibi doğru yolu gösteremez ve O'na davet edemez.

15-17 Ey insanlar! Allah'a muhtaç olan sizlersiniz, Allah ise hiçbir şeye muhtaç değildir. Şükredip övülmeye layık olan da yalnızca O'dur. Allah dilerse sizi ortadan kaldırır ve yerinize yeni bir topluluk getirir. Bunu yapmak Allah için kolaydır.

18 Hesap Günü kimse, kimsenin yükünü taşımaz, kendi yükü ağır gelen bir başkasından yardım istese de, en yakını olan annesi babası, bile o yükü taşımada ona yardım edemez.

Ey Peygamber! Sen yalnızca Rablerine yürekten yönelenleri, azabından korkanları, namazı kılanları uyarabilirsin ve ancak onlarla yola çıkabilirsin. Kim Allah'ın daveti yolunda malı ve canı ile gayret ederse arınmış, şirkten, küfürden korunmuş olur. Unutmayın ki bütün yolların sonu Allah'a varır.

19-24 Hiç görenle görmeyen, aydınlıkla karanlık, gölge ile kavurucu sıcaklık, tevhit ile de şirk bir olur mu? Keza dirilerle ölüler de bir olamaz.

Hiç şüphesiz Allah, yaratılış sebebini kavrayan ve ona uygun yaşamaya talip olan kimselere davetini işittirir. Ey Peygamber! Sen ölülere Allah'ın âyetlerini işittiremezsin.

Sen yalnızca bir davetçisin. Biz seni Kur'an ile uyarıcı ve müjdeci olarak gönderdik. Kendilerine uyarıcı göndermediğimiz hiçbir topluluk yoktur.

25-26 Allah adına yaptığın daveti kabul etmeyip, seni yalancılıkla suçlayanlara da aldırma ve üzülme, senden önce gönderdiğimiz peygamberler de apaçık delillerle ve kitaplarla, kavimlerini hakikatin aydınlığına davet etmişlerdi. Fakat onlar da yalancılıkla suçlanıp, reddedilmişlerdi. Sonunda Biz de inkârcıları kıskıvrak yakalayıp nankörlüklerinin cezasına çarptırdık.

27-28 Allah'ın sizler için gökten indirdiği su ile türlü türlü renkte ve lezzette yarattığı ürünlerine, dağların, taşların şekline, içlerinde oluşturduğu, kırmızı, beyaz, siyah ve başkaca görüntülerine başınızı çevirip de dikkatlice bir bakın. Ayrıca kendinize ve kendiniz gibi insanların farklı farklı renklerinize, şekillerinize ve hayvanların da yaratılışlarındaki mükemmel uyumla dengeye de bakıp Rabbinizin ilminin, kudretinin yüceliğini düşünün.

Kulları arasında, anlama ve kavrama yeteneğini kullananlar bunları düşünüp, Rablerinin davetine yönelip iman ederler.

29-30 Şüphesiz ki Allah'ın gönderdiği kitabı okuyanlar, davet edildikleri hayat nizamını yaşamak uğrunda gayret edenler, namazlarını bilinçli ve devamlı kılanlar, kendilerine Allah'ın verdiği rızıktan, O'nun yolunda açık ve gizli harcayanlar, tükenmez bir kazanç elde edecekler. Allah onların mükâfatını eksiksiz hatta çok daha fazlasıyla verecek. O çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

31 Ey Peygamber! Sana göndermekte olduğumuz bu Kur'an, senden önceki peygamberlere gönderdiğimiz kitaplardan geriye kalan gerçekleri tasdik eden ilahi bir kitaptır. Allah, kullarının her yaptıklarını ve yapmaları gerekirken de yapmadıklarını görüp gözetlemektedir.

32-33 Bu ilahi kitapla bildirilen hükümlere uymak üzere söz verdikleri için Kitaba mirasçı kıldığımız seçkin kullarımızdan bir kısmı bu mirasın hakkını vermeyerek kendisine zulmeder. Diğer bir kısmı orta bir yol izler, kimileri de Allah'ın izniyle hayırda hep önde gider, öncülük eder. İşte en büyük fazilet budur. Onlar daimi mutluluk ve nimetler yurdu olan cennetlere girecekler. Orada dünya hayatlarında Allah yolunda sarf ettikleri gayretlerinin karşılığı olarak altınlar ve incilerle donatılır, ipekten elbiseler giydirilirler.

34-35 Onlar orada şöyle dua ederler: "Dünyada iken Allah yolunda yaşadığımız bütün sıkıntıları bizlere unutturan ve hiçbir gam, keder yaşatmayıp hüznü uzaklaştıran Allah'a hamdolsun. Rabbimiz çok bağışlayıcı ve mükâfat bakımından çok cömerttir. Lütfuyla bizi cennet yurduna yerleştirdi, burada yorgunluk ve can sıkıntısı çekmeyeceğiz."

36-37 Hakikati inkâra şartlanmış olanlar ise hak ettikleri cehennem azabına çarptırılacaklar ve orada ne öldürülüp hayatlarına son verilir, ne de içine atıldıkları ateşin azabı hafifletilir. İşte Allah'a nankörlük edenler böyle cezalandırılır. Onlar orada, "Rabbimiz ne olur bizi buradan çıkarıp dünyaya tekrar gönder de daha önceki yanlışlarımızdan dönüp senin davetine sarılalım." diye feryat edecekler. Biz de onlara, "Size düşünüp, aklınızı kullanarak, doğru olanı anlayıp yaşayacak kadar ömür vermiştik. Üstelik peygamberler ve kitaplarla da öğüt verip uyarmıştık, bütün bunlara rağmen Rabbinizin adına yapılan davete sırt dönüp O'nun ilahlığını kabule yanaşmadınız, şimdi bunun cezasını çekmenizin zamanıdır." diyeceğiz.

38 Şüphesiz Allah, yarattığı göklerin ve yerin, sizin için bilinmez ve görünmezlerini bildiği gibi, kalplerinizde gizlemeye çalıştığınız düşünce, duygu ve niyetlerinizi de bilir.

39 Ey insanlar! Allah sizleri, yaşamaya davet ettiği hayat nizamının sınırları içinde yaşayasınız diye halifeler olarak yarattı. Bu gerçeği kabul etmeyen ve buna gayret etmeyenler, bilsinler ki bunun zararını görüp cezasını çekeceklerdir. Yüz çevirip inatla direnmeleri onların azgınlıklarını ve azaplarını artırmaktan başka da hiçbir işe de yaramaz.

40 Ey Peygamber! De ki: "Allah'la birlikte ilah edinip de peşine düştükleriniz, yeryüzünde neyi yaratmışlar hiç düşündünüz mü? Onların kâinatın yaratılıp yönetilmesinde bir payları mı var, yahut onlara bir kitap gönderip de insanlar üzerinde nizam kurma yetkisi mi vermişiz?" Hayır, bunlar hem kendilerini hem de kendilerine uyanları hüsrana uğratmaktadırlar.

41 Gökleri ve yeri kurduğu nizam ve koyduğu yasalarla, yörüngelerinde dengede tutan Allah'tır. Bir kere yörüngelerinden sapmalarına izin verirse hiçbir güç onları yerinde tutamaz ve durduramaz.

Allah cezalandırmada acele etmeyen, fakat tevbe edip doğruya yönelenleri de bağışlayandır.

42-43 Vaktiyle insanların bir kısmı şayet kendilerine öğüt verip, uyaracak bir peygamber gelirse, onun rehberliğine uyup, doğru olanı yaşama konusunda tüm toplumlardan daha önde olacaklarına dair Allah'a bütün güçleriyle yemin etmişlerdi. Fakat onlara peygamber gelip de sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamaya davet edince tepkileri çok sert ve küstahça oldu. Azgınlıklarını artırarak kibirlendiler, kendi nizamlarını devam ettirebilmek için, Peygamber ve onunla birlikte olan mü'minlere sinsice tuzaklar kurdular. Hâlbuki bu tür tuzaklar er geç sahibinin

ayağına dolaşır. Anlaşılan o ki, böyleleri öncekilerin akıbetinden ders almıyor, Allah'ın helak edici yasasının işlemesini bekliyorlar.

44 Onlar hiç yeryüzünün kendilerine yakın olan yerlerinde dolaşıp da, öncekilerin nasıl bir akıbete uğrayıp helak edildiklerini de mi görüp düşünmüyorlar! Hâlbuki onların gücü daha fazlaydı. Gerçek şu ki, göklerde ve yerde hiçbir güç Allah'ın iradesine karşı koyamaz. O, her şeyi bilen ve kudreti sonsuz olandır.

45 Şayet Allah, insanları hak etmeleri sebebi ile hemen cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde hiç kimseyi hayatta bırakmazdı. Fakat Allah yasayla belirlediği süre doluncaya kadar mühlet vermiştir. O süre dolunca herkes hak ettiği karşılığı görecektir. Allah herkesi görüp gözetendir.

44- MERYEM SÛRESİ

Mekkî sûre olup 98 âyettir.

Meryem: Denizyıldızı, ışık veren demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Kâf, Hâ, Yâ, Ayn, Sad. Bu Kur'an, dilinizin harflerinden oluşan âyetlerle Allah'ın mesajlarını iletmektedir.

2 Rabbiniz, bu sûrenin âyetleriyle Zekeriyya kuluna bahşettiği ihsanı, ikramı bildirmektedir.

3-6 Vaktiyle Zekeriyya Peygamber, Rabbine yürekten, içten içe şöyle yakarmıştı: "Rabbim artık çok yaşlandım, kemiklerim gevşedi, saçlarım ağardı ve bugüne kadar sana yönelttiğim hiçbir duamda ellerimi boş çevirmedin. Doğrusu ben, benden sonra gelecek olan yakınlarımın yerimi doldurabileceklerinden endişe ediyorum, üstelik karım da baştan beri kısır, o itibarla bir evladım da yok. Rabbim Senden bana halef olabilecek birini lütfetmeni diliyorum, öyle birini lütfeyle ki hem benim hem de Yakub ailesinin mirası olan sınırlarını Allah'ın belirlediği nizam ile ahlaka sahip çıksın. Rabbim onu kendinden razı olduğun kullarından eyle."

7-10 Bunun üzerine Allah gönderdiği melek ile şöyle buyurdu: "Ey Zekeriyya! Biz sana Yahya adında bir oğlun olacağını müjdeliyoruz. Bu adı daha önce hiç kimseye vermedik." Zekeriyya "Rabbim! Karım kısır ve ben de çok yaşlıyım. Nasıl olur da çocuğum olabilir?" (Melek) "Orası öyle ama Rabbin diyor ki: Bu Benim için çok

kolaydır, tıpkı seni daha önce yoktan var ettiğimiz gibi." Zekeriyya bu defa: "Rabbim öyleyse bana bu konuda bir işaret, bir delil göster de kalbim mutmain olsun." dedi. Allah da "Senin işaretin, sapasağlam olduğun halde üç gün insanlarla konuşamamandır." buyurdu.

11 Böylece Zekeriyya hiç konuşamadan mabette halkının karşısına çıkıp, işaret diliyle onlara Rabbinizin, sınırsız kudret ve yüceliğini görüp, anlayıp, aklınızdan çıkarmayın demeye çalıştı.

12-15 Çocuk doğup büyüdüğünde, Zekeriyya ona, "Ey Yahya! Peygamberlik mirasına sımsıkı sarıl." diye öğüt verdi. Biz onu henüz çocuk yaşta iken, ilahi hükümlerin hikmetlerini ve önemini kavrama yeteneği ile donatmıştık. Çünkü Yahya, Allah'ın rızasına uygun yaşayıp, sorumluluklarını yerine getirme konusunda çok gayretli bir kuldu. Katımızdan ona bu samimiyetinden dolayı şefkatli bir yürek, tertemiz bir ahlak, ince bir ruh güzelliği bahşettik. O, ana-babasına çok saygılı ve hayırlı bir evlattı, asla bir zorba olmadı. Bunun için de Yahya, doğduğu günden öleceği güne kadar ve tekrar diriltildiğinde de Allah'ın rahmeti ve şefkatine mazhar olacaktır.

16-21 Ey Muhammed! Sana bildirmekte olduğumuz Meryem'in kıssasını da insanlara anlat. Vaktiyle o, ailesinden ayrılıp mabedin doğusunda bir yere çekilmişti. Biz de ona rûhu (vahiy meleği Cebrâil'i); düzgün, güvenilir bir insan görünümünde gönderdik. Meryem onu görünce şöyle dedi: "Senden o sınırsız merhamet sahibi Allah'ın koruyuculuğuna sığınırım, tabi ki sen O'na saygı duyup sakınan biriysen." Melek de ona: "Ben yalnızca Rabbimin bir elçisiyim, sana tertemiz bir erkek evlat bağışlamış olduğunu haber vermek üzere görevlendirildim." dedi. Meryem bunu duyunca, "Benim nasıl olur da bir oğlum olabilir, bana bir erkek eli bile değmemişken, üstelik ben iffetsiz bir kadın da değilim." diyerek, korku ve heyecanla şaşkınlığını belirtti. Melek de ona şöyle karşılık verdi: "Evet orası öyle fakat Rabbim şöyle buyuruyor: Bu Benim için çok kolaydır, üstelik Biz onu insanlara sınırsız kudretimizi gösteren rahmetimizin tecellisi, bir davetçi kılacağız ve artık bunun kararı verilmiştir."

22-26 İşte böylece ilahi takdir gereği hamile kalmış olan Meryem, insanlardan uzak bir yere çekildi. Nihayet doğum sancıları onu bir hurma ağacının dibine sürükledi, bir yandan da şöyle söyleniyordu: "Keşke bundan önce ölseydim de büsbütün unutulmuş biri olsaydım." Bu arada o hurma ağacının alt tarafından bir ses Meryem'e, "Sakın üzülme! Rabbin dünyaya getirmekte olduğun çocuğu şerefli, değerli kıldı. Sen şimdi hurma dalına tutunup, onu kendine doğru çekerek silkele, taze ve olgun hurmalar dökülsün, onlardan ye. Rabbin, alt tarafından bir su akıttı, ondan da

iç, artık gözün aydın olsun, şayet herhangi birine de rastlarsan o zaman da işaret yoluyla onlara, ben sınırsız merhamet ve şefkat sahibi Rabbime susma orucu adadım, onun için konuşmayacağım de."

27-28 Bir süre sonra Meryem, çocuğu ile birlikte kavmine döndü. Kavminin insanları ona, "Ey Meryem! Doğrusu senden böyle bir şey beklemezdik, şaşırdık bu ne haldir! Ey Harun'un kız kardeşi! Senin baban kötü bir adam değildi, annen de iffetsiz bir kadın değildi." diyerek onu kınadılar.

29-33 Bunun üzerine Meryem de onlara, "Benimle değil, onunla konuşun." diye çocuğunu işaret etti. Onlar da, "Beşikteki çocukla nasıl konuşuruz, yahut o bizimle nasıl konuşur ki?" dediler. Derken beşikteki çocuk konuşmaya başlayıp onlara, "Ben Allah'ın kuluyum. Allah beni ilahi vahye mazhar kılıp, kitap verip peygamber kılacak. Nerede olursam olayım, orayı küfrün ve şirkin karanlığından aydınlığa çıkarmakla görevlendirdi. Yaşadığım sürece namaz kılmayı, zekât vermeyi, Allah yolunda cömertçe harcamayı, anneme saygılı olmayı, merhametli ve hayırlı biri olmamı emretti. Böyle olduğum takdirde, doğup yaşadığım günden, öleceğim güne kadar ve öldükten sonra diriltildiğim günden itibaren Allah'ın rahmeti, merhameti ve şefkati üzerimde olacak."

34 İşte Yahudiler ve Hıristiyanların hakkında durmadan tartışıp durdukları İsa'nın gerçeği budur.

35 İsa Allah'ın oğludur diyenler, iyi bilsinler ki Allah'a asla evlat isnat edilemez. Allah bundan münezzehtir, her şeyin ötesinde, her şeyden yüce ve her şeye gücü yetendir. O, bir şeyin olmasını diler de olmasına hükmederse, ona yalnızca "Ol" der ve o da hemen oluş sürecine girer.

36 İsa'nın hep söylediği şu olmuştur: "Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir, o yüzden O'nun âyetleriyle yaşamaya yönelip, yalnız O'nu ilah edinerek ibadet ve itaat ederek O'na kulluk edin."

37-38 İsa ile ilgili gerçek bu olmasına rağmen, bir kısım insanlar O'nun hakkında hâlâ asılsız uydurmalarla, bilgisizce tartışıp duruyorlar. Bütün gerçeklerin apaçık tekrar ortaya konulacağı Kıyamet ve Hesap Günü, İsa hakkındaki gerçekleri inkâr edenlerin vay haline. Onlar Bizim huzurumuza geldiklerinde nasıl olsa gerçekleri kabullenecek, sapıklıklarını anlayacaklar fakat iş işten geçmiş olacak.

39 Ey Peygamber! O çok büyük pişmanlıkların yaşanacağı gün gelmeden onları uyar, azap hükmünün gerçekleşeceği gün pişmanlıklarının fayda etmeyeceğini şimdiden bilsinler, zira hâlâ umursamazlık içindeler.

40 O Gün, yeryüzü ve onun üstünde ne varsa hepsi yok olacak ve geride yalnız Allah kalacak, sonra herkes diriltilip Allah'ın huzurunda hesap vermek üzere toplanacak.

41-45 Ey Peygamber! Sana Kur'an'la bildirdiğimiz İbrahim'in kıssalarını da anlat. O da özü, sözü dosdoğru olan ve insanları, yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinmeye davet eden bir peygamberdi.

Hani İbrahim, babasına demişti ki: "Ey babacığım! İşitmeyen, görmeyen ve sana hiçbir faydası dokunmayan, kendileri de yaratılmış olanlara niçin ilahlık yakıştırıp da, hayat tarzını onlara göre belirliyorsun? Babacığım bana sizlerde olmayan gerçeğin bilgisi ulaştı, Allah beni peygamber olarak seçip doğru olanla buluşturdu. Artık sen de bana uy, doğruya yönelip yanlışlardan uzaklaş! Şeytanın, şeytanlaşmış kimselerin takipçisi olmaktan kurtul, çünkü onlar Allah'a ortaklar koşup, nankörlükle isyan etmişlerdir. Babacığım, Allah adına yapmakta olduğum davetimi reddedersen, Allah'ın azabından kurtulamaz ve şeytanın dostlarından biri olursun."

46 İbrahim'den bunları dinleyen babası ona şöyle dedi: "Demek sen benim ilahlarımdan yüz çeviriyorsun öyle mi? Ben de yemin ediyorum ki, eğer sen ilahlarıma söz söyleyip, onları aşağılamaktan vazgeçmezsen seni öldüresiye taşa tutarım. Şimdi karşımdan defolup git, seni gözüm görmesin."

47-48 Bunun üzerine de İbrahim babasına: "Bundan sonrası sana kalmış, ben gidiyorum ve seni bağışlaması için Rabbime dua edeceğim, Rabbim bana karşı çok lütufkârdır. Artık sizden de, sizin ilah edinip ardından gittiklerinizden de uzaklaşıyorum. Ben yalnızca kâinatı ve içinde olanların hepsini yaratan Allah'ı Rab ve ilah edinip O'na teslim olurum. Dünya hayatımı da böyle yaşayıp tamamlatması için Rabbime dua edeceğim."

49-50 İbrahim, kavmini terk edip gittikten sonra, Biz İbrahim'e İshak'ı, ardından da torunu Yakub'u ihsan ettik ve her ikisine de peygamberlik nasip edip, rahmet hazinelerimizden bolca lütufta bulunduk. Onları Allah merkezli bir hayatın saygı ve sevgi ile anılan gayretli temsilcileri yaptık.

51 Ey Peygamber! Sana Kur'an'la bildirmekte olduğumuz Musa'nın kıssalarından da bahset. O da kavmi içinden seçilmiş birisi olarak insanları yaratılış sebepleri olan hayat nizamına davet eden bir resûl ve nebî idi.

52-53 Vaktiyle Biz, Musa'yı kendisiyle konuşacak kadar yakınlaştırıp, Sina Dağı'nın sağ yanından ona seslenmiş ve kardeşi Harun'u da peygamber olarak yardımcı tayin edip, her ikisini de insanları doğruya davet eden elçiler kılmıştık.

54-55 Ey Peygamber! Sana kitapta bildirilmekte olan İsmail'den de bahset. İsmail de Allah'a ve insanlara verdiği sözlere çok sadık bir peygamberdi, ailesine namazı ve zekâtı emrederdi. Ulaşabildiği insanları, kendisi gibi malları ve canları ile Allah'ın daveti uğrunda gayret göstermeye çağırırdı. O da Allah katında kendisinden razı olunmuş bir kuldu.

56-57 Yine Kur'an'da sana bildirilenler arasında olan İdris'i de anlat. İdris de özü sözü bir dürüstlük abidesi, dosdoğru bir insandı. Biz onu da peygamber olarak seçip o yüce makamla ödüllendirdik.

58 İşte bunlar Allah'ın seçip peygamberlik ve kitap nimetleri ile lütufta bulunup, onurlandırdığı elçilerden bazılarıdır. Âdem'in ve Nûh ile taşıdıklarımızın soyundan gelen İbrahim ve İsrail'in de (Yakub'un) neslinden olan, doğru yolu gösterdiğimiz elçilerdi. Ne zaman kendilerine Rahmânın âyetleri okunsa hemen gözyaşları ile secdeye kapanır ve sorumluluklarını yerine getirebilmeleri, mesajları insanlara gerektiği gibi ulaştırabilmeleri konusunda Rablerinden yardım isterlerdi.

59 Sonra onların ardından gelen kuşaklardan çoğu, hiç kimseyi dinlemeyen, yalnızca kısacık dünya hayatının geçici zevkleri peşinde koşan, yaratılış sebeplerini umursamayan, namazı terk eden, Kitabı ve Peygamber'i hayatlarından dışlayan kimseler olup çıktılar. Bunlar doğru olandan yüz çevirmenin, azgınlaşıp Allah'a başkaldırmanın cezasını elbette çekecekler.

60-61 Ancak, şirk ve küfründen tevbe ederek vazgeçip, Allah'ın davetine iman ederek gereklerini yürekten, severek yerine getirenleri Allah, bağışlayıp, ödüllendirip cennetine koyacaktır. O cennet, insanın kavrayıp algılama kapasitesinin çok ötesinde, üstünde mutluluk ve güzellik yurdudur, Allah'ın vaadi mutlaka yerini bulacaktır.

62-63 Cennete girenler orada asla boş ve yararsız sözler işitmeyecekler, güzel, iç açıcı mutluluk sözleriyle karşılanacak ve Allah'ın ikramı nimetlerle rızıklanacaklar, böylece Rablerinin davetine icabet edenlerin daimi yurtları cennet olacak.

64 Melekler, Allah'ın mesajlarının insanlara ulaştırılması için, peygamberlere inerler ve derler ki, "Bize bildirilen ve bildirilmediği içinde bilemediğimiz ne varsa, hepsini bilen Allah'tır. Kimin neye ve nereye layık olduğunu da yalnızca O bilir ve bildirir, Allah asla unutmaz."

65-70 Ey insanlar! Göklerin, yerin ve arasında bulunan her şeyin Rabbi (sahibi) Allah'tır. Kulları üzerinde nizam kurma yetkisi de O'na aittir. O halde Allah'ın daveti nizam ile ahlaka yönelerek, yalnızca O'na ibadet, itaat ve kulluk edin. Sizin

Allah'tan başka gerçek ilahınız yoktur. İnsanların bir kısmı da diyorlar ki: "Ne yani, öldükten sonra yeniden mi diriltileceğiz?" Bunu diyenler, kendilerini yoktan yaratıp var ettiğimizi düşünmüyorlar mı? Andolsun ki, Kıyamet Günü'nü yalan sayanları, şeytanlarla birlikte bir araya toplayacağız ve önce içlerindeki elebaşlarını, ardından da onlara uyanları cehenneme dolduracağız. Cehennem ateşini, kimlerin daha çok hak ettiğini en iyi bilen Allah'tır.

71 Siz ey müşrik ve kâfir olarak dünya hayatını tamamlayanlar! Hepiniz hak ettiğiniz o cehennem azabını ebedî olarak çekeceksiniz. Bu, Rabbinizin kesinleşmiş hükümlerindendir.

72 İman edip, Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirenleri cehennem azabından, esirgeyip, koruyacağız, kendilerine zulmetmiş olan müşrik ve kâfirleri ise orada dizüstü çökmüş, perişan ve pişmanlıklarıyla kıvranır vaziyette, azapla baş başa bırakacağız.

73-74 Kendilerine Allah'ın âyetleri ulaştırıldığında hiç düşünmeden reddedenler mü'minlere şöyle derler: "Toplumda mevki ve makamı yüksek olan, hatırı sayılan, itibar görenler siz misiniz, yoksa Biz miyiz?" Oysa Biz onlardan önce de onlar gibi kibirlenip, böbürlenen nice azgın ve nankör kuşakları yıkıma uğratıp, helak ettik, onlar mal mülk, mevki bakımından daha da güçlü ve fazla sayıda idiler.

75 Sen onlara de ki: "Rahman olan Allah'ın sizin için takdir ettiği ömür uzun da olsa, sonunda uyarılmanıza rağmen kabul etmediğiniz Kıyamet'i de cehennem azabını da mutlaka göreceksiniz ve O Gün makam bakımından kimin daha yüksek ve daha itibarlı olduğunu anlayacaksınız."

76 Allah, davet edildikleri hayat nizamını yaşamak uğrunda gayret edenlerin, anlayış ve kavrayışlarını daha da güçlendirir, yardımları ile onları destekler. Mü'minlerin imanları uğrunda yaptıkları Allah katında çok değerli ve mükâfatları da fazladır.

77-82 İman etmeyi reddedip şirk ve küfürde direnen nankör, bir de kalkmış, "Beni yaratan Allah elbette bana mal, mülk ve evlat da verecek." diyor. Şu küstahın düştüğü durumu bir düşünsene. Yoksa o gaybdan böyle bir haber mi alıyor, yahut Rahman olan Allah'tan böyle bir söz mü almış da, ona göre konuşup duruyor? Asla gerçek onun söylediği gibi değil. Biz onun bu küstahlığını kayda geçirip, hak ettiği azabını daha da artıracağız, ayrıca ikide bir sözünü ettiği, Bizim bahşettiğimiz malı, mülkü, evladı da elinden alacağız ve Hesap Günü huzurumuza yapayalnız gelecek.

Onlar, kendilerine güç ve statü sağlayacaklarına inandıkları, kendileri gibi yaratılmış, gözlerinde büyüttükleri kimseleri Allah'la birlikte ilah edindiler. Hâlbuki o ilah edindikleri kimseler Kıyamet Günü ilah olduklarını reddedecek ve onlara düşman kesilecekler.

83-84 Yaratılış sebeplerini inkâr edenlere, kendilerini kışkırtıp azdıran şeytanlar musallat olur. Ey Peygamber! Sen de onların azaba çarptırılmalarını istemekte acele etme. Biz onların azaba uğratılacakları günleri saymaktayız ve onlar her gün ona yaklaşmaktalar.

85-86 Yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaya yönelip bu uğurda ellerinden geleni yapanlar ise, Kıyamet Günü Rahmân olan Allah tarafından bir araya toplanıp, en güzel şekilde ağırlanacaklar. İnkârcılar da O Gün hayvanlar gibi sürülerek cehenneme götürülecekler.

87 Hesap günü, dünya hayatlarında iman edip, sorumluluklarını yerine getirerek yaşamış olanlar dışında, hiç kimseye Allah şefaat etmeyecektir.

88-92 İnsanların bir kısmı bir de kalkmış Rahman olan Allah'ın evlat edinmiş olduğunu söyleme densizliğinde bulunuyorlar ve böyle söylemekle Allah'a karşı dehşet verici ve çok çirkin bir iftirada bulunuyorlar. Bu iftiralarının sebebi ile neredeyse gökler parçalanacak, yer yarılıp, dağlar yıkılacaktı. Allah'ın evlat edinmesi akıl dışı ve Allah'a asla yakıştırılmaz bir iftiradır.

93 Göklerde, yerde ve aralarında olanların hepsini yaratan Allah'tır. Hesap Günü hepiniz O'nun huzurunda birer kul olarak toplanacaksınız.

94-95 Allah, herkesin söyleyip durduklarının, yapıp ettiklerinin tek tek kaydını tutturmaktadır ve O'nun bilgisi her şeyi kuşatmıştır. Onların hepsi Hesap Günü Allah'ın huzuruna mallarından, mülklerinden, evlatlarından yoksun olarak getirilecekler.

96 Allah'ın daveti olan hayat nizamına iman edip de bu uğurda malları ve canları ile cihat edenler, Allah'ın rahmetine nail olup aralarında sevgi bağı oluşur.

97 Bütün bu gerçekler kolayca anlaşılsın diye Biz Kur'an'ı senin ve kavminin konuşup anlaştığınız, yazıştığınız dil ile vahyetmekteyiz ki, Allah'ın davetine iman edenleri müjdeleyip, inkâr edenleri de onunla uyarabilesin.

98 Biz bu inkârcılardan önce de onlar gibi nice kavimleri helak ettik. Şimdi onların varlığından hiç söz ediliyor ya da onlardan hiç ses seda çıkıyor mu?

45- TÂHÂ SÛRESİ

Mekkî sûre olup 135 âyettir.

Tâhâ: Arap alfabesinde
ey insan anlamına gelen iki harftir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Tâhâ! (Ey insan)

2-4 Biz Bu Kur'an'ı sana sıkıntı vermek ya da seni mutsuz etmek için indirmedik. Aksine yaratılışının sebebini düşünen ve Allah'a karşı sorumluluklarını bilmek isteyenlere bir uyarı ve öğüt olması için indirdik.

5 İlmin, adaletin, mutluluğun ve kudretin kaynağı olan Allah, yarattıklarına kurduğu nizam ve yasalarla hükmetmektedir.

6 Göklerde, yerde bunların arasında ve toprağın altında bulunan her şeyin tek yaratıcısı ve gerçek sahibi Allah'tır.

7 Düşündüklerini, inandıklarını, yaptıklarını, gizlesen de açıklasan da Allah için fark etmez, çünkü O gizliyi de, gizliden daha gizli olduğuna inandıklarınızı da bilir.

8 Ey insanlar! Şüphesiz sizin fıtratınıza en uygun olan hayat tarzını yalnızca Allah bilir. Sizin O'ndan başka gerçek ilahınız yoktur. En doğru, en güzel ve en mükemmel nitelikler yalnızca O'na mahsustur.

9-10 Sana Musa'nın yaşadıklarının bir bölümünü bildireceğiz. Hani o, gecenin bir vaktinde ailesiyle birlikte yolculuk ederken uzakta bir ateş görmüş ve ailesine demişti ki: "Siz durun, ben gidip o ateşin olduğu yere bir bakayım, belki size ondan bir kor getiririm ya da onun yanında yol gösterici birini bulurum."

11-20 Musa ateşe yaklaşınca ona şöyle seslenildi: "Ey Musa! Ben senin Rabbinim, ayakkabılarını çıkar, çünkü kutsal kılınmış Tuva Vadisi'nde bulunuyorsun. Seni peygamber olarak seçtim. Şimdi sana vahyedilecek olanları dikkatlice dinle. Kâinatı ve içindekileri yaratan, nizamlarını kurup yasalarını oluşturan gerçek İlah Benim, o itibarla sen de Bana itaat et, bu gerçeği düşünmek ve buna göre yaşamak için de namaz kıl.

Gerçek şu ki Son Saat gelip kâinat yok edilecek ve ardından da insanlar yeniden diriltilip, dünya hayatlarını kime ve neye göre yaşamış olduklarından hesaba çekilecek, hak ettiklerinin karşılığını görecekler. Son Saat'in vaktini kimseye bildirmedim. Onun geleceğine inanmayan, kendi boş arzu ve isteklerinin peşinden koşanlar, sakın seni bu konuda yanıltıp, aldatmasın. Yoksa sen de hüsrana uğrayanlardan olursun." dedikten sonra da Allah sözlerine şöyle devam etti. "Ey Musa! O sağ elindeki nedir?"

Musa da "O benim asamdır. Yorulunca buna dayanırım, onunla hayvanlarım için ağaçlardan yaprak çırpar ve yine onunla başka işler de yaparım." dedi. Sonra da Allah Musa'ya, "Şimdi onu yere bırak, ey Musa!" dedi. Musa da elindeki asasını yere bırakınca, asa hızla hareket eden bir yılana dönüştü.

21-23 Gördüğü durumdan korkuya kapılan Musa'ya Allah "Ey Musa! Korkma ve onu tut, Biz onu hemen eski haline döndüreceğiz, şimdi de elini koynuna sok! Herhangi bir hastalık sebebi ya da belirtisi olmayıp bembeyaz bir ışık kaynağı olarak çıkacak, işte böylece sana bazı büyük mucizeler de göstermiş olduk." dedi.

24-35 Ey Musa! Şimdi de o nankör, azgın Firavun'a git. Bunun üzerine Musa, "Rabbim göğsüme genişlik ver, görevimi kolaylaştır, dilimin düğümünü çöz ki söyleyeceklerim iyice anlaşılsın, ey Rabbim! Bana ailemden biri olan, kardeşim Harun'u da yardımcı olarak görevlendir ve beni onunla güçlendir. Böylece Senin gerçek Rab ve ilah olduğunu daha iyi anlatabilelim. Şüphesiz Sen bizim her halimizi görmekte, bilmektesin." dedi.

36-44 Allah Musa'ya, "Ey Musa! Dileğin kabul edildi. Harun da sana yardımcı olarak görevlendirildi. Bir zamanlar annene de yardım etmiş, ona ilham ederek, "Bebeğini bir sandığa koyarak nehrin akıntısına bırak, akıntı onu kıyıya ulaştıracak,

kıyıdan da hem Allah'a hem de ona düşman olan birinin eşine aldırıp evinde evlatlık olarak sahip çıkartacağız." diye bildirmiştik. İşte ey Musa! Seni ta o zamandan beri şefkat ve merhametle gözetimim altında yetiştirip olgunlaşmanı sağladım. Kız kardeşinin de seni kıyıdan alan Firavun'un ailesine gidip, "O bebeğe bakacak birini size önerebilirim." dediği zamanda, onun böyle olmasını Biz takdir edip, oraya yönlendirmiştik. Böylece seni annene yeniden kavuşturduk ki onun da yüzü gülsün ve üzülmesin. Derken erişkin bir yaşa gelince de, kazaen bir cana kıyıp birini öldürmüştün ve Biz seni bu tasadan da kurtarmıştık. Ey Musa! Seni birtakım sınavlardan geçirip olgunlaştırdık ve sonra da yıllarca doğup büyüdüğün yerden uzakta, Medyen halkının arasında kaldın, sonunda yine Bizim takdirimiz gereği tekrar buraya geldin.

Ey Musa! Seni kendime elçi olarak seçip, hazırladım. Şimdi sen ve kardeşin Harun, sana bağışladığım mucize belgelerle Firavun'a gidin ve sakın onu ve beraberindekileri, yalnız Benim Rabliğime ve ilahlığıma davet konusunda gevşeklik, ürkeklik göstermeyin. İkiniz birden o nankör, azgın, küstahın karşısına çıkın ve ona erdemli, nezaketli bir üslupla hitap ederek, insanların yaratıcısı Allah'ın onların gerçek Rabbi ve ilahı olduğunu dolayısıyla insanlar üzerinde nizam kurmak, ahlak kuralları belirlemek yetkisinin yalnızca Allah'a ait olduğunu tebliğ edin. Siz bilemezsiniz. Belki bu gerçeği anlayıp da aklını başına alıp, düşünmeye başlar yahut yüreğine Allah korkusu düşer de gerçeğe yönelir."

45-48 Daha sonra Musa dedi ki: "Rabbim! Bizim Senin adına yapacağımız bu davete karşılık Firavun'un bize düşmanca davranıp, şiddet uygulamasından ve daha çok azgınlaşmasından korkarız." Allah da onlara şöyle buyurdu: "Korkmayın! Ben her şeyi işitip görmekteyim ve sizinle birlikteyim, sizi koruyup gözetmekteyim, şimdi doğruca ona gidin ve deyin ki: "Biz ikimiz Rabbimizin elçileriyiz. Allah'ın kulları üzerindeki baskı ve zulmünden vazgeç, çünkü onların da, senin de, bizim de Rabbimiz ve ilahımız yalnızca Allah'tır." Bizler Allah adına, seni ve beraberindekileri gerçeğe, yaratılış sebebiniz olan, sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamaya davet ediyoruz.

Dünyada ve âhirette selamet ve mutluluğa ancak bu davete uygun yaşamakla ulaşılabilir. Şu İsrailoğullarına zulmetmekten de vazgeç ve onları özgür bırakıp bizimle gelmelerine izin ver. Ey Firavun! Rabbimizin davetinden yüz çeviren nankör ve zalimlerin, dünyada da âhirette de çetin bir azaba uğratılacağı bize vahyedildi."

49-50 Musa ile Harun'un söylediklerini dinleyen Firavun, "Kimmiş sizin Rabbiniz ey Musa!" dedi. Musa da, "Bizim Rabbimiz her şeyi olmasını takdir ettiği gibi

yaratan ve yaratılış amacına uygun olan yola yönelten, sorumluluklar yükleyip sonra da bundan hesaba çekecek olan Allah'tır."

51-54 Firavun bunun üzerine Musa'ya, "Peki öyleyse, Allah'tan başka Rab ve ilahlar edinmiş olan önceki kavimlerin durumu ne olacak? Onlar da mı azaba uğratılacak?" dedi. Musa da, "Onların durumları Rabbimin yasaları ile belirlenmiştir, haklarında ne karar verileceğini yalnızca O bilir. Benim Rabbim asla yanılmaz ve unutmaz ve O, öyle bir Allah'tır ki yeryüzünü kullarının rahatı için bir döşek gibi yaymış, orada yollar, geçitler açmış, gökten yağmur indirip, topraktan çeşit çeşit ve çift çift bitkiler çıkarıp, hem insanları hem de hayvanları nimetleriyle beslemektedir.

Şüphesiz bütün bunlar Allah'ın kâinatta olanların Rabbi ve ilahı olduğunun apaçık delilleridir. Bunu ancak, aklını kullanıp da düşünenler anlayıp kavrarlar."

55-58 Ey insanlar! Biz sizi topraktan yarattık, ölümünüzle birlikte yine toprağa döndüreceğiz ve sonra da tekrar oradan diriltip çıkaracağız. Doğrusu Biz, Firavun'u mucizeler ve âyetlerimizle gerçeğe, yaratılışının sebebi olan hayat nizamına davet ettik. Fakat o, hepsini yalan sayıp sırt döndü, müşrik ve kâfirlikte inatla direndi.

Firavun Musa'ya dönüp, "Ey Musa! Sen sihirbazlıkla bizim nizamımızı ortadan kaldırmaya, bizi yerimizden, yurdumuzdan çıkarmaya, yönetime el koymaya mı geldin? Fakat bilesin ki biz de sana daha etkili bir sihirle karşılık vereceğiz, böylece senin bu oyununu bozup, çürüteceğiz. Şimdi sen uygun bir yer ve zaman belirle de herkesin gözü önünde seninle hesaplaşalım." dedi.

59-60 Musa da Firavun'a, "O zaman bayram günü, halkın toplandığı kuşluk vaktinde; meydanda, halkın önünde buluşalım." dedi. Bunun üzerine Firavun sihirbazlarını toplayıp, hazırladı, nihayet buluşma günü bir araya geldiler.

61 Musa Firavun'a, onunla birlikte gelenlere ve halka seslenerek, "Allah'tan başkalarını da Rab ve ilah edinip, onları Allah'a ortak koşmakla hem kendinize yazık ediyor hem de Allah'a nankörlük edip, isyan ve iftira etmiş oluyorsunuz. Bundan vazgeçip de, Allah'ın sizleri yaratma sebebi olan hayat nizamına uymayı kabul etmezseniz, Allah sizleri korkunç bir azapla cezalandırıp, kökünüzü kurutur. Şüpheniz olmasın ki Allah'ın davetini kabul etmeyenlerin sonu hep hüsran olmuştur." dedi.

62-64 Musa'nın bu sözleri üzerine Firavun ile önde gelen danışmanları kendi aralarında gizlice konuşarak, "Bu Musa ile kardeşinin niyeti apaçık ortaya çıktı. Bunlar bizim tahmin ettiğimiz gibi sihirbazlık sanatını kullanarak halkı etkilemek, onları bize karşı ayaklandırıp mevcut nizamı yıkmak ve yönetimi ele geçirip ülkeyi

kendi istedikleri gibi yönetmek istiyorlar." diyerek Musa hakkındaki kararlarını kesinleştirdiler. Ardından da sihirbazları çağırıp Musa'yı mağlup etmeleri hususunda bütün marifetlerini ortaya koymaları ve bunu mutlaka başarmaları gerektiğini söylediler.

65-71 Böylece meydana çıkan sihirbazlar da Musa'ya, "Ey Musa! Hünerini önce sen mi ortaya koyacaksın, yoksa biz mi? dediler. Musa da sihirbazlara, "Önce siz hünerlerinizi ortaya koyun." dedi. Bunun üzerine sihirbazlar ellerindeki iplerini ve sopalarını yere attılar. İpler, sopalar sihirbazlık hilesi ile yılan gibi hareket ederek Musa'ya doğru gelmeye başladı, bu durum karşısında Musa telaşlanıp, korkmaya başladı. Biz de Musa'ya, "Sakın korkma, üstün gelecek olan sensin, şimdi elindeki asanı yere bırak, asan onların sihirbazlık hilesi ile ortaya koyduklarının hepsini yutacak, onların yaptıkları göz boyamaktan başka bir şey değil ve iyi bilesin ki, sihirbazlar ne yaparlarsa yapsınlar asla başarıya ulaşamazlar" diye vahyettik. Öyle de oldu. Bunu gören sihirbazlar, Musa'nın ortaya koyduğu bu durumun, sihirbazlık sanatı ile olacak bir iş olmadığını, bunun bir mucize, Musa'nın da peygamber olduğunu anlayıp, kabul ederek, Allah'a secde edip herkesin içinde şöyle dediler: "Biz, Musa ile Harun'un Rabbine iman ettik, davetine teslim oluyoruz."

Firavun sihirbazlardan bunları duyunca, onlara: "Demek, siz benden izin almadan Musa'nın peygamberliğini kabul edip, onun yanına geçtiniz öyle mi? Anlaşılan size sihirbazlığı öğreten ustanız Musa imiş, ben de bu yaptığınıza karşılık sizin ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sonra da hurma kütüklerine asacağım, işte o zaman anlayacaksınız Rabbinizin mi yoksa benim mi azabım daha şiddetliymiş." dedi.

72-73 Sihirbazlar da dönüp Firavun'a şöyle dediler: "Musa'dan duyup gördüğümüz apaçık gerçekler ortada dururken, senin Rabliğini kabul edecek değiliz. Elinden geleni ardına koyma, ama bizi asla Rabbimizin davetine iman etmekten vazgeçiremezsin, senin hükmün ancak kısacık olan şu dünya hayatında, senin peşinden gidenlere geçebilir. Biz yaratılış sebebimiz olan, bizi şerefli, onurlu ve özgür kılacak Rabbimizin davet ettiği hayat nizamına yöneldik, umut ediyoruz ki Rabbimiz, sihirbazlık yaparak göz boyama işlerimizden dolayı bizi bağışlar. Hayırlı ve devamlı olan Rabbimizin katında olandır." dediler.

74 Gerçek şu ki kim,Rabbinin huzuruna, davetinden yüz çevirmiş olarak gelirse, onun yeri cehennemdir, orada ne ölüm vardır ne de oradan kurtuluş.

75-76 Rablerinin huzuruna O'ndan başka Rab ve ilah edinmemiş, böylece şirk ve küfürden arınmış olarak gelenler ise en yüksek makamlarla mükâfatlandırılacaklar ve içlerinden ırmaklar akan en güzel nimetlerin bulunduğu cennetlerde daimi olarak kalacaklardır. Arınmış olanların ödülleri işte böyle olacak.

77-79 Firavun İsrailoğullarına zulüm ve baskısını daha da artırınca, Biz de Musa'ya şöyle vahyettik: "Kullarımla birlikte geceleyin yola çıkın ve korkmayın. Denize gelince de asanı suya vur, size oradan kuru bir yol açacağız, arkanızdan gelmekte olan Firavun ve ordusundan da endişe etme."

Denizde açılan yoldan geçen İsrailoğullarının peşi sıra onları takip eden Firavun ve ordusu, denizin kapanmasıyla sularda boğuluverdi. Firavun doğru olanı kabul etmemiş, halkına da engel olmuş, halkı da körü körüne onun peşine düşmüştü.

80-82 Ey İsrailoğulları! İşte böylece, sizi Firavun'un zulmünden kurtardık ve sonra Sina Dağı'nın sağ yamacında Allah'tan başka Rabler ve ilahlar edinmeyeceğinize dair sizden söz aldık. Ardından da size çölde nimet olarak bıldırcın ve kudret helvası gönderip rızıklandırdık ve dedik ki: "Size rızık olarak ikram ettiğimiz helal ve temiz nimetleri yiyin, fakat sakın nankörlük edip azmayın, doğru olandan sapmayın, aksi takdirde gazabımı hak etmiş olursunuz. Kim de Benim gazabımı hak ederse kendine yazık etmiş olur. Her kim de şirkinden, küfründen ve tüm günahlarından tevbe edip de Allah'ın davetine yönelerek sorumluluklarını yerine getirirse, Allah merhamet eden ve bağışlayandır."

83-85 Musa bir süre sonra Allah'tan yeni mesajlar almak ve kavmine iletmek için aceleyle Sina Dağı'na tekrar gelince, Allah ona, "Ey Musa! Kavminin başından ayrılıp gelmekte niçin bu kadar acele ettin?" dedi. Musa da, "Rabbim onlar benim yolumu izlemekteler, ben de Senin mesajlarını bir an önce almak, Senin hoşnutluğunu kazanmak için acele geldim." deyince, Allah ona, "Ey Musa! Sen öyle diyorsun ama Biz senin yokluğunda onları sınadık, onlar da Samiri'ye uyup yoldan çıktılar." dedi.

86 Musa bunu duyunca öfke ve üzüntü ile kavmine döndü. Yanlarına gelince onlara çıkışıp, "Ey kavmim! Rabbiniz size güzel bir vaatte bulunmuştu, bu vaadin yerine geleceği zaman size çok mu uzun geldi de, beklemeyip Rabbinizden umut kesip doğru yoldan ayrıldınız? Yoksa siz Rabbinizin azabına uğramak mı istiyorsunuz, bu yüzden mi Allah'a ve bana verdiğiniz sözden döndünüz?" diyerek onları azarladı.

87-88 Kavmi de Musa'ya dönüp, "Biz Rabbimize ve sana verdiğimiz sözden kasıtlı olarak ve isteyerek dönmedik. Yanımızda Mısır halkından haksız yere aldığımız

ziynet eşyaları vardı, biz de onların vebalinden kurtulmak için ateşe attık. Samiri de bizimle birlikte kendinde olanları attı, sonra da ateşte erimiş olanları çıkarıp bir kalıba dökerek ondan da rüzgârla böğürme sesi çıkaran bir buzağı heykeli yaptı. Ardından işte bu bizim de, Musa'nın da ilahı ama Musa geçmişini unuttu, bize de unutturmaya çalışıyor diyerek bizi yanılttı." dediler.

89-91 İsrailoğulları ilah olarak kendilerine yol göstermesini, sorunlarına çare olmasını bekledikleri heykelin, kendilerine hiçbir yararının dokunamayacağını düşünmeden Samiri'ye uymuşlardı.

Hâlbuki Harun, Musa Sina Dağı'ndan dönmeden önce de onları uyarıp, "Ey kavmim! Siz bu buzağı heykeli ile ayartılıp, saptırılmaktasınız, sizin gerçek Rabbiniz ve ilahınız Allah'tır ve O sınırsız rahmet sahibidir. Buzağıyı kutsallaştırıp sapıklaşmayın, bana itaat edin." demişti.

Onlar da Harun'a, "Musa geri dönüp gelinceye kadar, geçmişteki inancımızın sembolü olan ve bize yardım edip, yol göstereceğine, bizi koruyacağına inandığımız bu buzağı heykeline saygı gösterip, önünde boyun büküp, yardımına sığınacağız." diyerek cevap verdiler.

92-94 Musa kavminin yanına dönünce önce kardeşi Harun'a çıkışıp, şöyle dedi: "Ey Harun! Bunların yoldan çıktıklarını gördüğün halde neden engel olmayıp da benim emrime karşı geldin, seni bundan alıkoyan neydi?" Harun bir yandan böyle söylenen, bir yandan da sakalını çekiştiren Musa'ya, "Ey anamın oğlu! Saçımı sakalımı çekiştirmeyi bırak da önce beni bir dinle. Ben "İsrailoğullarının arasına ayrılık tohumları saçıp, onların bölünmesine sebep oldun, bunları bir arada tutamadın", diyeceğinden korkup çekindiğim için daha fazla müdahale edemedim, beni hiç dinlemediler." dedi.

95-96 Musa bu defa da Samiri'ye dönerek, "Sen söyle bakalım ey Samiri! Senin amacın neydi, niçin bu sapıklığı yeniden gündeme getirdin?" Samiri de Musa'ya, "Ben senin davetine onların gözüyle bakmadım, onlar gibi iman edip inanmadım, gözle görülür bir ilah düşüncesi bana daha cazip geldi, gerçi ben senden de bazı şeyler öğrendim ama onlar da benim işime gelmedi, çıkarlarıma uymadı, o bakımdan senin ardından onları da kafamdan çıkarıp attım. İçimden bu heykeli yapmak geldi ve yaptım." dedi.

97-98 Bunun üzerine Musa Samiri'ye, "Defol git karşımdan, bir daha gözüme görünme, bundan sonra bizler tarafından hep dışlanacak ve yalnızlığa terk

edileceksin, ölümünden sonra da asla kaçıp kurtulamayacağın bir azaba mahkûm edileceksin, şimdi şu senin ilah diye insanların önüne koyduğun heykeli de yakıp, küllerini denize atacağız, bak bakalım buna engel olabilecek gücü var mı? Senin de bizim de tek ve gerçek ilahımız Allah'tır. O, sınırsız ilmiyle her şeyi yaratmış ve nizamlarını kurmuştur."

99-101 Ey Peygamber! Biz sana geçmişte yaşanan bu ve benzeri olup bitenleri Kur'an (zikir) ile bildiriyoruz ki, gerekli dersler çıkarılsın. Her kim Kur'an'dan yüz çevirir, onu görmezden gelir, dikkate almaz dersler çıkarmazsa, böyleleri Kıyamet Günü sırtlarında büyük bir vebalin yükünü taşıyacaklar ve bunun cezasını çekecekler.

102-104 Diriliş Günü gelip de Sûr'a üflendiğinde inkârcı ve isyancı zalimler, gözleri korkudan yuvalarından fırlayacakmış gibi dehşet içinde bir araya toplanacaklar ve sanki Biz onları duymuyormuşuz gibi kendi aralarında fısıldaşarak birbirlerine, "Dünyada herhalde on gün kadar yaşadık." derken içlerinden biri de: "Yok canım ne on günü, ancak bir gün yaşadık." diyecek.

105-109 Sana Kıyamet Günü dağların ne olacağını soruyorlar, onlara de ki: "Rabbim onları un ufak edip savuracak, bulundukları yerleri dümdüz edecek, yeryüzünde ne bir tümsek ne de bir çukur kalacak. O Gün herkes kendisinden kaçıp kurtulamayacağı bir davetçinin peşinden mahşer yerine götürülecek, artık herkes sesi kısılmış, fısıltı ve hırıltıdan başka bir ses çıkaramaz hale gelmiştir. Ve yine O Gün, Allah yaratılış amacına uygun olan hayat nizamına iman edip, gereklerini yerine getirme gayreti göstermiş olanların dışında hiç kimseye şefaat etmeyecektir."

110-111 Allah insanların sakladıklarını, açıktan yaptıklarını, önlerinde, arkalarında ne bıraktılarsa hepsini bilir ve herkese hak ettiği karşılığı verir. Hesap Günü ezelî ve ebedî olan, ilmi ile her şeyi yaratıp, nizamını kuran, varlığı hiçbir şeye bağlı olmayan Allah karşısında herkes saygı ile eğilip, yaptıklarının karşılığını endişe içinde bekleyecek, sonunda Allah'ın davetinden yüz çevirip suçlu ve günahkâr olarak dünya hayatlarını tamamlamış olanlar hüsrana uğrayacaklar.

112 Allah'ın davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirenler ise O'nun mükâfatı ile buluşacaklar.

113 Ey Peygamber! Biz bu Kur'an'ı sana, konuşup, anlaştığınız, okuyup, yazdığınız, apaçık Arapça dilinizin harflerinden oluşan sözlerle indirdik ki, kavmin uyarıları iyice anlayıp kavrasın ve Allah'a ortak koşmaktan sakınıp, O'ndan başka Rab ve ilahlar edinmesinler.

114 Ey Peygamber! Her şeyin yaratıcısı Yüce Rabbi ve ilahı olan Allah'ın mesajları sana vahyedilirken, onlar tamamlanmadan her hangi bir konuda acele edip, hüküm vermeye kalkma! Mutlak hüküm ve egemenlik sahibi Allah'tır. Sen, "Rabbim ilmimi artır." diye dua et.

115-119 Biz daha önce Âdem'e emrimizi ulaştırıp, kendisi için koyduğumuz yasağa uymasını bildirmiştik, fakat o bunu unuttu. Onu emrimize uymakta azimli ve kararlı bulmadık, siz de öyle olmaktan sakının.

Meleklere, Âdem'e saygı gösterip, hizmetine hazır olun dediğimizde, iblis dışındaki hepsi, Bize secde ederek emrimizi yerine getireceklerini belirttiler fakat İblis emrimize uymayı kabul etmedi.

Bunun üzerine Biz de Âdem'i "Ey Âdem! Bilesiniz ki İblis senin ve eşinin düşmanıdır. Sakın onun sizi cennetten çıkarmak için kuracağı tuzaklara düşmeyin ve ondan uzak durun, yoksa çok pişman ve bedbaht olursunuz diye uyardık, sonra da sen ve eşin cennette açlık, susuzluk çekmeden, güneşin sıcağı altında bunalmadan, mutluluğun zirvesinde yaşayın." dedik.

120-121 Gerçek bu kadar açıkça kendilerine bildirilmişken, şeytanlaşmış olan İblis onların kalplerine fısıldayarak, "Ey Âdem! Ben size, sizi ölümsüz kılacak dolayısıyla hiç son bulmayacak bir hayatın, saltanatın yolunu göstereyim mi? Bakın sizi ölümsüz kılacak, işte şu yasak edilen ağaç ve meyvesi!" diyerek yaklaşmaları yasaklanmış ağaca yaklaştırıp, meyvesinden de yemeye onları ikna etti, bu yasağı çiğnemeleri üzerine de gördükleri zaman birbirlerinden utanacakları mahrem yerleri kendilerine gözüküverdi, çıplak bir durumda şaşırıp kaldılar ve hemen cennetten topladıkları yapraklarla örtünmeye başladılar. Böylece Âdem ve eşi Rablerine karşı gelmiş, büyük bir yanlışa düşüp günaha girmiş oldular.

122-123 Daha sonra, Âdem tevbe ederek Rabbinden bağışlanma dileyip, pişmanlığını belirtti. Bunun üzerine Rabbi de onu seçip ayırdı, doğru yola yöneltti. Ardından da "Artık cennette kalmayı hak etmiyorsunuz, hep birlikte ve birbirinize düşman olarak oradan çıkın, bundan sonra da benden size, bir doğru yol bilgisi geldiğinde, her kim O'na uyarsa şaşırıp kalmaz, mahzun ve mutsuz da olmaz." dedi.

124-126 Kim de davet edildiği doğru yoldan (sınırlarını Allah'ın belirlediği hayat nizamından) yüz çevirirse dünyada çok sıkıntılı bir hayat yaşamaya mahkûm olacağı gibi Kıyamet Günü de mahşer yerine kör olarak getirilecektir. O zaman da Bize, "Rabbim! Neden buraya kör olarak getirildim, hâlbuki ben dünyada iken gözleri

gören biriydim." diyecek. Allah da ona: "Bizim âyetlerimiz dünyada iken sana gelmişti de sen onlara kör gibi davranıp, görmezden gelmiştin. İşte bu yüzden bugün sen de hak ettiğin azaba bu şekilde götürüleceksin" diyecek.

127-129 Âyetlerimize kulaklarını tıkayıp duymazdan gelenleri böylece cezalandırırız, onların cehennemde çekecekleri azap, dünyadakinden çok şiddetli ve devamlı olacak.

Böyleleri kendilerinden öncekilerin yurtları üzerinden gelip geçerken, onların helak edilişlerinin sebeplerini hiç düşünmezler mi? Hâlbuki onların akıbetlerinden alınması gereken nice dersler vardır. Rabbinin müşrik ve kâfirleri cezalandırması için önceden belirlediği bir süre olmasaydı, bunların da hemen cezalandırılmaları kaçınılmaz olurdu.

130 Ey Peygamber! Onların sana ve davet ettiğin nizam ile ahlaka saldırmalarına karşı şimdilik sabret, güneşin doğuşundan ve batışından önce, gecenin bir kısmında ve gündüzün iki yakasında da Rabbinin yüceliğini aklından çıkarma ki (tesbîh et ki) huzur bulabilesin.

131 Sakın o müşriklerden bir kısmına, onları sınamak için dünya hayatında verdiğimiz imkânlara da imrenme, Rabbinin sana vereceği nimetler çok daha güzel ve kalıcıdır.

132 Ey Peygamber! Aile fertlerine ve ümmetine namaz kılmayı emret. Kendin de ona sabırla devam et! Biz sizin yalnızca rızık peşinde koşmanızı istemiyoruz. Sizin rızkınızı Biz yaratmaktayız, unutmayın ki mutluluk, adalet ve huzura Allah merkezli bir hayatı yaşamakla ulaşılabilir.

133 İnkârcılar bütün bu gerçeklere rağmen hâlâ, "Muhammed şayet peygamberse mucize getirip, göstermesi gerekmez mi?" diyorlar. Sen onlara de ki: "Sizden öncekilerin mucizelerle uyarılmalarına rağmen, daveti reddetmeleri sebebi ile nasıl helak edildiklerini Kur'an size anlatmıyor mu?"

134 Şayet Biz onları peygamber göndermeden helak etseydik, o zaman da "Ey Rabbimiz! Bize bir peygamber gönderseydin bu duruma düşmez, peygamberine uyardık." diyeceklerdi.

135 Sen insanlara de ki: "Allah adına yapmakta olduğum davet, size ulaşmaktayken onun kıymetini bilin ve unutmayın ki sonunda herkes hak ettiği ile karşılaşacaktır. Şimdi artık siz de bekleyin bakalım, doğru yolda olanların kimler olduğunu günü gelince öğreneceksiniz?"

46- VÂKI'A SÛRESİ

Mekkî sûre olup 96 âyettir.

Vâkı'a: Gerçekleşmesi kesin
olan büyük hadise demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Gerçekleşmesi kesin olan Kıyamet günü geldiğinde onu inkâr etmek ne mümkün. Kıyamet'le birlikte kimileri alçaltılıp, kimileri de yüceltilecek.

4-26 O Gün yeryüzü şiddetle sarsılacak, dağlar un ufak olup savrulacak ve insanlar üç sınıfa ayrılacaklar. Bir sınıf, davet edildiklerine iman edip, onu yaşama gayreti içinde orta yolu izleyen, amel defterleri sağ taraflarından verilecek mutlu kimseler; başka bir sınıf da, Allah adına davet edildikleri hayat nizamını reddedip, şirk ve küfür bataklığı içinde yaşamayı seçenlerdir. Bunlara amel defterleri sol taraflarından verilecek ve hak ettiklerini görünce hüsrana uğrayıp mutsuz olacaklar. Bir de davet edildikleri, sınırlarını da Allah'ın belirlediği hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda malları ve canları ile cihat edenler var. Bunlar da yarışta öne geçenler ve Allah'a en çok yakınlık sağlayanlardır.

İşte bu en önde koşarak öncülük edenler, cennetin kendileri için hazırlanmış olan en güzel yerlerinde nimetler içinde yaşayacaklardır. Bunların birçoğu önceki ümmetlerden, az bir kısmı da sonraki ümmetlerden olacak.

Onlar o cennetlerde mücevherlerle işlenmiş tahtlar üzerinde, karşılıklı oturup, tarifsiz mutluluklar paylaşacaklar, orada ölümsüz ve daima genç olarak kalacak, tertemiz kaynaklardan ibriklere doldurulmuş içecekler ikram edilecek, içtiklerinde ne başları döner ne de sarhoş olurlar. Beğendikleri her türlü meyve, canlarının çektiği kuş etleri ve âdeta sedefler içindeki inciler gibi tertemiz, kusursuz bakışlı eşlerle de ödüllendirilecekler. Orada ne bir boş laf, ne de günaha yöneltecek hiçbir söz de duymazlar, yalnızca cennete kavuşmanın iç huzurunu yaşarlar.

27-40 Davet edildikleri hayat nizamına iman edip, onu yaşamak arzusu ve gayreti içinde orta yolu izleyenler de her türlü meyve ağaçlarıyla donatılmış mis kokulu cennet bahçelerinde, ırmak başlarında, gölgeliklerde sefa sürecek, kabartılmış döşekler üzerinde oturup bahtiyar olacaklar. Orada onlara da, kendileriyle yaşıt ve gözleri eşlerinden başkasını görmeyen tertemiz, içleri eşlerine karşı sevgi dolu, uyumlu eşler bağışlayacağız. Orta yolu izleyenlerin de bir kısmı eski nesillerden bir kısmı da sonraki nesillerden.

41-48 Amel defterleri sol taraflarından verilen bedbahtlara gelince, o nankör ve inatçılar cehennemin kavurucu sıcağı ile kavrulurken, bir yandan da kaynar su içirilecekler, boğucu, simsiyah bir duman içinde yaşayacak, yürekleri dağlayan bir umutsuzluk içinde yanıp duracaklar. Çünkü onlar dünyada iken, Allah'ın kendilerine bahşettiği nimetleri, yalnızca dünya hayatı için ölçüsüzce kullanmış, Allah'a karşı nankörlük edip azgınlaşmış, O'nun sınırlarını tanımayıp, kendileri nizamlar kurup hükümler koyup, sınırlar oluşturmuşlardı.

Ayrıca öldükten sonra Allah'ın insanları tekrar diriltip hesap soracağı günü ve gerçeğini de yalan sayıp, inkâr etmiş, "Ne yani, ölüp kemiklerimiz çürüyüp de toprağa karıştıktan sonra, yeniden mi diriltileceğiz, bizden önceki atalarımız da mı diriltilecek?" diye alay etmişlerdi.

49-56 Ey Peygamber! Sen o bedbaht olmayı hak edenlere de ki: "Daha önce yaşamış olanlar da, sonrakiler de hiç şüpheniz olmasın ki zamanı Allah tarafından belirlenmiş gün geldiğinde diriltilip bir araya toplanacaksınız. Sonunda siz ey dünya hayatını müşrik ve kâfir olarak yaşayanlar! Sizler cehennemdeki zakkum ağacının meyvesinden yiyeceksiniz, karınlarınızı o cehennem meyvesi ile dolduracak, üzerine de kaynar su içeceksiniz hem de susuzluktan kavrulmuş develerin suya saldırdığı gibi."

Hesap Günü Allah'ın davetine sırt dönüp de, umursamayıp, âhiret hayatını görmezden gelenler işte bununla karşılaşacak ve ebedî olarak cehennemde kalacaklar.

57-60 Ey insanlar! Sizi yaratan Biziz, hâlâ bu gerçeği düşünüp, kavrayıp da yaratılış sebebiniz olan hayat nizamına dönmeyecek misiniz? Rahimlere akıttığınız o meniyi hiç düşünmez misiniz, o bir damla suyu, ete kemiğe bürüyüp, insan haline dönüştüren siz misiniz, yoksa Biz miyiz? Sizin için ölümü takdir eden Biziz ve bunun önüne kimse geçemez.

61 Ey insanlar! Dilediğimiz takdirde sizi yok edip, yerinize başkalarını getiririz. Dileseydik sizi mahiyetini sizin de bilemediğiniz bir şekil ve özellikte yaratırdık, sınırsız ilim ve gücümüzle dilediğimizi yapmaya elbette ki kâdiriz.

62 Aslında, sizler ilk yaratılış gerçeğindeki mükemmel ilim ve kudrete vakıfsınız. Buna rağmen niçin yeniden yaratılacağınıza inanmaktan ve Hesap Günü'nü kabul etmekten kaçınıyorsunuz?

63-67 Şu toprağa attığınız tohuma dönüp bir bakıp da düşünün bakalım, o tohumu orada yeşertip büyüten siz misiniz, yoksa Biz miyiz? Dileseydik suyu gökten indirmeyip, onu kuru çer çöpe döndürürdük. O zaman siz de çaresizlik içinde, "Eyvah! Mahvolduk" diye sızlanıp dururdunuz ve elinizden hiçbir şey de gelmezdi.

68-70 Peki ya şu içtiğiniz suyu hiç düşündünüz mü, onu buluttan indiren siz misiniz, yoksa Biz miyiz? Dileseydik Biz o suyu tatlı değil de tuzlu veya acı da yapabilirdik. Bunca nimetle donatılmış olmanıza karşılık, aklınızı kullanıp da Allah'ın davetine yönelmeniz gerekmez mi?

71-74 Şu yaktığınız ateşe bir bakın, o ateşin ağacını siz mi yarattınız yoksa Biz mi? Onun ateşi ile aynı zamanda hem ısınır hem de başka birçok ihtiyacınızı giderirsiniz. O halde Rabbinizin sizin için yarattıklarını ve onların işleyen mükemmel nizamlarını düşünüp davetine icabet ederek şükredin.

75-76 Ey insanlar! Yıldızların doğup battıkları yere andolsun ki, bu Kur'an sizi yaratılış sebebiniz olan hayatı yaşamaya çağırıyor. Şayet bilirseniz bu çok büyük bir yemin ve bir uyarıdır.

77-80 Kur'an muhataplarına sorumluluklar yükleyen çok değerli bir kitaptır ve aslı da korunmuş bir kitaptadır. Onu Rablerine karşı derin bir sorumluluk bilinci içindeki temiz olanlar taşımıştır. O Kitap Rabbinizden gelen ilahi mesajları içerir.

81-82 Ey Allah'ın davetinden yüz çevirenler! Rabbinizden indirilmekte olan bu kitaba dil uzatmaya, onu küçümsemeye kalkışarak böyle bir nimetten kendinizi mahrum bırakıp da ne elde edeceksiniz?

83-87 İnsanın canı boğazına gelip dayandığında, etrafındakiler de çaresiz gözlerle ona bakıp dururken, işte o zaman da yine Biz ona yakınız fakat siz görüp anlayamazsınız. Hayatı Bize borçlu olduğunuza inanmıyorsanız haydi onu geri döndürün de görelim.

88-91 Ölen kimse, Allah'a iman etmiş ve davet edildiği hayat nizamını yaşamak uğrunda elinden gelen gayreti de göstermişse, onu âhirette tarifsiz bir huzur ve bitip tükenmeyen cennet nimetleri beklemektedir. Amel defterleri sağ taraflarından verilmiş olan bu kimseler orada, "Selam olsun sizlere ey bahtiyar kimseler!" denilerek ilgi ve sevgiyle karşılanacaklar.

92-94 Allah'a nankörlük ederek, verdiği nimetleri görmezden gelip, hakikatten yüz çevirenler ise hak ettikleri ateşe atılarak, yürek yakan umutsuzluk içinde kıvranacaklar.

95-96 İşte bunlar şüphe götürmez gerçeklerdir. Öyleyse ey insan! Sen de bu gerçeklerin gerektirdiği ilâhî hayat nizamını yaşamayı seçip ona yönelerek yaşa ki kurtulanlardan olabilesin.

47- ŞUARÂ SÛRESİ

Mekkî sûre olup 227 âyettir.

Şuarâ: Şairler demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-6 Ta. Sin. Mim. Bunlar sizin dilinizi oluşturan seslerin harfleridir. Kur'an ile sizlere konuşup, anlaştığınız, yazıştığınız dilinizin seslerinden oluşan sözlerle gerçekler açıkça bildirilmektedir.

Ey Peygamber! Onlar iman etmiyorlar diye, sen üzüntüden neredeyse kendini helak edeceksin. Şayet biz dileseydik, onlara gökten öyle müthiş bir mucize indirirdik ki hemen hepsi o zaman boyun eğip, teslim olurlardı.

Hakikati inkâra kendilerini şartlandırmış olanlara ne zaman Rahman'ın katından uyarıcı bir peygamber ve kitap gelse, hemen onu inkâr ederler. Nitekim Kur'an'ı da yalanlayıp, alaya alıp yüz çevirmekteler. Alay edip yüz çevirdikleri davetin, gerçeğin ta kendisi olduğu onlara yakında gösterilecek.

7-9 Bunlar şu yeryüzüne dikkatle bakıp orada ilim ve kudretimizle her canlıdan çift çift yaratıp da, insanların faydasına sunduklarımız üzerinde hiç düşünmezler mi? Şüphesiz aklını işletenler için, bunlardan çıkarılacak dersler vardır fakat insanların çoğu yine de gerçeklere karşı gözlerini kapatırlar. Senin Rabbin gerçeği görmek, bilmek isteyenlere karşı çok merhametli ve şefkatlidir.

10-11 Rabbin vaktiyle Musa'ya şöyle seslenmişti: "Ey Musa! Şu zalimler topluluğu Firavun'un kavmine git ve yaratılış sebepleri olan Allah merkezli bir hayatı yaşamaya davet edip, sorumluluklarını hatırlat."

12-14 Bunun üzerine de Musa, "Ey Rabbim! Onların benim söyleyeceklerime inanmayacaklarından korkarım, bundan dolayı da dilim dolaşır, göğsüm daralır, bu yüzden kardeşim Harun'u da bana yardımcı, elçi olarak görevlendir. Ayrıca ben vaktiyle onlardan birini de öldürmüştüm, bundan dolayı ellerinde bana karşı kullanacakları bir delilleri de var, bu sebeple beni öldürmelerinden de korkuyorum." dedi.

15-17 Allah Musa'ya, "Korkmana gerek yok, asla öyle olmayacak, Ben sizinleyim, sizi görüp gözeteceğim. Şimdi ikiniz birlikte Firavun'a gidin ve ona deyin ki: "Biz âlemlerin Rabbinin elçileriyiz, seni O'nun âyetleri ile insanların yaratılış sebebi olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet ediyoruz. Şayet kabul etmez isen İsrailoğullarının bizimle buradan ayrılmalarına izin ver."

18-19 Musa bunları söyleyince Firavun da, "Biz seni küçük bir bebekken aramıza alıp büyütüp, yetiştirmedik mi? Ömrünün pek çok yılını bizim içimizde geçirdin, ama buna rağmen nankörlük ettin ve yapmaman gerekeni de yapıp birini öldürdün." dedi.

20-22 Musa da Firavun'a, "Evet ben sizden biri olan o adamın ölümüne sebep oldum. Fakat o zaman şaşkınlardan, cahillerden biriydim, sizden korkup buralardan da kaçtım, sonra Rabbim bana doğru düşünme, doğru karar verme ve doğru yapma yolunu öğretti ve beni elçileri arasına kattı. Bugün benim başıma kaktığın iyilik ise İsrailoğullarını köleleştirmenin bir sonucuydu." dedi.

23-28 Firavun bu defa da Musa'ya, "Ben Rab olarak burada dururken, şu âlemlerin Rabbi de kim oluyormuş ey Musa?" diye sordu. Musa ona, "Eğer sen gerçekten doğru olanı öğrenmek ve O'na yürekten inanıp, O'na göre de yaşamak istiyorsan söyleyeyim! O; göklerin, yerin ve ikisi arasında olanların hepsinin Rabbi (sahibi) olandır." dedi. Bunun üzerine Firavun etrafındakilere dönüp, "Duydunuz mu bu ne diyor?" dedi.

Musa sözlerine devamla, "O sizin de, sizden önceki atalarınızın da Rabbidir." deyince Firavun orada bulunanlara, "Allah tarafından peygamber olarak gönderildiğini söyleyen bu Musa aklını kaçırmış, ne söylediğini bilmiyor." dedi. Musa da ona, "O doğunun, batının ve bu ikisi arasında ne varsa hepsinin, her yerin Rabbidir, aklını kullanan her insan da bunun gerçek olduğunu görüp anlayabilir." dedi.

29-33 Bunları duydukça daha çok hiddetlenen Firavun Musa'ya dönüp, "Benden başkasını Rab ve ilah olarak kabul etmekte ısrar edersen, andolsun seni zindana atar, orada çürütürüm." diyerek tehditler savurmaya başladı.

Musa bu defa Firavun'a, "Peki, ben sana Peygamber olduğumu, Allah'ın bana lütfettiği mucizelerle ortaya koyarsam, o zaman da mı kabul etmeyeceksin?" diye sordu. Firavun da ona: "Haydi söylediklerin doğru ise göster bakalım şu mucize delillerini." dedi. Bunun üzerine de Musa asasını yere bıraktı ve asa birdenbire koca bir yılan oluverdi. Ardından da elini koynuna sokup çıkarınca, eli bakanların gözünü kamaştıran bir ışık kaynağına dönüşüverdi.

34-35 Bunları gören Firavun şaşkınlık içinde çevresindekilere, "Bu gerçekten çok usta bir sihirbaz olmuş, sihrin büyüsüyle bizi ve toplumu etkileyip, nizamımızı ortadan kaldırıp, bizleri yurdumuzdan çıkarmanın peşinde, buna karşı nasıl bir tedbir almalıyız?" diye sordu.

36-37 Firavun'un kurmayları olan ileri gelenler de Firavun'a, "Sen Musa ve kardeşi Harun'u bir süre burada tutup insanlarla temastan alıkoy. Bu arada bütün şehirlerine adam gönderip hüner sahibi sihirbazları buraya getir." diyerek onu yönlendirdiler.

38-39 Nihayet ülkeden toplanan sihirbazlar, Musa ile kararlaştırılan günde ve saatte, halkın da toplandığı meydanda karşı karşıya geldiler.

40 Firavun ve adamları bir yandan kendi aralarında, "Şu sihirbazlar Musa'ya üstün gelip, onun sihirbaz olduğunu ortaya çıkarsınlar da, böylece halk onun peygamber değil, aslında kendilerini aldatan biri olduğunu görüp peşine düşmesinler. Böylece biz de ondan kurtulmuş oluruz." diye konuşup duruyorlardı.

41-42 Şehirlerden toplanan sihirbazlar ise Firavun'un önüne gelerek, "Musa'yı alt ettiğimiz takdirde bize ne mükâfat vereceksin?" diye sordular. Firavun da onlara: "Galip gelmeniz halinde sizleri yanımda yüksek mevkilere getireceğim." diye vaatte bulundu.

43-44 Nihayet Musa meydana gelen sihirbazlara, "Haydi hünerlerinizi ortaya koyun bakalım." dedi. Sihirbazlar da ellerindeki ipleri ve asalarını yere bırakırken bir yandan da kendi aralarında, "Bizler galip gelip Firavun'un izzet ve şerefini daha da güçlendirip yücelteceğiz." diye konuşuyorlardı.

45-48 Onların ardından da Musa asasını yere bıraktı, kocaman bir yılana dönüşen Musa'nın asası sihirbazların göz boyadıkları sihirbazlık malzemelerinin hepsini yutuverdi. Bunu gören sihirbazlar secdeye kapanarak, "Musa ile Harun'un ve âlem-

lerin Rabbinin bizim de Rabbimiz olduğuna iman eder, O'na secde ederiz." dediler.

49 Gördükleri karşısında Firavun sihirbazlara seslenerek, "Ben size izin vermeden nasıl oluyor da O'na inanıyorsunuz, demek ki size sihirbazlığı öğreten ustanız O ve siz onunla birlikte bana tuzak kurdunuz öyle mi? Size nasıl bir ceza vereceğimi göreceksiniz, ellerinizi ayaklarınızı çaprazlama kestirip, sonra da sizi astıracağım." dedi.

50-52 Allah'ın Rabliği ve ilahlığına iman eden sihirbazlar da Firavun'a şöyle dediler: "Senin tehditlerin bizi imanımızdan asla döndüremez, hepimiz nasıl olsa er ya da geç Rabbimize döneceğiz. Bizler bugün burada Rabbimize iman edenlerin ilkiyiz, bundan dolayı da Rabbimizin, şimdiye kadar olan günahlarımızı bağışlamasını umarız."

Sonra Biz de Musa'ya, "Kullarımı alıp, geceleyin yola çıkar, ama şunu da bilin ki, Firavun ve adamları tarafından takip edileceksiniz." diye vahyettik.

53-56 Firavun da bu arada şehirlere haberciler göndererek İsrailoğullarının soysuz, sefil, aşağılık ve nankör bir topluluk olduğunu ve ülkede karışıklık çıkarmaya çalıştıklarını o yüzden onlara karşı dikkatli ve hazırlıklı olunması gerektiğini halkına ilan ettirirken bir yandan da Mısır halkının soylu, üstün, güçlü ve asil bir halk olduğunu söyleyerek, İsrailoğullarından gelebilecek tehlikelere karşı birlik ve beraberlik içinde olmaya çağırıyordu.

57-59 İşte bu kibirleri ve Allah'ın daveti hayat nizamına karşı takındıkları müşrik ve kâfirce tavırlarından dolayı, onları sahip olduklarını zannettikleri has bahçelerinden, pınar başlarından, mallarından, mülklerinden ve makamlarından çekip çıkarıp, mahrum ettik. Ardından da İsrailoğullarına Firavun'un kavminin sahip olduklarından daha fazlasını bahşettik.

60-62 Nihayet İsrailoğullarının Mısır'dan ayrılmak için gece yola çıktığını öğrenen Firavun, adamları ile birlikte, gün doğarken onların peşine düştü, Musa ve onunla birlikte olanlara denizin kıyısında yaklaşınca, Musa'nın yanında bulunanlar, "Eyvah yakalandık." dediler. Musa da onlara, "Korkmayın, Rabbim benimle, O elbette bir çıkış yolu gösterecektir." dedi.

63-66 Bunun üzerine Musa'ya, "Asanı denize vur." diye vahyettik. Musa asasını vurunca deniz ortasından ikiye ayrıldı ve her iki yanı büyük iki dağ gibi, su kütlesi oldu. Musa ve adamları denizin ortasında açılan yoldan karşıya geçtiler, arkalarından onları yakalamak üzere Firavun ve adamları aynı yola girince de onları sulara gömdük.

67-68 Elbette Musa'nın bu kıssasından alınacak ibretlik dersler vardır, fakat insanların çoğu yine de ders çıkarmamakta direniyorlar.

Gerçek şu ki, Rabbinin gücü, ilmi sınırsızdır ve O mü'minlere karşı çok şefkatli merhametlidir.

69-74 Ey Peygamber! Sen onlara İbrahim'in başından geçenleri de anlat. Hani o babasına ve kavmine, "Sizler neye, kimlere ve niçin kulluk ediyorsunuz?" diye sordu. Onlar da, "Bizler bu günkü hayat tarzımızı borçlu olduğumuz putlarımıza tapar, onlara kulluk ederiz ve hep onlara bağlı kalacağız." dediler. İbrahim de onlara, "Peki sorunlarınızın çözümü için yalvarıp yakarıp da onları yardıma çağırdığınız da, size bir faydaları dokunuyor mu ya da size gelebilecek zararları önleyebiliyorlar mı?" dedi. Onlar da, "Hayır ama biz atalarımızdan böyle gördük, onlar da bu nizamı kuranları kutsayıp ilah edinip, putlaştırıp onlara tapıyor, kulluk ediyorlardı." dediler.

75-82 İbrahim onlara, "Peki de bu kendilerine kulluk edip, tapındıklarınızla ilgili ne siz ne de atalarınız hiç düşünmediniz mi? Şimdi ben size açıkça söylüyorum ki bu taptıklarınız aslında sizin ve benim için birer düşmandır. Ben yalnızca âlemlerin Rabbini ilah edinip yalnız O'na kulluk ederim. Çünkü beni yaratan ve bana doğru yolu gösteren, açlık ve susuzluğumu giderecek nimetleri yaratan, hastalandığımda şifa verecek olan, beni öldürecek, sonra da tekrar diriltecek olan, Hesap Günü günahlarımı bağışlamasını umduğum O'dur."

83-86 Ve İbrahim şöyle dua etmeye başladı: "Rabbim, bana doğru ile yanlışı birbirinden ayırt edebilme yeteneği, doğru hükmedebilme gücü bahşet ve beni faziletli, erdemli, hayırlı kulların arasına kat, doğruluk timsali olarak anılan kullarından eyle. Cennetinin nimetlerine kavuşanlar arasına beni de kat ve babamı da affeyle, çünkü o yolunu şaşırmış biridir. Rabbim beni Hesap Günü mahcup etme."

87-89 Hesap Günü hiç kimseye malın, mülkün ve evladın bir yararı olmayacak. O Gün yalnızca, salih amelleri ile ve günahtan arınmış selim bir kalple Allah'ın huzuruna çıkanlar O'nun rızasına nail olup ödüllendirilecekler.

90-91 Cennet O Gün, Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirenlere yakınlaştırılacak. Cehennem de Allah'a karşı sorumluluklarını umursamayıp sırt dönenlere yakınlaştırılıp karşılarına çıkarılacak.

92-102 Cehennemi hak edenlere, "O peşine düşüp, kullukta kusur etmediğiniz ilahlarınız şimdi nerede? Bakalım onların kendilerine ya da size yardıma güçleri yetecek mi?" denilecek.

Sonunda hem onlar hem de bilinçsizce onların peşlerinden gidenler, hep birlikte iblisin avanesi olarak cehennem ateşine atılacaklar. Ve orada birbirlerini

suçlayarak, "Vallahi biz dünyada iken, büsbütün sapıklık içinde yaşamışız, sizin gibi yaratılmışların uydurduğu hayat nizamlarına uyup, sizi âlemlerin Rabbi ile bir tutmuştuk, dolayısı ile bizi siz saptırdınız, şirki, küfrü hayat nizamı halinde bize kabullendirdiniz. Fakat bugün ne bize arka çıkabiliyor, ne de dostluk gösterebiliyorsunuz. Keşke dünya hayatına tekrar dönme imkânımız olsa da, biz de Allah adına, peygamber ve kitaplarla yapılan davete iman edip teslim olanlardan olabilsek." diyerek pişmanlık içinde kıvranacaklar.

103-104 Elbette aklını işletip de düşünenler için bu kıssadan alınacak dersler vardır. Unutmayın ki sizin Rabbinizin gücü ve rahmeti sonsuzdur.

105-110 Geçmişte Nûh'un kavmi de, peygamberleri Nûh'a inanmayıp, onu yalancılıkla suçlamıştı. Hâlbuki soydaşları Nûh onları Allah'a karşı sorumlu davranmaya çağırmış ve "Ben size Rabbiniz Allah tarafından gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana uyun. Bunun için sizden bir ücret de istemiyorum. Benim mükâfatım âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Haydi, artık Allah'ın verdiği bunca nimetleri düşünüp de O'nun önerdiği doğru yolda yürümek için beni takip edin." demişti.

111-115 Nûh'tan bunları işiten müşrik kavmi ona, "Ne yani, toplumun en alt kesiminden olanların sana uyduklarını göre göre bizim de mi sana uymamızı bekliyorsun?" dediler.

Nûh onlara şöyle dedi: "Bana uyanların geçmişte neyi, ne niyetle yaptıklarını bilemem, hangi sınıftan olduklarının, imkânlarının azlığının, çokluğunun bana gelmeden önceki toplumsal durumlarının hiçbir önemi yok. Onlar hakkında yargıda bulunmak size de, bana da düşmez, kulları hakkında yargıda bulunmak yalnızca Rabbime aittir. Keşke sizler de bunu anlayıp, böyle düşünebilseydiniz. Şunu da iyi bilin ki, ben Allah'a iman edip imanının gerektirdiği gibi yaşamak isteyenleri yanımdan uzaklaştıracak değilim. Ben yalnızca sizleri Allah adına, O'nun daveti olan nizam ile ahlaka çağıran bir peygamberim."

116 Nûh'un bu sözleri üzerine kavmi de ona "Ey Nûh! Bu tutumundan vazgeçmezsen, kesinlikle çok ağır hakaretlerimize uğrayacak ve taşa tutulacaksın." dediler.

117-118 Bunun üzerine Nûh da Rabbine şöyle dua etti: "Rabbim kavmim bana inanmamakta inatla direniyor, artık onlarla benim aramda hükmünü ver, beni ve benimle beraber iman eden mü'minleri selamete erdir."

119-120 Sonunda Biz de Nûh'u ve onunla birlikte iman etmiş olan mü'minleri yanlarına aldıkları yükleri ile gemiye bindirip kurtardık, geride kalanları da suda boğduk.

121-122 Hiç şüphesiz Nûh'un kıssasında da aklını kullananlar için çıkarılacak dersler vardır. Gerçek şu ki, Rabbinizin gücü ve mü'minlere olan merhameti sonsuzdur.

123-127 Âd kavmi de kendilerine gelen soydaşları Peygamber Hûd'u yalanlamıştı.

Hûd da onlara şöyle demişti: "Sizi yaratan ve bunca nimetlerle donatan, Allah'a karşı sorumluluk duyup da, sizi niçin yaratmış olduğunu düşünmeniz gerekmez mi?" Ben, size Allah'ın gönderdiği güvenilir bir elçiyim, sizi yaratılış sebebiniz olan sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamaya çağırıyorum. O yüzden beni izleyin ki doğru yolu bulabilesiniz. Bu davet karşılığında sizden hiçbir ücret talep etmiyorum, benim ecrimin takdiri Rabbime aittir.

128-135 Hûd sözlerine devamla, "Ey kavmim! Siz her yüksek tepeye anıtlar dikmeyi, binalar yapmayı marifet mi sayıyorsunuz? Yoksa bu yaptığınız malikânelerinizde ebedî olarak yaşayabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Elinize fırsat geçtikçe de hak hukuk tanımadan zorbalık yapmaya devam mı edeceksiniz? Haydi, artık aklınızı başınıza alıp, Allah'a karşı sorumlu davranıp, bu hayat tarzınızı terk edin ve O'na karşı saygılı davranmaya başlayın. Size aklınıza gelebilecek her türlü nimeti veren, sürü sürü hayvanlar, bağlar, bahçeler, evlatlar, pınarlar, ırmaklar bahşeden Rabbinizin davetine yönelin. Bundan yüz çevirip de, şirk ve küfür nizamı ile ahlakınıza bağlı yaşamakta ısrar ederseniz, bir gün korkunç bir azapla cezalandırılacağınızdan endişe ederim."

136-138 Hûd Peygamber'in bu uyarılarına karşılık kavmi de ona "Ey Hûd! Sen bize öğüt versen de, vermesen de fark etmez, biz sana ve davetine uyacak değiliz." Senin söylediklerin eskilerin uydurduklarından başka bir şey değildir. Biz atalarımızdan bize kalan bu hayat nizamından vazgeçmeyiz. Bu sebeple azaba uğratılacağımıza da inanmıyoruz." dedi.

139 Kavmi Hûd'u işte böyle yalanladı ve umursamayıp ondan yüz çevirdi. Bunun üzerine Biz de onları azabımızla helak ettik. Hûd'un kıssasında ibretler vardır fakat yine de insanların çoğu gerçeği kabullenmek ve ibret almak istemiyorlar.

140 Şüphesiz Rabbinizin gücü her şeye yeter. O, mü'minlere karşı çok merhametlidir.

141-142 Semûd toplumu da kendilerine gönderilen soydaşları Salih Peygamber'i yalancılıkla suçlayıp, Allah adına yaptığı daveti kabullenmedi. Salih de onları yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinmeye ve böylece doğru olanı yaşamaya çağırmıştı.

143 Salih onlara, "Ey kavmim! Ben Allah tarafından gönderilmiş bir elçiyim, sizleri O'na karşı sorumlu ve duyarlı olmaya çağırıyorum. Bu çağrıma kulak verip bana uyun ki, doğru yola yönelesiniz. Davetime karşı sizden hiçbir ücret talep etmiyorum. Benim ecrimi verecek olan Allah'tır." dedi.

144-152 Salih sonra da sözlerine şöyle devam etti: "Allah'ın yaratıp lütfettiği bağlar, bahçeler, pınarlar, salkım salkım hurmalıklar, ekinler arasında ve dağlarda kayaları yontarak yaptığınız malikânelerinizde şımarıklık içinde yaşayıp da, Allah'ın nankörlüğünüzün cezasını vermeyeceğini mi sanıyorsunuz? Ey kavmim! Bir an önce bu nankörlük, şımarıklık ve azgınlıktan vazgeçip, Allah'a karşı sorumlu davranmak üzere beni izleyin. Allah'ın belirlediği sınırları tanımayıp başkaldıran önderlerinizin peşinden gitmeyin. Böyleleri yeryüzünde fesat çıkarmaktan başka bir şey yapmazlar."

153-158 Salih'in bu uyarı ve öğütlerinin ardından kavmi de ona, "Ey Salih! Seni galiba birileri büyülemiş, o yüzden de peygamberlik iddiasında bulunuyorsun. Senin bizden hiçbir farkın yok, sen de bizim gibi bir insansın. Şayet söylediklerin gerçekten doğruysa ve sen peygambersen o zaman bize peygamberliğinin bir delili olarak mucize göster." dediler. Salih de onlara: "İstediğiniz mucize işte şu dişi devedir, hayvanlarınızın sulandığı yerden su içme hakkı bir gün bu deveye, bir gün de sizin hayvanlarınıza ait olsun ve sakın ola bu deveye bir zarar vermeye kalkmayın, o takdirde müthiş bir azaba çarptırılırsınız." Bu uyarıya rağmen o müşrik ve kâfirler, deveyi hunharca katlettiler, ardından Salih'in uyarıp haberini verdiği azap, onları kıskıvrak yakaladı, yaptıklarına çok pişman oldular, fakat artık çoktan iş işten geçmişti. Salih'in kavminin bu yaşadıklarından alınacak ibretlik dersler vardır. Fakat buna rağmen insanların çoğu uyarılardan yüz çevirirler.

159 Rabbinizin gücü her şeye yeter. O, mü'minlere karşı çok merhametli ve şefkatlidir.

160-166 Lût'un içinde yaşadığı kavim de Lût'un peygamberliğini kabul etmeyip, onu yalancılıkla suçlamışlardı. Lût onlara şöyle seslenmişti: "Ey kavmim! Yaratılışınızın amacına uygun bir hayatı, nasıl yaşamanız gerektiğini size bildirmek üzere Allah, güvenilir bir elçisi olarak beni görevlendirdi. Sizler de Allah'a karşı sorumluluklarınızın olduğunu düşünün ve yerine getirmek üzere beni izleyin. Ben davet karşılığında, sizlerden herhangi bir ücret istemiyorum, benim ecrimi takdir

edecek olan Rabbimdir. Sizler nasıl oluyor da Allah'ın birbiriniz için yarattığı kadınlarınızı bırakıp da, erkeklerle ilişkiye girebiliyorsunuz, doğrusu siz sınır tanımayan sapkın bir toplumsunuz."

167 Lût'un bu sözlerine karşı sapık kavmi de ona şöyle dedi: "Ey Lût! Bize ahlak dersi vermeye kalkarsan, seni bu memleketten sürüp çıkarırız."

168-169 Lût da dönüp onlara dedi ki: "Sizin bu yaptıklarınızdan tiksiniyor ve sizi nefretle kınıyorum." Sonra da Allah'a dua ederek, "Rabbim beni ve ailemi bunların yaptıkları iğrençliklerden koru, kurtar." dedi.

170-173 Biz de Lût'u ve ailesini kurtardık, geri de kalmayı tercih eden yaşlı karısı da içlerinde olmak üzere o müşrik, kâfir, sapık kavmin üzerine yağmur gibi taş yağdırıp hepsini kırıp geçirdik ve uyarıldıkları halde doğru yolu seçmeyenlerin başına gelen felaket, işte böyle korkunç oldu.

174 Şüphesiz bu kavmin kıssasında da aklını kullanıp düşünenler için alınması gereken dersler vardır.

175 Şüphesiz senin Rabbinin gücü her şeye yeter. O, mü'minlere karşı çok şefkatlidir.

176-184 Vaktiyle Eyke Halkı da kendilerine gönderilen Şuayb'ın peygamberliğini kabul etmeyip, davetine inanmadı.

Şuayb da onlara, "Sizi yüce bir amaç için yaratan Allah'a karşı sorumluluklarınızın olduğunu hiç merak etmez misiniz? İşte ben sorumluluklarınızı size bildirmek için Allah'ın görevlendirdiği bir elçiyim, Allah'a karşı gelmekten sakınabilmeniz için bana inanıp, güvenin ve uyun. Ben sizleri yaratılış sebebinize uygun olan hayat nizamı ve ahlakı ile yaşamaya davet ederken, sizden bir karşılık da beklemiyorum. Benim karşılığımı takdir edecek olan âlemlerin Rabbi olan Allah'tır.

Allah'ın davet ettiği ahlak ile ahlaklanın; ölçüyü, tartıyı tam tutun; eksik ölçerek insanların haklarını gasbetmeyin. Tarttığınız teraziler doğru tartsın, insanları hak ettikleri şeylerden mahrum bırakmayın, yeryüzünde bozgunculuk çıkarıp, yozlaşmaya ve ahlaki çürümüşlüğe sebep olmayın. Allah'ın koyduğu sınırları çiğnemeyin. Sizleri de, sizden öncekileri de yaratan Allah'tan başka gerçek Rabbiniz ve ilahınızın olmadığını unutmayın ve O'na karşı sorumluluklarınızın bilincinde olun." dedi.

185-187 Şuayb'ın bu uyarılarına rağmen Eykeliler ona, "Anlaşılan birileri seni büyülemiş, kafanı karıştırmış, sen de sadece bizim gibi bir insansın, peygamber olduğunu da nereden çıkarıyorsun? Biz senin söylediklerine inanmıyoruz fakat sen

ille de peygamberlik iddiasındaysan ve söylediklerin doğru ise, o zaman gökten başımıza bir parça düşür de görelim." dediler.

188 Şuayb da onlara, "Rabbim bütün söylediklerinizi ve yaptıklarınızı bilmektedir, sizleri nasıl cezalandıracağını en iyi kendisi bilir." dedi.

189 Eykelileri, peygamberlerini yalanlayıp yaptığı çağrıya sırtlarını dönmeleri sebebi ile üzerlerini kara bulutların kapladığı bir gün, korkunç bir azapla cezalandırdık.

190 Şüphesiz Şuayb Peygamber'in kıssasında da düşünenler için alınacak dersler vardır. Fakat insanların çoğu ders almaktan kaçarlar.

191 Senin Rabbinin gücü her şeye yeter. O üstün olandır, mü'minleri esirgeyen, bağışlayandır.

192-195 Ey Peygamber! Şüphesiz bu Kur'an, âlemlerin Rabbi ve ilahı olan Allah tarafından insanları uyarasın diye, apaçık konuşup anlaştığınız dilinizin sesleri olan sözlerle, Ruhü'l-Kudüs (Cebrâil) aracılığıyla vahyedilip senin kalbine yerleştirilmiştir.

196-197 Bu Kur'an, önceki peygamberler ve onların kavimlerine gönderilen ilâhi kitaplardaki vahiyleri de içermektedir. İsrailoğullarının âlim olanlarının bu gerçeği biliyor olmaları onlar için bir delil sayılmaz mı?

198-199 Şayet Biz bu Kur'an'ı Arap olmayan ve Arapça da bilmeyen birine indirseydik, bu kişi de onlara bunu okumaya kalksaydı, bu defa bu müşrik ve kâfirler, "Bunun dilini anlamıyoruz." diyerek inanmayacaklardı.

200-204 Bizim davetimizi kabul etmemekte inatla direnenlerin kalplerinde âyetlerimizin yankı bulması mümkün değildir. Onlar o can yakıcı azapla karşılaşıncaya kadar, Kur'an'a inanmazlar. Sonunda o can yakıcı azap onları ansızın yakalayacak, o zaman da, "Keşke şimdi bize birazcık zaman tanınsa, bir fırsat daha verilse de, davet edildiğimiz hayat nizamına sarılsak." diyecekler. Hâlbuki onlar peygamberlerine: "Bize bahsettiğin o azap ne zaman gelecek." demiyorlar mıydı?

205-207 Dünya hayatlarında yıllarca bahşettiğimiz ömrün ve yararlandırdığımız nimetlerin niçin verildiğini düşünüp, kıymetini bilmediler, Allah'ın daveti hayat nizamına uymaları için yapılan çağrılara kulaklarını tıkadılar. İşte bu yüzden de azapla karşılaştıklarında kaçırdıkları fırsatların onlara hiçbir yararı olmadı.

208-209 Biz hiçbir beldenin halkını, yaratılış sebepleri olan hayat nizamına davet eden peygamberler göndermedikçe, helak etmeyiz. Çünkü Biz zalim değiliz.

210-212 Şunu iyi bilin ki, bu Kur'an'ı şeytanlar indirmedi, çünkü onların ne ilmi ne de güçleri asla buna yetmez, zaten onlar vahyi işitmekten de men edilmişlerdir.

213-216 Ey insanlar! Sakın Allah'la beraber başkalarını Rab ve ilah edinmeyin. Dolayısıyla Allah'tan başkasından yardım talep etmeyin. Aksi takdirde azabı hak edenlerden olursunuz.

Öğüt ve uyarıları yapmaya, önce yakınlarınızdan başlayın, onlardan sana karşı çıkıp uyarılardan yüz çevirenler olursa, onlara da de ki: "Ben sizi uyarmakla görevliyim, sizin yapıp ettiklerinizden ve yapmanız gerekirken de yapmadıklarınızdan sorumlu değilim." Öğüt ve uyarılarına kulak verip, Allah'ın davetine iman edenlere de kol kanat ger.

217-220 Sen gücü sonsuz, merhameti bol olan Yüce Allah'a güvenip O'na sığın.

Geceleyin namaza kalktığında ve secde edenlerle birlikte olduğunda da seni gören azametli ve merhametli olan Allah'a sığın. Allah her şeyi işiten ve bilendir.

221-223 Şeytanlar, nerede Allah'a nankörlük eden, müfteri, günahı alışkanlık haline getirenler varsa, onlara musallat olur ve onları etkiler, sonra da peşlerine takar. Çünkü onlar hep şeytanlara kulak verirler, zaten onlar yalancılığı da meslek edinmiş kimselerdir.

224-227 Şairlere gelince, onlar da hem kendilerini hem de başkalarını aldatmaya yatkındırlar, çoğu zaman yapmadıklarını söyler, boş hayaller peşinden koşarlar. Onlara da bilgisiz, bilinçsiz ve cahiller uyarlar.

Ancak yaratılış sebeplerine uygun yaşamak uğrunda bütün güç ve imkânlarıyla gayret gösteren, Allah'ı sürekli hatırda tutan, zulme uğradığında hakkı savunanlar başka. Suçlu ve günahkârlıkta inatla direnen zalimler, büyük bir yıkımla nasıl alt üst edileceklerini yakında görecekler.

48- NEML SÛRESİ

Mekkî sûre olup 93 âyettir.

Neml: Karıncalar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ta. Sin. Bunlar sizin dilinizin sesleri olan harflerden oluşan kelimelerle, gerçekleri açıklamakta olan Kur'an âyetleridir.

Bu âyetler, iman edenlere rehberlik edip, müjdeler vermektedir. Böylesi bir imana sahip olanlar namazlarını bilinçle ve devamlı kılarlar, kalplerini Allah'ın davetine ısındırmak ve arınmak için ihtiyaç sahiplerine cömertçe yardımlarda bulunur ve âhirete de yürekten inanırlar.

4-5 Âhirete inanmayanlar yapıp ettiklerinin doğru ve güzel olduğunu sanarak, şirk ve küfrün bataklığında körcesine oyalanıp dururlar. İşte böyleleri azabın en kötüsüne uğrayacak ve kaybedenlerden olacaklar.

6 Hiç şüphesiz bu Kur'an her şeyin tek doğrusunu bilen ve bildiren Allah tarafından indirilmektedir.

7-12 Hani Musa, Mısır'a dönüşü yolunda uzakta bir ateş görmüş ve ailesine şöyle demişti: "Uzakta bir ateş gördüm, siz bekleyin de ben gidip bir bakayım, belki oradan ısınmak için bir ateş koru ve yol ile ilgili de bir haber getirebilirim." Oraya

varınca Musa'ya şöyle seslenildi: "Bu ateşin ışığı ve onun aydınlattığı çevresi mübarek kılınmıştır. Âlemlerin Rabbi olan Allah Rahmandır, Rahimdir ve tek yüce olandır.

Ey Musa! Kâinatı yaratan, sahibi olan, hüküm koyan ve hükmetme yetkisi olan Allah benim. Şimdi o elindeki asanı yere bırak."

Musa asasını yere bıraktı, asanın hızlı hareket eden bir yılana dönüştüğünü görünce hemen arkasını dönüp kaçmaya başladı. Bunun üzerine Allah, "Ey Musa! Korkma, benim huzurumda Peygamber seçtiklerimin korkmalarına gerek yoktur. Ayrıca bir haksızlık yaparak kendisine ve başkalarına zulmedip sonra da tevbe edip doğruya yönelenlerin korkmaları gerekmez."

Ey Musa! Şimdi de elini koynuna sok, çıkarınca da onu kusursuz bembeyaz bir ışık kaynağı olarak göreceksin. Bunlarla birlikte Firavun ve kavmine dokuz mucize göstereceğiz, sen de onları bu mucizelerle yaratılış sebepleri olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet et.

13-14 Musa bu mucizeler ve âyetlerle Firavun'u ve çevresindekileri doğru yola davet edince, Firavun ile adamları hemen, "Bu apaçık bir sihir ve sihirbazlık işidir." dediler. Aslında iç dünyalarında gördüklerinin sihir, duyduklarının da sihirbazın sözleri olmadığını anlamışlardı, fakat büyüklük taslayıp kibirlenmeleri sebebi ile gerçeği çarpıtıp inkâr ettiler, bu sebepten bak bakalım sonları nasıl oldu.

15 Biz geçmişte Davud ve Süleyman'a da ilim ve hükümranlık vermiştik, bu yüzden onlar, "Bizi insanların çoğundan, bu bilgilerle üstün kılan Allah'a hamdolsun." diyerek şükrederlerdi.

16 Süleyman, babası Davud'dan sonra hükümdarlık makamına geçti ve kavmine şöyle seslendi: "Ey kavmim! Bize kuşların seslerinin ne anlama geldiği, onlarla anlaşabilme yeteneği ve bununla birlikte insanların yaratılış sebeplerinin bilgisi de bahşedildi. Bunlar Allah'ın apaçık lütuflarıdır."

17-19 Bir gün Süleyman kendi yerli halkından, yabancılardan (cinlerden) ve kuşlardan oluşan ordusunu toplayıp yola çıktı, Karınca Vadisi'ne gelince vadinin halkından olan birisi kavmine şöyle seslendi:

"Ey Karınca Vadisi'nin Halkı! Hemen evlerinize girin ki, Süleyman'ın ordusunun size bir zararı dokunmasın." Süleyman bu sözleri duyunca tebessüm etti ve ardından da, "Rabbim bana, ana ve babama bahşettiğin sayısız nimetlere şükretmeyi, her zaman Seni razı edecek işler yapmayı nasip eyle, şefkat ve merhametinle hayırlı, erdemli kulların zümresinden olmayı lütfeyle." diye dua etti.

20-26 Bir gün de, Süleyman kuşlarını denetliyordu ki, Hüdhüd'ün aralarında olmadığını gördü ve diğerlerine sordu, "Hüdhüd'ü aranızda göremiyorum, yoksa yine kayıplara mı karıştı? Bu sefer bana geçerli bir mazeret bildirmezse ona ağır bir ceza vereceğim ya da boynunu vuracağım. Derken çok geçmeden Hüdhüd çıkıp geldi ve Süleyman'a, "Ben senin henüz bilmediğin bir şeyi öğrendim, sana Sebe Halkı ile ilgili haberler getirdim. Orada bir kadının halkına yöneticilik yaptığını, her türlü yetkiye sahip olduğunu gördüm, üstelik bir de muhteşem tahtı var fakat O'nun halkı Allah'la birlikte Güneş'i ilah edinmiş, ona da tapıyorlar, şeytan da onlara yaptıkları bu işi cazip göstermiş ve yoldan çıkarmış, bu yüzden de doğru yolu bulamayacak hale gelmişler. Hâlbuki göklerde ve yerde gizli, saklı olanı aklımızdan geçirdiklerimizi ve yaptıklarımızın hepsini bilen Allah'tır ve O'ndan başka hükümlerine boyun eğilecek ilah yoktur, onların da arşın Rabbine inanarak yaşaması gerekmez mi?" dedi.

27 Bunun üzerine Süleyman da Hüdhüd'e, "Göreceğiz bakalım bu söylediklerin doğru mu, yoksa Sebe halkı hakkında yalan mı söylüyorsun?" dedi.

28 Bir süre sonra da Süleyman Hüdhüd'ü çağırıp, "Şu mektubu onlara ulaştır, bak bakalım benim mektubuma karşı nasıl bir tavır takınacaklar, daha sonra da dönüp bana gördüklerini anlat." dedi.

29-31 Kadın hükümdar, Süleyman'dan gelen mektubu okuduktan sonra kurmaylarını toplayıp onlara şöyle dedi: "Bana Süleyman'dan çok önemli bir mektup geldi mektup Rahman ve Rahim olan Allah adına diyerek başlıyor, ardından da, "Sakın bana büyüklük taslayıp da Allah adına yaptığım davetin önemini küçümsemeyin, kendi arzunuzla ve gönülden Allah'ın daveti hayat nizamına teslim olmak için bana gelin."

32-35 Sebe melikesi kurmaylarına bu mektubu okuduktan sonra onlara sordu, "Efendiler, karşılaştığımız bu durumda ne yapmamız gerektiği konusundaki görüşleriniz nedir? Ben sizlerin görüşlerinizi almadan karar verip, cevap vermek istemiyorum."

Melikenin seçkin kurmayları da ona şöyle dediler: "Bizler güçlü ve savaşçı bir milletiz, savaşmak konusunda bize güvenebilirsin fakat yine de karar senin."

Bunları dinleyen melike de onlara, "Gerçek şu ki, hükümdarlar bir ülkeye girdiklerinde oranın altını üstüne getirir, o ülke halkının ileri gelenlerini de hor ve hakir duruma düşürürler. İşte onların hepsi böyle yapar, bu sebeple ben onlara bir hediye göndereceğim ve elçilerimize karşı nasıl tepki vereceklerini göreceğiz." dedi.

36-37 Melikenin elçileri hediyeleri ile Süleyman'a gelince, Süleyman onlara şöyle dedi: "Siz beni hediyelere kanacak, ya da servetine servet katmak isteyen biri mi sanıyorsunuz? Allah'ın bana bahşettiği doğru yol nimeti, sizin bana vermek istediklerinizden çok daha değerli ve hayırlıdır, sizlerin hediyesi ancak sizler gibi geçici, dünya hayatından başka hayat kabul etmeyenler için değerlidir. Şimdi sizi bu hediyelerle gönderenlere dönüp onlara şu mesajımı iletin: Yaratılışlarının sebebi olan sınırlarını Allah'ın belirlediği hayat nizamına yönelip iman etmezlerse andolsun karşı konulmaz bir güçle üzerlerine yürüyüp, onları küçük düşürülmüş bir halde hor ve hakir olarak o ülkeden çıkarırız."

38-40 Süleyman, elçilerin ülkelerine dönmelerinin ardından, Sebe melikesinin kendisi ile görüşmek üzere geleceğini düşündüğü için maharetli sanatkârlarını toplayıp onlara dedi ki: "Siz ey becerikli sanatkârlarım! Melike ve adamları gönülden teslim olmak üzere bize gelinceye kadar, içinizden hanginiz onun tahtının aynısını yapıp bana getirebilirsiniz?"

Bunun üzerine Süleyman'ın hizmetinde olan yabancı mahir bir zanaatkâr (sanatkâr), Süleyman'a, "Ben sana onu, sen oturduğun yerden kalkmadan yapar getiririm, çünkü bu konuda kabiliyetli, bilgili ve güçlü biriyim." dedi. Orada bulunan ve kitabi bilgilerle donanımlı başka biri de Süleyman'a, "Ben o tahtı sana göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir zamanda yapar getiririm." dedi. Ve bir süre sonra da tahtı yapıp Süleyman'ın önüne getirdi. Süleyman onu görünce "Bunu görüp yaşamak da bana Rabbimin bir lütfudur. Rabbim beni bahşettiği güç ve nimetlerle kendisine şükür mü edeceğim, yoksa nankörlük mü edeceğim diye sınıyor. Her kim Allah'a teslim olarak yaşarsa kendisine iyilik, kim de O'ndan yüz çevirirse kendisine kötülük yapmış olur. Allah hiç kimsenin şükrüne muhtaç değildir. O, dünya hayatında herkese karşı çok cömerttir. Mü'minlere karşı şefkatli ve merhametlidir." diyerek dua etti.

41 Süleyman bunların ardından da sözlerine şöyle devam etti. "Bu taht üzerinde birtakım değişiklikler yapın bakalım, kendisinin ki ile bunun arasındaki farklılıkları görüp anlayabilecek mi, yoksa anlamayacak mı?"

42-43 Sebe melikesi olan kadın, Süleyman'ın huzuruna gelince de Süleyman ona, "Senin tahtın da böyle miydi?" diye sordu. O da, "Evet, bu sanki benim tahtım." dedi. Fakat taht üzerindeki ayrıntıları, değişiklikleri fark etmedi. Süleyman da orada bulunanlara dönüp, "Gerçeğin bilgisi bize önce verildiği için, Allah'a teslim olup Müslüman olmuştuk ama Melike ve kavmi Allah'la birlikte başka ilahlar edindiler ve ilah edindikleri de onları Müslüman olmaktan alıkoymuştur. Çünkü onlar müşrik olarak yaşamaya yatkın bir kavimdi." dedi.

44 Sebe melikesi sarayın salonuna davet edildi. Melike salonun billur camdan yapılmış zeminini görünce su zannederek eteklerini toplamaya başladı. Bunu gören Süleyman, melikeye, "Zemini su değil, fakat su izlenimi veren billur camdan yapılmıştır." deyince, melike: "Rabbim! Ben bunca yıl güneşi ilah kabul etmekle kendime yazık etmişim, şimdi ben de Süleyman'la birlikte âlemlerin Rabbine teslim oldum." dedi.

45-46 Biz vaktiyle Semûd kavmine de soydaşları Salih'i peygamber olarak göndermiştik. Salih de kavmini Allah'ın davetine uymaya çağırmıştı. Fakat onlara bu tebliğ ulaşınca, birbirlerine hasım iki gruba ayrıldılar. Bu durum karşısında Salih de onlara, "Ey kavmim! Yaratılışınızın sebebi olan Allah merkezli bir hayat nizamına iman edip, ona uygun yaşayıp da niçin dünyada ve âhirette mutlu olmayı seçmiyorsunuz! Âdeta bir an önce azap gelsin diye azgınlık, isyan ve inkârda direniyorsunuz? Hâlbuki tevbe edip Allah'tan bağışlanma diler, doğruya yönelirseniz Allah'ın affı ve merhametine kavuşursunuz." dedi.

47 Kavmi ise Salih'e dönüp, "Biz senin ve seninle beraber olanların yüzünden, başımıza uğursuzluk geleceğine inanıyoruz." dediler. Salih de onlara, "Başınıza gelen ve gelecek olan uğursuzluklar, sizin şirk ve küfürde inatla direnmeniz sebebiyledir. Allah sizleri bu uyarılarla sınamaktadır." dedi.

48-49 Salih'in kavminin yaşadığı şehri, dokuz kişilik bir çete yönetmekte idi, bunlar dirlik düzen tanımayan bozguncu ve zorba kimselerdi. Salih'in davetinden rahatsız olan bu çete, aralarında anlaşarak bir gece Salih ve onunla birlikte olanların evlerine baskın yapıp hepsini ortadan kaldırmaya karar verdiler, ardından onların kanını dava edecek olanlara gidip, "Bizim bunu yapanlarla bir ilişiğimiz, ilgimiz yok. Bizler doğrudan yana olan ve doğruları söyleyen kimseleriz." demek üzere de anlaştılar.

50 Onlar akılları sıra böyle bir tuzak kurdular, fakat Biz onların tuzaklarını boşa çıkardık, üstelik bunun farkına bile varmadılar.

51-53 Bak bakalım onların kurdukları tuzakların akıbeti ne oldu, Biz o tuzakların içinden mü'min olanları kurtarıp, geride kalanların tamamını azabımızla helak edip ortadan kaldırdık. Şimdi onların geçmişte yaşadıkları yerler bomboş ve ıpıssız kaldı. Salih'in kıssasında aklını işletip düşünenler için alınacak dersler vardır.

54-56 Biz vaktiyle Lût'u da peygamber olarak göndermiştik. O da kavmine şöyle demişti: "Siz nasıl oluyor da, insan fıtratına uygun olmayan o iğrenç, utanmazlığı

yapabiliyor, kadınları bırakıp da erkeklere yöneliyorsunuz? Siz gerçekten çok sapık, ahlaksız, rezil bir toplumsunuz."

Buna karşılık kavmi de, kendi aralarında toplanıp dediler ki: "Biz Lût ve onunla beraber olanları memleketimizden çıkaralım, belli ki bunlar güya temiz kalmak isteyen kimselermiş."

57-58 Biz de Lût ve ailesini bu müşrik, kâfir ve sapık kavmin içinden kurtardık, azabı hak eden karısını da, azabı hak edenlerle birlikte helak ettik.

Onların üzerlerine yağmur gibi taş yağdırdık. Uyarılıp, davet edildikleri ahlak ile yaşamaktan yüz çevirenlerin üzerlerine yağan bu taş yağmuru gerçekten çok korkunçtu.

59-62 De ki: "Övülüp, şükredilmeye layık olan yalnızca Allah'tır. Selam olsun O'nun seçtiği peygamberlerine ve onların izinden gidenlere. Ey müşrikler! Şimdi söyleyin bakalım üstün olan ilah Allah mı, yoksa sizin uydurduğunuz sahte ilahlarınız mı?"

Ey Allah'ın davetine kulaklarını tıkayan, gözlerini kapayanlar! Bir düşünün bakalım, gökleri ve yeri yaratan, gökten su indirip onunla eşsiz güzellikte bağlar, bahçeler yetiştiren Allah iken ve siz o bahçelerdeki bir tek ağacı bile ne yaratabilir ne de yetiştiremezken Allah'la birlikte başka ilah edinmek hiç olacak iş mi? Fakat onlar yine de bu hakikatlere sırtlarını dönüyorlar.

Yeryüzünün nasıl böyle yaşamanıza uygun hale getirilmiş olduğunu, vadiler arasında akıtılan ırmakları, üzerine yerleştirilmiş olan sarsılmaz dağları, birinin suyu tuzlu ve acı, diğerinin suyu tatlı olan iki büyük su kütlesini birleştirip, sularını aralarına koyduğu engelle birbirine karıştırmadan yaratan, Allah'ı düşünün. Gerçek ilah O mu yoksa O'nunla birlikte ilah edinip de Allah'a ortak koştuklarınız mı? Bunları görüp düşünenler için Allah'tan başka ilah edinmek mümkün mü? Buna rağmen birçok insan bunları görmezlikten gelmektedirler. Peki darda kalmış olanın duasına karşılık verecek, yardımına yetişecek olan ve yeryüzünde sizden öncekilere de, size de rızkı veren Allah'la birlikte başka ilahlar edinip, O'na şirk koşmak nankörlük değil de nedir? Ne kadar az düşünüyor ve gerçeklere gözünüzü, gönlünüzü kapatıyorsunuz.

63 Karanın ve denizin karanlıklarında, sizin yol bulmanızı sağlayan, yağmurun önünden rüzgârları müjdeci olarak gönderen ve bunca nimetleri yaratan Allah dururken, Allah'la birlikte başka ilah edinip de hayatınızın nizamını ona kurduracak ve Allah'a ortak mı koşacaksınız?

64-65 Sizi ilkin yaratan ve sonra da tekrar yaratmaya devam eden, öldükten sonra da yeniden diriltecek olan ve size hem gökten hem de yerden rızıklar veren Allah'a rağmen O'nunla birlikte başka ilahlar mı edineceksiniz? Sen böylelerine de ki: "Şayet Allah'a ortak koşmakta ısrarla direniyorsanız o halde deliliniz varsa getirin de görelim."

Ey Peygamber! Bir de onlara de ki: "Göklerde ve yerde Allah'tan başka hiç kimse gaybı bilemez, hiç kimse öldükten sonra ne zaman diriltileceğini de bilemez. Bunları yalnızca Allah bilir."

66 Âhiret ve Hesap Günü konusunda sürekli uyarılmalarına rağmen, müşrik ve kâfirlikte direnenler, yine de onun gerçekleşeceğinden şüphe etmekteler ve uyarılara karşı kulaklarını tıkamaktalar.

67-70 Bir kısım müşrikler de şöyle derler: "Biz ve atalarımız, ölüp toprağa karıştıktan sonra yeniden diriltileceğiz öyle mi? Bize anlatılan bu mesele atalarımıza da anlatılmıştı, bunlar eskilerin uydurmalarından başka şeyler değiller."

Onlara de ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın da Allah'a ortak koşup, âhireti inkâr edenlerin akıbetleri nasıl olmuş bir düşünün."

Sen Allah'ı layıkıyla tanımamış olanların söylediklerinden hüzne kapılıp üzülme.

71-75 Onların sana, "Mademki doğru söylüyorsun, bu söylediğin ölümden sonra yeniden diriliş ve azap vaadi ne zaman gerçekleşecek." demelerine karşılık sen de onlara de ki: "O çarçabuk gelsin de görelim dediğiniz azabın bir kısmı belki de peşinize düşmüştür bile."

Böyleleri şunu iyi bilsinler ki, senin Rabbin onların hak ettikleri cezayı hemen vermeyip, onlara süre tanıyıp fırsat vermekle çok lütufkâr davranmaktadır ama insanların çoğu bunu bilip anlamazlar.

Ayrıca senin Rabbin, onların kalplerinde gizlediklerini de, açığa vurduklarını da çok iyi bilmektedir. Gökte ve yerde insanlar için gizli ve bilinmez olan her şey O'nun bilgisi dahilinde, kayıt altındadır.

76-77 Bu Kur'an, İsrailoğullarının üzerlerinde tartışıp ayrılığa düştükleri konulara da açıklık getirmektedir.

Yine bu Kur'an yaratılış amaçlarını düşünenler için, nasıl yaşamaları gerektiğini açıklayan, doğru yol rehberi ve rahmet kaynağıdır.

78-79 Şüphesiz Senin Rabbin tüm insanlar arasında, hak ettikleri ile hüküm verecektir. Çünkü O adil, güçlü, üstün olan ve her şeyi hakkıyla bilendir.

Sen yalnızca Rabbine güven! O'nun davet ettiği hayat nizamı, doğru olanın ta kendisidir.

80-81 Sen ölülere daveti işittiremezsin, arkasını dönüp kaçanlara da duyuramaz, gerçeğe karşı kör gibi davrananlara gerçeği gösteremez, doğru yola yöneltemezsin. Sen ancak yaratılış sebeplerini öğrenip ona göre yaşamak isteyenlere işittirebilirsin.

82-85 Allah'ın vaat ettiği Kıyamet'le birlikte, Azap Günü geldiğinde, yerden bir dabbe (canlı) çıkarıp insanların çoğunun davetimize gönülden inanıp, gereklerini yerine getirmedikleri için azabı hak ettiklerini duyuracağız.

O Gün her ümmetten âyetlerimizi yalan sayıp, Allah adına yapılan davetten yüz çevirenleri gruplar halinde toplayıp, azap yerine sürükleyeceğiz. Oraya geldiklerinde de onlara, "Biz, size doğru olan hayat nizamı ile ahlakını anlayıp, kavrama yetenekleri bahşetmiş, peygamberler ve kitaplarla da davet etmiştik, bütün bunlara rağmen, sizler umursamayıp, düşünmeden reddettiniz ve böylece bugün için hiç hazırlık yapmadınız." denilecek ve hak ettikleri azap karşılarına çıkarılınca da, ne söyleyecek sözleri, ne de söz söyleyecek halleri olmayacak.

86 Gerçeği inkâra kendilerini şartlandırmış olanlar, dinlenesiniz diye geceyi karanlık, çalışasınız diye de gündüzü aydınlık olarak yarattığımızı görmediler mi? Doğrusu bunda inanan bir kavim için âyetler vardır.

87 Gerçekleşeceği kesin olan, o Kıyamet Günü geldiğinde Sûr'a üflenecek ve Allah'ın dilediği kimseler dışında, göklerde ve yerde bulunan herkes, tarifi imkânsız bir korkuya kapılacak ve sonra da başları öne eğik olarak Allah'ın huzuruna çıkarılacaklar.

88 Sizin yerinden oynatılmaz sandığınız dağlar, bulutlar gibi akıp giderler. İşte bunlar her şeyi şaşmaz bir nizam ve yasalara bağlayan Allah'ın ilminin ve kudretinin eseridir. Şüphesiz Allah insanların yapıp ettikleri ve yapmaları gerekirken de yapmadıkları her şeyden haberdardır.

89 Her kim, Rabbinin huzuruna iyiliklerle çıkarsa, buna karşılık daha hayırlısını elde edecektir. Allah'a iman ederek sorumluluklarını yerine getirenler Kıyamet Günü'nün dehşetinden korunacaklar.

90 Allah'ın huzuruna bu gerçeklerden yüz çevirmiş olarak getirilenler ise yüzükoyun sürüklenerek cehennem ateşine atılacaklar ve onlara, "Dünya hayatında yaptıklarınızın karşılığı budur." denilecek.

91-93 Ey Peygamber! Sen şirk ve küfründe inatla direnenlere de ki: "Ben yalnızca Allah'ın mübarek kıldığı bu şehrin ve her şeyin Rabbi olan Allah'a kulluk etmekle emrolundum; zira O, her şeyin sahibidir. O'nun daveti hayat nizamına uymaktan daha doğru ne olabilir?

Ben Kur'an'ı insanlara okuyup ulaştırmakla görevlendirildim. Bundan sonra kim Kur'an ile davet edildiği hayatı yaşamaya yönelirse doğru yolu bulmuş olur, kim de sırt döner ve reddederse ona da de ki: "Ben sadece bir uyarıcıyım." Onlara şunu da söyle: "Övülüp, şükredilmeye layık olan bizleri yaratıp, bunca nimetlerle donatan ve doğru yolu gösteren Allah'tır, O vaat ettiği her şeyi zamanı gelince size gösterecek, siz de onları görünce gerçeği anlayacaksınız. Rabbiniz yaptıklarınızdan asla habersiz değildir."

49- KASAS SÛRESİ

Mekkî sûre olup 88 âyettir.

Kasas: Kıssalar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 (Tâ. Sin. Mim.) İçinizden dinleyen ya da okuyanın anlayacağı harflerden oluşan kelimelerle ilâhi gerçekler size apaçık bildirilmektedir.

3 Ey Peygamber! Yaratılışının sebebini düşünüp de, ona uygun yaşamak isteyen kimselere öğüt ve ibret olsun diye, sana Musa ile Firavun arasında yaşanmış olan bazı kıssaları bildireceğiz.

4 Vaktiyle Firavun Mısır'da, halkı zorbalıkla sınıflara ayırıp, bunlardan bir kısmını da çok zayıf ve güçsüz hale düşürmek için erkek çocuklarını öldürüp kadınlarını sağ bırakıyordu, çünkü o çok zalim ve bozguncu biriydi.

5-8 Biz ise, yeryüzünde ezilen ve zayıf düşürülen bu insanları lütuf ve rahmetimizle zulümden kurtarıp onurlu bir toplum olarak Firavun'un ülkesine vâris olsunlar, onun ordularının ve Haman'ın korktuklarını başlarına getirsinler istedik.

İşte bunu gerçekleştirmek için de Musa'nın annesine şöyle vahyettik: "Onu bir süre emzir, şayet başına bir şey geleceğinden korkarsan, o zaman da onu nehrin sularına bırak, sakın korkma ve üzülme, çünkü Biz kesinlikle onu sana geri döndüreceğiz ve elçilerimizden biri yapacağız."

Nihayet Firavun'un ailesinden biri nehirden gelmekte olan bebeği buldu, sonunda kendileri için bir düşman ve hüzün kaynağı olacağını bilmeden, bebeğe sahiplendiler, işin gerçeğini Firavun'un Haman'ın ve askerlerinin de bilmesi mümkün değildi. Biz böyle olmasını dilemiştik.

9-10 Firavun'un karısı, "Bu çocuk bizim için bir mutluluk, bir neşe kaynağı olabilir, sakın onu öldürmeyin, belki ileride bize bir faydası da dokunabilir, bakarsın onu evlat edinebiliriz." dedi. Tabi ki işin sonunun nereye varacağını o da bilemezdi.

Diğer taraftan Musa'nın annesi, gönlü çocuğunun acısıyla o gece sabahı zor etti, şayet vaadimize güvenmesi için kalbini pekiştirmeseydik az kalsın onlara gidip, "Bu benim çocuğum." diyecekti.

11 Annesi, Musa'nın kız kardeşine, suya bıraktığı bebeğini takip etmesini söylemişti o da kimseye fark ettirmeden onu izledi.

12 Biz de, daha ilk günden Musa'ya getirilen süt annelerin sütünü emmemesini sağladık, bu sırada kız kardeşi Firavun ailesine gelerek, "Bu bebeğin bakımını sizin adınıza üstlenecek bir aile gösterebilirim." dedi.

13 Böylece de Musa'yı tekrar annesine kavuşturduk, annesinin gözü aydın olsun ve üzülmesin, Allah'ın verdiği sözün mutlaka yerine geldiğini görsün, bilsin diye fakat insanların çoğu Allah'ın sözünün mutlaka yerine geleceğine inanmazlar.

14 Derken, Musa ergenlik çağına gelip olgunlaşınca, kendisine doğru ile yanlışı birbirlerinden ayırt edebilecek güçlü bir muhakeme yeteneği bahşettik. İşte Biz Allah'a itaat etmeye arzulu olan kimseleri böyle ödüllendiririz.

15-16 Musa, bir gün halkın çoğu evinde istirahatteyken, sokakların tenha olduğu vakitte şehre indi ve biri kendi halkından, diğeri de düşmanları olan yerli halktan iki kişinin kavga ettiğini gördü, kendi halkından olan kişi Musa'dan yardım istedi. Bunun üzerine Musa da karşı tarafa mensup olana bir yumruk atarak ölümüne sebep oldu, sonra da kendini toparlar toparlamaz, "Eyvah ben ne yaptım? Şeytan'ın kışkırtmasına kapıldım onun oyununa geldim, tuzağına düştüm şeytan insanı yoldan çıkaran apaçık bir düşmandır." dedi.

Sonra da, "Rabbim ben böyle bir iş yaparak kendime yazık ettim ne olur beni bağışla." diye dua etti. Allah da onu bağışladı, çünkü Allah tevbe edip, doğruya yönelenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

17 Ardından da Musa, "Ey Rabbim! Bana bahşettiğin bunca nimetlerin hakkı için bir daha asla suçlulara arka çıkmayacağım." diye söz verdi.

18-19 Ertesi sabah Musa, korku dolu gözlerle şehirde etrafı gözetlerken, bir de baktı ki dün kendisinden yardım isteyen adam, bu gün de onu yardımına çağırıyor Musa ona dönüp, "Sen gerçekten zıvanadan çıkmış, azgın birisin benden uzak dur." dedi ve bu arada kavgayı ayırmak için araya girip karşı taraftan olan adamı tutmaya çalışınca, o adamda Musa'ya, "Daha dün öldürdüğün adam gibi beni de mi öldürmek istiyorsun ey Musa! Senin amacın kavgayı ayırmak değil ülkenin başına zorba kesilmektir." dedi.

20-21 Tam da o sırada şehrin öteki ucundan bir adam koşarak geldi ve Musa'ya, "Ey Musa! Ülkenin ileri gelenleri toplandı ve seni öldürmek için görüşme halindeler, sen bir an önce bu şehri terk et, gerçek şu ki ben senin iyiliğini isteyenlerdenim." dedi.

Bunun üzerine Musa korku içinde etrafı gözetleyerek şehirden ayrıldı, bir yandan da, "Rabbim beni bu zalim toplumdan kurtar." diye dua ediyordu.

22-23 Musa bu duygularla Medyen istikametine doğru yöneldi ve kendi kendine de, "Ümit ediyorum ki, Rabbim beni doğru yola yönlendirir." diyordu.

Nihayet Medyen'de su kuyularının bulunduğu bir yere ulaşınca, orada hayvanlarını sulamakta olan bir grup insanla karşılaştı, onların az ötesinde ise iki kadın, hayvanlarının başında sulama sırasının kendilerine gelmesini bekliyorlardı, Musa onların yanına gidip, "Size nasıl yardımcı olabilirim." deyince onlar da: "Biz bu çobanların hayvanlarını sulayıp çekilmesini bekliyoruz, kadın olduğumuz için de çok yakın duramıyoruz, babamız da çok yaşlı, o da bizimle gelemiyor." dediler.

24-28 Musa o kadınların hayvanlarını suladı ardından da gölge bir yere çekilip, "Rabbim bana bahşedeceğin her hayra öyle muhtacım ki." diyerek dua etti.

Az sonra hayvanlarının sulanmasına yardım ettiği kızlardan birisi utana sıkıla çıka geldi ve Musa'ya, "Babam bize yardımından dolayı ikramda bulunmak üzere seni davet ediyor." dedi. Musa bunun üzerine evlerine gidince, başından geçenleri de kızların babasına anlattı. O da, "Korkma, artık o zalim kavmin elinden kurtulmuş oldun." dedi.

Kızlardan birisi bu arada, "Babacığım, onu ücretli olarak yanında tut, ücret karşılığında tutabileceğin güçlü ve güvenilir biri olacağından eminim." dedi. Kızların babası Musa'ya dönerek, "Benim yanımda sekiz yıl çalışmayı kabul edersen, ben de

bu kızlarımdan birini sana nikâhlamak isterim, şayet bu süreyi on yıla tamamlamak istersen artık onun kararını da o zaman sen ver, zira ben seni bu konuda zorlamak istemem. İnşallah sen de beni dürüst ve erdemli davranan birisi olarak bulursun." dedi.

Musa da ona, "Bunu ben de kabul ediyorum böylece anlaşmış olalım, bu iki süreden hangisini doldurursam doldurayım, bana karşı bir kırgınlık olmasın bu söylediklerimize Allah da şahit olsun." diyerek işe başladı.

29-32 Musa belirlenen süreyi tamamladıktan sonra, ailesini de yanına alarak Mısır'a doğru yola çıktı. Sina Dağı'nın yakınına geldiklerinde ise dağın yamacında bir ateşin aydınlığını gördü ve yanındakilere, "Siz burada bekleyin ben ateşin yanına gidip, belki oradan bir ateş koru ve yol ile ilgili de bir haber getirebilirim." diyerek ateşi gördüğü yere yöneldi oraya yaklaşınca o bereketli ve mübarek yerde, vadinin sağ yanındaki bir ağaç istikametinden kendisine, "Ey Musa! Ben âlemlerin Rabbi olan Allah'ım." diye seslenildi. Arkasından da asanı yere bırak denildi. Musa da asasını yere bırakınca asasının bir yılana dönüşüp hızla hareket ettiğini görünce, ardına bakmadan korkuyla koşmaya başladı, bunun üzerine Allah, "Ey Musa! Geri dön ve korkma, yaklaş, burada güvendesin. Şimdi de elini koynuna sok, elin de koynundan kusursuz bir beyazlıkta parlayan bir ışık kaynağı olarak çıkacak artık korkunu yen, kendini toparla, kaygılarından uzaklaş. İşte bu iki mucize senin Firavun ve kavmine peygamber olarak gönderilmenin delili olan alametlerdendir, onlar müşrik ve kâfir oldukları için de zalim bir kavimdir."

33-35 Musa, "Ey Rabbim! Ben onlardan birini öldürdüm, bu yüzden onların da beni öldürmelerinden korkarım, Kardeşim Harun'un konuşma üslubu daha düzgün, daha akıcı, onu da bana destek, yardımcı ve beni doğrulayıcı olarak görevlendir, çünkü onların bana inanmayacaklarından da korkarım." dedi.

Allah da şöyle buyurdu: "Senin gücünü kardeşin Harun ile destekleyeceğiz ve ikinizi de öylesine etkili ve güçlü kılacağız ki size asla zarar veremeyecekler, âyetlerimiz sayesinde siz ve sizi izleyenler galip geleceksiniz."

36 Musa, Firavun ve adamlarının karşısına çıkıp, onları yaratılışlarının sebebi olan, sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayat nizamına apaçık âyetlerle ve kendisine verilen peygamberliğinin delili mucizelerle davet edince, Firavun ve nizamının yöneticileri hemen, "Bu söyledikleri önceden planlanmış, bizim gibi ölümlü bir beşer tarafından uydurulmuş, büyücü sözlerinden ve sihirbazın yaptıklarından başka bir

şey değil, biz atalarımızdan da Musa'nın söylediklerini doğrulayacak ona benzer şeyler işitmedik." dediler.

37 Bunun üzerine Musa da onlara, "Ben Rabbimin katından doğru yolu bildirmek ve o yola rehberlik etmek için gönderilmiş bir elçiyim. Kâinatta olan her şeyin sahibi Allah'tır ve sonunda kime neyin kalacağını da yalnız O bilir. Gerçek Rab ve ilah yalnızca Allah'tır, zalimler Allah'ın azabından asla kurtulamazlar." dedi.

38 Firavun, Musa'nın söylediklerine karşı kendi adamlarına dönerek, "Efendiler! Ben sizler için kendimden başka ilah tanımıyorum, o itibarla hayat nizamınızı ancak ben belirlerim, yasalarınızı ben yaparım." Sonra da, "Ey Haman! Sen şu tuğla yaptığın ocağı harekete geçir, çamurunu pişirip bana tuğlalardan öyle yüksek bir kule yap ki Musa'nın ilahına çıkıp, onunla görüşeyim, gerçi ben Musa'nın söylediklerine inanacak biri de değilim." dedi.

39-40 Firavun ve askerleri böyle alaycı tavırlarla böbürlenip, büyüklendiler ve sandılar ki sonunda bizim huzurumuza hiç çıkmayacaklar. İşte bu yüzden Biz de Firavun ve askerlerini kıskıvrak yakalayıp, denizde helak ettik. İlahlık taslayan zalimlerin sonuna bir bakın bakalım.

41-42 Firavun ve benzerleri insanları ateşe çağıran rehberler oldular. Kıyamet Günü onlara asla yardım edilmez, dünya hayatında da onları arkalarından lanetle anılan kimseler yaptık, Kıyamet Günü'nde ise aşağılık, iğrenç ve küçük düşürülmüşler olacaklar.

43 Gerçek şu ki, Biz daha önceki müşrik ve kâfirlikte direnen nesilleri, bu tutumları sebebi ile azaba uğratıp helak ettikten sonra da, Musa'ya insanlar için doğru yol rehberi ve hidayet kitabı olmak üzere rahmet kaynağını verdik ki, akıllarını kullanıp sorumluluklarını yerine getirsinler.

44-47 Ey Muhammed! Biz bunları Musa'ya bildirirken sen o vadinin yakınında değildin ve o kavmin yaşadıklarından da habersizdin. Biz onlarla senin aranda nice nesiller yarattık ve sen Medyen halkı arasında yaşamış ve bunları onlardan duyup öğrenmiş biri de değilsin. Seni peygamber olarak seçip bunları âyetlerimizle bildiren Biziz.

Sen, kendilerine uzunca bir süre peygamber gelmemiş bir kavmi, hakikate davet edip uyarasın diye Rabbinden bir rahmet olarak gönderilen peygambersin. Olur ki, Allah adına yaptığın daveti düşünüp de doğru olana uyarlar.

Ayrıca bu şirk ve küfür bataklığında yaşayanlar, elleriyle işledikleri günahlar sebebiyle başlarına bir musibet geldiğinde, "Ey Rabbimiz! Bize bir peygamber gönderseydin, biz de âyetlerinle bildirdiğin mesajlarına uyardık. Başımıza da bu musibetler gelmezdi ve mü'minlerden olurduk" diyerek mazeret beyan etmesinler diye, seni de kavmine peygamber olarak gönderdik.

48 Kendilerini ilâhî nizam ve ahlaka davet eden peygamber geldiğinde bu defa da, "Musa'ya verilen mucizelerin benzeri Muhammed'e de verilseydi ya." dediler. Peki, ama müşrikler daha önce Musa'ya verilen mucizeleri görmelerine rağmen, inkârlarında direnip Musa ve Harun için "Bunlar göz boyayıcı sihirbazlar" deyip de davete sırtlarını dönmediler mi? Ayrıca bunların birçoğu da "Biz Musa'ya verilen kitabı da sana verileni de reddediyoruz." diyorlar.

49 Ey Peygamber! Onlara de ki: "Allah katından gönderilmiş olan bu kitapla davet edildiğiniz hayat nizamından daha doğru yol gösteren bir kitap varsa getirin, ben de ona uyayım."

50 Senin bu çağrına karşılık veremiyorlarsa ki, daha doğrusunu ortaya koyup veremeyeceklerdir. Şunu iyi bil ki, onlar kendi bencil, keyfî ve boş heveslerinin peşindeler.

Allah'ın kitap ve peygamberlerle rehberlik ettiği doğru yolu bırakıp da kendi bencil heveslerine uyanlardan daha sapık kim olabilir? Allah böylesi inatçı müşrik, kâfir ve zalim toplumu zorla doğru yoluna iletmez.

51-53 Biz, iyice anlaşılsın, düşünülüp öğüt alınsın ve bilinçlenilsin diye, âyetlerimizi bölüm, bölüm birbiri ardınca indiriyoruz.

Kendilerine daha önce kitap verdiklerimizden bazıları, ellerindeki kitapların içlerinde kalan, doğruları tasdik eden, bu Kur'an'a da inanırlar ve Kur'an onlara okunduğu zaman onlar da: "Biz bu kitapla yapılan davete hemen uyarız, çünkü bu bize Rabbimizden gelen bir mesajdır. Zaten biz, Kur'an bize ulaşmadan önce de Rabbimize boyun eğmek isteyen kimselerdik." derler.

54-55 İşte böylelerinin Allah'ın davetine yürekten yönelmeleri, kötülüğü iyilikle defetme çabaları ve kendilerine verdiklerimizden bu yolda harcamaları sebebiyle ödülleri kat kat artırılacak.

Bu kimseler gereksiz ve boş sözlerden yüz çevirirler, bunlarla uğraşanlarla karşılaştıkların da onlara: "Bizim yaptıklarımızın sorumluluğu bize, sizin yaptıklarınızın

sorumluluğu da sizedir, bizimle uğraşmayın, bizden uzak durun, biz kendini bilmez, nankör ve cahillerle bir arada bulunmak istemeyiz." derler.

56 Şüphesiz sen, sevdiklerini yaratılış sebepleri olan doğru yola yöneltemezsin. Ancak Allah, buna talip olup layık olanı doğru yola yöneltir çünkü yalnızca O bilir kimin gönülden bunu istediğini ve buna layık olduğunu.

57 Bir kısım müşrikler, Peygamber'e "Şayet biz senin davetini kabul edersek, atalarımızın nizamını yıkmaya çalışmakla suçlanıp yerimizden yurdumuzdan sökülüp atılır, mevcut nizamlarını korumak adına zulme uğratılırız." diyorlar.

Oysa Biz onların çıplak kayalardan oluşan o şehirlerini her türlü ürünün toplanıp rızık olarak getirildiği ve Kâbe'den dolayı da güvenilir bir yer kılmadık mı, daha fazlasını yapacağımızı hiç düşünmüyorlar mı?

58 Biz geçmişte refahtan, lüksten şımarıp azgınlaşan, nice kavimleri azabımızla helak ettik. Bakın, işte onların boş kalan yurtları ve evleri, onlardan sonra da içlerinden kurtardığımız mü'minler dışında, oralarda yerleşen olmadı. Zaten her yerin ve her şeyin gerçek sahibi Allah'tır.

59 Senin Rabbin, bir toplumun ana merkezine âyetlerimizi tebliğ eden bir elçi göndermedikçe o toplumu helak etmez. Biz ancak şirk ve küfür nizamlarını inatla devam ettirmek isteyen toplumları azabımızla helak ederiz.

60 Ey insanlar! Dünya hayatında size verilen her şey kısa vadeli ve geçicidir. Allah'ın layık gördüklerine âhirette verecekleri ise, daha hayırlı, daha güzel ve kalıcıdır. Bu gerçeği hiç düşünmez misiniz?

61-62 Şimdi kendisine tarifsiz güzellikte cennet vaat ettiğimiz ve zamanı gelince ona kavuşacak olan kimsenin durumu ile kendisine dünya hayatının nimetlerinden kısa bir süre tattırdığımız, sonra da müşrik ve kâfir olarak yaşayıp da cehennem azabını hak edenlerin durumu hiç bir olur mu?

Kıyamet Günü onlara "Allah'tan başka da ilahlar edinip O'na ortak koştuklarınız şimdi nerede?" denilecek.

63-67 O Gün haklarında azap hükmü gerçekleşmiş olanların önderleri diyecekler ki; "Rabbimiz, bizler uyarılıp davet edilmemize rağmen öğüt almayıp, nankörlük ederek azgınlaştığımız gibi doğru yoldan sapmaya yatkın kimselerin de Senin davetinden uzaklaşmalarına sebep olduk, şimdi onlarla ilişiğimiz kesilmiş olarak Sana sığınıyoruz."

Sonra da onların hepsine birden denilecek ki, "Haydi çağırın bakalım Allah'tan başka ilah edinip de peşinden gittiklerinizi." Onlar da dünya hayatlarında ilah edinmiş olduklarını yardıma çağıracaklar fakat çağırdıklarından hiç cevap alamayacaklar. Bunun üzerine hak ettikleri azap ile karşılaşacaklar. Vaktiyle âhirete iman edip Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirip de bu azapla karşılaşmasalar olmaz mıydı?

O gün onlara, dünya hayatlarında kendilerine elçilerle gönderilen mesajlara karşı tutumları sorulacak. İşte o an ileri sürecekleri hiçbir mazeret bulamayacaklar. Zaten artık o mesajlara uyma fırsatları da çoktan kaçmış olacaktır.

Ancak onların içlerinden dünya hayatlarında iken şirk ve küfürlerinden tevbe ederek, Allah'ın davetine dönmüş ve böylece salih ameller işlemiş olanlar kurtuluşa erebilirler.

68 Gerçek şu ki, Allah dilediğini yaratır ve dilediğini de elçisi olarak seçer, O'ndan başkasının böyle bir hakkı yoktur. Allah asla kendisine ortak koşulmasını istemez çünkü O sınırsız ilim ve kudret sahibi, tek yüce olandır.

69-70 Senin Rabbin olan Allah, herkesin içlerinde sakladıklarını da, açığa vurduklarını da bilir, çünkü onları yaratan O'dur ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur, kulları üzerinde hüküm koyma ve hükmetme yetkisi yalnızca O'na aittir, övülmeye ve şükredilmeye layık olan da yalnızca Allah'tır. Sonunda hepiniz O'na döndürüleceksiniz.

71 De ki: "Hiç düşündünüz mü, Allah geceyi Kıyamet Günü'ne kadar üzerinizde uzatacak olsa, O'ndan başka size ışığı getirebilecek olan başka bir ilah var mı? Gerçek bu kadar açık ve ortada iken O'nun adına yapılan davete hâlâ kulak vermeyecek misiniz?"

72 Yine onlara de ki: "Bir de şunu düşünün, Allah gündüzü Kıyamet Günü'ne kadar üzerinize uzatsa, Allah'tan başka size içinde dinlenebileceğiniz geceyi geri getirecek başka bir ilah var mı, hâlâ bu mükemmel nizamı sizin için kuran Allah'ın davetine uymayacak mısınız?"

73 Allah, size olan merhamet ve şefkatinden geceyi ve gündüzü var etti ki, geceleri dinlenesiniz, gündüz de O'nun lütfettiği nimetlerden yararlanasınız. Sizden istenen ise dünya hayatını Rabbinizin daveti olan nizam ile yaşamanızdır.

74-75 Kıyamet Günü, Allah bunca nimetlerle donattığı insanlar içinden müşrik olmayı seçenlere soracak, "Söyleyin bakalım sizin için bunca nimeti yaratan Allah iken, O'nun davetini reddedip peşine düştüğünüz ilahlarınız şimdi nerede?" Biz o gün her ümmetin gönderdiğimiz peygamberlerini şahit olarak karşılarına çıkaracağız

ve onlara, "Peygamberlerin, sizi yaratılış sebebiniz olan nizam ile yaşamaya davet etmelerine rağmen kabul etmeyişinizin delillerini getirin bakalım." diyeceğiz. O Gün onlar da gerçek Rab ve ilahın Allah olduğunu ve O'ndan başkasının yok olup gitmeye mahkûm olduğunu anlayacaklar.

76-78 Unutmayın ki Karun da Musa'nın kavminden birisiydi ve onun halkın sırtından kazandığı hazinesinin anahtarlarını ancak güçlü kuvvetli bir grup insan taşıyabiliyordu. O da bu servetinin gücü ile şımarıp böbürleniyordu.

Soydaşları da Karun'a Allah'ın bir imtihan aracı olarak nasip ettiği gücü ve serveti, dünyada O'nun bildirdiği gibi kullanması, âhireti de unutmaması gerektiğini, Allah'ın şımarık, nankör ve bozguncuları sevmediğini bildirince Karun bunu söyleyenlere dönüp, "Herkes iyi bilsin ki, ben bu servete kendi bilgim ve becerilerim sayesinde ulaştım." dedi.

Oysa Allah ondan önce de onun gibi düşünüp yaşayan ve ondan çok daha güçlü nice kimseleri bu azgınlık, kibir ve Allah'a başkaldırmaları sebebi ile azaba uğratıp helak etmiştir.

Suçu sabitleşmiş, şirki ve küfrü de tabiatı haline getirmiş kimselere azap sırasında yaptıkları ile ilgili sual bile sorulmaz.

79-80 Karun, kavminin karşısına gösterişli, süslü ve böbürlenerek çıktığında, dünya hayatından başka bir hayatı hesaba katmayan ve zengin olmanın gösteriş ve gücün peşinde olanlar derlerdi ki, "Ne olurdu sanki biz de Karun gibi zengin olabilseydik, o gerçekten çok şanslı bir insan."

Yaratılışlarının sebebini kavramış ve ona uygun yaşamaları gerektiğine iman edip, onun için gayret edenler ise Karun'a imrenenlere şöyle derlerdi: "Yazıklar olsun sizlere, Allah'ın razı olacağı amellerde bulunup da, O'nun nasip edeceği mükâfatlarına kavuşmak daha hayırlı değil midir?" Buna ancak sabırla, zorluklara göğüs gererek Allah yolunda gayret edenler kavuşabilirler.

81 Sonunda Biz de o azgın, kibirli ve zalim Karun'u, hazineleri ile birlikte yerin dibine geçirdik. Allah'a karşı hiç kimse de ona yardım edemedi ve edemezdi de.

82 Bunu görüp şahit olan ve daha dün ona imrenip, onun yerinde olmak için can atanlar bu defa şöyle demeye başladılar: "Demek ki Allah imtihan etmek için dilediğine rızkı bol verirken, dilediğine de sınırlı tutuyormuş. Şayet Allah bize merhamet etmeseydi, söylediklerimizden dolayı bizi de yerin dibine geçirirdi, anlaşılan o ki nankörler, kibirlenenler ve zalimler asla iflah olmazlar."

83-84 Biz sonsuz ve sınırsız nimetlerle donattığımız Âhiret yurdu olan cenneti, yeryüzünde büyüklük taslamayan, fesat çıkarmayan, Allah'ın daveti hayat nizamını yaşamak uğrunda, ellerinden gelen çabayı gösterenler için hazırladık. Allah'a karşı sorumluluklarının bilincinde olanların varacağı yer, daimi mutluluk yurdu olan cennet olacaktır. Her kim de yaratılış sebebi olan hakikate sırt döner ve nankörlük etmiş olarak Allah'ın huzuruna çıkarsa, yaptıklarının karşılığı azapla cezalandırılacaktır.

85 Allah, Kur'an ile farz kılıp davet ettiği hayat nizamına uyanları hak ettikleri yere döndürecek; şerefli, onurlu ve mutlu bir hayata kavuşturacaktır.

De ki! "Kimin bu davete icabet ederek hidayet ve rahmeti tercih ettiğini, kimin de sapıklığı, zulmü ve nankörlüğü hayat tarzı olarak seçtiğini Rabbim elbette ki bilmektedir."

86 Sen bu kitabın sana indirildiğini ummuyordun. Rabbiniz rahmet, merhamet ve şefkati ile sizi bununla doğruya ulaştırdı. O halde sakın müşrik ve kâfirlere her ne sebepten olursa olsun arka çıkmayın.

87-88 Allah'ın âyetleri size indirilmişken, sakın gerçeği inkâr edenler, sizi bunlara uymaktan alıkoymasın. Aksi takdirde şirk size de bulaşır. Her şey günü gelince yok olacak ve hepiniz hesap vermek üzere Allah'ın huzurunda toplanacaksınız. Allah'tan başka gerçek ilah yoktur ve yarattıkları üzerinde hüküm koyma yetkisi Allah'a aittir.

50- İSRÂ SÛRESİ

Mekkî sûre olup 111 âyettir.

İsrâ: Gece yolculuğu demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 İlmi ve gücü sınırsız olan yüce Allah, âyetlerinden bir kısmını göstermek için kulunu gecenin bir vaktinde, Mescid-i Haram'dan, çevresini mübarek kıldığı Mescid-i Aksa'ya yürüttü. Şüphesiz Allah her şeyi gören, işiten ve dilediği her şeyi yapmaya güç yetirendir.

2-3 Biz Musa'yı da (gecenin bir vaktinde yürütüp) vahye muhatap kıldık. Ona Kitab'ı verdik ve Allah'tan başkasının vekil edinilmeyeceğini bildirip İsrailoğulları için bir hidayet rehberi kıldık.

Sizler, ey Nûh'la birlikte gemide taşıdıklarımızın soyundan gelenler! Unutmayın ki atanız Nûh da, insanları bu doğrulara çağıran ve Rabbine çok şükreden bir kuldu.

4 Kitapta İsrailoğullarına şunu da bildirdik; siz uyarılarımıza aldırış etmeyip davet edildiğiniz hayat nizamına sırt dönüp kibirlenip azgınlaşarak yeryüzünde iki defa bozgunculuk çıkardınız.

5-7 Biz de azgınlaşıp başkaldırmanız sebebiyle birinci uyarının vakti geldiğinde, çok güçlü ve saldırgan kullarımızı üzerinize gönderdik, onlar da sizi yok etmek üzere ülkenize girip ev ev dolaşıp, köşe bucak talan edip, yakıp yıktılar. İşte bu yapılan uyarılara kulak asmayanlar için Allah'ın koyduğu yasasıdır.

Bundan gereken dersleri çıkarmanız ve kendinizi düzeltmeniz için bir süre sonra da düşmanlarınıza üstün gelmenizi sağladık ve size evlatlar, mallar ihsan ederek sayınızı artırdık, ayrıca şu temel kuralı bir kez daha hatırlattık: "Şayet Allah adına yapılmakta olan davete uyar da, O'nun ahlakı ile ahlaklanırsanız bunun yararını görür, kendinize iyilik etmiş olursunuz, yok eğer biz bildiğimizi yapıp kendi nizam ve ahlakımızı kendimiz oluşturacağız der, Rabbinize isyan eder, başkaldırırsanız kendinize kötülük yapar, ikinci uyarının da vaktini getirirsiniz. Nitekim siz bu uyarıyı da dikkate almayınca ikinci defa şeref ve itibarınız, düşmanlarınız tarafından ayaklar altına alındı, öncekinde olduğu gibi mabedinize girip ele geçirdikleri her şeyi paramparça ettiler."

8 Ey İsrailoğulları! Bunlardan gereken dersleri çıkarır, Rabbinizin davetine yönelirseniz, Rabbiniz size merhamet ve rahmetiyle muamele eder. Fakat yine bildiğinizi yapmaya kalkıp zulüm ve bozgunculuğa dönerseniz Biz de azap etmeye geri döneriz. Unutmayın ki böyleleri için cehennemde de çok çetin bir azap vardır.

9-11 Gerçek şu ki, gönderilmekte olan bu Kur'an, dileyeni tek doğru yola iletir ve onu yaşama gayreti içinde olan mü'minlere ödüllerinin çok büyük olacağını müjdeler.

Dünya hayatlarında yaptıklarının karşılığını âhirette göreceklerine inanmayanlara ise dehşetli bir azabın onları beklediğini haber verir. İnsan çok acelecidir, haberi verilen azabı, "Şimdiden getir de görelim." diyerek iyi bir şey ister gibi kötülükleri de ister.

12 Biz geceyi ve gündüzü de iki âyet kıldık. Kurduğumuz nizam ve ona uygun yasa gereği, gece âyetinin ardından gündüz âyetini getiriyoruz ki, Rabbinizin lütfettiği nimetlerden payınıza düşeni arayasınız, ayrıca geçip giden yılların sayısını bilip, sonunda Hesap Gününün gelip çatacağını kavrayabilesiniz. Nasıl ki gündüzün ardından gece gelmekte ise dünya hayatının ardından âhiret hayatı onu takip etmektedir. İşte bu gerçekleri kavramanız için her şeyi açık açık ve misallerle anlatmaktayız.

13-14 Biz her insanın kaderini kendi çabasına bağladık. Hesap Günü her davranışının en ince ayrıntılarına kadar kaydedilmiş sicilini boynuna asıp önüne koyacağız ve O Gün ona, "Oku bakalım sicilini, artık bugün kendi hesabını görmek için nefsin sana yeter." diyeceğiz.

15 Her kim Allah'ın daveti olan hayat nizamını seçer de, onu yaşamak uğrunda elinden gelen çabayı gösterirse, bunu kendi iyiliği için yapmış olur. Kim de Allah'ın davetinden yüz çevirirse kendisine en büyük kötülüğü yapmış olur. Hiç kimse bir başkasının günah yükünü çekecek, cezasını ortadan kaldıracak değildir.

Allah, peygamber göndermedikçe de bir topluma azap etmez.

16-17 Bir toplum Allah'ın âyetleri ile uyarılmalarına rağmen, bundan yüz çevirerek yaşamakta ısrar eder de azaba müstahak olursa, Biz de o toplumu helak etmeden önce onların refah içinde şımarmış önderleri durumundaki seçkinlerini son uyarılarımızla doğru yolda yaşamaya davet ederiz. Buna rağmen azgınlıklarına devam ederlerse işte o toplum için azapla helak edilmek kaçınılmaz olur.

Nitekim Nûh'tan sonra da nice toplumları bu sebepten helak ettik, çünkü Allah kullarının kime ve neye göre yaşadıklarından haberdardır.

18 Kim ki dünya hayatının hazları, zevkleri, serveti, şanı, şöhreti peşinde koşarak sadece geçici olan nimetlere talip olup da âhireti gözden çıkarırsa Biz de bunlardan dilediğimiz kimselere dilediğimiz kadar dünyadan pay veririz, fakat sonunda kovulmuş ve kınanmış olarak cehenneme atarız.

19 Kim de daimi olarak kalınacak âhiretteki cennet hayatının güzelliklerini isteyerek Allah merkezli bir hayatı yaşamak uğrunda çaba gösterirse, Allah katında en güzel ödüle kavuşacaktır.

20 Biz hem bu dünya hem de âhiret hayatına talip olanlara ayırım yapmadan dünya nimetlerinden, tattırırız, zira Rabbinizin nimetleri hepiniz için, hepinize yetecek kadardır.

21-24 İnsanların bir kısmını mal, mülk ve kabiliyetleri bakımından diğer bir kısmına üstün kıldık, ama unutmayın ki bu bir imtihandır asıl üstünlük ve zenginlik âhiretteki kalıcı olandır, asıl değerli olan da budur.

Ey insanoğlu! Sakın kısacık dünya hayatının geçici metalarına aldanıp da, Allah'tan başkalarını malı, mülkü, şanı, şöhreti için ilahlar edinme, sonra kınanmış, kendi başına bırakılmış olarak cehennemin köşesine atılmaya mahkûm olursun. Zira senin Rabbin sizleri hidayet üzere yaşamanız için yaratmıştır. Bu yüzden de yalnız O'na itaat edin.

Ana ve babanıza da iyilikle muamele edin, onlardan biri ya da her ikisi birden senin yanında yaşlanır ise, sakın onlara öf bile deme ve azarlama, gönül okşayıcı sözler söyle ve her ikisine de alçak gönüllü davran, merhametle kol kanat ger ve de ki: "Rabbim! Onlar beni küçüklüğümde nasıl sevgi ve şefkatle besleyip büyüttülerse, sen de onlara merhamet ve şefkatinle muamele et."

25 Ey insanlar! Rabbiniz içinizde olanları en iyi bilendir. Siz şirkinizden ve küfrünüzden tevbe edip de, O'nun davetine yürekten yönelerek salih ameller işlerseniz, O da sizi bağışlayacaktır.

26-27 Akrabandan olanlara haklarını ver, düşküne, yolda kalmışa da haklarını verip yardımını esirgeme, ayrıca da saçıp savurma! Allah israf edenleri sevmez, saçıp savurarak israf edenler şeytanın kardeşleri, yoldaşları olup çıkarlar, şeytan ise Rabbine karşı çok nankördür.

28-29 Şayet sen darda, zorda olduğun için, Rabbinden gelecek yardımı bekler vaziyette isen ve bu sebepten muhtaç olana el uzatamıyorsan, hiç olmazsa onlara gönül alıcı sözler söyle, eli sıkı cimri olmaktan gereksiz yere har vurup harman savurarak ölçüsüzce harcamaktan da uzak dur! Şayet böyle yapmaz, bu sınırlara uymazsan sonunda kınanmış olarak bir köşeye atılır, kıvranır dursun.

30 Şüphesiz Senin Rabbin dilediğine rızkı bol, dilediğine de idareli vererek imtihan eder. O, kullarının bunları nasıl kullandıklarını en iyi görüp bilendir.

31 Rızıklarını temin edemeyeceğinizden endişe edip, korkarak sakın çocuklarınızı da öldürmeyin, çünkü onların da sizin de rızkınızı verecek olan Biziz, onların öldürülmesi çok büyük bir suçtur.

32 Sakın zinaya da yaklaşmayın çünkü o çok çirkin bir hayâsızlık, kötü bir yoldur.

33 Haklı bir sebep olmaksızın, Allah'ın dokunulmaz kıldığı cana kıymayın, kim haksız yere öldürülürse, öldürülen kimsenin velisine kısas konusunda yetki vermişizdir, fakat o da bu konuda haddi aşmasın, belirtilen cezanın dışına çıkmasın, zaten bu kimseye yetki verilerek kendisine gerekli yardım yapılmıştır.

34 Yetimin malına kendisi ergenlik çağına gelinceye kadar, onun adına değerlendirmek amacı dışında dokunmayın. Verdiğiniz sözleri yerine getirin, çünkü verilen sözler, sözün sahibine sorumluluk yükler.

35 Yaptığınız alışverişlerinizde ölçüyü ve tartıyı doğru tutun, ticaretinize hile ve şaibe karıştırmayın!

36 Bilgisine sahip olmadığınız şeylerin ardına düşmeyin, çünkü göz, kulak, kalp ve bütün azalar bundan dolayı hesaba çekilecektir.

37-39 Yeryüzünde kibirlenerek, böbürlenerek de yürümeyin, çünkü böyle yaparak ne yeri yarabilir, ne de boyca dağlara ulaşabilirsiniz.

İşte bütün bu olumsuz davranışlar Rabbinin katında hoş karşılanmayan şeylerdir. Bu uyarılar Rabbinin daveti olan hayat nizamına iman eden, onu yaşamak ve yaşatmak uğrunda gayret eden mü'minler için Rabbimizin uyulması gereken emirlerindendir.

Sakın Allah'la birlikte başka ilahlar edinme, sonra kovulmuş olarak cehenneme girenlerden olursun.

40-43 Müşrikler utanmadan ve hiçbir bilgi ya da delile dayanmadan bir de kalkmış, "Melekler Allah'ın kızlarıdır." diyerek, çok büyük ve dehşet verici bir yakıştırmada bulunuyorlar.

Biz Kur'an'da erkeği de kadını da yaratanın Allah olduğunu, O'nun her tür eksiklikten münezzeh olduğunu ve asla çocuk edinmediğini apaçık bildirmişken, erkek çocukları kendilerinin, melekleri de Allah'ın kızları kabul etmeleri, müşriklerin Allah'ı layıkıyla tanımadıklarından ve tanımak istemediklerinden başka bir şey değildir.

Ey Peygamber! De ki: "Şayet Allah'la birlikte başka ilahlar da olsaydı, Allah'ın yaratıp nizamını kurduğu Kâinatta, bu mükemmel düzen olmaz, her biri kendine göre yasalar koymaya kalkıp kargaşa çıkarırlardı."

Allah, onların söylediklerinin ötesinde ve üstünde, tek yüce olandır.

44 Yedi gök, yer ve oralarda olan ne varsa hepsi Allah'ın sınırsız ilminin, kudretinin ve yüceliğinin delillerindendir. Hepsi de yaratılış sebeplerine uygun, varlıklarını devam ettirdiklerini apaçık göstermekte ve tesbih etmekteler, Allah'ın yüceliğine işaret etmektedirler, fakat çoğunuz bunu görüp anlamamakta ısrar etmektesiniz. Buna rağmen Allah sizi cezalandırmakta acele etmez ve gerçeği kavramanıza yetecek kadar süre tanır, çünkü O çok merhametli ve yanlışından doğruya döneni de bağışlayıcıdır.

45-46 Âhirete inanmamakta da inatla direnen müşrik ve kâfirlerin kalplerinde âdeta Kur'an'ı anlamalarına engel olan perdeler, kulaklarında tıkaçlar vardır. Ne zaman onları Allah'ın yoluna davet etsen ve Allah'tan başka gerçek ilah yoktur desen, onlar arkalarını dönüp senden uzaklaşırlar.

47-49 Hakikati inkâr edenlerden bir kısmının da seni dinler gibi gözükmekte olduklarını çok iyi bilmekteyiz. Bunların kendi aralarında görüştüklerinde ise "Şayet onun söylediklerine uyarsanız, büyülenmiş bir adama uymuş olursunuz." dediklerinin de şahidiyiz.

Onların sapıklıkları, azgınlıkları, zaten seni bir sihirbaza ya da kâhine benzetmelerinden belli değil mi? Onlar gerçeklerden kopuk ve çirkin yakıştırmalarından dolayı da doğru yolu bulamazlar.

Ayrıca bu benzetmelerinin yanında, "Ne yani, biz kemik yığını haline gelip toprağa karıştıktan sonra, ete kemiğe bürünüp yeniden mi diriltileceğiz, bu olacak şey mi?" diyorlar.

50-52 Sen de onlara de ki: "İster taşa dönüşün, ister demire ya da aklınıza getirebildiğiniz, imkânsız dediğiniz ne varsa ona dönüşün, ama iyi bilin ki mutlaka tekrar diriltileceksiniz." Bundan sonra yine de, "Kimmiş bizi yeniden diriltecek olan" diye sorarlarsa, onlara de ki, "Sizi ilk defa yaratan kim ise tekrar diriltecek olan da O'dur."

Bunun üzerine müşrikler alaycı bir tavırla başlarını sallayarak, "Peki bu diriliş ne zaman gerçekleşecek?" diyecekler. Sen de onlara, "Onun zamanını ben bilemem, kim bilir, belki de çok yakında gerçekleşecektir." de.

O Gün geldiğinde Rabbiniz olan Allah sizi huzuruna çağıracak, siz de bu gerçek karşısında O'nu överek, çağrıya uyacak ve dünya hayatınızı boş, anlamsız, değersiz şeylerle oyalanarak geçirdiğiniz gerçeğini kavrayacaksınız.

53 Ey Peygamber! Mü'min kullarıma söyle, insanları sözün en güzeli ile doğru olanı yaşamaya çağırsınlar, çünkü şeytan mü'minlerle müşrikleri birbirlerine karşı kışkırtarak tahrik eder, siz bu fırsatı ona vermeyin, şüphesiz şeytan insanın apaçık ve çok yaman bir düşmanıdır.

54 Kimin neye layık olduğunu en iyi bilen Rabbinizdir, O layık olana acıyıp merhamet eder, hak edeni de cezalandırır.

Biz, seni insanlara daveti zorla kabul ettirici olarak göndermedik.

55 Göklerde ve yerde ne varsa hepsini yaratan Allah, yarattıklarını en iyi tanıyıp bilendir ve kimin neye layık olduğunu ancak ve en doğru O bilir.

Rabbin, peygamberlerden her birine farklı özellikler ve nimetler bahşetmişti. Davud'a hükümdarlıkla birlikte, hikmet yüklü Zebur'u vermişti.

56-57 Kur'an ile yapılan davetten yüz çevirenlere de ki: "Rabbinizin dışında, kendilerine ilahlık yakıştırdıklarınızın sorunlarınızı çözmeye ya da sizi darlıktan kurtarmaya veya başınıza gelecek bir zararı önlemeye güçlerinin yetmediğini görmüyor ve düşünemiyor musunuz?"

Aslında onların ilah edindikleri kimseler de başları sıkışıp, dara düştüklerinde Rableri olan Allah'a yalvarıp, dua ederek O'ndan yardım istemekte ve azabından korkmaktadırlar, çünkü Rabbinizin azabı çok şiddetlidir.

58 Gerçeği inkârda inatla direnen bir toplumu, Kıyamet Günü'nden önce ya helak ederiz, ya da şiddetli bir şekilde cezalandırırız. Bu, Allah'ın değişmez yasasıdır.

59 Müşriklerin senden mucize istemelerine karşı, Bizim mucize göndermeyişimizin sebebi, önceki toplumların mucizeleri görmelerine rağmen daveti kabul etmemeleridir. Nitekim Salih'in peygamberliğinin delili olarak kavmine mucize bir deve bahşetmiştik. Ve deveye zarar verecek olurlarsa Allah'ın azabına çarptırılmakla, uyarıldıkları halde hunharca onu öldürerek kendilerine zulmedip azapla helak oldular. Oysa Biz onları mucizelerle uyarmış ve azabımızdan sakınmalarını bildirmiştik.

60 Ey Peygamber! Sen müşriklerin gereksiz istekleri sebebiyle üzülme! Senin Rabbin ilmi ve kudretiyle tüm insanları kuşatmıştır. Gece yürüyüşünün sonunda sana gösterdiğimizi ve Kur'an'da lanetlenen cehennemdeki zakkum ağacını da insanlar için bir imtihan ve uyarı vesilesi kıldık. Fakat çoğu küstahça böbürlenip sana da, Kur'an'da anlatılanlara da inanmamakta direniyor, azdıkça azıyorlar.

61-65 Allah meleklere, "Âdem'e hizmete hazır olun." deyince İblis dışında tüm melekler Allah'a secde ederek emre uyacaklarını göstermiş, fakat İblis, Allah'ın emrine karşı gelerek secde etmeyip, "Ben, balçıktan yarattığın bu mahlûkuna hizmet edip, ona saygı da göstermem." diyerek Rabbine karşı isyan etmişti. Ayrıca Allah'a, "Şu benden üstün tuttuğun insan var ya onun ne olduğunu, Sana karşı nasıl nankörlük yapacağını, bana Kıyamet Günü'ne kadar mühlet verirsen ispat edeceğim, onların çoğunu peşime takıp sürükleyeceğim." dedi.

Bunun üzerine Allah İblis'e şöyle seslendi: "Defol git huzurumdan, onlardan her kim sana uyar da peşine takılırsa, onlarla birlikte hepinizi cehenneme sokacağım. Böylece Allah'a nankörlük edip başkaldırmanızın karşılığını göreceksiniz, haydi bakalım ayartabildiğini vesveselerinle ayart da görelim, atlarınla, arabalarınla, bütün gücünle onların üzerine çullan, malları ve evlatları ile Allah'a şirk koşmaya, günaha çağır asılsız aldatıcı vaatlerde bulun, senin vaatlerin aldatma ve akıl çelmeden başka bir şey değildir.

Ey İblis! İyi bilesin ki, vesveselerinin, yalan vaatlerinin Bana yürekten iman edip, davetime sarılan kullarım üzerinde hiçbir etkisi olmayacaktır. Onları alt

edemez, peşine takamazsın çünkü onlar Rablerinin koruması altında olacaklar. Sana Rablerinin davetine icabet etmek istemeyenler uyarlar, sen ancak onları peşine takabilirsin."

66 Ey insanlar! Rabbiniz göklerde ve yerde olduğu gibi, denizlerde de size nimetler lütfetmekte, O'nun koyduğu yasalarla gemileri denizlerde yüzdürür, başka birçok fayda da elde edersiniz. Rabbiniz çok merhametli, çok lütufkârdır.

67-69 Denizde bir tehlikeyle karşılaştığınızda, Allah'tan başka ilah edinip de yardım umduklarınızı hemen bir kenara atıp, unutup, sizi o tehlikeden kurtarması için Allah'a dua ederek yalvarmaya başlarsınız fakat Allah sizi kurtarıp karaya çıkardığında tekrar eski halinize döner, Allah'a göre yaşanması gereken hayat nizam ve ahlakından yüz çevirirsiniz, çünkü insanların çoğu nankördür.

Peki karada da Allah'ın sizi yerin dibine batırmayacağından ya da üzerinize ortalığı kasıp, kavuran bir fırtına gönderip, nankörlüğünüze karşılık sizi helak etmeyeceğine dair bir güvenceniz var mı? Allah Böyle bir hüküm verirse bunun karşısında hiç kimse duramaz.

Yahut sizi tekrar denize döndürüp, üzerinize bir fırtına koparıp sizi orada boğmayacağından çok mu eminsiniz, buna engel olabilecek kimse olabilir mi?

70 Biz âdemoğluna birçok nimet ihsan etmekle birlikte, diğer yarattıklarımızdan üstün özellikler bahşederek daha değerli ve üstün kıldık. Karada ve denizde ulaşım imkânları, kolaylıkları sağladık, temiz ve güzel şeylerden rızıklandırdık.

71 Günü gelince de bütün insanları, ardından gittikleri önderleriyle birlikte, davet ettiğimiz hayat nizamına karşı takındıkları tavırlarına göre yargılamak üzere huzurumuza toplayacağız. Amel defterleri sağ taraflarından verilenler onu sevinç içinde okuyacaklar ve zerre kadar haksızlığa uğratılmayacaklar.

72-73 Dünya hayatlarında Allah'ın âyetlerinden yüz çevirip görmezden gelenler ve nimetlerine karşı nankörlük edenler, âhirette kör ve şaşkın olarak diriltilerek huzura çıkarılacaklar.

Ey Peygamber! Bu nankör, müşrik ve kâfirler sana vahyettiğimiz âyetleri, onların istediği gibi değiştiresin, Allah adına yalan uydurup, gerçekleri çarpıtasın diye uğraşıyorlar, seni ancak bu tuzaklarına düşersen dost edinecekler.

74-77 Ey Peygamber! Şayet Biz bu konuda seni uyarmamış ve imanını güçlendirip, duruşunu sağlamlaştırmasaydık, belki az da olsa onlara meyledebilirdin. Böyle

bir tuzağa düşüp yanlış yapsaydın sana dünyada da âhirette de çok çetin bir azap yaşatırdık ve seni elimizden kimse de kurtaramazdı.

Seni tuzaklarına düşüremeyeceklerini anlayan müşrik ve kâfirler bu defa da yurdundan, yuvandan kovabilmek için her türlü eziyete başvurmaya başladılar, şurası da bir gerçek ki seni çıkardıktan sonra onlar da orada fazla kalamayacaklar. Senden önce gönderdiğimiz peygamberler için de uyguladığımız kanunumuz budur. Bizim kanunumuzda bir değişiklik bulamazsın.

78 Güneşin zirveyi aşıp da gecenin çöküşüne kadar olan sürede hakkını vererek bilinçle namazını kıl, sabah namazını da sakın ihmal etme, çünkü sabah namazı insanın algılamasının yüksek, manevi duygularının yoğun olduğu vaktin namazıdır.

79 Ey Peygamber! Ayrıca sana mahsus olmak üzere gecenin bir vaktinde, uykuna ara vererek namaz kıl, Rabbin seni böylece övgüye mazhar olacağın bir makama yükseltir.

80 De ki: "Rabbim, bana giriştiğim her işime senin rızana uygun olarak dürüstçe girmeyi, çıkacağım her yerden de Senin rızana uygun dürüstçe çıkmayı nasip eyle, bana kendi katından güç ve destek ver, mücadelemde başarılı kıl."

81 Ve yine de ki: "Artık Kur'an ile hak geldi, onun karşısında hiçbir nizam doğruluk iddiasında bulunamaz ve karşısında tutunamaz. Zaten bâtıl ve sahte olan yok olup gitmeye mahkûmdur. Çünkü beşerin icadı olan her sistem de beşer gibi çürüyüp gidecektir."

82 Biz bu Kur'an'ı, Allah'ın davetine iman edip O'na karşı sorumluluklarını yerine getirenler için şifa ve rahmet kaynağı olarak indirdik. Kur'an, Allah'ın davetinden yüz çeviren nankör ve zalimlerin de zarar, ziyan, hüsran ve yıkımını artırır.

83 Bizim bolca nimetler bahşettiğimiz insanlardan çoğu şükretmez, şımarıp azgınlaşır. Nankörlük edip davetimizden yüz çevirip yan çizer, başına bir sıkıntı, bir darlık geldiğinde ise bu defa da hemen umutsuzluğa kapılır.

84 Ey Peygamber! De ki: "Her insan kime ve neye göre, nasıl yaşamak istiyorsa bunu seçer ve buna göre de yaşar. Rabbin kimin doğru olanı, kimin de yanlışı seçtiğini çok iyi bilmektedir."

85 Ey Peygamber! Bir de sana bildirmekte olduğumuz ruhun (vahyin) nasıl ulaştırıldığını soruyorlar, sen onlara de ki: "O bana Rabbimin emri ile ulaştırılmaktadır,

ben sadece bana ulaştıranı ve ulaştırılanları biliyorum. Bu konuda size ancak bu kadar bildirebilirim."

86-87 İlâhî daveti inatla reddetmeleri sebebiyle vahyettiklerimizi unutturup hayatlarından çıkardığımız kimselere yaptığımız gibi dilersek sana da vahyettiklerimizi unutturup yok ederiz. Buna hiç kimse mani olamaz. Allah'ın vahyettiklerini unutturmaması sizin için büyük bir lütuftur.

88 Bütün insanlar ve cinler bir araya gelseler ve bütün güçlerini, imkânlarını ortaya koysalar bu konuda birbirlerine destek olsalar, yine de Kur'an'ın bir benzerini ortaya koyamazlar.

89-93 Biz bu Kur'an'da insanlar için tek doğru olan hayat nizamı ile ahlakını tüm açıklığı, ayrıntıları ve misalleri ile tekrar tekrar anlattık, buna rağmen insanların çoğunun bundan yüz çevirmesi nankörlük ve küstahlıktan başka bir şey değildir.

Bu nankör inkârcılar bir de kalkmış sana, "Söylediklerine inanmamız için bize yerden pınarlar fışkırtmalısın, hurma ağaçları ve asmalardan oluşan mucize bir bahçen olmalı, o bahçe içinden ırmaklar akıtmalısın ya da Kıyamet Günü'nden önce olacağını iddia ettiğin gibi, göğü paramparça başımıza indirmelisin ve Allah ile melekleri de karşımıza çıkarmalısın. Ayrıca senin altından bir köşkün de olmalı, göğe yükselmeli, oradan bize bir de kitap getirmelisin, biz de onu okuyup senin dediklerini orada da görmeliyiz.

Bu saydıklarımızı görmedikçe senin Peygamber olduğuna asla inanmayız ve davetini de kabul etmeyiz." diyorlar. Sen de onlara de ki: "Bu söylediklerinizi yapma gücüne sahip olan sadece Rabbimdir, ben ise sizlere O'nun âyetlerini tebliğ etmekle görevlendirilmiş ve gücü sizler gibi sınırlı olan bir insanım."

94-95 Kendilerine Allah'ın âyetleri ulaştırıldığında, müşrik ve kâfirleri buna uymaktan alıkoyan bir başka bahaneleri de, "Ne yani, Allah bizim gibi ölümlü bir insanı mı peygamber olarak gönderdi! Bu olacak şey değil." demeleridir.

Ey Peygamber! Sen de onlara de ki: Allah buyurdu ki: "Şayet yeryüzünde yaşayanlar melekler olsaydı, elbette Biz onlara peygamber olarak gökten bir melek indirip gönderirdik."

96 De ki: "Benimle sizin aranızda olanlara karşı şahit olarak Allah yeter. O her şeyi görüp bilmekte her şeyden haberdar olmaktadır."

97-98 Ancak, Allah'ın davetine iman edip, imanının gerektirdiği hayatı yaşamak uğrunda ellerinden gelen çabayı gösterenler, doğru yolu bulmuşlardır. Bundan sonra başka bir yolu ısrarla ve inatla hayat tarzı olarak seçenleri de, Allah tercih ettikleri bataklıklarında kendi hallerine bırakır ve onlara yardım da etmez. Kıyamet Gününde onları körler, sağırlar ve dilsizler olarak toplayıp yüzükoyun süründürerek cehenneme sürükler, cehennemin ateşi de ne zaman zayıflamaya başlarsa tekrar harlı alevler halinde tutuşturulup güçlendirilir.

Bu ceza, onların Kur'an ile bildirilenleri kabul etmemeleri ve "Demek biz ölüp toprağa karıştıktan sonra yeniden mi diriltilecekmişiz." diyerek âhiretle alay etmeleri sebebi ile hak ettikleri cezalarıdır.

99 Bu insanlar gökleri, yeri ve aralarında olanları yoktan yaratan Allah'ın, kendilerini öldükten sonra tekrar yaratabileceğini hiç mi düşünmüyorlar? Hiç şüpheniz olmasın ki, yeniden diriltileceğiniz gün geldiğinde, mutlaka Allah'ın huzurunda toplanacaksınız. Onların bu gerçekten yüz çevirmeleri, nankörlük ve küstahlıktan başka bir şey değildir.

100 De ki: "Ey insanlar! Rabbimizin rahmet, nimet ve rızık hazinelerine siz sahip olsaydınız, verirsek tükenir korkusuyla sımsıkı sarılır ve kimseye bir şey vermezdiniz, çünkü cahil insan çok tamahkâr, çok da cimridir."

101-103 Biz Musa'ya âyetlerimizle birlikte, peygamberliğinin delili olmak üzere dokuz da mucize bahşetmiştik, İsrailoğullarına bunu sor. Musa bu mucizeler ve âyetlerle birlikte Firavun'a geldiğinde, neler yaşandığını sana anlatacaklardır.

Musa, Firavun'u Allah'ın daveti hayat nizamı ile yaşamaya davet ettiğinde Firavun ona: "Ey Musa! Bence sen sihirbazsın." demişti.

Musa da dönüp ona, "Sen de pekâlâ biliyorsun ki göklerin ve yerin Rabbi olan Allah'tan başka, hiç kimsenin gücü bu mucizeleri göstermeye yetmez. Ey Firavun! Ben de senin apaçık olan bunca gerçeğe rağmen, daveti kabul etmemen sebebiyle azabı hak ettiğini görmekteyim."

Bunun üzerine Firavun, Musa ve beraberindekilerin kökünü kazıyıp yok etmeye karar verdi. Biz de Musa ile birlikte olanları onun zulmünden kurtarıp Firavun ve adamlarını suda boğduk.

104 Bu olayın ardından da İsrailoğullarına, "Şimdi artık yeryüzüne, güvenlik içinde Firavun korkusu olmadan yerleşin ve Hesap Günü hepinizi bir araya toplayıp,

davetimize karşı tutumunuzdan sorgulayacağımızı da sakın aklınızdan çıkarmayın." diye bildirdik.

105-106 Biz bu Kur'an'ı, insanlara yaratılış sebeplerini açıklayıp duyurmak ve ona uygun yaşamaya davet için indirdik. Ey Peygamber! Seni de davete uyanları müjdelemek, uymak istemeyenleri de uyarmakla görevlendirdik.

Kur'an'ı, üzerinde dura dura, yavaş yavaş, okuyup uygulayasın diye bölüm bölüm ve zamana yayarak indirdik.

107-109 Ey Peygamber! Senin peygamberliğine ve Kur'an'ın Rabbiniz tarafından indirilmekte olduğuna inanmak istemeyenlere de ki: "Sizler ister inanın, isterseniz inanmayın. Hiç şüphesiz geçmiş vahiylerden az da olsa bilgisi olan ve Allah'ın davetine uygun yaşamak isteyenlere, Kur'an okununca hemen secdeye kapanır ve derler ki: "Rabbimizin ilmi ve kudreti sınırsızdır. O, tek yüce olandır ve bu duyduklarımız O'nun vaadinin gerçekleşmesi, son peygamberin gelmiş olmasının habercisidir." Böylece kitap ehlinden bir kısım kimseler duydukları gerçeklere teslim olmanın gayreti içinde, yaşlı gözlerle saygı ve huşu içinde Kur'an'ı dinlerler.

110 De ki: "İster Allah diyerek, ister Rahman diyerek dua edin, Allah'ın isimlerinden hangisi ile dua ederseniz edin, bilesiniz ki en güzel isimler Allah'ındır. O'na dua ederken ve namaz kılarken sesinizi ne çok yükseltin, ne de çok kısın, ikisi arasında bir yol tutun."

111 Ve yine de ki: "Şükredip, övülmeye layık olan yalnızca Allah'tır. Kâinatta olan her şeyi yaratan, yarattıklarının sahibi olan, nizamlarını kurup, yasalarını oluşturan ve hükmünde ortağı olmayan, evlat edinmemiş, yardıma ihtiyacı olmayan sadece Allah'tır."

51- YÛNUS SÛRESİ

Mekkî sûre olup 109 âyettir.

Yûnus: Deniz güvercini demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Elif. Lâm. Râ. Bu ilahi davet, birbirinizi anlamak için kullandığınız dilinizin harflerinden oluşan hikmetli sözlerle size apaçık iletilmektedir.

2 Kendi içlerinden birine, "Allah adına, insanları yaratılış sebeplerine uymaya davet et ve buna iman edip yaşamak için çaba sarf edenlerin ödüllendirileceğini müjdele." diye vahyetmemiz onların birçoğu tarafından yadırgandı. Bu davetin kabul edilmesi halinde kendi hayat nizamlarının değişeceğini anlayanların birçoğu buna karşı çıkıp, Peygamber'i büyücülük ve sihirbazlıkla suçladılar.

3 Gerçek şu ki, sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratıp, nizamlarını kurup, yasalarını yapan, sonra da sınırsız ilmi ve kudretiyle hükümranlık makamından yarattıklarını yönetendir. Rabbinizin davetine yönelip, yalnız O'nu ilah edinip O'na kulluk edin. Unutmayın ki Allah kendisinden başka hiç kimseye kulları için şefaat etme, hayat nizamı kurma yetkisi vermemiştir. İşte Rabbiniz olan Allah budur, o halde O'nu layıkıyla tanıyın. O'ndan başka gerçek ilah olmadığını hâlâ düşünmez misiniz?

4 Hepiniz sonunda Allah'a döndürülüp, davetine karşı takındığınız tavrınızdan hesaba çekileceksiniz. Bu, Allah'ın gerçekleşmesi kesin vaadidir. İnsanı yaratan ve nasıl yaşaması gerektiğini belirleyip, bildiren O'dur. Allah, iman edip gereklerini

yerine getirmek için gayret edenleri hak ettiklerinden çok daha fazlasıyla ödüllendirecektir.

Hakikati inkâra kendilerini şartlandırmış olanlara ise cehennemde kaynar sudan bir içecek ve can yakıcı ateşten bir azap vardır.

5 Güneşi bir ışık kaynağı, ayı ise ışığın yansıtıcısı olarak yaratan da Allah'tır. Yılların sayısını ve hesabını bilesiniz diye, Ay'a yörüngesinde uğraklar koyup, evirip çeviren de O'dur. Allah bütün bunları boşuna değil, ilminin, kudretinin layıkıyla bilinmesi ve davetinin öneminin kavranması için apaçık bildirmektedir.

6 Gece ve gündüzün birbirini takip etmesinde, uzayıp, kısalmasında, Allah'ın göklerde ve yerde yarattığı her şeyde O'nun ilmine ve gücüne işaret eden sayısız deliller vardır. Ancak doğruyu arayan ve Allah'a karşı sorumluluk bilinci taşıyanlar bu misallerden alınması gereken dersleri alırlar.

7-8 Bu uyarılara rağmen, dünya hayatının geçici ve basit zevkleri ile oyalanıp yaşamaya devam eden, Hesap Gününe inanmayan ve âyetlerimizi umursamayanlara gelince, onların bu tercihlerinden dolayı varacakları yerleri de cehennem olacaktır.

9-10 İman edip imanlarının gerektirdiği güzellikleri yaşamak uğrunda ellerinden geleni yapmaya çalışanlar ise, içlerinde ırmakların çağıldadığı, nimetler yurdu cennetlere kavuşacaklar ve orada, "Allah'ım Sen tek yüce olansın, Sana şükürler olsun." diye niyaz eder, birbirleri ile selamlaşır, Rablerine hamd ederler.

11 Âhiret Günü'ne ve Peygamber'in Allah adına yaptığı çağrıya inanmayanların tehdit edildikleri azabın bir an önce başlarına gelmesini istedikleri gibi, Allah da onlara hak ettikleri cezayı vermekte acele etseydi, hemen helak edilip, sonları getirilirdi. Biz böylelerini kibirli, azgınlıkları içinde körce, bataklıklarında debelenir halde bırakırız.

12 İnsanın başına ne zaman bir musibet gelse; yatarken, oturup kalkarken kendisini kurtarmamız için Bize yalvarıp yakarmaya başlar, ama ne zaman ki onu sıkıntısından kurtarsak, sanki Bize yalvarıp yakaran kendisi değilmiş gibi hemen nankörleşip Bize sırt döner, küfür ve şirkine devam eder. Allah'ın verdiği nimetlere ve yardımına karşı haddi aşanlara bu yaptıkları güzel görünür.

13-14 Sizden önce kendilerine kitap ve mucizelerle gelen peygamberleri reddedip, onlara düşmanlık eden nice kavimleri helak ettik. Sonra da sizi, onların ardından yeryüzüne mirasçı ve halifeler kıldık. Böylece sizi davetimize karşı tutumunuzla imtihan ediyoruz.

15 Allah adına yapılan çağrıyı umursamayan ve âhirete inanmayan kimselere ne zaman Kur'an âyetleri okunsa, derler ki: "Bu okudukların bize uymaz! Sen bize, bizim hayat tarzımıza uyan, onu tasvip eden bir kitap getir ya da elindekini değiştirip bize uygun hale getir."

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Allah'ın kitabını kendime ya da size göre değiştirmek benim ne haddime, bu olacak iş değil. Ben yalnızca bana vahyedilenlere uyarım! Sizin dediklerinize uyacak olursam Rabbime isyan etmiş olurum ve ben Hesap Günü'nün azabından korkarım."

16-18 De ki: "Şayet Allah istemeseydi ben bu âyetleri size okuyup tebliğ edemezdim. Bunca yıl içinizde yaşamış olmama rağmen, bana inanmamanıza şaşıyorum, hâlâ aklınızı kullanıp bu gerçeği anlamaz mısınız?

Hem söyleyin bakalım, kendi uydurduklarını Allah'a isnat edip, "Bunlar Allah'ın âyetleridir." diyen, insandan daha zalim ve cahil kim olabilir? Benim öyle biri olmadığımı da en iyi siz bilirsiniz.

Üstelik Allah'ı bırakıp da kendilerine hiçbir yarar ya da zarar verebilme gücüne sahip olmayan, kendileri de yaratılmış olanların peşlerinden gidenler ve onları Allah katında şefaatçiler olarak kabul edenler asla iflah olmazlar."

Yine onlara de ki: "Allah göklerde ve yerde kimseye şefaat izni ya da yetkisi vermemişken bir kısım insanların şefaatçi olması gerektiğini O'na siz mi öğreteceksiniz?

Allah'tan sakının ve böylesi boş şeylerden uzak durun. Allah sınırsız ilim ve kudretiyle yarattıkları üzerinde hak sahibi tek yüce ilahtır."

19 İnsanlar kurallarını Allah'ın belirlediği hayat nizamı ile yaşayan tek bir ümmetti. Sonra aralarındaki anlaşmazlıklar nedeniyle farklı farklı hayat nizamları icat edip yaratılış sebeplerinden kopuk yollara saptılar, Rabbinizin katında önceden belirlenmiş ve yasaya bağlanmış bir karar olmasaydı hesapları çoktan görülüp, hak ettikleri cezaları verildi.

20-21 Müşrikler bir de kalkmış Peygamber'e diyorlar ki: "Sana Rabbinden mucizevi birtakım deliller de verilmeli değil miydi?" Sen de onlara de ki: "Mucizevi deliller gösterip göstermemek Allah'ın bileceği iştir. O'nun neye karar vereceğini ben bilemem, sizin de benim de akıbetimizi beklemekten başka yapacağımız bir şey yok."

Böylelerini başlarına gelen sıkıntılardan ne zaman rahmetimizle kurtarıp rahatlatsak, bu rahatlamaya Allah'tan başka ilahlaştırıp, putlaştırdıkları sayesinde

kavuştuklarını söyler, Allah'ın âyetlerine sırtlarını dönüp bozuk inançlarına sarılırlar. Sen onlara de ki: "Allah, sizin şirke dayalı inanç ve iddialarınızın içinin boş ve değersiz olduğunu âyetleriyle ortaya çıkarır. İyi bilin ki yapıp ettiklerinizi ve söylediğiniz her sözünüzü elçi melekler kayda geçirmekteler."

22-23 Sizi karada gezdirip, denizde yüzdüren de Allah'tır. İnsanlar denizde yelkenli bir gemi ile tatlı tatlı esen rüzgârla, sevinç ve güven içinde yolculuk ederken aniden çıkan bir fırtına ile gemi dalgalar arasında kalıp da içindekiler ölüm korkusuyla yüz yüze geldiklerinde, Allah'a ortak koştuklarının kendilerine hiçbir yararı olmayacağını kavrayıp, hemen Rablerine dönerek, "Bizi bu felaketten kurtarırsan, yemin ediyoruz ki dini yalnız Sana has kılıp Senden başkasını ilah edinmeyeceğiz, davetine sarılıp Sana şükredenlerden olacağız." diye dua ederler.

Fakat Allah onları bu felaketten kurtarır kurtarmaz tekrar o eski şirke dayalı hayatlarına döner, nankörlük edip azgınlıklarını sürdürürler. Ey müşrikler! Yaptığınız nankörlük ve azgınlıklarınızın sonunda ancak kendinize zarar vermiş olursunuz.

Dünya hayatının zevkleri kısa ve geçicidir, sonunda Bize döndürüleceksiniz. Biz de O Gün yaptıklarınızın, yapmanız gerekirken de yapmadıklarınızın hesabını tek tek soracak, hak ettiğiniz karşılıklarını vereceğiz.

24 Bu geçici dünya hayatı tıpkı şu misale benzer; gökten indirdiğimiz yağmurla insanları ve hayvanları beslediğimiz bitkiler, ekinler yetişir, bağlar bahçeler yeşerir, süslenir, buna sahip olan insanlar da elde edecekleri ile sevinip hayaller kurarken, bir gece ya da gündüz aniden gönderdiğimiz bir afetle o güzelim mahsulleri sanki orada hiç olmamışlar gibi kökünden biçilmiş çer çöpe çevirириz. İşte Biz, aklını kullanıp düşünen bir toplum için âyetlerimizi böyle apaçık misallerle dile getiriyoruz.

25 Ey insanlar! Allah sizi daimi mutluluk, güvenlik ve güzellik yurduna çağırmakta ve dileyene de oraya gidilecek yolu göstermektedir.

26 Allah'ın rızasına uygun yaşama gayretiyle dünya hayatlarını tamamlayanlar, yaptıklarının çok daha fazlası ile ödüllendirilecekler, Hesap Günü de yüzleri ağararacak, başları öne eğilmeyecek.

27-30 Öte yandan Allah'ın razı olacağı hayat nizamından yüz çevirip, nankörlük edenler, yaptıklarının misli olan azapla cezalandırılacaklar. Aşağılanmaya mahkûm olacak yüzleri de gece karanlığı gibi utançtan kararacak, başları yere eğilmiş, zillete düşmüş olarak ebedî kalacakları cehennemi hak etmiş olacaklar.

İşte O Hesap Günü şirkin ve küfrün elebaşlarını ve onlara tabi olup arkalarından gidenlerin hepsini bir araya toplayıp diyeceğiz ki: "Ey insanları Allah'a kul olmaktan uzaklaştıranlar ve onlara tabi olanlar! Şöyle birbirinizden ayrılın ve söyleyin bakalım, sizler niçin Allah'tan başka Rab ve ilahlar edinip de O'na ortaklar koştunuz?" Elebaşları kendilerine tabi olanlar için şöyle diyecekler: "Bunlar aslında bizim değil, kendi çıkarlarının boş heves ve arzularının peşinde oldukları için peşimize takıldılar." Sonra da kendilerine uyanlara dönüp, "Allah şahittir ki, biz sizin bizi Allah'a ortak koştuğunuzdan haberimiz bile yoktu, bunun farkında değildik. Bu sizin seçiminizdi, kimse sizi buna zorlamadı."

İşte O Gün herkes dünya hayatlarındaki tercihlerinin hesabını vermek üzere Yüce Allah'ın huzurunda toplanacak ve müşrikler sözde ilahları tarafından yapayalnız bırakılacaklar.

31-33 Sen onlara de ki: "Göklerden ve yerden sizi rızıklandıran kimdir, kulaklarınızın işitme, gözlerinizin görme sistemini oluşturup, bahşeden gerçek sahibiniz kimdir? Ölüden diriyi, diriden de ölüyü çıkaran kimdir? Kimdir, kâinatı yaratıp nizamını kurup, dengesini oluşturan ve kusursuz yöneten?" Onlar hemen diyecekler ki: "Allah'tır." Arkasından da onlara de ki: "O halde niçin Allah'ın sizi davet ettiği mükemmel hayat nizamını kabule yanaşmıyorsunuz?"

Şüphesiz işte O Allah'tır sizin gerçek Rabbiniz ve ilahınız. O'nun davetinin dışında yaşanan hayat, bâtıl ve sapıklıktan başka bir şey değildir. Bu gerçeğe rağmen Allah'a nankörlük ederek ortak koşanlar için Allah'ın hükmü kesindir, onlar cehennem azabına çarptırılacaklar.

34 Yaratılışlarındaki mükemmel sistemi görmezden gelenlere şunu da sor: "Allah'tan başka ilah edindiklerinizden hiçbiri insanı yoktan yaratıp, öldükten sonra da onu tekrar diriltebilir mi? De ki: İnsanı yaratan ve öldükten sonra tekrar diriltecek olan Allah'tır. Bu gerçeğe rağmen nasıl oluyor da Allah'ı bırakıp başka ilahlar ediniyorsunuz?"

35 De ki: "Söyleyin bakalım o ilah kabul ettiklerinizin içinde, sizi doğru olana, adalete, mutluluğa, güven içinde yaşamaya yöneltebilecek var mı? De ki: "İnsanları doğruya, adil ve güvenli olana davet edip yönelten yalnızca Allah'tır. O halde doğru olana yönelten mi uyulmaya daha layıktır, yoksa kendisine doğru yol gösterilmedikçe kendi başına onu bulması imkânsız olan mı? Gerçek bu kadar açık iken nasıl oluyor da bunu düşünemiyor ve buna göre seçiminizi yapmıyorsunuz?"

36 İnsanların çoğu hayat nizamlarını seçerken zanna uymaktalar, oysa zan hiçbir zaman gerçeğin, hak olanın yerini tutmaz. Allah her insanın seçimini neye göre yaptığını en ince ayrıntılarına kadar bilmektedir.

37-39 Şüphesiz bu Kur'an Allah'tandır ve kesinlikle başkaları tarafından uydurulmuş bir kitap değildir. O kendisinden önce Allah'ın gönderdiği kitaplardan geriye kalan doğruları tasdik eden ve ilâhî hükümleri ayrıntılı bir biçimde açıklayan, ilahi bir kitaptır. Müşrik kalmakta inatla direnenler, "Onu Muhammed uydurdu." diyorlar. Sen onlara de ki: "Şayet bu iddianızda samimi ve dürüst iseniz, haydi Kur'an'ın sûrelerine benzer bir sûre de siz ortaya koyun bakalım, bunu yaparken de Allah'tan başka yardım alabileceğiniz kim varsa, onların hepsini de yardımınıza çağırın."

Gerçek şu ki, böyle diyenler iyice düşünüp tartmadan, âyetlerin ayrıntılı açıklamalarını dinlemeden reddedip yalanlamayı tercih ettiler, onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Bunların sonunda nasıl helak edildiklerine dönüp de bir bakın.

40 Gerçeği kabule yanaşmayanların içinde düşünüp, doğru olana yönelenlerin olacağı gibi, bir kısmı da karşı durup, reddetmeye, inkâra ve yalanlamaya devam edeceklerdir.

41-43 Ey Peygamber! Senin Allah adına yaptığın çağrıya inanmazlarsa, onlara de ki: "Benim yapıp ettiklerimin sorumluluğu bana, sizin yapıp ettiklerinizin sorumluluğu da size aittir, herkes kendi tercihlerinden sorumlu tutularak karşılığını görecektir."

Onların arasında bir de seni dinliyor gibi görünmekle birlikte, söylediklerin üzerinde aklını hiç kullanmayanlar vardır. Bunların durumu sağırların durumuna benzer, aklını kullanmayanların sağırlardan farkı yoktur, sen onlara duyuramazsın. İçlerinde bir de senin yapıp ettiklerine bakıyormuş gibi yapanlar vardır fakat senin yaptıklarını görüp amacını ve anlamını kavrayamazlar, bunların durumu da körlerden farklı değildir, sen körlere de doğru yolu gösteremezsin.

44 Şüphesiz Allah insanlara zerre kadar haksızlık yapmaz fakat Allah'ın davetini kabul etmeyenler kendi kendilerine zulmedip zarar verirler.

45-46 Allah Hesap Günü insanları bir araya toplayacak ve O Gün onlar dünyada sanki gündüzün bir vaktinde ayaküstü birbirleriyle tanışacak kadar kısa bir süre kaldıklarını düşünecekler.

Allah'ın huzuruna çıkarıldıkları gün, dünya hayatlarındaki yaşayış biçimlerinden hesaba çekileceklerine inanmayanlar büyük bir hüsrana uğrayacaklar.

Ey Peygamber! Onların hak ettikleri azabın bir kısmını bu dünyada sana göstersek ya da bunu görmeden seni vefat ettirsek de şu kaçınılmaz bir gerçek ki, onlar er geç Bize döndürülecekler ve işledikleri suçlarının karşılığını görecekler.

47 Her ümmete mutlaka bir peygamber gönderilmiş ve doğru olan hayat nizamı ile yaşamaya davet edilmişlerdir. Sonra da Allah onlar hakkında adaletle hükmünü vermiş ve asla kimseye haksızlık yapılmamıştır.

48-49 Şimdiki müşrikler de geçmiştekiler gibi peygamber ve beraberindekilere, "Sizler doğru sözlü insanlarsınız, söyleyin bakalım bizi tehdit ettiğiniz azap ne zaman başımıza gelecekmiş." diyerek alay ediyorlar.

Sen onlara de ki: "Allah dilemedikçe ben de kendim için ne bir yarar sağlayabilirim, ne de başıma gelecek olan bir zararı önleyebilirim, her şey Allah'ın iradesine, O'nun dilemesine bağlıdır, her ümmetin Allah'ın yasaları ile belirlenmiş bir ömür süresi, eceli vardır. Süresi dolanın eceli ne bir an geciktirilir ne de süre dolmadan öne alınır."

50-53 De ki: "Allah'ın azabının, gecenin ya da gündüzün bir vaktinde ansızın başınıza gelmesi halinde ne duruma düşebileceğinizi hiç düşündünüz mü? Onun zamanını belirleyecek olan Allah'tır. Sizin "Bir an önce başımıza gelsin de görelim" demenizle de Allah onun zamanını değiştirmez. Anlaşılan o ki, azap başınıza gelmeden iman etmeyeceksiniz. Azap gelip çattığında da size şöyle denilecek, "Önceden size haberi verilip de uyarıldığınıza şimdi mi inanacaksınız? Hâlbuki azap gelsin de görelim diye alay ediyordunuz." O gün Âhiret ve Hesap Günü'ne inanmayanlara, "Ebedî kalmak üzere girin şu hak ettiğiniz cehenneme de, görün azabın ne olduğunu." denilecek.

İçlerinden bir kısmı da kendilerine bildirilmekte olan bu âyetler için şüpheyle sana, "Bu azap gerçek mi?" diye soruyorlar. Sen de onlara de ki: "Evet, Rabbime yemin olsun ki bu gerçeğin ta kendisidir ve sizler bundan asla kurtulamayacaksınız."

54 Dünya hayatını müşrik ve kâfir olarak tamamlayanlar, dünya kadar malları da olsa, bunların hepsini cehennem azabından kurtulmak için gözlerini kırpmadan fidye olarak vermek isterlerdi, fakat o zalimler kendilerini bekleyen azabı görünce, pişmanlıklarını ifade edebilecek gücü bile kendilerinde bulamayacaklar, onlar için ilahi adalet hak ettiklerinin tam karşılığını verecek.

55-56 İyi bilin ve aklınızdan çıkarmayın ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. O'nun Kıyamet ve Hesap Günü ile ilgili vaadi de mutlaka gerçekleşecektir.

Her insan yaşayış biçiminden hesaba çekilecek fakat insanların çoğu hâlâ bunun bilincinde değiller. Oysa hayatı da ölümü de yaratan Allah'tır ve sonunda hepiniz O'na döndürüleceksiniz.

57-58 Ey insanlar! İşte size Rabbinizden bir öğüt, kalplerdeki, hastalıklara şifa, yaratılış sebeplerine uygun yaşamak isteyenlere bir rehber ve Rahmet kaynağı olmak üzere Kur'an gelmiştir. Ey Peygamber! Sen insanlara bunu müjdele, Allah'ın rahmet ve şifa kaynağı olan kitabından dolayı sevinip mutlu olsunlar ve Allah'ın bu nimetinin sahip oldukları mal ve servetin hepsinden daha değerli olduğunu bilsinler.

59-60 Ey Peygamber! Kitap Ehline de ki: "Size ne oluyor ki Allah'ın bahşettiği nimetlerden bir kısmını kendi kendinize helal, bir kısmını da haram sayıyorsunuz. Bu konuda Allah'tan bir yetki mi aldınız, yahut Allah böyle emretti diyerek O'na iftira mı atıyorsunuz? Yarattıkları üzerinde hüküm koyma yetkisi yalnızca Allah'a aittir, dolayısıyla neyin helal, neyin de haram olduğunun belirleyicisi O'dur."

Allah'ın yarattıkları üzerinde hükümler koymaya çalışanlar Kıyamet ve Hesap Günü başlarına gelebilecekleri hiç düşünmüyorlar mı?

Allah, insanlara sınırsız ikramlarda bulunmuştur, fakat nankör insan bunlar için şükretmek yerine, nimetler üzerinde kendisini hak sahibi görüp hükümler koymaya kalkıyor.

61 Ey Peygamber! Biz senin de hangi şartlar altında Allah'ın daveti konusunda neler yaptığını, yapmakta olduğunu, görüp bilmekteyiz. Sizin de ey insanlar! Allah adına yapılmakta olan davete karşı tutumunuzu, nereye yönelip, kimleri Rab ve ilahlar edinerek nizamlarına uyduklarınızı ayrıntılıları ile bilip şahitlik etmekteyiz, göklerde ve yerde zerre kadar, hatta daha küçük olan şeyler bile, Rabbinizin bilgisinden saklı kalamaz, küçük büyük her ne yaparsanız hepsinin kaydı tutulmaktadır.

62-65 Allah'ın dostluğunu kazananlara, gelecekten ve geçmişten dolayı kaygı ve korku yoktur, böyleleri mahzun ve mahcup da olmayacaklar. Bunlar Allah'a karşı sorumluluklarının bilinci ile yaratılışlarının sebebi olan, sınırlarını Allah'ın belirlediği nizam ile ahlakı yaşamak ve yaşatmak uğrunda ellerinden geleni yapanlardır. Onlar için hem bu dünya hem de âhiret hayatları ile ilgili müjdeler vardır.

Elbette Allah'ın vaadi gerçekleşecektir. Bu sebeple gerçeği inkâr edenlerin sözleri seni üzmesin, şeref, itibar, güç ve üstünlük tamamen Allah'a ve O'na yakın olanlara aittir. Allah her şeyi işiten, her şeyi bilen ve her şeye güç yetirendir.

66 Gerçek şu ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'a aittir, yaratıp, sistemlerini kurup yöneten de O'dur. Bu mükemmel nizam gözler önündeyken Allah'ın davetinden yüz çevirenler sadece zanna uymaktalar.

67 Dinlenesiniz diye geceyi karanlık, işlerinizi göresiniz diye de gündüzü aydınlık kılıp yasalarını koyan Allah'tır, aklını kullanıp da düşünenler için bunlar Allah'ın ilmini ve kudretini apaçık gösteren âyetlerdir.

68-70 Hiçbir bilgiye dayanmayan, Allah'ı layıkıyla tanımayan ve Kur'an ile bildirilmekte olanlara inanmayan bir kısım kimseler de "Allah kendine bir oğul edindi." diyorlar. Asla Allah evlat edinmemiştir. O yüce yaratandır. Allah'ın evlat edinmeye ve hiçbir şeye de ihtiyacı yoktur. O böylesi yakıştırmalardan uzaktır. Göklerde ve yerde olanların hepsi O'nun olduğu halde, Allah'a nasıl böyle bir iftirada bulunurlar?

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Kendi uydurdukları yalanı Allah'a yakıştıranlar asla iflah olmazlar, onlar kısacık dünya hayatının sonunda Bize döndürülüp bu yalan ve iftiralarından dolayı şiddetli bir azaba çarptırılacaklar."

71-72 Ey Peygamber! Sen onlara Nûh'un kıssasını da anlat. Nûh, kavmine şöyle demişti: "Ey kavmim! Benim peygamber olarak seçilmiş olmamı ve sizleri yaratılış sebebiniz olan fıtratınıza uygun bir hayatı yaşamaya davet etmemi içinize sindiremiyor da bu sebepten bana zarar vermek istiyorsanız, şunu unutmayın ki, ben sırtını Allah'a dayamış biri olarak Allah'ın mesajlarını sizlere iletiyorum. Beni susturmak için o sözde ilahlık yakıştırdıklarınızla birlikte toplanıp kararınızı verin ve elinizden geleni ardınıza koymayın, aldığınız karar ne ise ortaya koyun da görelim. Şayet inatla davetten yüz çevirmeye devam ederseniz, benim kaybedecek bir şeyim yok, üstelik Allah adına yaptığım bu davet karşılığında sizden bir beklentim ve ücret talebim de yok. Benim mükâfatımı verecek olan Allah'tır. Ben Allah'a teslim (müslüman) olmakla emrolunanlardan biriyim."

73 Bütün uyarılara ve öğütlere rağmen Nûh'un kavmi ilahi nizam ve ahlaka uygun yaşamayı reddettiler. Biz de Nûh ve onunla birlikte iman edenleri gemiye bindirerek tufandan kurtardık ve onları yeryüzünün yeni halifeleri, vârisleri kıldık. Allah'ın âyetlerini yalan sayıp, umursamayanları da suda boğulmaya terk edip helak ettik.

74 Daha sonra da Nûh'un arkasından gelen kavimlerin her birine, kendi içlerinden Peygamber gönderdik. Apaçık âyetler ve mucizelerle hakikati yaşamaya davet ettik fakat onlar da öncekiler gibi yalan saydıkları âyetler üzerinde bir kez düşünüp

de anlam ve önemini kavramadan hemen reddettiler. Bu sebepten geçmişte onlar gibilerinin kalpleri nasıl katılaşıp mühürlendiyse, nankörleşip azgınlaşan bu müşriklerin de kalpleri öylece katılaşıp mühürlenir.

75-77 Bu peygamberlerin ardından Musa ve Harun'u âyetlerimizle, Firavun başta olmak üzere, onun çevresindeki yöneticilerine, seçkinlerine ve kavmine peygamber olarak gönderdik, onlar da Allah'ın âyetlerine karşı kibirli davranıp, büyüklük taslayıp sırtlarını döndüler, inatla müşrik kalmayı sürdürdüler. Öyle ki Musa'nın peygamberliği ve Allah'ın âyetleri kendilerine apaçık delillerle gösterilmesine rağmen, "Bunlar düpedüz sihirdir." dediler.

Musa da onlara, "Sizi doğru olan hayat nizamına bu mucizelerle çağırmak sihirbazların ne işidir, ne de görevleridir, onlar bu âyetleri ne bilir ne söyler, ne de bu mucizeleri gerçekleştirebilirler." dedi.

78 Musa'dan bunları dinleyen Firavun'un meclisinin üyeleri, Musa'ya dediler ki: "Ne yani, sen bize atalarımızdan miras kalan ve bizim de devam ettirmekte olduğumuz, hayat nizamımızdan vazgeçip onu yürürlükten kaldırmamızı ve senin davet ettiğin nizama dönmemizi, yönetimi kardeşin Harun'la sana bırakmamızı mı istiyorsun, bunun için mi geldin? Ey Musa! İyi bilesin ki bizler senin söylediklerine asla inanmayacağız."

79-82 Sonra da Firavun, adamlarına ülkedeki bütün sihirbazların toplanıp getirilmesini emretti. Nihayet sihirbazlar toplanıp getirildiler. Önceden kararlaştırılan yerde ve zamanda halkla birlikte Firavun, sihirbazlar ve Musa karşı karşıya geldiler. Musa, sihirbazlara seslenerek "Ne hüneriniz varsa koyun ortaya da görelim." dedi.

Böylece sihirbazlar göz boyama sanatlarının aletleri olan iplerini ve asalarını ortaya çıkarınca, Musa da onlara, "Sizin bu yaptıklarınız sadece göz boyamadan ibaret sihirbazlıktır. Hiç şüpheniz olmasın ki Allah bunu boşa çıkaracaktır çünkü Allah fesatçıları, bozguncuları asla amaçlarına ulaştırmaz. Müşrik ve kâfirler istemese de Allah gerçeği apaçık ortaya çıkarır. Böylece benim peygamberliğimi ve daveti Allah adına yapmakta olduğumu size gösterir." dedi.

83-86 Musa'nın Allah'ın izni ile ortaya koyduğu mucizeler ve Allah'ın âyetleri ile yaptığı çağrıya, kavminden ancak çok azı iman etti, halkın geri kalanı ise Allah'ın bildirdiği sınırları tanımayan Firavun'un ve adamlarının zulmünden korkup, davetten uzak durdular. Bunun üzerine Musa kavmine, "Ey halkım! Şayet gerçekten ve yürekten Allah'a iman edip O'na güveniyorsanız, o halde davetine teslim olup sorumluluklarınızı yerine getirmenin gayreti içinde olun." dedi.

Bu ilâhî çağrıya iman eden mü'minler, "Biz yalnız Rabbimiz olan Allah'a güvenip dayanmaktayız, Rabbimiz bizi bu zalim kavmin zulmü ile sınama, bizi bunların elinde rüsvay etme ve rahmetinle bizi bu müşriklerin elinden kurtar." diye dua ettiler.

87 Bunlar yaşanırken Biz de Musa ve Harun'a şöyle vahyettik: "Şehirde sıklıkla bir araya gelebileceğiniz evler oluşturun, birliğinizi pekiştirin, evlerinizi Allah'ın mesajlarının öğretildiği mescitlere çevirin. Ey Musa! İmanlarından taviz vermeden bunu görev bilip yerine getirenlere de zaferin Allah'ın yardımıyla kendilerine ulaşacağını müjdele."

88-89 Bunun ardından Musa da ellerini açıp şöyle dua etti: "Ey Rabbim! Sen Firavun ve onun ileri gelenlerine, bu dünyada görkemli bir zenginlik ve saltanat verdin, onlar da bu imkânlar ve güçle insanları doğru yoldan uzaklaştırmaya çalışıyorlar. İşte bu sebepten Sen onların servetlerini ve güçlerini yok edip kökünü kazı. Yüreklerinde bunun acısını ve sıkıntısını duyup zelil olsunlar. Rabbim, anlaşılan o ki bunlar can yakıcı azabı görmeden gerçeği kabul etmeyecekler."

Allah da Musa'ya şöyle vahyetti: "Senin ve kavminden iman edenlerin, duanız kabul edildi mü'minlerle birlikte Allah'ın davetine sabırla, sebatla sarılmaya devam edin ve sakın bundan vazgeçip de Allah'a başkaldıranların yolunu izlemeyin."

90-92 Sonra da İsrailoğullarını denizin öte yakasına geçirdik. Firavun ve askerleri de hışımla, kinle onların arkasından denizde açılan yoldan takibe koyulunca, denizi üzerlerine kapatıp hepsini suda boğduk. Firavun boğulmak üzereyken, "Ben anladım ki İsrailoğullarının inandığı gibi Allah'tan başka gerçek ilah yoktur, ben de artık O'na teslim olanlardanım." dedi. Sonra da ona şöyle seslenildi: "Şimdi mi aklın başına geldi ve Allah'tan başka ilah olmadığını anladın ey Firavun! Oysa sen kendini ilah kabul edip, halkına da bunu kabul ettirmeye çalışıyor, gerçeğe karşı çıkıp Allah'a başkaldırıyordun. Bugün senin cesedini insanlara bir ibret vesikası olsun diye sudan çıkaracağız fakat bütün delilleri görüp bilmelerine rağmen insanların çoğu, Allah adına yapılan davete karşı duyarsız kalmaya devam ederler."

93 Bu yaşananların ardından İsrailoğullarını, verimli, güzel ve güvenli bir yurda yerleştirdik, temiz, helal rızıklar ikram ettik fakat kendilerine kurallarını Allah'ın belirlediği nizam ve ahlaka uygun yaşamaları tebliğ edilip Allah'ın hükümlerini içeren âyetler bildirilince işte o zaman da ilahi yasalara uymak konusunda aralarında ihtilafa düşüp tartışmaya ve çekişmeye başladılar. Elbette Allah, bu tutumlarından dolayı onları hesaba çekecek.

94-97 Sana indirdiğimiz kitap ile bildirdiğimiz kıssaların doğruluğundan şüphe edersen, içinizde sizden öncekilere gönderdiğimiz kitaplardan geride kalan gerçekleri okuyanlar da var, onlardan sor! Hiç şüphen olmasın ki Rabbinden sana ulaştırılan vahiy, hidayetin ta kendisidir. Sakın şüphecilerden olma!

Allah'ın âyetlerini "Bunlar uydurmadır" diye yalan sayanlardan olma, sonra hüsrana ve ziyana uğrayanlardan olursun.

98 Böyleleri kendilerine gerçeğin her türlü delili ve mucizesi gösterilse bile yine de inanmazlar ta ki can yakıcı azap ile karşılaşıncaya kadar. Keşke azap başlarına gelmeden, yaratılış sebepleri olan hayat nizamına dönselerdi!

Yunus'un kavmi dışında, davete önce karşı çıkıp, sonra da azapla karşılaşacaklarını akledip ilahi nizama sarılan başka bir toplum çıkmadı. Onlar Allah adına yapılan davet ile yaşamaya dönünce, Biz de onları dünya hayatlarında zelil ve perişan olacakları azaptan kurtardık ve onlara bu süre içinde hidayet üzere yaşamanın, gücünü, şerefini ve mutluluğunu tattırıp nimetlerimizden bolca yararlandırdık.

99 Şayet Rabbiniz dileseydi, yeryüzündeki tüm insanları, iman etmeye zorla mecbur ederdi. Elbette buna gücü yeter ama böyle olmasını istemedi. Allah diledi ki her insan kendi iradesiyle seçimini yapsın ve karşılığını hak etsin. Hal böyleyken şimdi siz insanları buna zorlayacak mısınız?

100 Allah, aklını kullanıp yaratılış sebebini düşünüp de ona göre yaşamak isteyenleri hakikate ulaştırır. O'nun rehberliği olmadan hiç kimse doğruya ulaşamaz. Allah, aklını hakikati aramak uğrunda kullanmayanları pislik içinde bırakır.

101 Ey insanlar! Göklerde ve yerde nelerin yaratılmış olduğuna ve nasıl bir düzen içinde yaşatıldıklarına bir bakın, Allah'ın ilminin ve gücünün sınırsızlığını görüp, davetine sarılın fakat ne yazık ki insanların çoğu görüp, işitmelerine rağmen yaratılış sebepleri olan hayat nizamına sırtlarını dönerler.

102 Anlaşılan o ki bu müşrikler de kendilerinden önce, Allah'ın Rabliği ve ilahlığının üstünü örtüp inkâr etmeye çalışanların başlarına gelen azabın kendi başlarına gelmesini bekliyorlar. Sen onlara de ki: "O halde olacakları bekleyin bakalım. Ben de sizinle birlikte bekleyeceğim."

103 Biz değişmez kanunumuz ve vaadimiz gereği davetimizden yüz çevirenleri dünyada da hak ettikleri azap ile cezalandırır, elçilerimiz ve onunla birlikte iman edenleri ise helak olmaktan kurtarırız.

104-106 Ey Peygamber! Âyetlerimizi yalan sayanlara de ki: "Şayet Siz benim Allah adına yaptığım davetten vazgeçip de size uyacağımı düşünüyorsanız, iyi bilin ki ben sizin Allah'la birlikte ilah edindiklerinize asla itaat etmem. Ben, ancak sizin de benim de canlarımızı alacak, sonra da tekrar diriltip hesap soracak olan Allah'ı ilah edinir ve yalnız O'na itaat ederim. Bana emredilen, O'na güvenip teslim olmaktır."

Yine bana emredildi ki, şirkten ve küfürden arınmış olarak bütün gücünle Allah'a yönel ve sakın O'ndan başka bir ilâh kabul edip de şirk koşanlardan olma! Yüzünü hak dine çevir!

Size bir hayrın dokunmasını ya da uğradığınız bir musibetten kurtulmayı istiyorsanız, Allah'tan başkasına dua edip yardım dilemeyin. Şayet Allah'tan başkasından yardım dilerseniz hiç şüphesiz zalimlerden olursunuz.

107 Allah seni uyarmak, ya da sınamak için bir sıkıntı ve musibetle karşı karşıya getirirse, iyi bilesin ki onu yine Allah'tan başka kimse gideremez, eğer hakkında bir hayır dilerse, O'nun bu lütfuna kimse engel olamaz. Allah lütfunu kullarından layık görüp, dilediklerine ihsan eder.

Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

108 Ey Peygamber! De ki: "Ey insanlar! İşte size yaratılışınızın sebebini bildiren ve ona uygun nasıl yaşamanız gerektiğini açıklayan Kur'an geldi. Bundan sonra kim, ona uyarsa, elbette bu seçimi hayrına olacaktır. Fakat her kim de buna rağmen başka bir hayat tarzı ile yaşamayı seçerse kendine zarar vermiş olacaktır. Ben asla sizin tercihlerinizden sorumlu değilim."

109 Ey Peygamber! Sen de yalnız sana indirilenlere uy ve Allah hükmünü verinceye kadar sabret, Allah herkes hakkında en doğru hüküm verendir.

52- HÛD SÛRESİ

Mekkî sûre olup 123 âyettir.

Hûd: Hürmete layık, erdemli,
vakarlı kimse demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Elif. Lam. Ra. Bu kitap her şeyi hakkıyla bilen Allah tarafından, dilinizin sesleri olan harflerin oluşturduğu kelimelerin ahenkli dizilişiyle ayrıntılı bir biçimde açıklanmış hikmetli ve muhkem âyetlerden meydana gelen ilahi bir kitaptır.

2-4 Ey insanlar! Allah bu kitabı size yaratılış sebebiniz olan hayat nizamına uymanız ve kendisinden başkasına kulluk etmemeniz için göndermiştir.

Ey Peygamber! De ki: "Ben de sizi buna davet etmek ve davete uyanları da müjdelemek için görevlendirildim. Tevbe ederek kendinizi temizleyin ve Allah'tan bağışlanma dileyip, yaratılış sebebiniz olan hayatı yaşamaya yönelin ki, Allah da size dünya hayatınızdaki süreniz doluncaya kadar huzurlu, şerefli, erdemli ve bereketli bir ömür bahşetsin.

Bu davete sırt döner, nankörlük edip karşı çıkarsanız, Hesap Günü kendinizi dehşetli bir azaba mahkûm etmiş olursunuz. Sonunda her insan hak ettiğinin karşılığını görmek üzere Allah'a döndürülecektir. Allah'ın gücü her şeye yeter."

5 Allah'ın davetine iman etmekten kaçınanlar, mevcut durumlarını korumak için kulaklarını, gözlerini ve kalplerini Allah'ın âyetlerine karşı kat kat kapatıp örterler. Şüphesiz Allah onların niçin böyle yaptıklarını çok iyi bilmektedir. O insanların gizlediklerini, açığa vurduklarını ve neyi niçin yaptıklarını en iyi bilendir.

6 Allah, yarattığı her canlıyı rızkı ile birlikte yaratmaktadır. Onların ne kadar yaşayacağı, tercihlerini nasıl kullandığı ve öldükten sonra yerinin neresi olacağı da Allah tarafından bilinmekte, kayıt altında tutulmaktadır.

7-8 Allah gökleri ve yeri altı evrede yarattı, sonra suyu yaratıp, ilmini ve kudretini su üzerinde tecelli ettirerek tüm canlıların özünü de sudan yarattı ve hükümranlığını sudan yarattıkları üzerinde tesis ederek hayatlarını yasalara bağlayıp nizamlarını kurdu. Daha sonra da sizden hanginizin davetine uyacağını sınamak için amellerinizle ilgili sınırlar belirleyip tercihlerinizle baş başa bıraktı.

Ey Peygamber! "Şimdi senin, insanlara öldükten sonra tekrar diriltilip, dünya hayatınızı yaşayış biçiminizden hesaba çekileceksiniz." deyişinle birlikte insanların bir kısmı "Bunlar bizi büyülemek için söylenmiş, aslı olmayan sözler." diyeceklerdir.

Onların hak ettikleri azabı bir süre ertelesek, bu sefer de "Tehdit edildiğimiz azap gelecekse hemen gelsin de görelim" derler. Acaba, onunla karşılaştıkları gün de böyle diyebilecekler mi? O Gün azabı başlarından savabilecek hiçbir güç yoktur ve nihayet alay ettikleri azap, onları çepeçevre kuşatmış, artık iş işten de çoktan geçmiştir.

9-10 Biz insanoğlunu katımızdan nimetlere kavuşturduktan sonra, onları çekip geri alsak, derhal bize karşı nankörleşir ve verdiklerimizi unutup umutsuzluğa düşer. Yahut başına gelen bir sıkıntıdan, musibetten sonra onu esenliğe ve bol nimetlere kavuştursak, dönüp bize şükredip, itaat etmek yerine, "Musibetler yakamı bıraktı, sıkıntılarımdan kurtuldum, beni bu hale düşüren sebepleri ortadan kaldırdım." diyerek olup bitenleri kendinden bilip kibirlenip, şımarıp, küstahlaşır.

11 Ancak, Allah'a iman edip, O'nun rızasını kazanmak uğrunda sabırla, sebatla mücadele edenler, karşılaştıkları sıkıntılara, zorluklara karşı direnir, umutsuzluğa düşmez, nankörleşmez, Allah'a sığınırlar. Nimetlere kavuşup sıkıntılardan kurtulduklarında ise kurtaranın ve nimetleri bahşedenin Allah olduğu bilinci ile O'na şükrederler. İşte bu mü'minler için ilahi bir bağışlanma ve muhteşem ödüller vardır.

12 Ey Peygamber! Müşriklerin "Ona gökten bir hazine indirilmeli ve yanında da bir melek görmeliydik ki, peygamber olduğuna inanalım" demeleri yüzünden yüreğinin daralması, moralinin bozulması sebebiyle davetten vaz mı geçeceksin? Zaten onlar da bunu istiyorlar. Unutma ki sen yalnızca bir uyarıcısın. Allah her şeyi gören, gözetendir.

13-14 Ayrıca bir de, "Kur'an'ı Muhammed uydurdu." diyorlar. Onlara de ki: "Şayet bu iddianızda samimi iseniz ve gerçekten buna inanıyor da âyetlerin insan sözü olduğunu sanıyorsanız, Kur'an'ın sûrelerine benzer onlara denk, on sûre de siz uydurun bakalım, bunu yapabilmek için Allah'tan başka yardım alabileceğiniz kim varsa onları da yardımınıza çağırın. Buna rağmen ortaya bir şey çıkaramazsanız, hiç olmazsa o zaman anlayın ki, bu Kur'an Allah'ın ilminin eseridir ve Allah'tan başka gerçek ilah yoktur. Sizin artık bu hakikate teslim olmanız gerekmez mi?"

15-16 Her kim sadece kısacık dünya hayatının geçici keyfine, hazzına, çekiciliğine aldanıp, kendini kaptırıp onun peşine düşerse çabasının karşılığı dünyada tam olarak verilir. Fakat böylelerinin âhirette paylarına düşecek olan ateşten başka şey olmayacaktır. Dünyada iken âhireti hesaba katmamanın karşılığı bu olacaktır. Sonunda hayatlarını anlamsız ve değersiz şeyler uğrunda tükettiklerini anlayacaklar.

17 Âhiret hayatını umursamayan kimse ile Rabbinin âyetlerine iman eden ve kendisini de bir şahidin izlediğine inanan kimse hiç bir olur mu? Allah Kur'an'dan önce de insanları yaratılış sebeplerine davet eden İncil'i ve ondan önce de Musa ile Tevrat'ı rehber olmak üzere göndermiştir. Onlardan geriye kalan gerçeklere iman edenler, Kur'an ile davet edildiklerine yönelip teslim olurlar. Her kim de bu davetten yüz çevirirse varacağı yer cehennem olacaktır. Sakın bundan şüphen olmasın. (Allah'ın âyetlerini tebliğden geri durma!) Fakat ne yazık ki insanların çoğu bu gerçeğe hâlâ inanmıyorlar.

18-22 Kendi uydurdukları yalanları Allah'a mal edenden daha sapık, daha zalim kim olabilir? Bunlar Hesap Günü Rablerinin karşısına çıkarılacaklar ve şahitler huzurunda suçları önlerine konulacak. Böyleleri, insanları hakikate uymaktan alıkoymanın, onu anlaşılmaz göstermenin cezasını elbette görecekler ve kendilerini cehennem azabından kurtaracak bir dost bulamayacak, Allah'ın azabından kaçıp kurtulamayacaklar.

Hesap Günü sahte ilahlar ortadan kaybolup giderler, böylece onların peşinden giderek kendilerini ve başkalarını aldatanlar büyük bir hüsrana, yıkıma uğrarlar.

23 İman edip salih amelleriyle Rabbine teslim olanlar ise daimi kalacakları nimetler yurdu cennetle ödüllendirilecekler.

24 Bu iki zümrenin (mü'minler ile kâfirler) durumu kör ve sağır kimse ile gören ve işiten kimsenin durumuna benzer. Hiç ikisi bir olur mu? İşte iman eden ile etmeyen de böyledir. Öğüt almak isteyenler için bu apaçık bir uyarıdır.

25-26 Biz Nûh'u da peygamber olarak kavmine göndermiştik. O da kavmine şöyle seslenmişti: "Ey kavmim! Ben sizi yaratılış sebebiniz olan hakikate apaçık âyetlerle davet etmek üzere Allah'ın görevlendirdiği bir elçiyim. Allah'tan başkasını ilah edinmeyin ve O'ndan başkasına kulluk etmeyin. Aksi takdirde başınıza dehşetli bir azabın gelmesinden korkuyorum."

27-28 Bunun üzerine kavminin ileri gelenleri, Nûh'un Allah'ın vahyi ile yaptığı çağrıya karşı çıkıp, ona dediler ki: "Biz senin peygamber olduğuna da, söylediklerine de inanmıyoruz, sen de bizim gibi ölümlü sıradan bir insansın. Üstelik senin davetine toplumun zayıf, güçsüz, aşağı tabakasından olan insanların bir kısmından başka da ilgi gösterip katılan yok. Bu itibarla bizden bir üstünlüğünüz de yok. Bizler sizin birer yalancı olduğunuzu düşünüyoruz."

Nûh bunun üzerine onlara, "Ey kavmim! Ya bana Rabbim tarafından peygamberlik verilmiş, Rabbimin gönderdiği apaçık âyetlerle sizi yaratılış sebebiniz olan sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamaya davet ediyorsam ve siz de buna rağmen inanmamakta direniyorsanız, akıbetinizin hüsran olacağını düşünemiyor musunuz? Ben sizi zorla söylediklerime inandıracak değilim." dedi.

29-31 Arkasından da "Ey kavmim! Ben doğru olanı ulaştırmam karşılığında sizden bir ücret talep etmiyorum. Benim çabamın karşılığını verecek olan Rabbimdir. Şunu da iyi bilin ki zayıf, güçsüz ve aşağı tabakadan dediğiniz, davete iman eden insanları istemiyorsunuz diye yanımdan kovacak değilim. Onlar sonunda Rablerine dönüp dünya hayatlarını kime ve neye göre yaşadılarsa onun karşılığını göreceklerini çok iyi biliyorlar. Fakat siz nankör ve cahil bir topluluksunuz, bu yüzden de doğru olana yönelmiyorsunuz. Şayet ben, size uyup da onları yanımdan kovacak olursam beni Rabbimin azabından kimse kurtaramaz."

"Ey kavmim! Ben size Allah'ın hazineleri benim yanımdadır demiyorum ve ben gaybı da bilemem, üstelik ben bir melek de değilim, ayrıca sizin aşağı tabakadan dediğiniz o insanların Allah'ın yanındaki yerlerini ve onların kalplerinde neler olduğunu

en iyi Allah bilir, ben bu konuda bilmediğim şeyleri söylemeye kalkarsam zalimlerden, cahillerden olurum."

32-34 Bunun üzerine kavminin ileri gelenleri, "Ey Nûh! Bunca zaman, bizim nizam ve ahlakımız konusunda çok olumsuz sözler söyleyip durdun ve çok da ileri gittin! Artık yeter, bizler senin davetini kesinlikle kabul etmeyeceğiz fakat sen söylediklerinin doğruluğunu ispat etmek istiyorsan, bizi tehdit ettiğin azabı başımıza getir de görelim." dediler.

Nûh da onlara, "Bu azabı başınıza getirecek olan Allah'tır. O, dilediği takdirde sizler asla ondan kurtulamazsınız müşrik ve kâfirlikte inatla direnmeye karar vermişseniz, benim vereceğim öğüdün size faydası olmayacak demektir. Fakat şunu da aklınızdan çıkarmayın ki, Allah benim de sizin de Rabbimizdir ve öldükten sonra herkesi yeniden diriltip, davetine karşı tutumundan dolayı hesaba çekecektir."

35 Ey Peygamber! Yoksa müşrikler, Nûh'un kıssasını da senin uydurduğunu mu söylüyorlar? Onlara de ki: "Ben uydurmuş isem günahı ve vebali bana aittir. Sizin işlediğiniz suçlardan dolayı da hiçbir sorumluluğum yoktur, onların günahı ve vebali size aittir."

36-37 Nûh'un kavminden pek azı dışında hiç kimsenin, Allah adına yapılan daveti kabul etmeyeceği açıkça belli olunca Allah, Nûh'a "Ey Nûh! Kesin olarak belli olmuştur ki daha önce iman edenlerden başka, kavminden hiç kimse sana inanmıyor. Artık onların yapmakta olduklarından dolayı sen de üzülme ve bizim korumamız altında sana vahyederek öğrettiğimiz gibi gemiyi yapmaya başla. Sakın davetine sırt dönenlerin bağışlanıp azaba uğratılmamaları konusunda Benden istekte bulunma, onları suda boğmaya karar vermiş bulunmaktayım." diye vahyetti.

38-39 Böylece Nûh gemiyi yapmaya başladı. O bu işle uğraşırken kavminin ileri gelenleri, ne zaman O'nun yanından geçseler, Nûh ile alay ediyorlardı. Nûh da onlara "Siz alay edip eğlenin bakalım, hiç şüpheniz olmasın ki yakında alay edilecek duruma düşecek olanlar sizlersiniz ve bu dünyada başınıza gelecek olan alçaltıcı azabın yanında, bir de âhirette kalıcı cehennem azabına mahkûm olacaksınız." diyordu.

40 Nihayet Azap Günü gelince de hükmümüz gereği yeryüzündeki ve yer altındaki sular taşkınlar halinde kaynayıp, coşmaya başlayınca Nûh'a "Çevredeki canlılardan birer çift ve ailenden de davete iman edenleri gemiye al." diye vahyettik. Zaten Nûh ile birlikte iman edenlerin sayısı oldukça az idi.

41 Nûh onlara dedi ki: "Haydi Allah'ın adını anarak (Bismillah diyerek) gemiye binin, bu geminin yüzmesi de, durması da, O'nun yasaları ve iradesine bağlıdır. Şüphesiz Rabbim mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır."

42-44 Gemi dağlar gibi dalgalar arasında yol almaya başladı, bir ara, müşrik olarak yaşamayı tercih eden oğlu dalgalar arasında Nûh'un gözüne ilişti, Nûh ona seslenerek, "Yavrucuğum, müşrik olmaktan tevbe edip, Allah'a yönelerek gel, sen de bizimle kurtulanlardan ol, kâfirler arasında kalma." dedi.

Fakat oğlu, "Ben bir dağa tırmanır, boğulmaktan kurtulurum." dedi. Nûh da ona, "Bugün hiçbir müşrik ve kâfir, Allah'ın helak etme hükmünden kurtulamaz ancak mü'minler müstesna! Kurtulacak olanlar işte bunlar olacaktır." diye oğluna seslendi, derken aralarına büyük bir dalga girdi ve oğlu da boğulmaktan kurtulamadı.

Onların tamamı helak edilince de Allah, "Ey yer suyunu yut, ey gök sen de suyunu tut." diye emretti bunun üzerine sular çekildi. Allah'ın hükmü gereği gemi de Cudi dağına oturtuldu. Gemiden inenler de, "Şirkinden dönmeyerek helak edilmeyi hak edenlere yazıklar olsun." dediler.

45-46 Tufanın ardından Nûh da, "Rabbim! Oğlum da ailemden biriydi. Onun da kurtulanlardan olmasını isterdim ama mümkün olmadı. Sen hüküm verenlerin en adili, hâkimler hâkimisin." dedi. Allah bunun üzerine Nûh'a şöyle vahyetti: "O, kesinlikle senin ailenden sayılmaz. O, müşriklerin ailesinden olmayı seçti, bu sebepten sen de hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın, iç yüzünü, aslını bilmediğin bir şey hakkında Benden istekte bulunma! Böyle yaparsan cahillerden olursun, onlardan bir farkın kalmaz."

47 Nûh, derhal hatasını anlayıp, "Rabbim, bilgisine sahip olmadığım, aslını, esasını bilmediğim bir şeyi Senden istemekten Sana sığınırım. Şayet beni bu sebepten bağışlamaz, bana merhamet etmezsen hüsrana uğrayıp kaybedenlerden olurum." diye niyazda bulundu.

48 Ardından da Nûh'a şöyle vahyettik: "Ey Nûh! Sen ve seninle birlikte gemiden esenlik ve güvenlik içinde inen mü'minlere ve onların neslinden gelecek olan mü'minlere hayırlar, bereketler ihsan edeceğiz. Davetten yüz çevirip nankörlük edenleri ise bir süre nimetlerimizle geçindirir, sonra da can yakıcı azaba mahkûm ederiz."

49 Ey Muhammed! Ne sen, ne de kavmin Nûh'un bu kıssasını daha önce bilmiyordunuz, bunlar Bizim sana vahiy yoluyla ulaştırdığımız bilgilerdir, sen de Nûh gibi

sabırla davetine devam et ve unutma ki sonunda kazanacak, mutlu sona ulaşacak olanlar imanında sebat edip bu uğurda gayret edenler olacaktır.

50-52 Biz Âd kavmine de kardeşleri Hûd'u peygamber olarak gönderdik. O da kavmine "Ey kavmim! Sizi yaratıp bunca nimetle donatan Allah'ın davetine yönelerek yalnız O'na kulluk edin, sizin O'ndan başka gerçek ilahınız yoktur. Allah'a nankörlük etmekten bir an önce vazgeçin.

Ey kavmim! Şirk ve küfre dayalı hayat tarzınızdan tevbe edip Allah'tan bağışlanma dileyin ki, O da size gökten bol rahmet ve bereket yağdırsın, gücünüze güç katsın. Ben bu öğüt ve uyarılar karşılığında sizden hiçbir ücret talep etmiyorum. Benim çabamın karşılığını takdir edecek olan, beni de sizi de yaratan Allah'tır. Aklınızı kullanarak O'nun davetinin önemini kavrayıp bir an önce O'na yönelmeniz gerekmez mi?" dedi.

53-57 Kavmi de dönüp Hûd'a dediler ki: "Ey Hûd! Sen bize peygamber olduğunu gösteren bir mucize ile gelmedin ki, biz de sana inanıp mevcut ilahlarımızı terk edip davetine uyalım. Mucize göstermeden davetini kabul edeceğimizi bekleme, anlaşılan o ki, bizim ilahlarımızdan birisi seni çarpmış, o sebeple de ilahlarımızı terk etmemizi istiyorsun, sana başkaca bir şey de söylemek istemiyoruz."

Hûd da onlara dedi ki: "Allah şahit olsun, siz de şahitler olun ki ben sizin Allah'a ortak koştuğunuz ilahlarınızdan uzağım ve asla onları kabul etmeyeceğim. İsterseniz siz bana karşı tuzağınızı kurup, elinizden geleni ardınıza koymayın. Unutmayın ki ben, benim de, sizin de Rabbimiz olan Allah'a güveniyorum.

Hiçbir canlı yoktur ki onu Allah yaşatıyor ve kurduğu nizamla yönetiyor olmasın. Ey kavmim! Size ne oluyor ki, gerçek bu iken Rabbinizin davetine teslim olmaktan kaçıyorsunuz?

Şayet yaratılış sebebiniz olan Allah merkezli hayat nizamından inatla yüz çevirmeye devam ederseniz, Rabbim sizin yerinize başka bir kavim getirir buna kimse de engel olamaz. Siz, davet edildiğiniz hayat tarzını reddetmekle, Allah'a zarar veremezsiniz. Rabbim her şeyi görüp gözetmektedir, doğrusu ben size ulaştırılmam istenen mesajları ulaştırmış bulunmaktayım."

58 Nihayet Hûd'un kavmi helak edilmeyi hak edince Hûd ile birlikte iman edenleri, rahmet, merhamet ve şefkatimiz gereği kurtardık ve âhiretteki cehennem azabından koruduk.

59 İşte Rablerinin davetini reddeden, O'na ve elçilerine başkaldıran, inatçı, nankör Âd kavmini de böylece helak edip köklerini kazıdık. Onlar dünyada lanetlendikleri gibi âhirette de lanetlenecek ve cehennem azabına mahkûm edilecekler.

60-61 Semûd kavmine de soydaşları Salih'i peygamber olarak gönderdik, Salih de kavmine, "Ey kavmim! Allah'ı layıkıyla tanıyın ve O'nun davet ettiği yaratılış sebebiniz olan hayat nizamına uyun ki yalnız O'na kulluk etmiş olasınız. En doğru yol budur, sizin Allah'tan başka gerçek ilahınız yoktur. Sizi topraktan yaratıp sayısız nimetler bahşederek yaşatan O'dur, bunları düşünüp şirk ve küfürden tevbe ederek Allah'a yönelin.

Rabbimiz olan Allah, tevbe edip bağışlanma dileyerek davetine iman edip, imanlarının gereklerini yerine getirenlere karşı çok merhametli, şefkatli, bağışlayıcıdır ve O bize şah damarımızdan daha yakındır."

62 Bunun üzerine kavmi de Salih'e dedi ki: "Ey Salih! Sen bunları söylemeden önce, kavmimiz içinde kendisine umut bağladığımız, sistemimizin üst düzey yöneticilerinden olmasını düşündüğümüz birisiydin, oysa şimdi kalkmış atalarımızdan beri içinde yaşadığımız ve yaşatmaya çalıştığımız hayat tarzımızı değiştirmemizi istiyorsun fakat biz senin peygamber olduğundan da bizi davet ettiğin nizamın doğruluğundan da emin değiliz."

63-65 Salih de onlara dedi ki: "Ey kavmim! Peki ya ben Rabbimden bir rahmet peygamberi olarak seçilmiş ve sizlere Allah'ın vahyettiği kesin bilgileri aktarmaktaysam ve siz de inatla buna karşı çıkmaya devam ederseniz, Allah'ın başınıza neler getireceğini hiç düşünmüyor musunuz? Ayrıca bana emredilen tebliğ görevimi yerine getirmez isem Allah'ın azabından beni kim koruyabilir? Elbette ki size uymak bana zarar getirir."

Ey kavmim! "Benden peygamberliğimin delilini istediğiniz mucize işte şu deve! Onu kendi haline bırakın, sakın ona zarar vermeye kalkmayın. Allah'ın arazisinde otlasın, ona zarar vermeye kalkarsanız çetin bir azapla cezalandırılırsınız."

Salih'in bu uyarısına rağmen deveyi hunharca boğazladılar, bunun üzerine Salih de onlara, "Yurdunuzda üç gün daha barındıktan sonra sizi uyardığım azaba çarptırılacaksınız ve asla kurtulamayacaksanız." dedi.

66-68 Helak etmek için belirlediğimiz vakit gelince, Salih ve onunla birlikte iman edenleri rahmet, merhamet ve şefkatimiz gereği o azabın zilletinden kurtardık. Gerçek şu ki, Rabbinizin gücü dilediği her şeyi yapmaya yeter.

Nankör, azgın ve inkârcı kavmi de, şiddetli bir sarsıntı ile yakalayıp korkunç çığlıklarla yerin dibine geçirdik. Böylece Semûd kavmi sanki o diyarlarda hiç yaşamamış gibi yok olup gitti, tarih sahnesinden silindiler.

69-70 Lût kavminin helaki için görevlendirilen melekler de bir erkek evlat müjdesi vermek için önce İbrahim'in evine gelip "Selam" dediler. İbrahim de onlara "Selam" diyerek misafirlerine kızartılmış bir buzağı ikram etti. Fakat misafirlerin ikram edilene el sürmediklerini görünce, şüphelenip endişeye kapıldı. Durumu gören elçiler İbrahim'e, "Korkma, biz esasen Lût kavmini cezalandırmak, seni de müjdelemek için görevlendirildik." dediler.

71-73 O sırada misafirlerine hizmet için odada bulunan İbrahim'in yaşlı karısı İshak adlı bir çocuğunun olacağını ve ardından da torunları Yakub'un olacağı müjdesini duyunca şaşkınlık içinde, "Ne yani, ben yaşlı bir kocakarı, kocam da yaşlı bir piri fani olduğumuz halde çocuk mu doğuracağım, bu olacak şey mi?" dedi. Melekler de ona, "Sen Allah'ın emrine mi şaşırıyorsun?" dedikten sonra da sözlerine devamla, "Ey hane halkı! Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerinize olsun! Şunu iyi bilin ki, şükredip övülmeye layık olan yalnızca Allah'tır, O'nun dilediği her şeyi yaratmaya ve yapmaya gücü yeter." dediler.

74-76 İbrahim, bu müjdeyi aldıktan ve korkusu geçtikten sonra, Lût kavminin helak edilmemesi konusunda Bize yakarışta bulundu çünkü İbrahim çok duygusal, aşırı derecede merhametli ve ince ruhlu, kendisini Allah'a teslim etmiş birisiydi.

Bunun üzerine elçi melekler İbrahim'e, "Ey İbrahim! Bu ısrarından vazgeç. Rabbimizin onlar hakkındaki hükmü kesindir, artık onları hak ettikleri bu cezadan hiç kimse kurtaramaz." dediler.

77-80 Elçi melekler İbrahim'in evinden ayrılıp, Lût'un evine doğru yola koyuldular, Lût'un evine geldiklerinde ise Lût onları, ahlaken çökmüş, sınır tanımayan, hiçbir değer yargısı da olmayan kavminin zararlarından koruyamayacağını düşünerek, derin bir endişeye kapıldı ne yapacağını bilemez halde yüreği daraldı ve kendi kendine, "Bu gün çok zor bir gün olacak." demeye başladı.

Lût'un evine gelen insan görünümlü misafirleri görenler, hemen Lût'un evinin önünde toplanıp kapısına dayanarak, Lût'tan misafirleri kendilerine teslim etmesini istediler. Onların, misafirleri iğrenç amaçları için kendisinden istediklerini bilen Lût, kapıya çıkıp onlara dedi ki: "Ey kavmim! Beni misafirlerime karşı mahcup edip, rezil mi edeceksiniz? İçinizde hiç aklı başında kimse yok mu? Allah'tan

korkup da bu iğrenç alışkanlığınızdan vazgeçin ve doğru olanı, kızlarla, dul kalmış kadınlarla evlenme yolunu seçin, böyle yaparsanız benim kızlarımla da evlenebilirsiniz."

Fakat yozlaşmış, azgınlığa, ahlaksızlığa kendilerini şartlandırmış olan halk, Lût'a şöyle dediler: "Sen de biliyorsun ki bizim kadınlarda, kızlarda gözümüz yok. Bizim ne istediğimizi biliyorsun, boşuna konuşma."

Lût çaresizlik içinde kendi kendine dedi ki: "Ah keşke sizi engelleyecek bir gücüm olsa, ya da sizden korunabileceğim bir kaleye sığınıp da bu durumla karşılaşmaktan kurtulabilseydim."

81 Lût'un çaresizlik içinde üzüldüğünü gören elçi melekler Lût'a dediler ki: "Ey Lût, sakın korkma! Biz, Rabbinin elçileriyiz. Bu azgın ve sapıklar seni daha fazla üzemeyecekler, sen ailenle birlikte gecenin bir vaktinde bu şehirden ayrıl, aranızdan hiç kimsenin de gözü arkada kalmasın, karına gelince o da helak olmayı hak edenlerden birisi olarak onlarla kalacak, diğerlerinin başına gelecek olan onun başına da gelecek ve sabaha karşı hak ettikleri azapla cezalandırılacaklar. Zaten vakit sabaha da yaklaşmakta."

82-83 Nihayet vakit dolunca, hedefi belirlenmiş taşları o zalim ve sapık toplumun başlarına yağdırdık, yaşadıkları yerin altını üstüne getirip yok ettik.

84-86 Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı peygamber olarak gönderdik. O da, "Ey kavmim! Allah'ı gereği gibi tanıyıp, yalnız O'nu ilah edinerek davetine icabet edin, ancak o zaman O'na kulluk etmiş olursunuz. Sizin O'ndan başka gerçek ilahınız yoktur, hayatı nasıl yaşamanız gerektiğini belirleme hakkı yalnız Allah'a aittir, buna bağlı olarak ahlakınızı düzeltin, eksik ölçüp tartmaktan vazgeçin. Her ne kadar refah ve bolluk içinde görünüyor olsanız da Allah'ın daveti olan hayatı yaşamaya dönmezseniz, sizi de kuşatıp yok edecek bir azapla karşılaşırsınız." dedi.

Şuayb sonra da sözlerine şöyle devam etti: "Ey kavmim! Allah adına davet edildiğiniz hayat nizamından yüz çevirerek yeryüzünde fesadın, kötülüklerin yaygınlaşmasına sebep olmayın, ölçüp tartarken adaleti gözetin, insanların haklarını onlardan çalmayın.

Şayet Allah'a şirk koşmakta olduğunuz hayat tarzınızdan vazgeçip, O'nun daveti nizam ile yaşamaya döner, işlerinizi O'nun sınırları içinde yaparsanız elde edeceğiniz kazanç sizin için daha hayırlı olur. Ben sizin üzerinizde bir gözetleyici, denetleyici değilim, sizi görüp gözetleyip, denetleyen Allah'tır." dedi.

87 Kavmi de Şuayb'a, "Ey Şuayb! Bizim atalarımızdan miras kalan inancımızı ve hayat tarzımızı değiştirmemizi, mallarımızı istediğimiz gibi alıp satmaktan vazgeçmemizi senin namazın mı emrediyor? Hâlbuki biz seni çok hoş görülü, uyumlu, akıllı uslu biri olarak bilirdik, birden bire bunları nereden çıkardın?" dediler.

88-90 Şuayb da onlara dönüp şöyle cevap verdi: "Ey kavmim! Rabbimin bana vahyettiği âyetleri sizlere tebliğ etmekle görevlendirildim. Sizi doğru olana davet ederken, buna karşı çıkmanızın hiçbir faydası olmaz. Benim amacım, görevim doğrultusunda sizleri içinde bulunduğunuz yanlışlardan, Allah'a ortak koşmaktan kurtarıp doğru olana yöneltmektir.

Daveti kabul eder de, yaratılış sebebiniz olana dönerseniz kazanan siz olursunuz, ben yalnızca Allah'a güvenip yönelmekte olan bir elçiyim. Ey kavmim! Allah adına yapmakta olduğum bu çağrıya karşı bana duyduğunuz düşmanlık, sakın sizi Nûh kavminin, Hûd kavminin yahut Salih'in kavminin başlarına gelen bir azaba sürüklemesin. Üstelik helak edilen Lût kavminin yurdu, size çok da uzak sayılmaz, onların başlarına geleni de bilmektesiniz.

Allah'a yönelip bağışlanma dileyin ve unutmayın ki Allah tevbe edip davetine yönelenlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır."

91-93 Şuayb'ın bu söylediklerini dinleyen kavmi de ona, "Ey Şuayb! Bu söylediklerin bizi ilgilendirmiyor, üstelik sen bizim aramızda gücü, nüfuzu zayıf olan birisin. Şayet arkanda kabilen ve onların hatırı olmasaydı, seni mutlaka taşa tutup linç ederdik, tek başına bizimle de başa çıkamazdın." dediler.

Şuayb da onlara şöyle karşılık verdi. "Ey kavmim! Size göre benim kabilemin hatırı ve gücü, Allah'ın hatırı ve gücünden daha mı fazla ve önemli, bu yüzden mi Allah'ı ve O'nun davetini önemsemiyor, sırt dönüyorsunuz? Şunu iyi bilin ki Rabbim, söyleyip durduklarınızı ve yapıp ettiklerinizi görüp bilmektedir.

Ey kavmim! Bana karşı elinizden geleni ardınıza koymayın. Ben de insanları yaratılış sebeplerine uygun yaşamaya davet etmekten geri durmayacağım, günü gelince alçaltıcı azabın kime geldiğini, kimin yalancı ve güçsüz olduğunu görecek, anlayacaksınız ben de sizinle birlikte olacakları bekleyeceğim."

94-95 Derken onlara tanınan süre dolunca, Şuayb ve onunla birlikte iman edenleri rahmet ve şefkatimizle kurtardık, şirk ve küfre gömülmüş o zalim toplumu, korkunç gürültülü bir depremle yurtlarında helak ettik, sanki daha önce oralarda hiç

yaşamamış gibi tarih sahnesinden silinip gittiler, Medyen halkı da Semûd kavmi gibi cehennemi hak ettiler.

96-97 Biz Musa'yı da apaçık âyetlerimiz ve mucizelerle, Firavun'a onun seçkinleri ile halkına elçi olarak gönderdik fakat onlar, peygamberin çağrısına uymak yerine, Firavun'u Rab ve ilah edinip onun şirk ve zulüm nizamına uymayı tercih ettiler.

98-99 Nitekim Firavun, Kıyamet Günü kendisine uyanların önüne düşüp, onları kendisi ile birlikte cehenneme götürecek, cehennem ise gidilecek en kötü yerdir. Bu dünyada lanet onların peşini bırakmadı, âhirette de bırakmayacak. İnsanın payına bundan daha kötüsü düşebilir mi?

100-101 Ey Muhammed! Sana bildirdiğimiz bu kıssalardaki kavimlerden geriye kalan bir kısım kalıntılar hâlâ durduğu gibi, bir kısmı da yenilmiş ekin tarlası gibi yok olup gitti.

Nankörlük edip başkaldırarak helak olmayı hak edenlere Biz zulmetmedik, onlar öğüt verilip uyarılmalarına rağmen, Allah'tan başka Rabler ve ilahlar edinmeye ve onlara uymaya inatla devam ettiler. Rab ve ilah edindiklerinin onlara hiçbir yararı olmadığı gibi hüsranlarını artırıp, başlarına azap gelmesine de sebep oldular.

102-107 Senin Rabbin, müşrik ve kâfir olarak yaşamakta ısrarla direnen toplumu, hak ettiği ile cezalandırır. Rabbinin yakalaması çok şiddetlidir.

Bütün bu anlatılanlarda düşünüp de aklını kullananlar için ibretler vardır. Hesap Günü insanlar Allah'ın huzurunda toplanacak, dünya hayatlarını nasıl yaşadıkları gözler önünce serilecek. Belirlediğimiz O Gün gelince onu ertelemeyiz ve O Gün hiç kimse Allah'ın izni olmadan konuşamaz, sonunda ise kimileri bahtiyar, kimileri de bedbaht olarak layık olduklarına kavuşurlar.

Cehennemi hak edenler bedbaht bir vaziyette layık oldukları cehennemde inim inim inleyip feryat edecekler, Rabbinin dilemesi müstesna gökler ve yer durdukça onlar da orada kalacaklar, şüphesiz Rabbin dilediğini yapandır.

108 Cennete layık gördüklerimiz ise, Rabbinin dilemesi müstesna, gökler ve yer durdukça cennette yerleşip bitip tükenmez nimetler içinde yaşayacaklar.

109 Ey Peygamber! Allah'la birlikte başka Rab ve ilah edinenleri, o peşine düştüklerinin çok kötü bir akıbete sürüklediğinden hiç şüphen olmasın. Onların ataları da vaktiyle böylesi şirk ve küfürde direnmişlerdi. Biz onların da paylarına düşen cezalarını elbette eksiksiz olarak vereceğiz.

110 Bugün insanlar nasıl ki, Kur'an ile Allah adına yapılan daveti kabul edenler ve etmeyenler olarak ikiye ayrılmakta iseler, geçmişte de Musa ile gönderdiğimiz kitabın daveti konusunda onun kavmi de ayrılığa düşmüştü. Rabbinin böylelerini cezalandırması ile ilgili önceden belirleyip yasaya da bağladığı sözü olmasaydı, bugün de müşriklerin haklarında hüküm verilmiş, işleri bitirilmiş olurdu. Çünkü bunlar da Allah'ın elçilerine ve kitaplarına karşı şüphe duyup, karşı çıkmaktalar.

111 Gerçek şu ki, Rabbiniz hakikate davetten yüz çevirenlerin her birine hak ettikleri cezayı verecektir, onların gizli ya da açık yaptıkları her şeyden haberdardır.

112-113 Ey Peygamber! Sen ve seninle birlikte iman edenler, emrolunduğunuz gibi dosdoğru olun, yaratılış sebebiniz olan Allah merkezli hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda Allah'ın belirlediği sınırlar içinde cehdedin.

Sakın Allah'a ortak koşanlara (zalimlere) yakınlık göstermeyin, imanınızdan taviz vermeyin sonra ateş size de dokunur, o zaman sizi Allah'ın azabından kimse kurtaramaz, sizin Allah'tan başka bir yardımcınız yoktur.

114 Ey mü'minler! Gündüzün iki ucunda ve gecenin bir vaktinde namazı ikame edin ve şüphesiz Allah'ın rızasına uygun yapılan işler insanı kötülüklerden korur. İşte bütün bunlar öğüt ve hatırlatmadır.

115 İnsanları doğru yola davet ederken, karşılaştığın sıkıntılara karşı sebatla diren, şüphesiz Allah bu uğurda gayret edenlerin mükâfatını fazlasıyla verir.

116 Sizden önceki nesiller içinde kendilerini kurtardığımız çok az mü'min dışında, yaşadıkları toplumların içinde fesadın, yozlaşmanın ortadan kaldırılması için gayret eden kimse çıkmadı. Şirke batmış müşrik ve kâfir çoğunluk ise kendilerini yozlaştıran refah ve hazların peşine düşüp helak olmayı hak ettiler.

117 Gerçek şu ki, sizin Rabbiniz, halkı doğru yola yönelmiş bir toplumu azapla helak etmez.

118 Rabbin dileseydi insanların tamamını yaratılış sebepleri olan doğru yola uymaya zorla mecbur bırakır, hepsini tek bir ümmet yapardı. Fakat O her insanı hayat nizamı ve ahlakını seçmekte serbest bıraktı, sonunda varacakları yere kendi iradeleri ve gayretleri ile layık olabilsinler diye.

119 Rabbiniz olan Allah, tüm insanları yaratılış sebeplerine uygun yaşasınlar diye yaratıp bunca nimetlerle donattı, peygamberler ve kitaplarla da bu hayatın nasıl yaşanacağını bildirip göstermesine rağmen, insanların çoğu tercihini bu istikâmette kullanmadı.

Allah'ın "Cehennemi, davetimi reddeden cinler ve insanlarla dolduracağım" vaadi hiç şüphesiz gerçekleşecektir.

120 Ey Peygamber! Seni, önceki elçilerimizin kıssaları ile bilgilendirerek güçlendirip, Allah'a güvenip teslim olmanın önemini kavratıp, sonunda mü'min olanların kazanacağı bilgisi ile müjdeliyoruz, bunlar aynı zamanda aklını kullananlar için gerçek bir öğüt ve uyarıdır.

121-122 Ey Peygamber! Şirkinde ve küfründe direnip de mü'minlere zulmetmek peşinde olanlara de ki: "Bize karşı elinizden geleni yapmaktan geri durmayın ve şunu da unutmayın ki, Bizler de Allah'ın daveti hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda elimizden geleni yapmaya devam edeceğiz. Sonunda kimin kazançlı çıkacağını siz de, Biz de göreceğiz."

123 Göklerde ve yerde bilinen, görünen, bilinmeyen ve görünmeyen ne varsa hepsinin gerçek sahibi Allah'tır ve her şey sonunda O'na dönecektir. O halde Allah'ın davetine yönelip yalnız O'na kulluk edin, O'na güvenip yaslanın. Rabbiniz olan Allah her şeyden haberdardır.

53- YÛSUF SÛRESİ

Mekkî sûre olup 111 âyettir.

Yûsuf: Arttıran, bereketlendiren demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Elif. Lâm. Râ. Bu kitabı anlaşılsın, üzerinde düşünülsün diye, kullandığınız dilin harflerinden oluşan sözlerle, apaçık Arapça bir hitap olarak indirmekte, öğüt alınmak üzere geçmiş kavimlerin de kıssalarını bildirmekteyiz. Ey Peygamber! Biz sana bunları vahyetmeden önce sen bunlardan habersizdin.

4-6 Vaktiyle Yusuf, babasına şöyle dedi: "Babacığım; ben rüyamda on bir yıldız, güneş ve ayın önümde eğilerek bana saygı gösterdiklerini gördüm."

Bunun üzerine babası Yakub da ona, "Yavrucuğum! Bu rüyanı kardeşlerine anlatma, olur ki kıskançlık edip sana bir tuzak kurmaya kalkarlar, çünkü şeytan kıskançlık duygularını kışkırtmak için fırsat kollar, unutma ki şeytan insan için apaçık bir düşmandır. Ben bu rüyandan Rabbinin seni peygamber olarak seçeceğini ve sana rüyaların doğru yorumlanmasını ve olup bitenleri kavrama nimeti bahşedeceğini anlıyorum. Tıpkı ataların İbrahim ve İshak'a lütfettiği peygamberliği, Yakub'un soyunda seninle devam ettireceğine inanıyorum. Şüphesiz Rabbim her şeyi bilen ve her şeyi yerli yerince yapandır."

7 Gerçek şu ki Yusuf ve kardeşlerinin kıssasında düşünenler için ibretler vardır.

8-10 Vaktiyle Yusuf'un kardeşleri aralarında şöyle konuşmuşlardı: "Her işi bizim yapmamıza ve sayıca daha da fazla olmamıza rağmen, babamızın yanında Yusuf ve kardeşi daha kıymetli, dolayısıyla babamız bu konuda yanlış yapıyor." derken içlerin-

den biri dedi ki: "Madem öyle Yusuf'u öldürelim yahut tekrar aramıza dönemeyeceği uzak bir yere götürüp atalım, böylece babamız da bizi daha çok sevecektir." Bir diğeri ise, "Yusuf'u öldürmek yerine, kervanların gelip geçtiği yol üzerinde derin bir kuyuya atalım, onu bulup buralardan uzaklara götürürler, biz de böylece kurtulmuş oluruz." dedi. Ve bunu yapmak üzere anlaştılar.

11-12 Nihayet anlaştıklarını uygulamak üzere babalarına giderek, "Baba, bizler Yusuf'u çok sevmemize rağmen, nedense sen hep onu bizden uzak tutuyorsun, bize güvenmiyorsun. İzin ver o da yarın bizimle gelip oynasın ve eğlensin, biz onu canımız gibi koruyup kollarız, sen rahat ol ve bize güven." dediler.

13-14 Babaları Yakub da onlara şöyle dedi: "Sizin onu götürmeniz beni endişelendirir, dalgınlıkla onu ihmal edebilir, kurda kuşa kaptırırsınız, o yüzden korkuyorum." dedi. Bunun üzerine de onlar, "Biz bu kadar kalabalık olmamıza rağmen onu kurda kuşa kaptırırsak yazıklar olsun bize." dediler.

15 Ertesi gün de Yusuf'u yanlarına alarak kuyuya atmak üzere yola koyuldular. Biz de ona yolda, "Gün gelecek, hiç beklemedikleri bir zamanda, üstelik seni tanıyamadıkları bir konumda sana yaptıklarının haberini onlara vereceksin." diye ilham ettik.

16-18 Yusuf'u kuyuya attıktan sonra da akşam vakti ağlamaklı bir görüntü ile babalarının karşısına çıkıp, "Baba biz yarış yapmak için uzaklaşırken Yusuf'u da eşyalarımızın başına bırakmıştık, fakat geri döndüğümüzde onun bir kurt tarafından parçalanıp, yenilmiş olduğunu gördük, her ne kadar biz doğruyu söylemiş olsak da senin bize inanmayacağını da biliyoruz ama maalesef gerçek böyle oldu." dediler ve üzerine sahte bir kan lekesi bulaştırdıkları gömlek parçasını da Yakub'a gösterdiler, çocuklarından bunları duyan Yakub da onlara dedi ki: "Anlaşılan o ki, kıskançlık duygularınız size çok kötü bir iş yaptırmış, bu durumda bana düşen güzel bir sabır gösterip, tahammül etmektir. Sizin bu yaptığınıza karşı bana dayanma gücü vermesi için Rabbime sığınır, O'ndan yardım dilerim."

19-20 Onlar kurdukları tuzakla ilgili uydurduklarını babalarına anlatmakta iken, kuyunun bulunduğu yere bir kervan gelip durdu ve içlerinden biri su çekmek için kovasını kuyuya sarkıtırken kuyudaki Yusuf'u fark edip arkadaşlarına seslendi: "Kısmete bakın kuyuda bir erkek çocuk var." diyerek Yusuf'u kuyudan çıkardı ve köle pazarında satmak üzere yanlarına alıp yollarına devam ettiler. Allah da onların ne yaptıklarını ve niyetlerini biliyordu.

Nihayet kervan Mısır'a varınca, köle pazarında Yusuf'u önemsiz bir para karşılığında sattılar, zaten ne kazansak kârdır diye düşünüyorlardı.

21 Mısır'da köle pazarından Yusuf'u satın alan adam, karısına dedi ki: "Bu çocuğa iyi bak, belki ileride bize faydası olur, kim bilir beğenirsek onu evlat da edinebiliriz." Böylece Yusuf'u o ülkede sağlam bir yere yerleştirdik, ayrıca ona rüyaların yorumunu, işaret ettikleri gerçeklerin neler olduğunu öğrettik, Allah dilediği her şeyi gerçekleştirir, sonunda galip gelecek olan O'dur. Fakat insanların çoğu bu gerçeği anlamak istemez.

22 Yusuf olgunluk çağına gelince de, O'na güçlü bir muhakeme yeteneği ile doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme ve insanları yönetme kabiliyetleri ihsan ettik. Biz, başına gelen sıkıntılara katlanırken yanlışa sapmayan, doğru olandan taviz vermeyenleri böyle ödüllendiririz.

23-24 Evinde barındığı kadın bir gün Yusuf'a duyduğu arzuya kendini kaptırarak, onu baştan çıkarmak için odanın kapısını kapatıp Yusuf'u yatağına almak istedi, bunun üzerine Yusuf: "Böyle bir işi yapmaktan Allah'a sığınırım, benim Rabbim bana bunca nimet vermişken, üstelik senin eşin de bana namusunu, malını, mülkünü güvenip emanet etmişken, asla ona da ihanet etmem, kendisine duyulan güvene ihanet edenler iflah olmazlar." dedi.

Kadın Yusuf'la ilgili emeline ulaşmayı aklına koymuş, bunu yapmanın kararlılığı içindeydi. Şayet Allah bu işi yapmanın çirkinliğini Yusuf'un kalbine ilham edip, onu sağlamlaştırmasaydı, neredeyse Yusuf da kadına uyup kendini helak edecekti. Biz onu taşkınlıktan ve çirkinlikten böylece koruduk. Çünkü Yusuf Bizim ihlâslı ve kendini kötülüklerden arındırmaya çalışan bir kulumuzdu.

25-29 Yusuf kendine saldıran kadından kurtulmak için kapıya doğru koşunca, kadın da arkasından koşup yakalayıp çekiştirdiği gömleğini yırttı, tam da bu sırada kadının kocası karşılarına çıkıverdi, kadın derhal kocasına, "Senin namusuna göz dikip, zarar vermek isteyen bu adamı cezasız bırakma, onun cezası zindana atılmak yahut işkenceye tabi tutulmak olmalı." diyerek kendini kurtarmaya çalıştı. Bu durum karşısında şaşırıp kalan Yusuf da, "Asıl kendisi beni baştan çıkarmak istedi." diyerek kendini savunmaya çalıştı. O esnada tartışmalara şahit olan ve ev sahibi kadının yakını olan bir kadın da suçlunun ortaya çıkarılması için şöyle dedi: "Eğer Yusuf'un gömleği önden yırtılmış ise kadın doğru söylüyor, şayet gömlek arkadan yırtılmışsa Yusuf'un söylediği doğrudur."

Bunun üzerine Yusuf'un gömleğinin arkadan yırtılmış olduğu ortaya çıkınca, doğruyu söyleyenin Yusuf olduğu anlaşıldı. Gerçeği anlayan kocası da kadına dönerek, "Bu, sizin gibi kadınların kurdukları tuzaklardan biridir, sizin tuzaklarınız çok yamandır." dedi ve Yusuf'a da dönerek, "Yusuf, sen de bu olaydan kimseye söz etme." dedikten sonra da karısına dönüp, "Ey kadın! Sen de bu yaptığından dolayı tevbe edip af dile, suçun sende olduğu açıkça görülüyor." dedi.

30-34 Bir süre sonra olay şehirde duyulunca, şehirdeki kadınlar birbirlerine, "Vezirin karısı, kölesine âşık olup onu baştan çıkarmaya çalışmış, anlaşılan kölesine olan tutkusu aklını başından almış, kadın yoldan çıkıp sapıtmış." demeye başladılar.

Vezirin karısı da kendisi hakkında söylenenleri duyunca, evinde mükemmel bir ziyafet hazırlayıp o kadınları da davet etti, yemekten sonra da her birinin önüne birer meyve tabağı ve bıçak koydurttu, sonra da Yusuf'u onlara hizmet etmek üzere oraya çağırdı, Yusuf'u gören kadınlar onun güzelliği karşısında hayranlık ve şaşkınlıktan meyve yerine bıçakla ellerini kestiler ve "Aman Allah'ım bu bir insan olamaz, olsa olsa bir melektir." dediler. Bunun üzerine de Vezirin karısı kadınlara dönerek, "İşte siz beni bu delikanlı yüzünden kınayıp durdunuz, işin gerçeği ben onu baştan çıkarmak istedim, çok da uğraştım ama o hep beni reddetti, şimdi yeminle söylüyorum ki, ya benim arzumu yerine getirecek, ya da zindana girip çürüyecek." dedi.

Bunları duyan Yusuf da kendi kendine, "Ey Rabbim! Benim için zindana atılmak, bu kadınların isteklerini yerine getirmekten daha hayırlıdır, Rabbim sen beni bunların tuzaklarından korumazsan belki ben de onlara meyleder, kendine hâkim olamayan cahillerden olup çıkarım." diyerek dua etti. Allah da Yusuf'un duasını kabul edip onu kadınların tuzaklarından korudu, çünkü Allah her şeyi işiten ve her şeyin iç yüzünü bilendir.

35 Yusuf'un kadın tarafından iftiraya uğradığı ve suçsuzluğu ortaya çıkmasına rağmen, dedikoduları önlemek ve bundan sonra olması muhtemel olayların da önüne geçmek için Yusuf'u zindana attılar.

36-40 Yusuf'la birlikte zindana iki genç daha atılmıştı. Onlardan birisi bir sabah Yusuf'a, "Rüyasında kendisini üzüm sıkarken." gördüğünü söylerken diğeri de, "Ben de rüyamda başımın üstünde ekmek taşıdığımı ve ekmeği kuşların gagaladığını gördüm, bize rüyalarımızın yorumunu yapar mısın! Biz seni bu konularda bilgili biri olarak görüyoruz." dediler.

Yusuf da onlara kahvaltınız gelinceye kadar ben de sizin rüyalarınızı yorumlarım, böylece siz de neyle karşılaşacağınızı öğrenmiş olursunuz. Bu bana Rabbimin

bahşettiği bir ilimdir ama rüyalarınızın yorumundan önce size şunu söylemek isterim: "Ben, yaratılış sebebini düşünmeyen ve Âhiret Günü'ne inanmayan bu müşrik toplumdan birisi değilim, benim yolum Allah'a iman eden atalarım İbrahim, İshak ve Yakub'un tevhid yoludur. Bu, Rabbimizin insanlara sunduğu büyük bir lütuftur fakat insanların çoğu bunu anlamaz ve buna göre yaşayıp şükretmez.

Ey zindan arkadaşlarım! Şimdi söyleyin bakalım, biri diğerinden çok farklı, birden fazla rabler ve ilahlar edinerek, onların hepsine birden tabi olarak yaşamak mı insana daha çok yakışır ve onu mutlu eder? Yoksa her şeyin doğrusunu bilen, her şeye güç yetiren, kâinatı ve içinde ne varsa hepsini yaratan, insanı bunca nimetlerle donatan ve tek olan Allah'ı Rab ve ilah edinerek yaşamak mı insana daha çok yakışır?

Ey zindan arkadaşlarım! Allah'la birlikte Rab ve ilah edinip, isimlendirip kendilerine uyduklarınız da atalarınız ve sizin gibi yaratılmışlardır. Allah onlara insanlar üzerinde istedikleri gibi hükümler koyma yetkisi de vermemiştir. Kulları üzerinde hükümler koymak yetkisi yalnızca Allah'a aittir. İnsanlar ancak Allah'ın hükümlerine tabi olarak O'na kulluk edebilirler, tek doğru din (nizam) de budur." Fakat insanların çoğu bu gerçeğe sırt dönerler.

41 Yusuf bunları tebliğ ettikten sonra da zindan arkadaşlarına, şimdi de rüyalarınızın yorumunu sizlere yapacağım diyerek, rüyasında üzüm sıktığını görene, "Sen hapisten kurtulup, eskiden olduğu gibi efendine şarap hazırlamaya devam edeceksin." Başının üstünde taşıdığı ekmeği kuşların gagaladığını rüyasında görene ise, "Sen de asılacaksın ve kuşlar da başını didikleyecek, işte yorumunu istediğiniz rüyalarınız bu gerçeklere işaret ediyor." dedi.

42 Sonra da Yusuf, zindandan kurtulacağını düşündüğü arkadaşına, "Zindandan çıkınca efendine benden bahset." dedi. Fakat oradan çıktıktan sonra şeytan ona, efendisine Yusuf'tan söz etmeyi unutturdu, bunun üzerine Yusuf bir müddet daha zindanda kaldı.

43-45 Bir süre sonra zindandan çıkan arkadaşının efendisi olan hükümdar (Melik), rüyasında yedi zayıf ineğin yedi besili ineği yediğini, ayrıca yedi yeşil başak, yedi de kurumuş başak gördü ve rüyasını etrafındaki seçkinlerine anlatarak yorumlamalarını istedi. Onlar da bunun karışık bir rüya olduğunu, üstelik kendilerinin rüyaların yorumlanması konusunda bilgilerinin olmadığını, dolayısıyla işaret ettikleri gerçekleri bilemeyeceklerini söylerken, onlara hizmet etmekte olan Yusuf'un zindan arkadaşı birden Yusuf'un rüyalar hakkındaki isabetli yorumlarını hatırladı ve hükümdara, "Bu rüyanın doğru yorumunu, işaret

ettiği gerçeği öğrenip size haber verebilirim, siz yeter ki beni Yusuf'a gönderin." dedi.

46 Hükümdardan izin alır almaz da zindana koşup, Yusuf'a dedi ki: "Ey benim özü sözü doğru arkadaşım, rüyada yedi zayıf ineğin, yedi besili ineği yemesi ile yedi yeşil, yedi de kuru başak görülmesinin ne anlama geldiğini söyler misin, ben senin yapacağın yorumla saraya dönerek senden bahsedeceğim, böylece bakarsın senin değerini anlamış olurlar."

47-49 Yusuf da ona, "Yedi yıl boyunca her zaman yaptığınız gibi ekip biçin, ihtiyacınız kadarını ayırdıktan sonra kalanını başağından ayırmadan depolayın. Bu ilk yedi yıl bolluk yılı olacak, sonra da yedi yıl sürecek olan bir kıtlık olacak. Bu kıtlık yıllarında yedi yıldır depoladığınızdan bir kısmını tohumluk olarak ayırıp gerisini tüketebilirsiniz. Daha sonra da bol yağmurlu ve bereketli bir yıl gelecek. Böylece kıtlık da sona erecek, o yıl da insanlar bolluğa kavuşacak, bol bol meyveler sıkacaksınız." dedi.

50 Yusuf'un bu yorumu kendisine ulaşınca hükümdar, "Yusuf'u bana getirin." dedi. Hükümdarın adamı Yusuf'u saraya götürmek için geldiğinde Yusuf ona, "Sen önce efendine söyle de, benimle ilgili gerçeği ortaya çıkarmak için ellerini kesen kadınları şahit olarak bir dinlesin, Rabbim bana kurulan tuzağı çok iyi bilmektedir." dedi.

51 Hükümdar, Yusuf'un bu talebi üzerine kadınları huzuruna çağırıp onlara dedi ki: "Yusuf'un gönlünü çelmek istediğinizde onun size karşı tavrı ne oldu?" Kadınlar, "Hâşâ, Allah da şahit ki biz ondan hiçbir ilgi ve en küçük bir kötülük arzusu dahi görmedik." dediler. Sonra da Yusuf'un efendisi olan vezirin karısı söze girerek, "Daha fazla inkâra gerek yok, artık gerçek ortaya çıktı. Yusuf'u yoldan çıkarıp, arzusunu gerçekleştirmek isteyen bendim. Onun bu konuda hiçbir suçu yoktur ve bütün söyledikleri doğrudur." diyerek suçunu itiraf etti.

52-53 Yusuf, Hükümdarla kadınların arasında konuşulanları öğrendiğinde, "Benim amacım evinde bulunduğum, ekmeğini yediğim, iyiliğini gördüğüm ve bana güvenmiş olan efendime ihanet etmediğimin herkes tarafından bilinmesidir. İşte gördüğünüz gibi Allah hainlerin tuzaklarını asla başarıya ulaştırmaz ve gerçeği mutlaka ortaya çıkarır." dedi ve ardından da şunları ekledi: "Ben yine de nefsimi tamamen temize çıkaramam. Şayet Rabbimin esirgeyip koruması olmasa, kendimi nefsimin elinden kurtaramazdım. Çünkü nefis insanı kötülüğe, çirkinliğe, günaha sürükleyebilir. Fakat şu da bir gerçek ki, Rabbim yürekten ve bilinçle kendisine yönelenleri esirgeyen, merhamet eden ve bağışlayandır." dedi.

54-55 Hükümdar kadınlardan gerçeği öğrenince adamlarına, "Yusuf'u bana getirin, kendime özel bir danışman, seçkin bir yardımcı yapacağım." deyip Yusuf'u yanına getirtti ve bir süre görüştükten sonra da Yusuf'a, bundan sonra sen yanımızda kendisine çok güvenilen, önemli mevkileri hak eden birisin." dedi. Yusuf da hükümdara: "Madem öyle, beni hazinelerden sorumlu ve yetkili bir makama getir, benim hazineyi çok iyi koruyacağıma ve bu konudaki kabiliyetime, bilgime güvenebilirsin." dedi.

56-57 Böylece Biz Yusuf'a Mısır'da önemli bir mevki, güç ve itibar bahşettik. Yusuf o ülkede dilediği yere yerleşip, dilediği işi de dilediği gibi yapmakta özgür bir yönetici durumuna geldi. Biz rahmetimizi layık gördüklerimize bahşeder, Bize teslim olanların yaptıklarını karşılıksız bırakmayız, bununla birlikte yaratılış sebepleri olan Allah'ın daveti nizam ile ahlaka iman edip, onu yaşamak ve yaşatmak uğrunda ellerinden gelen çabayı gösterenler için âhiret mükâfatı dünyadakinden kat be kat daha fazla ve daha hayırlıdır.

58-62 Yusuf istediği yetkileri alıp da işe başlayınca ilk yedi yıl ülkede bolca ekin ektirdi ve fazlasını depo ettirdi, ardından gelen kuraklıkla birlikte civardaki kuraklıktan etkilenen ülkelerden insanlar, Mısır'a tahıl almak için gelmeye başladılar, bir süre sonra Yusuf'un kardeşleri de tahıl almak üzere gelip Yusuf'un karşısına çıktılar, Yusuf onları görür görmez tanıdı fakat onlar Yusuf'u tanımadılar.

Yusuf tahıllarını yüklettikten sonra da onlarla sohbeti sırasında, "Bir dahaki gelişinizde, babanız bir olan öteki kardeşinizi de getirin, gördüğünüz gibi ben ölçüyü, tartıyı tam tutarım, misafirlerime de cömert davranırım, ev sahipliğimden memnun kaldığınızı düşünüyorum." diyerek sözlerine şöyle devam etti: "Tekrar gelişinizde o kardeşinizi de getirip benimle tanıştırmazsanız, size bir ölçek tahıl vermem, sizi yanıma da yaklaştırmam, haberiniz olsun." deyince kardeşleri de Yusuf'a, "Onu getirmek için babamızdan izin almak konusunda, elimizden geleni yapacağız." dediler. Bu arada Yusuf onların tahıl için ödedikleri bedeli de yüklerinin içine koydurttu. Belki böylece yeniden tahıl almak için daha istekli olarak gelebilirler diye düşündü.

63-64 Yusuf'un kardeşleri evlerine dönünce, olup biteni babalarına anlattılar ve bir daha ki sefere kardeşleri Bünyamin'i yanlarında götürmedikçe kendilerine bir ölçek dahi, tahıl verilmeyeceğini söyleyerek, sonraki sefer için babalarından Bünyamin için izin talep edip, onu canları gibi koruyacaklarını söylediler.

Babaları Yakub da onlara, "Daha önce ağabeyi Yusuf'u da koruyacağınıza söz vermiştiniz ama onu koruyamadınız, hal böyleyken size nasıl güvenebilirim.

Kendisine güvenilmesi gereken yalnızca Allah'tır. O'ndan başka gerçek koruyucu ve gözetici yoktur ben de Allah'tan başkasına asla güvenmem." dedi.

65 Bu arada getirdikleri tahıl yüklerini açtılar ve yüklerinin içine ödediklerinin konulmuş olduğunu görünce, hemen babalarına dönüp, "Bak gördün mü, tahıl için ödediklerimizi de bize iade etmişler. Bünyamin'in bizimle gelmesine izin verirsen bununla gidip tekrar erzak alabiliriz, kardeşimizi gözümüz gibi koruyacağımıza söz veriyoruz, hem onun sayesinde bir deve yükü daha fazla erzak alabiliriz, zaten bu getirdiklerimiz bize çok az bir zaman için yeter." dediler.

66-67 Bunun üzerine babaları Yakub da çocuklarına, "Hepiniz ölümle burun buruna gelip de bütün gücünüz tükenmedikçe onu bana geri getireceğinize, Allah adına yemin etmedikçe sizinle asla göndermem." deyince oğulları da babalarının istediği gibi yemin ettiler, Yakub da, "Allah bütün konuştuklarımıza şahittir." diyerek Bünyamin'i onlarla birlikte göndermeye razı oldu ve çocuklarına şu tembihte bulundu: "Evlatlarım! Gideceğiniz şehre hepiniz aynı kapıdan girmeyin, ayrı ayrı kapılardan girin. Ben bunu ancak tedbir amaçlı söylüyorum, bununla birlikte takdir Allah'a aittir. O bir şeyin olmasını takdir etmişse, onu önlemeye kimsenin gücü yetmez. Ben yalnızca Allah'a güvenir, O'na yaslanırım. Güvenmek isteyen de yalnız O'na güvensin." dedi.

68 Yakub'un oğulları babalarının dediği gibi şehre geldiklerinde ayrı ayrı kapılardan girdiler, fakat bu tedbir onların başlarına Allah'tan gelecek hiçbir şeyi değiştirmezdi. Yalnızca Yakub'un oğullarını korumak amacı ile söylenmiş, baba duyarlılığının bir sonucuydu. Çünkü Yakub kendisine öğrettiklerimiz sayesinde sadece Allah'ın takdiri ve hükmünün geçerli olduğunu bilmekteydi lâkin insanların çoğu bu gerçeğin farkında değiller.

69-76 Nihayet kardeşler Yusuf'un huzuruna vardıklarında, Yusuf kardeşi Bünyamin'i onların yanından ayırıp başka bir yere çekerek, "Ben, senin kardeşin Yusuf'um." deyip bağrına bastı ve geçmişte diğer kardeşlerinin yaptıkları için de üzülmemesini söyledi.

Sonra da kardeşlerinin erzaklarını hazırlatıp yükletip Bünyamin'in yükünün içine kıymetli bir tas koydurttu ve onlar şehirden ayrılmak üzereyken de bir görevliyi arkalarından gönderip, bir hırsızlıktan dolayı yüklerinin aranacağını söyletti, onlar da gelen görevliye çalınan şeyin ne olduğunu sordular, görevli onlara hükümdarın su tası olduğunu, onu kendiliğinden getirene bir deve yükü daha erzak verileceğini, buna kendilerinin de kefil olduğunu söyledi, bunun üzerine Yusuf'un kardeşleri de "Allah'a yemin ederiz ki, biz ülkenize hırsızlık yapıp bozgunculuk çıkarmak için gel-

medik. Bizim hırsızlık yapacak birileri olmadığımızı sizin de bilmeniz gerekir çünkü biz daha önce de sizinle alışveriş yaptık." dediler.

Bu defa Yusuf'un görevlendirdiği kişi de onlara, "Şayet yalan söylüyorsanız ve hırsızlığı da siz yapmışsanız, sizin yasalarınıza göre bunun cezası nedir?" diye sordu. Onlar da bizim ülkemizin yasalarına göre çalınan mal kimde bulunursa, hırsız mal sahibinin kölesi olacaktır, bizde hırsızlığa böyle ceza verilir." dediler ve Yusuf'un huzuruna getirildiler. Yusuf yüklerinin aranmasına önce diğer kardeşlerinden başlattı, sonra da Bünyamin'in yükü arasından tası buldurdu. Kardeşini yanında alıkoyabilmesi için Biz Yusuf'a böyle bir yol, bir çare öğrettik, aksi halde hükümdarın dininin yasalarına göre kardeşini yanında alıkoyamazdı. Biz dilediğimiz kimselere, dilediğimizi öğretip bilgilendirir, derecelerini de yükseltiriz. Unutmayın ki her bilenin üstünde, her şeyi bilen yalnızca Allah'tır.

77-79 Su tası Bünyamin'in yükünün arasından çıkınca diğer kardeşleri hemen dediler ki: "Evet o çalmış olabilir, çünkü daha önce onun öz kardeşi olan ağabeyi de böyle bir şey yapmıştı." Yusuf bu söylenenleri dinledikten sonra kendi kendine: "Allah sizin neler uydurduğunuzu çok iyi biliyor, sizin durumunuz gerçekten çok berbat." diyordu. Sonra da üvey kardeşler sözlerine devamla, "Ey aziz ve muhterem yönetici! Bünyamin'in babası çok yaşlı, onun burada alıkonulmasına yüreği dayanmaz, çok üzülür onun yerine içimizden başka birini alıkoy, gördüğümüz kadarıyla sen iyilik yapmayı seven birisin." dediler.

Yusuf da onlara: "Eşyamızı yanında bulduğumuz kimseden başkasını alıkoymaktan Allah'a sığınırım, eşyamızı kimin yanında bulduysak onu alıkoyarız, aksi halde zalimlerden farkımız kalmaz." diyerek cevap verdi.

80-82 Böylece Bünyamin'i kurtarmaktan ümidini kesen Yakub'un oğulları, bir köşeye çekilip kendi aralarında konuşmaya başladılar, içlerinden yaşça büyük olanı, "Babamız bizden Bünyamin ile ilgili Allah'a yemin ettirerek söz aldı, daha önce Yusuf konusunda da güvenini boşa çıkarmıştık, hal böyleyken ne yüzle onun yanına dönüp bu durumu anlatacağız. Ben, şahsen babam bana kardeşin olmadan dönebilirsin deyinceye kadar, ya da Allah hakkımdaki hükmünü verinceye kadar bu ülkeden ayrılmayacağım, Allah hüküm verenlerin en adilidir, ben yalnızca O'na güvenip burada bekleyeceğim, siz de babamıza gidip "Oğlun hırsızlık yaptı, fakat biz onun hırsızlık yaptığını görmedik, sadece çalındığı söylenen su kabının onun yükünden çıktığını gördük, bizler sana yemin edip onu koruyacağımıza söz vermiştik, fakat göremeyeceğimiz bu tür tehlikeye karşı onu koruyamazdık, o yüzden

bu durumdan biz sorumlu değiliz şayet bize inanmıyorsan, oraya bizimle gidip gelenlere sor, onlar da bu olayın şahitleridir. Böylece bizim söylediklerimizin doğru olduğunu öğrenir, inanırsın diyebilirsiniz." dedi.

83 Diğer kardeşler memleketlerine dönüp, babalarına olanları anlattılar. Yakub onları dinlerken başını başka yöne çevirip, "Hayır, size inanmıyorum, anlaşılan o ki kıskançlık duygularınız yine size çok kötü bir iş yaptırmış. Bu durumda bana düşen sabretmektir, ümidim odur ki Allah bir gün onları bana geri getirecektir, şüphesiz Allah her şeyin doğrusunu bilen, her hükmü isabetli olan, her şeyi yerli yerinde yapıp eyleyendir." dedi.

84-87 Sonra da Yakub üzüntüsünden bir kenara çekilip, "Vah Yusuf'um vah." diye içini çekti ve evlatlarının üzüntüsünden gözlerine ak indi, etrafını göremez hale geldi, buna rağmen öfkesine hâkim olup, derdini içine gömdü. Onun bu halini gören oğulları babalarına: "Baba sen Yusuf diye diye sonunda kendini tüketecek, yataklara düşüp ölüp gideceksin." deyince, Yakub da onlara dedi ki: "Ben derdimi, hüznümü sadece Allah'a arz ediyorum ve Allah'ın lütfu ile sizlerin bilmediklerinizi biliyorum, evlatlarım, şimdi siz gidip Yusuf ve kardeşi ile ilgili araştırma yapıp bilgi toplayın, sakın Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin, unutmayın ki Allah'ın rahmetinden ancak müşrik ve kâfir olanlar ümitlerini keserler."

88-90 Bir müddet sonra aldıkları erzakları tükenince Yakub'un oğulları tekrar Mısır'a gelip Yusuf'un huzuruna çıktılar ve "Ey soylu yönetici, ey aziz insan! Bizler yiyeceğimiz tükenince yine sıkıntıya düştük, ancak almak istediğimiz tahıl için de ödeyeceğimiz çok az da bir bedelimiz kaldı, sen bize cömert davranıp bol bol verirsen lütufta bulunmuş olursun. Allah da cömert davrananları sever ve mükâfatlandırır." dediler. Yusuf da onlara dedi ki: "Sizler cahillik ederek Yusuf ve kardeşine neler yaptığınızı hatırlıyor musunuz? Kardeşleri bunu duyunca büyük bir şaşkınlıkla, "Yoksa sen Yusuf musun?" dediler. Yusuf da, "Evet, ben Yusuf'um, bu da kardeşim, Allah bize lütfedip ikramda bulundu. Gerçek şu ki, her kim Allah'a güvenir ve O'na karşı sorumluluklarını yerine getirip, bu uğurda karşılaştığı sıkıntılara imanından taviz vermeden göğüs gerip, sebat ederse Allah böyle davrananların yaptıklarını karşılıksız bırakmaz."

91-95 Şaşkınlık ve suçluluk içindeki kardeşleri de, "Yazıklar olsun bize! Sana ve kardeşine yaptığımız kötülüklerden dolayı Allah seni bizden üstün kıldı, bizler de günaha gömüldük." dediler.

Yusuf da onlara: "Bugün yaptıklarınızdan dolayı sizi kınayıp yüzünüzü daha fazla kızartmayacağım, dilerim Allah sizi affetsin. O, yaptıklarından tevbe edip doğruya yönelenleri merhamet ve şefkati ile bağışlayıcıdır.

Şimdi siz şu gömleğimi götürüp babamın gözlerine sürün, o yeniden kendine gelip toparlanacak, etrafındakileri görmeye başlayacak gözyaşları dinecektir, sonra da hepiniz ailenizle birlikte bana gelin." diyerek onları yolcu etti, onlar daha evlerine varmak için yola koyulduklarında Yakub da yanında bulunanlara şöyle demeye başladı: "Beni bunaklıkla suçlamayın, gerçekten Yusuf'un kokusunu almaya başladım." Yanındakiler de ona: "Sen iyice şaşırmışsın. Yine Yusuf'a olan hasretin depreşti, ne söylediğini bilmiyorsun." dediler.

96-98 Nihayet kervanın önünde giden kardeşleri koşarak babalarına Yusuf'un hayatta olduğunu söyleyerek, gömleği babasının yüzüne sürünce Yakub'un gözü, gönlü açıldı ve çevresindekilere bakıp, "Ben size demedim mi Allah'ın lütfu ile ben sizin bilmediklerinizi biliyorum diye." Evlatları da Yakub'a "Baba, sen bizim bağışlanmamız için Allah'a dua et çünkü biz çok kötü işler yaptık." dediler.

Yakup da onlara: "Rabbime bağışlanmanız için dua edeceğim, O tevbe edip de kendine yönelenlere karşı çok merhametli, bağışlayıcı Rahman ve Rahim olandır." dedi.

99 Sonra da Yakub bütün ailesi ile birlikte Mısır'a gidip Yusuf'un huzuruna çıktılar, Yusuf da anasını ve babasını bağrına bastı ve onlara: "Allah'ın izni ile bundan sonra burada güvenlik ve huzur içinde yaşayın." dedi.

100 Arkasından da yerinden kalkıp, anası ile babasını kendi tahtına oturttu, sonra da hep birlikte Allah'a şükredip secde ettiler ve her bir kardeşi de Yusuf'a saygılarını belirtip başlarını öne eğdiler. Yusuf bu manzara karşısında babasına dönüp, "Babacığım vaktiyle gördüğüm rüyanın yorumu işte budur, Rabbim o rüyamı bugün gerçekleştirdi ve bana çok büyük ihsanda bulundu, beni zindandan çıkarıp buralara getirdi. Şeytan, kardeşlerimle benim aramızı açtıktan sonra, Rabbim sizi çölden geçirip buraya getirerek bizi yeniden birbirimize kavuşturdu. Şüphesiz Rabbim, insanın aklının eremeyeceği, gücünün yetemeyeceği dilediği her şeyi gerçekleştirir. O alîmdir, her şeyi hakkıyla bilen ve her şeyi yerli yerine koyandır."

101 Bu yaşananların ardından Yusuf şöyle dua etti: "Rabbim, bana makam, mevki, iktidar lütfedip, rüyaların yorumunu öğrettin, olayları doğru anlayıp kavrama kabiliyetlerimi geliştirdin. Ey göklerin ve yerin yaratıcısı! Dünyada da, âhirette de, yardımcım, velinimetim, koruyucum, kollayıcım Sensin, canımı sana teslim olmuş (müslüman) birisi olarak al, beni de razı olduğun kulların arasına kat."

102-107 Ey Muhammed! İşte bütün bu olup bitenler, senin daha önce bilmediğin, Bizim sana vahiy yoluyla bildirdiklerimizdir. Yusuf'un kardeşleri ona tuzak

kurarlarken sen yanlarında değildin, bunları sana bildirmemize, senin de insanlara duyurmana rağmen, sen ne kadar istesen de onların çoğu sana inanıp Allah adına davet ettiğin doğru yola yönelmezler. Hâlbuki sen, davetine karşılık onlardan bir ücret talep etmiyor, başka bir şey de beklemiyorsun, senin Kur'an ile yaptığın davet tüm insanlık için bir öğüt ve uyarıdır.

Göklerde ve yerde Allah'ın nizamının mükemmelliğini gösteren nice deliller vardır fakat insanoğlu bunların yanında gelip geçer de Allah'ın kendisini davet ettiği nizamın mükemmelliğini düşünmez.

İnsanların çoğu Allah'ın davet ettiği hayat nizamının içine, kendilerinden bir şeyler ilave ederek, ya da bir şeyleri eksilterek, Allah'a şirk koşup müşrik olmaktan geri durmaz ve şirk koşmadan Allah'a inanmazlar. Bu insanlar Allah tarafından hiç beklemedikleri bir anda, O'nun azabının kendilerini çepeçevre kuşatacağından ya da Kıyamet'in ansızın gelip çatmayacağından çok mu eminler?

108 Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Ben ve bana uyanlar sizleri körü körüne değil, bir basiret üzere apaçık âyetlerle Allah'a karşı sorumluluklarınızı yerine getirmeye çağırıyoruz. O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Allah kendisine ortak koştuklarınızdan münezzehtir."

109 Ey Peygamber! Bizim senden önce gönderdiğimiz peygamberler de melek değil birer insandı. Davetimizden yüz çevirenler, önceki toplumların başlarına gelenlerden hiç ibret almıyor mu? Gerçek şu ki, Âhiret yurdu Allah'a karşı sorumluluklarını bilinçle yerine getirenler için dünya hayatından daha hayırlı ve tercihe şayandır. O halde dünya hayatını, âhireti kazananlardan olmak için yaşamak gerekmez mi? Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız!

110 Senden önceki peygamberler de, uzun süre baskı ve zulme maruz kalıp yalancılıkla, büyücülükle suçlanmışlar ve kavimlerinden de ümitlerini kesmeye başlamışlardı, işte böylesi zor zamanlarda, Bizim yardımımız onlara ulaşmış imdatlarına yetişmişti, böylece iman edenleri kurtarıp, müşrik ve zalimleri de hak ettikleri azap ile helak etmiştik. Allah'ın azabı onu hak edenlerden asla geri çevrilemez.

111 Şüphesiz peygamberlerin ve onların kavimlerinin kıssalarında, aklını kullanıp düşünenler için ibret alınacak dersler vardır. Vahiyle bildirilenler asla başkası tarafından uydurulmuş hadisler (sözler) değildir, bu âyetlerden oluşan Kur'an, kendinden önceki peygamberlere vahyedilenlerden geride kalan gerçekleri tasdik edip, doğrulayan, her şeyi ayrıntılı bir şekilde açıklayan ve Allah'ın davetine iman edenlere bir rehber ve rahmet kaynağıdır.

54- HİCR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 99 âyettir.

Hicr: Taşlık, kayalık,
kapalı havza, yer demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Elif. Lâm. Râ. Size bildirilmekte olanlar apaçık olan Kur'an âyetleridir ve bu âyetler sizin dilinizin harflerinden oluşan kelimelerden meydana getirilmiştir.

2 Bir gün gelecek, şirk ve küfürlerinde inatla direnenler, "Allah'ın indirdiği kitabının apaçık âyetleriyle davet ettiğine keşke teslim olsaydık." diyecekler.

.3 Ey Peygamber! Davete sırt dönüp, kabul etmemekte direnenleri kendi hallerine bırak, şimdilik Allah'ın nimetlerini yiyip içip geçici dünya nimetleriyle oyalansınlar, nasıl olsa bize dönüp gerçeğin bu olmadığını anlayacaklar.

4-5 Biz bir beldenin halkını kendilerine ilahi davet ulaşmadan, onlara verilen süre dolmadan ve şartları oluşmadan helak etmeyiz. Şartları oluşup, zamanı gelince de hiçbir güç kaçınılmaz sonu ne erteleyebilir ne de öne alabilir.

6-8 Kendilerine tebliğ edilen âyetleri yalanlayanlar, "Ey kendisine kitap indirilmekte olduğunu söyleyen adam! Sen bize göre delirmiş birisin, şayet söylediklerin doğru ise melekleri getirip de bize göstersene." diye alay ediyorlar. Şunu iyi bilin ki

Biz, melekleri müşrikler istediği için değil, ancak böylelerini cezalandırmak için indiririz ve o zaman da onların cezaları asla ertelenmez.

9 Kimsenin şüphesi olmasın ki, öğüt ve uyarılarla dolu bu Zikr'i (Kur'an'ı) Biz indirdik ve O'nu Biz koruyacağız.

10-13 Ey Peygamber! Biz senden önce gelip geçen topluluklara da peygamberler gönderdik, onlar da kendilerine gelen peygamberlerle alay ettiler, alaycı ve inkârcı tavırlarını inatla sürdürmekte olanları, Biz de gözden çıkarırız, günaha gömülüp, gitmelerine engel olmayız, önceki toplumların müşrik ve kâfirleri için uygulamamız hep böyle olmuştur. Allah'ın kanununda bir değişiklik olmaz.

14-15 Kur'an ile davet edilen yaşayış biçimine şiddetle karşı çıkanlara gökten bir kapı açsak, onlar da o kapıdan geçip yükselseler, "Herhalde hayal görüyoruz yahut sihirbazların oyununa geldik." deyip yine de inanmazlar.

16-18 İnsanın, gökyüzünde kudretimizle yarattığımız yıldız kümelerine, oradaki nizam ve işleyişe bir bakıp da Allah'ın ilminin ve kudretinin sınırsızlığını kavrayıp, davetine yönelmesi gerekmez mi? Müşriklerden bir kısmının inanıp da iddia ettikleri gibi, gökyüzü bazı cin şeytanlarının oralardan yeryüzündeki bazı insanlara haberler taşıdıkları bir yer değildir, oralardan haber taşındığını söyleyenler ve onlara inananlar da cehennemin yakıcı ateşini peşlerine takmış olurlar.

19-21 Biz, yeryüzünü yayıp döşeyerek önünüze serdik ve oraya yerinden oynatılmaz dağlar yerleştirdik, her türlü bitkiden nimetleri ölçülü ve dengeli olarak yetiştirdik. Ayrıca orada hem sizin için hem de rızıklarını sizin vermediğiniz bütün canlılar için yaşama ve geçim imkânları yarattık.

Biz, yarattıklarımızın tüm ihtiyaçlarını, eksiksiz olarak bilir ve karşılarız, hayatlarının mükemmel nizamlarını ve yasalarını da ancak Biz kurar ve her şeyi bir ölçüye göre indiririz.

22-24 Bitkileri döllendirmek, bereketlendirmek için rüzgârı gönderen, susuzluğunuzu gidermek için gökten suyu indiren, onu gökyüzünde depolayan ve ona hükmeden de Biziz, siz değilsiniz.

Hiç şüphesiz hayatı yaratan ve ölüme karar veren Biziz. Sahip olduğunuzu söylediklerinizin de gerçek sahibi Biziz. Sizden önce gelip geçmiş olanların nasıl yaşadıklarını, sonra geleceklerin de nasıl yaşayacaklarını biliriz.

25 Hiç şüpheniz olmasın ki, Hesap Günü hepiniz bir araya toplanacak, davet olunduğunuz doğrulara karşı tutumunuzdan hesaba çekilecek ve hak ettiğiniz karşılıkları göreceksiniz. Allah her şeyi hakkıyla bilen, her hükmünde adil olandır.

26-27 Gerçek şu ki, Biz insanı kurumuş bir balçıktan, cinleri ise yakıp kavuran bir ateşten yarattık.

28-31 Vaktiyle, Rabbin meleklere demişti ki: "Ben, kurumuş balçıktan bir insan yaratacağım ve ona şekil verip, ruh (bilgi) üfleyip, nimetler bahşederek sorumluluk yükleyeceğim, ona saygılı davranıp hizmetine girin." İblis hariç bütün melekler bu emri karşısında, Allah'a secde ettiler fakat İblis onlarla birlikte secde etmeyerek emre uymayacağını belirtti.

32-38 Bunun üzerine Allah, "Ey İblis! Sen neden meleklerle birlikte emrim karşısında Bana secde etmedin?" deyince, İblis de, "Ben kurumuş bir balçıktan yarattığın insanın hizmetine girmem." dedi.

Allah bunun üzerine İblis'e, "Öyleyse defol git buradan, sen burada bulunmaya layık değilsin, kovuldun ve aşağılanan biri oldun, Kıyamet Günü'ne kadar lanetlenensin." dedi.

Bu defa da İblis, "Rabbim, mademki beni kovdun, bana hiç olmazsa insanların öldükten sonra diriltilecekleri güne kadar yaşamak üzere süre tanı." dedi.

Allah da ona: "Pekâlâ, sen Kıyamet Günü'ne kadar süre verilenlerdensin." dedi.

39-40 Bunun ardından da İblis, "Rabbim, beni bu insan yüzünden azdırıp kovdun, andolsun ki ben de onlara şirki, küfrü, günahı güzel ve cazip göstereceğim, böylece onların hepsini azdırıp Sana isyan ettirmek için bütün gücümle uğraşacağım, sadece senin davetine yürekten sımsıkı sarılıp, teslim oldukları için Senin arkalarında durup desteklediğin kulların hariç, çünkü onlara güç yetiremem." dedi.

41-44 Allah da buyurdu ki: "Zaten benim davetime iman edip uyan kullarım yalnızca Bana itaat ederler. Gerçek şu ki, Benim bu kullarım üzerinde senin hiçbir yaptırım gücün yoktur, sen ancak sana uymak isteyen nankör ve cahilleri peşine takıp azdırabilirsin. Sana uyanlarla buluşacağınız yer de cehennemdir, o cehennemin yedi kapısı vardır ve o yedi kapının her birinden azabı hak edenler geçecektir."

45-48 İman edip salih amel işleyenlere gelince, onlar da cennetlerde pınar başlarında mutlu, huzurlu ve güvenli bir hayata kavuşacaklar. Cennette onlara, "Burada esenlik içinde yaşamaya layık görüldünüz, ne mutlu sizlere." denilecek.

Biz, cennete layık gördüklerimizin orada kalplerindeki her türlü kini, öfkeyi, kötü duygularını çekip çıkaracağız. Tahtlar üzerinde kardeşler olarak yaşayacaklar, onlara bir yorgunluk, bir sıkıntı da dokunmayacak ve oradan çıkarılmayacaklar.

49-51 Ey Peygamber! Kullarıma de ki: "Rabbiniz olan Allah iman eden mü'minlere karşı çok şefkatli ve merhametlidir, bununla birlikte müşrik ve kâfirlere karşı ise azabı çok şiddetlidir."

Sen onlara İbrahim'in konukları ile ilgili ibretler dolu kıssayı anlat.

52-56 Hani o konuklar İbrahim'e selam verip misafir olduklarında, ikram edilenleri yemediklerini gören İbrahim, "Doğrusu beni korkutuyorsunuz." demişti.

Onlar da İbrahim'e, "Bizden korkup çekinmene gerek yok çünkü Biz sana ileride ilim irfan sahibi olacak bilge bir erkek evladın olacağının müjdesini vermek için gelen melekleriz." dediler. Bunun üzerine İbrahim büyük bir şaşkınlıkla: "Ben oldukça yaşlanmış biriyim buna rağmen siz bana çocuğum olacağının müjdesini neye dayanarak veriyorsunuz?" dedi.

Melekler de İbrahim'e, "Biz sana Allah'ın bildirdiği gerçeğin müjdesini veriyoruz, o yüzden sen de, sakın ümitsizliğe kapılma. Allah'tan umudunu kesenlerden olma." deyince İbrahim de onlara: "Rabbimin rahmetinden, ancak müşrik ve kâfirler umutlarını keserler." diye cevap verdi.

57-60 Sonra da İbrahim, meleklere: "Peki bana Rabbimden getirdiğiniz başka bir mesajınız var mı?" diye sordu.

Elçi melekler de İbrahim'e, "Biz aynı zamanda müşrik, günaha batmış suçlu Lût kavmini de helak için görevlendirildik. Lût'u ve onun ailesinden mü'minleri helak olacakların içinden çıkarıp kurtaracağız, fakat Lût'un karısı da helak olacaklarla birlikte kalacak, çünkü o da müşrik ve kâfirlerden olmayı tercih etti." dediler.

61-65 Elçi melekler oradan ayrılıp Lût'un kavminin yaşadığı yere gelip onun evine yöneldiler. Evine geldiklerinde Lût onlara, "Sizler tanıdık bildik kimseler değilsiniz." deyince, onlar da "Evet doğru, Biz sana bu müşrik, kâfir ve günaha batmış toplumun geleceğinden şüphe ettikleri, inanmadıkları o azabın haberini vermekle görevli melekleriz ve iyi bilesin ki bizler kesinlikle doğruları söyleriz." dediler.

"Ey Lût! İşte bu yüzden aileni geceleyin buradan çıkar, sen de arkalarından yola çık ve hiçbirinizin gözü arkada kalmasın, gitmenizi bildirdiğimiz yöne doğru gidin."

66-70 Biz bu sapık ve azgın kavmi sabaha karşı hak ettikleri azapla cezalandırıp köklerini kazıyacağımızı Lût'a elçilerimizle bildirdik.

Elçilerimiz Lût ile bunları konuşurken, şehrin sapık halkı evinin önünde küstahça bağırıp çağırarak Lût'tan misafirleri kendilerine teslim etmesini istiyorlardı.

Lût da kapıya çıkıp onlara, "Bakın, bunlar benim misafirlerim. Beni onlara karşı mahcup etmeyin, Allah'tan korkup beni rezil etmeden çekip gidin." dedi. Fakat azgınlıktan gözü dönmüş sapıklar Lût'a, "Biz sana insanlarla görüşmeyi, ona buna kol kanat germeyi, onun bunun işine karışmayı yasak etmemiş miydik, unuttun mu?" dediler.

71 Lût bu defa da onlara: "Gelin, doğru olanı yapın, şehrin dul ve evlenme çağına gelmiş olan kızlarıyla meşru olarak evlenmek yolunu seçin. Bu yolla benim kızlarımı bile isteyebilirsiniz." dedi.

72 Lût'un bu sapık toplum içindeki üzüntüsüne şahit olan, melekler Lût'a, "Ey Lût! Canı sağ olasıca, bunlara laf anlatıp doğruya çağıracağım diye kendini boşa yorma, bunlar şehvet sarhoşluğundan gözü dönmüş, azgınlıktan ne yapacaklarını bilmez haldeler." dediler.

73-77 Nihayet sabaha karşı bu azgın ve kudurmuş sapıkları, korkunç bir gürültü ile yakalayıp üzerlerine taşlar yağdırdık, çığlıklar atarak yok olup gittiler, yaşadıkları yerin de altını üstüne getirdik. Şüphesiz bu anlatılanlarda aklını kullananlar için alınacak dersler vardır. Helak edilen bu şehirlerin harabeleri gelip geçilen yollar üzerinde hâlâ durmaktadır. Ancak Allah'ı layıkıyla kavrayıp, O'na karşı sorumluluklarının bilincinde olanlar bunlardan alınması gereken dersleri alırlar.

78-79 Medyen'deki yeşil vadinin halkı, Eykeliler de müşrik ve kâfir yaşamakta inatla direnen zalim bir topluluktu.

Onları da Bize karşı nankörlük edip şirk ve küfürlerinde inatla direnmelerinden dolayı azapla cezalandırdık. Her iki toplumdan da böylece intikam aldık, her ikisinin de yıkıntıları ortada, yol üzerinde durmaktadır, hâlâ bunları öğrenip görüp de ders almayacak mısınız?

80-84 Hicr halkı da kendilerini yaratılış sebepleri olan hakikate davet eden peygamberlerini yalancılıkla suçlamış, karşı çıkmış, âyetlerimizden yüz çevirmişlerdi, onlar güya dağları oyup, kayaları yontarak kendilerine güvenli evler inşa ediyor, buralarda kendilerinin her türlü tehlikelerden korunacaklarını sanıyorlardı.

Fakat bir gece sabaha karşı korkunç bir gürültü ve sarsıntı ile yakalayıp hak ettikleri azapla cezalandırıp, köklerini kazıdık. Dağları oyup, kayaları yontarak yaptıkları o evleri Allah'ın azabından onları koruyamadı.

85-86 Biz gökleri, yeri ve ikisi arasında olanları yüce bir maksat için yarattık. (İnsanı da yeryüzünde sınırlarını Allah'ın belirlediği ilâhî bir nizam kurmak maksadı ile yarattık.)

Buna inanmayanlar, yüz çevirip önemsemeyenler, mutlaka gerçekleşecek olan Kıyamet Günü hak ettikleri ile karşılaşacaklar.

Ey Peygamber! Sen, onların Allah adına yaptığın davete karşı olumsuz tutumlarına aldırış etme, saldırılarına karşı sabırlı davranıp sebatla diren.

Senin Rabbin her şeyi görüp bilmektedir ve O her şeye güç yetirendir.

87-89 Biz sana haftanın yedi günü (her dâim) tekrar tekrar okunacak olan Kur'an nimetini verdik. O yüzden sen sakın müşrik ve kâfirlere verdiğimiz geçici dünya nimetlerine imrenme, Allah'ın davetine yönelmiyorlar diye de üzülme. Sen, davetine yönelenlere kol kanat ger, şefkat ve merhametini onlardan esirgeme. De ki: "Ben sizi Allah'ın yaratma sebebi olan hayat nizamına davet eden bir uyarıcıyım."

90-93 Biz, sizden önceki kavimlere de peygamberler ve kitaplar göndermiştik. Onlardan bir kısmı kendilerine gönderilen vahyi parçalara ayırıp, bir kısmına uyup bir kısmını reddettiler.

Şimdi de Kur'an ile davet edilenlerden bir kısmı da onu bölüp parçalayarak maksad-ı ilâhinin üstünü örtmeye çalışıyorlar. Rabbinin hakkı için bu yaptıklarından dolayı onları âhirette sorgulayacağız.

94-99 Ey Peygamber! Emrolunduğun gibi insanları tevhide açıkça davet ederek itaat ve ibadete devam et! Buna rağmen müşrik ve kâfir kalmakta inatla direnenlere de aldırma ve unutma ki davetimize karşı çıkanlara Biz yeteriz.

Allah'ın davetine sırt dönenler O'ndan başka Rab ve ilah edinmenin hesabını verecekler.

Onların söylediklerinden ve yaptıklarından dolayı kalbinin daraldığını Biz biliyoruz. Fakat sen ölüm gelinceye kadar usanmadan Rabbinin adına davetine devam et, şükrün, övgünün ve ibadetin bunca nimeti insan için yaratan Allah'a ait olduğunu tekrar et.

55- EN'ÂM SÛRESİ

Mekkî sûre olup 165 âyettir.

En'âm: Sığır cinsinden hayvanlar (koyun, keçi, inek vb.) demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Bütün övgüler ve şükürler; gökleri, yeri ve arasındakileri, karanlığı ve aydınlığı yaratan Allah'a mahsustur. Şirk ve küfürde inatla direnenler, Allah'ın yarattığı ve sahibi olduğu kulları üzerinde kendilerini hak sahibi görüp ilahlık iddiasında bulunuyorlar.

Hâlbuki insanı balçıktan yaratan, sonra da hem insana hem de dünyaya bir ömür tayin eden, öldükten sonra diriltip hesap soracak olan da Allah'tır. Bu gerçeğe rağmen davet edildiğiniz hayat nizamına uymakta niçin tereddüt ediyorsunuz?

3-6 Hiç şüphe yok ki göklerde olanları da, yerde olanları da yaratan ve nizamlarını kurup yaşatan Allah'tan başka gerçek ilah yoktur, ibadet ve itaat edilmeye layık olan yalnızca O'dur. O, sizin içinizde sakladıklarınızı da, açığa vurduklarınızı da ve nasıl yaşamak istediğinizi de bilir.

Kendilerini bu gerçeği inkâra şartlandırmış olanlar ne zaman Allah'ın âyetlerine uymaya çağırılsalar hemen ondan yüz çevirir, duymazdan gelirler. Oysa artık yaratılışlarının sebebini açıklayıp, onları onurlu, erdemli ve özgür bir hayata davet eden Kur'an gelmiştir fakat buna rağmen Kur'an'ın âyetlerini yalan sayıp, onlarla

alay etmekteler. Günü gelince alay ettiklerinin gerçek olduğunu anlayıp pişman olacaklar.

Bu müşrikler kendilerinden önce Allah'ın davetini reddeden toplumların başlarına gelenleri bilmiyorlar mı? Size verdiğimiz nimetleri onlara da vermiş, üzerlerine gökten bol yağmurlar indirmiş, ayaklarının altlarından ırmaklar akıtmıştık. Buna rağmen nankörlük ederek günah işlemeye devam ettiler. Bu yüzden Biz de onları azaba uğratıp helak ettik ve yerlerine başka nesilleri mirasçı kıldık.

7-8 Ey Peygamber! Şayet Biz sana Kur'an'ı yazılı bir metin halinde gönderseydik ve onlar da ona elleriyle dokunsalardı, yine de inkârcılığa kendilerini şartlandırmış olanlar inanmaz, "Bu bir aldatmaca, bir sihirbazlık işidir." derlerdi.

Ardından da, "Madem Peygambersin, o halde sana yardımcı bir melek gönderilsin ki biz de onu görüp inanalım." derler fakat melek de göndersek yine inanmazlardı. Bundan sonra da tevbe etmeye fırsat bile bulamadan helak edilmek üzere haklarında hüküm verilirdi.

9 Şayet Biz, Peygamber'le birlikte bir melek göndersek, elbette onu da insan şeklinde gönderirdik. Davete iman etmek istemeyenlerin bahaneleri bitmez, şüphelerinin önüne de geçilemez.

10 Senden önceki peygamberlerin de öğüt ve uyarıları ile alay edilmişti. Bu yüzden alay edenler hak ettikleri azap ile helak edildiler.

11 De ki: "Yeryüzünü dolaşın da davet edildikleri ilâhî nizam ile ahlakı reddedip nankörlük eden küstahların sonlarının nasıl olduğunu görüp anlayın."

12 Ey Peygamber! O müşriklere "Göklerde ve yerde olanlar kimin?" diye sor ve de ki: "Elbette Allah'ındır. Merhametli ve şefkatli olmak da O'nun sıfatlarındandır."

Geleceği kesin olan Kıyamet Günü, Allah hepinizi bir araya toplayıp davetine karşı tutumunuzdan hesaba çekecek ve hak ettiğinizin karşılığını verecektir. Kaçınılması mümkün olmayan bu gerçeğe, şirk ve küfürde inatla direnenler inanmazlar.

13 Gecenin ve gündüzün barındırdığı her şeyin tek ve gerçek sahibi Allah'tır. Her şey O'nun bilgisinin ve kudretinin eseridir, O her şeyden haberdardır.

14-16 De ki: "Gökleri ve yeri bir bütün olarak yaratıp, sonra da bir çekirdeği yarar gibi birbirinden ayıran, kusursuz işleyen nizamlarını kuran ve yarattıklarını yedirip içirip rızıklandıran, kendisinin de hiçbir şeye ihtiyacı olmayan Allah dururken, ben O'nun davet ettiği nizam ile ahlaktan başkasına mı yöneleceğim?"

De ki: "Ben Rabbimin beni davet ettiğine teslim (müslüman) olanların ilki ve öncüsü olmakla emrolundum. O'ndan başkasını ilah edinmem, Rabbime nankörlükle isyan edersem Kıyamet Günü'nün o çetin azabına mahkûm olmaktan korkarım."

O Gün kim salih amelleri sebebi ile azaptan esirgenmişse, Allah'ın şefkat ve merhametine nail olup bahtiyar olacaktır.

17 Eğer Allah sana imtihan etmek için ya da ellerinle işlediklerinden dolayı bir zarar dokundurmak isterse, onu yine Allah'tan başkası gideremez ya da sana bir hayır dilerse ona da kimse engel olamaz. Şüphesiz Allah dilediğini yapmaya kâdirdir.

18 Kulları üzerinde hükümranlık yalnızca Allah'a aittir. O, her hükmünde hikmet olan, her şeyin en doğrusunu bilendir.

19 Ey Peygamber! O şirk ve küfründe direnenlere de ki: "Benimle sizin aranızda en güvenilir ve en büyük şahit kimdir? Elbette ki Allah'tır. Bu Kur'an bana, sizi ve sizden sonra ulaşacağı kimselerin uyarılması için indirildi, buna rağmen davet edildiğinizden yüz çevirip de Allah'tan başka ilah mı edineceksiniz?" De ki: "Ben asla Allah'tan başkasını ilah edinmem, tek ve gerçek ilah Allah'tır ve ben, sizin O'na ortak koştuklarınızdan uzağım."

20 Kendilerine daha önce kitap verdiklerimiz kendi kitaplarında kalmış olan gerçeklerle, Kur'an'ın ilahi bir kitap olduğunu kendi çocuklarını tanıdıkları gibi tanıyıp bilirler fakat birçoğu zararlarına olmasına rağmen yine de yüz çevirip inanmazlar.

21-24 Gerçekler apaçık bildirilip ortaya konulduğu halde kabullenmeyip, kendi uydurdukları hurafeleri Allah'a isnat ederek iftira edenlerden daha cahil, daha zalim kim olabilir? Bunlar asla iflah olmazlar.

Kıyamet Günü bunların hepsini bir araya toplayacağız ve onlara "Allah'a ortak koşarak, ilah edinip peşinden gittikleriniz nerede?" diye soracağız. Onlar da o zaman, "Rabbimiz! Yemin ederiz ki niyetimiz, onları ilah edinerek Sana şirk koşmak değildi." demekten başka mazeret uyduramayacaklar. Bakın işte uyarıldıkları gerçeklerle karşılaşınca nasıl da yalana sarılıp suçlarını inkâr ediyorlar. Artık ilahlık yakıştırdıkları da onları terk edip yok olmuşlardır.

25-30 Ey Peygamber! Müşriklerin bir kısmı, sen Kur'an'ı okurken dinliyormuş gibi yaparlar. Onlar âdeta Kur'an'ı anlamamak için kalplerini perdeleyip kulaklarına tıkaçlar yerleştirmişlerdir. Onlar gerçeği tüm delilleriyle görüp, her türlü mucize ile karşılaşsalar da yine inanıp iman etmezler. Üstelik seninle tartışıp, "Bunlar eskilerin masalları." demekten de geri durmazlar. Ayrıca başkalarının da Kur'an'ı dinleyip

anlamasına engel olmaya çalışırlar ve böylece kendilerini cehenneme sürüklerken onları da peşlerine takarlar ama bunun farkında değiller.

Sen onların ateşin karşısına getirildiklerinde yaşadıkları aczi ve pişmanlık içinde, "Ah keşke dünyaya dönmek için bize bir fırsat daha verilse de Rabbimizin davetine iman edip sarılan mü'minlerden olabilsek." deyişlerini bir bilsen.

Fakat artık çok geç, daha önce başlarına geleceklerle uyarılmalarına rağmen, umursamayıp yüz çevirmişlerdi. Onlar yeniden dünya hayatlarına döndürülseler yine Allah'la birlikte başka ilahlar edinip, müşrik olmayı seçerlerdi. Çünkü onlar dünya hayatından başka bir hayatın, ölümden sonra dirilişin ve Hesap Günü'nün olmadığına kendilerini şartlandırmış yalancılardır.

Bir de sen onların Rablerinin karşısına çıkarıldıklarında, "Ölümden sonra diriltilme ve Hesap Günü gerçek değil miymiş?" diye kendilerine sorulduğundaki hallerini bir görsen! İşte o zaman onlar hep bir ağızdan, "Rabbimize andolsun ki ölümden sonra diriltilmek ve Hesap Günü gerçeğin ta kendisiymiş." diye seslenirler. Allah da onlara, "Bu gerçeği inkâr ederek yaşamanızın cezasını çekin." diyecektir.

31 Son Saat'in ve Hesap Günü'nün geleceğine inanmayanlar o günlerle karşılaşınca "Dünyada iken öğüt ve uyarıları dikkate almadığımız için yazıklar olsun bizlere, çok hazırlıksız yakalandık." diyerek omuzlarındaki günah yüklerinin altında inim inim inleyecekler.

32 Dünya hayatı yaratılışının sebebini düşünmeyenler için yalnızca geçici bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Oysa asıl olan âhiret hayatıdır. Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirmek için ellerinden gelen gayreti gösterenleri âhirette ebedî, mutluluk huzur, güven ve sayısız nimetler beklemektedir. Bu gerçeği ancak Allah'ı layıkıyla tanıyan temiz akıl sahipleri anlar.

33-34 Ey Peygamber! Allah adına yaptığın davete karşı çıkıp, seni yalancılıkla suçlamalarına üzüldüğünü biliyoruz. Aslında onların yalanladıkları, yüz çevirip reddettikleri Allah'ın âyetleridir.

Onlardan öncekiler de kendilerine gelen peygamberleri yalanlayıp eziyet etmişlerdi. Peygamberleri de, Bizden kendilerine yardım gelinceye kadar yapılan eziyetlere, iftiralara sabırla direndiler ve sonunda Allah'ın yardımı imdada yetişti. O'nun peygamberlerine ve mü'minlere yardım vaadi haktır ve bunun önüne hiç kimse geçemez. Sana o peygamberlerle ilgili bir kısım kıssaları da ulaştırdık.

35 Ey Peygamber! Allah'ın kitabına uymaya davet ettiğin kimselerin yüz çevirmeleri ve saldırıları ağırına gidiyor, onlar adına üzülüyor olsan da iyi bil ki, onların

doğru olanı kabullenmeleri için bir delik açıp yerin dibine insen, göğe bir merdiven dayayıp çıksan, daha başka mucizeler de ortaya koyup göstersen onlar yine de inkârlarından vazgeçmezler.

Allah dileseydi, insanları iradelerini kullanarak hayat tarzlarını belirleme özellikleri ile yaratmaz ve onları yaratılış sebeplerine uymaya mecbur olacakları bir yaratılışla var ederdi. O halde sen de sakın bu gerçekten habersiz biri gibi davranma.

36 Gerçek şu ki, Allah adına Kur'an ile yapılan daveti ancak yaratılışlarının sebebini anlamak ve samimiyetle ona uygun yaşamak arzusunda olanlar anlayıp kabullenirler.

Gözleri dünya hayatından başka bir şey görmeyen, kalplerini karartmış, kulaklarını gerçeklere kapatmış ve sırtlarını dönmüş olanları da Allah, günü gelince Kıyamet'le birlikte diriltip bu davranışlarının hesabını soracak.

37 Ey Peygamber! Müşrikler sana, "Şayet gerçekten peygambersen neden Rabbin tarafından verilmiş bir mucizen yok, bize bir mucize göstermen gerekmez miydi." diye soruyorlar.

Sen onlara de ki: "Elbette Allah her türlü mucizeyi göstermeye muktedir olandır." Fakat onlar mucizeler gösterilmesine rağmen yine de davete yönelmezlerse, dünya hayatlarında da azapla helak edilmeyi hak etmiş olacaklarını bilmiyorlar.

38 Hâlbuki yeryüzünde yürüyen hayvanlar, kanatlarıyla uçan kuşlar sizin yaratılışınız, içinde yaşadığınız kâinat ve nizamı apaçık mucizeler değil mi? Hem onların her birinin bir yaratılış sebebi olduğunu görmüyor musunuz? Bizim nizam ve yasalarımızın işleyişinde ve gönderdiğimiz Kitap'ta hiçbir eksik, hiçbir kusur bulamazsınız. Sonunda sizler de tekrar diriltilip, Allah'ın huzurunda toplanacak ve daveti olan hayat nizamına karşı tutumunuzdan hesaba çekileceksiniz.

39 Kur'an ile apaçık yapılmakta olan bu çağrıya duyarsız davranıp kıymetini takdir etmeyenler, zifiri karanlıklara gömülmüş körler, kulaklarını gerçeklere tıkamış sağırlar ve gerçekleri söylemeyen dilsizlerdir.

Allah doğru olandan sapmak isteyenleri sapıklıkta bırakır, doğru olanı yaşamak isteyeni de ona ulaştırır.

40-41 Ey Peygamber! O müşriklere de ki: "Bu nankörlük, küstahlık ve azgınlığınız sebebi ile Allah'ın azabı ya da Son Saat aniden gelip çatsa, o zaman sizler Allah'tan başkasına mı yalvarıp yakaracak, yardım isteyeceksiniz?

Hayır, o zaman yalnız Allah'a yalvarırsınız ancak Allah dilerse ondan sizi kurtarır, O'na ortak koştuğunuz ilahlarınız o anda aklınıza bile gelmez."

42-45 Biz sizden önceki toplumlara da peygamberler gönderdik, onlar da Allah adına yapılan çağrıyı reddettiler. Sonra da sıkıntı ve zorluklarla onları imtihan ettik. Fakat başlarına gelen sıkıntılara musibetlere rağmen davet edildikleri İslami hayat nizamına uymadılar. Şirk onların gözlerini köreltmiş, kalplerini taşlaştırmış, böylece şeytan da onlara yaptıklarını güzel ve doğru olarak göstermişti.

Onlar, kendilerine öğüt ve uyarılarla yapılan daveti umursamayıp, sırtlarını döndüler. Biz de onlara bu defa her türlü nimet kapılarını ardına kadar açtık, kendilerine verilen nimetlerin sarhoşluğu ile şımarıp azgınlaştıklarında, ansızın hiç beklemedikleri bir anda onları azabımızla yakaladık. İşte o zaman bütün hayalleri, ümitleri, hevesleri boşa çıktı.

Sonunda hak ettikleri azap ile helak edildiler. Şükredilmeye ve her türlü övgüye layık olan yalnızca Allah'tır.

46-47 De ki: "Düşünün ki Allah sizin işitme ve görme duyularınızı elinizden alıp sağır ve kör etse, kalplerinizi mühürleyip duygusuz ve bilinçsiz kimseler haline getirse, onları size verebilecek Allah'tan başka bir ilah var mı?"

Biz böylece ilmimizin ve kudretimizin delillerini apaçık ve çeşitli biçimlerde ortaya koyuyoruz. Buna rağmen gerçeği inkârı tabiatları haline getirmiş olanlar, Allah'tan başka ilahlar edinmeye inatla devam ediyorlar.

Onlara de ki: "Allah'ın azabı aniden başınıza gelip çatsa, o zaman halinizin nice olacağını bir düşünsenize!"

48-49 Biz peygamberleri yalnızca uyarıcı ve müjdeci olsunlar diye gönderdik. Her kim iman edip kendini ıslah ederse, artık böyleleri için âhirette azap korkusu olmayacak, üzüntü de duymayacaktır.

Âyetlerimizi yalanlayan nankörlere gelince, onlar da bu tutumlarının cezasını azaba mahkûm edilerek çekecekler.

50 Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Ben size Allah'ın hazineleri benim yanımdadır demiyorum, ayrıca ben gaybı bildiğimi de söylemiyorum, kalkıp bir meleğim de demiyorum, ben yalnızca bana vahyedilene uymaktayım ve sizi de ona uymaya davet ediyorum."

De ki: "Hiç görenle görmeyen bir olur mu, hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?"

51 Öldükten sonra diriltilip hesaba çekileceklerine iman eden ve Allah'a karşı sorumluluklarının bilincinde olanları da Kur'an ile uyar! Hesap Günü onlara Allah'tan başka dost ve şefaatçi yoktur.

52 Ey Peygamber! Yaratılış sebepleri olan hayat nizamının nasıl yaşanacağını öğrenmek ve böylece Allah'ın rızasını kazanmak için sabah akşam sana gelenleri sakın küçümseyerek huzurundan uzaklaştırma. Onların yapıp ettiklerinden sen sorumlu değilsin, onlar da senin yapıp ettiklerinden sorumlu değiller. Onları geçmişleriyle, toplumdaki konumlarıyla ya da ekonomik imkânlarıyla yargılayıp değerlendirirsen sen de cahil ve zalimlerden olursun.

53-55 Biz insanları kendi içlerinde birbirleriyle sınar, imtihan ederiz. Kendilerini Allah'ın davetini inkâra şartlandırmış olanlar, "Allah bizleri bırakıp da bu fakir fukara, güçsüz, toplumda yeri olmayan kimselere mi iman ve hidayet nasip etti." derler. Hâlbuki hidayete kimin layık olduğunu en iyi bilen Allah'tır.

Ey Peygamber! Allah adına yapılmakta olan davete yürekten samimiyetle iman etmek üzere, sana gelen o insanlara de ki: "Selam olsun size, gözünüz aydın olsun, Rabbim mü'min kullarına şefkat ve merhameti kendisine prensip edinmiştir. Haberiniz olsun, kim günah olduğunu bilmeden günah işler de, sonra onun günah olduğunu öğrenip tevbe ederek doğruya yönelirse, Allah da ona karşı merhametli ve bağışlayıcıdır."

Biz âyetlerimizi böylece açıklıyoruz ki tevbe edip kendini düzeltenlerin durumu ile günahı hayat tarzı haline getirmiş olanların durumlarının bir olmadığı bilinsin.

56-57 Müşriklere de ki: "Ben sizin ilah edindiklerinize tapmam. Böyle yapmak zaten bana da size de Allah tarafından yasak edildi."

De ki: "Ben sizin mesnetsiz, anlamsız, birilerinin çıkarına ve keyfine göre oluşturulmuş yolunuza uysaydım, o zaman sapıtmış, doğru yoldan ayrılmış cahillerden olurdum. Ben, Rabbimden gelen apaçık delillerle, sizi doğru yola davet ediyorum fakat siz O'nu reddedip yalan sayıyorsunuz. Sizin bir an önce "Başımıza gelsin de görelim" diye alay ettiğiniz azabı başınıza getirmek benim elimde değildir. Onun kararını verip, zamanını belirleyecek olan Allah'tır. O, en doğru hükmü verendir ve hükmüne kimseyi de karıştırmaz."

58-60 De ki: "Gelsin de görelim" dediğiniz azabı getirmek benim elimde olsaydı cezanız çoktan verilmiş, böylece aramızdaki mesele de halledilmiş olurdu fakat müşrik ve kâfirlerin ne zaman ve nasıl cezalandırılacağını en iyi Allah bilir. Çünkü gaybı bilen yalnız O'dur. O; karada, denizde ve gelecekte nelerin olacağına karar verendir, dalından düşen bir yaprak bile O'nun bilgisi dahilindedir, toprağın derinliklerine atılan bir tohum, kuru, yaş, canlı ya da ölü her şey Allah'ın bilgisinin eseri ve yasalarına tâbidir. Allah her şeyden haberdardır.

Nitekim sizi geceleyin ölü gibi uyutan ve gündüzün ne yaptığınızı, ne yapacağınızı bilen de O'dur. Belirlediği ömrü tamamlayacak olanları her sabah hayata döndürür, ölümünüzden sonra da hepiniz tıpkı uykudan uyanır gibi Rabbinize döndürüleceksiniz. İşte o zaman dünya hayatınızda Rabbinizin davetine karşı tutumunuz sizlere apaçık bildirilecek ve hak ettiklerinizle karşılaşacaksınız."

61-62 Kulları üzerinde mutlak hüküm sahibi Allah'tır ve hükümranlık yetkisi yalnızca O'na aittir. Sizden birine ölüm gelinceye kadar, Allah'ın sizin için görevlendirdiği melekler amellerinizi takip edip kayıtlarını tutarlar. Vakti gelince de canlarını alırlar. Hesap günü ölenler diriltilip gerçek sahipleri olan Rablerinin huzurunda hesap vermek üzere toplanırlar. Allah hüküm verenlerin ve hesap görenlerin en hayırlısıdır.

63-64 Ey Peygamber! De ki: "Karada ve denizde hayati bir tehlike ile karşılaştığınızda Rabbim sen bizi bu tehlikeden kurtarırsan, yemin ediyoruz ki Sana şükredip Senden başkasını ilah edinmeyeceğiz." diye yalvarıp yakardığınızda sizi Allah'tan başka kurtaracak olabilir mi?"

De ki: "Sizi her türlü sıkıntı ve musibetten kurtaracak olan yalnızca Allah'tır. Buna rağmen siz hâlâ O'nunla birlikte başka ilahlar mı ediniyorsunuz."

65 De ki: "Size gökten ve yerden felaketler göndererek, azapla kuşatma gücüne sahip olan yalnızca Allah'tır. Hak ettiğiniz takdirde sizi muhalif toplumlar halinde bölüp parçalayarak birbirinize düşürüp acılar yaşatmaya da Allah kâdirdir." İşte Biz mesajlarımızı iyice anlayasınız diye âyetlerimizle tekrar tekrar çeşitli biçimlerde açıklıyoruz.

66-67 Ey Peygamber! Senin kavmin Kur'an ile bildirilen gerçekleri yalanladı. Sen onlara de ki: "Ben sizi Allah'tan gelecek olan bir azaba karşı koruma gücüne sahip vekiliniz değilim. Unutmayın ki Allah'ın bildirdiği her haberin bir gerçekleşme zamanı vardır, zamanı geldiğinde siz de bunu öğreneceksiniz."

68-69 Âyetlerimiz hakkında ileri geri konuşanları gördüğün zaman, onlar başka konulara geçinceye kadar oradan uzaklaş. Şayet şeytan bunu yapmayı sana unuttu-rursa hatırladıktan sonra böylesi nankör ve zalimlerle bir arada durma.

Allah'a karşı sorumluluklarının bilinciyle yaşayanlar müşrik, nankör ve zalimlerin tutumlarından sorumlu değiller, ancak onlara öğüt verip uyarmakla ve doğru olana davet etmekle mükelleftirler.

70 Ey Peygamber! Sen bu dünya hayatının geçici zevklerine, kendini tamamen kaptırıp da, bunu hayat tarzı haline getiren ve Allah'ın davetine sırt dönüp, onu oyun eğlence konusu yapanları Kur'an'la uyarıp başlarına gelecekleri de hatırlattıktan sonra kendi hallerine bırak. Şunu iyi bilsinler ki, şirkleri, küfürleri ve zulümleri sebebi ile Allah'ın azabını hak ettiklerinde, kendilerini Allah'a karşı koruyabilecek bir dost ve şefaatçi bulamazlar, Allah'ın azabından hiçbir güç onları kurtaramaz, orada fidye kabul edilmez. Bunlar yapıp ettiklerinin ve yapmaları gerekirken de yapmadıklarının hesabını, azabın pençesine düşerek verecekler. Onlara cehennemde kaynar sudan bir içecek vardır. Allah'a nankörlük edip, şirk koşmanın cezası pek şiddetlidir.

71-72 De ki: "Bizi yaratıp bunca nimetlerle donatan ve yaratılış sebebimizle birlikte nasıl yaşamamız gerektiğini bildiren, Allah'ın daveti dururken insana hiçbir yararı dokunamayacak ilahlaştırılmış kimselerin uydurdukları hayat nizamlarına mı uyalım? Allah'ın rehberliği yegâne rehberliktir.

Allah bize doğru yolu bildirmişken, şimdi tutup da şeytanların ayarttığı, kimselerin peşine düşüp, gerçeklerden yüz çevirip topuklarımız üzerinde gerisin geriye dönerek cehenneme doğru koşan ahmaklar gibi mi olalım?"

De ki: "Tek doğru yol Allah'ın gösterdiği yoldur. Bizler âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim olup, namazı hakkını vererek bilinçle kılmak ve böylece hidayet üzere yaşamakla emrolunduk. Hepimiz sonunda O'nun huzurunda toplanıp dünyadaki hayatımızı kime ve neye göre yaşadığımızdan hesaba çekileceğiz."

73 Allah gökleri, yeri ve arasındakileri insan için, insanı da yeryüzünde kurallarını Allah'ın belirlediği bir hayat nizamı kurması ve ona teslim olarak yaşaması için yaratmıştır.

Allah bir şeyi yaratmaya karar verdiğinde ona yalnızca "Ol" der ve O da Allah'ın belirlediği yasaların sınırları içerisinde hemen oluş sürecine girerek oluverir. O'nun sözü haktır ve derhal yerine getirilir. Yarattıkları içinde insandan başkasına, Rablerinin emir ve tekliflerine itiraz edip, hayır deme iradesi verilmemiştir.

İnsanların diriltilmeleri için Sûr'a üfürülüp de, hesap süreci başladığında yine hükümranlık ve hüküm yetkisi yalnızca Allah'a aittir. O, insanın gördüğü göremediği, bildiği ve bilemediği her şeyin iç yüzünü en iyi bilen ve her şeyden haberi olandır. İşte o Hesap Günü insan bu gerçeklerle yüz yüze gelecektir.

74 Vaktiyle İbrahim, babası Azer'e, "Sen insanların putlaştırdıkları kimseleri ilah edinip onların nizamlarına uymayı doğru mu sanıyorsun? Gerçek şu ki, sen ve halkın böyle yaparak apaçık bir sapıklık içinde yaşıyorsunuz." demişti.

75 İbrahim, Allah'ın göklerdeki ve yerdeki yarattıkları üzerindeki hükümranlığını ve kurduğu nizamın mükemmelliğini düşünerek O'nun ilmine, gücüne ve davetine yürekten teslim oldu. Böylece Allah da İbrahim'in gerçeği kavrayışını güçlendirdi.

76-79 Gece karanlık basıp da gökyüzünde yıldızlar ortaya çıkınca İbrahim, çevresindeki yıldızlara bakarak onların görüntülerinden, hareketlerinden anlamlar çıkarıp yıldızları kutsayanlara dedi ki: "Demek benim Rabbim (Sahibim) bunlar öyle mi? Dolayısıyla neyi nasıl yapacağıma onlara bakarak karar vereceğim, davranışlarımı ona göre mi düzenleyeceğim?"

Gündüz yıldızlar kaybolunca da, çevresindekilere: "Ben kaybolup, yok olan şeyleri sevmem. Bunlardan Rab olmaz." dedi. Sonra gökyüzünde ay çıkınca yıldızı, ayı, güneşi kutsayıp, onlardan medet uman kimselere bu anlayışın saçmalığını anlatıp açıklamak için, "Bu ay, yıldızdan daha büyük olduğuna göre asıl Rabbimiz bu olsa gerek." dedi ve çevresinde bulunanlara dönüp "Rabbim bana gerçeği gösterip, doğru olanı bildirmeseydi ben de sizler gibi yanlışın içinde debelenip bunları Rab edinecektim." dedi.

Sonra da çevresindekilere güneşi göstererek, "Bu, diğerlerinden daha büyük ve daha da parlak! Ne yani, şimdi kalkıp da Rabbimiz onlar değil de bu mu diyeceğiz? Gördüğünüz gibi bu da batıp gözden kaybolacak." diyerek kavmini akıllarını kullanıp düşünmeye davet ederek, "Ey kavmim! Ben sizin Allah'tan başka kendisine ilahlık yakıştırıp da O'na ortak koştuklarınızdan tamamen uzağım. Ben yüzümü böylesi bâtıl olan şeylerden Allah'a çevirdim, yeri ve gökleri yaratan Allah'tan başka gerçek Rab ve ilah yoktur." dedi.

80-82 Bunun üzerine kavmi, İbrahim ile tartışmaya başladı. İbrahim de onlara şöyle dedi: "Rabbim beni yaratılışımızın sebebi olan doğru yola iletmişken, siz kalkmış benimle tartışıyorsunuz. Ben sizin Allah'tan başka ilahlık yakıştırdıklarınızdan korkmuyorum. Rabbim dilemedikçe hiç kimse bana zarar veremez, Rabbimin ilmi

her şeyi kuşatmıştır. O, her şeyi görüp gözetendir." Sizler hiçbir delile dayanmadan düzmece ilahlar edinip Allah'a ortak koşmaktan korkmazken ben neden sizin ortak koştuklarınızdan korkacak mışım? Şimdi söyleyin bakalım iki taraftan hangisi korkudan emin olmak bakımından kendisini daha güvende hissetmeli, siz mi yoksa ben mi?"

Şüphesiz, Allah'a yürekten iman edip, imanlarına şirk ve küfür karıştırmayan kimseler güvende olmayı hak etmişlerdir. Çünkü bunlar doğru yolda olanlardır.

83-89 İşte bunlar, kavmine doğru olanı düşündürmesi ve ona davet etmesi için İbrahim'e vahyettiğimiz âyetlerimizdir.

Biz dilediğimiz takdirde layık gördüklerimizin ilmini artırır, kavrayışını güçlendirip yüksek derecelerle ödüllendiririz. İşte bu yüzden İbrahim'e evlat olarak İshak'ı, ardından da torunu Yakub'u armağan ettik. Daha önce Nûh'u ilettiğimiz doğru yola onları da ilettik ve insanları doğru yola çağıran nebî ve resûller kıldık. Ayrıca İbrahim'in soyuna dayanan Davud, Süleyman, Eyyub, Yusuf ve Musa ile Harun'a da bu peygamberlik nimetini bahşettik.

Biz, Allah'a yürekten yönelip teslim olanları işte böyle ödüllendiririz. Şüphesiz senin Rabbin hüküm ve hikmet sahibi, her şeyi hakkıyla bilendir.

Zekeriyya, Yahya, İsa, İlyas, İsmail, Elyasa, Yunus ve Lût da insanları Allah yoluna davet eden elçilerimizdi. Hepsi erdemli, faziletli, görevlerini canla başla yerine getiren güzel insanlardı. Onları bu vasıflarından dolayı diğer insanlardan üstün saydık. Dahası onların çocuklarından ve kardeşlerinden layık gördüklerimize de peygamberlik bahşedip Kitap ve hikmet vererek seçkin kullarımız arasına kattık.

Allah'ın rehberliği işte böyledir, kim Allah'ı rehber edinirse Allah da onu doğru yoluna iletir ve ödüllendirir. Şayet onlar Allah'tan başka Rab ve ilah edinmiş olsalardı, böyle ödüllere layık görülmez, iyilik adına yaptıkları da boşa giderdi.

Şimdi ey Peygamber! Kavmin senin peygamberliğini ve Allah adına yapmakta olduğun daveti reddeder ve yüz çevirirlerse Biz de onların yerine davetimize sarılan ve Peygamber'i yalanlamayan bir topluluk getiririz.

90 Ey Peygamber! Sen de, peygamberlik bahşedip doğru yola rehberlikle görevlendirdiğimiz elçilerimizin yolunu izle ve de ki: "Ben Allah adına Kur'an ile yapmakta olduğum davet için sizden hiçbir karşılık beklemiyorum. Hiç şüphesiz bu Kur'an, bütün insanlık için ilahi bir uyarı, öğüt, şeref ve onur kaynağıdır."

91 Allah'a karşı sorumluluklarının neler olduğunu öğrenmek ve O'nu yeterince tanımak istemeyen bir kısım Yahudiler: "Allah hiçbir insana vahyedip kitap indirmemiştir." dediler. Sen onlara de ki: "Peki Musa'nın insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için, bir rehber olmak üzere getirip de, atalarınızın bir kısmını kâğıtlara yazıp bir kısmını gizlediği, zaman zaman da işine gelenleri halka açıkladığı kitaba ne diyeceksiniz. Hâlbuki onda sizlerin de atalarınızın da bilmediği birçok gerçek açıklanmıştı."

Sen onlara Allah'ın Musa'ya da vahyedip kitap verdiğini söyle ve sonra da kendi hallerine bırak, asılsız iddialar ve boş laflarla bataklıklarında debelenip dursunlar.

92 Bu Kur'an, kendisinden önce indirdiğimiz ilahi kitaplardan geride kalan gerçekleri tasdik eden ve şehirlerin de anası olan Mekke ile etrafındakileri ve tüm insanları uyarıp yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaya davet etmek için sana indirdiğimiz ilahi bir kitaptır. Âhirete inananlar bu kitaba da inanırlar böylece Allah'a itaat edip, namazlarını da kılarlar.

93 Allah hakkında yalan uyduran, uydurduğu yalanı Allah'a isnat eden, yalan yere bana da vahyediliyor diyenden, yahut "Allah'ın indirdiğinin benzerini ben de söyleyebilirim." diyenden daha sapık, cahil ve zalim kim olabilir? Ölüm melekleri bunların yakalarına yapışıp da, "Haydi bakalım, elinizden geliyorsa canlarınızı kurtarın da görelim. Bu gün Allah'a ettiğiniz iftira ve âyetlerine karşı takındığınız kibirli tavırlarınızdan dolayı alçaltıcı bir azaba uğratılacaksınız." dediklerinde ne hale geldiklerini bir görmelisin.

94 Allah Hesap Günü onlara şöyle diyecek: "İşte sizi ilk yarattığımızda olduğu gibi Bize yapayalnız geldiniz, dünyada iken size bahşettiğimiz her şeyi geride bıraktınız. Allah'tan başka ilah edinip peşine düştükleriniz de yok olup gittiler, o yardımını umduklarınız sizi terk ettiler."

95 Sizler tohumu ve çekirdeği çatlatıp yaranın, filizlendirip yetiştirenin, ölüden diriyi, diriden de ölüyü çıkaranın Allah olduğunu görüp, bilecek özelliklerle donatılıp yaratılmışken nasıl olur da, Allah'ın davetinden yüz çevirirsiniz ve O'nu bırakıp kendileri de yaratılmış olanları Rab ve ilah edinirsiniz?

96 Karanlığı yarıp tan yerini ağartan, geceyi sizler için dinlenme vakti kılan, güneşi ve ayı belirlediği bir hesaba göre yörüngesinde döndüren, nizamlarını kurup yasalara bağlayan ve hizmetinize sunan Allah dururken, hiçbir bilgiye, delile dayanmadan, O'ndan başkasını nasıl olur da hayatınız üzerinde yetkili kılarsınız.

97 Dahası, karada ve denizde, gecenin karanlığında yolunuzu bulmaya çalıştığınız yıldızları yaratıp yerleştiren de Allah'tır. Biz sınırsız ilmimizi ve kudretimizi akledesiniz diye bu misalleri vermekteyiz.

O halde bunları görüp aklınızı kullanarak Allah'ın davetine yönelmeniz gerekmez mi?

98 Allah sizi ilkin tek bir can, tek bir özden yarattı, hepinizin mayası, özü aynıdır. Daha sonra da sizleri bir süreliğine geçici bir mekân olan dünyaya yerleştirdi. Yaratılış sebebiniz ve nasıl yaşamanız gerektiğini Peygamber ve kitaplarla da apaçık bildirdi.

99 Gökten yağmuru indirip onunla her türlü bitkiyi yetiştiren, çimenleri yeşerten, bağı bahçeyi, hurma, nar, zeytini ve bunlara benzeyen, benzemeyen, tadı, lezzeti birbirinden farklı meyveleri size ikram eden Allah'tır. Allah'ı layıkıyla kavramak isteyenlerin bunlardan alacağı dersler vardır.

100 Allah'ın ilminin ve kudretinin yüceliği bu kadar açık görülüp, anlaşılır olmasına rağmen yine de birtakım insanlar, kendileri gibi yaratılmış kimseleri yahut bir kısım görünmez varlıklardan olan cinleri ve melekleri, Allah'la birlikte ilah edinip O'na ortak koşmaktan geri durmuyorlar.

Allah erkeğiyle, kadınıyla, insanları, cinleri ve melekleri de yaratandır, hiçbir şey O'na denk değildir. Allah asla çocuk edinmemiştir. O, müşriklerin ve kâfirlerin bu yakıştırmalarından münezzehtir.

101-103 Allah gökleri ve yeri mükemmel bir biçimde yaratıp, nizamlarını kurup, yasalarına bağlı yaşatmaktadır. O'nun ilmi ve kudreti sınırsızdır. Allah'ın ne yardıma ne ortağa ne de eşe ve çocuk edinmeye ihtiyacı yoktur. O, her şeyin tek doğrusunu bilendir. İşte Rabbiniz olan Allah budur ve O'ndan başka gerçek ilâh yoktur. O halde yalnız O'na kulluk edin.

Her şeyi yaratan, rızıklarını veren, yaşatan, görüp gözeten Allah'tır. Hiçbir beşerî göz, Allah'ı görebilme özelliği ile yaratılmamıştır. O, bu gözlerle görülemez fakat O, her şeyi görüp gözetir. Allah'ın mahiyeti kavranamaz, O her türlü tasavvurun üstündedir. Akıl O'nun ilminin ve kudretinin sınırsızlığını idrak eder ama zatını kuşatıp, çevreleyemez. Allah her şeyin özünü bilen, ilmiyle her şeyi kuşatandır.

104 Ey insanlar! Rabbinizden size yaratılış sebebinizi açıklayan bu ilahi kitap gönderilmiştir ve size okunanları, söylenenleri anlayıp kavrayabilmeniz için akıl, hissedebilecek gönül, duyacak kulak ve görecek göz de vermiştir.

Kim gerçekleri görür, duyar, akleder, davet edildiği doğru yola yönelirse, kendi lehine, hayrına bir iş yapmış olur. Kim de gerçeklere gözlerini, kulaklarını ve gönlünü kapatıp, aklını işletmeyip, inkâr ederse kendi zararına bir iş yapmış olur.

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Ben sizi zorla gerçeklere inandırmak için başınıza dikilmiş bir bekçi değilim."

105-107 Biz böylece âyetlerimizi çeşitli biçimlerde ve çok yönlü açıklıyoruz. Müşrikler bunlar üzerinde akıllarını kullanıp düşünecekleri yerde, "Bunları kendin gibi bir kısım insanlardan öğrenmişsin." diyorlar. Sen onlara aldırma! Âyetlerimizi yaratılışlarının sebebini düşünen ve ona uygun yaşamak isteyenler için ayrıntılı olarak açıklıyoruz. Sen Rabbinden indirilene uy, O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Müşriklerden de yüz çevir.

Ey Peygamber! Onların inatla davete karşı çıkmaları seni üzmesin. Allah insanları hak ve bâtıl olanı, seçme konusunda irade verip imtihan etmek üzere yaratmamış olsaydı, hiç kimse Allah'tan başkasını Rab ve ilah edinemez, O'na şirk koşamazdı.

Biz seni de insanları zorla inandırmak için başlarına muhafız olarak dikmedik. Sen onların vekili de değilsin.

108 Ey mü'minler! Siz müşriklerin Allah'la birlikte başka ilah edinip de, yardım umarak peşlerinden gittiklerine sövmeyin ki onlar da size öfkelenip, cahillik ederek Allah'a sövmeye kalkmasınlar.

Her topluma, yaşamayı tercih edip vazgeçmek istemediği nizam ile ahlakı sevimli gözükür. Sonunda Rablerinin huzurunda toplanıp tercihlerinden hesaba çekilecekler, o zaman Allah da onları hak ettikleri ile karşılaştıracak.

109-110 Müşrikler şayet kendilerine mucize gösterilirse, senin peygamberliğine ve Kur'an'ın Allah'tan gönderilmekte olan ilahi bir kitap olduğuna inanacaklarına dair Allah'a yemin ediyorlar. Sen onlara de ki: "Mucize göstermek Allah'ın elindedir."

Fakat Allah çok iyi biliyor ve siz de biliyorsunuz ki ey mü'minler! "Onların istedikleri tüm mucizeler gösterilse onlar yine inanmaz ve davet edildiklerine yönelmezler. Biz de onların ikiyüzlülükleri, azgınlıkları, nankörlükleri sebebiyle kalplerini ve gözlerini perdeler, körce ileri geri yalpa yapar halde kendi bataklıklarında bırakırız."

111 Biz şirk ve küfrün batağından çıkmayı göze alamayanlara melekleri indirsek, ölüleri konuştursak ve her türlü mucizeyi de önlerine sersek Allah adına yapılan

davete karşı kör ve sağır gibi davranırlar. Allah onların ilahi nizam ile yaşamaya layık olmadıklarını bilmektedir. Fakat onlar bu gerçeği de idrak edemezler.

112-114 Kendilerini şeytanın akıl çelen yaldızlı, süslü yalanlarına teslim eden insanlar ve bunları insanlara fısıldayan cinlerden şeytanlar, bu eğilimleri sebebi ile her peygambere ve peygamberlerin Allah adına yapmakta oldukları davete düşmanlık ederler. Rabbin onları imtihan için serbest bırakmasaydı onlar bunu yapamazlardı. O halde siz onların kışkırtmalarından, aklınızı çelmesinden uzak durun, tuzaklarına düşmeyin.

Bu şeytanlar ve onların izinden gitmekte olanların amacı, âhirete inanmak istemeyenleri, yaldızlı yalanlar ve boş hayallerle kendilerine bağlamak, Allah'tan uzaklaştırıp kendilerine kul, köle etmektir.

Sen onlara de ki: "Niçin yaratıldığımızı ve nasıl yaşamamız gerektiğini apaçık ortaya koyan bu ilahi kitap gelmişken neyin doğru, neyin yanlış olduğuna hüküm vermek konusunda ondan başka hakem mi arayacağım?"

Ey Peygamber! Kendilerine daha önce vahiylerimizi içeren kitaplar verdiklerimiz de iyi bilirler ki bu Kur'an, insanları en doğru olanı yaşamaya davet için indirilmiş gerçeğin ta kendisidir. Bundan asla şüpheniz olmasın.

115 Rabbimin âyetlerinden oluşan bu Kur'an, hem doğruluk hem adalet bakımından, tek ve mükemmel olan hayat tarzının kaynağıdır. Rabbimin sözleri olan âyetlerini geçersiz kılacak söz yoktur. O her şeyin tek doğru olanını bilen, her şeye güç yetiren, her şeyi yerli yerine koyan ve her şeyden haberdar olandır.

116-117 İnsanların çoğuna uyarsan, onlar seni doğru olandan saptırırlar. Onların çoğu zanna, asılsız ve bâtıl olana uyarlar.

Hiç şüphesiz Allah, doğru yola uymak için kimin neler yaptığını kimin de yoldan saptığını çok iyi bilendir.

118-119 Ey mü'minler! Üzerlerinde Allah'ın adının anıldıkları şeylerden yiyin, bu davranışınızla da müşriklerden ayrılın çünkü sizler Allah'a yürekten iman edenlersiniz. Allah sizlere mecbur kalmanız dışında yenilmesi haram olanları ayrıntılı olarak açıklamışken, bunların dışında olanlardan üzerine Allah'ın adının anılarak kesilenleri niçin yemeyesiniz.

Müşrikler hiçbir bilgi ve delile dayanmadan kendi arzuları doğrultusunda "Şu haramdır yenilmez, şu helaldir yenilir" diyerek insanların kafalarını karıştırıp, kendi

hükümlerini doğru olarak göstermeye çalışıyorlar. Hâlbuki yarattıkları hakkında helal ve haram hükümleri koymak hakkı ve yetkisi yalnızca Allah'a aittir. Senin Rabbin haddini bilmezleri çok iyi bilmektedir.

120 Ey mü'minler! Sizler Allah'ın yasakladıklarından uzak durun, onları açıktan ya da gizli olarak yapmaktan sakının. Unutmayın ki günah işleyenler mutlaka bunun cezasını çekeceklerdir.

121 Allah'ın sizin için yarattığı ve helal kıldığı nimetlerini yiyip içerken, Allah'ı anmayı unutmayın. Üzerinde Allah'ın adının anılmayıp başkasının adı anılarak kesilmiş hayvanların etlerini yemeyin, böyle yapmak insanı Allah'a karşı duyarsızlaştırır. Şeytan ve şeytanı dost edinmiş insanlar bu konularda sizlerin kafasını karıştırmak, tartışma içine çekmek için size fısıldayıp telkinlerde bulunurlar. Şayet onlara uyarsanız siz de müşriklerden olursunuz.

122-124 Hiç manen ölmüş, karanlıklar içinde bocalayan kimse ile Allah'ın kendisini gerçeklerle buluşturup, imanla tanıştırıp, hayata kavuşturduğu kimsenin durumu bir olur mu? Fakat gel gör ki karanlıktan aydınlığa çıkmak istemeyen, bataklıkta yaşamak kendisine güzel görünen kimseyi hakikate inandıramazsın.

Biz bir ülkede halkının istemesi ile o ülkenin önde gelen müşriklerinin şirk sistemleri kurmalarına engel olmayız. Sonra da onlar orada her türlü hile, düzenbazlık, entrika ve zulüm yapmaya başlarlar, aslında onlar böyle yapmakla kendi kuyularını kazarlar fakat bunun farkında olmazlar.

Böylelerine ne zaman Allah'ın âyetleri tebliğ edilip de ona uymaya davet edilseler, hemen "Allah'ın peygamberlerine gelen âyetlerin benzerleri bize de gelmedikçe asla bunlara inanmayacağız." derler. Oysa Allah, vahyi ve peygamberliği kime vereceğini çok iyi bilir. Bunlar elbette işledikleri suçların cezasını, Hesap Günü Allah'ın huzurunda toplandıklarında, şiddetli bir azapla karşılaşarak çekmeye başlayacaklar.

125 Allah, layık gördüğü kimsenin kalbini doğru yol olan İslam'a yöneltir. Sapmak isteyeni de sapıklığında bırakır. Böyle kimsenin kalbi de göğe yükseliyormuş gibi daralıp, iç sıkıntısı ile bunalır.

Allah davetine sırt dönen nankörleri, sıkıntılar ve pislikler içinde bırakır.

126-127 Rabbinizin kitabı ile gösterdiği yoldan daha doğru yol yoktur. Biz âyetlerimizi aklını kullanıp doğru yolu bulmak isteyenler için apaçık bildiriyoruz.

Allah âyetlerinin ışığında yürümeye çalışanları esenlik, güvenlik ve mutluluk yurduna ulaştıracaktır. Allah bu seçimlerinden dolayı da onların dostu ve yardımcısıdır.

128 Allah herkesi bir araya topladığı Hesap Günü, şeytan ve izleyicilerine şöyle seslenecek: "Ey şeytan ve şeytanı kendine dost edinmiş olanlar! Siz dünyada kendiniz Allah'ın davetinden yüz çevirdiğiniz gibi, başkalarını da bu günahın pençesine düşürüp peşinize takmak için çok uğraştınız. Birçoğunu da tuzağınıza düşürüp kendinize kul köle edindiniz." Bunun üzerine şeytanların yoldaşı olan insanlar da Allah'a, "Ey Rabbimiz! Bizler dünyada iken birbirimizden çok yararlandık ve sonunda Senin bizler için tayin ettiğin sürenin sonuna gelip, inanmayıp yüz çevirdiğimiz gerçeklerle karşılaştık." diyecekler. Allah da onlara şöyle diyecek, "Artık çok geç, bundan sonraki yeriniz yurdunuz ateştir ve Allah'ın dilemesi müstesna orada sürekli kalacaksınız. Allah'ın sizin hakkınızdaki takdiri budur. Allah hüküm ve hikmet sahibidir."

129-131 Allah, davetinden yüz çevirip gerçeklerin üstünü örtenleri ve başkalarını da buna teşvik edenleri birbirine dost eder.

Allah, Hesap Günü de bunlara şöyle seslenecek: "Ey insanlardan ve cinlerden müşrik ve kâfir olmayı seçenler! Size kendi içinizden ve kendi cinsinizden âyetlerimi okuyup duyuran, doğru olana davet eden elçiler gelmedi mi ve onlar sizi bu günün geleceği ile uyarmadılar mı?" Onlar da, "Evet biz kendi aleyhimize şahitlik ederiz ki geldiler ve bizi bu günün geleceği ile de uyardılar, ama biz onları dinlemedik." diyecekler ve böylece geçici dünya hayatına olan düşkünlüklerinin, kendilerinin müşrik ve kâfir olmalarına sebep olduğunu itiraf edecekler.

Rabbin, peygamber ve kitap gönderip uyarmadıkça, bir belde halkını helak etmez.

132 İyi bilin ki, her insanın bilerek ve isteyerek yaptığı her işe karşılık bir derecesi vardır ve Allah katında buna göre muamele görecektir. Senin Rabbin onların yaptıklarından habersiz değildir.

133 Ey insanlar! Sizin Rabbiniz kendi kendine yeten ve hiçbir şeye ihtiyacı olmayan Allah'tır. O, şefkat ve merhamet sahibidir. Dilerse, sizi ortadan kaldırıp yerinize başka bir topluluk getirir, tıpkı sizi başka insanların soyundan getirdiği gibi.

134 Size vaat olunan Hesap Günü'nün geleceğinden sakın şüpheniz olmasın, kimse ona engel olamaz.

135-136 Ey Peygamber! Çağırıldıkları gerçeklere iman etmeyip de düşmanlık edip saldıranlara de ki: "Elinizden geleni ardınıza koymayın, ben de insanları Allah

adına davet konusunda elimden geleni yapmaya devam edeceğim. Dünyada üstünlük ve şerefin âhirette ise cennetin kimin olacağını sonunda göreceksiniz. Şurası kesin bir gerçek ki, zalim, nankör, müşrik ve kâfirler asla kurtuluşa ve mutluluğa ulaşamazlar."

Bunlar bir de kalkıp Bizim yarattığımız ekinlerden ve hayvanlardan bir pay ayırıp bu Allah'ın hakkıdır diyerek, güya yakınlığımızı umuyorlar. Diğer taraftan da bu da Allah'la birlikte bizi koruyan, yöneten ilahlarımızın hakkıdır diyerek, onlara bir pay ayırıyorlar. İlah edindikleri için ayırdıkları paylar onları putperest yaptığı gibi, Allah için ayırdıkları payın da hiçbir anlamı ve değeri yoktur. Onların bu yaptıkları hurafe ve saçmalıktan başka bir şey de değildir.

137-138 Müşriklerin Allah'la birlikte ilah edindikleri ve körü körüne bağlandıkları kimseler, birçoğuna çocuklarını bile öldürmeyi hoş gösterir, böylece hem onları hüsrana sürükler hem de bozuk bir anlayışı dinleri haline getirir. Şu halde ey mü'minler! Siz şirk, küfür ve hurafeye dayalı anlayışlardan uzak durun.

Bunlar ayrıca kendi uydurdukları düzmece, bâtıl inançları sebebi ile bazı hayvanları ve mahsulleri kutsal kabul ederek, "Bizim belirlediğimiz ve izin verdiğimiz kutsal kimselerden başkaları bunları yiyemezler, yine kutsal kabul ettiğimiz hayvanların sırtına da kimse yük vuramaz ve onlara binemez, bunlar bizim helal ve haram sınırlarımızdır." demekteler. Bununla birlikte bir kısım hayvanlar kesilirken de, özellikle Allah'ın adını anmazlar ve üstelik bunun böyle olmasını, "Allah diledi." diyerek Allah'a iftira atarlar. Allah onları bütün bu mesnetsiz hurafe ve bâtıl inançları, iftiraları, şirk ve küfürleri sebebi ile hak ettikleri ile cezalandıracaktır.

139 Bu müşrikler "Şu hayvanların karnından sağ olarak dünyaya gelen her yavru erkeklere helaldir, kadınlara haramdır. Yavru ölü olarak doğarsa, hem erkekler hem de kadınlara helaldir ve onun etini her ikisi de yiyebilir." diyorlar. Hâlbuki yarattıkları üzerinde helal ve haram hükümlerini belirlemek yalnızca Allah'a aittir. Allah'tan başka hiç kimsenin helali ve haramı belirleme hakkı ve yetkisi yoktur.

Allah'ın sınırlarını tanımayıp, O'nun yarattıkları ile ilgili sınırlar koymaya çalışanları, Allah hak ettikleri çok çetin bir azap ile cezalandıracaktır. O, hüküm ve hikmet sahibidir ve her şeyin en doğrusunu bilendir.

140 Cehaletleri sebebi ile çocuklarının canına kıyan, Allah'ın yarattığı rızıkları kendi kendilerine helal ve haram ilan eden, O böyle istedi diye bir kısım hayvanları keserken üzerlerine Allah'ın adını anmayıp Allah'a iftira edenler doğru olana sırtlarını

dönmüş sapıklardır. Onlar elbette ki Allah'ın âyetlerinden yüz çevirmelerinin cezasını çekeceklerdir.

141 Ekilip biçilen tarlaları, bağları, bahçeleri, çeşit çeşit mahsulleri, görüntüleri, lezzetleri farklı farklı meyveleri, asmalı, asmasız ürünleri, hurmaları, zeytinleri, narları ve benzeri birçok nimetleri, kulları için yaratan Allah'tır. Bütün bunlardan olgunlaştıklarında yiyin ve hasat edip topladığınızda yoksulların da haklarını verin. Allah'ın sizlere ihsan ettiği nimetleri savurganlıkla da israf etmeyin, Allah israf edenleri sevmez.

142 Yüklerinizi taşıyan ve taşımayan, etlerini yediğiniz ve yemediğiniz tüm hayvanları da Allah sizler için yaratmıştır. O'nun helal kıldıklarının etlerinden yiyin ve sakın şeytanın davetine uyup, izinden gidip de yoldaşı olmayın. Unutmayın ki şeytan sizin apaçık düşmanınızdır.

143-144 Ey Peygamber! Kendi kendilerine Allah'ın yarattığı hayvanlarla ilgili helal ve haram hükümleri koyan o kimselere de ki: "Allah'tan hiçbir bilgi ya da delile dayanmadan nasıl olur da bir çifti koyun, bir çifti keçi, bir çifti deve, bir çifti de sığır olan bu dört çift hayvandan hangisi ile ilgili haram ve helal hükümler koyabilirsiniz! Bunların dişileri mi erkekleri mi yoksa yavruları mı haram kılınmıştır." Ve de ki: "Allah bunları haram kılarken siz şahit miydiniz?" Hiçbir doğru bilgi ve delile dayalı olmadan, insanları saptırmak üzere kendi uydurdukları yalanları Allah'a isnat edenden daha zalim kim olabilir? İyi bilin ki, Allah müşrik ve kâfirliklerinde inatla direnenlere doğru yoluna uymayı nasip etmez.

145 Ey Peygamber! De ki: "Allah bana vahyederek bildirdi ki; leş, akan kan, domuz eti ve üzerinde Allah'tan başkasının adı anılarak kesilen kurbanın etinin dışında haram olan hiçbir şey yoktur. Fakat kişi çaresizlik içinde açlıktan çok zor durumda kalır da aç gözlülükle saldırmadan, ihtiyacı olanın dışına çıkmadan, açlıktan ölmeyecek kadar haram olandan yerse Allah bu durumda merhametini esirgemez."

146 Biz Allah'ın davetine karşı başkaldırıp isyan eden Yahudilere tırnaklı hayvanların hepsini haram kıldık. Ayrıca ineğin ve koyunun sırt, bağırsak ve kemik yağları dışında kalan tüm iç yağlarını da haram kıldık. Onları azgınlık, nankörlük ve isyanları sebebi ile işte böyle cezalandırdık. Elbette ki Allah doğru söyler ve sözünde de durur.

147 Ey Peygamber! Bütün bildirdiklerimize rağmen, yine de seni yalancılıkla itham edip, Allah'ın âyetlerinden yüz çevirirlerse onlara de ki: "Rabbimiz sonsuz

merhamet ve şefkat sahibidir fakat müşrik ve kâfirce yaşamakta inatla direnenleri cezalandırması da kaçınılmazdır, vereceği cezayı engellemeye hiç kimsenin gücü yetmez."

148 Allah'tan başkasına da ilahlık yakıştırmaya, kendilerini şartlandırmış ve bunu tabiatları haline getirmiş olan müşrikler diyeceklerdir ki, "Şayet Allah dileseydi atalarımız da, biz de Allah'a ortaklar koşmaz, O'nunla birlikte başka ilahlar edinmezdik ve kendi kendimize de hiçbir şeyi haram kılmazdık."

Onlardan öncekiler de böyle şeyler söyleyip, bu sözlerin arkasına sığınıp, Allah'la birlikte başka ilahlar edindiler, sonunda bu inatları sebebiyle hak ettikleri azapla cezalandırıldılar. Ey Peygamber! Sen onlara şunu da söyle: "Bu söyleyip de yapmakta olduğunuz bâtıl ve saçma davranışlarınızın ilahi bir dayanağı, bir delili var mı ki bunlardan vazgeçmiyorsunuz? Gerçek olan şu ki siz sadece zanna dayanıyor ve yalanlar uyduruyorsunuz."

149 De ki: "En sağlam, en mükemmel delil ve gerçek olan yalnızca Allah'ın vahyi ile bildirdikleridir. Şayet siz isteseydiniz Allah sizi de doğru yola yöneltirdi."

150 Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Allah'ın haram kıldığını iddia ettiğiniz hayvanlarla ilgili, Allah'ın yanından şahitleriniz varsa, onları da getirin." Şayet içlerinden bazıları buna yalancı şahitlik edecek olursa, sakın onların şahitliklerine de inanma. Bizim âyetlerimizi yalan sayan, âhirete inanmayan ve Allah'la birlikte başka ilahlar da edinip boş ve anlamsız hayaller peşinde ömrünü tüketenlerden uzak durun.

151 De ki: "Gelin Allah'ın neleri yasaklayıp da haram kıldıklarını size bildireyim. Allah'tan başkasını ilâh edinip de O'na ortaklar koşmayın. Anne ve babanıza iyilik etmekten geri durmayın, yoksulluk endişesi ile çocuklarınızı öldürmeyin, zira sizin de onların da rızkını Biz yaratıyoruz. Yüz kızartıcı çirkin fiilleri açık ya da gizli işlemekten uzak durun, haklı bir sebebe dayanmadan Allah'ın öldürülmesini haram kıldığı cana kıymayın." Allah sizlere işte bunları bildiriyor ki aklınızı kullanıp, düşünüp de öğüt alasınız.

152-154 Rüşt yaşına erişinceye kadar onun lehine olmadıkça, yetimin malına dokunmayın, ölçüde ve tartıda adil olun. Biz hiç kimseye taşıyamayacağı bir yük yüklemeyiz. Bir kimse hakkında söz söylemeniz gerektiğinde en yakınınız da olsa doğruyu söyleyin. Rabbinize bunlara uyacağınıza söz verin ve verdiğiniz sözde durun. Allah'a karşı sorumluluklarınızı aklınızdan çıkarmayın, umulur ki bunlardan öğüt alır, ders çıkarırsınız.

İyi bilin ki bunlar, Allah'ın daveti olan hayat nizam ve ahlakına iman edip, onu yaşamak ve yaşatmak isteyenlerin vazgeçilmez, taviz verilmez ilkeleri ve Allah'ın size yüklediği sorumluluk ve emirleridir.

Nitekim Biz geçmişte Musa'ya da, bunlara uyulması gerektiğini ayrıntılı biçimde ilahi kitapla bildirdik. İnsanlar Hesap Günü bunlardan sorulacaklarını bilsinler.

155-157 Bu Kur'an ilahi bir nizam ve ahlak kitabıdır. Onu rehber edinip teslim olun ki Rabbinizin rahmet, merhamet ve şefkatine nail olabilesiniz.

Kur'an size indirildi ki, "Yahudi ve Hıristiyanlara kitap verilmişti, bizim o kitaplardaki bilgilerden haberimiz yoktu" demeyesiniz, ya da "Bize de bir peygamber gönderilip, kitap indirilseydi biz onların rehberliğinde Allah'ın bildirdiklerine daha çok sarılır, teslim olurduk" gibi bir bahaneniz olmasın. İşte size Rabbinizden Kur'an ile apaçık bir davet gelmiştir, buna rağmen ona sırt dönüp, duymazdan, görmezden, gelenden daha zalim kim vardır. Âyetlerimizden yüz çevirip başkalarını da ondan uzaklaştırmaya çalışanları, şiddetli bir azapla cezalandıracağız.

158 Bu müşrikler Kur'an ile bildirilenlere iman etmek için kendilerine meleklerin gelmesini ya da Rablerinin görünmesini veya başlarına helak edici bir azabın gelmesini mi bekliyorlar? Fakat o yok edici azap geldiğinde, uyarılıp, davet edildiği halde, iman etmemiş veya iman ettiğini söylediği halde gereklerini yerine getirmemiş kimselere imanlarının hiçbir yararı olmayacaktır. Sen onlara de ki: "Bekleyin bakalım o geleceği kesin olan günü, Biz de başınıza gelecekleri görmeyi bekleyeceğiz."

159 Allah'ın daveti olan dini bölüp parçalara ayıranlarla senin hiçbir ilişiğin olmaz. Allah onların bu yaptıklarının hesabını elbette soracaktır.

160 Her kim Allah'ın huzuruna salih amelleri ile gelirse, Allah da yaptığının karşılığı on kat fazlasını mükâfat olarak verecektir. Her kim de doğru olana engel olmaya çalışırsa, onun da yaptığına karşılık cezası verilecektir. Allah hiç kimseye haksızlık etmez.

161-163 Ey Peygamber! Sen gerçeğe karşı gözlerini kapayıp kulağını tıkayanlara de ki: "Rabbim beni dosdoğru bir yola (dine), şirkten arınmış olan İbrahim'in yoluna iletti. İbrahim hiçbir zaman şirk koşanlardan olmamıştı."

Ve de ki: "Benim namazım, bütün ibadetlerim hayatım ve ölümüm, âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. O'nun yaratmasında ve yönetmesinde hiçbir ortağı yoktur, yaratma da, yönetme de Allah'a aittir. O'nun bilgisi ve kudreti sonsuzdur, ben de O'ndan başkasını Rab ve ilah edinmemekle emrolundum. Ben Allah'a teslim (müslüman) olanların ilki ve öncüsüyüm."

164 De ki: "Allah her şeyin Rabbi iken, ben O'ndan başka bir Rab mi arayacağım?" Herkesin yapıp ettiği kötülükler ve yerine getirmediği sorumlulukları yalnızca kendisini bağlar. Hiç kimse bir başkasının günahını yüklenmez, sonunda her insan kendi hesabını vermek üzere Rabbinin huzuruna getirilecektir ve orada yaptıklarıyla yüzleşecektir. O, çekişip durduğunuz şeylerin hakikatlerini size açık bir şekilde bildirecektir.

165 Allah sizi yeryüzünde yaratılış sebebiniz olan Allah merkezli bir hayatı yaşayın diye halifeler olarak görevlendirmiştir ve bahşettiği nimetleri bu uğurda kullanış biçiminizle de imtihan etmektedir. Kiminizi kiminize üstün kıldığı kabiliyetlerinizi kullanış biçiminizle de deneneceksiniz. Şüphesiz Rabbiniz bahşettiği nimetlere karşı nankörlük ederek davetinden yüz çevirenleri şiddetli bir azapla cezalandırır. Tevbe edip de yanlışlarından, doğru olana dönüp, sorumluluklarını yerine getirenlere karşı da Rabbimiz merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

56- SÂFFÂT SÛRESİ

Mekkî sûre olup 182 âyettir.

Sâffât: Sıraya dizilenler,
yan yana gelenler demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 İnsanlara yaratılışlarının sebebini ve buna uygun nasıl yaşanacağını bildirmek üzere birbiri ardına dizilerek indirilen âyetlere ve bu âyetlerin gereklerini yerine getirmek için yan yana gelip de saflar oluşturanlara andolsun ki, sizin ilahınız yalnızca Allah'tır.

5 Allah göklerin, yerin ve arasında olanların, güneşin ve doğup battığı her yönün, her yerin tek ve gerçek Rabbidir (sahibidir).

6-10 Biz yeryüzüne en yakın olan göğü, yıldızlarla bezeyip süsledik.

Gökyüzü bir kısım müşriklerin inandığı gibi cin şeytanlarının yeryüzünde olacakları ve insanların başlarına gelecekleri, meleklerin konuşmalarından duyup da insanlardan bazılarına ulaştırdığı bir yer değildir. Gönderdiğimiz âyetlerle mü'minleri, müşriklerin bu gibi asılsız inançlarından koruruz.

Böylesi hurafeler, âyetlerimiz ve onlara iman edenler tarafından kovulmaktalar. Bu gerçeklere rağmen, göklerden bir haber aldık diyen ve onun kırıntısına bile

inanan, cehennem ateşini peşine takar. Hiç şüphesiz ki cehennem, böylelerinin ebedî azap yurdu olacaktır.

11-13 Ey Peygamber! Sen müşriklere sor bakalım, "Onları yaratmak mı, yoksa göklerle yeri ve arasında olan bunca yarattıklarımızı yaratmak mı daha zor?" Bu gerçeği görüp Allah'ın ilmine şahitlik etmelerine rağmen, yeniden diriltileceklerine nasıl olup da inanmamakta direniyorlar? Sen, Allah'ın yarattıklarına hayranlıkla bakarken, onların görmezden gelmelerine şaşırıyorsun. Hâlbuki Biz insanı yapışkan bir çamurdan yarattık, dönüp de kendi yaratılışlarına bir bakmıyor, kendilerine bu hatırlatıldığında düşünüp öğüt de almıyorlar.

14-21 Müşrikler, Allah'ın âyetleri tebliğ edilerek doğru olan hayat tarzını yaşamaya davet edildiklerinde, alay ederek "Bunlar bizleri büyülemek için söylenmekte olan sözlerden başka bir şey değil." derler. Bu da yetmezmiş gibi, ardından da şöyle demeye başlarlar: "Ne yani, şimdi biz öldükten, kemik yığını haline geldikten, toza toprağa karıştıktan sonra tekrar mı diriltileceğiz, bizden önce ölmüş olan atalarımızda mı diriltilecekler?" Sen onlara de ki: "Evet, hepiniz müşrik ve kâfir olarak ölmeniz sebebi ile hor, hakir, zelil ve aşağılanmış olarak diriltileceksiniz."

Diriliş Günü geldiğinde, üflenen Sûr'un o müthiş sarsıcı sesi ile diriltilip, gerçeklerle yüz yüze gelecekler ve o zaman da birbirlerine, "Eyvah! Demek ki bize bildirilen Hesap Günü gerçekmiş." diyecekler.

22-35 O Gün onlara şöyle seslenilecek, "İşte yalanlayıp inanmadığınız, öyle şey mi olur? dediğiniz ve Allah'ın davetine uyanlarla, uymayanların birbirlerinden ayırt edileceği gün." bu gündür.

Allah O Gün görevli meleklere şöyle buyuracak: "Toplayın bütün inkârcıları! Müşrikleri ve onlar tarafından ilah kabul edilenleri! Hepsine birden cehennemin yolunu gösterin, cehennemin kapısına geldiklerinde orada durdurun çünkü orada onlara sorulacak: "Şimdi söyleyin bakalım neden dünyada olduğu gibi burada da birbirinize yardım etmiyorsunuz?"

Artık gerçek karşısında başlarını eğip teslim olmaktan başka yapacakları hiçbir şey de kalmamıştır. Ancak buraya gelmemize, sizler sebep oldunuz diye birbirlerini suçlayacak ve peşlerinden gittikleri önderlerine, "Siz hep doğrudan yana olduğunuzu söyleyerek bize yaklaşıp aldattınız." diyecekler. Önderleri de onlara, "Hayır, aslında siz de peygamber ve kitaplarla, Allah adına yapılan davete inanmak istemediniz, bizim bu konuda sizin üzerinizde zorlayıcı bir gücümüz yoktu. Sizler zaten azgın,

nankör, kibre kapılmış, gerçeği inkâra hazır kimselerdiniz. Artık şimdi kalkıp da birbirimizi suçlamamızın kimseye bir faydası yok, Rabbimizin azap hükmü sizin için de, bizim için de kesinleşti, hep birlikte hak ettiğimiz azabı çekeceğiz. Evet, sizi de isyana, azgınlığa teşvik ettik çünkü biz de azmış kimselerdik." diyecekler ve o gün hepsi birlikte azapta ortak olacaklar.

Davet edildikleri Allah merkezli hayat nizamından yüz çevirip, müşrik ve kâfir olmayı tercih edenleri işte böyle cezalandırırız.

36-37 Azabı hak edenlere, dünya hayatlarında ne zaman "Allah'tan başka gerçek ilah yoktur, gelin Allah'ın davetine uyun." denildiyse, bu tebliği yapanlara karşı kibirlenerek karşı çıkmış, "Ne yani, mecnun, meczup bir şairin söylediklerine inanıp da, bugüne kadar inandığımız ilahlarımızı terk mi edeceğiz?" demişlerdi.

Hayır, asla! Gerçek onların dediği gibi değil. Peygamber onlara yaratılış sebeplerini ve ona uygun nasıl yaşamaları gerektiğini bildiren Kur'an'ı getirmişti. O Kur'an, kendinden önce gönderilmiş olan ilahi kitaplardan kalmış olan gerçekleri de tasdik etmektedir.

38-39 Ey müşrikler! Bütün bu inkâr, isyan ve nankörlüğünüzün karşılığı olarak azapla karşılaşacak ve böylece cezanızı çekeceksiniz.

40-49 Allah'ın davetine iman edip, ona uygun yaşamak için ellerinden gelen çabayı gösterenleri ise, cennette hazırlanmış sayısız nimetler beklemektedir. Onlar mutluluk tahtları üzerinde oturup, birbirlerine sevgi ve saygı ile bakışıp sohbet edecekler, kaynağından doldurulmuş lezzetli, tertemiz içecekler ikram edilecek, yanlarında da gözlerini yalnız eşlerine çevirmiş, ceylan bakışlı, yumuşak huylu, sanki kumda gizlenmiş devekuşu yumurtası gibi bembeyaz eşler olacak.

50-61 Cennette birbirleriyle sohbet ederken, içlerinden biri der ki: "Bir zamanlar dünyada iken benim bir arkadaşım vardı ve bana hep derdi ki, sen âhiret hayatına gerçekten inanıyor musun? Şimdi biz öldükten, kemik yığını ve toprak haline geldikten sonra yeniden diriltilip hesaba mı çekileceğiz, buna mı inanıyorsun? Şimdi bana böyle diyenin durumunu görmek için cehenneme bir bakalım." Cehenneme baktıklarında onu ateşin ortasında görürler, cennetteki mü'min ona seslenerek, "Vallahi eğer senin aklına uysaydım beni de mahvedecektin. Ben Rabbimin davetine iman edip yönelmeseydim, şimdi o ateşin içinde feryat edenlerden olacaktım." dedikten sonra da, cennette ki arkadaşlarına dönüp, "Biz bir daha ölmeyeceğiz ve cehennem azabı da görmeyeceğiz, işte gerçek zafer ve mutluluk budur, çalışıp çabalamak isteyenler bunun için çalışsınlar." diyecek.

62-70 Ey insanlar! Şimdi söyleyin bakalım, cennet nimetleriyle ödüllendirilip, bahtiyar yaşamak mı, yoksa cehennemdeki zehirli zakkum ağacının meyvesini yemek ve ateşe mahkûm olmak mı daha iyidir? O zakkum ağacı cehennemin dibinden çıkar, onun meyvesi olan tomurcukları, şeytanın başı gibi çok çirkin ve tiksindiricidir. Müşrik ve kâfirlerin orada yiyecekleri işte budur, orada onun meyvesini yiyip karınlarını onunla şişirecekler, sonra da üzerine bağırsakları parça parça eden kaynar sudan içecekler.

Biz, zakkum ağacının meyvesinin şirk ve küfürde direnenlerin yiyeceği olacağını bildirip açıklıyoruz. Davet edildikleri hayat nizamına sırt dönüp, Rablerine nankörlük edenlerin sonunda varacakları yer cehennem, yaşayacakları hayat azap olacaktır. Bunlar atalarının şirk nizamları ve ahlakı ile yaşamayı tercih edip, onların Allah'la birlikte ilah edindiklerini ilah edinenlerdir.

71-74 Onlardan önce gelip geçen toplumların çoğu da, peygamberlerin kitaplarla, Allah adına yaptıkları davetten yüz çevirip reddetmişlerdi. Geriye dönüp de onların felakete uğramış akıbetlerini bir düşünün. Allah adına kendilerine yapılan davete iman edip, onun gerektirdiği hayat nizamına sarılanlar ise doğru olana kavuşup dünyada ve âhirette kazananlardan oldular.

75-79 Vaktiyle Nûh, şirk ve küfründen vazgeçmeyen kavminin helaki için dua etmişti. Biz de onun duasını kabul edip, Nûh ile birlikte davetine icabet eden ailesini kurtarıp, gerisini helak ettik. Nûh'un soyunu ise devam ettirdik, sonraki nesiller arasında Nûh'un övgüyle anılmasını, adının geçtiği yerde sevgi ve saygı ile hatırasından bahsedilmesini sağladık.

80-82 Nûh, Rabbine yürekten bağlı, imanında samimi ve teslim olmuş bir kulumuzdu. Biz de onu ve onunla birlikte iman edenleri kurtardık, geride kalanları da suda boğup helak ettik.

83-84 İbrahim de atası Nûh'un yolunu izleyenlerdendi. O da Rabbine tertemiz bir kalple yönelmiş ve O'nun davetinin mücadelesini ömrünün sonuna kadar devam ettirmişti.

85-87 İbrahim bir gün babasına ve kavmine şöyle seslenmişti, "Sizleri ve bunca nimetleri yaratan Allah'ı ilah edinmek yerine, atalarınızın uydurduğu sizin gibi yaratılmış kimseleri ya da nesneleri ilah edindiğinizin farkında mısınız? Peki, o zaman Allah'ın üzerinizdeki hakkı ne olacak, sizi yaratmasının sebebini hiç düşünmez misiniz?"

88-96 Sonra da İbrahim başını gökyüzüne doğru kaldırıp, yanında bulunanlara dedi ki: "Siz bu asılsız, düzmece uydurmalarınızla Allah'ın yarattığı yıldızları, ayı, güneşi de hurafelerinize alet ediyorsunuz, sizin bu tutumunuz beni hasta etti." Bunun üzerine yanında bulunanlar İbrahim'den uzaklaştılar. Böylece yalnız kalan İbrahim kavminin putperestliğini, onlara başka bir yol ile de göstermeyi düşündü ve kalkıp putların yanına gitti. Putperest halkın onların önüne koydukları yemekleri de görünce iyice sinirlenerek putlara, "Haydi buyursanız ya niçin yemiyorsunuz, neyiniz var, niçin konuşmuyorsunuz?" diyerek üzerlerine yürüyüp şiddetle vurarak putları parçaladı. Olanların haberini alan kavminden birçok insan, koşarak oraya geldiler. İbrahim de onlara dönüp, "Siz kendi ellerinizle yontup, heykellerini yaptığınız bu dünyadan göçüp gitmiş, kendilerini benden korumaktan da aciz, size de hiçbir yararı dokunmayan şu putlarınızdan mı sorunlarınızın çözümünü bekliyorsunuz? Hâlbuki putlaştırdıklarınızı da sizleri de yaratan Allah'tır." dedi.

97-98 İbrahim bunları söyleyince orada toplananlar, "Odun toplayın da şu İbrahim'i yakıp putlarımıza yaptığı bu saygısızlığının cezasını vererek ondan kurtulalım." dediler. Fakat Biz onların bu planlarını boşa çıkarıp, hayal kırıklığına uğratarak rezil edip küçük düşürdük.

99-100 Biz İbrahim'i o zalimlerin elinden kurtarınca, İbrahim de, "Rabbim beni yaratılış sebebim olan hayat nizamı ile yaşayabileceğim bir yere yönlendir ve nereye yönlendirirsen ben oraya giderim. Rabbim bana hayırlı evlatlar da nasip et." diye dua etti.

101-108 İbrahim'in duasından sonra Biz de ona güzel huylu, hoşgörülü, halim selim bir erkek evlat müjdesi verdik.

Çocuk doğru ile yanlışı birbirinden ayırabileceği ergenlik çağına erişince de, İbrahim ona, "Yavrucuğum, rüyamda seni kurban ederken görüyorum, bir düşün bakalım, bu işe ne dersin?" diye sordu. Oğlu da babasına, "Sen rüyanda gördüğün şeyi yap, inşallah beni de buna itiraz etmeyip sabreden biri olarak bulacaksın" dedi. Sonra her ikisi de Allah'ın emri olarak algıladıklarına kendilerini teslim edince, İbrahim oğlunu alnı üzerine yatırdı. O sırada Biz de ona: "Ey İbrahim! Sen şimdi rüyanda gördüğünü gerçekleştirmeye kalkıştın. Biz teslimiyetini bildiğimiz kullarımızı yanlışlar yapmaktan koruruz." diye vahyettik. Bu, İbrahim'in kendi kendini imtihan ettiği, yanlış ve çok zor bir sınama idi. Ona çocuğunu kurban etmek yerine fidye olarak büyük bir kurban verdik ve onu kesmesini emredip, yanlışından kurtardık. Arkasından gelenler arasında da İbrahim'in adını yücelttik.

(Gelecek nesiller arasında İbrahim, bu yanlışının Allah tarafından düzeltilmesi ile de anılacaktır.)

109-111 İbrahim'e selam olsun. Biz Rabbine yürekten bağlı ve O'nun davetinin yaşanması ve yaşatılması uğrunda bütün gücüyle çaba harcayanların zor zamanlarında imdadına yetişir, onları sıkıntısından kurtarır ve ödüllendiririz. İbrahim Bizim işte böyle kullarımızdan biriydi.

112-113 Biz ayrıca İbrahim'e salih kullarımızdan peygamber olacak olan İshak'ı da evlat olarak müjdeledik.

İbrahim ve İshak'a da bereketler ihsan edip onları mübarek kıldık. Onların soyundan Allah'a gönülden teslim olup davetine koşanlar olduğu gibi, Allah adına yapılan davete karşı çıkan nankör, müşrik, kâfir ve zalimler de oldu.

114-119 Biz Musa ile Harun'a da peygamberlik nimetimizi bahşettik ve onların ikisini de kavimleri ile birlikte büyük bir felaketten, Firavun'un zulmünden kurtardık. Bizim yardımımızla sonunda galip gelen onlar oldular. Onlara da doğru ile yanlışı birbirlerinden ayıran ilahi bir kitap verip, böylece doğru yola iletmiştik.

120-122 Selam olsun Musa ve Harun'a... Rablerine karşı sorumluluklarını bilinçle ve gayretle yerine getirmek için çaba harcayanları, her türlü sıkıntıdan kurtarıp ödüllendiririz. Musa ile Harun da insanları Allah adına yaratılış sebeplerine bütün güçleriyle davet eden mü'minlerdi.

123-126 Kuşkusuz İlyas da, kavmine peygamber olarak gönderdiğimiz bir kulumuzdu. O da kavmine şöyle seslenmişti: "Sizleri yaratıp bunca nimetlerle donatan Allah'a karşı sorumluluklarınızın olduğunu hiç düşünmez misiniz? Kâinatı ve içinde ne varsa hepsini en mükemmel şekilde yaratıp, nizamlarını kurup yaşatan Allah'ı bırakıp da atalarınızın Baal dediği putların yolundan gitmeye devam mı edeceksiniz? Oysa Allah sizin de sizden önceki atalarınızın da Baal dediğiniz putlarınızın da gerçek Rabbi ve ilahıdır."

127-132 Kavmi ne yazık ki İlyas'ı da yalanladı ve onun Allah adına yaptığı daveti reddetti. Elbette onlar da bunun hesabını Allah'ın huzuruna getirildiklerinde vererek hak ettikleri ile cezalandırılacaklar. Allah davet edildikleri yaratılış sebeplerine iman edip onu yaşamak için ellerinden geleni yapanları ödüllendirecektir.

İlyas'ı da sonraki nesiller arasında övgüyle söz edilen kullarımızdan kıldık. Onun yolundan gitmeye çalışanlara selam olsun.

133-136 Lût da Bizim elçilerimizden birisiydi. Biz onu ve ailesinden iman edenleri helak olmaktan kurtardık, ancak müşrik olan yaşlı karısı da müşrik kavmi ile birlikte kalıp helak oldu. Böylece azgın ve zalim olan o kavmin de kökünü kazıdık.

137-138 Sizler sabah akşam, helak edilen bu kavimlerin, yurtlarının yakınlarından gelip geçmektesiniz. Onların başlarına gelenlerden dersler almanız gerekmez mi? Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?

139-144 Yunus da kendi kavmine gönderdiğimiz bir peygamberdi. Davetinden yüz çeviren kavminden umudunu kesip, kaçak bir köle gibi bir gemiye binip kaçmıştı. Gemi fırtınaya yakalanınca içeride uğursuz birinin olduğuna inananlar, denize atılmak üzere yolcular arasında kura çektiklerinde Yunus çıktı. Bunun üzerine onu denize attılar. O da Allah'ın verdiği görevi bırakıp kaçmanın pişmanlığı içinde çırpınırken, bir balık tarafından yutuluverdi. Şayet o, Allah'a yürekten bağlı ve O'nun yüceliğini aklından çıkarmayan ve insanları Rablerine çağırma gayretinde olan birisi olmasaydı, balığın karnı ona mezar olacak ve Kıyamet'e kadar da orada kalacaktı.

145-148 Daha sonra Biz Yunus'u bitkin bir vaziyette sahile attırdık, güneşten korunması için de başına geniş yapraklı bir ağaç diktik. Kendini toparlayınca da onu tekrar umudunu kesip terk ettiği ve nüfusu da yüz binden fazla olan kavmine gönderdik, o da kavmini tekrar yaratılış sebepleri olan hakikate çağırmaya devam etti. Bu sefer kavmi ona inanıp, davete iman ederek yaşamaya başladı. Biz de onları dünya nimetlerinden bol bol yararlandırdık.

149-150 Ey Peygamber! Sen o yeniden diriltilip hesap vereceklerine inanmayan ve meleklerin Allah'ın kızları olduğuna inananlara sor bakalım. "Kızlar Rabbimizin çocukları olunca, erkekler de kendilerine mi verilmiş olacak, yahut dişi olduklarına inandıkları melekleri Biz yaratırken onlar da şahitlik mi etmişler?"

151-157 Müşrikler Allah'a iftira atarak, "Allah çocuk sahibidir, O'nun da çocukları vardır." diyorlar. Bu onların kendi boş, anlamsız ve asılsız hayallerinin ürünü uydurdukları yalanlarından biridir.

De ki: "Ey müşrikler! Sizler ne söylediğinizin farkında mısınız? Allah sizin bu iftiralarınızdan münezzehtir. Nasıl oluyor, neye dayanarak, hangi cüretle Allah'a böyle iftiralar atabiliyorsunuz? Siz Allah'ı layıkıyla tanımıyor, tanımak da istemiyor ve size bildirilen Allah'ın âyetleri üzerinde aklınızı kullanıp düşünmüyorsunuz. Şayet bu söylediklerinizle ilgili elinizde bir deliliniz varsa ortaya koyun!"

158-160 Bütün bu iftira ve yalanlar yetmezmiş gibi, müşriklerin bir kısmı da Allah ile cinler arasında soyca bir bağ kurup, onları Allah'ın aile fertleri gibi görüp göstermeye çalışıyorlar. Oysa melekler ve cinler de bu asılsız iddia sahiplerinin Hesap Günü cezalandırılacaklarını çok iyi bilmektedirler. Allah, müşriklerin hayal ürünü olan uydurdukları her şeyden uzaktır, her türlü tanım ve tasavvurlarının üstünde, tek yücedir. Allah'ın vahyi olan âyetlerine ve peygamberlerine gönülden iman edip, O'ndan başka Rab ve ilah edinmeyen mü'minler, müşrikler gibi inanmaz ve o tür iddialarda bulunmazlar.

161-163 Ey müşrikler! Ne siz ne de ilahlaştırıp tapındıklarınız hiç kimseyi zorla peşinizden sürükleyemezsiniz, sizin arkanızdan ancak sapmak isteyenler koşup gelirler.

164-166 Allah'ın davetine iman edip, ilâhî nizam ile ahlakı yaşamak ve yaşatmak uğrunda canla başla gayret edenler, derler ki: "Bizim her birimizin, çabamız ölçüsünde Rabbimizin yanında güzel bir yerimiz ve bir makamımız vardır. Bizler Rabbimize karşı sorumluluklarımızı bilinçle yerine getirmek için sırt sırta verip, yan yana dizilip O'na yönelmiş, yüceliğini idrak edip O'na teslim olmuş kimseleriz."

167-170 Kur'an gönderilmeden önce müşrikler, şöyle diyorlardı: "Önceki kavimlere gönderildiği gibi, bizlere de ilahi bir kitap gönderilerek Allah'ın mesajları ulaşmış olsaydı ya da atalarımızdan bize böyle bir kitap miras olarak kalmış olsaydı, biz de Allah'ın emirlerine uyan, yasaklarından sakınan, gönülden O'na bağlı, kalbi temiz kullarından olurduk." Fakat şimdi kendilerini gerçeğe davet eden ilahi kitap gelince de, onu kabule yanaşmayıp reddettiler. Elbette bu tutumlarının yanlış olduğunu hak ettikleri ceza ile karşılaştıklarında anlayacaklar.

171-173 Bizim peygamber olarak gönderdiğimiz kullarımıza ve onlarla birlikte iman edip imanlarının gerektirdiği hayatı yaşamak uğrunda gayret edenlere yardım sözümüz var ve mutlaka sonunda Bizim ordumuz galip gelecek.

174-178 Ey Peygamber! "Sen şimdilik o müşriklerden bir süre yüz çevir ve başlarına gelecekleri bekle, onlar davete karşı gelmelerinin cezasını görüp anlayacaklar."

Onlar uyarıldıkları azabın bir an önce başlarına gelmesini istiyorlar fakat bilmiyorlar ki azap başlarına geldiğinde, artık uyarılarımızın kendilerine hiçbir yararı olmaz ve pişmanlıkları da bir fayda vermez.

179 Ey Peygamber! "Sen sabırla, onların saldırılarına aldırmadan, şirk ve küfür nizamlarından uzak durmaya devam et ve sakın duruşundan taviz verip isteklerine uyma. Onların hezimetleri yakındır, sen de buna şahit olacaksın."

180 Müşrikler Allah'ın kudretini, izzetini, azametini ve yüceliğini layıkıyla kavramak, O'nun insanların gerçek ve tek ilahı olduğunu anlamak istemiyorlar.

Allah onların asılsız yakıştırmalarından, hayal ürünü uydurmalarından münezzeh ve yücedir. Allah, âlemlerin Rabbidir.

181 Allah'ın selamı peygamberlerine ve onları izleyenlerin üzerine olsun.

182 Şükredilmeye ve övülmeye layık olan yalnızca âlemlerin Rabbi ve ilahı olan Allah'tır.

57- LOKMÂN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 34 âyettir.

Lokmân: Şifa dağıtan hekim demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Elif. Lam. Mim. Allah mutlak doğrular ve ilahi hükümler (yasalar) içeren âyetlerini, konuşup anlaştığınız, yazıştığınız dilinizin harflerinden oluşan kelimelerle indirmektedir.

İşte bu âyetlerden meydana gelen hikmetli Kur'an, yaratılış sebeplerini bilmek, ona uygun hayatı yaşamak isteyenler için bir hidayet ve rahmet kaynağıdır.

Bu kimseler, Allah'ın kendilerini her an görmekte olduğunun bilinci ile yaşarken, namazlarını kılar, Allah'ın rızasını kazanmak için infak ederler ve âhirete de yürekten inanırlar.

Bunlar Rablerinin Kur'an ile rehberlik ettiği yolda olanlardır, sonunda mükâfata kavuşturulup mutluluğa erecek olanlar da bunlardır.

6-7 İnsanlar içinde öyleleri de vardır ki başkalarını da doğru yoldan saptırmak için, onları sözün boş, anlamsız ve değersiz olanı ile eğlendirip, zamanlarını tüketir, Kur'an'ın âyetlerini alay konusu edinip, asıl amaçlarından koparak zihinleri bulandırırlar. Böyleleri sonunda alçaltıcı, çetin bir azaba çarptırılacaklardır. Onlara âyetlerimiz okunup tebliğ edildiğinde, sanki kulaklarında duymalarına engel olan

bir tıkanıklık, bir ağırlık varmış gibi duymazdan gelip küstahça başlarını başka yöne çevirirler. Sen onlara acıklı bir azabı müjdele.

8-9 Allah adına davet edildikleri hayat nizamına iman edip, onu yaşamak ve yaşatmak için ellerinden gelen gayreti sarf edenleri ise mutluluk yurdu cennetle müjdele. Onlar Allah'ın vaadinin gereği orada daimi olarak kalacaklardır. Allah'ın vaadi mutlaka gerçekleşir çünkü O, üstün kudret sahibi ve adil olandır.

10-11 Allah, altında yaşadığınız gökleri direksiz, dayanaksız yaratmakla birlikte, yeryüzüne de sizi sarsmasın diye dağları yerleştirdi ve orayı her türlü canlının üreyip çoğalması için uygun hale getirdi, gökten yağmuru indirip onunla her türlü canlıya hayat bahşetti.

Allah bütün bunları ilmi ve kudretiyle yaratıp, nizamlarını kurup, hizmetinize sunmuşken, Allah'ı bırakıp da hiçbir şey yaratamayan ve kendileri de yaratılmış olanları Rab ve ilahlar edinenlerden daha nankör ve küstah kim olabilir?

12 Biz Lokman'a keskin bir kavrayış, isabetli karar verebilme ve ilim bahşettik. Ona bahşettiğimiz nimetlerden dolayı da Rabbine daima şükretmesini bildirdik. Her kim Rabbinin bahşettiği nimetlerine şükretmez de nankörlük ederse, iyi bilsin ki Allah hiç kimseye muhtaç değildir. Şükredilmeye ve övgüye layık olan yalnızca Allah'tır.

13 Lokman oğluna şöyle öğüt vermişti: "Yavrucuğum, sakın Allah'a ortak koşup da O'nunla birlikte başka ilahlar edinme, çünkü bu şirktir ve şirk de büyük bir zulümdür."

14 Biz insana anne ve babasına iyi davranmasını emrettik, annesi onu birçok zorluk ve sıkıntılara katlanarak karnında taşıdı. Nitekim çocuğun sütten kesilmesi iki yıl sürer. O halde ey insanlar! Bana, anne ve babanıza daima minnettarlığınızı gösterip, şükredin ve unutmayın ki sonunda hepiniz bunlardan hesap vermek üzere huzurumuzda toplanacaksınız.

15 Ana babanıza iyi davranmakla birlikte sizi Allah'a ortak koşmaya zorlarlarsa onlara itaat etmeyin. Bu durumda ihtiyaçlarını güzellikle karşılayıp saygılı davranın ve Allah'a yönelenlerle birlikte olun. Sonunda her insan yaptığının karşılığını görmek üzere Allah'a döndürülecektir.

16-19 Lokman, oğluna nasihate devamla şunları da söyledi: "Yavrucuğum, yapıp ettiklerin bir hardal tanesi kadar küçük ve onun ağırlığında bile olsa, üstelik bir kayanın içine saklanıp gizlenmiş de olsa yahut göklerin tepesinde veya yerin dibinde

de olsa, Allah onu Hesap Günü karşına çıkaracaktır. Hiç şüphe yok ki Allah'ın gücü her şeye yeter ve O'nun ilmi her şeyi kuşatmıştır. O, her şeyi bilir, açık ya da gizli yapılan her şeyden de haberdardır.

Yavrucuğum, namazını bilinçle ve devamlı kıl, insanları iyi ve doğru olana davet et, bunları yaparken karşılaşacağın sıkıntılara sabret, şirke ve küfre engel olmanın gayreti içinde ol. Bunlar azim ve kararlılık gerektiren şerefli ve onurlu işlerdir.

Yavrucuğum insanlara karşı kibirli davranıp da yeryüzünde çalım satarak yürüme! Allah kibirlenip, böbürlenerek büyüklük taslayanları sevmez, yürüyüşünde mütevazı ol, davranışların ölçülü ve dengeli olsun, konuşurken de sesini yükseltme! Seslerin en çirkini, avazı çıktığı kadar bağıran eşeğin sesidir."

20-21 Ey insanlar! Allah'ın göklerde ve yerde ne varsa hepsini sizin faydalanmanız için yarattığını, gizli-açık nimetlerle donattığını ve nimetler içinde yüzdürdüğünü görüp de hiç düşünmez misiniz? Bu gerçekler apaçık ortada iken yine de bir kısım insanlar hiçbir bilgiye, delile ve ilahi bir kitabın rehberliğine dayanmadan, Allah hakkında tartışmaya girerler.

Bunlara, "Gelin Allah'ın davetine uyun ve böylece yalnız Allah'ı ilah edinin." denildiğinde, onlar da: "Hayır, bizler atalarımızdan bize kalan nizam ve ahlaka uyar, ondan vazgeçmeyiz." derler. Peki ya ataları şeytanın davetine uyup da, doğru olandan uzaklaşmış ve cehennemin harlı ateşini hak etmişlerse yine de onlara mı uyacaklar?

22 Her kim Allah'ın kendini gördüğünü bilip, yürekten O'na teslim olarak yaşarsa, bilsin ki kopması mümkün olmayan sağlam bir kulpa yapışmıştır. Unutmayın ki bütün yapılanlar, karşılığı verilmek üzere Allah'a döner.

23-25 Allah'tan başkasını ilah edinerek, gerçeklerin üstünü örten nankörlerin bu tutumlarında inatla direnmeleri seni üzmesin. Onlar sonunda Bize döndürülecekler, işte o zaman Biz de onlara bu nankörce direnmelerinin karşılığı olarak hak ettikleri cezayı vereceğiz. Allah insanların hem yapıp ettiklerini hem de kalplerinde gizlediklerini bilir. Biz müşrik ve kâfirleri, dünya nimetlerinden bir süre yararlandırır, sonra da çok çetin bir azapla cezalandırırız.

Sen, onlara "Gökleri ve yeri yaratan kimdir?" diye sorsan hiç tereddüt etmeden "Allah'tır" derler. De ki: "O halde yarattıkları için mükemmel nizamlar kuran Allah'a şükredip davetine yönelin, fakat ne yazık ki siz Allah'ın yüceliğini kavramak istemiyorsunuz!"

26 Şüphesiz göklerde ve yerde ne varsa hepsinin gerçek sahibi Allah'tır ve O hiçbir şeye muhtaç değildir. Şükredilmeye ve övülmeye layık olan da yalnızca O'dur.

27 Yeryüzünde bütün ağaçlar kalem, denizler de mürekkep olsa, denizlere yedi deniz daha eklense Allah'ın sözlerini yazmaya yine yetmezdi çünkü Allah'ın ilmi ve kudreti sonsuzdur.

28 Sizin hepinizin yaratılması ve ölümünüzden sonra yeniden diriltilmeniz, tek bir kişinin yaratılması ve yeniden diriltilmesi gibi Allah için kolaydır. Allah her şeyin özünü ve aslını bilir, O'nun her şeye gücü yeter. O, ilmi ile her şeyi kuşatmıştır ve her şeyden de haberdardır.

29 Allah'ın geceyi kısaltıp gündüze, gündüzü kısaltıp geceye kattığını, öte yandan güneşi ve ayı kendi yörüngelerinde belli bir süreye kadar döndürüp akıttığını, nizamlarını kurup sizin istifadenize sunduğunu görüp de hâlâ aklınızı kullanıp, Allah'a yönelmeyecek misiniz? Şüphesiz Allah sizin yapmakta olduklarınızı gözetlemektedir.

30 Kâinatta gördüğünüz her şeyi, sizin yararlanmanız için yaratan Allah'ın ilmi ve kudreti sınırsızdır, O'ndan başka gerçek Rab ve ilah yoktur.

31 Allah'ın denizlerde koyduğu yasaları ile gemileri nasıl yüzdürdüğünü görüp de, O'nun ilminin yüceliğini aklınızı kullanıp hiç düşünmez misiniz? Allah'ın kurduğu nizamın mükemmelliğini görmek isteyenler için bunlardan çıkarılacak dersler vardır.

32 Allah'ın yasaları gereği, denizde dağ gibi dalgalar gemiyi sardığında, içinde bulunan müşrikler hemen Allah'la birlikte ilah edindiklerini terk edip, şirklerinden arınmış olarak bütün içtenlikleriyle kendilerini kurtarması için Allah'a yalvarıp yakarmaya başlarlar. Fakat Allah onları karaya çıkarıp kurtarınca da içlerinden çok azı, Allah'ın davetine yönelip yönelmemek konusunda tereddütlü davranır, büyük çoğunluğu ise müşrik ve kâfirce yaşamaya devam ederler. Allah'ın âyetlerini bile bile inkâr edip kabullenmeyenler çok nankör, çok cahil ve küstahtırlar.

33 Ey insanlar! Rabbinize karşı sorumluluklarınız olduğunu unutmayın. O'nun davetine karşı tutumunuzdan sorulacaksınız. Hiçbir anne ve babanın çocuğuna, çocuğun da anne-babasına hiçbir faydasının dokunamayacağı Hesap Günü'nün azabından korkun, uyarıları dikkate alın, unutmayın ki Allah'ın vaadi mutlaka gerçekleşecek ve hepiniz yeniden diriltilip Allah'ın huzurunda toplanacaksınız. Dünya hayatının geçici zevkleri size bu gerçekleri unutturup aldatmasın. Şeytan da sizi Allah'ın ismini kullanarak "Ne yaparsanız yapın Allah affedicidir" uydurması ile tuzağa düşürüp yanıltmasın.

34 Kıyamet'in ne zaman gelip çatacağını yalnız Allah bilir, yağmuru yağdıran da O'dur. Ana rahmindekileri yaratan, yaşatan ve öldüren de O'dur.

Hiç kimse yarın ne kazanacağını, neyle karşılaşacağını ve nerede öleceğini bilemez. Fakat Allah her şeyi, hiç kimsenin bilmediğini ve bilemeyeceğini, açık ya da gizli olan ne varsa hepsini bilir, her şeyden haberdar olur.

58- SEBE' SÛRESİ

Mekkî sûre olup 54 âyettir.

Sebe: Sulak yer, Güney Arabistan'da böyle bir bölgede yaşamış olan halkın adıdır.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Göklerde ve yerde ne varsa hepsini yaratan, nizamlarını kurup, yasalarına bağlı yaşatan ve gerçek sahibi olan Allah şükredilip övülmeye layık olan tek ilahtır. Âhirette de hamd edilecek olan yalnızca O'dur. Allah her hükmü mutlak doğru olan, her şeyi yerli yerinde yapan ve O her şeyden haberdar olandır.

2 Allah toprağa giren ve oradan çıkan, göğe yükselen ve oradan inen ne varsa hepsini bilendir. Allah, mü'minlere karşı da çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

3 Kıyamet ve Hesap Gününü inkâr edenlere de ki: "Geçmişe, geleceğe ve gayba yönelik ne varsa, hepsinin aslını bilen Rabbime andolsun ki, Kıyamet ve Hesap Günü mutlaka gelecektir. Göklerde ve yerde zerre kadar küçük ya da büyük ne varsa ne oluyorsa hepsi Allah'ın bilgisi dahilinde ve kayıt altındadır. O Gün her insan yaptığıyla yüzleşecektir."

4 Hesap Günü geldiğinde Allah'ın davetine iman edip imanlarının gereklerini yaşamak için ellerinden geleni yapmış olanlar, nimetlerin en güzelleriyle ödüllendirecekler.

5 Allah'ın daveti hayat nizamı ile yaşamayı reddeden ve onu etkisiz kılmaya çalışanlar için, çok çetin can yakıcı bir azap vardır.

6 Ey Peygamber! Kitap ehli kimselerden ellerindeki kitaplarda kalmış olan gerçeklerin bilgisine sahip olanlar, Kur'an'la bildirilenlerin, Rabbinizin insanları hakikate daveti olduğunu anlarlar.

7-11 Gerçeğin üstünü örtmeye kendilerini şartlandırmış olanlar da birbirlerine alaylı bir biçimde, "Ölüp parçalara ayrılıp, un ufak olduktan sonra yeniden diriltilip hesaba çekileceğinizi söyleyen şu adama bakın, kim bilir daha buna benzer neler söyleyecek." derler.

Arkasından da şöyle demeye devam ederler: "Bu adam, ya kendi uydurduklarını Allah'a isnat eden bir yalancı yahut aklını oynatmış bir deli." Hayır gerçek hiç de onların dediği gibi değil, aslında o Âhiret Günü'ne inanmak istemeyenler, Hesap Günü ile karşılaşmak istemedikleri için, saplandıkları bataklıkları içinde debelenip durmakta, gerçeği duymak istememektedirler.

Bunlar kendilerini çepeçevre kuşatan göğün, yerin ve her ikisinin arasında bulunanlara, kurduğumuz nizamla nasıl hükmettiğimize bakıp da hiç düşünmüyorlar mı? Şayet Biz dilersek onları yerin dibine batırır ya da başlarına gökten taş yağdırırız. Aklını kullanıp düşünenlerin ve Allah'ı layıkıyla kavrayanların bu âyetlerden çıkaracağı dersler vardır.

Gökyüzünde ve yeryüzünde yarattıklarımıza nasıl hükmettiğimizi görüp düşünen Davud, Rabbinin ilim ve kudretinin yüceliğini kavrayıp, O'nun davetine yürekten sarılınca Biz de ona peygamberlik ve hükümdarlık bahşettik.

Dağların ve kuşların Rablerinin kendileri için oluşturduğu nizam ve yasalara teslim olarak yaşayışları, âdeta Davud'un teslimiyetine de ilham kaynağı olup onu teşvik ediyordu.

Biz Davud'a demiri eritip, ona hükmetmeyi de öğrettik ve ona insan vücudunu koruyacak ne ince ne de kalın olmak üzere zırh yapmasını bellettik. Sonra da, yaptıklarını ve yapacaklarını Allah'ın rızası doğrultusunda kullanmasını bildirdik. Ey mü'minler! Ne yaparsanız yapın, Allah'ın sizin yaptıklarınızdan haberdar olduğunu aklınızdan çıkarmayın.

12-13 Davud'un izinden giden oğlu Süleyman'a da rüzgârlardan yararlanmayı öğretip emrine amade kıldık. Bu bilgi sayesinde daha önce bir ayda gidilip, bir ayda dönülen yerlere bir günde gidip, bir günde de geri dönüyorlardı. Süleyman'a bakırı eritip ondan yararlanmanın bilgisini de bahşettik. Ayrıca; cin gibi zeki, ele avuca

sığmayan, sanatkâr ve fakat şeytani vasıflı bir kısım yabancıları da Süleyman'a boyun eğdirip, ona hizmet ettirdik. Onlar ne zaman başkaldırıp isyana kalkışsalar, can yakıcı bir cezaya çarptırılırlardı.

Bunlar Süleyman için mabetler, kaleler, gemiler, yere sabitlenmiş büyük kazanlar, çanak gibi havuzlar yapıyor, şehirleri imar ediyorlardı.

Süleyman'ın kavmine dedik ki: "Ey Davud'un soyu! Size bahşedilen bunca nimeti Allah'ın rızası doğrultusunda kullanın ve Rabbinize böylece şükredin." Maalesef kulları arasında Rabbine şükredenler çok azdır.

14 Biz Süleyman'ın ölümüne, o asasına dayanmış otururken hükmettik. Ağaç kurdu bastonunu kemirip baston kırılıp da Süleyman yüzüstü devrilinceye kadar, emrinde çalışan o cin gibi, şeytan vasıflı kimseler ölümünü fark edemediler. Şayet ona boyun eğmiş olan bu kimseler, gaybı bilmiş olsalardı onun ölümünden daha önce haberleri olur, çalışmayı bırakıp esaretten kurtulmaya bakarlardı.

15-17 Allah'ın sayısız nimetlerle donattığı Sebe halkının, yurtlarından ve yaşadıklarından da alınacak dersler vardır, sağı solu yemyeşil vadi içindeki çeşit çeşit meyvelerle bezenmiş bağlar, bahçeler, onlara âdeta lisanı hal ile Rabbinizin nimetlerinden yararlanırken, yaratılışınızın ve bu nimetlerle donatılışınızın sebebini düşünün diyorlardı. Fakat onlar da bunca nimete rağmen davetten yüz çevirip, nankörlük ederek karşı çıktılar. Bunun üzerine Biz de onların üzerine bentlerini yıkıp bahçelerini yok eden büyük bir sel gönderdik. O güzelim bağlarını, bahçelerini, acı meyveli çalılıklara, birkaç sedir ağacının içinde kaldığı harabelere çevirdik.

Bahşettiğimiz nimetlere karşı nankörlük etmeleri sebebiyle onları işte böyle cezalandırdık. Biz nankörlük yapanlardan başkasını cezalandırmayız.

18-20 Oysa Biz, Sebe halkına bu helakten önce bereketli ve mübarek kıldığımız şehirler arasında, birbirlerine yakın, birbirlerini görebilen beldeler de kurdurup, rahatça, güven içinde gece gündüz gidip gelerek de birbirinizden istifade edip, doğruya yönelin demiştik. Fakat onlar bu imkânlardan yüz çevirerek, "Rabbimiz bizi birbirimizden uzaklaştır, aramızdaki mesafeleri uzat." demeye başlayıp, kendi kendilerine zulmettiler. Hâlbuki yakın olmanın nimetlerinden yararlanarak Rablerine nankörlükten birbirlerini koruyabilirlerdi. Fakat onlar bundan yüz çevirdiler, Biz de onları efsanelere konu olan bir azapla cezalandırıp darmadağın ettik.

Sebe halkının kıssasında öğüt almak isteyenler için ibretler vardır. Bundan ancak Rablerinin verdiği nimetler üzerinde düşünen ve Allah'a karşı sorumluluk hissedenler ibret alırlar.

Böylece İblis'in insanoğlunu yoldan çıkaracağına dair yemini, Sebe Halkı üzerinde de gerçekleşmiş oldu. Nitekim içlerinden pek az mü'min dışında hepsi İblis'e uydu.

21 Aslında İblis'in insanlar üzerinde hiçbir zorlayıcı gücü yoktur. Onun isteği ile Bizim ona fırsat vermemizin sebebi, Allah'ın davetine ve Âhiret Günü'ne iman edenlerle, bundan şüphe içinde olup sırt dönenleri ortaya çıkarıp birbirlerinden ayırt etmek ve birbirlerine şahit kılmak içindir. Rabbin her şeyi görüp gözetendir.

22 De ki: "Allah'ın yanı sıra ilah edindiklerinize yalvarıp onlardan yardım talep etmeye devam edin bakalım! Ancak iyi bilin ki, onlar göklerde ve yerde hiçbir şeyin sahibi olmadıkları gibi, onların yaratılmasında ve nizamlarının kurulup yasalara bağlanıp yönetilmelerinde hiçbir payları (ortaklıkları) yoktur ve Allah hiç kimseyi yardımcı edinmemiştir."

23 Allah hiç kimseye bir başkası hakkında şefaat izni vermemişken, nasıl olur da birilerinin şefaatinden fayda umulur?

Son Saat'in gelmesi ile ortaya çıkan dehşetin, yerini Hesap Günü'ne bırakması ve müşriklerin kalplerinin o dehşetten sonra sakinleşmesiyle birlikte, melekler onlara: "Rabbimiz dünya hayatınızda size ne buyurup, neye davet etmişti?" diye soracaklar. Onlar da: "Rabbimiz bizi yaratmasının sebebi olan hayat nizamı ile yaşamaya çağırmıştı. Şimdi anladık ki uymamız gereken, Yüce Rabbimizin daveti imiş." derler.

24-26 Ey Peygamber! Onlara sor bakalım: "Göklerden ve yerden size rızık veren kimdir?" Ve de ki: "O Allah'tır, şimdi bir düşünün bakalım, O'nun çağrısına uymak mı yoksa nimetlerinden istifade edip nankörlük ederek yaşamak mı insana yaraşır?"

De ki: "Ne size bizim suçlarımızdan sorulacak, ne de bize sizin suçlarınızdan sorulacak! Rabbimiz Hesap Günü hepimizi bir araya toplayacak ve aramızda adaletle hükmünü verecek." Her hükmünde adil olan yalnızca Allah'tır.

27 De ki: "Allah'ın yanı sıra ilah edindiklerinizin neyi yarattıklarını, güçlerinin nelere yettiğini, başınıza gelebilecek hangi sıkıntıyı giderebileceklerini bir düşünün de, varsa gösterin bakalım? Hayır, onların hiçbir özelliği ve üzerinizde tasarruf hakkı yoktur, hiçbir şeye de güç yetiremezler. Gerçek şu ki mutlak güç, ilim ve üstünlük yalnızca âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur."

28-30 Ey Peygamber! Biz seni bütün insanlığa, onları şirkten, küfürden koruyup kurtarmak ve yaratılış sebepleri olan Allah merkezli bir hayatı yaşamaya davet etmek ve O'na yönelenleri müjdelemek için gönderdik. Fakat ne yazık ki insanların çoğu

uyarılara kulak vermiyor, üstelik seninle ve uyarıldıkları azapla alay ederek şöyle diyorlar: "Şayet söylediklerin doğru ise, şu bizi tehdit ettiğin azap ne zaman başımıza gelecekmiş onu da söyle bakalım."

Sen onlara de ki: "Vaktini yalnızca Rabbimin belirlediği ve bildiği O Gün gelecek ve herkes hesabı ile mutlaka karşılaşacak. Onun zamanını siz ne bir an öne alabilir ne de erteleyebilirsiniz."

31-33 Kendilerini hakikati inkâra şartlandırmış olanlar, "Biz bu Kur'an'ın da, ondan önceki kitapların da Allah katından gönderilmiş olduklarına inanmıyoruz." diyorlar. Şimdi böyle diyenleri Hesap Günü Rabbinizin huzurunda el pençe divan durup da birbirlerini suçlarken bir görsen. O Gün dünya hayatlarında zayıf ve yönetilen durumunda olanlar, gücü elinde bulunduran müşrik önderlerine "Bizi buraya ve bu duruma siz düşürdünüz. Bizi saptırmasaydınız biz de mü'min kimselerden olurduk." diyecekler. Kibirli ve azgın yöneticileri de onlara: "Sizler Allah adına yapılan davete uymak istediniz yahut uydunuz da, biz mi zorla vazgeçirdik? Hayır, sizler de inkâra yatkındınız, bu yüzden de seçiminizi bu doğrultuda kullandınız, onun için suçu kendinizde arayın." diyecekler.

Bunun üzerine güçsüzler, bu defa küstahça kibirlenip büyüklük taslayan önderlerine şöyle diyecekler: "Sizler gece gündüz, bizleri Allah'tan uzaklaştırmak ve kendinize kul köle yapmak için tuzaklar kurdunuz." Nihayet her iki topluluk da kendilerini bekleyen cehennem azabını gördüklerinde, Allah adına yapılan davete uymamanın pişmanlığını yüreklerinin derinliğinde duyacaklar fakat O Gün pişmanlıklarının onlara hiçbir yararı olmayacak.

Biz o müşrik önderlerin ve onlara uyanların boyunlarına kızgın demirden halkalar geçireceğiz. Bu ceza onların Allah'a nankörlük edip başkaldırmalarının adil olan karşılığıdır.

34-36 Biz ne zaman bir topluma, yaratılış sebepleri olan hayat nizamına davet eden bir peygamber göndersek, onların refahla şımarmış, safahata dalmış ileri gelenleri, ona karşı çıkmakla birlikte, Peygamber ve onunla birlikte olanlara: "Biz mal-mülk, evlat ve itibar bakımından sizlerden çok üstün ve değerliyiz. Bu bakımdan azaba uğratılacağımızı da düşünmüyoruz." derler. Sen onlara de ki: "Benim Rabbim dilediğine bol rızık verip, dilediğine rızkını sınırlı tutarak kullarını deneyip açığa çıkarır, fakat insanların çoğu bunu anlamak istemez."

37-38 Ey insanlar! Sizleri Allah'a yakınlaştıracak olan ne mallarınız ne sayılarınız ne de makamlarınızdır. Kim Allah'a iman edip, yalnız O'nu ilah edinir, yaratılış sebebi olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda elinden gelen gayreti gösterirse, işte onlar yaptıklarının kat kat karşılığı ile ödüllendirilecekler, cennet köşklerinde mutlu, güven ve huzur içinde yaşayacaklar.

Allah adına yapılan davete sırt dönenlerle, onu bozuk göstermeye çalışanlar ise yaptıklarının karşılığı azapla cezalandırılacaklar.

39 De ki: "Rabbim kullarından dilediğine rızkı bol, dilediğine de sınırlı verir. Her kim de kendine verilenden Allah'ın daveti yolunda harcarsa, Allah harcadığının yerini doldurur. Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır."

40-43 Hesap Günü Allah dünya hayatlarında meleklerin yardımına sığınanlarla melekleri bir araya getirecek ve onlardan soracak, "Sizleri Allah'la birlikte ilah edinip yardım talep ederek Allah'a ortak koşanlar bunlar mıydı?" Melekler ise şöyle cevap verecekler: "Hâşâ! Bizim asla onların bizden beklediklerini yapmaya gücümüz yetmez. Onlar bizim dostumuz da olamazlar, bizim dostumuz Sensin. Onlar şeytanın vesvesesine kapılıp, körcesine onun tuzağına düşüp oyununa alet oldular."

Bunun üzerine müşrik ve kâfirlere Allah şöyle diyecek: "Siz yaratılmış olanlardan hiçbiriniz, bir diğerinize ne bir fayda verebilir ne de gelecek bir zararı önlemeye güç yetirebilirsiniz. Şimdi inanmak istemediğiniz cehennem azabını tadın bakalım!"

Bunlar Allah adına apaçık âyetlerle kendilerini davet eden Peygamber'e: "Bu adam bizleri atalarımızın hayat nizamından koparmak, onun yerine başka bir nizam kurmak isteyen biri, söyledikleri de kendi uydurduklarından başka bir şey değil. Kur'an'da Allah'a isnat ettiği büyüleyici sözlerden ibaret bir düzmece." diyerek karşı çıkmışlardı.

44 Hâlbuki Biz onlara şirk nizamlarının ve ona bağlı ahlakın doğru olduğunu bildiren bir kitap da göndermedik ki, ondan ders almış da onu savunuyor olsunlar. Ayrıca senden önce gönderdiğimiz bir peygamberden de duymuş olamazlar.

45 Bu müşriklerden önce gelip geçenlerin de çoğu, Allah adına yapılan daveti reddetmiş, peygamberlerini yalancılıkla suçlamışlardı. Bunlar öncekilere verdiğimiz nimetlerin onda birine bile sahip değiller. Sonunda onları cezalandırmamız çok çetin oldu.

46-47 Ey Peygamber! Hakikate sırt dönenlere de ki: "İster bir araya geldiğinizde, isterseniz kendi kendinizle baş başa kaldığınızda elinizi vicdanınıza koyup bir

düşünün. O zaman benim size peygamber olarak görevlendirilmiş bir arkadaşınız olduğumu ve bende delilikten bir eser olmadığını anlayacaksınız. Ben yalnızca şiddetli azaba uğramamanız için sizi uyaran bir elçiyim. Ve bu tebliğ vazifeme karşılık sizden herhangi bir ücret ya da başka bir şey beklemiyorum, benim mükâfatımı verecek olan Allah'tır. O, her şeyi görmekte ve bilmektedir."

48 Ey Peygamber, de ki: "Rabbimizin bildirdiği âyetler ile amel etmemiz halinde bâtıl yok olup gidecektir. O, hiç kimsenin bilmediği doğruları bilir."

49 De ki: "Artık yaratılışınızın sebebi olan ilâhî hakikat gelmiştir. Beşerî olanlar ise sönüp gitmeye mahkûmdur."

50-54 De ki: "Şayet ben bildirilen doğrulardan saparsam kendime zulmetmiş, zarar vermiş olurum.

Rabbimin davetine uyarsam, ancak o zaman doğru yolu bulmuş olurum. Allah kuluna şah damarından daha yakındır ve O her şeyi işitir."

Sen Allah'ın âyetlerine kulağını tıkayıp aklını kullanmayanların Kıyamet Günü kıskıvrak yakalandıkları zaman ki korkuyla nasıl büzüldüklerini, kaçacak yer bulamayıp da perişan olduklarını bir görsen! İşte O Gün: "Biz peygamberlerin Allah adına yaptıkları davete inandık." diyecekler. Fakat asıl inandık, iman ettik demeleri gereken dünya, artık onlardan çok uzakta kalmıştır. Bugün iman etmelerinin kendilerine hiçbir faydası olmayacaktır.

Hâlbuki onlar derin bir şüphe içinde hakikate sırtlarını dönmüş, gaybı umursamazlıktan gelmişlerdi. Şimdi bunlar kendilerinden öncekiler gibi dünyaya geri döndürülüp O'na yönelmenin arzusu ile yalvaracaklar, fakat artık dünyaya dönüş ile aralarına aşılması imkânsız bir set çekilmiştir.

59- ZÜMER SÛRESİ

Mekkî sûre olup 75 âyettir.

Zümer: Zümre, topluluk demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Bu Kur'an, her hükmü mutlak doğru, sınırsız ilim ve kudret sahibi olan Allah tarafından, yaratılışınızın amacını bildirmek ve o amaca uygun hayat nizamını yaşamaya davet için indirilmiştir. O halde şirkten ve küfürden arınmak için davete uyun ve yalnız Allah'a kulluk edin.

3 Şirk ve küfürden arınmış hâlis din (nizam), yalnızca yaratılışınızın sebebi olan sınırlarını Allah'ın belirlediği hayat nizamıdır.

Bir kısım insanlara kutsallık yakıştırıp onları dost edinenler, bunlara "Bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye yönelip itaat ediyoruz." derler. Oysa Allah'a yakınlık, yalnız O'nu ilah edinip davetine uygun yaşamakla gerçekleşir. Allah yalancı ve nankör kimseleri doğru yoluna ulaştırmaz. Sonunda Allah aralarında ayrılığa düştükleri konuda hükmünü verecektir.

4 Allah'ın yaratmak ve yarattıklarına hükmetmek konusunda hiç kimseye ihtiyacı olmadığı gibi, evlat edinmesi de söz konusu değildir. Şayet Allah evlat edinmeyi dileseydi, yarattıklarından dilediğini seçerdi. O kesinlikle bu tür yakıştırmalardan münezzehtir, O'nun kudret ve ihtişamı sonsuzdur. Allah böylesi iftira atanları azabı ile kahredecektir. O, yarattıkları üzerinde mutlak hüküm koyan ve hükmedendir.

5 Allah geceyi gündüzün, gündüzü de gecenin üstüne bürüyüp sarmakta, güneşi ve ayı kurduğu nizamın yasalarına bağlı olarak belli bir zamana kadar kendi yörüngelerinde akıtmaktadır. Allah, dilediğini yapmaya güç yetirendir, mü'minlere karşı çok şefkatli ve merhametli, tevbe edip de doğruya yönelenlere karşı da bağışlayıcıdır.

6 Allah kadın ve erkeği ile insanları aynı özden, aynı cevherden yaratmıştır, ayrıca dişili erkekli dört çift hayvanı da yaratıp istifadenize sunmuştur.

Allah, sizleri analarınızın karnında üç karanlık bölümde, aşama aşama geliştirerek yaratmaktadır. İşte Rabbiniz olan Allah budur, yarattıklarının nizamlarını kurmak, yasalarını yapmak ve hükmetmek hakkı yalnız O'na aittir ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur.

O halde size ne oluyor da bu gerçeği görmezden gelip Allah'tan uzaklaşıyorsunuz?

7 Ey insanlar! Rabbinize nankörlük ederek, O'nunla birlikte başka ilahlar edinirseniz iyi bilin ki, Allah'ın sizin kulluğunuza ihtiyacı yoktur fakat O, sizin müşrik olmanızı ve azabı hak etmenizi de istemez. Allah yalnızca verdiği nimetlere şükredip, davetine icabet edenlerden razı olur. Hiçbir günahkâr da bir başkasının günahını yüklenmez, sonunda hepinizin varacağı yer Rabbinizin huzuru olacaktır ve o zaman size dünya hayatınızda yapıp ettikleriniz bildirilecek, layık olduğunuz karşılıklar verilecektir. Allah kalplerinizde gizlediklerinizi de, açığa vurduklarınızı da bilir.

8 İnsanın başına bir musibet gelince hemen Rabbine yönelerek yardımı için dua eder, sonra da Rabbi onu sıkıntısından kurtarınca, daha önce O'na nasıl yalvarıp yakardığını unutur ve yine Allah'la birlikte başka ilahlar edinip O'na ortaklar koşar, üstelik başkalarını da buna teşvik eder.

Böylelerine de ki: "Şirkiniz, küfrünüz ve nankörce yaşayışınızla bir müddet daha eğlenip oyalanıp durun, sonunda hak ettiğiniz ateşe gireceksiniz."

9 Gece gündüz kıyamda durup secde ederek Rabbine itaat ve ibadet edip, O'nun şefkat ve merhametini umarak, âhireti düşünüp hesap endişesi ile yaşayanlarla O'na sırt dönen nankörler bir olur mu?

De ki: "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" Ancak aklını doğru kullananlar bu gerçeği kavrayabilirler.

10 Ey Peygamber! Mü'minlere de ki: "Ey iman edenler! Rabbinize karşı sorumluluklarınızın bilincinde olup, emir ve yasaklarına titizlikle uyun. Dünyada bu konuda üstüne düşeni samimiyetle yerine getirenleri, âhirette en güzel mükâfatlar beklemektedir. Allah'ın daveti hayat nizamını yaşamak uğrunda çaba sarf ederken, zulme uğrayıp yurdundan hicret etmek mecburiyetinde kalanlar da bilsinler ki, Allah'ın arzı geniştir, Allah yolunda sıkıntılara, zorluklara göğüs gerenler için sınırsız mükâfatlar vardır."

11-14 Ey Peygamber! De ki: "Ben şirkten ve küfürden arınmış bir inançla Allah'a kulluk etmek ve Allah'ın davetine iman edenlere önderlik yapmakla emrolundum. Şayet Rabbime nankörlük ve isyan edersem Hesap Günü azap beni de yakalar.

Ben dinimi yalnızca Allah'a has kılarak, yüzümü O'na dönüp, şirk ve küfre sırtımı dönerek, Allah'a itaat ve ibadet ederim."

15-16 Ey müşrikler! Siz de Allah'la birlikte kimleri ilah edinirseniz edinin, böyle yaparak hem kendinizi hem de sizi izleyenleri hüsrana uğratıp, azaba sürüklemektesiniz. İşte bu, göz göre göre ziyana uğramaktır. Böylelerini üstlerinden ve altlarından ateş tabakaları kuşatacak Allah kullarını böyle bir azap ile uyarmaktadır.

O halde ey insanlar! Allah'a teslim olarak O'nun koruması altına girin.

17-18 Allah'ın davetine iman edip, gereklerini yerine getirmek için gayret edenler, cennetle müjdelenmeyi hak ederler. Onlar her söyleneni dinler fakat sözün en güzeline, en doğrusuna uyarlar. İşte aklını doğru kullanan irfan sahibi, erdemli olanlar da bunlardır.

19 Sen doğru yoldan inatla yüz çevirmesi sebebiyle hakkında hüküm kesinleşmiş olanı cehennem azabından kurtaramazsın. Böylesi biri, hiç aklını kullanıp da Allah'a yönelenle bir olur mu?

20 Allah, kendisine itaat edip sorumluluklarını bilinçle yerine getirenleri, içlerinden ırmaklar akan cennetlerde, onlar için hazırlanmış köşklerle ödüllendirecektir. Bu, Allah'ın vaadidir ve Allah asla vaadinden dönmez.

21 Allah'ın gökten indirdiği yağmurla yeryüzünde su kaynakları oluşturup, sonra da ona bağlı olarak rengârenk bitkiler, ekinler yetiştirdiğini, daha sonra onları sapsarı, kupkuru çer çöpe çevirdiğini görüp de hiç düşünmez misiniz? Bütün bunlardan aklını kullananların alacakları dersler vardır.

22 Yaratılış sebebini düşünüp de doğru yolu aradığı için Allah'ın kalbini İslâm'a açtığı ve böylece Rabbinden bir nurla aydınlanan kimse ile şirk ve küfür bataklığında yaşamakta inatla direnen, kalbi taşlaşmış kimse hiç bir olur mu? Böyleleri apaçık bir sapıklık içindedir.

23 Allah sözlerin en güzelini, en doğru olanını, kendi içinde tutarlı ve gerçekleri çeşitli biçimlerle ve tekrarlarla açıklayıp anlatan bir kitap olarak Kur'an'ı indirmiştir. Kur'an'ın âyetleri Rablerine karşı sorumluluk bilinci taşıyan ve onun gereklerini, severek yerine getirmek isteyenlerin kalplerini ürpertip titretir ve o kimselerin kalpleri Allah'ın rahmet, şefkat ve merhametini düşündükçe de huzura, sükûna kavuşur.

İşte bu Kur'an yaratılış sebebini bilmek ve ona uygun bir hayatı yaşamak isteyenler için doğru yol rehberidir.

Kendilerine bahşedilen hayatı, Kur'an'ın rehberliğine sırtlarını dönerek yaşamakta ısrar edenleri de, Allah dalalette bırakır, onlara doğru yolu gösterecek başka kimse de olmaz.

24-28 Hesap Günü azaptan kendisini koruyabilecek durumda olmayan eli kolu bağlı, çaresizlik içinde kıvranan kimse ile güven içinde ve azaptan uzak, Rabbinin ödüllendireceği kimse hiç bir olur mu? O Gün Kur'an ile yapılan davete başkaldırmış olanlara "Hak ettiğiniz azabı çekin bakalım." denilecek.

Onlardan öncekiler de, peygamberlerin Allah adına yaptıkları daveti yalan sayıp reddetmişlerdi. Bu sebeple de azap hiç beklemedikleri bir anda gelip çatmış, böylece Allah onlara dünya hayatlarında rezilliği ve perişanlığı tattırmıştı. Âhiretteki azapları ise daha çetin olacaktır, keşke Kur'an'la davet edilmekte olanlar bunu anlayabilse.

Biz bu Kur'an'la düşünüp doğru olana yönelsinler diye insanlara misallerle açıklamalarda bulunduk. Ve Arapça bir kitap olarak indirdik. Onun içinde asla çarpıklık bulunmaz.

29 Allah insanlara bir de şu misali vermektedir: "Birbirleriyle geçinemeyen birçok ortağın emri altında bulunan bir insan ile yalnızca bir kişiye bağlı olan insanın durumu hiç bir olur mu?" Gerçek şu ki, insana yakışan yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinip yalnız O'na itaat etmektir, tüm şükür ve övgüler Allah'a mahsustur fakat müşriklerin çoğu bunu anlamak istemiyorlar.

30-31 Ey Peygamber! Bir gün sen de öleceksin, o müşrikler de ölecekler ve Hesap Günü hepiniz Rabbinizin huzurunda toplanacaksınız.

32 Kur'an'ın gerçeğe rehberlik ettiğine inanmayıp, onu yalan sayanlardan daha cahil ve zalim kim olabilir? Bunların hak ettikleri yer cehennem ateşi olacaktır.

33-35 Peygamber ve onun Allah adına yaptığı davete iman ederek Rablerine sığınanlar için cennette sayısız ve sonsuz ödüller vardır. Onlar orada özledikleri, diledikleri her şeyin en güzelini bulacaklar. Allah işledikleri günahlarını örtüp bağışlayacak ve gayretlerinin karşılığını kat be kat fazlasıyla vererek ödüllendirecektir.

36-38 Allah kuluna yetmez mi? Elbette yeter ama bunun bilincinde olmayanlar seni başkalarıyla korkutmaya çalışıyorlar. İyi bilin ki Allah böyle davranarak zulüm yolunu tercih edenleri dalalet içinde bırakır. Allah'ın dalalette bıraktığını ise doğruya ulaştıracak hiç kimse yoktur.

Allah'ın gösterdiği doğru yola gireni de saptırabilecek hiç kimse yoktur. Şüphesiz Allah'ın hükmüne kimse karşı koyamaz, gerçeği inkâr edenler hak ettikleri azap ile mutlaka karşılaşacaklar. Onlara "Gökleri ve yeri yaratan kimdir? diye sorsan hiç tereddüt etmeden, "Allah'tır" derler. Onlara de ki: "Peki Allah bana bir sıkıntı vermek isterse, sizin Rab ve ilah edinip yardımını umduklarınız, o sıkıntıyı benden uzaklaştırabilir mi? Yahut Allah bana rahmetinden bir lütufta bulunsa, O'nun lütfuna engel olabilirler mi? Hayır asla olamazlar." De ki: "Allah bana yeter. Birine yaslanıp güvenmek isteyenler, yalnız O'na güvenip sırtını O'na yaslasınlar."

39-40 De ki: "Ey öğüt ve uyarılardan ders almayanlar! Siz kendinize yakışanı yapın, elinizden geleni ardınıza koymayın fakat şunu da iyi bilin ki, ben de Allah adına insanları doğru olana çağırmaya devam edeceğim. Zamanı gelince de kimin doğru olanı yaptığını, kimin de hem dünyada hem de âhirette zelil olup, azaba müstahak olduğunu görüp anlayacaksınız."

41 Gerçek şu ki, Biz bu Kur'an'ı insanları yaratmaktaki amacımızı bildirmek ve ona uygun olan hayat nizamı ile ahlakı yaşamaya davet için gönderdik. Kim Kur'an ile davet edilene iman edip, yaşamayı seçer de, bu uğurda gayret ederse kendi lehine, hayrına olanı seçmiş olur. Kim de Kur'an'ın davetinden yüz çevirir, umursamaz ve başka yollara saparsa, kendi aleyhine bir seçim yapmış olur. Sen, onları kendi seçimine zorlama hakkına sahip değilsin.

42 Yarattıklarının yaşama ve ölmesine karar veren yalnızca Allah'tır. Allah koyduğu yasaları gereği, şartları oluşmuş olanların canlarını zamanı gelince alır, ölüm şartlarının oluşmadığı kimselerin de ruhlarını gece uykularında emanetine alır ve gündüz de süreleri doluncaya kadar yaşamalarına izin verir. Şüphesiz bunda düşünenler için alınacak dersler vardır.

43-44 İnsanı yaratan, bunca nimetle donatıp yaşatan, dünyada ve âhirette tek şefaat edecek olan, öldükten sonra diriltip hesap soracak olan Allah'tır. De ki: "Ey müşrikler! Kesin olan gerçek bu olmasına rağmen hiçbir şeyi yaratma gücüne sahip olmayan, kendileri de yaratılmış olanlardan nasıl şefaat umabilirsiniz?"

Yine onlara de ki: "Şefaat etme yetkisi tamamıyla Allah'a aittir. Gökler ve yer üzerinde hükümranlık da O'na aittir. Yardım, destek ve kayırma gücüne sahip olan da yalnız Allah'tır. Sonunda O'nun huzurunda toplanacaksınız."

45 Müşriklerin yanında ne zaman Allah'tan tek ve gerçek ilah olarak söz edilse, âhiretteki hesaba inanmayan, inanmak da istemeyen bu kimselerin, kalpleri derin bir sıkıntı, endişe ve nefretle dolar fakat Allah'la birlikte kendi ilahlarından bahsedilse, bu defa da hemen keyiflenip gülüşürler.

46 De ki: "Ey gökleri ve yeri yaratıp, yaşatan; gizli, açık ne varsa hepsini bilen Allah'ım! Senin Rabliğini ve ilahlığını tartışanlarla ilgili hükmü verecek, hak ettikleri ile karşılaştıracak olan Sensin."

47-48 Müşrik ve kâfirler yeryüzünde olanların tamamına, hatta iki katına sahip olsalar, Kıyamet ve Hesap Günü başlarına gelecek olan azaptan kurtulmak için hepsini fidye olarak verirlerdi. Çünkü O Gün hiç düşünmedikleri, düşünmek bile istemedikleri azap karşılarına çıkarılacak.

Bunların dünyada iken Allah'ın Rabliğinin, ilahlığının üstünü örterek ve Âhiret Günü ile alay ederek işledikleri günahları ortaya konulacak ve cehennem azabı onları çepeçevre kuşatacak.

49-52 İnsanın başına ne zaman bir musibet, bir sıkıntı gelse hemen yardım için Bize yönelip yalvarır, sonra da ona katımızdan bir yardım ulaştırıp sıkıntısından kurtarıp nimetlerimize kavuştursak, bu defa da ben bunları kendi bilgim, becerim sayesinde elde ettim demeye başlar. Hâlbuki bu, Allah'ın onu bir sınamasıdır fakat insanların çoğu bunu anlamak istemez. Onlardan önce yaşamış olanların çoğu da böyle söylemişlerdi ama elde ettiklerinin onlara hiçbir faydası olmadı. Nankörlükleri sebebi ile hak ettikleri ceza gelip onları buldu. Böylelerini Bizim elimizden hiç kimse

kurtaramaz, bunlar Allah'ın dilediğine bol rızık verip, dilediğine de rızkı daraltarak imtihan ettiğini bilmek ve anlamak istemiyorlar. Bundan mü'minlerin alacağı dersler vardır.

53-59 Ey Peygamber! Allah adına de ki: "Ey bu uyarılardan ders almayan, haddi aşan günahkâr ve kendilerine zulmeden kullarım! Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. Allah günahlarından tevbe edip kendisine yönelerek davetine icabet edenlerin günahlarını bağışlar."

O halde sizler de azap gelip çatmadan tevbe ederek Rabbinizin daveti olan hayat nizamı ile yaşayın. Aksi halde sizi azaptan koruyup kurtaracak hiç kimseyi bulamazsınız.

Allah'ın azabı birdenbire karşınıza çıkmadan Rabbinizden indirilen Kur'an ile yapılan çağrıya kulak verip O'na tabi olun ki, sonra Kıyamet Günü "Rabbimin davetine uymayıp dünya hayatımı zayi ettiğim için yazıklar olsun bana." demek zorunda kalmayasınız. Yahut azapla karşılaşınca, "Bana dünyaya tekrar dönme fırsatı verilse de, Rabbimin rızasını kazanmak uğrunda canla başla gayret edenlerden olsam." diye pişmanlıkla kıvrananlardan olmayasınız.

O zaman da Allah böylelerine: "Hayır, artık iş işten çoktan geçti. Dünya hayatlarınızda âyetlerim size apaçık ulaşmışken onları yalan saydınız, büyüklük taslayıp, kibirlenerek sırt döndünüz." diyecek.

60 Kıyamet Günü Allah'ın âyetlerinden yüz çevirmiş olanların suratlarının kapkara kesildiğini göreceksin. Allah'a nankörlük eden bu müşriklerin varacakları yer elbette ki cehennem olacaktır.

61-63 Allah'a karşı sorumluluklarını bilinçle yerine getirmek için canla başla gayret edenleri ise Allah koruyup kollayacak ve layık oldukları kurtuluşa, mutluluğa kavuşturacaktır. Âhirette azap onlardan uzak olacak ve onlar asla üzülmeyecekler.

Allah her şeyi yaratan, herkese hak ettiği karşılığı veren, layık olduğu yere yerleştiren, hükmünde mutlak isabetli olan tek otorite sahibidir. Göklerin ve yerin hükümranlığı O'na aittir, anahtarları O'ndadır. Allah'ın davetini reddedenler var ya, işte kaybedecek, hüsrana uğrayacak olanlar onlardır.

64-66 De ki: "Ey hakikatin üstünü örtmeye kendilerini şartlandırmış olanlar! Siz benim doğru yoldan vazgeçmemi ve Allah'tan başkasına kulluk etmemi mi istiyorsunuz?"

Ey Peygamber! Sana olduğu gibi, senden önceki kavimlere gelen peygamberlere de Allah şöyle vahyetmişti: "Sakın Allah'la birlikte başka ilahlar edinerek Allah'a ortak koşanlardan olmayın. Şayet O'na ortak koşacak olursanız iyilik ve hayır adına yaptıklarınız boşa gider. Üstelik dünyada ve âhirette hüsrana uğrayanlardan olursunuz. O halde Allah'a yönelip itaat ederek O'na şükredenlerden olun."

67 Müşrikler Allah'ı, O'nun ilmini ve kudretini layıkıyla anlayıp kavrayamadılar. Böyleleri Kıyamet Günü, Allah'ın yeryüzünü ne hale getirdiğini, gökyüzünü nasıl dürüp büktüğünü görüp de gerçekle yüzleşince, O'na ortaklar koşmanın pişmanlığı ile inleyip, O'nun gücünün her şeye yettiğini ve hükmetme yetkisinin yalnızca Allah'a ait olduğunu çok geç anlamış olacaklar.

68-70 Sûr'a üflenerek Son Saat'in işareti verildiğinde, yerde ve gökte Allah'ın diledikleri dışında ne varsa hepsi düşüp ölecek, sonra yeniden dirilişin işareti olarak Sûr'a tekrar üflenecek ve ölenlerin hepsi diriltilip yerlerinden kalkıp, yargılanmayı bekler hale getirilecekler.

İşte o gün mahşer yerini, Rabbinin adalet nuru aydınlatacak, herkesin dünya hayatlarında yaptıklarının tutulmuş olduğu hesap defterleri ortaya konacak, peygamberler ve diğer şahitler de huzura getirilecek. Böylece insanlar adil bir biçimde yargılanacak, hiç kimse haksızlığa uğratılmayacak. Allah herkesin dünya hayatlarındaki tercihlerini kime ve neye göre yaptıklarını en iyi bilendir.

71-72 Gerçeğe daveti yalan sayanlar, Kıyamet Günü bölük bölük cehenneme sevk edilecekler. Cehennemin açılan kapılarının önüne geldiklerinde cehennemin muhafızları onlara şöyle diyecekler: "İçinizden size Rabbinizin âyetlerini okuyup, mesajlarını ileten, bu dehşetli günün geleceği ile uyaran elçiler gelmemiş miydi?" Onlar da: "Evet gelmişlerdi." diyecekler. Fakat Allah'ın davetini reddederek, gerçeği yalan sayanlar için hüküm çoktan verilmiş olacak. Sonra da onlara, "Haydi artık hak ettiğiniz cehennemin kapılarından içinde ebedî kalmak üzere girin." denilecek. Allah'ın âyetleri ile yapılan davet hakkında küstahça kibirlenip, büyüklük taslayanlar için cehennem dehşetli bir azap yeridir.

73-74 Rablerinin rızasını kazanabilmek için ellerinden gelen gayreti gösterenler ise bölük bölük cennete sevk edilecekler ve oraya vardıklarında kapılar açılarak cennet muhafızları onlara: "Selam olsun sizlere, mutluluklar sizin için, hoş safa geldiniz, buyurun daimi kalacağınız cennete." diyecekler.

Cennete girenler ise, "Bize verdiği sözü yerine getiren ve cennetin dilediğimiz yerine yerleşebileceğimizi bildiren Rabbimize hamdolsun. Allah'ın davetine uyan ve bu uğurda çaba sarf edenlerin mükâfatı ne güzelmiş." diyecekler.

75 İşte O Gün, meleklerin Allah'ın hükümranlık makamının etrafında toplanıp, Rabbinizin yüceliğini övgüyle ve şükürle andıklarını görürsün ve yine O Gün insanlar arasında da adaletle hükmedilip, âlemlerin Rabbi olan Allah'a övgülerle şükürler edilecek.

60- MÜ'MİN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 85 âyettir.

Mü'min: Allah merkezli nizam ile ahlaka iman eden, onu yaşamak ve yaşatmak amacı ile gayret eden insan demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ha. Mim.

2 Bu ilahi kitap, düşündüklerinizi ve bildiklerinizi anlatmak için kullandığınız harflerden oluşan âyetler olarak ilmi ve kudretiyle her şeyi yaratan Allah tarafından indirilmiştir.

3 Allah, yaratılış sebebini düşünüp de ona uygun yaşamak isteyenleri doğru yola yönlendirir ve böylelerinin tevbelerini kabul eder. Allah, mü'minlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcı, müşriklere karşı da cezası çok çetin olandır. O'ndan başka gerçek ilah yoktur ve sonunda dönüş O'nadır.

4-6 Allah'ın âyetlerini yalan sayıp yüz çevirenler müşrik ve kâfirlerdir. Onların varlık içinde böbürlenerek keyif sürüp gezip dolaşmaları sakın seni aldatmasın. Zamanı gelince bunun hesabını verecek, cezasını çekecekler.

Bunlardan çok önce Nûh kavmi ve onlardan sonra gelen kavimlerin çoğu da kendilerini hidayete davet eden peygamberlerini yalancılıkla suçlayıp reddetmişler daha da ileri giderek tuzaklar kurup onları öldürüp ortadan kaldırmak için ellerinden geleni yapmışlardı. Sonunda Ben de onları kıskıvrak yakalayıp, hak ettikleri azap ile cezalandırdım.

Böylece Rabbinin şirk ve küfürde direnenler hakkındaki azap sözü gerçekleşti. Onlar âhirette de kendilerini cehennem ateşi içinde bulacaklar.

7-9 Allah'ın kâinatta kurduğu nizamını, yine O'nun koyduğu yasalara bağlı olarak yürüten melekler ile hükümranlığın yalnız Allah'a ait olduğunun bilincinde olan mü'minler, Rablerinin ilmini, kudretini yüceliğini övgüyle anıp O'na şükreder ve şöyle dua ederler: "Rabbimiz sen her şeyi ilminle kudretinle, merhamet ve şefkatinle kuşatansın. Tevbe ederek sana yönelenleri rahmetinle bağışla ve cehennem azabından koru.

Rabbimiz, onları atalarından, eşlerinden, çocuklarından iman edenlerle vadettiğin cennetlerde buluştur! Şüphesiz Senin her şeye gücün yeter. Rabbimiz, mü'minleri razı olmadığın fiilleri işlemekten koru! Sen kimi korumaya layık görürsen, onu şefkat ve merhametine nail etmiş olursun. Gerçek kurtuluş, kazanç ve mutluluk da budur."

10-12 Allah'ın daveti hayat tarzından yüz çevirenlere âhirette şöyle seslenilecek: "Dünyada iken Allah'a nankörlük ederek davetini reddettiğinizde Allah'ın size olan öfkesi, sizin cehennem karşısında kendinize duyduğunuz öfkenizden daha büyüktür." O Gün cehennemi hak edenler de şöyle diyecekler: "Ey Rabbimiz! Bu dehşetli ateş azabı karşısında zaten ölüp ölüp diriliyoruz ve suçumuzu kabulleniyoruz. Bizler için bir af, bu azaptan bir kurtuluş yolu yok mu?"

Onlara şöyle karşılık verilecek: "Bu duruma düşmenizin sebebi dünya hayatınızda Allah'ın davetini kabul etmemek için direnmenizdir. Fakat ne zaman Allah'la birlikte başka ilahlar edinmeye çağrılsanız, hemen çağıranlara kulak verip peşlerine düştünüz. Şimdi ise dünyada da âhirette de hükmün ve hükümranlığın Allah'a ait olduğunu kabul edip itiraf ediyorsunuz fakat artık çok geç kaldınız."

13 Allah'ın sizleri yaratması, gökten indirdiği yağmur ile rızıklandırıp sayamayacağınız kadar nimetlerle donatması, Rabbinizin ve ilahınızın yalnızca Allah olduğunun delili olarak yetmez mi? Bunu ancak gerçeği arayan, temiz akıl sahipleri anlayıp kavrarlar.

14-15 Ey mü'minler! Sizler, inkârcılar hoşlanmasa da şirkten ve küfürden arınmış olarak Allah'a yönelin. Kâinatı yaratan, nizamını kuran, koyduğu yasalarla da yöneten arşın sahibi, layık olanın derecesini yükselten yüce Allah, gönderdiği peygamberler ve kitaplarla insanlara öğüt verip Hesap Günü ile uyarmaktadır.

16-20 İnsanlar diriltilip kabirlerinden çıkartılıp da Allah'ın huzuruna getirildiklerinde, dünya hayatlarında gizli ya da açık yapıp ettikleri her şey ortaya konacak ve kulları üzerindeki hüküm ve hükümranlık yetkisinin, yalnız Allah'a ait olduğu bir kez daha gösterilecektir.

Ve O Gün her insana yaptıklarının karşılıkları verilecek, hiç kimseye haksızlık edilmeyecektir.

Allah hesabı en adil ve en çabuk görendir. Allah'ın elçisi Kur'an ile, yüreklerin boğulurcasına gırtlağa dayanacağı O Gün ile insanları uyarmaktadır. O Gün müşrik ve kâfir olarak dünya hayatlarını tamamlamış olanlar ne bir dost ne de bir yardımcı (şefaatçi) bulamazlar. Çünkü gizli açık bütün suçlar ortaya dökülmüş ve kimsenin kimseye diyecek sözü de kalmamıştır.

O Gün Allah'ın adaleti bir kez daha tecelli edecektir. Allah'la birlikte ilah edinilenlerin hiçbir yetkilerinin olmadığı ve hiçbir şeye de hükmedemedikleri apaçık ortaya çıkacaktır. Allah her şeyi işiten ve kalplerde gizlenenleri de bilendir.

21-22 Müşrikler yeryüzünde gezip dolaşıp da kendilerinden önce yaşamış olanların sonlarının nasıl olduğuna dönüp bakmazlar mı? Geçmişte helak edilenler, kendilerinden daha güçlü ve yeryüzünde daha da derin izler bırakmışlardı. Allah onları şirkleri ve küfürleri sebebi ile kıskıvrak yakalayıp cezalandırdı ve kendilerini Allah'ın azabından koruyabilecek hiç kimseyi de bulamadılar. Çünkü onlar Allah adına peygamberler ve kitaplarla yapılan daveti yalan sayıp reddetmişlerdi. Allah da onları bu yüzden hak ettikleri azapla cezalandırdı. Allah çok güçlüdür ve azabı da çok çetindir.

23-24 Biz Musa'yı da peygamberliğinin delili âyetlerimiz ve mucizelerle destekleyip, Firavun'a ve Karun'a göndermiştik, fakat onlar Musa'ya, "Usta bir sihirbaz ve tam bir yalancı." dediler.

25 Musa Bizim âyetlerimizle onları hakikate uygun yaşamaya davet edince Firavun, Musa'nın davetini kabul etmediği gibi "O'nunla birlikte iman edenlerin erkeklerini, çoluk çocuk demeden öldürün; kadın ve kızlarını sağ bırakıp, hor ve hakir edin." dedi fakat Allah onların tuzaklarını boşa çıkardı.

26 Firavun ayrıca etrafındakilere şöyle demişti: "Musa'yı da bana bırakın, onu da ben kendi ellerimle öldüreyim, Rabbine yalvarsın bakalım benim elimden onu kurtarabilecek mi? Böylece Musa'nın bizim kurulu nizamımızı (dinimizi) ortadan kaldırmaya, inançlarımızı değiştirmeye kalkmasının ne demek olduğunu herkes görüp anlasın. Şayet onu ortadan kaldırmaz da serbest bırakırsak ülkede bozgunculuk çıkarıp nizamımızı değiştirmesinden endişe ediyorum."

27 Bunları işiten Musa ise; "Ben kibirlenip böbürlenerek, Allah'ı hesaba katmadan aklına geldiği gibi konuşan, konuşurken de Hesap Gününü düşünmeyenlerden, benim de sizin de Rabbimiz olan Allah'a sığınırım." dedi.

28-35 Firavun'un Musa'yı öldürmeye karar vermesi üzerine Firavun hanedanından olan ve Musa'nın Allah adına yaptığı davete iman ettiği halde imanını O Güne kadar gizlemiş olan birisi, Firavun'un bu kararına karşı çıkarak şöyle dedi: "Size ne oluyor da Rabbim Allah dediği için bir adamı bundan dolayı öldürmeye kalkıyorsunuz? Hâlbuki o size Rabbinizden apaçık deliller ve mucizelerle gelmiş bulunuyor. Şayet yalan söylüyorsa yalanın cezasını çeker ama doğru söylüyorsa sizi uyarıp tehdit ettiği azap başınıza gelip çatar. Şunu da iyi bilin ki eğer Musa yalan söylüyorsa zaten Allah yalancıları asla amaçlarına ulaştırmaz. Ey kavmim! Bugün ülkede güç ve iktidar sizin elinizde, belki de yeryüzünün en güçlüsü sizsiniz fakat Allah'ın vaat ettiği azap başınıza gelirse ondan sizi kim kurtaracak."

Bunun üzerine Firavun da kavmine dedi ki: "Ben size sadece kendi görüşümü söylüyorum ve sizi de bana göre doğru olana çağırıyorum." Firavun'un bu sözlerinin ardından hanedandan mü'min olmayı seçen kişi sözlerine şöyle devam etti: "Ey kavmim! Ben daha önce gelip geçen kavimlerden Nûh, Âd ve Semûd kavmi ile daha nicelerinin başlarına gelen azabın sizin de başınıza gelmesinden korkuyorum. Unutmayın ki Allah durup dururken kullarını cezalandırmaz.

Ey kavmim! Ben herkesin feryat ederek birbirinden imdat dileyeceği, Kıyamet Günü'nde azaba mahkûm edileceğinizden de endişe ediyorum.

O Kıyamet Günü'nün dehşetinden arkanızı dönüp kaçmaya çalışacaksınız fakat Allah'ın elinden kaçıp kurtulabileceğiniz hiçbir yer bulamazsınız ve O Gün size hiç kimse de yardım edemez. Allah haddi aşanları azgınlıkları ile baş başa bırakır. Böylelerini hiç kimse de doğru yola iletemez.

Ey kavmim! Musa'dan önce Yusuf da sizin atalarınıza, dolayısıyla size apaçık delillerle gelmişti ama buna rağmen onun Rabbinizden getirdiği apaçık âyetlerle ve

delillerle davet ettiği hayat nizamından şüphe etmiş, inanıp icabet etmekten kaçınmış, sonunda Yusuf ölünce de "Allah ondan sonra hiçbir peygamber göndermeyecektir." demişlerdi. Şimdi bu yüzden mi Musa'ya inanmak istemiyorsunuz? Unutmayın ki, Allah durmadan şüphe eden, şüphe bataklığında debelenip duran, haddi aşıp taşkınlık yapanları dalalette bırakır.

Ellerinde hiçbir delil ve bilgileri olmadığı halde Allah'ın âyetleri hakkında ileri geri konuşup tartışanlar, Allah katında ve mü'minler arasında büyük bir öfkeye sebep olurlar. Şüphesiz böylece kibirlenen, böbürlenip büyüklük taslayan cahillerin de kalpleri gerçeğe karşı katılaşıp mühürlenir."

36-37 Mü'min kimsenin bu söylediklerinden sonra Firavun, Haman'a dönerek "Ey Haman! Bana yüksek bir kule yap da bu söylenen azap bana ulaşmadan Musa'nın Rabbine ulaşayım. Ben aslında Musa'nın yalancının biri olduğuna inanıyorum ama kim bilir belki yukarılarda O'nun Rabbine, ilahına rastlayabilirim." diyerek alay etti. Firavun'un bu inkâr ve azgınlığı kendisine güzel gözüktü. Böylece de onu doğruya ulaşmaktan alıkoydu. Sonunda da Musa için kurduğu tuzaklar ve alaylı sözleri Firavun'un helak edilmesine sebep oldu.

38-44 Firavun'un bu alaycı tutumundan sonra hanedandan mü'min olmayı seçmiş olan kimse ise şöyle dedi: "Ey kavmim! Gelin sizler de bana uyun, beni takip ederek yaratılış sebebimiz olan hayat nizamına yönelin ki doğru yolu bulmuş olasınız. Ey kavmim! Unutmayın ki bu dünya hayatı geçici hazlardan ve metadan ibarettir. Âhiret ise daimi hayatın yurdudur. Kim bir kötülük yaparsa yaptığına karşılık olarak cezası tam olarak verilecektir.

Kim de mü'min olarak bir iyilik yaparsa, -kadın olsun erkek olsun- orada sınırsız ve tarifsiz güzellikte nimetlere kavuşacaktır. "Ey kavmim! Ben sizi kurtuluşa, mutluluğa, doğru olana çağırırken; sizin de beni, Firavun'u Rab ve ilah edinmeye böylece de cehennem ateşine çağırıyor olmanız anlaşılır gibi değil. Elinizde hiçbir bilgi ve deliliniz olmadığı halde siz benim Firavun'u hayatımız üzerinde hükümler koymaya yetkili birisi olarak kabul etmemi istiyorsunuz. Oysa Allah kulları üzerinde kendisinden başkasına hüküm koyma yetkisi vermemiştir.

Ben sizi ilmi ve kudreti sonsuz, mutlak üstün ve yüce olan, tevbe edip doğruya yönelenlere karşı da çok merhametli ve bağışlayıcı olan Allah'ın daveti hayat nizamına uymaya davet ediyorum. Oysa siz, beni Firavun'u ilah edinip cehennemi hak edenlerden olmaya çağırıyorsunuz. Şu gerçeği aklınızdan hiç çıkarmayın; sonunda hepimizin varacağımız yer Allah'ın huzurudur. O'na sırt dönenlerin yeri cehennem olacaktır.

İşte O Gün geldiğinde bu söylediklerimin ne kadar gerçek ve değerli olduğunu görüp anlayacaksınız. Ben kendimi Allah'ın razı olacağı bir hayatı yaşamaya adıyorum. Şüphesiz Allah kullarını görüp gözetmektedir."

45-46 Allah bu mü'min kulunu o müşrik, kâfir ve zalim kavmin tuzaklarından ve zulmünden kurtardı. Firavun ve adamlarını da hak ettikleri azapla cezalandırdı.

Hâlbuki onlara şirk ve küfürde direnmeleri sebebi ile cehennem ateşine atılacakları sabah-akşam tebliğ edilmişti. Buna rağmen yine de şirkten ve küfürden vazgeçmediler.

Kıyamet Günü'nün ardından meleklere, "Firavun ve beraberindekileri azabın en şiddetlisi olan ateşin içine atın." denilecek.

47-50 Kendilerine yapılan öğüt ve uyarıları reddedenler ateşin içinde birbirleriyle tartışırken zayıf olanlar, küstahça büyüklük taslamış olan yöneticilerine şöyle diyecekler: "Bizler, dünya hayatımızda sizlere uyduk. Sorunlarımızı çözme ve bize yardım etme sözleri vermiştiniz. Haydi şimdi şu azabı biraz olsun hafifletip bizden uzaklaştırın." Büyüklük taslamış olan o kibirli önderleri de onlara: "Hepimiz aynı ateşin içindeyiz, elimizden ne gelir ki? Artık Allah hepimiz hakkında hükmünü verdi ve iş işten çoktan geçti." diyecekler. Sonra da hep birlikte cehennem görevlilerine, "Ne olur Rabbimize yalvarıp yakarın da ateşin azabını birazcık hafifletsin." diyecekler.

Cehennem görevlileri de onlara: "Sizi peygamberler ve kitaplar, apaçık âyetler ve delillerle uyarmadılar mı? Bizim Rabbimizden böyle bir talepte bulunma yetkimiz yok, sizler yalvarıp yakarın fakat biz biliyoruz ki bugün yalvarıp yakarmalar boşunadır." diyecekler.

51 Şüphesiz Biz, peygamberlerimize ve onlarla birlikte iman edenlere hem dünya hayatlarında hem de şahitlerin dinleneceği Âhiret Günü'nde mutlaka yardım edeceğiz.

52 Hesap Günü'nde müşriklerin mazeret beyan etmelerinin ise kendilerine hiçbir yararı olmayacak, onlara orada da lanet olunacak her türlü iyilikten mahrum bırakılıp azabın en korkunç olanına mahkûm edilecekler.

53-54 Vaktiyle Biz Musa'ya da insanları yaratılış sebeplerine uygun yaşamaya davet eden hidayet rehberi kitabı vermiş ve temiz akıl sahipleri düşünüp de doğruya ulaşsınlar diye İsrailoğullarını da o kitaba vâris kılmıştık.

55 Ey Peygamber! Sen de Musa gibi sabırlı ve dirençli olarak sıkıntılara göğüs ger! Unutma ki Allah'ın yardım ve zafer vaadi mutlaka gerçekleşecektir. Hata yaptığında da Rabbinden af dile ve sabah akşam Rabbinin yüceliğini aklından çıkarma!

56 Hiçbir bilgi ve delile sahip olmadıkları halde Allah'ın âyetleri konusunda ileri geri konuşanların içlerinde, aslında hiç tatmin olamayacakları bir büyüklenme ve yönetme tutkusu vardır. Sen onların şerrinden Rabbine sığın. O, her şeyi görüp gözetendir. Büyüklük de hükümranlık da yalnızca Allah'a aittir.

57-60 İnsanların içinde öldükten sonra tekrar diriltileceklerine inanmayanlara de ki: "Göklerin ve yerin yaratılması, insanları yaratmaktan çok daha büyük bir iştir." Fakat insanların çoğu Allah'ın ilminin ve kudretinin her şeye yettiğini anlamak istemiyorlar. Elbette ki aklını kullanıp Allah'ın gücünü idrak edenle, aklını kullanmayan bir olmaz; tıpkı kör olanla, görenin bir olmadığı gibi Allah'ın davetine iman edip, ona teslim olarak doğru yola girenle, ondan yüz çevirip müşrik olmayı seçen bir değildir.

Ey insanlar! Aklınızı ne kadar az kullanıyorsunuz? Kıyametin gelip çatacağından hiç şüpheniz olmasın, fakat çoğunuz buna inanmıyorsunuz.

Allah, tevbe ederek günahlarından vazgeçip de davetine yönelenlerin dualarına karşılık vereceğini buyurmakta; davetinden yüz çevirerek O'na ibadet etmeyi kibrine yediremeyenleri de hor ve hakir olarak cehenneme mahkûm edeceğini bildirmektedir.

61-63 Geceyi dinlenmeniz için karanlık, gündüzü de işlerinizi görebilmeniz için aydınlık yaratan Allah'tır. Allah insanlara karşı çok lütufkârdır, fakat insanların çoğu Allah'ın lütfettiği nimetlerden yararlanmasına rağmen O'na nankörlük edip davetine yönelmezler.

İşte her şeyi sizin için yaratıp, nizamlarını kurup hizmetinize sunan Allah budur ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Şimdi bütün bunları görüp istifade etmekteyken nasıl olup da Allah'a ortak koşup O'nun yarattığı kulların davetine yöneliyorsunuz? Böyle davranmaktan vazgeçmeyenler zihinleri çarpık, doğru yoldan uzaklaşmış, müşrik ve kâfirlerdir.

64-65 İnsanları yaratıp en güzel şekli veren, yeryüzünü insanların yaşaması için elverişli hale getiren, gökkubbeyi üzerinize bina eden ve tertemiz nimetlerle rızıklandıran Allah'tır ve âlemlerin Rabbi olan Allah yücedir.

Ey insanlar! Her şeyi yaratan, şeklini veren, mükemmel nizamlarını kuran ve hep diri olan Allah, gerçek ilahtır. O halde yalnız O'na dua edin, övgüye ve şükredilmeye tek layık olan O'dur.

66 De ki: "Bana Rabbimden apaçık delillerle nasıl yaşamam gerektiği bildirilmişken, sizin Allah'ı bırakıp da taptıklarınıza kulluk edemem. Ben yalnızca âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim olup O'ndan başka ilah edinmemekle emrolundum."

67-68 Ey insanlar! Sizi önce topraktan yaratan, sonra bir damla hayat suyu olan spermden, sonra da döllenmiş yumurta hücresinden yaratıp bebek olarak dünyaya getiren Allah'tır. Nihayet olgunluk çağına ulaşır ve yaşlanırsınız, bazılarınız bu yaşa gelmeden ölür; bir kısmınız da Allah'ın yasalarla belirlediği süreye kadar O'nun bahşettiği nimetlerle dünya hayatınızı tamamlarsınız. Buna rağmen Allah'ın davetine yönelmeniz gerektiğini düşünmez misiniz?

Yaratan, yaşatan, öldüren de Allah'tır. O, bir işin olmasını dileyip de hüküm verdiği zaman O'na sadece "Ol" der, o da hemen oluş sürecine girer.

69 Hiçbir bilgiye sahip olmadan, Allah'ın âyetleri konusunda ileri geri konuşup duran, şu cahil kimselerin hallerine bir baksana! Bunca gerçeğe rağmen Allah'ı bırakıp da kendileri gibi yaratılmışların peşinden gidiyorlar.

70-76 Bu Kur'an'la ve daha önceki peygamberlerle gönderdiğimiz kitaplarla yaptığımız davetimizi yalan sayıp reddedenler, zamanı gelince ne kadar kör ve sağır olduklarını anlayacaklar. Onlar Hesap Günü boyunlarına demir halkalar takılıp zincirlenmiş olarak kaynar bir suya sürülecek sonra da ateşte yanacaklar. Ve onlara şöyle seslenilecek: "Şimdi söyleyin bakalım, Allah'la birlikte ilah edindikleriniz nerede?" Müşrikler de diyecekler ki: "Onlar bizi ortada bırakıp kayboldular. Demek ki biz dünyada iken kendilerine uymakla çok yanlış yapmışız." İşte Allah müşrik ve kâfirleri böyle pişmanlık ve çaresizlik içinde bırakır.

Bu ceza, onların Allah'ın daveti hayat nizamından kibirlenerek yüz çevirmeleri, ölçüsüzce davranmaları sebebi iledir.

Haydi, ey müşrikler! Şimdi cehennemin kapılarından içinde devamlı kalmak üzere girin bakalım. Kibirlenip böbürlenen nankörler için cehennem ne kötü bir son duraktır.

77 Sen Allah yolunda karşılaştığın zorluklara, sıkıntılara karşı sabırla diren. Allah'ın vaadi mutlaka gerçekleşecek. Yaratılış sebeplerini inkârda direnenlerin hak ettikleri cezanın bir kısmının başlarına geldiğini sana göstersek de, ya da göstermeden önce senin canını alsak da, şu kaçınılmaz bir gerçek ki onlar Bizim huzurumuza çıkartılıp hesap vereceklerdir.

78 Ey Peygamber! Biz senden önce de birçok peygamber gönderdik. Bunlardan bazılarının kıssalarını sana anlattık, bazılarından da hiç söz etmedik. Şüphesiz hiçbir peygamber, Allah'ın izni olmadan herhangi bir mucize gösteremez. Hak edenler için Allah'ın azabı kesinleştiği takdirde hiç kimse de O'na mani olamaz. İşte o zaman adalet hakkı ile yerini bulur, bâtılı savunanlar ise hüsrana uğrayıp helak olurlar.

79-80 Bir kısmından binek olarak, bir kısmının da etinden yararlandığınız hayvanları yaratıp istifadenize sunan Biziz. O hayvanlarda sizler için daha birçok faydalar vardır; uzun menzillere onlarla ulaşır, özlemini çektiğiniz ihtiyaçlarınızın birçoğuna da onlar aracılığı ile kavuşursunuz. Karada onlarla, denizlerde de gemilerle yüklerinizi taşırsınız. Bunlar, Allah'ın sizlere lütuflarıdır.

81 Ey insanlar! Allah sizlere birçok misalle tek ve gerçek ilah olduğunu gösterip bildirmektedir. Allah'ın bu delillerini gözlerinizi kapatıp yok saymanız mümkün mü?

82-85 Bu müşrikler yeryüzünde gezip dolaşırken kendilerinden önce yaşamış olanların sonlarının nasıl olduğuna bakıp da hiç düşünmezler mi? Onlar sayıca kendilerinden daha fazla, daha güçlü ve yeryüzünde daha da derin izler bırakmışlardı. Fakat onların kazandıkları, biriktirdikleri, güçleri ve makamlarının onlara hiçbir yararı olmadı.

Yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamayı reddedenler, kibirlenip mü'minlerle alay edenler hak ettikleri azap ile karşılaştıklarında ise hemen "Biz yalnızca Allah'ı ilah ediniyor ve O'na ortak koştuklarımızı tanımıyoruz." demeye başlarlar. Fakat azabı gördükten sonra böyle demelerinin onlara hiçbir faydası olmayacak. Allah'ın kulları üzerinde öteden beri uyguladığı yasası budur. Yaratılış sebeplerine davet edildikleri halde sırt dönenler hüsrana uğrayacaklar.

61- FUSSİLET SÛRESİ

Mekkî sûre olup 54 âyettir.

Fussilet: Apaçık,
açıklanmış olan demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-7 Hâ. Mim. İnsanı konuşmak, okumak ve yazmak kabiliyetleri ile yaratan Allah, ona doğru ile yanlışı birbirinden ayırt edebilmesi için kendi dilinin harflerinden oluşan sözlerle açıklanmış olan Kur'an'ı göndermiştir. Bu Kitap insana yaratılış sebebini bildiren, ona davet eden, davete uyulması konusunda insanı uyaran ve uyarıya iman edip sorumluluklarını yerine getirenleri müjdeleyen ilahi bir kitaptır. Fakat insanların çoğu Kur'an'ın âyetleri üzerinde yeterince düşünmeden ondan yüz çevirmekte, davetine karşı çıkmaktalar.

Böyleleri bir de derler ki: "Ey Muhammed! Senin Kur'an ile bizi çağırdığın hayat tarzı aklımıza da, gönlümüze de yatmıyor; söylediğin hiçbir şeyi de duymak istemiyoruz. Bizim hayat nizamımızı reddetmen sebebi ile seninle aramızda aşılması imkânsız setler oluşmuş durumda. Davetine engel olmak için de elimizden geleni yapacağız."

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Ben de sizin gibi ölümlü bir insanım ve bugüne kadar da içinizde yaşadım. Fakat artık bana Allah'tan başka gerçek ilahın olmadığı vahyolunuyor. Gelin hep birlikte, yalnız Allah'ı ilah edinerek, O'nun daveti olan hayat

nizamını yaşamaya yönelip O'ndan bağışlanma dileyin; aksi takdirde Allah'la birlikte başka ilahlar edinerek davetinden yüz çevirenlerin vay haline."

Böyleleri, hakikati yaşamanın gerektirdiği maddi-manevi bedeli ödeyip de arınmayı göze alamazlar. Çünkü onlar, âhirete inanmazlar.

8 Allah'ın davetine iman edip imanlarının gerektirdiği gibi yaşamak uğrunda malları ve canları ile cihat edenler ise cennette bitmez tükenmez mükâfatlara kavuşacaklardır.

9 Ey Peygamber, o müşriklere de ki: "Yeryüzünü iki günde yaratıp, iki günde de bunca nimetlerle donatan, nizamlarını kurup yasalara bağlayıp yaşatan Allah, sizi de hayrınıza olan bir hayatı yaşamaya davet ediyor. Allah âlemlerin tek ve gerçek Rabbi iken aklını kullanıp düşünen kimse Allah'la birlikte başka ilahlar edinip de O'na ortak koşar mı?"

10-14 Allah, yeryüzünün üzerine sarsılmaz dağlar yerleştirip dengesini kurdu ve orada yaratıp yaydığı nimetlerini canlılar arasında pay etti. Rabbiniz Allah bütün bunları dört günde tamamladı. Sonra da henüz duman halindeki göğü şekillendirip iki günde yedi kat gökleri yarattı ve nizamlarını kurup yasalara bağladı.

Biz yeryüzüne en yakın olan gökyüzünü kandiller gibi yıldızlarla süsledik ve oradan insanlara zarar gelmeyecek bir sistem kurup onları koruduk. Bütün bunlar sınırsız ilim ve kudret sahibi Allah'ın eseridir. Ey Peygamber! Bu gerçeklere rağmen müşrikler, Allah'ın davetinden yüz çevirirlerse onlara de ki: "Sizi Âd ve Semûd kavimlerinin başına gelip onları helak eden bir azapla uyarıyorum."

Vaktiyle peygamberleri onlara "Sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayat yaşayın ve böylece Allah'tan başkasına kulluk etmeyin." demişlerdi. Fakat onlar da, "Rabbimiz bizden böyle bir şey isteseydi, bunu bize seninle değil de meleklerden peygamberler göndererek bildirirdi. O yüzden size inanmıyor, davetinizi reddediyoruz." demişlerdi.

15-16 Âd kavmi bu davete böbürlenerek karşı çıkıp, "Bizden daha güçlüsü yok, kimse bize bir şey yapamaz." diyerek meydan okumuş ve Allah'ın gücünü kavramak istememişlerdi.

Bunun üzerine Biz de onların üzerine dondurucu bir kasırga gönderip dünya hayatlarında alçaltıcı bir azapla cezalandırıp o çetin günde helak ettik. Âhiretteki azapları ise çok daha şiddetli olacak ve kendilerine bir yardımcı da bulamayacaklar.

17-18 Semûd kavmi de peygamberin doğru yola davetini reddedip bâtıl nizamları ile yaşamaya devam ettiler. Bunun üzerine Biz de peygamber ve onunla birlikte

iman edenleri kurtarıp, gerisini üzerlerine gönderdiğimiz bir yıldırım azabı ile helak ettik.

19-23 Kıyamet Günü Allah'ın davetine karşı çıkıp O'na başkaldıran Allah düşmanlarının hepsi, bir araya getirilip ateşe sürülecekler. Cehennemin önüne getirildiklerinde onların kulakları, gözleri, derileri yapıp ettikleri ile ilgili haklarında şahitlik edecekler.

Onlar da derilerine, "Niçin aleyhimize şahitlik ediyorsunuz?" diye soracaklar. Derileri de onlara, "Her şeyi konuşturan Allah bugün bize de konuşma yeteneği vererek konuşturdu. Sizi yoktan var edip yaratan O'dur. O'nun her şeye gücü yeter, şimdi siz de hesap vermek üzere O'na döndürüldünüz. Hâlbuki dünya hayatınızda yaptıklarınıza âhirette kulaklarınızın, gözlerinizin ve derilerinizin şahitlik edeceği bildirilerek uyarılmıştınız fakat inanmayıp Allah'a şirk koşmaktan vazgeçmediniz. Üstelik Allah yapıp ettiklerimizin hepsini nasıl bilecek?" diyordunuz.

"Rabbiniz hakkındaki yanlış düşünceleriniz sizleri bu kötü duruma düşürdü ve hüsrana uğrayanlardan oldunuz."

24-25 Böylece müşrik ve kâfirler, hak ettikleri dayanılmaz cehennem ateşine mahkûm edilecekler. Onlar, hesap gününde Allah'ın davetine uygun yaşamak üzere dünyaya yeniden gönderilmek için yalvarıp yakaracaklar fakat kendilerine böyle bir izin verilmeyecektir.

Allah'a nankörlük edip başkaldırmaları sebebi ile şeytan ve şeytanlaşmış insanlar onlara musallat oldular, yanlışlarını doğru ve güzel gösterdiler. Böylece kendilerinden önce gelip geçmiş, bilinen ve bilinmeyen müşriklerle kâfirler gibi azabı hak etmiş oldular. Şüphesiz hepsi hüsrana uğrayıp yaptıklarına çok pişman olacaklar.

26-29 Allah'ın daveti olan hayat nizamına düşman olanlar birbirlerine, "Bu Kur'an'ı dinlemeyin, okunurken gürültü çıkarıp dinlenmesinin önüne geçin! İnsanları başka şeylerle meşgul edip, ondan uzak tutun ve duyulup anlaşılmasını engellemek için elinizden geleni yapın." derler.

Biz böylelerini şiddetli bir azaba uğratıp, yaptıklarının en kötüsüyle yargılayıp cezalandıracağız.

Bunların cezası içinde devamlı kalacakları cehennem ateşi olacaktır ve orada acılar içinde kıvranırken bir yandan da şöyle diyeceklerdir: "Ey Rabbimiz! Dünya hayatımızda bizleri yalnız Seni ilah edinmekten alıkoyan, davetinden yüz çevirmemize

sebep olan, görünerek ya da görünmeden bizlere vesvese verip aklımızı karıştıran, peşine düştüklerimizi bize göster, ki onları ayaklarımızın altına alıp çiğneyelim de hepimizin en alçağı ve sefili olsunlar."

30-32 Rabbimiz Allah'tır deyip, yalnız O'nu ilah edinip, itaat ederek sorumluluklarını yerine getirmek için gayret edenlere gelince; onlara da Kıyamet Günü melekler şöyle diyecekler: "Korkmayın ve üzülmeyin Allah'ın size vaat ettiği cennetlere girip mutlu olun. Biz dünya hayatınızda olduğu gibi âhiret hayatınızda da sizin dostunuzuz. Cennette canınızın çektiği her şeye kavuşacaksınız, istediğiniz her şey emrinizde ve sizin olacak. Bütün bunlar Allah'ın davetine icabet eden, bu uğurda ellerinden gelen gayreti gösterenler için merhamet sahibi ve bağışlayıcı Allah'ın sizlere ikramıdır."

33 İnsanları yalnız Allah'ın ilahlığına çağıran, salih amel işleyen ve "Ben Allah'a teslim olan (müslüman)lardanım." diyenden daha güzel sözlü kim olabilir?!

34-35 Şüphesiz iyilikle kötülük bir olmaz, sen kötülüğe iyilikle karşılık ver. Böyle yaptığında göreceksin ki sana düşman olan kimse, çok yakın bir dost olacaktır. Bu olgun meziyete ancak sıkıntılara sabreden, Allah'a güvenini kaybetmeyen, yüksek ahlak ve fazilet sahibi olanlar ulaşabilir.

36 Şeytan ve şeytana uyanlar, seni öfkeye sürükleyecek, vesvese verip kışkırtacak olurlarsa hemen Allah'a sığın O her şeyi işiten her şeyi bilendir ve Allah kendisine sığınanları her türlü kötülüklerden koruyandır.

37-38 Gece, gündüz, Güneş ve Ay da Allah'ın ilmi ve kudretinin delillerindendir. Sakın Güneş'e, Ay'a yahut onlar gibi yaratılmış olan hiçbir şeye secde edip ibadet etmeye kalkmayın Allah'ı layıkıyla tanıyıp, yalnız O'na secde edip ibadet edin.

Büyüklük taslayıp kibirlenerek Allah'a ibadet etmekten yüz çevirenler, iyi bilsinler ki Allah'ı hakkıyla tanıyanlar gece gündüz hem de hiç yorulmadan Allah'ın rızasını kazanmak yolunda gayret ederek O'na ibadet ederler.

39 Allah'ın sınırsız ilim ve kudretinin delillerinden birisi de şu kupkuru topraktır; üzerine yağmuru yağdırdığımızda hemen harekete geçer, kabarır, canlanıp uyanıverir. Ona böylece hayat verip canlandıran Allah, şüpheniz olmasın ki ölüleri de diriltecektir, çünkü O'nun gücü her şeye yeter.

40 Bütün delillerin ortaya koyduğu gerçekler, Allah'ın ilminin ve kudretinin yüceliğini apaçık gösterirken; davetinden yüz çevirip de cehennemi hak edip ateşe atılanın mı, yoksa Allah'ın davetine yönelen ve gereklerini yerine getirenin durumu mu daha iyi?

Artık her insan, buna göre tercihini yapıp dilediği gibi yaşasın. Allah herkesin yapıp ettiklerini bilmektedir.

41-42 Kur'an ile ulaştırılan mesajları yalan sayıp da, çağrısını inatla reddedenleri Biz bilmekteyiz. Oysa bu Kur'an, insanları doğru yola çağıran ve bildirdiği hükümlerle bozulmayı önleyen ilahi bir kitaptır ve âlemlerin Rabbi olan Allah tarafından indirilmiştir. Bâtıl onun önünde de ardında da barınamaz. Onda bir yanlışlık ve eksiklik de bulunamaz.

43 Ey Peygamber! Müşrikler tarafından sana söylenenler, senden önceki elçilere söylenenlerden farklı değildir. O halde sen de, senden öncekiler gibi sabırla diren. Senin Rabbin tevbe edip davetine yönelenleri bağışlayıcıdır ve fakat davetinden yüz çevirip başkaldıran, kendisinden başka ilah edinenleri en şiddetli azapla cezalandırandır.

44 Şayet Biz, Kur'an'ı Arapça olmayan bir dilde indirseydik, müşrikler "Bu kitabın âyetlerinin bize Arapça (açık seçik) gelip anlatılması gerekmez miydi? Peygamber ve Kitabın hitap ettiği bizler Arabız ve Arapçadan başka dil de bilmeyiz!" derlerdi. Ey Peygamber! De ki: "Bu kitap yaratılış sebepleri olan hayat nizamına iman edip onu yaşamak ve yaşatmak isteyenler için bir rehber, gönüllerdeki sıkıntılara ve sosyal sorunlara bir şifadır.

Allah'ın davetinden yüz çeviren, inatçı, nankörlerin kulaklarında bir ağırlık ve sağırlık vardır. Bundan dolayı da Kur'an onlara kapalı ve anlaşılmaz gelir. Sanki çok uzaktan anlaşılmaz sözlerle kendilerine sesleniliyormuş sanırlar.

45 Geçmişte Biz Musa'ya da kitap vermiştik, fakat müşrikler Kur'an hakkında olduğu gibi o kitap hakkında da bilgiden ve delilden yoksun, asılsız ithamlarda bulunmuşlardı. Şayet Rabbinizin önceden belirlenmiş bir sözü ve bir yasası olmasaydı, bunların da cezaları ertelenmez hemen azaba uğratılırlardı. İşin aslını bilmedikleri için, Kur'an hakkında ileri geri konuşup durmaktalar.

46 İyi bilin ki her kim Kur'an ile yapılmakta olan davete iman eder de ona göre yaşamayı tercih ederse, bunu kendi iyiliği için yapmış olur.

Her kim de bu davete sırt dönüp onu reddederse, o da bunu kendi zararına yapmış olur. Allah kullarına asla haksızlık etmez.

47-48 Son Saat'in ne zaman gelip de Kıyamet'in ne zaman kopacağını yalnız Allah bilir. O'nun bilgisi ve kararı olmadan ne meyve çekirdekleri kabuklarını çatlatabilir ne de bir dişi, gebe kalıp doğurabilir.

Allah, Hesap Günü müşriklere: "Benim sizin üzerinizdeki haklarıma ortak saydığınız o ilahlarınız hani şimdi neredeler?" diye soracak. Onlar da: "Şimdi itiraf ediyoruz ki onlardan hiçbiri Senin ilahlığına ortak değilmiş." diyecekler. Böylece dünya hayatlarında Allah'la birlikte ilah edindiklerinin kendilerine hiçbir yararı olmadığını anlayacaklar fakat âhirette bunu anlamış olmaları, onları hak ettikleri azaptan kurtarmayacaktır, O Gün artık azaptan kaçıp kurtulmaları mümkün değildir.

49-50 İnsan sanki hiç ölmeyecekmiş ve tekrar diriltilip dünya hayatında kendisine verilen nimetleri kullanış biçiminden hesaba çekilmeyecekmiş gibi, bıkıp usanmadan mal mülk sahibi olmak için koşuşturup durur; başına bir sıkıntı gelince de hemen ümitsizliğe kapılır.

Başına gelen sıkıntıdan Biz onu kurtarıp bolluk ve rahata kavuşturduğumuzda, hemen Bizi unutur, "Bu zaten benim hakkımdı ve sıkıntılarımdan kendi çabamla kurtuldum. Hem ben Kıyamet'in kopacağına ve Hesap Günü diye bir günün olduğuna da inanmıyorum. Öyle bir gün gelecek bile olsa, O Gün de Rabbim yine beni en güzel şekilde ödüllendirecektir." diyerek küstahça nankörlük etmeye devam eder. Hâlbuki biz Hesap Günü bu müşrik ve kâfirlerin söylediklerinin, yapıp ettiklerinin hesabını sorup hak ettikleri şiddetli azaba çarptıracağız.

51-52 İnkâr ve isyanla yaşamakta inatla direnenler, Allah'ın bahşettiği bunca nimetten yararlanmalarına rağmen Allah'a nankörlük edip O'nun davetine icabet etmek yerine bâtıl nizamlara yönelip kula kulluk ederler. Fakat ne zaman da başları dara düşse hemen Allah'a yalvarıp yakarıp dua ederek yardım istemeye başlarlar.

Sen onlara de ki: "Bu Kur'an, Allah tarafından gönderildiği halde onu yalan sayıp gerçeği örtbas etmeye çalışarak doğru yoldan uzaklaşmış olduğunuzu hiç düşünmez misiniz?"

53 Biz ilmimiz ve kudretimizin delillerini (âfakta ve enfüste), kâinatla birlikte insanların kendi bünyelerindeki yarattığımız azaları, bunların birbirleri arasındaki uyumlu işleyişleri ile de apaçık göstermekteyiz. Allah Kur'an'la sizleri fıtratınızla uyumlu bir hayatı yaşamaya davet ederken, hâlâ O'ndan şüphe mi edeceksiniz? Allah'ın şahitlik ettiği bu gerçeği zamanı gelince kavrayacaksınız fakat çok geç kalmış olacaksınız.

54 Gerçek şu ki, müşrikler Hesap Günü'nde, diriltilip Rablerinin huzuruna çıkarılacakları konusunda şüphe içindeler. Oysa Allah'ın ilmi ve kudreti sonsuzdur ve O'nun her şeye gücü yeter.

62- ŞÛRÂ SÛRESİ

Mekkî sûre olup 53 âyettir.

Şûrâ: Birlikte düşünmek, danışmak,
istişare etmek demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Hâ. Mim. Ayn. Sin. Kaf. Aziz, Hakim ve ilim sahibi Allah, senden önceki peygamberlere kendi kavminin dilindeki harflerden oluşan sözlerle vahyettiklerini sana da kavminin dili ile vahyetmektedir.

4 Göklerde ve yerde olanların yaratıcısı ve tek sahibi yüce Allah'tır.

5-7 İnsanların büyük çoğunluğunun Allah'a nankörlük edip şirk koşmaları ve asılsız iftiralarda bulunmaları sebebi ile yeryüzünde fesat çıkmış, düzen bozulmuş ve neredeyse gökyüzü çatlayıp parçalanacak duruma gelmiştir. Buna şahit olan melekler ise bir taraftan Rablerine şükredip hamd ederken bir yandan da insanlar için bağışlanma dilemekteler. Onlar bilmektedir ki, Allah çok merhametli ve tevbe edip doğruya yönelenleri bağışlayıcıdır.

Ey Peygamber! Sen insanların hayat tarzlarını seçimlerinden sorumlu vekilleri değilsin. Allah her şeyi görüp gözetmektedir. Şehirlerin anası Mekke'dekilere ve ulaşabildiği tüm insanlara geleceği kesin olan Kıyamet ve Hesap Günü'nde, davete karşı

takındıkları tavırdan dolayı yargılanacaklarını tebliğ etmekle görevlisin. Bunun için sana Kur'an'ı kavminin dili olan Arapça olarak indirmekteyiz.

Hesap Günü geldiğinde, davet edildiklerine iman edip sorumluluklarını yerine getirenler cennete girerken, yüz çevirip reddedenler hak ettikleri cehennem ateşine atılacaklar.

8-9 Şayet Allah dileseydi hepinizi tevhidi kabullenmeye ve ona uygun yaşamaya mecbur tek bir millet yapardı. Fakat O böyle yapmayıp her insana irade bahşederek doğru ile yanlış olanı bildirip tercihi kendilerine bıraktı. Allah dileyeni doğru yoluna kavuşturur; müşrik olmayı dileyen ise kendisine ne gerçek bir dost ne de bir yardımcı bulamaz. Böyleleri buna rağmen inatla Allah'la birlikte ilahlar edinerek onlardan dostluk ve yardım ummaktalar. Şüphesiz gerçek koruyucu (veli), yardımcı, dost ve ilah yalnızca Allah'tır. Ölüleri diriltecek olan da O'dur. O, dilediğini yapmaya kadirdir.

10-11 Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Kur'an ile yapılan davete karşı çıkıp hiçbir bilgiye, delile dayanmadan benimle tartıştığınız konularda hükmü verecek olan Allah'tır ve tek doğru olan da O'nun bildirdikleridir. Ben yalnızca O'na güvenip O'na yöneldim ve yalnız O'ndan yardım dilerim. Allah'tan başka gerçek ilah yoktur.

Gökleri ve yeri yaratan Allah, size de kendi cinsinizden eşler bahşedip çoğaltmakla birlikte, sizler için hayvanları da erkekli dişili yaratıp çoğaltmaktadır. Allah her şeyi bilen, her şeye güç yetiren ve her şeyi işitendir. Hiçbir şey O'na benzemez, O'nun eşi ve benzeri yoktur."

12 Göklerde ve yerde nizam kurma, yarattıklarının yaşayış ve işleyiş yasalarını belirleme, onları yönetme hakkı yalnızca Allah'a aittir. O rızkı da dilediğine bol, dilediğine sınırlı verir ve kime ne kadar vereceğini de yalnız O bilir.

13 Allah, sana vahyettiği dini (nizam ve ahlakı), geçmişte Nûh'a, İbrahim'e, Musa ve İsa'ya da din olarak bildirmişti. Siz de Kur'an ile davet olunduğunuz bu dine iman edip yaşamaya yönelin. Aranızda çekişip de bölünmeyin.

Allah merkezli hayat nizamından oluşan bu dini yaşamak müşrik ve kâfir kalmakta direnenlere çok zor gelir. Allah doğruyu arayanları kendine çeker ve doğru olanla buluşturur.

14 Önceki ümmetlere Allah'ın daveti ulaştırıldığında sırf aralarındaki kıskançlık, çekememezlik ve inatları yüzünden gerçeğe yönelmek yerine birbirlerine düştüler. Şayet Rabbinin onları cezalandırması ile ilgili önceden belirlediği bir süre olmasaydı,

haklarındaki ceza hükmü hemen uygulanırdı. Onların ardından kitaba vâris olanlar, şimdi de sana indirilen Kur'an'ın daveti konusunda şüphe içindeler.

15 Ey Peygamber! Sen insanları tevhidi kavramaya ve ona uygun yaşamaya davet et, emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Onların boş heva ve heveslerine uyma ve onlara de ki: "Ben Allah'ın tüm peygamberlerine vahyettiği âyetlerine iman ederim. Size de içinde yaşadığınız yanlışlardan kurtaracak doğruyu tebliğ etmek ve aranızda adaletle davranmakla emrolundum. Allah bizim de, sizin de Rabbinizdir. Bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınızda size aittir. Bizimle tartışıp düşmanlık etmenizin size hiçbir faydası yoktur. Allah Hesap Günü hepimizi bir araya toplayacak ve herkese yaptığının karşılığını verecektir."

16-17 Mü'minler bir yandan imanlarının gerektirdiği nizam ve ahlak üzere yaşama gayreti ile malları ve canlarıyla cihat ederken, öte yandan müşrik ve kâfirler de bu gerçeğin üstünü örtme ve Allah'ın davetini amacından saptırmanın gayreti ile mü'minlerle tartışıp durmaktalar. Bunların gerçeği örtme ve aslından saptırma çabalarının hiçbir dayanağı ve değeri yoktur. Onlar Allah'ın şiddetli azabına uğrayacaklardır.

Allah, Peygamberine vahyedip insanlara ulaştırdığı Kitabı ile yaratılış gerçeğini apaçık ortaya koymakta, doğru ile yanlışı birbirinden ayırt eden ölçü kitabını elinize vermektedir. O halde siz de onunla ölçüp biçin ve Hesap Günü'ne böylece hazırlanın. Nereden bileceksin, belki Kıyamet ve Hesap Günü çok yakındır!

18-19 Kıyamet'le birlikte Hesap Günü'ne de inanmak istemeyenler, alaycı tavırlarıyla "O Gün hemen gelsin de görelim." derler. Mü'minler ise, O Günün mutlak bir gerçek olduğuna ve geleceğine iman eder, dehşetinden ürperirler. İyi bilin ki Kıyamet ve Hesap Günü'nün geleceğine inanmayıp ileri geri konuşanlar, derin bir sapıklık içindeler. Allah buna rağmen bu kullarına da rızık verip, gerçeği kavrayıp doğruya yönelmeleri için zaman tanır. Allah çok merhametlidir, çok yüce ve güçlüdür.

20 Kim Âhiret nimetlerini elde etmek isteyerek bu konudaki sorumluluklarını yerine getirirse, onun mükâfatını kat kat artırırız. Kim de sadece dünya hayatının nimetlerini ister, onun gerektirdiklerini yerine getirirse ona da ondan bir pay veririz. Fakat onun âhiret nimetlerinden nasibi olmayacaktır.

21 Müşrikler, Allah merkezli bir hayat nizamı ile yaşamaya davet edilmelerine rağmen Allah'ın izin vermediği kendileri gibi yaratılmış olan kimselerin davetini (dini) hayat tarzı edinip böylece Allah'la birlikte başka ilahlar da edinirler. Oysa Al-

lah'tan başka hiç kimsenin insanlar üzerinde hayat nizamı belirlemeye hakkı yoktur, Allah hiç kimseye böyle bir yetki vermemiştir. Şayet Rabbinizin, bunu yapanlar ve yapmaya kalkışanların cezalarını Kıyamet Günü'ne kadar ertelemekle ilgili önceden belirlediği bir yasası olmasaydı, bunlarla da ilgili karar hemen uygulanır ve hak ettikleri azapla cezaları verilirdi. Şüphesiz âhirette onlar için daha çetin bir azap vardır.

22-23 Kıyamet Günü ile karşılaştıklarında müşriklerin, başlarına geleceklerden korkuya kapılıp tir tir titrediklerini görürsün. Nihayet korktukları başlarına gelmiştir.

Allah'ın daveti yaratılış sebepleri olan hayat nizamına iman edip, onu yaşamak ve yaşatmak uğrunda gayret edenler ise, cennet bahçelerinde Rableri tarafından en güzel ödüllere kavuşturulacaklar. İşte büyük kazanç budur.

Allah cennet içindeki eşsiz nimetlerini, işte bu kullarına müjdelemektedir. Ey Peygamber de ki: "Ben Allah adına yaptığım bu davete karşı sizden bana inanmanızdan başka hiçbir karşılık beklemiyorum."

Her kim imanına yakışan güzel bir iş yaparsa Allah da ona çok büyük lütuflarda bulunacaktır. Yanlışından tevbe edip doğru olana sarılanlara karşı Allah çok bağışlayıcıdır.

24-25 Ey Peygamber! Bunca gerçeğe rağmen müşrikler hâlâ senin için, "Uydurduğu yalanları Allah'a isnat eden bir yalancı." demeye devam ediyorlar. Hâlbuki sen Allah adına yalan söyleyen biri olsan, O senin kalbini mühürler, aklını başından alırdı.

Şüphesiz Allah indirdiği kitabın âyetleri ile bâtılı yok eder; gerçeği ortaya koyar.

O, kalplerde gizlenen niyetleri ve düşünceleri çok iyi bilir. Tevbe edip doğruya yönelenleri bağışlar; herkesin yapıp ettiklerini bilir ve hak ettikleri karşılıklarını verir.

26 Allah davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirmek için ellerinden geleni yapanların dualarını kabul eder ve hak ettiklerinden çok fazlasıyla ödüllendirir. Gerçeği inkâra kendisini şartlandırmış, inatla böyle yaşayıp hayatlarını sonlandıranları ise çok şiddetli bir azap beklemektedir.

27 Şayet Allah insanlara dünya hayatlarında rızkı bol bol verseydi yeryüzünde azgınlık, taşkınlık yapıp daha çok küstahlaşırlardı. O yüzden belli bir ölçüye göre dilediği kadar vermektedir. Çünkü Allah kullarını en iyi tanıyan en iyi bilendir; kime neyi ne kadar vereceğini O bilir ve verdiklerini kim için nerede ve nasıl kullandıklarını da görüp gözetendir.

28 Kuraklıktan dolayı insanların tamamen ümitlerini yitirdiklerinde, yağmuru

indirip rahmetini her yere yayan Allah'tır. O, merhamet ve şefkatiyle kullarını koruyup gözetir. Gerçek Rab ve ilah, şükredilmeye ve övülmeye layık olan yalnızca Allah'tır.

29 Gökleri ve yeri yaratıp yeryüzüne her türlü canlıyı yayıp, üretip çoğaltması Allah'ın ilminin ve kudretinin delillerindendir ve Allah dilediğinde bunları huzurunda toplamaya kadirdir.

30-31 Şunu iyi bilin ki başınıza gelenler, ellerinizle yaptıklarınız sebebiyledir. Bununla birlikte Allah sizi birçok musibetten de korur.

Unutmayın ki dünya hayatınızda yaptıklarınız yanınıza kalmaz. Allah her şeyden haberdardır. O'nun elinden hiç kimse kurtulamaz ve hak edene vereceği cezanın önüne geçebilecek de yoktur.

32-34 Denizlerin üzerinde dağ gibi gemilerin batmadan akıp gitmesi de Allah'ın koyduğu yasaların sonucudur. Bunlar da O'nun ilminin ve kudretinin delillerindendir.

Allah dilerse rüzgârları durdurur ve o gemileri suyun üstünde öylece hareketsiz bırakır. Bu misallerde Allah'ın kudretini kavramak isteyenlerin alacakları dersler vardır. Bunu ancak Allah'ı layıkıyla tanımak isteyenler, sabırla düşünenler ve O'nun verdiği nimetlere şükredenler anlar. Allah dilerse, gemidekileri yapıp ettikleri sebebi ile suda batırıp helak eder. Fakat çoğu zaman da, doğruya yönelmeleri için süre verip fırsatlar tanır.

35 Âyetlerimize karşı duyarsız davrananlar ve ileri geri konuşup tartışanlar, şunu çok iyi bilsinler ki kendileri için asla cezadan kurtuluş yoktur.

36-39 Ey insanlar! İyi bilin ki, size dünya hayatında verilenler, geçici zevklerden ve menfaatlerden ibarettir. İman edip salih ameller işleyenler için Rabbinizin vereceği ödüller çok daha değerli, daha güzel ve kalıcıdır.

Onlar öyle kimselerdir ki, büyük günahlardan ve hayâsızlıktan sakınır, öfkelendikleri zaman öfkelerini kontrol edip yener ve bağışlayıp affederler. Rablerinin davetine iman edip gereklerini severek yerine getirir, namazlarını dikkatle ve devamlı kılar, bütün işlerini aralarında şûra ile yürütürler, kendilerine verdiğimiz rızıktan hayır yolunda harcarlar, şirke, küfre ve zulme karşı mücadele ederlerken birbirlerine destek olurlar.

40-43 Bir kötülüğün karşılığı, o kötülüğe denk bir cezadır. Ancak kim de affeder ve barış yolunu tercih ederse, onun mükâfatı da Allah'a aittir. Bununla birlikte Allah haksızlık edenleri ve zalimleri sevmez.

Ancak zulme uğrayan kimse affetmez de haklarını almak isterse, bundan dolayı da suçlanıp sorumlu tutulmaz. Haddi aşıp zulmedenler, saldırganlık yapıp haksız yere güç kullananlar ise yaptıklarından dolayı sorumlu tutulup hak ettikleri azap ile cezalandırılacaklar.

Fakat kim de sıkıntıya göğüs gerip, uğradığı haksızlık karşısında sabırlı davranıp bağışlayıcı olursa bu da takdir edilecek erdemli ve faziletli bir davranıştır.

44-46 Allah'ın uyarılarını umursamadan zulme yönelip haddi aşanları, başkaldırıp azgınlıklarında direnenleri, Allah sapıklıkları ile baş başa bırakır. Artık böylelerine doğru yolu gösterecek kimse de olmaz ve hiç kimse de bunları Allah'ın azabından kurtaramaz. Bunlar Hesap Günü azabı gördüklerinde, "Eyvah! Acaba dünyaya tekrar dönüp de Allah'ın daveti doğruları yaşamanın bir yolu yok mu?" diye feryat edecekler.

Öğüt ve uyarılardan yüz çevirenlerin horluk, hakirlik ve zillet içinde boyunları bükük, ateşin karşısına getirildiklerinde göz ucuyla etraftan imdat dilendiklerini bir görsen.

O Gün Allah'ın davetine iman edip de gereklerini yerine getirmiş olan mü'minler, ateşi hak edenler için şöyle diyecekler, "Bugün bunlar hem kendilerini hem de arkalarından gidenleri mahvedenlerdir." Gerçek şu ki, Allah'ın davetini reddedenler ebedî azaba mahkûm olacaklar ve Allah'a karşı kendilerini koruyacak bir yardımcı da bulamayacaklardır.

Allah, inatları sebebi ile şirkten vazgeçmeyenleri sapıklıkları ile baş başa bırakır ve böyleleri için bir kurtuluş yolu da yoktur.

47-48 Ey insanlar! Geleceği kesin ve geri döndürülmesi de imkânsız olan O Kıyamet ve Hesap Günü gelmeden önce, Rabbinizin çağrısına uyun! O Gün geldiğinde ne sığınılacak bir yer bulabilir ne de yaptıklarınızı inkâr edebilirsiniz.

Ey Peygamber! Şayet insanlar bu çağrıdan yüz çevirir, umursamaz ve karşı çıkarlarsa, bil ki Biz seni onlara bekçi olarak göndermedik; sana düşen onları âyetlerimizle yaratılış sebepleri olan Allah merkezli bir hayatı yaşamaya davet etmektir.

Kendilerini inkâra şartlandırmış olanlara Biz ne zaman lütufta bulunup da nimetlerimizi ulaştırsak hemen şımarıp, kibirlenip küstahlaşırlar. Ne zaman da elleriyle yaptıkları sonunda başlarına bir musibet gelse, bu defa da nankörce isyan edip azgınlaşırlar.

49-50 Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'a aittir. O dilediğini yaratır; dilediğine kız, dilediğine erkek evlatlar bahşeder veya hem erkek hem de kız evlatlar verir; dilediğini de çocuktan mahrum eder. Allah her şeyin en doğrusunu bilen ve her şeye güç yetirendir.

51 Allah'ın hiçbir ölümlü ile doğrudan konuşması olacak şey değildir. Allah insanın kalbine doğrudan vahyederek yahut bir perde arkasından ya da bir elçi melek göndererek konuşur. Allah beşerî özelliklerden uzak, tek yüce olandır.

52-53 Ey Peygamber! Sana da insanların yaratılış sebeplerini Kur'an ile vahyettik. Oysa sen bundan önce kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Biz Kur'an'ı kullarımızdan dileyeni doğru olana ulaştırmak üzere, ışık kaynağı bir nur kıldık. Şüphesiz sen de insanları onunla doğru yolda yaşamaya çağıracaksın. O ilâhî nizam, göklerde ve yerde ne varsa hepsini yaratan ve onların gerçek sahibi olan Rabbinizin yoludur. Gerçek şu ki, bütün işler sonunda Allah'a döner. Her şey Allah'ın bilgisi ve iradesi dahilinde olup biter.

63- ZUHRUF SÛRESİ

Mekkî sûre olup 89 âyettir.

Zuhruf: Altın, mücevher,
ziynet eşyası demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Hâ. Mim. Yaratılışınızın sebebini ve nasıl yaşamanız gerektiğini, size kendi dilinizin sesleri ile apaçık bildiren Kur'an âyetleri üzerinde düşünün.

Bu Kur'an katımızda bulunan ana kitapta kayıtlıdır ve asla bir beşer sözü değildir. Hayatınızla ilgili en doğru hükümleri (yasaları) tebliğ için indirilmiştir.

5-9 Ey yaratılış sebeplerini inkâr edenler! Siz davet edildiğiniz hayat nizamına sırt dönen, sınır tanımayan azgın bir toplumsunuz diye gerçekleri size bildirmekten vaz mı geçelim? Biz sizden önceki toplumlara da peygamberler gönderip Allah'ın davetini onlara da ilettik fakat birçoğu da sizin gibi peygamberlerine inanmayıp alay ederek yalancı saydılar. Onlar sizden çok daha güçlü toplumlar olmalarına rağmen, bu tutumları sebebi ile azabımızla yakalayıp helak ettik ve hepsinden geriye ibret alınması gereken hikâyeleri kaldı.

Size olduğu gibi o müşriklere de gökleri, yeri ve içindekileri kim yarattı diye sorsan, onlar da "Elbette ki her şeyi bilen, üstün kudret sahibi Allah yarattı." derlerdi.

10 Yeryüzünü sizin rahat yaşamanız için bir döşek gibi yayıp nimetlerle donatan, üzerinde rahatça gidip gelmeniz için dağlar arasında yollar yaratan Allah'tır.

11 Gökten yağmuru belli bir ölçüye göre indiren Allah, bununla kupkuru ölü toprağı nasıl canlandırıyorsa, sizleri de öldükten sonra işte böyle diriltecektir.

12-14 Bütün canlıları çift çift yaratan, hayvanları emrinize amade kılan, denizlere koyduğu yasalarla sizi ve yüklerinizi gemilerle taşıtan Allah'ın nimetlerini düşünün ve Rabbinize şöyle dua edin: "Bütün bunları bizim istifademize sunan Allah'a hamdolsun. O yüce Rabbimiz, bunları bize lütfetmeseydi, bizler elde etmeye asla güç yetiremezdik. Şüphesiz sonunda hepimiz O'na döneceğiz."

15-18 Allah'ı layıkıyla tanımayan, tanımak da istemeyen bir kısım insanlar, Allah'ın kullarını O'ndan bir parçaymış gibi görüp göstermeye çalışan, Allah'a iftira atıp cehaletlerini ortaya koyan nankörlerdir.

Allah yaratmış olduğu kullarından kız çocuklarını kendisi evlat edinip de erkekleri size mi bıraktı? Hâlbuki bu müşriklerden birine bir kız çocuğunun doğumu müjdelense, öfkeden yüzü kapkara kesilir; hüzünlenip, "Eyvah! Süs püs içinde yaşamaktan başka bir işe yaramayan bir çocuğum oldu." diye kendi kendine kahırlanıp dururdu.

19-25 Bu müşrikler, Rahman'ın kulları olan meleklerin dişi yaratıklar olduklarını iddia ediyorlar. Meleklerin yaratılmasına şahit mi oldular ki böyle saçma iddiada bulunuyorlar? Onlar, kayda geçen bu iddiaları sebebiyle Hesap Günü hak ettikleri azap ile cezalandırılacaklar.

Bir de kalkmış, "Rahman dilemeseydi biz onları Allah'a ortak koşup ilahlar edinmezdik." diyorlar. Onlar bu söylediklerini doğrulayan hiçbir bilgi ve delile de sahip değiller. Zaten aslı olmayan böyle bir şeyin hiçbir değeri de yoktur.

Yoksa Biz onlara Kur'an'dan önce başka bir kitap vermişiz de onda böyle bir bilgiye mi rastlamışlar, iddialarını ona mı dayandırıyorlar? Hayır, ne böyle bir kitap ne de böyle bir bilgi asla mevcut değil, bilip söyledikleri tek şey "Biz atalarımızı böyle inanıyor ve buna göre yaşarken gördük. Biz de onların izini, yolunu takip edeceğiz doğru olanında bu olduğuna inanıyoruz." demeleridir.

İşte bu hep böyle olmuştur. Senden önce peygamber gönderdiğimiz toplumların refah içinde, şımarmış haz peşinde koşanları ve yöneticileri de tıpkı bu günün müşrikleri gibi, "Biz atalarımızın kurduğu ve uyduğu dini (nizam ve inanç sistemlerini) benimseyip onların izinden gitmekteyiz." demişlerdir.

Peygamberleri de onlara: "Peki ya ben sizleri atalarınızın nizam ve inanç sisteminden daha doğru olanı yaşamaya davet için gelmişsem, siz yine de atalarınızın şirk nizamları ile yaşamaya devam mı edeceksiniz?" demelerine karşılık müşrikler de peygamberlerine, "Biz senin davet ettiğin hayat tarzını kabul etmiyoruz." demişlerdi.

Bunun üzerine Biz de onları layık oldukları azapla cezalandırdık. Peygamberlerin Allah adına davetine karşı çıkıp, yalan sayıp, reddedenlerin akıbetlerine bir bakın da intikamımızın nasıl olduğunu görün.

26-29 Vaktiyle İbrahim de babasına ve kavmine şöyle demişti: "Ben sizlerin ve izinden gittiğiniz atalarınızın ilahlarına asla değer verip, itaat edip tapınmam. Ben yalnızca beni de sizi de yaratan Allah'a itaat ederek O'nu ilah edinir, O'nun davetine iman edip yönelirim. Çünkü tek doğru yol, Rabbimin daveti olan yoldur."

İbrahim bu sözlerini miras olarak kendinden sonra doğru yolu arayanlar için, en temel ilkeler olarak bıraktı. Lakin insanların birçoğu İbrahim'in uyarı niteliğindeki bu öğüdüne rağmen, ibret alıp ders çıkarmazlar. Buna rağmen Allah kendisine nankörlük eden insanları, dünya nimetlerinden yararlandırır ve onları yaratılış amaçlarını tebliğ eden bir elçi ve kitap göndermeden sorumlu tutmaz.

30-31 Müşrikler kendilerine yaratılış sebeplerini açıklayıp, sınırlarını Allah'ın belirlediği bir nizam ve ahlak ile yaşamaya davet eden Peygamber'e, "Bunlar bizi büyülemek için söylenen büyücü sözleridir. Bizim bu sözlerin büyüsüne kapılıp atalarımızdan beri devam eden hayat tarzımızı terk etmemizi istiyorsun, bu yüzden senin davetini kesinlikle reddediyoruz." demeye başladılar ve ardından da dediler ki: "Madem Allah, bizden bunu istiyordu da, neden Kur'an'ı içimizden bu iki şehrin en varlıklı ileri gelenlerine değil de sana vahyetti?"

32 Rabbiniz peygamberlik rahmetini kime nasip edeceğini, kimin buna layık olduğunu onlara mı soracaktı? Rabbinizin nimetlerini onlar mı pay edip, dağıtıyorlar?

Hayır, kime neyi ne kadar nasip edeceğini en iyi bilen Allah'tır. Dünya hayatınızdaki rızkınızı da aranızda paylaştıran ve birbirinize işlerinizi gördürebilmeniz için kiminizi kiminize kabiliyetleriniz bakımından üstün kılan da Allah'tır. Şunu iyi bilin ki peygamberlerin Allah adına sizi davet ettiği nizam, dünya hayatında biriktirilen her türlü mal mülkten daha hayırlıdır.

33-35 Şayet insanlar, kendilerine verilecek nimetlerin bolluğu sebebi ile azgınlaşıp, haddi aşıp, müşrik ve kâfir tek bir toplum haline gelmeyecek olsaydı,

evlerinin tavanlarını ve merdivenlerini gümüşten yapardık; dahası evlerinin kapılarını ve oturup yaslandıkları koltuklarını da gümüşten yapar, altın ve mücevhere boğardık. Fakat bunların hepsi de dünya hayatının geçici hazlarından, güzelliklerinden ibarettir, Rabbinizin katındaki âhiret yurdunun cennet nimetleri ise çok daha güzel, hayırlı ve kalıcıdır. Bu nimetler Allah'ın rızasına uygun yaşamak uğrunda ellerinden gelen çabayı gösteren mü'minler için hazırlanmıştır.

36-39 Her kim de Allah'ın kitabından yüz çevirirse, Allah o kimseye şeytanı ve şeytan tabiatlı kimseleri musallat eder. Böylece onlar da şeytanın dostu olup çıkarlar. Şeytanlar onları kula kulluk ettirirler, onlar da kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar. Sonunda Hesap Günü Allah'ın karşısına çıkarıldıklarında ise şeytanlaşmış kimseyi dost edinenler, ona "Keşke seninle aramızda doğu ile batı kadar uzaklıklar olsaydı, meğer senin arkadaşın, dostun olup peşine takılıp yolundan gitmek ne kötü bir şeymiş." diyecekler. Allah da O Gün ikisine birden: "Gerçeği bu gün kabul etmiş olmanızın artık size hiçbir faydası yoktur. Çünkü siz, verilen zamana ve nimetlere rağmen Rabbinize sırt dönüp nankörlük ederek kendinize zulmettiniz. Böylece hak ettiğiniz cehennem azabını çekin bakalım." diyecek.

40-44 Ey Peygamber! Sen gerçeği duymak istemeyene duyuramaz; görmek istemeyene de gösteremezsin. Sen, müşrik ve kâfir kalmak için inatla direneni asla doğru yola getiremezsin.

Biz senin dünya hayatına son verip, onların içinden çekip alsak da almasak da onları mutlaka hak ettikleri azaba çarptırır ve intikam alırız.

Sen, sana vahyolunan Kur'an'ın davetine sımsıkı sarıl. Çünkü ancak böylece doğru yolda olabilirsin. Kur'an *(zikir)* ile davet edilen hayat, senin ve kavmin için bir hatırlatma, şeref, itibar ve güç kaynağıdır. İyi bilin ki günü gelince hepiniz buna uyup uymadığınızdan dolayı hesaba çekileceksiniz.

45 Ey Peygamber! Senden önce kendilerine peygamberler gönderdiklerimizin takipçisi olanlara bir sor bakalım, Rahman olan Allah'tan başkasına ilahlık yakıştırılıp davetine uyulmasına izin vermiş miyiz?

46-56 Vaktiyle Musa'yı da apaçık âyetlerimiz ve mucizelerle birlikte, Firavun ve kavmine göndermiştik. Musa onlara gidip, "Ben âlemlerin Rabbinin elçisiyim." demişti. Fakat onlar peygamberliğinin delili olan mucizeleri de görmelerine rağmen, Musa'ya inanmayıp onunla alay ettiler. Bunun üzerine belki düşünür, gerçeği görür anlarlar diye birbirinden daha güçlü ve etkili mucizelerle Musa'yı destekledik.

Firavun ve kavmini bu mucizelerle uyardık fakat onlar karşılaştıkları her mucize ve musibetten sonra Musa'ya gelip, "Ey yüce insan ve ey büyük sihirbaz! Rabbinin sana lütfettiği peygamberlik hatırına, O'na dua et de bizi bu musibetlerden kurtarsın. Biz artık senin davet ettiğin o yolda yürüyeceğiz." dediler. Ne zaman Biz de onları başlarına gelen uyarıcı musibetlerden kurtardıysak hemen sözlerinden döndüler.

Bunun üzerine Firavun kavmine dönüp şöyle demeye başladı: "Ey kavmim! Mısır ülkesinin hükümranlığı bana ait değil mi, şu ayaklarımın altında akıp giden nehir benim değil mi? Benim bu muhteşem kudret ve saltanatı mı görmüyor musunuz? Ben bu Musa denen, güçsüz ve zavallı adamdan daha güçlü efendiniz değil miyim? Hem bir baksanız ya, ne demek istediği ve amacının ne olduğu bile belli değil, şimdi onunla ben bir miyim? Musa gerçekten peygamber olarak görevlendirilmiş ise boynunda altın gerdanlıkları, kollarında altın bilezikleri ve yanında ona yardımcı meleklerle, ihtişamlı ve güçlü olarak karşımıza çıkması gerekmez miydi?" Firavun bu sözleri ile zaten yozlaşmaya müşrik, kâfir ve nankör olmaya yatkın olan kavmini etkisi altına aldı ve onlar da Firavun'a boyun eğip ona kulluk etmeye devam ettiler. Böylece Bize sırtlarını dönüp de gazabımızı üzerlerine çekince, hak ettikleri azaba çarptırıp hepsini suda boğduk ve onları Allah'la birlikte başkalarını da Rab ve ilah edinenler için kötü bir örnek olmak üzere gelecek nesillere ibretlik kıldık.

57-58 Hıristiyanların Meryem oğlu İsa ile ilgili yanlış ve bozuk inançları ne zaman ortaya gelse, Hıristiyan olmayan müşrikler, hemen kendi saçma inançlarının onlardan daha doğru olduğunu iddia ederek şöyle demeye başlarlar: "Ey Muhammed! Söyle bakalım, Allah'ın yanında bizim ilahlarımız mı yoksa Hıristiyanların ilah edindikleri İsa mı daha üstün?" Onların, "Sözlerinin asıl amacı muhalefet edip tartışma çıkarmaktır. Çünkü onlar körü körüne hiçbir bilgiye dayanmadan, her şeye itiraz eden bir gruptur."

59 İsa'ya gelince, o da kendisine peygamberlik bahşettiğimiz ve İsrailoğullarına gönderdiğimiz örnek bir kulumuzdu.

60 Şayet Biz dileseydik melekleri yeryüzünün sakinleri yapar ve böylece sizin yerinize onları geçirirdik.

61 Şüphesiz Kur'an Son Saat'in gelip Kıyamet'in gerçekleşeceğini bildiren bir kitaptır. Sakın Kıyamet ve beraberinde gerçekleşecek olan Hesap Günü'nü aklınızdan çıkarmayın. Allah adına yapılmakta olan davete uyun ve böylece doğru yola girin.

Şeytan ve onun takipçileri, sizi doğru yoldan alıkoymasın! Onlara yönelip ellerine bu fırsatı vermeyin ve iyi bilin ki şeytan sizin apaçık düşmanınızdır.

62-64 İsa da kavmine peygamberliğinin apaçık delilleri ile gelip şöyle demişti: "Ey kavmim! Ben sizi şirk, küfür ve zulme dayalı nizamınızdan kurtarıp yaratılışınızın sebebi olan hayatı yaşamaya davet için görevlendirildim. Ayrıca üzerinde hep tartışıp doğruluğunda anlaşamadığınız konuları da çözmeye geldim. Sizi yaratan Allah'a karşı sorumluluklarınızın olduğunu düşünün ve benim Allah adına yapmakta olduğum davetime uyun! Unutmayın ki, Allah benim de sizin de Rabbimizdir. O'nu layıkıyla tanıyıp yalnız O'nu ilah edinin, yalnız O'na itaat ve ibadet edin! Uyulması gereken tek yol, O'nun davet ettiği nizam ve ahlak yoludur."

65-71 İsa'nın ölümünden sonra onlar da, İsa'nın Allah adına yaptığı davete uymak yerine, onun hakkında görüş ayrılıkları sebebi ile bölünüp hiziplere ayrılarak doğru olandan uzaklaştılar. Kıyamet Günü vay o şirke, küfre sapan zalimlerin haline.

Onlar, kendilerine yapılan bunca uyarı ve öğüde rağmen, Allah'a yönelmek için Son Saat'in ansızın başlarına gelmesini mi bekliyorlar?

Kıyamet Günü dünya hayatlarında iken birbirlerinin can dostu olan müşrikler, birbirlerini suçlayıp düşman olacaklar. Öte yandan Allah'ın davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirenler ise, dünyada olduğu gibi o gün de birbirlerinin dostları olacaklar ve Allah onlara şöyle buyuracak: "Ey mü'min kullarım! Bugün sizin için hiçbir korku, endişe ve üzüntü yoktur. Sizler dünya hayatınızda Allah'ın rızasına uygun bir hayat yaşamak uğrunda gösterdiğiniz gayrete karşılık, sizin gibi iman etmiş eşlerinizle birlikte, sevinç ve mutluluk içinde nimetler yurdu cennetime girin." Size orada altın tepsilerde, kâseler içinde tertemiz, güzel içecekler sunulacak, canınızın çektiği her şeyi bulacak ve orada ebediyen kalacaksınız.

72-73 Ey mü'minler! İşte Allah'ın davetine iman edip uymanızın karşılığı mükâfatınız bunlar olacaktır.

74-80 Kur'an ile yapılan daveti yalan sayanlar ise, kendilerini yaratıp bunca nimetlerle donatan Allah'a karşı nankörlük etmeleri sebebi ile sürekli kalmak üzere cehenneme girecekler ve azap onlardan hiç hafifletilmeyecek, çaresiz ve ümitsiz bir biçimde orada kıvranıp duracaklar.

Biz böyle bir ceza vermekle onlara zulmetmiş değiliz. Asıl onlar Allah'a nankörlük edip hakikate sırt dönerek kendi kendilerine zulmedip azabı hak ettiler.

O hak ettikleri azabı çekerken, cehennemin görevlilerine şöyle seslenecekler, "Ey malik! Ne olur Rabbine söyle, bizim canımızı alsın da bu ateşin azabından kurtulalım." Görevli de onlara şöyle cevap verecek: "Bu azaptan kurtulmanızın çaresi yok, sizler bunu hak ettiniz ve hak ettiğinizi de çekmeye mecbursunuz."

Allah da onlara şöyle buyuracak: "Dünya hayatınızda, size yaratılışınızın sebebini ve nasıl yaşamanız gerektiğini, peygamberler ve kitaplarla bildirmiş, buna göre yaşamaya davet etmiştik. Davete uymamanız halinde bu günlerle karşılaşacağınız konusunda da uyarmıştık. Fakat sizler umursamayıp, yüz çevirip nefret ettiniz."

Böyleleri gerçeği bildirme, dünyada ve âhirette de hüküm koyma ve hükmetme yetkisinin Allah'a ait olduğunu kabul etmemiş, yapıp ettiklerinin de yanlarına kalacağını sanmışlardı. Oysa Biz onların yapıp ettiklerini de, gizlemeye çalıştıklarını da işitir ve biliriz, üstelik görevli elçilerimiz her yapılanı kayıt altına almaktalar.

81 Bir kısım müşrikler, İsa Allah'ın oğludur derken, bir kısım müşrikler de melekler Allah'ın kızlarıdır diyerek Allah'a çocuk isnat ediyorlar. Ey Peygamber! Sen böylelerine de ki: "Bu söylediklerinizi asla doğru değil. Allah'ın ne bir eşe ne de çocuk edinmeye ihtiyacı yoktur. O, yarattıklarının hiç birine benzemez ve ben yalnız O'nu Rab ve ilah olarak tanıyanların öncüsüyüm. Elbette ki Allah, sizin yakıştırdıklarınızdan münezzehtir. Onun bir çocuğu olsa, ona ilk itaat eden ben olurdum."

82 Allah göklerin, yerin ve arasında olanların yaratıcısı, Rabbi ve ilahıdır; hükümranlık da yalnız O'na aittir.

83-85 Ey Peygamber! Artık günahlarından vazgeçmeyen cahilleri bilgiye dayalı olmayan, asılsız inanç ve iddiaları ile baş başa bırak. Boş laflarla Kıyamet Günü'ne kadar bataklıklarında oyalanıp dursunlar. Onlar ancak O Gün Allah'ı layıkıyla kavrayacak ve davet edildikleri inanç sistemi ile hayat tarzının ne kadar gerçek olduğunu görüp anlayacaklar.

Allah her şeyin en doğrusunu bilen ve bildirendir. Yarattıklarını kurduğu nizam ve koyduğu yasalarla yönetme hakkı yalnız O'na aittir, sonunda bütün insanlar hesap vermek üzere O'nun huzurunda toplanacaklar.

86 Müşriklerin Allah'la beraber ilah edindikleri kimseler, onlara asla şefaat edemezler. Ancak yalnız Allah'ı ilah edinip de O'nun davetine iman edenler, Allah'ın izin verdiği sınırlar içinde dünyada insanlara şefaat (yardım) edebilirler.

87 Dünya hayatlarında Allah'la birlikte başka Rab ve ilah edinenlere: "Sizi kim yarattı." diye sorsan hiç tereddüt etmeden, "Elbette ki Allah yarattı." derler. O halde bunu bile bile niçin O'nun davetinden yüz çevirip de, kendileri gibi yaratılmış insanların peşlerine düşüyorlar?

88 Müşriklerin bu nankörlükleri ve inatla Allah'ın davetinden yüz çevirmeleri sebebi ile Peygamber üzülerek "Ya Rab! Bunlar doğru olana yönelmeyecekler." diyerek şikâyet etmektedir.

89 Ey Peygamber! Sen onların söyleyip durduklarına ve yaptıklarına sabırla diren ve aldırış da etme. "Selam olsun size." diyerek kendi hallerine bırak, bataklıklarında oyalanıp dursunlar. Nasıl olsa günü geldiğinde gerçeği görüp anlayacaklar, fakat iş işten çoktan geçmiş olacak. Artık anlamış olmalarının da onlara hiçbir yararı olmayacak.

64- DUHÂN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 59 âyettir.

Duhân: Duman demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-6 Hâ Mim. Doğru ile yanlışı birbirinden ayırt eden ve gerçekleri apaçık ortaya koyan bu Kur'an'a yemin olsun ki, Biz onu sizin dilinizin kelimelerini oluşturan harflerle katımızdan bir emirle indirmekteyiz. Kur'an'ın indirilmeye başlandığı o gece, insanların yaratılış sebepleri ve ona uygun hayat nizamlarının tekrar hatırlatılmaya başlandığı kutlu bir gecedir.

İnsanları yarattığımızdan beri peygamberlerle kitaplar göndererek, onları yaratılışlarının sebebi olan doğru yola uymaya çağırıyoruz. Şüphesiz Allah her şeyin en doğrusunu bilen ve her şeyi işitendir.

7-14 Allah göklerin, yerin ve arasında olanların yaratıcısı, Rabbi ve ilahıdır. İşte kesin gerçek budur. Hayatı veren de sona erdiren de O'dur ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Atalarınızın da sizin de Rabbiniz Allah'tır.

Fakat müşrikler, "Bizi de kâinatı da yaratan Allah'tır." demelerine rağmen, yalnız Allah'ı rab ve ilah edinmek hususunda şüphe içinde bocalayıp durmaktalar.

Onlar gerçeği kabullenmek ve davet edildikleri doğruya iman etmek için, Son Saat'in gelip de gökyüzünün dumanla kaplanacağı günü mü bekliyorlar? O duman

bütün insanları kuşatıp saracak ve O Gün müşrikler: "Ey Rabbimiz bizi bu acıklı azaptan kurtar; çünkü artık biz de uyarılıp davet edildiğimize iman ediyoruz." diyerek yalvaracaklar fakat çok geç kalmış olacaklar. Daha önce Peygamber'in ve Kitabın uyarısını dikkate almayıp inanmamışlar, Peygamber'e de "O, başkalarının kendine öğrettiklerini bize tekrarlayan delinin biridir." demişlerdi.

15-16 Ey müşrikler! Biz bir müddet üzerinizden azabı kaldırsak, siz hemen yine eski saplantılarınıza dönersiniz.

Müşrikler, Kıyamet'in ardından Hesap Günü hak ettikleri cehennem azabına çarptırılacaklar ve layık olduklarına kavuşturulacaklar. Allah böylece müşriklerden intikamını alacaktır.

17-21 Biz, daha önce de Firavun ve kavmine peygamber gönderip onları da sizi uyardıklarımızla uyarmıştık. Allah'ın peygamberi o değerli elçi, onlara şöyle demişti: "Ey Allah'ın kulları! Allah adına yaptığım davete uymak için bana tabi olun, beni izleyin. Ben sizin için örnek alınması gereken, güvenilir bir elçiyim. Allah'a karşı büyüklük taslayıp kibirlenerek davetinden yüz çevirmeyin. Size Peygamber olduğumu gösteren apaçık delillerle geldim fakat beni yalancılık ve sihirbazlıkla suçlayıp öldürmekle tehdit ettiniz. Sizin asılsız suçlamalarınızdan ve tehditlerinizden, benim de sizin de Rabbimiz olan Allah'a sığınırım. Eğer bana inanmıyorsanız bari yolumdan çekilin, İsrailoğullarının benimle gelmesine engel olmayın".

22-24 Firavun ve kavmi Musa'nın öğüt ve uyarılarını kabul etmeyip inatla reddetmeye devam edince, Musa da Rabbine şöyle dua etti: "Rabbim bunlar gerçeği inkâra şartlanmış bir toplum, bunlara karşı bizlere yardım et."

Rabbi de Musa'ya: "Ey Musa! Sen, seninle birlikte gelmek isteyenleri geceleyin oradan çıkar. Ama bilesiniz ki takip edileceksiniz, deniz yarılıp da siz karşıya geçtiğinizde, o yoldan arkanızdan gelip yetişmek isteyen Firavun ve ordusu suya gark olup boğulacaklar."

25-29 Suda boğularak helak olan Firavun ve adamları geride has bahçeler, çeşmeler, ekin tarlaları ve görkemli barınaklar bırakarak yok olup gittiler, sonra da onların geride bıraktıklarına başka bir toplumu mirasçı kıldık.

Helak olan o kavme ne gökte ne de yerde ağlayan olmadı. O Güne kadar tanınmış olan süreden başka süre de tanınmadı, çünkü bu cezayı çoktan hak etmişlerdi.

30-31 Böylece Biz İsrailoğullarını Firavun'un zulmünden kurtardık. Şüphesiz Firavun had, hudut tanımayan bir zorba idi.

32-33 Biz İsrailoğullarına geçmişte art arda peygamber ve kitaplar gönderip diğer milletlerden üstün kıldık. Her biri imtihan vesilesi olan nimetler ve apaçık mucizeler ihsan ettik.

34-37 Geçmişte olduğu gibi bu günün müşrikleri de, diyorlar ki: "Biz öldükten sonra tekrar diriltilip hesaba çekileceğimize inanmıyoruz. Şayet bu iddianızda haklı iseniz bizden önce ölmüş olan atalarımız diriltilsin de görelim."

Biz yeniden diriltilip de hesaba çekilmeyi kabul etmeyen, bu konudaki öğüt ve uyarılarımızı umursamayan birçok toplumu helak ettiğimiz gibi, kendilerini çok güçlü görüp kibirlenerek âhireti inkâr eden Tubba halkını da helak ettik. Şimdi bu müşrikler de onlar gibi kibirlenerek Allah'ın sözünü yerine getirmeyeceğini mi sanıyorlar?

38-42 Biz gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri boş yere, oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık. Fakat insanların çoğu niçin yaratılmış olduğunu düşünüp de, sorumluluklarıyla karşılaşmak, gereklerini yerine getirerek yaşamak istemiyorlar.

Gerçek şu ki, insan Hesap Günü davet edildiği yaratılış sebebi olan hayat nizamını yaşamak uğrunda neler yaptığından hesaba çekilecek ve davet olundukları doğruya iman edenlerle, onu reddedip müşrik olanlar birbirlerinden ayırt edilecekler.

O Gün hiç kimsenin, ne dostuna ne de bir yakınına hiçbir faydası dokunmaz. Allah'a gönülden iman edip imanlarının gerektirdiği şekilde yaşamış olanlar, Allah'ın şefkat ve merhametine nail olup ödüllendirilecekler. Allah mü'minlere karşı çok şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır.

43-50 Allah'ın davetinden yüz çevirip Hesap Günü'ne de inanmayan ve cehennemi hak eden müşrik ve kâfirlerin cehennemdeki yiyecekleri zakkum ağacının meyveleri olacak. Onun posası midelerinde tıpkı erimiş maden tortusu gibi fokur fokur kaynayacak; bununla birlikte başlarından aşağı kaynar sular dökülecek ve cehennem melekleri onları aldıkları emir gereği cehennemin harlı ateşinin ortasına atacaklar. Sonra da onlara şöyle seslenilecek: "Hani siz kendinizi çok güçlü ve değerli zannedip kibirlenerek, diriltilip hesap vermeyi inkâr ediyordunuz ya? İşte o inkâr ettiğiniz gün bu gündür."

51-57 Şirkten ve küfürden uzak durarak Allah'a karşı sorumluluklarını bilinçle yerine getirenler ise en güvenli yer ve en güzel makam olan cennet bahçelerinde pınar başlarında, ince atlastan altın sırmalı elbiseler içinde, birbirleriyle sohbet edecekler. İşte cennettekiler de bu durumda olacaklar. Biz onlara ayrıca olağanüstü

güzellikte iri gözlü eşler de ihsan edeceğiz ve orada canlarının istediği her türlü meyve ve yiyecekler de bulacaklar.

Cennette, dünyada iken tattıkları ölümden başka ölüm de tatmayacaklar. Böylece Allah onları cehennem azabından koruyup ödüllendirmiş olacaktır. Bu en büyük mutluluk, büyük bir lütuftur.

58-59 Ey Peygamber! Biz bu Kur'an'ı konuşup anlaştığınız, yazıştığınız dilde kolayca anlaşılsın, üzerinde düşünülsün diye indirdik.

Sen Kur'an ile davetine devam et ve sabırla işin sonunu bekle. Herkes sonunda hak ettiği ile karşılaşacak.

65- CÂSİYE SÛRESİ

Mekkî sûre olup 37 âyettir.

Câsiye: Diz çöken demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Hâ. Mim. Bu ilahi kitap, kâinatı ve içinde olanları yaratan, nizamlarını kurup yaşatan, üstün ilim ve kudret sahibi Allah'tan indirilmektedir.

3-5 Şüphesiz göklerde ve yerde, Allah'ın sınırsız kudretini gösteren nice deliller vardır. Bunları ancak Allah'ı layıkıyla kavramak, yaratılış sebebini, bilmek isteyenler görüp, düşünürler. Gerçek şu ki, gerek insanın yaratılışında, gerekse üzerinde yaşadığınız yeryüzünde, Allah'ın yaratıp yaydıklarında, aklını kullanıp da üzerinde düşünen herkes için ibret alınacak mesajlar vardır.

Gece ile gündüzün birbirini izlemesinde, gökten yağmuru indirip onunla ölü toprağı diriltip size rızıklar bahşetmesinde, rüzgârları hep bir sebebe dayalı rahmeti gereği değişik yönlere doğru estirmesinde, mükemmel bir nizamın olduğunu aklını kullananlar apaçık görürler.

6-10 Bunlar, Allah'ın bildirdiği âyetleridir. Allah bu âyetleri ile yarattıkları için kurduğu mükemmel nizamını gösterip, sizleri de sınırlarını Allah'ın belirlediği bir nizam ve ahlak ile yaşamaya çağırmaktadır. Bu âyetlerden başka hangi hadise (söze) inanacaksınız?

İnsanlar Allah'ın yarattığı her türlü nimetlerden istifade edip yaşarken, Allah'ın âyetlerine kulak tıkayıp başka sözlere mi kulak verecekler? Yazıklar olsun bu gerçeklerden yüz çevirerek, Allah'a nankörlük edip kendini aldatanlara.

Böyleleri kendilerine Allah'ın daveti ulaşmasına rağmen küstahlaşıp, böbürlenerek sanki hiç işitmemiş gibi O'na sırtlarını dönerek yaşamaya devam ederler. Sen onlara çetin bir azapla cezalandırılacaklarını haber ver, çünkü onlar Allah'ın âyetlerini küçümseyip alay konusu ederek, ondan uzaklaştılar. Hesap Günü cehennemin önüne getirildiklerinde, ne dünyada kazandıkları malın mülkün ne de Allah'la birlikte ilah edindikleri kimselerin onlara hiçbir yardımı dokunmayacaktır. Bu kimseler O Gün hak ettikleri korkunç azaba çarptırılacaklar.

11 Bu Kur'an insanlara yaratılış sebeplerini açıklayan ve buna göre yaşamak isteyenlere rehberlik eden ilahi bir kitaptır. Cehennem ateşi Kur'an ile yapılan davetten yüz çevirenleri beklemektedir.

12-13 Denize koyduğu yasalarla gemileri yüzdürüp sizin faydanıza sunan da Allah'tır. Sizden beklenen ise, O'nun bahşettiği nimetlere şükredip davetine icabet etmektir. Allah göklerde ve yerde yarattıklarının hepsini, sizin yararlanmanız için cömertçe önünüze sermiştir. Aklını kullanıp da düşünenler bu gerçeği görür ve Allah'a karşı sorumluluklarının bilincine ulaşırlar.

14-15 Ey Peygamber! Mü'minlere söyle, "Son Saat'in, Kıyamet ve Hesap Gününün geleceğine inanmayanların yaptıkları eziyetlere şimdilik sabırla direnşin, onlardan uzak durmaya çalışsınlar. Allah her insanın yaptıklarının hesabını soracaktır."

Kim, Allah'ın davetine icabet eder salih amel işlerse kendi yararına olur; her kim de ondan yüz çevirirse bu kendi zararınadır. Sonunda bütün insanlar Allah'ın davetine karşı tutumlarından hesaba çekilecekler.

16-17 Biz sizlere olduğu gibi, geçmişte de İsrailoğullarına peygamber ve kitap gönderip Allah'ın hükümlerini hayata uygulama gücü bahşettik, temiz ve helal rızıklar ikram ettik. Kendi zamanlarındaki toplumlardan da üstün bir konuma getirdik. Fakat apaçık bilgilere rağmen bir müddet sonra kibirlenmeleri ve aralarındaki kıskançlıkları sebebi ile gerçeğe uymak yerine farklı farklı hiziplere bölünüp doğru yoldan ayrıldılar. Şüphesiz Rabbin onların bu tutumlarının hesabını sorup hak ettikleri cezalarını verecektir.

18-19 Ey Muhammed! Biz, sana da tüm insanların yaratılış sebeplerini ve ona uygun yaşanması gereken dinin yasalarını (hayat nizamını) açıklayan Kur'an'ı vahyettik. Sen de vahyettiklerimize uy ve insanları da buna uymaya davet et. Sakın daveti kabul etmek istemeyen, Rabbini ve kendini layıkıyla bilmeyenlerin heva ve heveslerine meyletme. Onlara meyledenleri Allah'ın azabından hiç kimse kurtaramaz. Ancak böyleleri birbirlerinin velisidir. Allah ise takva sahiplerinin dostudur.

20 Bu Kur'an, insanların yolunu, gönlünü, aklını aydınlatıp nurlandıran, sorunlarını en sağlıklı çözüme kavuşturan, dünya ve âhiret mutluluğuna ulaştıran hidayet ve rahmet kaynağıdır. Bunu ancak yaratılış sebebini bilmek ve yürekten ona uygun yaşamak isteyenler anlar.

21 Kur'an ile yapılan davetten yüz çevirenlerle Allah'ın davetine iman edip de O'nun belirlediği sınırlar içerisinde yaşayanlar hiç bir olur mu? İkisini bir tutacağımızı sananlar yanılıyor, yanlış hesap yapıyorlar.

22 Allah, göklerle yeri ve içindekileri boş yere değil; yalnızca kendisinin Rab ve ilah olduğuna iman edilerek Allah merkezli bir hayat yaşanılsın diye yarattı. Sonunda herkes Allah'ın huzurunda toplanıp yaratılış amacına uygun yaşayıp yaşamadığından hesaba çekilip layık olduğu karşılığı görecektir.

23 Kendi heva ve hevesini ilah edinip bunu da inatla savunanların Allah kalplerini ve kulaklarını mühürler; gözlerini perdeleyip sapıklıkları içinde kendi hallerine bırakır. İnsanın kendini bu duruma düşürmesine ne demeli? Hâlbuki insana Allah'tan başka kim doğru yolu gösterebilir ki?

24-26 Allah'ın davetini reddetmeyi tabiatları haline getirip buna kendilerini şartlandırmış olanlar, bir de kalkıp şöyle diyorlar: "Hayat bu dünyada yaşadığımızdan ibarettir; doğar, yaşar ve ölürüz. Bizi sadece zaman öldürüp yok eder, öldükten sonra tekrar diriltilecek de değiliz." Onlar bu söylediklerini çevrelerinde olup bitenlere bakıp, akıllarını kullanıp, düşünüp de söylemiyorlar; sadece zanna dayalı, temelsiz hayaller kurup ona göre konuşuyorlar. Bu kimselere öldükten sonra diriltilip hesaba çekileceğimiz söylenince de hemen, "O halde ölüp gitmiş atalarımızı geri getirin de görelim, şayet söylediklerniz doğru ise." diyorlar.

Ey Peygamber! Sen de onlara de ki: "Size bu hayatınızı bahşeden, ölümünüze karar veren ve Kıyamet'le birlikte diriltip huzurunda toplayacak olan da Allah'tır." Fakat insanların çoğu bu gerçeği kabullenmek istemiyorlar.

27-29 Şüphesiz göklerde ve yerde olanların, olacak olanların kararını veren Allah'tır, hüküm koymak ve hükümranlık O'na aittir. Dünya hayatlarında Allah'tan

başkasının koyduğu hükümlere isteyerek teslim olanlar Kıyamet ve Hesap Günü büyük bir hüsrana uğrayacaklar. İşte O Gün her ümmeti bir araya toplanmış, korkudan diz çökmüş, boyun bükmüş bir durumda görürsün. O Gün her ümmet amellerinin yazılmış olduğu defterlerinde olanlarla yüzleştirilir ve kendilerine, "Bugün dünya hayatlarınızda yapıp ettikleriniz ve yapmanız gerekirken de yapmadıklarınızın karşılığını ve sizinle ilgili tutulan kayıtlarda eksik ya da fazla hiçbir şey yazılmamış olduğunu göreceksiniz." denilir.

30 İman edip imanlarına yaraşır erdemli bir hayatı yaşamak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösterenleri de, Rableri olan Allah, rahmet ve şefkati ile ödüllendirip nimet ve mutluluk yurdu olan cennetine yerleştirecek.

31-35 Gerçeği inkârı tabiatları haline getirenlere Hesap Günü şöyle denilecek: "Âyetlerimizle uyarılıp bugünlerle karşılaşacağınız bildirilmesine rağmen, kibirlenip böbürlenerek, umursamayanlar sizler değil miydiniz? Size, "Allah'ın vaadi haktır, Kıyamet ve Hesap Günü'nün geleceğinden hiç şüpheniz olmasın." denildiğinde, "Kıyamet de neymiş! Biz böyle şeylere inanmıyoruz. O dediğiniz sizin uydurduğunuz boş bir zandan ibarettir." diyordunuz. Hesap Günü, bu söyledikleri ve dünya hayatlarında yapıp ettikleri onların önlerine konulacak, önemsemeyip alay ettikleri gerçek karşılarına çıkacak ve azap onları çepeçevre saracak.

O Gün onlara ayrıca şöyle de denilecek: "Sizler Hesap Günü ile karşılaşacağınızı ciddiye almayıp nasıl unuttuysanız; bugün de Biz sizin azap içindeki pişmanlıkla yalvarıp yakarışlarınızı duymayıp, cehennemde unutulmuş durumda bırakacağız. Orada bir yardımcı da bulamayacaksınız. Bu duruma düşmenize Allah'ın daveti ile alay edip, dünya hayatının geçici zevklerine aşırı tutkunluğunuz sebep olmuştur." O günden itibaren onlar cehennemde kalacaklar. Pişmanlıkları ve dünyaya tekrar döndürülüp davete uyma istekleri de asla kabul edilmeyecek."

36 Sınırsız ilmi ile yaratan, yarattıklarını sayısız nimetlerle donatan, kurduğu mükemmel nizam ile yöneten, göklerin ve yerin Rabbi olan Allah övgüye ve şükredilmeye layık olan tek ve gerçek ilahtır.

37 Göklerde ve yerde büyüklük ve azamet yalnız Allah'a mahsustur. Yalnız O'dur kudret ve hikmet sahibi. Yarattıkları üzerinde hüküm koyma ve hükmetme yetkisi âlemlerin Rabbi Allah'a aittir.

66- AHKÂF SÛRESİ

Mekkî sûre olup 35 âyettir.

Ahkâf: Kum tepeleri demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Hâ. Mim. Bu ilahi kitap size, üstün ilim ve kudret sahibi Rabbiniz tarafından konuşup, yazışıp ve anlaştığınız dilinizin seslerinden oluşan kelimelerle çeşitli biçimlerde açıklanarak indirilmektedir.

3 Biz gökleri, yeri ve arasında olanları insan için, insanı da fıtratına uygun olan hayat nizamı ile yaşaması için, belli bir süreliğine yarattık. Fakat kendilerini bu gerçeği inkâra şartlandırmış olanlar, iman etmiyorlar.

4-6 Sen onlara de ki: "Allah'ı bırakıp da ilah edinip peşine takılarak tapındıklarınıza bir bakın bakalım, yeryüzünde neyi yaratmışlar yahut göklerin ve yerin yaratılışında, yönetilişinde Allah'la bir ortaklıkları mı var! Bu konuda Allah'a bir yardımda mı bulunmuşlar! Ey müşrikler! Siz hangi bilgi ya da delile dayalı olarak Allah'la birlikte başkalarını da üzerinizde hak sahibi kabul ediyorsunuz? Bununla ilgili elinizde hiçbir bilgi kırıntısı bile yok."

Kıyamet'e kadar kendilerine cevap veremeyecek olan ölmüş kimselerden yardım bekleyenden daha şaşkın ve sapkın kim olabilir? Bunlar Kıyamet'le birlikte hesaba çekilmek üzere bir araya toplandıklarında, yardım bekleyip tapındıkları kimseler kendilerine düşman kesilecekler ve onların itaat ve ibadetlerini reddedecekler.

7-8 Âyetlerimiz müşriklere okunduğunda hepsi birden, "Bu Kur'an; sihirli, büyülü sözlerden oluşmuş bir Kitap, bunları Muhammed kendisi uydurup söylüyor." diyorlardı. Sen onlara de ki: "Şayet o sözleri ben uydurup da Allah adına söylüyor olsam, hiçbiriniz bundan dolayı Allah'ın azabından beni kurtaramazsınız ve sizin iftiralarınıza karşı şahit olarak Allah yeter; O sizin bu yakıştırmalarınızın sebebini en iyi bilendir.

Allah gerçeği görüp, anlayıp tevbe ederek doğruya yönelenlere karşı merhametli ve bağışlayıcıdır."

9 Ey Peygamber! Onlara de ki: "Ben bir peygamberim ve ilk de değilim. Gelecekte benim de, sizin de başınıza nelerin geleceğini bilmem. Ben yalnızca bana vahyedilene uyan ve onunla da öğüt veren apaçık uyarıcıyım."

10 De ki: "Düşünün bakalım bu kitap Allah tarafından gönderilmekte iken, siz de onu reddediyorsanız ve üstelik içinizden biri de çıkıp geçmişte İsrailoğullarına da bu davetin aynısını yapan bir peygamberin gelmiş olduğuna şahitlik ederken, buna rağmen kibirlenerek bu davetten yüz çeviriyorsanız, sizden daha nankör, cahil ve zalim kim olabilir? Allah böyle şirk ve küfründe inatla direnenleri doğru yoluna ulaştırmaz."

11-12 Yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamını inkârda direnenler iman edip yaşamaya çalışan mü'minler için şöyle derler: "Şayet bu davetin bizim mevcut nizam ile ahlakımızdan daha doğru ve yararımıza olduğuna inansaydık, ona önce biz koşup, sarılıp, sahip çıkardık ve önceliği de kimseye kaptırmazdık." Fakat ona uymak gibi bir niyetleri olmadığı için, "Bu Kur'an eskilerin uydurup anlattıkları masaldan başka bir şey değil." demekten başka bir şey yapmadılar.

Oysa Musa'ya verilen kitapla da insanlar, Kur'an ile tebliğ edileni yaşamaya davet edilmişlerdi. Bu Kur'an Musa ile gönderilenleri tasdik etmekle birlikte şirk ve küfür içinde yaşayanları uyarmak, müttakileri müjdelemek için indirilmiş Arapça bir kitaptır.

13-14 Rabbimiz Allah'tır deyip, O'na karşı sorumluluklarını yerine getirenler için hiçbir korku yoktur. Onlar üzülmeyecek, yaptıklarının karşılığını fazlasıyla görecekler. İşte bunlar cennet ehlidirler ve sürekli orada kalacaklar.

15-18 Biz insana ana babasına iyi davranmasını emrettik. Annesi onu nice zorluklarla karnında taşıyıp, nice zahmetle dünyaya getirmiştir. Çocuğun ana karnında taşınması ile birlikte, sütten kesilmesi otuz ayı bulmaktadır. Nihayet bir kısmı kırk

yaşına gelip tam olgunluk çağına erişince: "Rabbim! Bana, anne ve babama verdiğin nimetlerden dolayı sana şükretmeyi ve razı olacağın bir hayatı yaşamayı nasip et ve soyumdan gelecek nesillere de rızana uygun yaşama arzusu ve gayreti bahşet. Rabbim! Bu zamana kadar işlemiş olduğum günahlardan tevbe edip bütün kalbimle sana yöneliyor ve teslim oluyorum." diye dua ederler. Biz de günahlarından tevbe edip, doğru olanı yaşamak ve yaşatmak için ellerinden gelen gayreti gösterenleri bağışlayıp, verdiğimiz sözün gereği cennetlikler arasına katacağız.

Bununla birlikte öyle evlatlar da vardır ki, annesi ve babası onu Allah'ın davetine uymaya çağırdığında, onlara şöyle cevap verirler: "İkinize de yazıklar olsun! Benden önce bu dünyadan bunca insan gelip geçmiş ve hiçbiri de diriltilmemişken, siz bana öldükten sonra diriltilip hesaba çekileceğimi söylüyorsunuz ve böylece aklınız sıra beni uyarıyorsunuz öyle mi?"

Buna rağmen anne ve babası bir yandan Allah'a dua edip evlatlarının gerçeği görmesini isterlerken, bir yandan da evlatlarına, "Allah'ın vaadi haktır ve mutlaka gerçekleşecektir; nankörlük edip de davetinden yüz çevirme." demeye devam ederler. Fakat hayırsız evlat bu defa da anasına babasına dönüp, "Bu sizin söylediklerniz eskilerin masallarından başka bir şey değil." deyiverir.

İşte böyleleri kendilerinden önce gelip geçmiş ve haklarında azap hükmü kesinleşmiş insanlar ve cinler topluluğuna dahil edilerek, hüsrana uğramayı hak etmişlerdir.

19 Her insanın tercih edip yaşadığı hayat tarzına göre hak ettiği bir karşılığı vardır. Allah herkesin hak ettiğini eksiksiz verecek ve hiç kimseye haksızlık edilmeyecektir.

20 Allah'ın davetini reddedip azgınlaşan nankörler, cehennem ateşinin önüne getirildiklerinde onlara şöyle denilecek: "Siz dünya hayatınızda, Allah'ın sizlere bahşettiği o güzelim nimetleri sorumsuzca tükettiniz ve onlarla sefa sürüp âhireti hiç hesaba katmadınız. İşte o yüzden kibirlenip böbürlenmenizin, şirk ve küfrünüzün karşılığı olarak bugün alçaltıcı, çok çetin bir azapla cezalandırılacaksınız."

21-25 Ey Peygamber! Sen onlara Âd kavmine kendi içlerinden peygamber olarak görevlendirdiğimiz Hûd'u anlat. O da kum tepeleri arasında yaşamakta olan kavmini uyarmış ve onlara şöyle demişti. "Sakın Allah'la birlikte başka Rab ve ilahlar edinip, O'ndan başkasına kulluk etmeyin. Şayet böyle yaparsanız ben sizin dehşetli bir azaba çarptırılacağınızdan korkarım."

Fakat kavmi Hûd'u ve söylediklerini alaya almakla birlikte, O'na şöyle dediler: "Ey Hûd! Sen bizim nizam ve ahlakımızı ortadan kaldırmak böylece atalarımızın

yolunu terk etmemizi istiyorsun. Şayet bu söylediklerin doğru ise bizi tehdit ettiğin azabı hemen başımıza getir de görelim."

Bunun üzerine Hûd da onlara: "Azabın başınıza geleceği zamanı yalnızca Allah bilir. Ben sadece bana vahyedilenleri size bildiriyorum fakat maalesef siz öğüt ve uyarılardan anlayan bir kavim değilsiniz." dedi.

Nihayet o halk yoğun bir bulut tabakasının üzerlerine doğru geldiğini görünce, "İşte bize yağmurla bereket getirecek bir bulut." diyerek sevindiler. Hûd ise onlara dönüp, "Hayır! O sizin bir an önce gelsin de görelim dediğiniz azabın ta kendisidir. Azaba dönüşecek olan kasırgadır hem de Rabbinin emriyle önüne çıkan her şeyi yıkıp yok edecektir." dedi ve öyle de oldu. Onlardan geriye bomboş evlerden başka hiçbir şey kalmadı. İşte Biz şirke batmış kavmi böyle cezalandırırız.

26-28 Ey müşrikler! Gerçek şu ki, Biz onlara size verdiklerimizden daha fazla mal mülk vermiştik ve onlara da gözler, kulaklar, düşünüp anlama kabiliyetleri, hisseden gönüller bahşetmiştik fakat doğru kullanmadıkları için ne gözleri, kulakları ve ne de akılları işlerine yaramadı. Çünkü onlar, Allah'ın âyetlerini göz göre göre, duya duya inatla ve nankörce reddediyorlardı. Sonunda inanmayıp alay ettikleri o azap kendilerine ulaştı.

Biz geçmişte çevrenizdeki bunlara benzeyen nice kavimleri aynı sebeplerden helak ettik. Hâlbuki onlar da doğru yola misallerle, değişik tekrarlarla davet edilmişlerdi. Hak ettikleri azapla karşılaştıklarında, Allah'la birlikte ilah edindiklerinin onlara hiçbir yararı olmadı; aksine onları yüzüstü bıraktılar. Oysa onlar ilah edindiklerinin, kendilerini Allah'a daha çok yakınlaştırıp yardım edeceklerine inanmışlardı. Bunlar aslında onların hayal mahsulü uydurdukları yalanlardan ibaret inançları idi.

29-31 Ey Peygamber! Biz cinlerden (bilip, tanımadığın) bir grubu, Kur'an'ı dinlemeleri için sana yönlendirmiştik. Onlar gelip de Kur'an'ı dinleyince birbirlerine, "Sessiz olun da okunanları dikkatle dinleyelim." demişler ve Kur'an'ın okunması sona erince de, dinledikleri ile kavimlerini uyarmak üzere dönmüşlerdi.

Kavimlerine varınca da onlara: "Ey kavmimiz! Musa'ya indirilen kitaptan ve tüm ilahi kitaplardan hakikat adına geriye kalan ne varsa, onların hepsini tasdik edip insanları yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaya davet ederek rehberlik eden ilahi bir kelam dinledik. Ey kavmimiz! O âyetlere ve onu okuyan Peygamber'e uyun ki, Allah da günahlarınızı bağışlayıp sizi elem veren azaptan korusun." dediler.

32 Her kim Allah'ın davetini önemsemez ve ona uymaz ise iyi bilsin ki, onu Allah'ın azabından hiç kimse kurtaramaz. Hesap Günü cehennemden koruyacak bir yardımcı da bulunmaz. İşte böyleleri bâtıla saplanmış, kendilerine zulmetmiş kimselerdir.

33 Hakikati inkâr edenler gökleri, yeri ve arasında olanları yaratan ve yöneten, bunları yapmak kendisine hiçte zor gelmeyen Allah'ın, ölüleri de kolayca diriltebileceğini hiç düşünmezler mi? Allah'ın ilmi ve kudreti, yoktan var etmeye, öldürmeye ve öldürdüğünü de diriltmeye elbette yeter.

34 Cehennem ateşine atıldıkları gün bu müşrik ve kâfirlere şöyle denilecek: "Dünya hayatınızda alay edip, umursamayıp, reddettiğiniz yeniden dirilme ve Hesap Günü'nün gerçek olduğunu şimdi anladınız mı?" Onlar da: "Evet Rabbimize andolsun ki gerçekmiş." diyecekler, bunun üzerine de onlara: "İnkâr alay ve başkaldırmanızın karşılığı olarak cezanızı çekin." denilecek.

35 Ey Peygamber ve onunla birlikte Allah'ın davetine iman eden mü'minler! Sizde, sizden önceki kavimlere gönderilen peygamberler ve mü'minler gibi kararlılıkla, sabır ve sebatla doğru yolda yaşamak uğrunda cihat ederken, karşılaştığınız zorluklara, sıkıntılara karşı göğüs gerip direnin. Müşriklerin başlarına azabın gelmesi içinde acele etmeyin. Onlar kendilerine vaat edilen ceza ile karşılaşacakları Hesap Günü, dünyada sadece birkaç gün yaşadıklarını sanacak ve dünya hayatının kısa ve geçici olduğunu anlayacaklar. Şimdi bunun gerçek olduğunu anlamak istemiyorlar.

Bunlar Allah'ın insanlara apaçık duyurusu ve uyarısıdır. İyi bilin ki şirk ve küfre batmış toplumdan başkası helak edilmez.

67- ZÂRİYÂT SÛRESİ

Mekkî sûre olup 60 âyettir.

Zâriyât: Kuvvetle esen rüzgâr demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-6 Esip savuran, tozu toprağı birbirine katan, yağmur yüklü bulutları bir araya toplayan ve gitmeleri gereken yerlere doğru akıtıp sürükleyen rüzgârlara ve Allah'ın emri ile rüzgârları taksim edip yönlendiren meleklere andolsun ki. Size ne vaat edilmişse hepsi mutlaka gerçekleşecektir. Hesap Günü de elbette gelecek ve her insan dünya hayatında, Allah'ın davetine karşı tutumundan dolayı hesaba çekilip hak ettiği karşılığı görecektir.

7-14 Ey gerçeğe gözlerini kapayıp kulaklarını tıkayanlar! Şu, her biri kendi yörüngesinde akıp giden yıldızlarla donatılmış olan gökyüzündeki mükemmel nizama bir bakıp düşünün bakalım, orada hiçbir düzensizlik görebilecek misiniz?

Oysa sizin düşünceleriniz düzensiz, paramparça; inancınız ve sözleriniz temelsiz, dayanaksız; hayatınız çelişkilerle dolu, şirk ve küfür içinde bocalayıp duruyorsunuz. Cahilce inat edip, Kur'an ile Allah adına yapılmakta olan davetten kendinizi mahrum bırakıyorsunuz.

Yazıklar olsun, o kendi uydurdukları ya da kendileri gibi yaratılmışların uydurdukları bâtılı hayat tarzı olarak seçenlere... Onlar koyu bir cehalet çukuru içinde debelenip durmaktalar.

Bunlar bir de alay ederek durmadan, "O Ceza günü ne zaman gelecek?" diye sorup duruyorlar! Şunu iyi bilsinler ki O Gün onların hepsinin ateşe atılacakları gündür. O Gün, onlara denilecek ki, "Şimdi alay edip durduğunuz ve ısrarla sorduğunuz, bir an önce gelsin de görelim dediğiniz azabı tadın bakalım."

15-19 Öte yandan, Allah'ın davetine iman edip Hesap Günü'nün sorumluluğu ile yaşayanlar ise, Rablerinin lütfettiği cennetlerde, nimetlerle ödüllendirilmiş olarak pınar başlarında mutluluk içinde yaşayacaklar.

Onlar Rablerine karşı sorumluluklarını yerine getirebilmenin çabası içinde, Allah yolunda gece de gayretlerini sürdürür, az uyur, ibadet ederek dua edip bağışlanma dilerlerdi. Onların kazandıklarında ihtiyaç sahipleri için bir pay vardır.

20-21 Yaratılış sebebini düşünüp de doğru olan hayat tarzını arayanlar için yeryüzünde Allah'ın nizamının mükemmelliğini gösteren nice deliller vardır. Kendi vücut organlarınızın birbiriyle uyumlu işleyişi de bunun apaçık delillerindendir.

22 Rızkınızın sebebi yağmuru gökten indirdiğimiz gibi sizi uyardığımız azap da oradan gelecektir.

23 Göklerin ve yerin Rabbine andolsun ki size vaat edilen Kıyamet ve Hesap Gününün gerçek ve gelecek olduğundan adınız gibi emin olabilirsiniz.

24-34 Ey Peygamber! İnsanlara, İbrahim ve ona gelen şerefli misafirlerin kıssasını da anlat. Hani onlar İbrahim'in kapısını çalıp selam vermişler, İbrahim de selamlarını alıp buyur ettikten sonra kendi kendine "Bunlar tanıdık kimseler değiller, acaba ne için geldiler?" demişti. Daha sonra da hanımının yanına gidip, misafirlerine ikram etmek üzere kızarmış bir dana eti getirerek onlara buyurun demişti.

Misafirlerinin yemeğe el sürmediklerini görünce de, onlardan şüphelenip içine bir korku düşmüştü. Bunun üzerine misafirleri İbrahim'e: "Korkma!" dediler ve ona âlim, ilmiyle amel edecek ahlak timsali bir erkek evlat müjdesi verdiler. Bunu işiten İbrahim'in karısı heyecanla çığlık atıp elini de yüzüne vurarak "Ne yani, ben kocamış ve de üstelik kısır bir kadın olarak bugüne kadar yaşamışken, bundan sonra nasıl olur da çocuk sahibi olurum?" dedi.

Misafirler de ona: "Evet öyle, fakat Rabbin böyle buyurdu. Şüphesiz O dilediğini yapmaya güç yetirendir; O her şeyin en doğru olanını bilir; üstün ilim, kudret, hüküm ve hikmet sahibidir." dediler.

İbrahim de onlara: "Ey elçiler! Buraya gelişinizin sebebi bize bu müjdeyi vermek mi, yoksa başka sebepleri de var mı?" diye sordu.

Elçi melekler İbrahim'e: "Biz tamamına yakını iman etmekten yüz çevirmiş olan Lût halkını helak etmek için de görevlendirildik. Onların üzerlerine pişmiş çamurdan taşlar yağdıracağız. Bu taşların azgınlaşmış, Allah'a başkaldırmış, haddi aşan o toplumdan kime isabet edeceği de belirlenmiştir." dediler.

35-37 Azaptan önce, Lût ile birlikte iman etmiş olan mü'minleri o toplumdan çıkarıp uzaklaştırdık. Zaten onların içinde yalnızca bir hane halkından başka Allah'ın davetine iman etmiş mü'min kimse de yoktu. Nihayet onları dünyada hak ettikleri azap ile cezalandırdık ve âhirette ise onları çok daha şiddetli bir azap beklemektedir.

Bütün müşrik, kâfir, azgın ve zalimleri bekleyen akıbetin iyice bilinip ibret alınması için, o beldeyi işaret nişanesi, mesaj olarak bıraktık.

38-40 Musa'nın kıssasında da alınacak dersler vardır. Biz Musa'yı da peygamberliğinin çok açık delilleri ve mucizelerle Firavun ve kavmine göndermiştik. Firavun, Musa'nın Allah adına yaptığı davetine karşı çıkıp, "Bu adam sihirbazın hatta delinin biridir." diyerek küstahça böbürlenip daveti reddetmişti. Bunun üzerine, Biz de Firavun'u orduları ile birlikte denizde boğarak helak ettik.

Firavun denizde boğulmak üzereyken, gerçek Rab ve ilahın yalnızca Allah olduğunu kabullenip, Allah adına yapılan davete uymamış olmanın pişmanlığı ile kendi kendini suçlamıştı.

41-42 Hakikate sırt dönen nankör Âd kavminin de üzerlerine gönderdiğimiz kasıp kavuran azap kasırgasından da alınacak dersler vardır. Öyle bir kasırga ki geçtiği yerde taş üstünde taş bırakmıyor ve kemikleri eritip küle, toza, dumana çeviriyordu.

43-46 Semûd kavminin akıbeti de ibretliktir. Onlar da peygamberlerinin Allah adına yaptığı davete küstahça karşı çıkmış, başkaldırmışlardı. Doğruya yönelmeleri için kendilerine süre tanınmış, fırsat verilip birkaç gün sonra da başlarına gelecek olanlarla uyarılmışlardı. Fakat uyarıyı dikkate almamış, "Sonunda ne ile karşılaşacağız görelim bakalım." demişlerdi ve hiç beklemedikleri bir anda, üzerlerine gönderdiğimiz yıldırım onları yakıp yıkıp yok etti. Bu azapla karşılaşınca ne kaçıp kurtulabildiler ne de karşı koyabildiler.

Onlardan önce Nûh kavmi de iman etmeyi reddetmişler ve suda boğularak hak ettikleri azapla cezalandırılmışlardı. İnsanoğlunun Nûh kavminin başına gelenlerden de çıkaracağı dersler vardır.

47-49 Gökyüzüne bakıp da, Bizim onu nasıl inşa edip genişletmekte olduğumuzu, nizamını nasıl oluşturup hangi yasalara bağlayıp yönettiğimizi bir düşünün. Belki o zaman bizim ilmimizin ve kudretimizin sınırsızlığını, yarattıklarımız üzerinde hüküm koyma ve hükmetme yetkisinin yalnız Bize ait olduğunu anlayıp kavrarsınız.

Yeryüzünü tüm güzellikleriyle yayıp, döşeyen Biziz. Orada her şeyi de çift çift yarattık. Bütün bunlar aklını kullanıp düşünenler için, Allah'ın kurduğu nizamların mükemmel işleyişini gösteren apaçık delillerdir.

50-54 O halde ey Peygamber! Sen de insanlara de ki: "Ey insanlar! Allah'ın sizi davet ettiği sınırlar içinde yaşamaya koşun; huzur ve mutluluğunuz için O'na sarılın. Sakın O'ndan başkasına teslim olup da, Allah'la birlikte başka ilahlar edinmeyin. Ben Allah adına bu gerçekleri sizlere tebliğ etmekle emrolundum." Fakat onlardan öncekilere de bir peygamber geldiğinde, o peygamber hakkında "O bir sihirbazdır veya delidir" dediler. Sanki peygamberlerini yalanlamayı birbirlerine vasiyet etmişler. Hiç şüphesiz onların hepsi azgınlaşıp haddi aşmış topluluklardır. Bu azgın nankörlerden yüz çevir! Onların iman etmeyişlerinden sen sorumlu değilsin.

55 Sen insanları Kur'an ile Allah adına öğüt verip uyarmaya devam et, çünkü yaratılış sebebini düşünüp ona uygun yaşamayı arzu edenler, öğüt ve uyarıya kulak verip gerçeğe ulaşırlar. Öğüt ancak böylelerine fayda verir.

56-57 Ben insanları ve cinleri yalnızca (Beni Rab ve ilah edinsinler, davet ettiğim nizam ile ahlak sınırları içinde yaşasınlar, böylece yalnız) Bana itaat ve ibadet etsinler diye yarattım. Onlardan ne bir rızık ne de beni doyurmalarını istiyorum.

58 Yarattıklarının hepsinin rızkını veren elbette Allah'tır ve O'nun gücü her şeye yeter.

59-60 Şüphesiz Allah'ın belirlediği sınırları tanımayıp kendileri sınırlar koymaya kalkanlar da öncekiler gibi, azaptan paylarına düşeni mutlaka alacaklar. O itibarla kendilerine vaat edilen azabın başlarına bir an önce gelmesi için acele etmesinler. Yasa ile belirlenmiş O Gün gelince onunla mutlaka karşılaşacaklar. O Gün geldiğinde vay o müşrik, kâfir, zalim ve nankörlerin haline!

68- GÂŞİYE SÛRESİ

Mekkî sûre olup 26 âyettir.

Gâşiye: Kaplayıp, bürüyen, çöken demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-7 Ey Peygamber! Sana haberi verilen, her şeyi sarıp bürüyecek olan Kıyamet Günü, insanların bir kısmı yüzleri korkudan yere eğilmiş, zelil ve bitkin bir halde cehennemin o kızgın ateşine atılacaklar. Onların orada içecekleri kaynar su, yiyecekleri de zehirli bir dikendir. Bu yiyip içtikleri onların ne açlığını ne de susuzluklarını gidermez.

8-16 Yine o gün yaratılışlarının amacını kavrayıp da o amaca uygun yaşamak uğrunda gayret etmiş olanların ise yüzleri sevinç ve mutluluktan pırıl pırıl parlayacak, iman edip salih amel işlemenin karşılığını görüp zevkini yaşayacaklar. Cennette kendileri için hazırlanmış yüce makamlarda tahtlar üzerine kurulup tarifsiz güzellikte yiyeceklere, tertemiz testiler içinde tadına doyum olmaz içeceklere kavuşup görenlerde hayranlık uyandıran halılar üzerindeki tahtlarında, minderlerine yaslanıp birbirleriyle sohbet edecekler ve orada hiç boş laf da işitmeyecekler.

17-20 İnsanlar, kendilerine hizmet ettirmek için yarattığımız deveye ve onun şartlara uyumlu, yaratılışındaki hikmeti hiç düşünmezler mi? Başlarını kaldırıp

gökyüzüne bakıp da onu nasıl yükselttiğimizi, güneşin, ayın, yıldızların yaratılışını, kurduğumuz mükemmel nizam ve yasalara bağlı kusursuz hareketlerini görüp, sonra da başlarını çevirip yeryüzündeki nizama, orada insan için yarattıklarımıza, dağları nasıl ve niçin öylesine yerleştirdiğimize baksın da Allah'ın insana verdiği değeri, ilmini ve kudretini görüp, anlasınlar.

21-26 Ey Peygamber! İnsanlara, Allah'ı layıkıyla idrak edebilmeleri için apaçık olan bu gerçekleri hatırlatarak, uyarıp öğüt ver. Unutma ki sen yalnızca öğüt vererek uyaran davetçisin. İnsanların tercihlerini kimden yana kullanacaklarını, zorla belirleyici değilsin. Kim bu delillerle bildirilenlere ve davete rağmen, Allah merkezli bir hayatı yaşamaktan yüz çevirip müşrik ve kâfir olmayı seçerse, Allah da onu en şiddetli azap ile cezalandıracaktır.

Şüphesiz her insan, sonunda tercihlerinin hesabını vermek ve hak ettiği karşılığı görmek üzere Bizim huzurumuza getirilecektir.

69- KEHF SÛRESİ

Mekkî sûre olup 110 âyettir.

Kehf: Mağara demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Şükredilip, övülmesi gereken yalnızca Allah'tır. O, kâinat ve içinde olan ne varsa hepsini yaratan, yaşatan, indirdiği Kur'an ile de kullarına yaratılış sebeplerini ve nasıl yaşamaları gerektiğini apaçık bildirendir. O ilahi kitabın içinde anlaşılmasını güçleştirecek hiçbir çelişki ve tutarsızlık yoktur.

2-4 Allah, ilâhî hayat nizamı ile yaşamayı reddedenlerin, onun üstünü örtenlerin ve ona savaş açıp Allah'a başkaldıranların azaba uğratılacaklarını Kur'an ile bildirip uyarmaktadır.

Davetine iman edip gereklerini yerine getirenleri içinde devamlı kalacakları cennet ile müjdelemektedir.

"Allah çocuk edindi." diyenlerin, bu yalan ve iftiraya dayanan cahilce sözlerinin hesabının sorulacağını da bildirmektedir.

5-6 Allah'a çocuk isnat edenlerin böyle bir yalanı dayandıracakları ne bir gerçek bilgi ne de bir delilleri vardır. Kendi kendilerine uydurup söyledikleri bu söz, dehşet verici iftiradır.

Ey Peygamber! Böyleleri Allah'ın Kur'an ile bildirdiği gerçeklere inanmıyorlar diye üzülüp kendini harap mı edeceksin?

7 Biz yeryüzünde yarattığımız nimetleri ve gönderdiğimiz Kitapla bildirdiklerimizi kimin mü'min olmayı seçeceğini kimin de nankörlük edip müşrik olmayı tercih edeceğini ortaya çıkarıp, kendi amellerini kendilerine şahit kılmak için birer imtihan vesilesi kıldık.

8 Hiç şüphesiz, vakti geldiğinde, yeryüzünde yarattığımız tüm güzellikleri yerle bir edip, kupkuru bir toprak haline getireceğiz.

9-12 Ey Peygamber! Bizim sınırsız ilim ve kudretimizle yarattığımız kâinatın içinde yaşayıp dilediğimizi yapmaya kadir olduğumuzu görüp şahit olmana rağmen, bazı kimselerin o mağara arkadaşları ile ilgili kitabeden okuyup söylediklerine çok mu şaşırdın?

Geçmişte bu gençler, Allah'ın daveti hayat nizamı ile yaşamak isteyip ülkelerindeki şirk ve küfür nizamının zulmüne başkaldırmış, bu yüzden de çok ağır baskılara maruz kalıp Rablerine şöyle dua etmişlerdi: "Ey Rabbimiz! Bizleri rahmetinle koru, içinde bulunduğumuz durumdan bizlere bir çıkış yolu göster."

Bunun üzerine Biz de onları sığındıkları mağarada yıllarca süren bir uykuya daldırdık. Daha sonra da uykularından uyandırdık, uyanınca da kendi aralarında ne kadar uyumuş olduklarını birbirlerine sormaya başladılar.

13-15 Ey Peygamber! Sana işte o gençlerin başlarından geçen ibret alınması gerekenleri bildirmekteyiz. Onlar yaratılış sebeplerini kavrayıp hayatı davet olundukları gibi yaşamak için bütün güçleri ile gayret gösteren birkaç genç mü'mindi. Biz de onların bu imanlarını güçlendirip, duyarlılıklarını artırıp, cesaretlerini pekiştirdik. Bunun üzerine onlar da kendilerini mevcut nizam ile yaşamaya zorlayan hükümdara karşı çıkarak şöyle demişlerdi: "Bizim Rabbimiz göklerin ve yerin Rabbi olan Allah'tır. Biz O'ndan başkasını ilah olarak kabul etmeyiz ve O'ndan başkasına dua edip yardım da istemeyiz, böyle bir şey yapmaya kalkışırsak doğru olandan sapmış oluruz. Fakat bizim halkımız apaçık olan bu gerçeği kabul etmeyip, şirk nizamları ile onun yöneticilerini Rab ve ilah edinip uydurdukları yalan ve iftiraları da Allah'a mal etmeye çalıştılar. Uydurdukları yalanları Allah'a isnat eden iftiracılardan daha zalim kim olabilir?"

16-18 Zalim hükümdar ve onun şirke dayalı zulüm nizamından kurtulmak için, sığınıp uykuya daldıkları mağaranın, güneş sabah doğarken sağ yanını, akşam

batarken de sol yanını yalayıp geçiyordu. Onlar da mağaranın içinde genişçe bir kısmında idiler, uykuda oldukları halde sen onları görseydin bile uyanık sanırdın. Biz onları bazen sağ, bazen de sol yanlarına döndürüyorduk, köpekleri de mağaranın girişinde ayaklarını uzatmış uyuyordu. Onların bu hallerini görsen korkup oradan uzaklaşırdın. İşte bu da Allah'ın mucizelerinden biridir. Kim doğru olana talip olur, ona ulaşmak için gayret gösterirse, Allah da ona yardım eder, doğru olana kavuşturur.

19-21 Nihayet günü gelince Biz onları nasıl ki uzun süre uykuda bıraktıysak, öylece de uyandırdık. Bunun üzerine onlar da birbirlerine acaba burada ne kadar uyuduk diye sormaya başladılar. İçlerinden biri, "Bir gün, ya da bir günden de biraz daha az uyuduk." derken, diğeri de "Ne kadar uyuduğumuzu tam olarak Allah bilir, şimdi bunun hesabını bırakın da, içimizden biri şu parayı alıp şehre gitsin, temiz yiyecek satan birini bulup da bir şeyler alıp gelsin. Alışveriş yaparken çok dikkatli olsun ki, başkası burada olduğumuzu anlamasın, çünkü bu müşrik halk bizi ellerine geçirirse ya taşa tutup öldürürler ya da kendi inançlarına döndürmek için işkence ederler. Onların dinine (nizamları ile yaşamaya) dönersek işte o zaman da Allah'la birlikte başka Rab ve ilah da edinmiş oluruz, dünyada ve âhirette de asla iflah olmayız." dedi.

Biz de şehre alışveriş için giden gençle, halkın onlardan haberdar olmasını sağladık. Bununla amacımız, Allah'ın insanı öldürdükten sonra tekrar diriltme vaadinin gerçek olduğunu ve Hesap Günü'nün geleceğini apaçık göstermekti.

Halk şehre inen gencin kullandığı paranın çok eski bir tarihe ait olduğunu görüp anlayınca, onlarla ilgili durumdan haberdar oldu. Bir müddet sonra da gençler ölünce, halk aralarında onlarla ilgili ne yapmaları gerektiğini tartışmaya başladılar. İçlerinden bir kısmı, "Onların uyuyakaldıkları mağaranın üstüne bir anıt dikelim, mağarayı da türbeye dönüştürelim derken, bir kısmı da doğrusunu Allah bilir ama o mağaranın önüne bir mescit yapmak daha doğru olur." dediler.

22 Ey Peygamber! Bu olaydan asırlar sonra, şimdi birileri kalkmış, "Bu gençler üç kişiydi, dördüncüsü de köpekleriydi." Birileri de, "Onlar beş kişiydi, altıncıları da köpekleriydi." derken bir kısım insan da, "Onlar yedi kişiydi, sekizincileri de köpekleriydi." diyerek, bilmedikleri bir konuda gereksiz yere, anlamsız tartışmalara girerken, o olaydan çıkarılması gereken dersin üstü örtülmektedir. Sen onlara de ki: "Onların sayısını en iyi Rabbim bilir." Zaten çok az kimse onlar hakkında bir bilgiye sahiptiler, bu konuda Kur'an'ın verdiği bilgi ile yetin ve verilmek istenen mesajın

dışındakilerle ilgilenme, onların durumundan çıkarılması gereken dersin dışında tartışmaya girme ve gereksiz sorularla, gereksiz bilgiler edinmeye de çalışma.

23-24 Hiçbir konuda, hiçbir iş için, "Ben bunu yarın mutlaka yapacağım." diyerek kesin konuşma. Bunun yerine Allah dilerse inşallah yapacağım de, şayet inşallah demeyi unutursan, hatırlar hatırlamaz derhal Rabbine yönelip, "İnşallah bir daha unutmam ve Rabbim beni daha duyarlı ve bilinçli davranmaya muvaffak kılar." temennisinde bulunarak dua et.

25-27 Bir kısım kimseler o gençlerin mağarada üç yüz yıl kaldıklarını söylerken, bir kısım kimseler de, buna dokuz yıl daha ekleyerek üç yüz dokuz yıl kaldıklarını söylerler. De ki: Onların orada ne kadar uykuda bırakıldıklarını en iyi Allah bilir, çünkü göklerde, yerde ve aralarında olup bitenlerin en doğrusunu yalnızca O bilir. O, size bilmeniz gerekenleri bildirmektedir.

Yarattıkları üzerinde hüküm koyma ve koyduğu hükümlerle onları yönetme hakkı yalnızca Allah'a aittir. O, hükümranlığına hiç kimseyi ortak etmez, her şeyin özünü ve en doğrusunu O bilir. O'ndan başka gerçek dost yoktur ve her yaptığı mutlak mükemmeldir. O halde sen Rabbinin kitabı ile insanları yaratılış sebepleri olan hayat nizamına davet et. Rabbinin bildirdiklerinden başkası ile ilgilenme, onlara ilaveler yapıp, eksiltenlerin tuzaklarına düşme! Rabbinin sözlerini kimse değiştiremez ve O'ndan başka sığınılacak kimse de yoktur.

28 Sen, sabah akşam Rablerinin rızasını kazanmak isteyen mü'minlerle birlikte, size saldıranlara sebatla direnerek cihad et ve sakın dünya hayatının geçici çekiciliğine aldanıp da mü'minlerden yüz çevirme. Şirki ve küfrü tabiatları haline getirip kendilerini şartlandırdıkları için, Bizim de kalplerini, davetimize yönelmekten mahrum bıraktığımız inatçı nankörlere boyun eğme.

29 De ki: "Bu Kur'an, Rabbinizin sizleri yaratmaktaki amacını bildirmek ve bu amaca uygun yaşamanıza rehberlik etmek için indirilmiştir. Artık dileyen Kur'an ile indirilene iman edip ona göre yaşasın, dileyen de bundan yüz çevirip, dilediği gibi yaşasın. Fakat şunu bilin ki, müşrik ve kâfir olarak dünya hayatlarını tamamlayanlara, cehennemde alevlerin duvarlarını çepeçevre kuşattığı ateş çukurları hazırladık.

İşte o korkunç ateşin içinde susuzluktan feryat ettiklerinde, onlara maden eriyiğini andıran, buharı da yüzleri yakıp kavuran bir su verilecektir. Bu ne kötü bir içecek ve cehennem ne kötü bir yerdir."

30-31 Allah'ın davetine iman edip imanlarına yaraşır şekilde dünya hayatlarını tamamlayanlara, Allah mükâfat olmak üzere içlerinden ırmaklar akan Adn

cennetlerini müjdelemektedir. Onlara orada altın takılar takılıp, ince-kalın ipekli kumaşlardan yeşil elbiseler giydirilecek, tahtlar üzerine kurulup zevk-i safa içinde yaşatılacaklar. Allah davetine icabet edenlerin emeklerini asla zayi etmez, yaptıklarının en güzeliyle ödüllendirir. Bu ne güzel bir ödül ve cennet ne hoş bir yerdir.

32-41 Ey Peygamber! Allah'ın davetinden yüz çevirenlere, şu iki adamın dersler çıkarılması gereken kıssasını anlat, onlardan birine iki üzüm bağı vermiş, bağlarının etrafını hurma ağaçlarıyla donatmış ve iki bağın arasında da ekinler yetiştirmiştik.

Her iki bağda eksiksiz ürün veriyordu. Ayrıca bu iki bağın arasından bir de dere akıtmıştık. Dolayısıyla bahçelerinden bol bol ürün kaldırıp, bolluk içinde de yaşıyordu, derken bir gün komşusu olan arkadaşıyla konuşurken ona: "Benim malım mülküm seninkinden çok fazla, üstelik nüfuz ve itibar bakımından da, senden üstünüm." diyerek gururlanıp, böbürlendi. Böyle düşünüp konuşarak kendine yazık eden bu adam, sonra da dönüp bahçesine bakarak arkadaşına, "Bu bahçemin, bağımın, bir gün kuruyup yok olacağına hiç ihtimal vermiyorum, Kıyamet denilen günün de gelip çatacağına inanmıyorum. Şayet böyle bir şey gerçek olur da yeniden diriltilip Rabbimin huzuruna çıkarılırsam, orada da bana bundan daha iyisinin verileceğinden eminim." dedi.

Bunun üzerine arkadaşı da ona: "Sen böyle konuşmakla, seni önce topraktan sonra da bir damla sudan yaratıp şeklini veren ve rızıklandıran Allah'a nankörlük etmiş olmuyor musun?" dedikten sonra da sözlerine şöyle devam etti:

"Hâlbuki ben çok iyi biliyor ve inanıyorum ki senin de, benim de sahibi olduğumuzu söylediğimiz şeylerin gerçek sahibi Allah'tır. Yarattığı nimetlerin nasıl kullanılması gerektiğini bildiren O'dur ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Sana kibrinden, nankörlüğünden dolayı da yazıklar olsun. Keşke bahçene girip çıkarken böbürlenip küstahlaşmak yerine, "Maşallah, Allah ne güzel yaratmış ve bana lütfetmiş, inşallah ben de O'nun razı olacağı gibi kullanıp, şükredenlerden olurum deseydin ve beni mal, mülk, evlat bakımından küçümsemeseydin daha iyi olurdu. Rabbim dilerse bana, senin bağından bahçenden daha hayırlısını verebileceği gibi dilerse senin bağına bahçene bir afet gönderip yerle bir de edebilir. Yahut bir daha asla bulup çıkaramayacağın biçimde bahçenin suyunu yerin dibine çekebilir."

42-44 Nitekim öyle de oldu. Bir gün bir afetle o kibirli nankörün bağı, bahçesi tarumar olup, varı yoğu da elinden alınıp, emekleri boşa çıkartılıp, hayalleri yok edildi. O da diz üstü çöküp, ellerini ovuştura ovuştura pişmanlık içinde kıvranarak, "Ah keşke Rabbime karşı kibirlenip nankörleşmesem ve küstahça o lafları

etmeseydim, Allah'la birlikte nefsimi ilah edinip de O'na ortak koşmasaydım." diyerek sızlanıp durdu.

Hâlbuki akledip de bilmeliydi ki, O'na bunca nimeti veren Allah'tır ve kendisini O'ndan koruyacak ve O'na rağmen kendisine yardım edecek hiçbir güç de yoktur. İnsanın kendi kendine yetmesi ve kendi sorunlarını kendi başına çözmesi de mümkün değildir. Şüphesiz Allah kendisine sığınanların gerçek dostu, yardımcısı, koruyup kollayıcısıdır. O, kendine yönelenleri en güzel mükâfatlarla ödüllendirip, en güzel akıbetlerle karşılaştırandır.

45 Ey Peygamber! Kendilerine dünya hayatlarında nasip ettiğimiz mal, mülk ve servetle övünüp kibirlenenlere şu misali de anlat: "Kısacık dünya hayatınızda sahip olduğunuzu zannettikleriniz, tıpkı gökten yağdırdığımız yağmurla, yeryüzünde yeşertip gürleştirdiğimiz bitkiler gibidir. Daha sonra bu yeşillikler kuruyup rüzgârın savurduğu çer çöp haline dönüşürler. Tabiat nizamının yasalarını Allah böyle takdir etmiştir. Allah'ın gücü her şeye yeter, sizler de sonunda buna benzer gerçeklerle karşılaşacaksınız."

46 Mal mülk, çoluk çocuk bunlar dünya hayatının geçici süsleri, güzellikleridir. Asıl ve kalıcı olan güzellikler, Allah'ın rızasına uygun yaşamakla elde edilecek olan daimi cennet hayatının güzellikleridir.

47-49 Günü gelince dağları yerlerinden söküp yürüteceğiz, yeryüzünü dümdüz, çırılçıplak ve bomboş bırakacağız. İşte O Gün bütün ölmüş insanları da diriltip bir araya toplayacağız ve Rabbinin huzurunda sıraya dizilecekler. Rableri onlara şöyle diyecek: "İşte sizi ilk yarattığımız gibi, bugün de yapayalnız huzurumuza geldiniz fakat dünyada iken çoğunuz huzurumuza çıkıp hesap vereceğinize inanmıyordunuz."

Ve o gün her insanın dünya hayatında yapıp ettiklerinin kayıtlarının tutulduğu amel defterleri ortaya konacak, Allah'ın davetini görmezden gelerek yaşamış olanlar amel defterlerindeki kayıtları görünce, dehşetle "Eyvah! Bu nasıl bir defter, küçük büyük denmemiş, her işimiz ve her sözümüz kayda geçirilmiş." diyecekler, böylece dünya hayatlarıyla yüzleşecekler. Gerçek şu ki, Rabbiniz kimseye haksızlık edip, sebepsiz yere azap ederek cezalandırmaz.

50 Biz Âdem'i yarattığımızda meleklere, "Âdem'e yaşatacağımız hayatta ona yardıma, hizmete hazır olun." diye emretmiştik. Bunun üzerine bütün melekler Bize secde ederek emrimize itaat edeceklerini gösterdiler fakat sadece İblis kibirlenip emrimize itaate yanaşmayıp karşı çıktı.

Ey müşrik ve kâfirler! Sizler de İblis'in (şeytan) kibirlenip, Rabbinin emrine karşı çıkışı gibi Rabbinizin davetine karşı mı çıkıyorsunuz? Hâlbuki İblis'in sizin düşmanınız olduğu size bildirilmiş ve uyarılmıştınız. Şimdi buna rağmen yine de O'nun izinden giderek ne kötü bir değiş tokuş yapıyorsunuz?

51 Ne göklerin, ne yerin, ne arasında olanların yaratılışlarında hiç kimsenin bir payı olmadığı gibi, yaratılışa tanık da olmadılar ve hiç kimseye yarattıklarımız üzerinde hüküm koyma ve hükmetme yetkisi de vermedik. Hiçbirini yardımcı da edinmedik.

52-53 Hesap Günü, şeytanın izinden giderek Rablerine başkaldıran o müşriklere şöyle seslenilecek: "Haydi bakalım, Benim davetime karşı çıkıp, arkasına düşüp ilah edindiğiniz kimseleri yardımınıza çağırın da, gelip sizi azaptan kurtarsınlar." Çağıracaklar fakat çağırdıklarından hiç ses çıkmayacak, çünkü onlarla kendi aralarında ateşle doldurulmuş çukurlar olacak. O ateş çukurlarının başına getirildiklerinde onun içine atılacaklarını anlayacak fakat ondan kaçıp kurtulmanın çaresini de bulamayacaklar.

54-56 Biz bu Kur'an ile gerçekleri, insanlara çeşitli misal ve tekrarlarla ayrıntılı biçimde açıkladık. Fakat insanların çoğu âyetlerimiz üzerinde düşünüp gerçeğe ulaşmak yerine körü körüne reddetme yolunu seçtiler.

Nitekim kendilerine rehberlik eden kitap ve peygamber gelmesine rağmen, onlar bu tutumlarıyla âdeta kendilerinden öncekilerin başlarına gelen helak edici felaketlerin yahut âhiret azabının başlarına gelmesini bekliyorlar.

Oysa Biz, peygamberleri ve kitabı iman edenleri müjdelemek, bundan yüz çevirenleri de uyarmak için gönderiyoruz. Fakat Allah'a nankörlük ederek davetine başkaldıranlar, zulme dayalı beşerî nizamların peşlerine düşüp âyetlerimizle alay ederler.

57-59 Rabbinin daveti kendisine ulaştırıldıktan sonra ona karşı umursamaz davranıp işlediği, işlemekte olduğu günahları önemsemeyip unutan kimseden daha cahil ve zalim kim olabilir? Biz böyle yaşamaya kendini şartlandırmış nankörlerin kalplerine Kur'an'ı anlamalarına engel olacak perdeler gerip, kulaklarına da ağırlıklar koyduk. Böylesi inatçıları sen ne kadar doğru olana çağırsan da gelmezler.

Allah, gerçeği kavrayıp, şirkinden ve küfründen tevbe ederek doğruya yönelenler için merhametli ve bağışlayıcıdır. Şayet Rabbin dileseydi onları işledikleri günahlardan dolayı hemen cezalandırırdı, fakat onları cezalandırmasının yasa ile belirlenmiş bir zamanı vardır. O Gün gelip de süre dolunca, Allah'ın azabından kaçıp

kurtulmaları mümkün değildir. Tıpkı daha önce şirk, küfür ve zulümleri sebebi ile helak ettiğimiz toplumlara tanıdığımız süre gibi, bunlar için de önceden belirlenmiş bir süre vardır.

Allah her işin zamanını ve şartlarını yasalara bağlamıştır. Her işin iç yüzünü, gerçek mahiyetini, sonunun ne zaman ve nasıl olacağını yalnız Allah bilir.

60-70 Vaktiyle Musa, Allah'ın kendisine lütufta bulunup, üstün ilim bahşettiği âlim bir zat ile iki denizin birbirine kavuştuğu yerde buluşmak ve onun bilgisinden istifade etmek amacı ile arkadaşıyla birlikte yola koyulmuş, ömrümün sonuna kadar yürüsem de oraya ulaşacağım demişti.

En son dinlenmek için konakladıkları deniz kenarındaki kayalıkların yanında yemek için yanlarında bulundurdukları balıklarını unuttular, zaten balık da denize düşüp gözden kaybolmuştu.

Konakladıkları o yerden uzaklaşıp da karınları acıkınca, Musa arkadaşına, "Bu yolculuk bizi epeyce yordu, getir şu balığı da yiyelim." dedi. Arkadaşı da ona: "Ben balıkla ilgili durumu sana söylemeyi unuttum, hani en son dinlenmek için oturduğumuz kaya var ya, işte orada balık şaşılacak biçimde denize düşüp kayboldu. Bunu sana söylemeyi de galiba şeytan bana unutturdu." dedi.

Bunun üzerine Musa heyecanla, "İşte aradığımız yer, buluşma noktamız orasıydı." diyerek hemen geldikleri o yöne doğru dönüp yürüdüler, oraya varınca da kendisine katımızdan üstün ilim bahşedip, görevler verdiğimiz kulumuzla karşılaştılar.

Musa hemen ona: "Sendeki bilgilerden yararlanmak suretiyle yaşanmakta olanların gerçek mahiyetini öğrenmek ve doğru olanı yapabilmek için yanında olmak, gideceğin yerlere seninle birlikte gitmek istiyorum." dedi.

İlim verdiğimiz o kişi de Musa'ya: "Sen benimle birlikteyken, karşılaşacaklarımıza, olup biteceklere katlanamazsın. İç yüzünü, gerçek mahiyetini bilip anlayamadığın işlere nasıl katlanırsın, sen kendi işine bak." dedi. Musa da ona: "İnşallah benim sabırlı biri olduğumu göreceksin, senin yaptığın hiçbir işine karışıp, karşı çıkıp, itiraz etmeyeceğim." dedi. Bunun üzerine ilim verdiğimiz kulumuz da Musa'ya: "Şayet benimle birlikte geleceksen, o halde ben sana yaptığım işin mahiyetini açıklamadıkça bana hiçbir şey sormayacaksın." dedi.

71-73 Özel ilimle donatılan ve özel görevler verilen bu kişinin teklifini kabul eden Musa, onunla birlikte yola koyuldu. Bir kıyı şehrine varınca da yollarına devam etmek üzere bir gemiye bindiler, gemiden inecekleri sırada, âlim zat geminin

hasarlanıp su alması için tabanındaki tahtalardan birkaçını söktü. Bunun üzerine Musa, "Gemiyi batırıp da içine binecek olanları öldürmek mi istiyorsun, onun için mi geminin tabanından delik açtın? Bu yaptığın hiç de doğru olmayan bir iştir." dedi.

Kendisine ilim verilmiş olan kişi de Musa'ya: "Ben sana benimle birlikte olmaya katlanamazsın dememiş miydim?" deyince Musa, "Bir an sözümü unuttum, boş bulunup sordum. Kusuruma bakma, bu yüzden beni azarlama." dedi.

74-78 Böylece gemiden inip yollarına devam ettiler, yol üstünde bir gençle karşılaştılar. Âlim zat, karşılarına çıkan bu genci öldürdü. Bunun üzerine Musa öfkeyle, "Bir başka cana karşılık olmaksızın, sebepsiz yere masum birinin canına nasıl kıyarsın? Bu yaptığın çok kötü bir iştir." dedi.

Kendisine ilim verilmiş olan âlim zat tekrar Musa'ya dönüp, "Ben sana benimle olmaya katlanamayacağını söylemiştim." dedi.

Musa hemen kendini toplayıp, "Bundan sonra sana bir şey soracak olursam benimle arkadaşlık, yoldaşlık etme. Zaten senden özür dileyecek yüzüm de kalmadı." dedi ve yollarına devam ettiler. Yol üzerinde uğradıkları beldenin halkından biraz yiyecek istediler, fakat o beldenin halkı misafirperverlik gösterip de onlara yiyecek vermedi. Bu arada geçmekte oldukları bir sokakta yıkılmak üzere olan bir duvarı görünce de, âlim zat orada durup duvarı onararak yıkılmaktan kurtardı. Musa yine konuşmadan edemedi, "Bu işe karşılık bir ücret isteseydin, fena mı olurdu? Hiç olmazsa onunla karnımızı doyururduk." deyince de âlim zat Musa'ya, "Artık yollarımızı ayırmanın zamanı geldi." Fakat ben sana ayrılmadan önce sabır göstermeyip de sorduğun olayların iç yüzünü açıklayacağım." dedi

79-82 "Gemi olayından başlayalım... O gemi, geçimlerini denizden sağlayan bir kısım yoksul kimselere aitti. Onu özellikle hasarlı hale getirdim, şayet yollarına devam etselerdi, önlerinde her sağlam gemiye el koyan bir hükümdarın adamları bekliyordu. Öldürdüğüm gence gelince, onun anne ve babası yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinmiş, O'nun davetine iman etmiş mü'min kimselerdi. O gencin anne ve babasına derin acılar yaşatacağı, o sebepten öldürülmesi gerektiği bilgisi bana ulaştırılmıştı. Rableri olan Allah, onlara bu çocuk yerine hayırlı ve merhametli bir evlat nasip etsin.

Yıkılmak üzere olan duvarı onarıp tamir etmemin sebebi ise o duvar orada yaşayan iki öksüz çocuğun evlerinin duvarı idi, duvarın altında da o çocuklara ait bir hazine vardı. Onların babaları yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinip O'na iman etmiş bir

mü'min olarak vefat etmişti. Bu yüzden de Rabbin, onlar erişkin birer insan olunca, hazinelerine kavuşsunlar diye, onlara bir lütuf ve rahmet olarak böyle diledi, dolayısıyla bütün bu işleri kendi irademle de yapmadım. İşte senin sabredemeyip katlanamadığın işlerin iç yüzü budur." (Musa'nın bu yaşadıkları ile Allah bizlere karşılaşılan yahut yaşanılan olayları içyüzünü peygamberlerin dahi bilip anlayamayacağı gerçeğini bildirmektedir.)

83-88 Ey Peygamber! Sana Zülkarneyn hakkında soruyorlar. De ki: "Onun hakkında bana bildirilenleri ben de size bildireyim. Allah buyuruyor ki, Biz Zülkarneyn'e yeryüzünde geniş imkânlar, güç ve iktidar bahşettik, gideceği yerlerin bilgisini verip yollarını gösterdik. O da bu bilgi ve güç ile görevlerini yerine getirmek üzere yola koyuldu. Batıya doğru gidebildiği en uzak yere kadar giderek, güneşin koyu, bulanık bir suda batıyormuş gibi olduğu yere ulaştı, orada müşrik, ahlaksız bir halk ile karşılaştı." Bunun üzerine Biz de ona şöyle buyurduk: "Ey Zülkarneyn! İstersen onları cezalandırırsın, istersen de iyi davranırsın." Zülkarneyn de onlara şöyle seslendi: "İçinizden kim, Allah'la birlikte başka Rab ve ilahlar edinmekte ısrar edip müşrik kalmakla direnir, Allah'ın daveti olan doğru yolda yaşamayı reddedip zulme devam ederse, Biz de onu cezalandıracağız. Hesap Günü geldiğinde de o kimseler Rablerinin huzuruna çıkarılacak ve çok daha şiddetli bir azap ile cezalandırılacaklar. Yalnızca Allah'a yönelip yaratılış sebebine uygun yaşamak gayreti içinde olanlar ise, dünyada ve âhirette en güzel ikramlarla mükâfatlandırılacaklar ve bu gayretleri sırasında Rableri onlara yardım edip, işlerini de kolaylaştıracak."

89-92 Bir süre sonra Zülkarneyn oradan ayrılıp yeni bir görev için güneşin doğduğu yöne doğru ulaşabildiği en son yere ulaştı, oraya varınca da güneşin üzerlerinden hiç eksik olmadığı bir halk ile karşılaştı.

İşte Biz Zülkarneyn'e buralara ve böylesi toplumlara ulaşabilecek kadar ilim, güç ve imkân vermiştik. Şüphesiz ona bahşettiklerimizin sınırını ve neler olduğunu da Biz biliriz. Daha sonra Zülkarneyn yeni bir yola koyuldu.

93-97 Zülkarneyn yönünü değiştirip, yoluna devam ederken, iki dağ arasında yaşamakta olan bir topluluğa ulaştı, bunlar çok az da olsa onun konuştuğu dili de anlıyorlardı. Onlar Zülkarneyn'e dediler ki: "Ey Zülkarneyn! Bu dağların arkasında yaşayan Yecüc ve Mecüc sürekli aramıza sızıp, memleketimizde fesat çıkarıp, bozgunculuğa sebep oluyorlar. Karşılığı neyse onu sana vermek şartıyla, onlarla bizim aramıza bir set yap ve bizi onlardan kurtar."

Zülkarneyn de onlara: "Rabbimin bana lütfettiği ilim, güç ve iktidar, sizin bana vereceklerinizden çok daha iyi ve değerlidir. Siz bana sadece beden gücünüzle yardım edin, ben de sizinle onların arasına bir set yapayım, şimdi bana demir madeninin kütlelerini getirin." dedi. Getirilen demir kütlelerini iki dağın arasına doldurdu, sonra ateş yakıp, ateşi körüklerle güçlendirerek, demir madenini eritti. Demir akkor haline gelince de, "Şimdi de diğer tarafta eritilmekte olan bakırı getirip, üzerine dökün." dedi, böylece arada aşılması mümkün olmayan bir set yaptı. Bundan sonra Yecüc ve Mecüc o seddi ne aşabildi ne de oradan bir delik açabildi.

98-102 Zülkarneyn seddin bitmesinin ardından da halkı toplayıp onlara şöyle seslendi: "Bunun yapılmasının bilgisini ve gücünü lütfeden Rabbime şükürler olsun. Bu set ancak Rabbimin belirlediği zaman geldiğinde yerle bir edilip, yok edilir, Rabbimin vadettiği O Gün mutlaka gelecektir."

Kıyamet Günü geldiğinde insanları dalgalar gibi çalkalanmaya bırakırız, onlar da korku ve dehşet içinde oradan oraya koşuşup dururlar. Nihayet Sûr'a üflenir ve hepsini bir araya toplarız.

İşte O Gün müşrik ve kâfirlikte direnerek Allah'ın davetinden yüz çevirenleri cehennemle buluştururuz. Çünkü onlar Allah'ı bırakıp O'nun kullarını veliler edinip onlardan yardım umuyorlardı. Şüphesiz böylelerinin varacakları yer cehennem olacaktır.

103-106 De ki: Size yapıp ettikleri bakımından, en çok zarara uğrayacak olanları bildireyim mi?

Bunlar yaratılışlarının gerçek sebebinin ne olduğunu merak edip araştırmadan, iyi ve doğru şeyler yaptıklarını zanneden, bu nedenle de emekleri boşa giden kimselerdir. Hâlbuki kendilerini iyi ve doğru işler yapıyor sanıyorlardı.

Böyleleri Rablerinin âyetleri ile bildirdiği gerçekleri umursamayıp, üzerinde düşünüp de kavramadan âhireti ve Hesap Günü'nü reddetmişlerdi. İşte bu yüzden de dünyada yaptıkları boşa gitmiştir, âhirette onların amellerini tartmaya bile gerek görmeyiz ve onlara hiç değer vermeyiz.

Onların cezası cehennem ateşi olacaktır, çünkü onlar aynı zamanda âyetlerimizle ve Peygamberimizle alay edip, onları yalan saymışlardı.

107-108 İman edip imanlarının gerektirdiği salih amellerle yaşamak uğrunda gayret edenlere ise mükâfat olarak cennette Firdevs bahçelerinde konaklar hazırlanmıştır. Onlar da orada daimi olarak kalacak ve hiç çıkarılmayacaklardır.

109 Ey Peygamber! De ki: "Rabbimizin sözlerini yazmak için denizler mürekkep olsa, hatta onun bir mislini de üzerine ilave etsek, yine de denizler tükenir, Rabbimin sözleri tükenmezdi."

110 Müşriklere de ki: "Ben de sizin gibi bir insanım, ancak bana Rabbimiz ve ilahımızın yalnız Allah olduğu vahyolunuyor. Artık kim Rabbinin rızasını kazanmak istiyor ve O'na karşı kendisini sorumlu hissediyorsa, yaratılış sebebine uygun yaşamak için gayret etsin. Böylece Allah'a ortak koşmaktan, kula kulluk etmekten kurtulsun."

70- NAHL SÛRESİ

Mekkî sûre olup 128 âyettir.

Nahl: Bal arısı demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey insanlar! Allah'ın zamanını belirleyip, bir yasaya bağladığı Kıyamet ve Hesap Günü mutlaka gelecek, müşriklerin bir kısmının alay konusu ederek, "O Gün hemen gelsin" demesiyle Allah onun zamanını değiştirecek değildir.

Yarattıklarının nizamını kurmak yalnızca Allah'a mahsustur ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur. O, müşriklerin ortak koştuklarından münezzeh ve yücedir.

2 Allah kullarından dilediğine peygamberlik bahşedip, onlara melekleriyle ruh *(vahiy)* indirerek kendisinden başka ilah olmadığını bildirir, insanları kendisine karşı duyarlı ve bilinçli davranmaya çağırır.

3 Allah gökleri, yeri ve arasındakileri insanlar için mükemmel bir nizam ve şaşmaz yasalara bağlı olarak yarattı. Allah kendisine ortak koşulmasından ve her türlü eksiklikten münezzehtir. O, her şeyin üstünde ve ötesindedir.

4 Allah insanları bir damla su olan meniden yaratıp, bunca nimetlerle donatmışken, insanların çoğu bunu görmezden gelip düşünmeden Allah'la birlikte başka ilahlar edinerek O'na karşı çıkıp isyan ederler.

5-8 Etlerinden, sütlerinden, derilerinden, yünlerinden ve daha birçok şeylerinden yararlandığınız hayvanları, sabah-akşam otlaklarına gidip gelirken seyredip

hoşlandığınız, kendinizi ve yüklerinizi taşıttığınız atları, katırları, merkepleri ve daha nicelerini sizin için yaratan Allah'tır. Allah kullarına karşı çok şefkatli ve merhametlidir.

9 Doğru yolu göstermek Allah'a aittir. O dileseydi sizi iradesiz ve yalnızca doğruyu seçmeye mecbur bırakırdı. Allah, insana doğru ile yanlıştan birini tercih etme iradesi bahşetmiştir ve onu iradesini kullanma biçiminden hesaba çekecektir.

10-11 Sizin için gökten yağmuru yağdıran Allah, bununla hem sizin hem de hayvanlarınızın ve bitkilerin suya olan ihtiyaçlarını giderir. Bu sayede ekinler, hurmalıklar, zeytinlikler, üzüm bağları, türlü türlü meyveler ve ürünler de yetiştirir. Bütün bunlarda aklını kullananlar için Allah'ın ilmine, kudretine ve ilahlığına işaret eden nice deliller vardır.

12-13 Allah geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı yaratıp hizmetinize sunmuştur. Aklını kullanıp düşünenler için bunlardan çıkarılacak dersler vardır. Yeryüzünde Allah'ın sizler için yarattığı çeşit çeşit nimetler de O'nun ilminin ve kudretinin yüceliğini göstermektedir. Ancak gerçeği arayanlar bunları görüp Allah'ın davetine yönelirler.

14 Allah denizleri de sizin istifadenize sunmuştur, ondan da taze et ve birçok deniz ürünü nimetler elde edersiniz. İnci mercan gibi süs eşyaları çıkarır, gemileri suları yararak yüzdürür, ticaretinizin bir kısmını onlarla yapar, Allah'ın ilminin eserlerinden ve cömertliğinden yararlanır, lütfuna nail olursunuz. Bütün bunlar, Allah'ı layıkıyla kavrayıp O'na şükretmeniz ve yalnız Allah'ı ilah edinmeniz için apaçık delillerdir.

15-17 Allah yeryüzündeki hayatın devamı için oraya sarsılmaz dağlar yerleştirip, aralarında gideceğiniz yerlere sizi ulaştıracak yollar ve nehirler de yaratmıştır. Bunlarla birlikte geceleyin karada ve denizde yolculuk yapanlara yollarını bulmakta kolaylık sağlayan, yön gösteren yıldızlar var etmiştir. Bunları yaratan Allah ile hiçbir şey yaratmaya güç yetiremeyen kimseler bir olur mu?

18-19 Allah'ın size lütfettiği nimetleri saymaya kalksanız bitiremezsiniz. Allah aklını kullanıp, bu gerçekleri idrak ederek şirkinden ve küfründen tevbe edip dönenlere karşı şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır.

Unutmayın ki Allah gizlediklerinizi de, açığa vurduklarınızı da bilir.

20-21 Müşriklerin Allah'la birlikte ilah edindikleri ise hiçbir şeyi yaratmaya kadir olmadıkları gibi kendileri de yaratılmışlardır. Üstelik onların çoğu da diri değil ölüdürler ve ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.

22-25 Ey insanlar! Sizin ilahınız yaratıp nimetlerle donatan ve doğru yola davet eden Allah'tır. Gerçek bu olmasına rağmen müşriklerin kalpleri, nankörlükleri ve kibirleri yüzünden yalnız Allah'ın ilahlığını ve âhireti kabule yanaşmamaktadır.

Şüphesiz Allah, onların kalplerinde gizlediklerini de açıkça yapıp ettiklerini de bilmektedir. Allah nankörleri ve böbürlenip büyüklük taslayanları asla sevmez.

O müşriklere Rabbiniz size ne indirdi, sizi neye çağırıyor? diye sorulduğunda, onlar alaycı bir tavırla, "Geçmişlerin masallarına." diye cevap verirler.

Onlar böyle demekle kendi günahlarının yükünü bütünüyle çekecekleri gibi, bir kısım insanların Allah'ın davetinden uzaklaşmasına sebep oldukları için de günah yüklenecekler. Böylece çok ağır, çok da berbat bir yük yüklenmiş olacaklar.

26-29 Bu müşriklerin ataları da Allah'ın peygamberlerine karşı tuzaklar kurmuşlardı. Allah da onların sağlam sandıkları tuzaklarını temellerinden yıkıp yerle bir ederek başlarına geçirmişti ve Allah'ın azabı onları hiç beklemedikleri bir anda yakalayıverdi.

Ayrıca Allah Hesap Günü onları rezil edip aşağılayacak ve "Söyleyin bakalım. Sorunlarımızı o çözer, kurtarıcımız odur dediğiniz ve onları savunmak adına, mü'minlere saldırıp zulümler ettiğiniz ilahlarınız şimdi neredeler?" diyecek.

İşte O Gün Allah'ın davetine iman edip yaşayanlar da şöyle derler: "Aşağılanmanın, rezilliğin ve hak edilen azabın yaşanmaya başlandığı bugün, müşrik ve kâfirler için ne kötü bir gündür."

Onlar Allah'ın davetine inatla karşı çıkıp direnerek dünya hayatlarını tamamlamışken melekler de canlarını almışlardı. Hesap Günü cezalarını çekmek üzere çağrıldıklarında, "Bizlerin Allah'a şirk koşmak, O'ndan başkasını ilah edinmek gibi bir niyetimiz yoktu, biz kötü bir şey yapmadık." diyerek boyun bükecekler.

Melekler de onlara: "Hayır, sizler neyi yapmanız, Allah'a nasıl inanmanız ve neyi yapmamanız konusunda uyarılmıştınız. Yapmadık dediklerinizi kibirlenerek yaptınız. Allah sizin yaptıklarınızı eksiksiz olarak bilmektedir, haydi artık temelli kalmak üzere hak ettiğiniz cehenneme girin bakalım." diyecekler.

30-32 Allah'ın davetine iman edip gereklerini yerine getirenlere de "Rabbiniz ne indirdi, sizi neye çağırdı?" diye sorsan, onlarda: "Hak ve hakikati indirip bizi de ona teslim olarak yaşamaya çağırdı." derler. İşte bu gerçeği kavrayıp sorumluluklarını yerine getirenler, en güzel karşılık olmak üzere âhirette içinde devamlı kalacakları cennette, nimetlerle ödüllendirilecekler. Onlar, derelerin çağıldadığı,

cennet bahçelerinde istedikleri her güzel şeyi bulacaklar, daimi mutluluğun tadına varacaklar ve böylece Allah'ın lütfuna kavuşmuş olacaklar.

Bunlar da meleklerin "Selam olsun sizlere, dünya hayatınızda yaptıklarınızın karşılığı olarak daimi kalmak üzere girin cennete." dedikleri kimselerdir.

33-36 Gerçeğin üstünü örtüp inkâr edenler, meleklerin canlarını almak üzere kendilerine görünmesini veya bir an önce Allah'ın azabının başlarına gelmesini mi bekliyorlar? Onlardan önce gelip geçmiş müşrikler de böyle yapmışlar, sonunda da helak edilmişlerdi. Gerçek şu ki, Allah onlara zulmetmedi, onlar kendi kendilerine zulmettiler. Sonunda Allah'a başkaldırmaları ve nankörlükleri sebebi ile azaba davetiye çıkardılar, alay edip durdukları azap da onları çepeçevre kuşatıverdi.

Onlar alaycı bir tavırla şöyle diyorlardı: "Şayet Allah istemeseydi atalarımız da, biz de Allah'a ortak koşmaz, O'nun helal kıldığını da haram kılmazdık." Bunlardan öncekiler de aynısını söylemişlerdi. Onların bu tutumları karşısında peygamberlere düşen, Allah'ın âyetlerini apaçık duyurmaktır.

Gerçek şu ki, Biz her topluma peygamber göndererek, onları Allah'ı layıkıyla tanımaya, yalnız Allah'a kulluk ederek yaşamaya davet ettik, tağuti nizamlardan da uzak durmaları için öğüt verip uyardık. Bunlardan bir kısmı uyarıları dikkate alıp yapılan davete uydu fakat bir kısmı da davetten yüz çevirerek sapıklık içinde kendi başlarına bırakılmaya müstahak oldular.

Ey insanlar! Yeryüzünde gezip dolaşın ve dolaşırken de Allah adına yapılan daveti reddedenlerin nasıl yaşadıklarını ve sonlarının nasıl olduğunu bir düşünün.

37-39 Ey Peygamber! Sen, şirk ve küfründe inatla direnenleri, Allah'ın davetine uymaya ne kadar bilgi ve delil ile çağırsan da ikna edemez, inandıramazsın. Allah inatlarından vazgeçmeyenleri doğru yoluna iletmez ve onlara hiç kimse yardım da edemez.

Üstelik böyleleri Allah'ın ismini anarak yeminler edip, "Allah ölüyü tekrar diriltmez." diyorlar.

Hayır, Allah'ın vaadi haktır ve zamanı gelince hesap vermek üzere herkesi diriltecektir. Fakat insanların çoğu bu gerçeği kabul etmek istemiyor.

Allah, şirk ve küfürde direnip, âyetlerine inanmak istemeyenlere, Hesap Günü'nün gerçek olduğunu, yalancının da kim olduğunu gösterecek, yaptıkları ve söyledikleri ile yüzleştirecektir.

40 Allah ne zaman bir şeyin olmasını dilerse, ona yalnızca, "ol" der ve o da hemen oluş sürecine girer. O'nun ol dediğine hiç kimse engel olamaz, zamanı geldiğinde o mutlaka olur.

41-42 Peygamberlerin Allah adına yaptıkları davete iman edip, onu yaşamak için gösterdikleri çaba sebebiyle müşrik ve kâfirlerin zulmüne uğrayıp, yurtlarından, yuvalarından hicret etmek zorunda kalanları, dünya hayatlarında daha güzel yerlere yerleştiririz. Âhiretteki mükâfatları ise çok daha büyük olacaktır. Bu mü'minler sıkıntılara göğüs germiş ve Allah'a güvenmişlerdi. Keşke inkârcılar bunu anlasalardı.

43-44 Ey Peygamber! Senden önce kendilerine vahyedip âyetlerimizi ulaştırdıklarımız melek değil, onlar da senin gibi birer insandı. Sabırla, sebatla, zalimlere boyun eğmeden görevlerini yerine getirerek, insanları doğru olanı yaşamaya davet ettiler. Bunun böyle olduğunu, kendilerine daha önce peygamber gönderip kitap verdiklerimizin neslinden gelenler kitaplarında kalan gerçeklerden bilirler.

Biz o peygamberleri de kitaplar ve apaçık delillerle gönderdik. Şimdi sen de indirmekte olduğumuz vahyi açıklayıp insanları ona uymaya davet et, böylece kendileri için doğru olanı öğrenip kavrasınlar. Ola ki düşünüp doğruya yönelirler.

45-47 Ey Peygamber! Sana tuzaklar kurarak, zulüm nizamlarını devam ettirmek isteyenler, Allah'ın kendilerini yerle bir etmeyeceğinden yahut azabın hiç ummadıkları bir zamanda günlük işlerini yapmaktayken onları birdenbire yakalamayacağından nasıl emin olabilirler? Böyle bir cezayı önlemeye kimsenin gücü yetmez.

Ayrıca bunlar, Allah adına yapılan davetten yüz çevirmeleri sebebi ile O'nun kendilerini içten içe çürütüp helak olmaya mahkûm ederek, kendi başlarına bırakacağını hiç düşünmezler mi? Şüphesiz Allah kullarına karşı çok şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır. O yüzden tevbe edip doğru olana ulaşmaları için zaman tanır, onları hemen cezalandırmaz.

48-51 Kur'an ile yapılan davetten ısrarla kaçınanlar, Allah'ın yarattıklarını ve onlarla ilgili kurduğu nizamların mükemmelliği üzerinde hiç düşünmezler mi? Onların gölgeleri bile Allah'ın yasaları gereği uzayıp kısalmakta ve sağa sola dönmekteyken, kendileri O'nun âyetlerinden yüz çeviriyorlar. Kesin olan gerçek şu ki, şeytan ve onun izinden giden kimselerin dışında, göklerde ve yerde olanların hepsi kendilerini yaratan Allah'a teslim olur ve asla büyüklük taslamazlar, mutlak

hâkimiyet sahibi Rablerinin hükümlerine boyun eğip saygı ile secde ederler. Çünkü Allah buyurmuştur ki, "Sakın Benim emrime karşı büyüklük taslamayın ve Allah'la birlikte ikinci ilah edinmeyin." O ancak bir tek ilâhtır.

52 Göklerde ve yerde ne varsa hepsinin gerçek sahibi Allah'tır, din de yalnız O'nundur. İtaat ve ibadet edilip, hükümlerine teslim olmaya layık olan yalnızca O'dur. O'ndan başka gerçek ilah ve sakınılması gereken yoktur.

53-56 İnsana sahibi olduğunu zannettiği her şeyi emanet eden Allah'tır.

Müşrikler başlarına ne zaman bir sıkıntı gelse hemen Allah'a sığınır ve O'ndan yardım isterler. Allah onları sıkıntıdan kurtarınca da birçoğu O'ndan yüz çevirip şirk koşar, nankörlük ederler. Bir müddet daha Allah'ın bahşettiği nimetlerden istifade ederek yaşayın bakalım, nasıl olsa Hesap Günü gerçeği görecek ve hak ettiğinizle karşılaşacaksınız.

Bu müşrikler, kendilerine verdiğimiz rızıklardan ve kazançlarından Allah ile birlikte ilah edindiklerine bir pay ayırırlar. Bu ayırdıklarının ne kendilerine ne de ilah edindikleri putlarına hiçbir yararı olmaz. Allah, kendi kendilerine uydurdukları bu sapıklıklarının hesabını sorup, hak ettikleri cezalarını verecektir.

57-60 Müşriklerin bir kısmı da bu nankörlük, cahillik ve küstahlıkları yetmezmiş gibi, bir de kalkmış kendilerine yakıştıramadıkları ve sırtlarında bir yük gibi gördükleri kız çocuklarını Allah'a evlat olarak isnat ederken, erkek çocukları kendilerine layık görüyorlar. Nitekim onlardan birine, bir kız çocuğunun dünyaya geldiği müjdelense, öfkeden deliye dönercesine yüzü kapkara kesilir, sanki kız çocuğu sahibi olmak utanç verici bir şeymiş gibi, halkın içine çıkamaz ve "Bu çocuğu zillete katlanarak büyüteyim mi, yoksa diri diri toprağa mı gömeyim?" diye, kara kara düşünür. Yazıklar olsun izledikleri bu iğrenç örflerine ve hükümlerine. Müşriklerle kâfirler bu zulümleri, âhirete ve Hesap Günü'ne inanmadıkları için yaparlar. Allah bu yaptıklarının bedelini onlara ödetecektir.

Allah üstün kudret ve adalet sahibidir, her hükmünde mutlak isabetlidir ve kulları üzerinde hüküm yetkisi yalnız O'na aittir.

61 Allah insanları işledikleri suçlarından dolayı hemen cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde bir tek kimse kalmazdı. Onlara yaptıklarından tevbe edip, Allah'ın daveti olan doğruya dönecekleri kadar zaman tanır, tanıdığı süre dolunca da akıbetlerini ne bir an geciktirebilir ne de bir an öne alabilirler.

62 Müşrikler bir yandan kendilerine yakıştıramayıp, beğenmedikleri kız çocuklarını, Allah'a yakıştırırken, öte yandan da inanmadıkları o âhiret hayatı, gerçek olsa bile cennete kendilerinin layık olduğu yalanını dillerine dolayıp küstahça saçmalayıp dururlar.

Oysa onları âhirette cehennem ateşi beklemektedir, üstelik şirkleri sebebi ile ateşe ilk onlar girecekler.

63 Andolsun ki Biz senden önceki toplumlara da peygamberler gönderdik. Fakat şeytan o toplumlara da şirk, küfür ve zulüm nizamlarını güzel gösterdi. Ona uymaya istekli olan çoğunluk da şeytana yoldaş olup, Allah'a nankörlük ederek azgınlaşıp peygamberlerini yalanladılar.

Şeytan geçmişte olduğu gibi bugün de böylelerinin dostudur. Onun dostlarını şiddetli bir azap beklemektedir.

64 Ey Peygamber! Biz bu Kur'an'ı, insanlara yaratılış sebeplerini ve ona uygun olan hayat nizamını açıklayasın diye sana indirmekteyiz. Bu Kur'an insanların çekişip durdukları sorunlarının en doğru çözümlerini sunmakta olan rahmet kaynağı bir rehberdir. Ancak doğruyu arayanlar bundan yararlanır.

65 Gökten indirdiği yağmurla kupkuru ölü toprağa hayat verip, onu canlandıran Allah'tır ve Allah Kıyamet Günü insanları işte tıpkı böyle diriltip, dünya hayatlarını kime ve neye göre yaşadıklarının hesabını soracaktır. Aklını kullanıp da düşünenler için bundan çıkarılacak dersler vardır.

66-67 Hayvanların karnında sindirilenlerle kan arasından süzülüp salgılanan sütün mükemmel bir sistemle hazırlanışını, size ikram edilişindeki ilim ve kudreti bir düşünün. Allah'ın ilminin yüceliğini ve kudretini kavramak isteyenler için bundan da çıkarılacak dersler vardır.

Öte yandan Rabbiniz olan Allah'ın sizin için yarattığı hurma ağaçlarının meyvelerinin yaratılışında ve hem yararlı içecekler hem de sarhoş edici zararlı içecekler elde ettiğiniz asmalı, asmasız üzümlerin yaratılışında, Allah'ı layıkıyla tanımak isteyenler için nice deliller vardır.

68-69 Rabbiniz Allah; arıya, "Dağlarda, ağaçlarda, insanların yaptıkları çardak ve kovanlarda kendine yuva yap, her çeşit üründen yiyip istifade et ve Rabbinin öğrettiği yol güzergâhından ayrılma." diye vahyetti. Arılar da, Allah'ın vahyine teslim olup, yediklerinden karınlarında insanlar için şifa olan, farklı renk ve lezzette bir sıvı

olan bal yaparlar. Şüphesiz bütün bunlar, düşünenler için Allah'ın ilminin, kudretinin ve kurduğu nizamının mükemmelliğinin apaçık delilleridir.

70 Sizi yaratıp yaşatan sonra da canınızı alacak olan Allah'tır.

Allah kiminizi ömrünün en düşkün çağına, ne yaptığını, ne söylediğini bilmez hale geldiği ihtiyarlık çağına ulaştırır. O, her şeyi bilen, her şeye güç yetirendir.

71 Maddi imkânlar bakımından kiminizi kiminize üstün kılan da Allah'tır. Hal böyleyken kendisine daha çok nimet verilenler, bu nimetleri emirleri altında çalışanlarla paylaşmazlar. Böyle yaparak Allah'ın emirlerini görmezden ve duymazdan gelerek inkâra kalkarlar.

72-74 Allah size kendi cinsinizden eşler yarattı, eşlerinizden evlatlar ve torunlar bağışladı. Sizleri temiz ve hoş birçok şeylerle de rızıklandırdı.

İnsanlardan bir kısmı, Allah'ın bahşettiği rızıklardan yararlanmasına rağmen, kendisini yaratıp bunca nimetlerle donatan, Allah'la birlikte başka ilahlar edinip kendileri gibi yaratılmış olanların peşine düşer, Allah'tan yüz çevirirler.

İnsan nasıl oluyor da kendisi için ne gökten ne yerden hiçbir rızık yaratamayan, aciz ve güçsüz kimseleri ilah edinerek Allah'a şirk koşabiliyor?

Allah'ın daveti olan hayat nizamının içine kendi uydurduklarınızı katıp karıştırmayın ve ardından da benzerlikler kurmaya kalkmayın. Şüphesiz her şeyin en doğrusunu bilen yalnızca Allah'tır.

75-76 Gerçeği daha iyi anlamanız için Allah size şu iki insanın misalini veriyor.

Birisi hiçbir şeye güç yetiremeyen cahil ve birinin boyunduruğu altında bir köle, diğeri ise kendisine katımızdan rızık olarak bolca mal-mülk verdiğimiz ilim sahibi ve bu rızıkları dilediği gibi -açık ya da gizli olarak- hayırda harcama özgürlüğüne sahip olan birisi. Bu iki insanın durumu hiç bir olur mu? Aralarında benzerlik ya da denklik söz konusu edilebilir mi?

Şüphesiz her türlü övgü ve şükür, bunca nimeti yaratıp kullarına bahşeden Allah'a mahsustur.

Bununla birlikte şu iki kişinin misali üzerinde de düşünün. Bunlardan birisi dilsiz, elinden bir şey gelmeyen, bilgisiz ve aciz, sahibinin sırtında bir yük, sahibi ona hangi işi verirse versin beceremeyip içinden çıkamıyor. Diğeri ise son derece bilgili, her işini adaletle hakka dayalı yapan ve yaptıran, doğru yolda olmakla birlikte,

başkalarını da doğru olana çağıran biri. Hiç bu iki kişinin durumu birbirine benzer mi ya da bunlar birbirlerine denk olur mu?

77 Gerçek şu ki göklerin, yerin ve arasında olanların yaratıcısı, nizamlarının kurucusu Allah'tır. Sizin bilmeniz gerekenlerin neler olduğunu bilen de Allah'tır ve unutmayın ki Son Saat vakti geldiğinde göz açıp kapayıncaya kadar, hatta daha kısa bir zamanda gerçekleşecektir. Şüphesiz Allah'ın gücü her şeye yeter.

78 Analarınızın karnında sizi yaratıp, işitmek için kulak, görmek için göz ve düşünmek için akıl bahşeden, sonra da hiçbir şey bilmez haldeyken analarınızın karnından çıkaran Allah'tır.

Bahşedilen nimetler için Rabbinize şükredip itaat etmeniz gerekmez mi?

79 Üzerinde hiç düşünmeden Kur'an âyetlerini inkâr edenler, göğün boşluğunda Allah'ın kurduğu nizam ile yasaları sayesinde, kuşların nasıl uçtuklarını hiç görmüyorlar mı? Onları koyduğu yasalarla uyumlu yaratıp uçuran Allah'tır ve bunlar da Allah'ın ilmini, kudretini görmek isteyenler için çıkarılacak dersler vardır.

80-82 Sizlere içinde oturacağınız evleri yapabilme, hayvanların derilerinden kolayca taşıyabileceğiniz çadırlar kurma kabiliyet ve imkânlarını bahşeden de Allah'tır.

Ayrıca Allah size, hayvanların yünlerinden, kıllarından kısa ve uzun vadeli faydalanacağınız döşemelik kumaşlar, ev eşyaları ile ticaret malları yapma becerileri de bahşetmiştir.

Bunlarla birlikte Allah'ın size bahşettiği akıl ve kabiliyetler sayesinde kendinizi sıcaktan, soğuktan ve savaşların verebileceği zararlardan koruyacak elbiseler, zırhlar yaparsınız.

Güneşin sıcağından korunacağınız gölgelikleri, dağlarda sığınılacak mağaraları yaratan Allah'tır. Dünya hayatınızda ihtiyacınız olan her türlü nimeti bahşeden Rabbiniz, bu nimetlerden doğru yararlanabilmeniz ve kendisine şükretmeniz için de peygamberler ve kitaplar göndermiştir.

Ey Peygamber! Bunca nimete rağmen Rabbinin davetinden yüz çevirenleri sen zorla doğruya yöneltemezsin. Senin görevin vahyedilen âyetler ile insanları Allah adına doğru olana davet etmektir.

83 İnsanlar, sahip oldukları nimetlerin, Allah tarafından yaratılıp kendilerine verilmiş olduğunu bilirler, fakat nankör olan çoğunluk buna rağmen Allah'ın daveti olan hayat nizamına uymamakta direnirler.

84-87 Hesap Günü, her ümmetle birlikte onlara gönderdiğimiz peygamberleri de huzurumuzda toplayacağız. Peygamberleri onlara şahitlik edecekler. İşte O Gün, dünya hayatını hakikate gözlerini kapatarak tamamlamış olanlar, Allah'ın davetinden habersiz olduklarını beyan edemez, böyle bir mazeretin arkasına da sığınamazlar. Yeniden dünyaya döndürülüp, Allah'ın davetine uygun yaşama istekleri ve af dilemeleri de kabul edilmeyecektir.

İşte bunlar cehennem azabı ile yüz yüze geldiklerinde, dünya hayatlarında ateşin şiddetli azabı ile uyarıldıkları halde umursamadıklarına çok pişman olacaklar. Ama artık çok geç... Ateşin azabı onlardan hafifletilmeyecek, yüzlerine de bakılmayacak. Ve O Gün, Allah'a ortak koşup da peşlerinden gittiklerini cehennemde görünce, "Rabbimiz, işte bunlar bizim Senin davetinden yüz çevirmemize sebep oldular ve kendilerini Seninle birlikte ilah gibi görüp gösterdiler." diyecek ve böylece kendilerini temize çıkarmaya çalışacaklar. Fakat o ilah edindikleri kimseler de onlara: "Biz sizi zorla kendimize itaat etmeye mecbur etmedik, yalan söyleyip kendinizi suçsuzmuş gibi göstermeyin." diyecekler.

Sonunda hepsi iş işten geçmiş olduğu halde kayıtsız şartsız Allah'a teslimiyetlerini ifade edecekler. Artık O Gün Allah'tan başka ilah edinenlerin ve ilah edindiklerinin birbirlerine hiç faydası yoktur ve birbirlerini yüz üstü bırakırlar.

88 Kendileri müşrik ve nankör olarak yaşamakta inatla direndikleri gibi, başkalarını da doğru yola uymaktan alıkoymaya çalışanlar, sebep oldukları bozulma ve çürüme yüzünden azap üstüne azapla cezalandırılacaklar.

89 Her ümmetin peygamberlerini kendileri için şahitliğe çağırdığımız o Hesap Günü, ey Muhammed! Seni de davet ettiğin insanlara şahit tutacağız, çünkü Biz sana da insanlara yaratılış sebeplerini onlara açıklayasın diye hidayet ve rahmet kaynağı, iman edenlere de müjdeci olan bu Kitabı indirdik.

90 Şüphesiz Allah adaleti, iyilik yapmayı akrabaya yardım etmeyi emreder, hayâsızlığı, azgınlığı, haddi aşmayı ve cimriliği yasaklar. Allah düşünüp öğüt alasınız ve Allah'a karşı sorumluluklarınızı bilesiniz diye bunları size açıklıyor.

91 Allah'a ve insanlara verdiğiniz sözlere sadakatle uyun. Allah'ı şahit tutarak pekiştirdiğiniz yeminlerinizi sonradan bozmayın, unutmayın ki Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.

92 İçinizden bir grubun daha güçlü ve nüfuzlu olması sebebi ile, onlardan korkarak ya da menfaat umarak yeminlerinizi, aranızda zayıfı aldatma ve bir çıkar aracı

gibi kullanmayın. İpini iyice eğirip sardıktan sonra onu tekrar çözüp bozan kadın gibi olmayın. Allah sizleri yeminlerinize sadakatinizle de sınamaktadır. Allah Hesap Günü bütün amellerinizi karşınıza çıkaracaktır.

93-94 Allah dileseydi, size hayat tarzınızı seçme iradesi vermez, hepinizi tevhid inancına uymaya mecbur bırakır ve tek bir ümmet yapardı. Sonunda her insan, iradesi ile tercih ettiği yaşayış biçiminden hesaba çekilecek.

Yeminlerinizi aldatma aracına dönüştürmeyin, aksi halde ayağınızı sağlam basmışken sarsılıp kayarsınız. Böylece Allah'ın adını basit çıkarlarınıza alet etmiş olur, hem dünyada hem de âhirette kaybedenlerden olursunuz, üstelik âhirette daha büyük bir azaba çarptırılırsınız.

95-96 Ey mü'minler! Yalnız Allah'ı ilah edinip, O'nun davetine iman edip, gereklerini yerine getirme konusunda Allah'la yaptığınız sözleşmeye sımsıkı bağlı kalın ve sözünüzü geçici dünya menfaatleri karşılığında değiştirmeyin. Sözünüze bağlı kalmak karşılığında, Allah katında çok büyük bir mükâfat vardır. Dünya hayatınız ve orada elde edecekleriniz tükenir ama Allah katındakiler hiç tükenmez. Verdiği söze sadakatle bağlı olup, bu uğurda önüne çıkan sıkıntılara göğüs gerip, taviz vermeden mücadele edenleri, Allah yaptıklarının en güzeliyle ödüllendirecektir.

97 Erkek olsun kadın olsun iffetli, erdemli, dürüst davranıp, mü'min olarak salih amel işleyenlere Biz dünyada da arı, duru, temiz ve güzel bir hayat yaşatırız, âhirette ise bu yaptıklarını kat kat fazlasıyla mükâfatlandırırız.

98-100 Sizleri dünya ve âhiret hayatının mutluluğuna ulaştıracak olan bu Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, kovulmuş şeytanın aklınızı karıştırıp, duygularınızı bulandırmasından Allah'a sığının.

Şunu da iyi bilin ki Allah'a yürekten iman edip yalnız O'na güvenenler üzerinde şeytanın hiçbir yaptırım gücü yoktur.

Şeytan ancak Allah'la birlikte başka ilahlar edinen, onlara güvenip yardım bekleyenleri kendine dost edinir ve onlar üzerinde etkili olup dilediğini yaptırır.

101-103 Önceki toplumlar gönderdiğimiz âyetlerin hükümlerini terk edip ortadan kaldırınca, Biz de sonraki gönderdiğimiz kitaplarla onların yerlerine yenilerini koyarız. Âyetlerin hükümlerinin uygulanmasının zamanını ve şartlarını da Biz belirleriz. Müşrikler de Peygamber'e, "Bunları sen uydurup söylüyorsun." derler. Oysa onlar aslında gerçeği duymak ve bilmek istemiyorlar.

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Bunları ben uydurmuyorum. Bu Kur'an, iman edenlere rehberlik etmek, onları güçlü kılıp desteklemek için Allah adına, Ruhu'l-Kudüs (Cebrail) tarafından indirilmektedir." Biz ayrıca müşriklerin, "Bu Kur'an'ı Muhammed'e ehli kitaptan birileri öğretiyor, o da gelip bize okuyor." dediklerini de biliyoruz fakat o birileri dedikleri kişilerin dili de Arapça değil ki, oysa Kur'an geldiği toplumun dili olan Arapça ile çok açık ve anlaşılır olarak indirilmektedir.

104-105 Allah, âyetlerini inkâr eden, müşrik ve kâfir kalmakta inatla direnen nankörlere, yaratılışlarının sebebi hayat nizamını yaşamayı nasip etmez, âhirette de onlar için çetin bir azap vardır. Peygamber'in Allah adına tebliğ ettiği âyetleri yalan sayıp, Muhammed'in uydurması diyenler var ya, asıl yalancılar onlardır.

106-109 Gönülden iman etmiş olmasına rağmen, baskı altında Allah'a imanından görünüşte vazgeçtiğini söylemek zorunda kalan kimsenin dışında, mü'min olduğunu söyleyen bir kimse, sonra da imanından vazgeçer, şirke ve küfre dönerse dünyada ve âhirette Allah'ın gazabına uğrar. Bu cezayı hak etmelerinin sebebi kısa ve geçici olan dünya hayatını âhiret hayatına tercih etmeleridir. Allah bunlara doğru olan hayat nizamı ile yaşamayı nasip etmez ve onların bu nankörce yönelişleri sebebi ile kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürler.

Şüphesiz onlar, âhirette de bunun cezası ile karşılaşıp hüsrana uğrayacaklardır.

110 Allah'ın davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirmek için mücadele ederken, baskı ve zulme uğrayıp da yurtlarından hicret etmek zorunda kalan kimselerin yardımcıları Allah'tır. Allah bu mü'minlere karşı çok şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır.

111 Sonunda öyle bir gün gelecek ki, O Gün herkes kendi canının derdine düşecek, herkesin dünya hayatında yapıp ettiklerinin karşılığı tam olarak kendisine verilecek ve hiç kimseye haksızlık yapılmayacak.

112-113 Örnek olması için durumu bildirilen şu toplumun halini bir düşünün. Allah'ın her taraftan verdiği bol bol nimetleri ile refah ve güvenlik içinde yaşarken, davet olundukları hayat nizamından yüz çevirip nankörlük eden bu halkı Allah nankörlükleri sebebi ile açlık, kıtlık ve korku belasına mahkûm etti. Onlar peygamberlerini yalancılıkla suçlamışlardı. Sonra da Allah'ın azabı onları yakalayıp yerle bir etmişti.

114 Ey iman edenler! Rabbinizin bahşettiği rızıkların helal ve temiz olanlarından yiyin, O'na şükredip itaat edin.

115 Allah size leşi, kanı, domuz etini ve Allah'tan başkasının adına kesilen hayvanların etini haram kılmıştır, fakat açlıktan ölme tehlikesi gibi bir zorlukla karşı karşıya kalan kimse, zaruret miktarını aşmamak, ihtiyacının dışına çıkmamak şartıyla bunlardan yiyebilir. Allah böyle bir mecburiyetle karşılaşanları bağışlar. O, mü'min kullarına karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

116-117 Allah'tan gelen bir bilgiye ve delile dayanmadan, gelişi güzel, yalan uydurarak, "Şu helaldir, şu da haramdır." diyerek hükümler koymayın. Helal ve haramı belirleme yetkisi yalnızca Allah'a aittir, kendi uydurdukları yalanlarla hüküm koymaya kalkanlar, asla iflah olmazlar.

Geçici dünya hayatında bir miktar çıkar elde etmek için, kendi koydukları hükümlere uyan, başkalarını da buna uymaya teşvik edenlere âhirette çok şiddetli bir azap vardır.

118 Size bildirdiklerimizin dışında, Yahudilere Allah'a nankörlük etmeleri sebebiyle bir kısım yiyecekleri de haram kıldık. Biz bu hükmümüzle onlara zulmetmedik, onlar bu cezayı hak ederek kendi kendilerine zulmettiler.

119 Şunu da iyi bilin ki sizin Rabbiniz, bilmezlik ve cahillik sebebi ile günah işleyip, sonra da günah olduğunu öğrenince tevbe ederek doğru olana yönelip sarılan kimseleri bağışlar. Çünkü Rabbiniz, tevbesinin ardından Rabbine teslim olup imanın gereğini yerine getirenlere karşı çok merhametli ve şefkatlidir.

120-122 Ey müşrikler! Kendisiyle övünüp de atamız dediğiniz İbrahim, yalnızca Allah'ı ilah edinmiş, O'nun daveti olan hayat nizamına iman etmiş, onu yaşamak ve yaşatmak uğrunda bütün gücüyle cihat eden, âdeta tek başına bir ümmetti ve asla müşriklerden olmadı.

İbrahim, kendisine doğru yolu gösteren ve bunca nimeti bahşeden Rabbine karşı daima şükreder, sorumluluklarını yerine getirmeye çalışırdı. Biz de İbrahim'e dünyada güzellikler nasip ettik. O, âhirette de Allah'ın seçkin kulları arasında olacaktır.

123 Ey Peygamber! Sen de yürekten Rabbine bağlanmış ve yalnız O'nu ilah edinmiş olan İbrahim'in dinine uy, çünkü o müşriklerden değildi.

124 Cumartesi (sebt) günü ile ilgili bir kısım yasaklar Allah'a verdikleri sözlerinde durmayıp O'nun emirlerine karşı gelen Yahudiler içindir. Onların dedikleri gibi İbrahim'in davet ettiği dinde (nizamda) böyle yasaklar yoktu. Hesap Günü Allah, yasakları konusunda tartışıp duranlarla ilgili hükmünü verecektir.

125 Ey Peygamber! Sen insanları Rabbinin yoluna ilimle, hikmetle güzel öğüt ve nasihatle davet et, müşrik ve kâfirlerle bilgiye dayalı etkili bir biçimde cihat et. Rabbin davetine kimin yürekten iman edip uyduğunu ve kimin de reddettiğini en iyi bilendir.

126-128 Ey mü'minler! Size karşı zor kullanıp zulmedenlere karşı, siz de yapılana denk olacak bir karşılık ile mukabele edin. Şayet bunlara göğüs gerer ve sabrederseniz bu sizin için daha hayırlı sonuçlara sebep olacaktır.

Allah yolunda karşılaşılan eziyetlere taviz vermeden sebatla direnin, unutmayın ki Allah bu konuda sabır gösterenlerin gücünü artırır.

Müşriklerin kurdukları tuzaklara ve yaptıkları eziyetlere aldırma, üzülme. Allah yaratılış sebebi olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda samimiyetle gayret edenlerle beraberdir.

71- NÛH SÛRESİ

Mekkî sûre olup 28 âyettir.

Nûh: Temizleyip rahatlatan demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Biz Nûh'u da kavmine peygamber olarak gönderdik ki, başlarına elim bir azap gelmeden onları uyarsın diye.

2-4 Nûh onlara şöyle demişti: "Ey kavmim! Ben sizi yaratılış sebebiniz olan hayat nizamına öğüt ve uyarılarla davet için gönderilmiş bir peygamberim. Allah'a karşı sorumluluklarınızın olduğunu unutmayın, O'nu layıkıyla tanıyıp davetine icabet ederek ibadet edin ve O'na karşı gelmekten sakının, yapmanız gerekenler konusunda beni izleyin. Şayet bana uyarsanız Allah da sizin geçmiş günahlarınızı bağışlar ve ölüm anına kadar sizi güven ve huzur içinde yaşatır, iyi bilin ki takdir ettiği ecel vakti gelince de onu asla ertelemez."

5-7 Nûh, kavmini öğüt ve uyarılarla gerçeğe davet etmesine rağmen, kavmi müşrik ve kâfir kalmakta ısrarla direndi, bunun üzerine Nûh da Rabbine şöyle dua etti: "Rabbim ben kavmimi gece gündüz, davetine iman etmeye çağırdım fakat benim çağrım daha çok uzaklaşmalarından başka bir işe yaramadı.

Rabbim, Senin onları bağışlamana sebep olacak tevhit inancına her çağırışımda, duymamak için âdeta parmaklarını kulaklarına tıkadılar ve gerçeği görmemek için gözlerini kapadılar, şirk ve küfürlerinde direndikçe direndi, kibirlenip, böbürlenerek nankörleşip küstahlaştılar."

8-20 Ben onları gerek açıkça gerekse gizlice her yolu deneyerek davet ettim ve onlara şöyle seslendim: "Şirk ve küfür nizamıyla yaşamaktan tevbe ederek vazgeçer. Allah'ın davetine yönelirseniz O'nun şefkat, merhamet ve bağışlamasına nail olursunuz, gökten de üzerinize bolluk ve bereket yağmurları yağdırır, mal, mülk, evlatlar, bağlar, bahçeler bahşeder. Ey kavmim! Size ne oluyor da bunca nimeti sizler için yaratan Allah'ı görmezden geliyor, O'nun ilmini ve kudretini takdir etmiyorsunuz? Oysa Allah sizi çeşitli evrelerden geçirerek en güzel biçimde yaratmıştır.

Allah'ın yedi kat göğü, gökteki ışık ve ısı kaynağı olarak güneşi, onun ışığını yansıtan ayı ve onları birbirleriyle uyumlu yaratışını, kurmuş olduğu nizamını görüp de hiç düşünmez misiniz? Allah sizi tıpkı bitkiler gibi topraktan yarattı, sonra da öldürüp, tekrar toprağa döndürecek ve zamanı gelince de yeniden diriltecektir. Rabbimiz yeryüzünü sayısız nimetlerle donatıp, bir sergi gibi istifadenize sundu, orada gezip dolaşmanız içinde geniş vadiler, yollar yarattı."

21-24 Nûh bunları kavmine ayrıntılı bir biçimde anlattıktan sonra da Rabbine şöyle dedi: "Rabbim! Benim bütün gücümle tebliğime rağmen, onlar yine de nankörlük edip Senin buyruklarından yüz çevirdiler. Mal, mülk ve evlatları hüsranlarını, azgınlıklarını artırmaktan başka hiçbir işe yaramayan, zengin ve güçlü gördükleri kimselere uydular, üstelik beni susturmak için de tuzaklar kurdular, peşlerine düştükleri önderleri de onlara: "Sakın kutsal ilahlarımız ve atalarımızın emaneti olan, Ved, Suva, Yegus, Yaug ve Nesr'den vazgeçmeyin" dediler.

"Rabbim; bunlar bu yaptıklarıyla hem kendilerini hem de başkalarını Senin davetinden uzaklaştırdılar. Sen de bu zalimlerin amaçlarına ulaşmalarına engel ol, hak ettikleri azapla helak eyle."

25 Bunun ardından onlar yapıp ettikleri yüzünden büyük bir tufanla suda boğulup yeryüzünden çekip gittiler ve âhirette ateşe mahkûm edildiler, kendilerini Allah'ın azabından kurtaracak hiçbir yardımcı da bulamadılar.

26-28 Sonra da Nûh duasını şöyle tamamladı: "Rabbim; yeryüzünde müşrik ve nankörlerden hiç kimseyi bırakma! Çünkü onları bırakırsan, kullarını yine azdırmaya şirk ve küfre teşvik eder, müşrik nesiller yetiştirirler. Ey Rabbim! Beni, anamı, babamı ve evime mü'min olarak girip çıkanları bağışla, zalimlere fırsat verme."

72- İBRÂHİM SÛRESİ

Mekkî sûre olup 52 âyettir.

İbrâhim: Toplumun babası demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Elif, Lâm ve Râ'ya yemin olsun ki, ey Peygamber! Bu Kur'an, insanlar yaratılış sebeplerini bilsin, ona uygun yaşasın, böylece karanlıklardan aydınlığa çıksın diye, yüce ve övgüye tek layık olan Allah tarafından, kavminin konuşup anlaştıkları ve yazıştıkları harflerden oluşan sözlerle indirilmiştir.

2-3 Gökleri, yeri ve arasında olanları yaratan ve sahibi olan Allah, insanları Kur'an ile fıtratlarına uygun bir hayatı yaşamaya çağırmaktadır. Bu gerçeği kavramak istemeyenlerin vay haline. Onlar bundan dolayı çok çetin bir azap ile cezalandırılacaklar.

Kendileri kısacık dünya hayatının basit zevkleri uğruna daimi âhiret mutluluğunu terk etmekle birlikte, başkalarını da Allah'ın davetine uygun yaşamaktan alıkoymak için çaba sarf edenler, hakka karşı bâtılı tercih eden zalimlerdir.

4 Biz kolayca açıklanıp anlaşılsın diye âyetlerimizi her peygambere kendi kavminin diliyle gönderdik. Allah, davetinden kibirlenerek yüz çevirenleri doğru yoluna iletmez. Hidayeti dileyip de bu uğurda çaba göstereni de hidayete (doğru yoluna) ulaştırır.

Yarattıkları üzerinde hüküm koyma yetkisi yalnızca Allah'a aittir, O'nun her hükmü mutlak isabetlidir, sınırsız ilim ve kudret sahibi yalnızca Allah'tır.

5 Biz Musa'yı da halkına, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarması, Kıyamet ve Hesap Gününü hatırlatması için gönderdik. Musa'nın yaşadıklarından alınacak dersler vardır, bundan ancak Allah yolunda sıkıntılara göğüs gererek sabırla direnenler dersler çıkarabilirler.

6-8 Musa kavmine şöyle demişti: "Ey kavmim! Allah'ın size bahşettiği nimetlerini unutmayın. Firavun size işkencenin en kötüsünü uyguluyor, oğullarınızı öldürüyor, kadınlarınızı ve kızlarınızı sağ bırakıp, kötü amaçlarına alet ediyordu. Allah sizi Firavun'un zulmünden kurtardı, Rabbinizin imtihanından geçmekte olduğunuzu aklınızdan çıkarmayın! Rabbiniz size, davetine sarılır şükrederseniz nimetlerini daha da artırarak vereceğini vaat ediyor fakat nankörlük edip yüz çevirirseniz şiddetli bir azaba çarptırılırsınız."

Musa sonra da sözlerine şöyle devam etti: "Sizler ve yeryüzünde yaşamakta olan tüm insanlar Allah'a nankörlük edip davetini reddetseniz de Allah'a zarar vermiş olamazsınız. Allah'ın hiç kimseye ihtiyacı yoktur. O, övgüye layık olan tek ilahtır."

9 Sizden önce gelip geçen Nûh, Âd, Semûd kavimlerinin ve onlardan sonra gelen sayılarını yalnızca Allah'ın bildiği kavimlerin başlarından gelip geçenlerden sanki hiç haberiniz yokmuş gibi davranıyorsunuz. Onlara da peygamberleri yaratılışlarının amacının ne olduğunu ve buna göre nasıl yaşamaları gerektiğini apaçık tebliğ etmiş, misallerle açıklamış, yaşayışları ile de göstermişlerdi. Fakat onlar da daveti ellerinin tersi ile itmiş, peygamberleri susturmaya çalışmış, "Biz sizin söylediklerinizi kabul etmiyoruz, çünkü peygamber olduğunuza inanmıyoruz." demişlerdi.

10-12 Peygamberleri de onlara şöyle demişti: "Gökleri yeri ve arasında olanları yaratan Allah'ın sizi karanlıklardan aydınlığa çıkaracak olan davetinden şüphe mi ediyorsunuz?" Gerçek şu ki, Rabbimiz sizi ecelinizle ilgili belirlediği gün gelmeden şirk ve küfrünüzden tevbe ederek bağışlanmaya, kurtuluşa çağırıyor fakat onlar peygamberlere hiç düşünmeden, "Siz de bizim gibi yiyip, içen ölümlü birer insansınız, bir de kalkmış peygamber olduğunuzu söyleyip, atalarımızdan bize miras kalan hayat tarzımızdan vazgeçmemizi istiyorsunuz, madem söylediklerinizi doğru, o halde mucizeler göstererek bizi inandırın da görelim." diyorlardı.

Peygamberleri de onlara şöyle dediler: "Evet, biz de sizin gibi ölümlü insanlarız. Allah kullarından layık görüp, dilediğine peygamberlik bahşeder, mucizeler ise peygamberlerin istemesiyle değil, ancak Allah'ın dilemesiyle meydana gelir. Mucizeler insanı aciz bırakan olaylardır ve hiçbir insanın istemesiyle de meydana

gelmez, inanmak isteyenler bu gerçeği kabul ederek söylediklerimize inanmalı ve yalnız Allah'a güvenip, davetine teslim olmalıdır.

Allah bizlere doğru olanı bildirmişken niçin O'na güvenip de teslim olmayalım. Hiç şüpheniz olmasın ki, bu yüzden yaptığınız eziyetler, bizi doğruları söylemekten vazgeçirmeyecektir. Allah'a güvenip iman edenler mutlaka kazanacak ve mutlu olacaklardır."

13-14 Bunun üzerine şirk ve küfre dayalı hayatlarını terk etmek istemeyenler, peygamberlerine şöyle demişlerdi: "Siz ya bizim ilahlarımızı kabul edip dinimize döner, bize uyarsınız ya da sizi ülkemizden sürüp çıkarırız."

Müşriklerin bu sözlerinden sonra Allah da peygamberlerine şöyle vahyetti: "Biz onları mutlaka helak edeceğiz ve yerlerine mü'minleri getireceğiz. İşte bu; Allah'ın davetine iman edip, imanın gereklerini yerine getirmek uğrunda cihat edenlere Allah'ın vaadidir."

15-17 Bütün çabalarına rağmen kavimleri hakikati reddedince, peygamberler de "Rabbim! Artık bunlarla bizim aramızdaki hükmünü ver" diye dua ettiler. Sonunda müşrik ve kâfirler hak ettikleri azaba çarptırılıp, yok olup gittiler. Âhirette de onları cehennem ateşi beklemektedir. Orada onlara kanlı, irinli bir su içirilecek, bu iğrenç suyu yutmaya çalışacaklar ama kolay kolay da yutamayacaklar. Ölüm onları her taraftan kuşatacak fakat ölemeyecekler ve birbiri ardından daha kötü azaplara uğratılacaklar.

18 Hakikati inkâra şartlanmış olanların iyilik namına yaptıkları işler, fırtınalı bir günde rüzgârın savurup yok ettiği küllere benzer. Onların iyilik zannettiklerinin âhirette hiçbir karşılığı yoktur. Bu ise büyük bir kayıp, büyük bir hüsrandır.

19-20 Allah gökleri, yeri ve arasındakileri boşuna değil; yüce bir amaç için sizi de o amacı gerçekleştirmek üzere yaşamanız için yarattı! Şunu iyi bilin ki; Allah dilerse sizi yok edip yerinize yeni bir topluluk getirir. Bu, Allah için hiç de zor değildir.

21 Hesap Günü geldiğinde, bütün insanlar Allah'ın huzurunda toplanacaklar, işte O Gün zayıflıklarını bahane ederek, güçlü gördükleri kimselere körü körüne uyanlar, arkalarından gittikleri önderlerine şöyle diyecekler: "Biz dünya hayatımızda sizlere tabi olmuştuk, bundan dolayı da bugün azaba çarptırılmaktayız, şimdi sizler bizi Allah'ın azabından biraz olsun kurtaramaz mısınız?" Onlar da kendilerinden yardım talep edenlere şöyle diyecekler: "Şayet Allah bizi hak ettiğimiz bu azaptan kurtarırsa, biz de sizi kurtarırız fakat artık böyle bir kurtuluş bizim için de sizin için de imkânsız.

O yüzden ne kadar ağlayıp sızlansak, yalvarıp yakarsak da faydası yok, çoktan iş işten geçti. Artık hiçbirimizin hak ettiğimiz azaptan kurtulabilmemiz mümkün değil."

22 Hesap Günü yargılama süreci bitip de herkes hak ettiği ile yüz yüze gelince şeytan da, "Cehenneme girmemize sen sebep oldun." diyenlere şöyle cevap verecek: "Allah'ın sizi daveti gerçek idi. Ben ise size boş vaatlerde bulundum, yalanlar söyleyip aldattım. Aslında benim sizler üzerinde istediğimi yaptıracak bir gücüm de yoktu. Sadece davet edip şirke, küfre çağırdım. Siz de Allah'ın davetine değil de, benim davetime yönelip uydunuz. Şimdi kendi suçunuzdan dolayı beni kınayıp suçlamayın, dönüp kendinize bakın. Suçlanıp kınanacak olanlar sizlersiniz. Bugün artık ne ben ne de Allah'la birlikte ilah edindikleriniz feryadınızı duyup, imdadınıza yetişemeyiz ve beni de Allah'ın azabından hiç kimse kurtaramaz. Zaten ben Allah'a ortak koşulmasının yanlış olduğunu biliyordum. Fakat bu yanlışı size fısıldayınca hiç düşünmeden kabul ettiniz."

Gerçek şu ki, şeytan ve onun takipçileri çok şiddetli bir azabı hak etmişlerdir.

23 İman edip gereklerini yerine getirmek üzere gayret edenler, Rablerinin izni ile içlerinden ırmaklar akan ve mutluluk yurdu olan nimetlerle dolu cennetlere yerleştirilecekler ve orada birbirlerini tebrik edecekler.

24-25 Allah güzel söylenmiş doğru sözü âdeta kökü yerde dalları göğe doğru yükselmiş verimli bir ağaca benzetiyor. Bu ağaç Rabbinin izni ile her zaman meyve verir.

Allah insanların düşünüp, doğru olanı kavramaları başkalarını bu yolla davet etmeleri için böyle misaller vermektedir.

26 Bünyesinde şirk ve küfür barındıran ve insanları ona davet eden kötü sözler ise, kökü yerde çürümeye başlamış dayanıksız bir ağaç gibidir. Böyle bir ağacın ayakta kalma, meyve verme, yaşama imkânı ve gücü yoktur.

27 Allah, tevhid inancını hayatlarına tatbik uğrunda gayret edenleri kökü yerde, dalları göğe yükselmiş olan ağaçlar gibi dimdik ayakta tutar. Âhirette de cennet nimetleri ile ödüllendirir. Allah, davetinden yüz çevirenleri de bataklıklarında dalalet içinde kendi başlarına bırakır, O dilediğini yapmaya kadirdir.

28-30 Allah'ın verdiği bunca nimetlere nankörlük edip kibirlenerek, Allah'la birlikte ilahlar edinen ve başkalarını da kendileri gibi yaşamaya teşvik edip, azap yurdu olan cehenneme sürükleyen ve sürüklenenleri görmüyor musun? İşte o cehennemi yurt edinecek olanların vay haline. Bunlar Allah'ın rızasını kazanmaya

çağrılmalarına rağmen, kabullenmeyip doğru olandan yüz çevirmiş, nankörlüğe yatkın olanların yüz çevirmelerine de destek vermiş, önayak olmuşlardır. Onlar; Allah'ın verdiği nimetlerden istifade ederek, bir müddet daha oyalansınlar, nasıl olsa sonunda varacakları yer cehennemdir.

31 Ey Peygamber! Mü'min kullarıma söyle, hiçbir pazarlığın yapılmayacağı, hiçbir eşin, dostun, yakının, malın, mülkün makamın bulunmayacağı Hesap Günü gelip çatmadan namazlarını bilinçle ve titizlikle kılsınlar, kendilerine verdiğimiz nimetlerden Allah yolunda gizli ve açık olarak harcasınlar.

32-33 Allah'ın gökleri, yeri ve arasında olanları sizin için yarattığını, gökten indirdiği su ile yeryüzünde size çeşit çeşit rızıklar var edip ikram ettiğini, denizlerde koyduğu yasalar sayesinde gemileri yüzdürüp istifadenize sunduğunu, nehirlerden yararlandırdığını sakın unutmayın.

34 Kendi yörüngelerinde Allah'ın koyduğu yasalarla seyretmekte olan güneşi ve ayı da sizin faydanıza sunan, gündüzü ve geceyi rahatınız için aydınlık ve karanlık yapan da Allah'tır. Verdiği nimetleri saymaya kalksanız sayıp bitiremezsiniz. Fakat insanların çoğu bahşedilen bunca nimete rağmen Allah'a nankörlük eder, davetinden yüz çevirir ve O'na şükretmezler.

35-41 Vaktiyle İbrahim Allah'a şöyle dua etmişti: "Rabbim bu beldeyi emin, güvenilir bir yer kıl, beni ve soyumdan olanları da Senden başkasını ilah edinmekten muhafaza et. Rabbim, bu müşrikler ve onların ilah edinip de putlaştırdıkları kimseler, cahil, aklını kullanmayan birçok insanın da müşrik ve kâfir olmasına sebep olmuşlardır.

Rabbim; her kim bana uyarsa o bendendir ve Senin doğru olan yolundadır. Her kim de davetinden yüz çevirirse, o kimsenin işi de Sana kalmıştır. Sen yanlışından tevbe edip doğruya yönelenlere karşı merhametli ve bağışlayıcısın.

Rabbim ben ailemden bazılarını ekip biçmeye elverişli olmayan kıraç bir vadiye, Senin mukaddes beytinin yakınında bir yere yerleştirdim ki; namazlarını kılıp, Sana dua etsinler ve Sana güvenip sığınsınlar, merhametine, şefkatine nail olsunlar! Rabbim! Bir kısım insanın gönüllerini de onlara meylettir ve onlara rızıklar bahşet, şükredenlerden olmayı nasip et." diyerek duasına şöyle devam etti:

Ey Rabbimiz! "Sen bizim içimizi, dışımızı, gizli açık her şeyimizi bilirsin. Yerde ve gökte olan hiçbir şey senden gizlenemez, övülmeye layık olan da yalnız Sensin! Rabbim sana hamdolsun, bana ihtiyarlık çağımda İsmail ve İshak'ı bağışladın.

Şüphesiz Sen, duaları işitensin. Rabbim beni ve soyumu namazı titizlikle kılan kullarından eyle! Rabbim, ibadetlerimle duamı da kabul et.

Rabbim Hesap Günü'nde beni, anamı, babamı ve bütün mü'minleri rahmet ve merhametinle bağışla."

42-43 Sakın Allah'ı müşrik ve kâfirlerin yapıp ettiklerinden habersiz sanmayın. Allah onların hak ettikleri cezalarını, korkudan gözlerinin âdeta yuvasından fırlayacakmış gibi dehşetle bakıp kalacağı güne bırakır.

İşte O Gün onlar mahşer yerinin dehşetinden panik içinde bir kurtuluş çaresi ararcasına başlarını göğe dikmiş, gözleri yuvasında dona kalmış, kendilerinden geçmiş ve kalpleri bomboş bir halde oradan oraya koşuşup dururlar.

44-46 Ey Peygamber! İnsanları böyle şiddetli bir azapla karşı karşıya gelmeden uyar. O Gün gelip çattığında uyarıları umursamayıp, Allah'ın davetinden yüz çevirmiş olanlar şöyle diyecekler: "Ey Rabbimiz! Bize biraz daha mühlet verip dünyaya döndür de, peygamberlerle davet ettiğin hayat nizamını yaşayanlardan olalım."

Allah da onlara şöyle diyecek: "Öldükten sonra diriltilip, yapıp ettiklerinizden hesap sorulacağı bildirildiği halde, inanmayanlar sizler değil miydiniz? Ölümden sonra yeniden diriltilmeyeceğinize dair başkalarını da inandırmak için yeminler ediyordunuz.

Üstelik sizler Allah'a şirk koşup, daveti reddetmeleri sebebi ile helak edilmiş olan, kavimlerin yurtları üzerinde yaşıyor ve onların başlarına gelenlerden de haberdar edilmiştiniz.

Sizden önce helak edilen o zalimler de kendilerini, Allah'ın razı olacağı hayat nizamını yaşamaya davet eden peygamberlerine her türlü tuzağı kurup, eziyetlere maruz bırakıp, onları reddetmişlerdi. Allah da onların dağları yerinden oynatacak kadar güçlü sandıkları tuzaklarını boşa çıkardı."

47 Sen sakın Allah'ın peygamberlerine ve mü'minlere yardım vaadinden döneceğini zannetme Allah'ı vaadinden döndürecek yoktur. O üstün kudret sahibidir ve hak edenin hak ettiğini mutlaka verendir.

48-51 Günü gelince üzerinde yaşadığınız yer başka bir yerle, gökler de başka göklerle yer değiştirilecek ve her şey alt üst olacak, bütün insanlar yeniden diriltilip tek ve gerçek hükümdar olan Allah'ın huzurunda toplanacaklar.

İşte O Gün Kur'an ile yapılan davetten yüz çevirmiş kimseler olarak huzura getirilenlerin zincirlere vurulmuş, katrandan elbiseler giydirilmiş olduklarını ve yüzlerine de ateş püskürtülmekte olduğunu göreceksin. Hesap Günü her insan Allah'ın davetine karşı tutumunun karşılığını görecektir. Allah hesabı çabuk görendir.

52 Bu Kur'an insanlar için bir öğüt, Allah'tan başka gerçek ilâh olmadığını bildiren uyarı kitabıdır. Yaratılışının sebebini bilmek ve ona uygun yaşamak isteyenler için de rehberdir.

73- ENBİYÂ SÛRESİ

Mekkî sûre olup 112 âyettir.

Enbiyâ: Peygamberler demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Hesap Günü her gün biraz daha yaklaşmasına rağmen insanların çoğu bunu umursamıyor. Böyleleri ne zaman Rablerinden gelen âyetlerle uyarılıp yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamı ile yaşamaya davet edilseler, alay edip yüz çeviriyorlar. Akılları hep geçici hazlar, eğlenceler, boş ve anlamsız işlerle meşgul. Bununla beraber bu nankörler, bir de kalkmış kendi aralarında şöyle fısıldaşıyorlar. "Bu peygamber olduğunu söyleyen adam da, bizim gibi ölümlü bir insan, şimdi göz göre göre bizden farkı olmayan bu adamın söylediklerinin büyüsüne kapılıp da, bunca yıllık hayat tarzımızı terk mi edeceğiz?"

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Benim Rabbim gökte ve yerde, gizliden ve açıktan söylediklerinizi işitir, ne amaçla söylediğinizi de bilir."

5-6 Şirk ve küfür nizamının savunucuları bu söyledikleri ile de yetinmeyip, "Muhammed'in Kur'an adına söyledikleri onun karışık rüyalarından ibaret sözlerdir yahut hayallerinin ürünü kendi uydurmalarıdır. Bu uydurduklarını da Allah'a isnat ederek bizlere anlatıyor. Böyle etkileyici sözlerle şairliğe hevesleniyor. Şayet gerçekten Peygamberse önceki toplumlara gönderilen peygamberler gibi, bize mucizeler göstermesi gerekmez mi?" diyorlar.

Hâlbuki geçmiş toplumlar kendilerine mucizeler gösterildiği halde Allah'ın davetine iman etmedikleri için helak edildiler. Şimdi bunlar mı iman edecek!?

7-9 Ey Peygamber! Biz bundan önceki toplumlara da, tıpkı senin gibi ölümlü kimseleri peygamber olarak gönderdik. Onlara de ki: "Eğer bunun böyle olduğunu bilmiyor da öğrenmek istiyorsanız, kitap ehlinden gerçeği bilenlere sorun." O peygamberler de melek değil, hepsi ölümlü birer insandı.

Biz o peygamberler ve onlarla birlikte olan mü'minlere de verdiğimiz sözümüzü yerine getirip helak olmaktan kurtardık, ölçüsüzce davranıp müşrik ve kâfirlikte direnenleri ise azabımızla helak ettik.

10 Ey insanlar! Gerçek şu ki Biz, size içindeki davete uymanız halinde, şeref ve güç kazandıracak ilahi bir kitap gönderdik. Hâlâ aklınızı kullanıp, düşünüp de davet olunduğunuza uymayacak mısınız?

11-15 Yaratıp bunca nimetlerle donatmamıza rağmen, davet ettiğimiz hayat nizamına sırtını dönüp nankörlük eden birçok toplumu hak ettikleri azabımızla kırıp geçirdik, yerlerine başka toplulukları getirdik.

Helak olmayı hak eden o toplumlar azabımızla karşılaşınca kaçıp kurtulmaya çalıştılar, o zaman onlara şöyle seslenildi: "Haydi bakalım elinizden geliyorsa o şımarık, kibirli, azgın hayatınıza geri dönün de görelim, ama artık bu imkânsız olduğu gibi âhirette de çok şiddetli bir azap ile karşılaşacaksınız."

Dünyada hak ettikleri azapla karşılaşanlar, "Eyvah, yazıklar olsun bize, hakikati inkâr etmekle hem kendimize hem de başkalarına zulmetmişiz." diyerek feryat ettiler. Fakat onların bu pişmanlıkları âdeta biçilmiş, yakılıp, kül olmuş ekin tarlasına çevrilmelerine engel olmadı.

16-18 Ey insanlar! İyi bilin ki Biz gökleri, yeri ve bu ikisinin arasındakileri boş yere, oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık. Şayet öyle bir amacımız olsaydı, bunun için ne sizi ne de sizin için yarattıklarımızı yaratmaz, bunu kendi katımızdan edinirdik. (Sizi yaşayış biçiminizle sınamak ve hak ettiğiniz karşılıklarını vermek amacı ile yarattık.)

Biz, peygamberler ve kitaplarla gönderdiğimiz hakikati (hayat nizamını) bâtılın başına balyoz gibi indirip, onu darmadağın ederiz. Ey müşrikler! Allah'ın Peygamberine ve kitabına yakıştırdıklarınızdan dolayı yazıklar olsun size.

19-21 Göklerde ve yerde olanların yaratıcısı ve sahibi Allah'tır, müşrik ve kâfir insan dışında, yarattıklarının hepsi Allah'a teslim olup kulluk eder ve asla kibirlenmez, nankörlük etmez ve itaat etmekten usanmazlar. Gece gündüz yaratılışlarının sebebinden sapmadan ve durmadan görevlerini yerine getirmenin gayreti içinde olurlar.

Gerçek bu iken müşrikler hâlâ hayatta olmayan, atalarının taştan topraktan yaptıkları heykellerine kutsallık izafe edip, onları ilah kabul etmeye devam ediyorlar, sanki ölüleri onlar diriltip de hesap soracakmış gibi.

22-23 Şayet göklerde ve yerde Allah'tan başka ilahlar olsaydı, göklerin ve yerin düzeni bozulur, kargaşa içinde yıkılır giderdi. Göklerin ve yerin Rabbi yalnızca Allah'tır. Yarattıkları üzerinde hüküm koyma ve hükümdarlık yetkisi de yalnızca O'na aittir, gerçek ve tek ilah O'dur. Allah müşriklerin yakıştırmalarından münezzeh ve yücedir.

Allah yaptıklarından ve yapacaklarından sorgulanamaz, O'nun dışındakiler ise Allah tarafından sorgulanacaktır.

24 İnsanların çoğu Allah'la birlikte başka ilahlar edinmekte ısrarla direniyorlar. Sen onlara de ki: "Bu iddianızı ispat edecek bir tek delil getirin de görelim. Bana indirilen ile benden önceki peygamberlere indirilen kitapları da kapsayan Kur'an'a iman edenler, insanları yaratılış sebepleri olan tevhid inancı ile yaşamaya davet ederler." Fakat müşrikler bu gerçeği kabule yanaşmaz, Allah'a iman etmekten yüz çevirirler.

25 Ey Peygamber! Biz senden önce gönderdiğimiz peygamberlere de, Benden başka gerçek ilah olmadığını ve ancak Bana iman ederek kulluk edilebileceğini vahyettik.

26-30 Müşriklerin bir kısmı "Allah evlat edindi" dediler. Hâşâ, Allah onların yakıştırmalarından münezzehtir, aksine Allah'ın çocukları dedikleri melekler de O'nun yarattığı şerefli, seçkin, emirlerine ittiba eden kullarıdır.

Onlar Allah'ın razı olduğu kimselerden başkasına yardım etmez, O'nun razı olmadığı şeyleri de asla söylemez ve yapmazlar. O'na saygısızlık yapmak endişesiyle titrerler.

Şayet onlardan herhangi biri, "Allah'la birlikte ben de ilahım." demeye kalksaydı onu da cehennemle cezalandırırdık. Biz haddini aşıp Allah'la birlikte ilahlık iddiasında olanları azap üstüne azapla cezalandırırız.

Bunlar gökleri ve yeri bir bütün olarak yaratıp, sonra da onu ikiye ayırıp bütün canlıları sudan yarattığımız gerçeğine de inanmazlar.

31-32 Yeryüzündekileri sarsmasın diye oraya sağlam dağlar yerleştirdik ve aralarında gidilecek yerlere kolay ulaşılsın diye de vadiler, yollar yarattık.

Gökyüzünü çökme ihtimali olmayan güvenli bir tavan yaptık, Müşrikler yaratmış olduğumuz bu mükemmel varlıkları görmelerine, kurduğumuz nizam ile işleyişlerine şahit olmalarına rağmen, Allah'ın insanları davet ettiği hayat nizamı ile yaşamaktan inatla yüz çeviriyorlar.

33 Geceyi, gündüzü, her biri kendi yörüngesinde akıp giden güneşi ve ayı yaratan da Allah'tır.

34 Ey Peygamber! Biz senden önce de hiç kimseye ölümsüzlük vermedik, sanki sen öleceksin de inkârcılar dünyada ebediyen hayatta mı kalacaklar?

35 Her canlı ölümü tadacaktır. Sizi hayır ve şer karşısındaki tutumunuzla sınıyoruz. Sonunda hepiniz Allah'ın huzurunda toplanıp bu tutumunuzdan hesaba çekileceksiniz.

36-39 Kur'an ile yaptığın davete şiddetle karşı çıkanlar seni ne zaman görseler, "İlahlarımızı diline dolayıp, onları yok etmeye çalışan işte bu adamdır!" diyerek alay etmeye çalışırlar.

Böylelerine Rahman olan Allah'ın davetinden bahsedilince de konuyu hemen örtbas etmeye çalışır, umursamazlar. Bunlar çok da acelecidirler, mü'minlere, "Şu bahsettiğiniz Kıyamet ne zaman kopup da azap gelecekmiş, haydi artık gelse ya diyorlar." Hâlbuki cehennemde yüzlerini ve tümüyle vücutlarını kavuracak olan ateşe engel olamayacaklarını ve hiç kimsenin de kendilerine yardım edemeyeceğini anlamış olsalardı böyle konuşmazlardı.

40 İşte o Kıyamet ansızın gelecek, böyle konuşup duranları da şaşkına çevirecek. Onu ne geri çevirmeye ne de engellemeye hiç kimsenin gücü yetmez ve hiç kimseye artık pişmanlığı, tevbesi de fayda vermez.

41-44 Ey Peygamber! Yalnız seninle değil, senden önce gönderdiğimiz elçilerimizle de alay edilip, davetlerinden yüz çevrilmişti, vakti gelince de Allah'ın azabı onları yakalayıp perişan etti.

Sen o şirkinde ve küfründe inat edenlere de ki: "Allah'ın gece veya gündüz, ansızın gelecek olan azabından sizi kim koruyabilir?" Fakat bütün bu hatırlatma ve uyarılara

rağmen, yine de onlar Allah'ın daveti hayat tarzı ile yaşamayı kabul etmezler. Yoksa onlar ilah edindikleri kimselerin, kendilerini azabımızdan koruyup, kurtaracaklarını mı sanıyorlar? Oysa ilah edindikleri kimseler kendilerini bile kurtaramazlar ve O Gün hiç kimsenin kimseye faydası yoktur.

Hâlbuki Biz bu müşrikleri, kâfirleri ve onların atalarını, yarattığımız bunca nimetlerden yararlandırdık. Fakat dünya hayatlarını geçici ve basit zevklerle tükettiler. Şimdi de bunlar kendilerine verdiğimiz sürenin gittikçe azaldığını, sona doğru yaklaştığını görüp de hiç düşünmüyorlar mı?

Gerçek bu kadar açık önlerinde dururken Allah'ın davetine karşı nankörlük ederek kibirlenip O'ndan yüz çevirmek olacak şey mi, hâlâ aklınızı kullanmaz mısınız?

45-46 Ey Peygamber! De ki: "Ben, hayatınızı Allah'ın vahyettiği âyetleri ile yaşamaya çağırıyorum."

Bu çağrıyı duymamak için kulağını tıkayanlara ne kadar seslenilse de duymamakta ısrar ederler. Fakat onlara Rabbinin azabı birazcık dokunsa o zaman da hemen, "Yazıklar olsun bize, Rabbimizin davetine ilgisiz kalıp, sağır ve dilsiz gibi davranmakla kendimize zulmetmişiz, doğrusu biz zalimlermişiz." derler.

47 Biz Kıyamet'ten sonra Hesap Günü, öyle hassas teraziler kuracağız ki, hiç kimse zerre kadar haksızlığa uğramayacak, bir hardal tanesi kadar bile olsa doğru ya da yanlışının karşılığı kendisine verilecektir. Allah'ın adaleti hakkın, hukukun mutlak tezahürüdür.

48-49 Biz Musa ile Harun'a da doğru ile yanlışı birbirinden ayırt edip, adaleti tesis eden aydınlık kaynağı olan kitabı vermiştik. Ona da Allah'a karşı sorumluluk bilinci duyanlar uydular. Böyleleri tasavvurlarının ötesinde ve üstünde olan göremedikleri Rablerine iman eder, yürekten saygı duyup hesap verme endişesi taşırlar.

50 İşte bu Kur'an da önceki peygamberlere indirdiğimiz gibi, insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için gönderilmiştir. Buna rağmen insanların çoğu yüz çevirirler.

51-70 Biz Musa'dan önce İbrahim'e de izlemesi gereken doğru yolu bildirmiştik. Çünkü Biz onun da buna istekli ve layık olduğunu biliyorduk.

İbrahim babasına ve kavmine şöyle demişti: "Heykellerini yapıp, önünde saygı ile eğilip, yardımlarını talep edip, izlerini takip ettiğiniz, dünyadan da göçüp gitmiş kimseleri ve gökteki nesneleri ilah edinmeniz size hiç yakışıyor mu?"

Onlar da İbrahim'e şöyle cevap verdiler: "Biz atalarımızdan böyle gördük, atalarımızın hayat tarzı olan bu inancı devam ettirmeye de kararlıyız."

Bunun üzerine İbrahim onlara: "Gerçek şu ki geçmişte atalarınızın yaptıkları, bugün de sizin yapmakta olduklarınız apaçık birer hurafe, değersiz, anlamsız, sapıklık ve Allah'a şirk koşmaktır." dedi.

Müşrik kavim bunu duyar duymaz İbrahim'e, "Sen bizimle alay mı ediyorsun, yoksa bu söylediklerinde ciddi misin?" deyince İbrahim dönüp onlara şöyle dedi: "Hayır, asla alay etmiyorum. Ben gökleri, yeri ve arasında olanları yaratan Allah'ın, sizin gerçek Rabbiniz ve ilahınız olduğunu biliyor, buna iman ediyor, sizleri de bu gerçeğe iman etmeye çağırıyorum."

Sonra da içinden kendi kendine: "Yemin olsun ki siz dönüp gittikten sonra ben sizin bu ilah edindiğiniz putlarınızın aslında birer hiç olduklarını, hiçbir işe yaramadıklarını ispat edeceğim." dedi.

Onlar İbrahim'in yanından uzaklaşınca, İbrahim putların bulunduğu ibadethaneye girerek en büyük ilah kabul edilen puta olup bitenleri ondan sorsunlar, cevap veremediğini görüp anlasınlar diye dokunmadı.

Bir süre sonra durumu fark eden halk: "İlahlarımıza hangi zalim bunu yapmış?" diye feryat etmeye başladı. Bu arada içlerinden bazıları: "İbrahim adındaki bir gencin ilahları ile ilgili ileri geri konuştuğunu, onlara dil uzatıp durduğunu." söylediler.

Bunun üzerine İbrahim'i yakalayıp şahitler huzurunda söylediklerini tekrar ettirip, putları kendisinin kırdığını itiraf ettirerek, cezalandırılması gerektiğine karar verip harekete geçtiler. İbrahim'i halkın huzuruna getirerek; "Söyle bakalım ilahlarımızın heykelleri olan putlarımızı sen mi parçalayıp bu hale getirdin?" dediler. İbrahim de onlara, "Bunu belki şu en büyükleri yapmıştır en iyisi siz ona sorun, tabi konuşabiliyorsa size cevap verecektir." dedi.

İbrahim'i dinleyenler biraz düşünüp sonra kendi kendilerine, "Bu cansız ve aciz, kendilerine bile faydası olmayan yaratıkları ilah edinip de yardımlarını ummak, her şeyi yaratıp yaşatan Allah'a nankörlük etmektir. Doğrusu biz böyle inanıp yaşamakla kendimize yazık etmişiz, İbrahim'in söyledikleri doğru." dediler.

Bu gerçeği görüp, anlamalarına rağmen çok geçmeden tekrar o eski çarpık, sahte, sapık inançlarına döndüler ve İbrahim'e: "Ey İbrahim! Sen de biliyorsun ki onlar konuşmazlar ama yine de bizim ilahlarımızdır." deyince İbrahim onlara: "Yazıklar olsun size ve Allah'la birlikte ilah edindiklerinize, neden gerçek apaçık

ortada dururken size hiçbir faydası olmayan bu şeylere ilahlık yakıştırıyorsunuz, siz hiç aklınızı kullanmaz mısınız?" dedi.

İbrahim'den bunu duyanlar: "Şunu ateşe atalım da bir daha ilahlarımız hakkında ileri geri konuşmasın, böylece inancımıza ve nizamımıza sahip çıktığımızı herkese gösterelim." dediler.

Bunun üzerine Biz de: "Ey ateş İbrahim'e karşı serin ol, ona zarar verme." diye emrettik. Böylece müşriklerin İbrahim'i ortadan kaldırma planlarını boşa çıkarıp, onları hüsrana uğrattık.

71-73 Biz İbrahim'i ve Lût'u kâfirlerin elinden kurtarıp bereketli kıldığımız topraklara yerleştirdik. İbrahim'e ayrıca İshak ve torunu Yakub'u bahşettik. Onların faziletli, erdemli kimseler olmaları hususundaki arzularını destekleyip güçlendirdik ve insanları doğruya (yaratılışlarının sebebi olan yola) davet eden önderler kıldık. Şüphesiz onlar da insanları namaz kılmaya, arınmak ve yücelmek için Allah yolunda verilmesi gerekeni vermeye teşvik ederlerdi.

74-75 Biz Lût'a da bilgi ve hükümler içeren âyetler vahyedip, doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme, isabetli karar verme yeteneğini güçlendirdik ve onu iğrenç işler yapan halkın içinden kurtardık. Çünkü onlar iğrenç bir bataklığa saplanmış, sınır tanımayan çirkefleşmiş bir toplumdu.

Böylece Lût'u şefkat ve merhametimizle selamete kavuşturduk, zira o da erdemli ve faziletli kullarımızdandı.

76-77 İbrahim ile Lût'tan çok daha önce, Nûh da Allah'ın davetine karşı çıkan kavminin zulmünden kendisini ve iman edenleri kurtarması, müşrik kavmini de helak etmesi için Rabbine dua edip yardım dilemişti.

Biz de Nûh'un duasını kabul edip, onunla birlikte iman edenleri o büyük felaketten kurtarmış, müşrik ve kâfirleri de suda boğmuştuk.

78-80 Ey Peygamber! Davud ile Süleyman'ı da anlat. Vaktiyle Davud ve Süleyman başıboş bir koyun sürüsünün bir tarlaya girip ekinleri tahrip etmesi sonunda, tarla sahibinin şikâyeti üzerine taraflar arasında hüküm vermişler. Biz de o hükme şahit olmuştuk. Adaletin uygulanması, yasaların yorumlanması bakımından Süleyman daha derin bir anlayışa sahipti.

Davud da kendisine bahşettiğimiz ilim ve hikmet için Rabbine daima şükreden dağlar, taşlar ve kuşlar gibi Rabbinin nizamına teslim olmuş, bu bilinçle yaşayıp

başkalarını da yüce Rabbine hamd ile teslim olmaya çağıran salih bir kulumuzdu. Biz sorumluluklarını yerine getirme gayreti gösterenleri yardımımızla başarıya ulaştırırız. Ayrıca Biz Davud'a üstün bir koruma bilgisi de lütfedip zırh yapmayı öğrettik.

Şüphesiz Kur'an ile davet olunan hayat nizamı da bâtıla karşı mü'minlerin zırhı gibidir. Bu yüzden Rabbinize şükretmeniz gerekmez mi?

81-82 Süleyman'a da güç ve iktidar bahşedip, hükümlerimizi uygulama makamına oturttuk, rüzgârla da ona yardım ettik, ülkesinin ticaret gemileri, bereketli topraklara doğru estirdiğimiz kuvvetli rüzgârlarla, gidip gelerek bol kazançlar elde ederlerdi.

Her şeyi ilmi ve kudreti ile yaratan ve dilediğini yapmaya kadir olan Biziz. Bir kısım dik başlı, küstah, şeytanın yoldaşı, aynı zamanda sanatkâr kimseleri de Süleyman'a boyun eğdirip, onun hizmetine verdik, bunlardan bir kısmı denizde dalgıçlık yapar, Süleyman için önemli ve zor işlerde çalışırken, bir taraftan da onları gözetim altında tutar zarar vermelerini önlerdik.

83-84 Ey Peygamber! Eyyub'un ders alınacak kıssasını da anlat. Hani Eyyub, "Rabbim bu hastalık benim belimi büktü, Sen merhametlilerin en merhametlisisin, bana şifa nasip et." diye dua edip yalvarmıştı.

Biz de O'nun duasını kabul edip, yakalandığı hastalıktan kurtarmış, sonra da Rabbine olan teslimiyetin ödülü olarak kendisinden uzaklaşan ailesini ve diğer yakınlarını misli ile artırarak kendisine yeniden döndürdük. Allah'a layıkıyla yönelenlerin bundan alacakları dersler vardır.

85-86 İsmail, İdris ve Zülkifl'in de kıssalarından alınacak ibretler var. Her biri insanları Allah'ın razı olacağı hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrundaki gayretleri sırasında, uğradıkları saldırılara, sıkıntılara sabırla göğüs gerip, taviz vermeden direnmişlerdi.

Biz de bu yüzden onları şefkat, merhamet ve rahmetimizle kuşattık. Onlar erdemli, faziletli, salih kimselerdi.

87-88 Balığın yuttuğu Yunus'un yaşadıklarını da anlat! Onun kıssasından da alınacak dersler var. Vaktiyle Yunus da kavmini ilâhî nizam ve ahlak ile yaşamaya davet etmesine rağmen, kavminin daveti kabul etmemesi üzerine öfkelenip, daha fazla

sabır gösteremeden onlardan kaçıp uzaklaşmak için bindiği gemiden denize atılıp, balık tarafından yutulunca, balığın karnındaki zifiri karanlıkta, "Rabbim senden başka ilah yok, yüce ve üstün olan yalnız Sensin. Bana verdiğin görevi yerine getirmek için gücümün ve ömrümün sonuna kadar direnmeyip, kaçarak büyük bir hata yaptım. Böylece kendine zulmeden zalimlerden oldum, beni bağışla." diye dua etti.

O, yaptığının bedelini ödeteceğimizi düşünmeden bu yanlışı yapmıştı. Yanlışını idrak edip yürekten tevbe ederek doğruya yönelme arzusu üzerine, Biz de onu içinde bulunduğu karanlıktan, sıkıntılı durumundan kurtardık.

Yaptığı yanlışlardan tevbe edip, doğruya yönelen ve Bize güvenenleri işte böyle kurtarırız.

89-90 Ayrıca elçilerimizden Zekeriyya'nın duasını da kabul edip ödüllendirmiştik, O da vaktiyle Bize şöyle dua etmişti: "Rabbim! Beni bu dünyada halefsiz, tek başıma bırakma, bana vâris olacak, birini nasip eyle, şüphesiz hayırlı vâris nasip edecek olan yalnız Sensin." Biz de Zekeriyya'nın yakarışını kabul edip yaşlılık çağında onu ve hanımını çocuk sahibi olacak duruma getirdik ve evlat olarak Yahya'yı bahşettik.

Onlar da hayırda yarışır, Rablerinin rızasını kazanmaya çalışır darlıkta da, bollukta da merhamet ve şefkatimize sığınır, Bize güvenirlerdi.

91 Namusu konusunda çok titiz, iffet timsali Meryem'in, ahlakından ve Allah'a teslimiyetinden de alınacak dersler vardır. Biz Meryem'in rahminde yarattığımıza ruh üfleyip, ilim ve kudretimizin layıkıyla anlaşılması için onu insanlara delil kıldık.

92 Ey insanlar! Gerçek şu ki, size kıssaları anlatılan ve anlatılmamış olan tüm peygamberler sizi, tevhidi kavramaya ve ona uygun yaşamaya davet için gönderilmiştir. Hepinizin Rabbi yalnızca Benim! O halde yalnız Bana itaat edip yalnız Bana kulluk edin!

93 Fakat insanların çoğu bu gerçeğe rağmen tevhid (Allah, Rab, ilah) bütünlüğünü bozup ayrı ayrı yollara saptılar. Sonunda Bize döndürülüp hak ettikleri ile karşılaşacaklar.

94 Şunu da iyi bilin ki, Allah'ın davetine uymak ve onu yaşamak uğrunda çaba sarf edenlerin emekleri boşa gitmeyecek ve layık oldukları şekilde ödüllendirilecekler. Biz onların yaptıklarını amel defterlerine kaydediyoruz.

95 Dünya hayatlarında helak olmayı hak ettikleri için azaba uğrattıklarımızı da âhirette huzurumuzda toplayacağız. O Gün onların pişmanlıklarının kendilerine hiçbir yararı olmadığı gibi, tekrar dünyaya dönüp Allah'ın davetine yönelmeleri de imkânsızdır.

96-99 Şirki, küfrü, zulmü ve bozgunculuğu tabiatları haline getirmiş, azgın Yecüc ve Mecüc takımı yeryüzünün her yanına dağılıp saldırmaya başlayınca, bu gerçekle yüz yüze kalanlar Allah'ın daveti hayat nizamına dönüş için artık çok geç kalmış olacaklar.

Kıyamet günü müşrik ve kâfirlerin gözleri yuvalarından fırlayacakmış gibi açılacak ve "Yazıklar olsun bize, uyarılmamıza rağmen bu Kıyamet gerçeğini umursamayıp, ciddiye almamıştık. Şimdi anladık ki böyle düşünmekle kendimize yazık etmişiz." diyecekler.

O Gün onlara şöyle seslenilecek: "Sizler ve Allah'la birlikte ilah edindikleriniz cehennem odunu olacaksınız ve hep birlikte yanacaksınız. O uydurup, kutsallaştırıp, yardım umarak peşlerine takılıp ilah edindiklerinizin kendilerini kurtarmaya bile güçleri yetmeyen zavallılar olduğunu gördünüz mü? Onlar da siz de hak ettiğiniz cehennemde ebedî kalacaksınız."

100 Onlar cehennemde inim inim inleyecek ve iniltiden başka ses de duymayacaklar.

101-104 Allah'ı razı edecek bir hayat yaşamak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösteren mü'minler ise, cehennemden uzak tutulacak, onlar cehennemin uğultusunu da, oradakilerin iniltisini de duymayacak, Allah'ın ikram ettiği cennette canlarının her istediği nimetlerle ödüllendirilerek daimi olarak yaşayacaklar.

Kıyamet Günü'nün dehşeti de onları kaygılandırmayacak, melekler onları karşılayıp, "Bugün size vaat edilen cennete ve oradaki nimetlere kavuşma günüdür." diyecekler.

O Gün, gökleri kitap sayfalarını dürer gibi düreceğiz ve daha sonra kâinatı ilk yarattığımız gibi, tekrar yaratacağız. Bu Bizim gerçekleştirmeyi vadettiğimiz sözümüzdür, kesinlikle de yerine getireceğiz.

105 Biz peygamberlerle gönderdiğimiz bütün kitaplarda, Tevrat'ta ve Zebur'da da olduğu gibi Allah'ın davetine iman edip, bu uğurda cihat edenlerin kazanacağını ve yeryüzüne onların vâris kılınacaklarını bildirmiştik.

106-111 Şüphesiz bu Kur'an'la bildirilenlerden alınması gereken dersler vardır, bundan ancak Allah'ı layıkıyla tanıyıp, yaratılışının maksadını kavramak isteyenler dersler çıkarabilirler.

Ey Peygamber! Biz seni ve seninle birlikte Kur'an'ı insanlara gerçekleri tekrar hatırlatasın diye bir rahmet olarak gönderdik.

Sen insanlara de ki: "Bana ilahınızın yalnız Allah olduğu vahyedilmekte, O'na teslim olmak üzere aklınızı kullanmayacak mısınız?"

Şayet buna rağmen yüz çevirip de, reddederlerse, o zaman onlara de ki: "Ben bu gerçeği size duyurdum, uyarıldığınız Kıyamet Günü'nün de uzak mı, yoksa yakın mı olduğunu da ben bilemem. Benim bildiğim şu ki, Allah insanların açıktan ve gizliden yaptıklarını ve niyetlerinin ne olduğunu en iyi bilendir. Ben ayrıca müşrik ve kâfirlere vaat edilen azabın neden hâlâ gelmediğini de bilemem. Allah bunu sizlere doğru yola yönelmeniz için süre tanımak maksadı ile mi yapıyor, o yüzden mi nimetlerinden yararlandırıp imtihan ediyor, onu da yalnız O bilir."

112 Ey Peygamber de ki: "Hepimizin gerçek Rabbi ve ilahı yalnızca Allah'tır. İman edenleri esirgeyip, koruyacak, yardım edecek olan ve aramızda adaletle hüküm verecek olan da O'dur."

74- MÜ'MİNÛN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 118 âyettir.

Mü'minûn: Yalnız Allah'ı Rab
ve ilah edinen, hayatını buna göre
yaşayan mü'minler demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-7 Hiç şüphesiz gerçek mü'minler, dünyada ve âhirette mutlaka kazanırlar. Onlar titizlikle ve bilinçle namazlarını kılar, Allah'ın rızasını kazanmak için ellerinde olandan infak eder, boş ve anlamsız sözlerden ve işlerden yüz çevirirler. İffetlerini korur, eşleri ve cariye iken evlenip eş edindikleri dışındakilerle ilişkiye girmezler. Meşru olan bu ilişkilerinden dolayı da kınanmaz ve günaha girmezler. Bunların dışına çıkanlar ise haddi aşmış, Allah'ın yasağını çiğnemiş kimselerdir.

8-11 Mü'minler kendilerine, Allah'ın ve insanların emanet ettiklerini titizlikle ve hakkıyla korurlar. Allah'a ve insanlara verdikleri sözlerinde de durur, gereklerini yerine getirirler, namazlarını dünyevi çıkarları uğruna feda etmez dikkatli ve devamlı kılarlar.

İşte bunlar, Allah'ın vaadi olan cennet yurdunun nimetlerine kavuşacaklar ve daimi olarak Firdevs cennetlerinde kalacaklar.

12-16 Biz ilk insanı önce süzülmüş, çamur haline getirdiğimiz balçıktan yarattık, sonra da onu hayatın tohumu haline getirip bir damla suya dönüştürerek, kadın

ve erkeğin vücutlarına yerleştirdik. Evlilik yoluyla bu sıvıdan yarattığımız, hücreleri aşılayıp ana rahminin duvarına astık. Bir süre sonra, aşılanmış ve rahim duvarına asılmış bu hücreden kemiklerini oluşturup, et giydirip insana dönüştürdük.

Sizi böylece yaratan Allah'ın ilmi ve kudreti çok yücedir.

Ey insanlar! İşte bu yaratılışınızdan sonra, dünyaya getirilerek, yaratılış sebebiniz size bildirilmekte ve bu sebebe uygun bir hayatı yaşamaya davet edilmektesiniz. Bir süre sonra da hepiniz ölecek, Kıyamet'le birlikte yeniden diriltilip, huzurumuzda toplanarak dünya hayatınızı yaratılış sebebinize uygun yaşayıp yaşamadığınızdan hesaba çekileceksiniz.

17-20 Biz, sizin üzerinizde yedi kat gökleri ve orada yörüngesinde akıp gidenleri yarattık. Onlar içinde mükemmel bir nizam kurup yasalar yaptık, hiçbirini sebepsiz ve boş yere yaratmadık.

Gökten suyu belirlediğimiz bir ölçüye ve yasaya bağlı olarak indiriyor, toprağa emdiriyoruz, bir kısmını da yerin üstünde tutuyoruz. Şunu iyi bilin ki, Biz indirdiğimiz suyu geri almaya da kadiriz. Bu indirdiğimiz yağmurla hurma bahçeleri, üzüm bağları ve yiyerek faydalandığınız daha birçok bitkiyi de yetiştiririz, yine o yağmurla Sina Dağı'nda ve çevresinde çokça yetişen, ürününden hem yağ çıkardığınız hem de yiyenlere katık olan zeytinin ağacını da yetiştiriyoruz.

21-22 Sizin yararlanmanız için yarattığımız hayvanların yaratılış ve yaşayışlarında da düşünenler için alınacak ibretler vardır. Onların birçoğunun etinden sütünden ve daha birçok şeyinden istifade ettiriyoruz. Ayrıca bu hayvanların bir kısmına yüklerinizi taşıtıyorsunuz. Denizlere koyduğumuz yasalar sayesinde de gemilerle, seyahat edip taşımacılık yapıyorsunuz.

23-25 Biz Nûh'u da kavmine Allah'ın insanı yaratmaktaki maksadını bildirsin ve ona uygun hayat nizamı ile yaşamaya davet etsin diye gönderdik.

Nûh da kavmine şöyle dedi: "Ey kavmim! Sizi yaratıp, bunca nimetle donatan Allah'ın daveti olan hayat nizamına uyun, sizin Allah'tan başka gerçek ilahınız yoktur. O halde bu gerçeğe göre yaşamanız gerekmez mi?"

Bunun üzerine Nûh'un kavminin önde gelen müşrikleri, halka dediler ki: "Nûh da bizim gibi sadece ölümlü bir insan, şayet Allah bir elçi göndermek isteseydi, gökten bir melek gönderirdi, biz atalarımızdan da, insandan bir peygamber gönderildiğini işitmedik. Nûh bizlere karşı üstünlük elde etmek için nizamımızı yıkıp değiştirmeye

çalışan delinin biri, ona bir süre tahammül edelim, şayet söylediklerinden vazgeçmezse o zaman cezasını veririz."

26-27 Kavminin daveti kabul etmemesi üzerine Nûh Allah'a şöyle dua etti: "Rabbim onların davetimi yalan sayıp, inatla yüz çevirmelerine karşı bana yardım et."

Biz de duasına karşılık ona şöyle vahyettik: "Ey Nûh! Bizim gözetimimiz ve rehberliğimizle bildirdiğimiz şekilde bir gemi yap, hükmümüz gelip de yeryüzünü sular kapladığında, o bölgede yaşayan hayvanlardan birer çifti ve seninle birlikte iman edenleri de gemiye al, sakın helak olmayı hak edenler için de Benden bir talepte bulunma, onlar suda boğularak helak olmayı hak ettiler."

28-29 Ey Nûh! Sen ve seninle birlikte gemiye binenler şöyle dua edin: "Bizleri bu müşrik kâfir ve zalim kavimden kurtaran Allah'a hamdolsun, övülmeye layık olan yalnızca O'dur ve de ki: "Ey Rabbim! Beni ve beraberimdekileri bereketli ve güvenli bir yere indir, yerleşilecek en iyi ve güvenli yeri bilen Sensin."

30 Elbette Nûh'un bu kıssasından aklını kullananlar için çıkarılacak nice dersler vardır. Biz Nûh'un kavmini imtihan ettik, fakat onlar kaybedenlerden oldular.

31-34 Nûh kavminin ardından gelen kavme de kendi içlerinden peygamber gönderdik. O peygamber de halka: "Allah'ı layıkıyla tanıyın ve yalnız O'nu ilah edinin. Sizin gibi bir beşere itaat ederseniz hüsrana uğrarsınız. Yalnız Allah'a itaat ve ibadet ederek sorumluluklarınızı yerine getirin." dedi.

Kavminin azgın, şımarık önde gelenleri, peygamberleri için, "O da bizim gibi ölümlü birisi, böylesi ölümlü birinin sözüne uyup da, mevcut ilahlarımızı terk edip hayat nizamımızı değiştirirsek, o zaman imkânlarımızı, gücümüzü ve itibarımızı kaybederiz." dediler.

35-38 Peygamberlerini böyle görüp göstermeye çalışan bu müşrik kavmin önde gelenleri bir de şöyle dediler: "Peygamber olduğunu söyleyen bu adam, bizlerin ölüp toprağa karıştıktan sonra tekrar diriltileceğimizi ve dünya hayatımızı kime ve neye göre yaşadığımızdan hesaba çekileceğimizi söylüyor, bu olacak iş değil. Bu dünya hayatından başka bir hayat yoktur, bizler ölürüz, arkamızdan çocuklarımız yaşamaya devam eder. Bu adam kendi uydurduğu yalanları Allah'a isnat ediyor, dolayısıyla bizler ona inanacak değiliz."

39-42 Bunun üzerine peygamberleri de Allah'a şöyle dua etti: "Rabbim beni yalancılıkla suçlayan bu topluluğa karşı, bana yardım et." Allah da Peygamberine,

"Çok geçmeden onları söylediklerine ve yaptıklarına pişman edeceğiz." diye vahyetti. Ardından onları müthiş bir çığlık yakalayıverdi ve âdeta bir çer çöp yığını haline getirdi. Sonra da o inkârcılar cehennemin yakıtı oldular. İçlerinden kurtardığımız mü'minlerle nesli devam ettirdik.

43 Azapla helak edilmeyi hak eden hiçbir toplum, Allah'ın yasası gereğince yok oluş süresini ne uzatabilir ne de öne alabilir.

44 Biz daha sonraki toplumlara da peygamberlerimizi elçiler olarak gönderdik. Fakat onların birçoğu Allah'ın davetini yalan sayıp reddetti. Bu yüzden Biz, onları da nankörlük ve müşriklikleri sebebi ile hak ettikleri azaba uğratıp yok ettik. Böylece insanların dilinden düşmeyen ibret alınacak hikâyelere dönüştürdük.

45-50 Musa ve Harun'u da apaçık mesajlarımız olan âyetlerimiz ve peygamberlik delilleri ile Firavun ve kavminin ileri gelenlerine gönderdik. Fakat onlar kibirlenip, davete uymayı reddettiler, ayrıca Musa ve Harun'u yalancılıkla suçlayıp, şöyle dediler: "Soydaşları bizim kölelerimiz olan, bizim gibi iki ölümlü insanın dediklerine mi inanıp, bunca yıldır devam eden inancımızı, nizam ve ahlakımızı değiştireceğiz? Bu olacak iş değil." Bu nankörlük ve böbürlenmeleri sebebi ile helak edilenler arasında onlar da yerlerini aldılar. Hâlbuki Biz, doğru yola girsinler diye onlara kitap da göndermiştik.

Meryem oğlu İsa'yı ve annesini de Allah'ın ilmi ve kudretinin, birer belgesi kıldık, her ikisini de yüksek bir makama yerleştirip cenneti kazanmanın yol göstericisi rehberler yaptık.

51-52 Allah, peygamberlerine ve onların izleyicilerine buyurdu ki: "Dünya hayatında size helal kıldığımız temiz şeylerden yiyip için. İnsanları Allah'tan başka ilah edinmeyen erdemli, salih kimseler olmaları konusunda uyarın.

Sizi davet ettiğimiz hayat nizamı (din) tek doğru olan dindir. Ben de sizin tek ve gerçek Rabbiniz ve ilahınızım. O halde Allah'a karşı sorumluluklarınızı yerine getirin.

Şüphesiz ki Allah, yapıp ettiklerinizi ve yapmanız gerekirken de yapmadıklarınızı en iyi bilendir."

53-54 Bizim tüm uyarı ve öğütlerimize rağmen, peygamberlerden sonra gelen ümmetleri aralarındaki birlik ve beraberliği bozup, hizipler oluşturdular ve her bir hizip kendi uydurdukları ile övünüp, mutlu olmaya çalıştılar.

Ey Peygamber! Geçmişte böyle yapmaları sebebi ile doğru yoldan sapmış olanların durumu ile insanları uyar. Bundan ders almak istemeyenleri de gaflet ve dalalet içinde başlarına azap gelinceye kadar kendi hallerine bırak.

55-56 Müşrikler kendilerine mal, mülk ve evlatlar vermekle onların durumlarını onayladığımızı ya da birbirleriyle yarıştırdığımızı mı sanıyorlar? Hayır, asla öyle değil. Onlar, uyarılmalarına rağmen işin sonunun nereye varacağını anlamak ve kabul etmek istemiyorlar.

57-61 Öte yandan Rablerinin âyetlerine yürekten iman eden ve O'nun verdiklerini yine O'nun rızasını kazanmak yolunda harcayan, Hesap Günü'nü aklından çıkarmayan ve Rablerine olan saygıdan yürekleri titreyenler var ya işte bunlar hayırda birbirleriyle yarışıp öne geçmeye çalışırlar. Sonunda kazanacak ve mutlu olacak olanlar bunlardır.

62-67 Biz hiç kimseye gücünün üstünde bir yük yüklemeyiz. Bizim katımızda herkesin gücünün yettiği kadarıyla, yaptıklarının kayıtlarının eksiksiz tutulduğu amel defterleri vardır. Sonunda hiç kimse haksızlığa uğratılmaz.

Fakat bu gerçeği kabul etmek istemeyenler, inatla Allah'ın yasaklarını çiğnemeye devam ederler.

Böyleleri verdiğimiz bunca nimetlere rağmen nankörlük edip, şımarıp, azgınlaşırlar. Onları bu yaptıklarından dolayı kıskıvrak yakaladığımızda, yalvarıp yakarmaya başlayacaklar. O zaman onlara şöyle denilecek: "Şimdi boş yere feryat edip durmayın. Bizden asla yardım görmeyeceksiniz. Vaktiyle âyetlerimiz sizlere defalarca okunup doğru olana davet edildiğiniz halde kibirlenip, böbürlenerek kabule yanaşmıyor, üstelik bununla da kalmayıp geceleri bir araya geldiğinizde, karanlığın koynunda kitabımız Kur'an aleyhinde cahilce, düşünmeden atıp tutuyordunuz."

68-71 Bu müşrikler, Allah'ın kitabı Kur'an üzerinde aklederek gerçeği anlamaya çalışmıyorlar. Onlara, atalarına gelmemiş olan bir davet mi geldi ki, karşısında şaşırıp kalıyorlar. Hâlbuki onların uzak geçmişteki atalarına da bu davet ulaştırılmıştı. Şimdi bunlara ne oldu da aralarında dürüst ve güvenilir olduğu bilinen insanın peygamberliğine inanmıyor ve onunla gönderdiğimiz ilahi kitaptan yüz çeviriyorlar. Üstelik bir de kalkmış onu, küstahça yalancılık ve delilikle suçluyorlar. Oysa Kur'an onlar için izzet ve şeref kaynağıdır ama kıymetini bilmiyorlar.

Peygamber'de deliliğin hiçbir emaresi yoktur. O, gerçeğin ta kendisi olan Kur'an'ı iletmekte ve insanları Allah'ın yaratma amacı olan hayat nizamı ile yaşamaya davet

etmektedir. Fakat onların çoğu Kur'an ile davet edildiklerinden hoşlanmıyorlar. Şayet Allah onların istediklerine uyacak olsaydı göklerin ve yerin arasında olanların düzeni bozulup yıkılırdı.

72-77 Ey Peygamber! Allah adına yaptığın davete karşılık bir ücret de talep etmiyorsun ki, onlar senden bu sebepten dolayı kaçıyor olsunlar! Sen Rabbinin vereceği ecrin dünya nimetlerinin hepsinden daha değerli olduğunu biliyorsun, Allah karşılık verenlerin en hayırlısıdır.

Gerçek şu ki, sen onları yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaya çağırıyorsun. Fakat âhirete ve Hesap Günü'ne inanmayanlar, Allah adına yapılmakta olan bu davete inanmamak konusunda inatla direniyorlar.

Başlarına bir sıkıntı geldiğinde ise hemen Bizden yardım istiyorlar. Merhamet edip sıkıntılarını giderecek olsak tekrar o nankör azgın ve kibirli hayatlarına geri dönerler. Nitekim Biz gerçeği inkâra kendilerini şartlandırmış olanları sıkıntı ve darlıklara uğratarak da denemiştik. Sıkıntılarını giderince de tevbe edip Rablerinin davetine yönelmediler.

Vakti gelip Hesap Günü o çok zorlu azabımızın kapılarını açtığımızda, işte O Gün tüm umutlarını yitirip şaşırıp kalacaklar.

78 Ey insanlar! Allah sizlere görecek göz, işitecek kulak, anlayacak kalp (akıl) ve sayısız nimet vermişken hâlâ O'na şükredip yalnız O'nun Rabbiniz ve ilahınız olduğunu anlamayacak mısınız?

79 Sizleri yaratıp yeryüzüne yayan Allah'tır. Sonunda tekrar O'na döndürüleceksiniz ve O Gün size verdiği nimetlerle, kime ve neye göre yaşadığınızdan hesaba çekileceksiniz.

80 Size canı veren de, alan da Allah'tır. Gece ve gündüzün birbirini takip etmesi de, Allah'ın nizamının yasalarına bağlıdır. Allah yaratmış olduğu her şeyi, kurduğu mükemmel nizam ve yasalara bağlamışken size ne oluyor da Rabbinizin sizin için kurup, önerdiği nizam ve yasalardan yüz çeviriyorsunuz?

81-83 Müşrik ve kâfirler kendileri gibi inanıp yaşamış olan atalarının söylediği gibi, "Öldükten kemik yığını haline gelip toza, toprağa karıştıktan sonra mı yeniden diriltilip hesap verecekmişiz? Bunlar bizden önceki atalarımıza da söylenmişti. Demek ki bu tekrar diriltilip hesap verme tehdidi, eskilere de anlatılmış olan hikâyeden başka bir şey değil." derler.

84-90 Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Yeryüzü ve orada olanlar kime aittir?" Onlar: "Elbette ki Allah'ındır." diyecekler. O halde onları yoktan yaratıp var eden Allah'ın, öldükten sonra yeniden dirilteceğini neden düşünemiyorsunuz?

Sonra da tekrar onlara de ki: "Yedi kat göklerin ve tüm kâinatın yaratıcısı, sahibi ve nizamlarını kurup yöneteni kimdir?" Yine, "Elbette ki Allah." diyecekler. Bunun üzerine sen de onlara: "Madem bu gerçeğe inanıyorsunuz, o halde neden yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinip de davetine yönelmeyi kabul etmiyor, O'na ortaklar koşuyorsunuz?"

Onlara şunu da sor: "Göklerle yer ve arasında olanları rızıklandıran, koyduğu yasalarla koruyup, kollayan, fakat kendine karşı kimsenin korunup, kollanamayacağı kimdir?" Yine, "Elbette ki Allah." diyecekler.

De ki: "Peki o zaman niçin aklınızı kullanmayıp şeytanın tuzağına düşerek, onun kışkırtmasıyla, Allah size yetmezmiş gibi kendinize benzer yaratılmışların uydurduklarını hayat tarzı ediniyorsunuz? Hâlbuki Biz size Kur'an'ı gönderip yaratılış sebebinizi apaçık bildirmiştik. Buna rağmen onun içindekileri de yalan saydınız."

91 Allah hiç kimseyi çocuk edinmemiştir ve Allah'tan başka gerçek ilah yoktur. Şayet O'ndan başka ilah olsaydı her ilah, yaratılmışlar üzerinde kendine göre nizam kurup, yasa yapmaya, birbirlerine üstünlük sağlamaya kalkar ve kâinatın düzeni alt üst olup, bozulurdu.

92 Allah her şeyin mutlak doğru olanını, görünen ve görünmeyen yüzünü bilendir ve kendisine ortak (şirk) koşulanlardan münezzehtir. O'nun her şeye gücü yeter, hiç kimsenin yardımına ihtiyacı yoktur ve her şey O'na muhtaçtır.

93-96 Ey Peygamber! Sen şöyle dua et: "Rabbim! Davetinden yüz çevirenlere vadettiğin azap geldiğinde, beni bunların arasında bırakma."

Şüphesiz Biz onlara vaat ettiğimiz azabın bir kısmını dünyada gerçekleştirmeyi dilersek, bunu sana göstermeye ve seni korumaya kâdiriz.

Onlar ne söylerlerse söylesin ve ne yaparlarsa yapsınlar, sen yine de doğru olanı yapmaya davet et. Bundan dolayı saldırganlıklarına ve hakkında uydurup söylediklerine karşı en güzel şekilde karşılık ver.

Biz onların neler uydurup, yakıştırdıklarını çok iyi biliyoruz.

97-98 De ki: "Ey Rabbim! Elçilik görevimi, hakkı ile yerine getirmeye çalışırken, şeytanın ve şeytan tabiatlı insanların vesvese ve telkinlerle aklımı karıştırmalarından

Sana sığınırım. Rabbim onların bana yakınlaşıp kışkırtmalarından, bunaltıp yanıltmalarından da Sana sığınırım."

99-100 Yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamayı reddedenlerden herhangi birine ölüm gelip çatınca bu defa Bize şöyle yalvarıp yakarmaya başlar: "Rabbim beni hayata tekrar döndür de razı olacağın bir hayat yaşamaya başlayayım." Hayır hayır, onun şimdi söylemek zorunda kaldığı bu sözler, çaresizliğinin ifadesinden başka bir şey değil, artık onların dünyaya dönmelerinin önünde aşılması imkânsız olan bir engel vardır. Tekrar diriltilip, dönüp gelecekleri yer âhirettir ve orada dünyada yaptıklarının karşılığını görecekler.

101-111 Kıyamet Günü gelip de Sûr'a üflenildiğinde, artık ne soyun sopun ne de başka bir yakınlığın ve dostluğun kimseye faydası dokunmayacaktır. O Gün kimsenin, kimseyi soracak, ya da görecek hali olmayacak, herkes hak ettiğinin karşılığını görmek üzere bir araya toplanacak, Allah'ı layıkıyla kavrayıp, davetine icabet edip, O'na karşı sorumluluklarını yerine getirenlerin salih amelleri terazilerinde ağır basacak. Böyleleri umduklarına kavuşup, mutlu olacaklar.

Allah'ın kitapları ve peygamberleri ile yaptığı davetten yüz çevirenler, amellerinin tartıda hafif gelmesi ile hüsrana uğrayıp cehenneme sürüklenecekler.

Cehennem ateşi de onların yüzlerini kavuracak, dudakları yanıp dökülecek, dişleri dışarıda acılar içinde kıvranıp duracaklar. O Gün Allah onlara şöyle diyecek "Âyetlerim sizlere okunup, tebliğ edilirken, onları yalan sayıp reddedenler sizler değil miydiniz?" Onlar da şöyle cevap verecekler: "Ey Rabbimiz! Kibrimizin, nankörlük ve azgınlığımızın kurbanı olduk. Bu yüzden daveti umursamadık. Ey Rabbimiz! Bizi bu ateşten çıkarıp bize bir fırsat daha ver. Eğer tekrar şirke ve küfre dönersek o zaman bizi kendine zulmeden zalimlerden, ebedî cehennemliklerden kıl."

Allah bu defa da onlara: "Siz hak ettiğiniz o azabın içinde devamlı kalacaksınız boşuna feryat edip durmayın, siz verilen nimetleri ve zamanı, yapılan uyarılara rağmen gerektiği gibi kullanmayıp, heder ettiniz.

Hâlbuki sizin aranızda yaratılış sebebine uygun yaşamak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösterenler de vardı. Fakat siz onlarla alay edip dururken, onlar "Ey Rabbimiz! Biz Senin merhametine, şefkatine ve affına sığınıyoruz." diye dua ediyorlardı.

Ey müşrikler! Mü'minlerin imanları ile alay etmenin yanında, âyetlerimiz üzerinde düşünmeyi aklınıza bile getirmediniz.

İşte Ben de bugün, mü'minleri sizin zulmünüze, alaycı tavırlarınıza karşı imanlarından taviz vermeden direnmeleri ve Rablerine güvenmelerinden dolayı cennet ile ödüllendiriyorum. Gerçek başarı, kazanç ve mutluluk budur."

112-117 Allah cehennemdekilere, "Dünyada kaç yıl kadınız?" diye soracak onlarda: "Bir gün ya da daha az, fakat kesin olarak bilmiyoruz. Onu bugün aklı başında kalmış olan varsa ona sor." diyecekler.

Allah onlara: "Evet dünyada çok az kaldınız. Dünya hayatının geçici ve kısa olduğu ve sonunda bugünle karşılaşacağınız uyarısı yapıldığı halde önemini kavramadınız. Benim sizleri amaçsız boş yere yarattığımı mı sandınız?! Oysa huzuruma getirilip verilen nimetleri ve zamanı kullanış biçiminizden sorulacağınız da size apaçık bildirilmişti.

Bugün artık Allah'tan başka gerçek Rab ve ilah olmadığını, boşuna değil de sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamak üzere yaratılmış olduğunuzu ve yarattıkları üzerinde hükümdarlık makamının yalnızca Allah'a ait olduğunu anladınız."

Böylece Allah'la birlikte başka rab ve ilah edinmiş olanlar hak ettikleri azapla cezalandırılacaklar ve asla bundan kurtulamayacaklar.

118 Ey mü'minler! Sizler de, "Rabbim! Bizlere merhamet ve şefkatinle muamele et, Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın." diye dua edin.

75- SECDE SÛRESİ

Mekkî sûre olup 30 âyettir.

Secde: Allah'a; isteyerek, severek,
gönülden itaat edileceğine dair söz vermenin
vücut diliyle ifadesi ve ibadeti demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından
âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Elif. Lâm. Mim. Hiç şüphesiz dilinizin harflerinden oluşan âyetlerle vahyedilen bu Kur'an, âlemlerin Rabbi olan Allah tarafından indirilmiştir. Bu gerçeğe rağmen müşrik olarak yaşamakta inatla direnenler, Kur'an ile davet edildikleri hayat tarzını kabul etmedikleri için, "Onu Muhammed kendisi uydurup, Allah'a isnat ediyor." diyorlar. Hayır, asla onların dediği gibi değil. O, Rabbinizden size yaratılış amacınızı ve ona uygun nasıl yaşamanız gerektiğini bildirmek için gönderilmiştir.

Ey Peygamber! Senden önce uzunca bir süre kendilerine peygamber gönderilmemiş olan toplumu Kur'an ile bu gerçeğe çağır.

4 Allah gökleri, yeri ve arasında olanları altı aşamada yaratan, nizamlarını kurup işleyiş yasalarını koyan ve yönetim makamını elinde bulunduran hükümranlığın tek sahibidir.

Sizin Allah'tan başka ne bir dostunuz ne de bir şefaatçiniz vardır ve Allah hiç kimseye bir başkası için şefaat (aracılıkla yardım) etme yetkisi vermemiştir. İnsanların bir kısmından şefaat uman ve buna inananlar sonunda hüsrana uğrayacaklardır.

5 Gökleri ve yeri yaratıp, düzenlerini kuran Allah'tır. Sonra oralarda olup biten her şeyin bilgisi (zamandan münezzeh olan) Allah'ın katına sizin hesabınıza göre bin yıl olan bir günde ulaşır.

6 Allah görünen, görünmeyen ve insan idrakini aşan her şeyi bilir, O'nun ilmi her şeyi kuşatmıştır, merhamet ve rahmetin kaynağı O'dur, O'nun her şeye gücü yeter.

7-10 Allah yarattığı her şeyi en güzel şekilde ve yerli yerinde yaratmıştır. İnsanı da çamurdan yaratmaya başlamış, sonra onu özü su olan bir tohuma döndürüp, insan neslinin üremesinin yasasını ona bağlamıştır. Ardından da onu yaratılışının amacını gerçekleştirecek organlarla donatıp, şeklini verip ruh üflemiştir (fıtrat nakşetmiştir). Sizin için görecek gözler, gerçekleri işitecek kulaklar ve düşünüp de gerçeği akledip hissedebilecek kalpler yaratan Allah'a ne kadar az şükrediyorsunuz?

İnsanların çoğu Allah'ın yarattığı bunca nimetleri görmelerine, O'nun ilmine ve kudretine şahit olmalarına, gerçekleri duymalarına rağmen akıllarını kullanıp da, Allah'ın insanı ölümünden sonra yeniden diriltebileceğini düşünmüyorlar. Onlar aslında buna inanmamakla Allah'a hesap vermekten kurtulabileceklerini sanıyorlar.

11 Sen onlara de ki: "Siz bu gerçekleri kabul etseniz de, etmeseniz de sizin için görevlendirilmiş olan ölüm meleği günü gelince canlarınızı alacak ve sonra da hepiniz hesap vermek üzere Rabbinizin huzurunda toplanacaksınız."

12 Ey Peygamber! Hesap Günü sen o inatçı, nankör ve inkârcıların başlarını öne eğerek, "Ey Rabbimiz! Çok geç olmasına rağmen anladık ki ölümden sonra diriltilmek gerçekmiş. Bizi tekrar dünyaya döndürsen de davetine icabet ederek yaşayanlardan olsak." diye yalvarıp yakardıklarını bir görebilsen.

13 Biz insana hak ile bâtılı bildirip tercihi kendisine bıraktık. Dileseydik iradesiz yaratır ve davetimize uymaya mecbur bırakırdık. Hiç şüphesiz Allah'a itaat edenlerle, nankörlük eden isyankârları ortaya çıkaracağız ve "Andolsun ki cehennemi şeytana uyan insanlar ve cinlerle dolduracağım." sözümüzü yerine getireceğiz.

14 Hesap Günü cehennemi hak edenlere şöyle denilecek: "Bugünle karşılaşacağınız size bildirilmişken, uyarıları önemsemeyip, kulak tıkamış, kabule yanaşmamıştınız. Biz de bugün azaptan kurtulmak için yalvarıp yakarışınızı umursamayacağız, böylece yapıp ettiklerinizin cezasını çekeceksiniz."

15-17 Allah'ın davetine yürekten iman edip Allah'a karşı sorumluluklarının bilincinde olanlar, O'nun âyetleri kendilerine ulaştığında, asla kibirlenip büyüklük

taslamadan hemen secdeye kapanarak gereklerini yerine getirmeye söz verirler, Rablerinin yüceliğine ve kudretine sığınırlar.

Onlar geceleri saygı ile yataklarından kalkıp Rablerinin şefkat ve merhametine nail olmak için dua ederler ve Allah'ın kendilerine lütfettiği nimetlerden O'nun yolunda harcarlar.

Dünya hayatlarını bu iman ve salih amellerle yaşayan kimselere, Allah'ın cennetlerde hazırladığı nimetlerin mükemmelliğini tahmin bile edemezsiniz.

18-19 Allah'ı layıkıyla kavrayıp, davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirenlerle, O'na nankörlük ederek davetinden yüz çevirenler hiç bir olur mu?

İman edip de salih amel işleyenleri içinde dinlenip huzur bulacakları meva cennetleri ve konaklar beklemektedir.

20 Allah'ın davetinden yüz çevirenlerin varacakları yer cehennemdir. Onlar cehennem ateşinden çıkmaya kalkıştıklarında tekrar oraya itilirler ve "Yalan sayıp kabullenmediğiniz cehennem azabını çekin bakalım." denilir.

21 Biz insanları akıllarını kullanıp, düşünüp de doğru olana yönelsinler diye âhiretteki o büyük cehennem azabından önce, dünyada küçük çaplı sıkıntılar ve sarsıntılarla uyarırız.

22 Kendilerine Rablerinin âyetleri okunup tebliğ edildiği halde, onlardan yüz çevirip sırt dönenlerden daha nankör, cahil ve zalim kim olabilir? Allah böylelerinden mutlaka intikam alacaktır.

23-24 Ey Peygamber! Biz Musa'ya da sana vahyettiklerimizi vahyedip, kitap vererek İsrailoğullarına rehber kılmıştık.

İsrailoğulları ne zaman âyetlerimize iman edip, bu yüzden kendilerine yapılan saldırı ve zulümlere göğüs gerip direndilerse, o zaman Biz de onların içinden insanları doğru yola çağıran önderler çıkardık.

25-28 Şüphesiz Allah, müşrik ve kâfirlerin mü'minlere karşı saldırganlıklarının zulümlerinin hesabını âhirette de görecek, hak ettikleri cezalarını çektirecek. Hakikati inkâra şartlanmış olanlar, kendilerinden önce yaşamış olanların toprakları üzerinden gelip geçtikleri ve başlarına gelmiş olanları duydukları halde ders alıp da davetimize kulak vermeyi hiç düşünmezler mi? Böyleleri yağdırdığımız yağmurla, kendilerinin ve hayvanlarının beslendikleri bitkileri Bizim yetiştirdiğimize dönüp

bir bakıp da akıllarını kullanmazlar mı? Bir yandan bütün bu gerçeklere sırtlarını dönüp, görmezden gelirken, bir taraftan da mü'minlerle alay ederek, "Şu bizi tehdit ettiğiniz Kıyamet ve Hesap Günü ne zamanmış?" diyorlar.

29 Sen onlara de ki: "Kıyamet ve Hesap Günü gelip çattığında, gerçeği anlayıp kavradık, biz de iman ediyoruz." demenizin hiçbir faydası olmayacak.

30 Sen Allah adına, onları yaratılış sebeplerine uygun yaşamaya davet görevini yerine getir ve sonra onları kendi hallerine bırak, akıbetlerini bekleyedursunlar.

76- TÛR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 49 âyettir.

Tûr: Dağ demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-12 Yemin olsun Sina Dağı'na, satır satır yazdırılan bu ilâhî kitaba, insanları yaratılış sebeplerine uygun yaşamaya davet için yaptırılmış olan Kâbe'ye, üzerinizde kubbe gibi yaratılmış olan gökyüzüne, dalgalanıp kabaran denizlere andolsun ki iman etmeyi reddeden ve mü'minlere karşı savaş açanlar için, Allah'ın azabı mutlaka gerçekleşecektir ve onun gerçekleşmesini engelleyecek hiçbir güç de yoktur.

O Gün, gökler öyle bir sarsıntı ile sarsılacak ve dağlar korkunç bir gürültü ile yerlerinden oynatılıp yürütülecek ki, Allah'ın davetini yalanlayıp yüz çevirenlerin O Gün vay hallerine. Bu gerçeklerle uyarılmalarına rağmen, müşrik ve kâfirler hâlâ daldıkları bâtıl anlayışlarının bataklığında oyalanıp duruyorlar.

13-16 Gerçeklere gözlerini kapayıp kulaklarını tıkayıp, ömrünü böylece tamamlamış olanlar, Kıyamet'le birlikte Hesap Günü geldiğinde itilip kakılarak cehennem ateşine atılacaklar ve onlara şöyle seslenilecek: "Dünya hayatınızda uyarılmanıza rağmen, inanmayıp umursamadığınız ateş işte budur. Sizler Kur'an âyetleri için, sihirbazlığa heveslenmiş bir adamın bizleri büyülemek için söylediği

sözler diyordunuz. Peki, içine girmeyi hak ettiğiniz bu ateş de bir sihirbazın sihiri mi? Yoksa duymak ve inanmak istemediğiniz bir gerçek mi?"

Şimdi gerçekle yüzleştiniz ve artık kabul etseniz de etmeseniz de bu azabı çekeceksiniz.

17-28 Şirkten, küfürden, nankörlükten sakınarak Allah'ın daveti olan hayat nizamına sarılanlar ise cennetlerde çeşit çeşit nimetlere kavuşacak, daimi olarak saadet, zevk ve safa içinde yaşayacaklar.

Rableri onları cehennem ateşinden uzak tutacak. Cennette sıra sıra dizilmiş tahtlarına oturacak, Allah'ın kendilerine lütfettiği tertemiz, saf ve güzel gözlü eşleri ile yaşayacaklar.

Bu mü'minlerin kendileri gibi iman edip, imanlarının gereklerini yerine getiren, soylarından olanlarını da cennetlerde buluşturacağız. Böylece hiç kimsenin ameli karşılıksız kalmayacak ve Biz onlara cennetlerde canlarının çektiği etin, meyvenin tertemiz olan her çeşidini ikram edeceğiz.

Cennete layık görülenler orada, kendilerine boş sözler söyletmeyen, dengesiz davranışlar yaptırmayan, içeni günaha sokmayan ve insanın içtikçe içesi gelen içeceklere kavuşacak, hiç yaşlanma endişesi ve emaresi olmayan, ölümsüz gençlikler yaşayacaklar, tıpkı kabuklarının içinde saklanmış inciler gibi pırıl pırıl ve tertemiz kimseler olarak birbirleriyle sohbet ederlerken, "Biz dünyada çoluk çocuğumuzla yaşarken, bir yandan da sonumuz ne olacak diye de korkar dururduk, şükürler olsun ki Rabbimiz bizi kavurucu ateşin azabından korudu.

Biz dünya hayatımızda iyi ki Allah'tan başkasına dua edip yardım dilememişiz. Şüphesiz Rabbimiz kendisine böyle yönelenlere karşı çok şefkatli, merhametli ve lütufkârdır." diyecekler.

29 Ey Peygamber! İnsanları yaratılışlarının sebebi olan Allah merkezli hayat nizamını yaşamaya, öğüt ve uyarılarla çağırmaya devam et, çünkü sen Rabbinin lütfu ile görevlendirdiği elçisin, bir kâhin, şair yahut aklı başında olmayan birisi değilsin.

30-34 Müşrikler bu gerçeğe rağmen peygamberleri için, "O bir şair, bize söyledikleri ile yakında başına bir yığın dert alacak, hayat tarzımıza karşı çıkmasının bedelini ödeyecektir, bekleyip başına gelecekleri görelim" diyorlar. Onları doğru kullanmadıkları akılları böyle söylemeye sevk ediyor, nankörlükleri, inatçılıkları ve küstahlıkları sebebi ile azgınlaşıyorlar?

Ey Peygamber! Bunlar senin için, "Kur'an'ı da kendisi uydurdu." diyorlar. Hayır, gerçeğin böyle olmadığını biliyorlar fakat Kur'an ile davet olundukları hayatı yaşamak istemedikleri için böyle söylüyorlar.

Şayet Kur'an'ın bir insan sözü olduğu konusundaki iddialarında samimi iseler, onun bir benzerini de onlar ortaya koysunlar da görelim.

35-38 Bu insanlar sebepsiz yere, boşu boşuna yaratıldıklarını mı sanıyorlar ya da Allah onlara kendi kendilerini yaratma kabiliyetleri mi verdi? O yüzden mi kendi düzenlerini kendileri kurmaya kalkışıyor ve Allah'a ihtiyaç duymuyorlar?

Yoksa gökleri ve yeri de mi onlar yaratmış? Hayır, asla öyle olmadığını onlar da biliyorlar, buna rağmen daveti kabul etmeye yanaşmıyorlar. Onlar Rabbinin ilim ve kudret hazinelerine sahip olduklarını mı, bu yüzden de istediklerini yapabileceklerini ve kendi kendilerine yetebileceklerini mi sanıyorlar?

Yahut göğe kadar uzanan merdivenleri var da, ona tırmanıp oradan haberler mi alıyorlar? Böyle bir güçleri varsa delillerini ortaya koysunlar.

39 Bir kısım müşrikler de cahillik, küstahlık ve azgınlıklarını daha da ileri götürerek melekleri Allah'ın kızları kabul ederek, kendilerine yakıştıramadıkları kızları Allah'a isnat edip, erkek çocuklara da sahip olma hakkını kendilerinde görüyorlar.

40-43 Ey Peygamber! Hâlbuki sen Allah adına yaptığın davete karşılık onlardan bir ücret ya da bir makam da istemiyorsun ve böylece onları ağır bir borç altına da sokmuyorsun! Yoksa onların yanlarında Allah'tan gelmiş bir bilgi, bir kitap var da ona dayanarak mı, senin davetine karşı çıkıyorlar? Hayır, onların amacı şirk, küfür ve zulme dayalı hayat nizamlarını korumak için sana tuzaklar kurup davetini etkisizleştirmektir. Fakat şunu iyi bilsinler ki kurdukları tuzaklara kendileri düşecekler. Onların Allah'la birlikte başka ilahlar edinmekte ısrar etmelerinin tek sebebi dünyevi çıkarlarını sürdürmektir.

Fakat şunu da iyi bilsinler ki, Allah kendisinden başka hiç kimseye kulları üzerinde hüküm koyma ve hükmetme yetkisi vermemiştir. O'nun hüküm koyma ve hükmetmekte hiç kimsenin ortaklığına ihtiyacı yoktur. Allah'ın ilmi ve kudreti sonsuz, şanı çok yücedir.

44-47 Müşrik ve kâfir kalmakta inatla direnenler, "Gökten üzerimize taş yağdır da görelim" diye seninle alay ederlerken, üzerlerine gökten bir parçanın düştüğünü görecek olsalar yine de inanmaz, "Bu olsa olsa üzerimize doğru gelmekte olan yoğun bir bulut kütlesidir." derler.

Ey Peygamber! Gerçeklere gözlerini ve kulaklarını tıkayan, şirki ve küfrü tabiatları haline getirip kendilerini şartlandırmış bu kimseleri, helak olacakları güne kadar kendi hallerine bırak, bataklıklarında debelenip dursunlar.

O Gün geldiğinde sana kurdukları tuzaklarının, attıkları iftiraların, kibirlenip büyüklük taslamış olmanın pişmanlığını duyacaklar fakat artık çok geç kalmış olacaklar.

Bunların âhirette çekecekleri cehennem azabından önce, dünyada da çekecekleri cezaları vardır. Fakat onların çoğu dünyada başlarına gelen azabın tercih ettikleri hayat nizamı ve ahlak sebebiyle olduğunun bilincinde değiller.

48 Ey Peygamber ve onunla birlikte iman edenler! Siz hayatı Rabbinize teslim olarak yaşamak uğrunda canla başla gayret ederken karşılaşacağınız sıkıntılara, saldırılara sabırla, taviz vermeden göğüs gerin, müşrik ve kâfirlerle ilgili Rabbinizin hükmünü bekleyin. O'na güvenip sığının ve unutmayın ki mü'minler Rableri olan Allah'ın himayesi altındadırlar.

49 Ey mü'minler! Her yeni güne Rabbinize şükredip, yüceliğini tekrar ederek başlayın. Gecenin bir bölümünde ve sabaha doğru yıldızlar kaybolurken namazla Rabbinize yönelin ve sabah akşam O'nu aklınızdan çıkarmayın.

77- MÜLK SÛRESİ

Mekkî sûre olup 30 âyettir.

Mülk: Hükümranlık, iktidar, hâkimiyet, otorite demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Yarattıkları üzerinde hüküm koymak, hükümlerini oluşturduğu yasalara bağlayıp yürürlüğe koymak, böylece yarattıklarını yönetmek hakkı ve yetkisi yalnızca âlemlerin Rabbi ve ilahı olan Allah'a aittir.

O'nun ilmi ve kudreti sınırsızdır, tek yüce olan ve dilediğini yapmaya gücü yeten de O'dur.

2 Allah ölümü ve hayatı, hanginizin davetine uygun yaşayıp yaşamayacağını sınayıp açığa çıkarmak için yaratmıştır. Şüphesiz Allah, dilediğini yapmaya kadirdir. Mü'minlere karşı çok merhametli, yanlışından dönenlere karşı da bağışlayıcıdır.

3-4 Yedi kat gökleri birbirleriyle uyum içinde yaratıp nizamlarını kuran Allah'tır. Allah'ın yaratmasında ve kurduğu nizamda hiçbir eksiklik, kusur ve uyumsuzluk bulamaz, dönüp tekrar tekrar bakıp araştırıp dursanız da asla bir çatlak, bir dengesizlik göremez, yorulmaktan başka bir şey de elde edemezsiniz.

5-11 Biz yeryüzüne en yakın olan gökyüzünü, kandil gibi parıldayan yıldızlarla donattık.

Şeytanın oyuncağı olmuş bir kısım kimseler bu yıldızların konumundan, hareketlerinden, gayba dair haberler alıp vermek gibi boş ve anlamsız işlerle uğraşıp, Allah'ı layıkıyla tanımayan insanları da buna inandırıp oyalar, bundan da çıkar elde ederler.

Biz bu şeytani tuzakları gönderdiğimiz âyetlerin ışığı ile yakıp yok ederiz.

Buna rağmen peygamberler ve onlarla gönderdiğimiz kitaplardan yüz çevirip de şeytanın tuzağına düşüp oyuncağı olmaya razı olanları da cehennem azabına mahkûm ederiz, orası çok kötü bir varış yeridir. Onlar oraya, o tuzak kuranlarla birlikte atıldıklarında cehennemin neredeyse öfkeden çatlayacakmış gibi çıkardığı o korkunç sesini duyacaklar ve bölük bölük oraya atılırlarken, bir yandan da cehennem görevlileri onlara: "Sizi yaptıklarınızın yanlış olduğu ile uyaran ve cezasının böyle olacağını haber verip doğruya davet eden olmadı mı?" diyecekler.

Onlar da: "Evet, aslında bize uyarıcı gelmişti fakat biz uyarıları umursamadık. Aklımızı doğru kullanıp da peygamberlerin ve kitapların bildirdiklerinin önemini kavrasaydık, şimdi bu kavurucu ateşe müstahak olmazdık." diyerek suçlarını, şirk ve küfürlerini itiraf edecekler, merhamete, rahmete layık olmayan bu kimseler hak ettikleri azap ile cehennemde yaşayacaklar.

12 Kavrayışların üstünde ve ötesinde olan Allah'ın, sevgisinden mahrum kalmak endişesi ile Rabbine yürekten yönelenler için çok büyük mükâfat ve bağışlanma vardır.

13-14 Ey insanlar! Düşündüklerinizi ve inandıklarınızı ister açığa vurun, isterseniz gizleyin. Allah açığa vurduklarınızı da, gizlediklerinizi de çok iyi bilir. Allah hiç yarattıklarından habersiz olur mu? O'nun ilmi her şeyi kuşatmıştır.

15 Allah yeryüzünü yaşamanıza uygun hale getirip emrinize verdi. Sizler de yeryüzünü dolaşın ve size bahşedilen rızıklardan istifade edin. Sonunda Allah'ın huzurunda toplanıp dünya hayatınızı yaşayış biçiminizden hesaba çekileceğinizi aklınızdan çıkarmayın.

16-17 Ey müşrik, kâfir ve cahiller! Mekândan münezzeh olmasına rağmen, sizin gökte olduğuna inandığınız Allah'ın yeryüzünü şiddetle sarsıp, sizi yerin dibine batırmayacağından emin misiniz, yahut üzerinize ölümcül bir bela kasırgası göndermeyeceğinden güvende misiniz, bu konuda bir garantiniz var mı? Bu uyarıların önemini er geç kavrayacaksınız.

18 Bunlardan önceki benzerleri de peygamberler ve kitaplarla yapılan uyarılara ve davete inanmamış, umursamayıp yok saymışlardı. Bu yüzden de sonunda azabımızı hak edip, helak edilerek gerçekle yüzleşmişlerdi.

19 Allah'ın daveti olan hayat nizamını inkâra kendilerini şartlandırmış olanlar, üzerlerinde kanat çırparak uçmakta olan kuşlara bakıp da hiç düşünmezler mi? Onları o özellikleriyle yaratıp havada tutan Allah'tır.

Allah yarattığı her şeyin nizamını kurar, yasalara bağlar ve gözetim altında tutar.

20 Ey insanlar! Rahman olan Allah'tan başka size yardım edecek ve başınıza geleceklere karşı O'ndan başka sizi koruyacak olan var mı? Bu gerçeği görmezden gelip inkâr edenler büyük bir yanılgı içindeler.

21-22 Allah verdiği rızıkları elinizden çekip alsa, size rızık verebilecek başka biri olabilir mi?

Müşrik ve kâfirler Allah'ın verdiği rızıklardan istifade etmelerine rağmen, nankörlük edip davetinden yüz çevirmeye devam ederler.

Bir düşünün bakalım! Bu gerçekleri göz ardı edip de, yüzüstü sürünerek, başını kaldırıp önündekini göremeyen mi, yoksa doğru yolda dimdik yürüyen mi hedefine daha kolay ulaşır.

23-27 De ki: "Sizi yoktan var edip, işitecek kulaklar, görecek gözler, hissedecek gönüller, akıl ve idrak bahşeden Allah'a karşı sorumluluk ve minnet duyup da davetine yönelmeyecek misiniz? Sizi yeryüzünde çoğaltıp yayan O'dur, sonunda yine O'na döndürülüp, davetine karşı tutumunuzdan hesaba çekileceksiniz."

Bütün bu gerçeklere rağmen inkârcılar Allah'ın davetine iman eden mü'minlere, "Eğer doğru söylüyorsanız söyleyin bakalım, şu bizi tehdit ettiğiniz vaat edilen Kıyamet ve Hesap Günü ne zaman gelecek." diyorlar.

Sen onlara de ki: "O Günün ne zaman geleceğini yalnız Allah bilir, ben yalnızca O Günün geleceği ile sizi uyarıyorum."

Hesap Günü onların azapla karşılaştıklarında yüzleri korkudan kapkara kesilecek ve onlara "İşte alay ederek ne zaman gelecekmiş, gelsin de görelim dediğiniz azap budur." denilecek.

28 Ey Peygamber! De ki: "Allah beni ve benimle beraber olanların canlarını alsa ya da bizleri bir süre daha şefkat ve merhametiyle yaşatsa da her halükârda mü'minler

için hayır vardır. Peki, sizi şirkiniz, küfrünüz ve nankörlüğünüzden dolayı Allah'ın azabından kurtaracak kimseniz var mı?"

29-30 De ki: "Bize merhamet edecek olan yalnızca Rahman olan Allah'tır. Biz O'nun daveti olan hayat nizamı ile yaşamaya ve onu yaşatmaya iman ettik, Rabbimize güvendik, O'na teslim olduk.

Ey sebepsiz yere yaratıldıklarını sananlar! Siz de vakti geldiğinde kimin yanlışta olup hüsrana uğradığını görüp anlayacaksınız.

Bir düşünün bakalım, Allah sizin için yaratıp lütfettiği suyu aniden yerin altına çekip yok etse, size içtiğiniz o temiz suyu tekrar yaratıp ikram edecek var mı?"

78- HÂKKA SÛRESİ

Mekkî sûre olup 52 âyettir.

Hâkka: Mutlaka gerçekleşecek hakikat demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ey insanlar! İdrakinizin çok üstünde bir dehşetle gerçekleşecek olan Son Saat'in mutlaka gelip çatacağına iman ederseniz, Allah adına yapılmakta olan davetin önemini kavrar ve ona yönelirsiniz.

4-8 Semûd ve Âd kavimleri de uyarılmalarına rağmen Son Saatle birlikte, Kıyamet Günü ve ardından da Hesap Günü'nün geleceğine inanmadılar. Peygamber'e karşı çıkıp daveti ile alay ettiler. Bunun üzerine Semud kavmi şiddetli bir depremle helak edildi.

Âd kavmi ise kulakları sağır eden uğultulu bir kasırga ile helak olup gittiler.

Allah o kasırgayı yedi gece, sekiz gün onların üzerinde estirdi, kökünden sökülmüş hurma kütükleri gibi yere yıkılıp süründüklerini bir görseydin. Şimdi onlardan geriye hiçbir şey kalmadı.

9-10 Firavun, onun halkı ve onlardan önce daveti reddedip şirkinde, küfründe inatla direnip peygamberlere ve gönderilen kitaplara saldıranları da Allah hak ettikleri azaba çarptırıp cezalandırdı.

11-12 Suları yükseltip de Nûh kavminin müşrik ve kâfirlerini boğduğumuzda, Allah'ın davetine iman eden sizin mü'min atalarınızı gemide taşıyıp kurtarmıştık.

Bunları size aklınızı kullanıp ders çıkarasınız ve kulağınıza da küpe olsun diye bildiriyoruz.

13-18 Son Saat gelip de Sûr'a ilk üflendiğinde yeryüzü ve dağlar yerlerinden sökülüp birbirlerine çarptırılıp, parçalandığında işte O Gün olması gereken de olacaktır.

O gün gökler yarılıp sistemleri çöker, düzenleri bozulur, görevli melekler de çöküntülerinin başında yeni görevlerini beklerler.

Hükümranlık makamının kudret ve egemenliğin sahibi olan Rabbiniz, O Kıyamet ve Hesap Günü sekiz güçlü meleği görevlendirip O Gün'ün yükünü onlara taşıttırır.

İşte O Günün ardından insanlar, melekler tarafından Rablerinin huzuruna çıkarılıp dünya hayatlarını kime ve neye göre yaşadıklarının hesabını verecek, gizli ve saklı hiçbir şeyleri kalmayacak.

19-24 Hesap Günü Allah'ın davetine iman edip, dünya hayatını buna göre yaşamış olanların hesap defterleri sağ taraflarından verilecek. Bu müjdeye nail olan kimse sevinçle, "Ben bir gün hesabımla karşılaşacağıma inanmış, hayatımı da buna göre yaşamaya çalışmıştım. Şimdi bu yüzden Rabbim bana âhiret yurdu olan cennette meyveleri dallarından sarkmakta olan muhteşem güzellikler içinde yepyeni, mutlu bir hayat bahşetti." diyecek.

Onlara, iman ve salih amellerle yaşadığınız hayatınızın karşılığı olarak, "Cennet nimetlerinden huzur içinde yiyip için." denilecek.

25-37 Dünya hayatlarında Allah'ın davetinden yüz çeviren, karşı çıkıp tepki veren, Âhirete ve Hesap Gününe inanmayanlara ise Hesap defterleri sol taraflarından verilecek. Bu kimse de, "Eyvah! Keşke bu amel defterim bana hiç verilmeseydi, içindekileri hiç görmeseydim, ölümle her şey bitmiş olsaydı. Dünyadaki malım, mülkümün burada bana hiçbir faydası olmadı, bütün gücüm, saltanatım, kudretim yok olup gitti." diye feryat edecek. Bunun üzerine Yüce Allah cehennemin görevli meleklerine şöyle buyuracak, "Onu uzunca bir zincirle bağlayıp atın cehenneme, çünkü o uyarılıp davet edilmesine rağmen, Allah'la birlikte başka rabler ve ilahlar edinip davet olunduğu ilâhî nizamdan yüz çevirmiş, ölümden sonra diriltilip hesap vereceğine de inanmamıştı.

Ayrıca yoksulu doyurmaz, doyurmaya başkalarını da teşvik etmezdi. Bu yüzden bugün onu azaptan koruyacak bir ameli de yoktur."

Böylelerinin cehennemde layık oldukları yiyecek ve içecekleri de irin olacaktır.

38-47 Gördüklerinize ve göremediklerinize andolsun ki: Bu Kur'an çok şerefli bir elçinin Allah adına size ilettiği ilahi bir davet kitabıdır. O, ne bir şairin ne de bir kâhinin sözüdür. O, âlemlerin Rabbi ve ilahı olan Allah tarafından gönderilmiştir.

Şayet Peygamber Bizim adımıza birtakım sözler uydurup da söylemiş olsaydı, onu kıskıvrak yakalar, sonra da şahdamarını koparırdık ve hiç kimse de buna engel olamazdı.

48-49 Şüphesiz bu Kur'an, Allah'ın insanı ve kâinatı yaratmasının amacını ve bu amaca uygun nasıl yaşanması gerektiğini bildirmek, bununla ilgili öğüt verip uyarmak için gönderilmiştir.

Bu gerçeği ancak, yaratılışının ve bunca nimetlerle donatılışının sebebini düşünenler anlayabilirler, fakat insanların birçoğu aklını kullanıp, düşünüp de gerçeği kabul etmek istemiyorlar.

50-52 Müşrik ve kâfirler, Kur'an'ı yalan sayıp, davetine sırtlarını dönmelerinin mutlaka pişmanlığını duyup, ızdırabını yaşayacaklar. Çünkü Kur'an hakikatin ta kendisidir.

O halde ey bu gerçeği kavrayıp iman edenler! Rabbinizin yüceliğini aklınızdan çıkarmayın, O'nun davetine sarılıp dünya ve âhiret hayatınızda mutluluğa kavuşun.

79- ME'ÂRİC SÛRESİ

Mekkî sûre olup 44 âyettir.

Mearic: Yüce makamlar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Kendi yaratılışına bir bakıp da Allah'ın ilminin ve kudretinin yüceliğini düşünmeyen kimse, davetten yüz çevirenlere vaat edilen azabın ne zaman geleceğini soruyor.

O vaat edilen azap, bütün yüceliklerin sahibi olan Allah tarafından mutlaka başlarına getirilecek ve hiçbir güç de o azaba çarptırılmalarına engel olamayacaktır. Onun zamanını bilen yalnız Allah'tır, üstelik sizin zaman mefhumunuz ile Allah'ın zaman mefhumu hiç bir olur mu?

Cebrail (ruh) ile birlikte görevli melekler, Allah'ın yüce makamına size göre elli bin yıl olan bir günde varabilirler.

5-18 Ey Peygamber ve beraberindeki mü'minler! Siz müşrik ve kâfirlerin alaylı sözlerine, saldırılarına sabırla göğüs gerip, direnerek mücadelenize devam edin. Onların geleceğine inanmadıkları Son Saat ve Hesap Günü, Bize göre yakındır. O Gün geldiğinde, gök erimiş maden gibi olacak, dağlar da atılmış yün misali uçuşup dağılacaklar ve hiçbir kimse bir yakınını, dostunu soracak durumda olmayacak, herkes kendi derdine düşecek, birbirlerini görmelerine rağmen, görmezden gelecekler. O

Gün her müşrik ve kâfir kendi canını ateşin azabından kurtarmak için çocuğunu, eşini, kardeşini, dünyada iken sahiplendiği soyunu sopunu, herkesi ve neyi varsa hepsini fidye olarak vermeye çoktan razıdır, yeter ki kendini kurtarabilsin.

İşte O Gün dünya hayatlarını hakikate sırt dönerek tamamlamış olanları hiç kimse, hiçbir güç derileri kavurup soyan o elemli ateş azabından kurtaramaz. O nankör ve zalimler, Allah'ın davetini umursamayıp, O'nun bahşettiği serveti biriktirip üstüne oturmuş, Rablerine şükredip rızasını kazanmak uğrunda infak etmekten uzak durmuşlardı. Cehennem onların hepsini kendine çağırıp içine çekecektir.

19-21 Yaratılış sebebi olan ilâhî nizamdan yüz çeviren insan sabırsız, aşırı hırslı, peşin hükümlü ve aç gözlüdür, başına bir sıkıntı gelip de dara düşünce, hemen feryat figan sızlanır, bir nimete kavuşunca da ona sımsıkı sarılıp, bencilce cimrilik eder ve hayırda kullanmaz.

22-31 İman edenler ise namazlarını bilinçle ve titizlikle kılar, Allah'ın bahşettiği nimetleri yine O'nun yolunda kullanır, kazançları üzerinde yoksulların hakları olduğunu bilir ve verirler. Hesap Günü'ne yürekten inanır, Allah'a şirk koşmaktan, O'nun şefkat ve merhametinden mahrum kalıp, azabına uğramaktan korkarlar, Allah'ın azabını hak edeni kimsenin kurtaramayacağını bilirler. Bu mü'minler iffetlerini de titizlikle korur, meşru olarak nikâh yoluyla evlendikleri eşleri dışındakilerle gayrimeşru ilişkilere girmez, eşleriyle evlilik ilişkileri sebebiyle de kınanmazlar.

Allah'ın belirlediği bu sınırları tanımayanlar ise haddi aşmış olurlar.

32-35 İman edenler, emanetlerini ve verdikleri sözü gözeten kimselerdir. Şahitliklerini dosdoğru yapar, ibadetlerinin hakkını verir ve aksatmazlar. İşte onlar, cennetlerde Allah'ın çok büyük ikramlarına nail olacaklar.

36-39 Ey Peygamber! Allah'ın davetini reddedenler senin başına toplanıp bir yandan davetin ile alay ederlerken, bir yandan da seninle birlikte iman eden mü'minler için, "Şayet cennet varsa, bu zayıf, sefil insanlardan daha çok oraya girmeye biz layığız." derler.

Hayır, onların cennete girmeleri asla mümkün değildir.

Biz onları da, küçümsedikleri kimseleri de çok iyi bildikleri bir damla meniden yarattık.

40-41 Güneşin doğduğu ve battığı yerlerin Rabbine andolsun ki: dilersek müşrik ve kâfir yaşamakta direnenleri yok edip, onların yerine iman eden bir toplum

getiririz. Allah dilediğini yapmaya kadirdir, bunu yapmasına engel olabilecek yoktur.

42-44 Ey Peygamber! Sen onları öğüt ve uyarılarla doğru olanı yaşamaya davet et ve tercihlerini yapmak üzere kendi hallerine bırak. Kıyamet Gününe kadar boş ve anlamsız şeylerle oyalanıp dursunlar. O Gün gelince mezarlarından çıkıp, gözleri korkudan yerinden fırlayacakmış gibi dehşete kapılmış olarak hesap vermek üzere toplanacaklar, artık vaat edilen gün gelmiştir.

80- NEBE' SÛRESİ

Mekkî sûre olup 40 âyettir.

Nebe': Önemli haber demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Hakikati inkâra kendilerini şartlandırmış olanlar, Kıyamet ve Hesap Günü ile ilgili, senin kendilerine ulaştırdığın büyük haberin doğru olup olmadığını aralarında tartışıp duruyor ve bir türlü de kabule yanaşmıyorlar.

Şüphesiz zamanı geldiğinde o gerçekle yüzleşip dünya hayatlarında onu kabul etmemenin pişmanlığını yaşayacaklar, fakat artık çoktan iş işten geçmiş olacak, pişmanlıklarının onlara hiçbir yararı olmayacak.

6-16 Düşünsenize, Biz yeryüzünü bir döşek gibi yayıp sizin için bunca nimetle donatmadık mı? Dağları, yeryüzünü tutan sütunlar, kazıklar yapmadık mı? Sizleri çifter çifter yaratıp da geceyi üzerinize bir örtü, uykuyu dinlenme sebebi, gündüzü rızkınızı arayıp elde etme zamanı olarak yaratmadık mı?

Üzerinize yedi kat gökleri tavan yapıp, güneşi de bir ısı ve ışık kaynağı kandil gibi oraya yerleştirdik. Rüzgârlarla sürüklettiğimiz yağmur yüklü bulutlardan yağmuru indirip çeşit çeşit bitkiler, bağlar, bahçeler, ağaçlar yetiştirdik.

17-30 Hiç şüpheniz olmasın ki, ilim ve kudreti ile her şeyi yoktan var edip, tekrar tekrar yaratan Allah, öldükten sonra sizleri de Kıyamet Günü ile birlikte

yeniden diriltip bahşettiği hayatı ve nimetleri kullanış biçiminizden hesaba çekecek.

Geleceği kesin olan O Günün zamanını yalnızca Rabbiniz olan Allah bilir. O Gün Sûr'a üflendiğinde bölük bölük mahşer yerine getirileceksiniz. Gökler O Gün kanatları açılmış kapılar gibi olacak, dağlar yerlerinden sökülüp toz halinde seraba dönüşüp yok olacak.

Cehennem de işte o zaman, Allah'ın davetinden yüz çevirip, Kıyamet ve Hesap Günü'nün geleceğine inanmayan nankör ve azgınları beklemeye başlayacak, artık cehennem onların son durakları ve sürekli kalacakları mekânları olacak, orada ne serin bir yer bulabilecekler ne de serinletecek bir içecek... Kaynar su ve irinden başka yiyip içecek verilmeyecek; çünkü onlar, Allah adına tebliğ edilen âyetleri yalan sayıp, âhireti inkâr edip Rablerine başkaldırıyorlardı.

Biz de onların yapıp ettiklerinin kaydını tutuyorduk.

O Gün onlara şöyle denilecek: "Şimdi hak ettiğiniz azabı çekin bakalım, artırarak işlediğiniz suçlarınıza karşı Biz de azabımızın şiddetini artıracağız."

31-36 Allah'ın daveti hayat nizamı ile yaşamak uğrunda bütün gücü ve imkânlarıyla gayret edenlere gelince, onlar tarifsiz güzellikteki cennet nimetleriyle ödüllendirilecekler, yemyeşil bağlar, bahçeler, köşkler içinde aynı yaştaki, eşsiz güzellikteki eşleri ile tarifsiz mutluluklar içinde olacak, birbirinden lezzetli cennet içeceklerini kâselerle içecek, canlarının istediği tertemiz türlü türlü yiyeceklerle sefa sürecekler. Orada hiç boş ve anlamsız, can sıkıcı bir söz de duymayacaklar. Bütün bunlar Allah'ın davetine iman edip gereklerini bilinçle yerine getirenlere O'nun armağanıdır.

37-39 Allah göklerin, yerin ve bunların arasında olanların hepsinin Rabbidir. Allah yarattıklarına sayısız nimetler bahşetmiştir. Mü'minlere karşı da çok şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır.

Hesap Günü hiç kimsenin Rabbine karşı söyleyeceği bir sözü, bir bahanesi olmayacak ve O'na karşı hiç kimse konuşacak bir şey de bulamayacağı için sesini çıkaramayacak.

O gün Ruh (Cebrail) ve diğer melekler Rablerinin huzurunda saf saf dizilirler Rahman olan Allah'ın izin verdikleri dışında, onların arasından hiç kimse konuşmaz, zaten onlara izin verilse de yalnızca doğruyu söylerler.

İşte geleceği kesin olarak önceden bildirilen gün bugündür ve yaşanacak olanlar bunlardır. Bildirilen bu gerçeklerden sonra dileyen Rabbinin daveti hayatı yaşamayı seçer.

40 Biz sizi geleceği kesin olan günün azabı ile uyarmaktayız.

O Gün her insanın kendisine bahşedilen zamanı ve nimetleri kimin için ve nasıl kullandığı önüne konulacak.

İşte o zaman doğru olan yaşayış biçiminden yüz çevirmiş olanlar "Keşke toprak olsaydım, yok olup gitseydim de önüme konulanları yaşamamış ve azabı hak etmemiş olsaydım" diyecekler.

81- NÂZİ'ÂT SÛRESİ

Mekkî sûre olup 46 âyettir.

Naziât: Kökünden söküp çıkaran demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-9 Şirki ve küfrü kökünden söken, yerine gerçekleri koyan âyetlerden oluşan Kur'an'a ve Allah'ın davetine göre yaşamayı yarışa dönüştürenlere andolsun ki, Kıyamet ve Hesap Günü mutlaka gelecek.

O Gün Sûr'a ilk üfleyişle yeryüzü çok şiddetli bir sarsıntı ile sarsılacak, ardından da ikinci üfleyişle ölüler diriltilecek, kalpler âdeta yerinden fırlayacakmış gibi çarpacak, gözler yorgun, bitkin ve mahcup bir vaziyette yere çevrilecek.

10-14 Gerçeği hiç düşünmeden inkâr edenler, bugünle karşılaşacaklarına dair uyarılmalarına rağmen, hâlâ "Biz ölüp, kemik yığını haline geldikten sonra, yeniden diriltilip eski halimize getirileceğiz öyle mi? Şayet öyleyse biz yanmışız." diyerek alay ediyorlar.

Onlar alay etmeye devam etsinler, hâlbuki onların diriltilmeleri için Allah'ın emri ile Sûr'a bir kere üfleyiş yetecek. Bir de bakmışsın ki mahşer yerinde hesap vermek üzere toplanmışlar.

15-24 Ey Peygamber! Kıyamet ve Hesap Günü'ne inanmayıp, senin Allah adına yaptığın daveti reddedenler için üzülme! Onları Musa'nın yaşadıkları ile öğüt vererek uyar.

Rabbin, Musa'ya Tuva Vadisi'nde şöyle seslenmişti: "Ey Musa! Firavun'a git ve ona arınmaya istekli isen, seni yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinmeye, yaratılış sebebin olan hayat nizamı ile yaşamaya davet etmeye geldim de." Böylece Allah'ın kullarına zulmetmekten ve kendini Rab ve ilah yerine koymaktan vazgeçip, ölümden sonra da hesap vereceğini düşünsün.

Biz, Musa'nın peygamber olduğunun ve bu daveti Bizim adımıza yaptığının açıkça bilinmesi için onu mucizelerle destekledik.

Fakat Firavun apaçık âyetlerle ve mucizelerle davet edilmesine rağmen bu çağrıyı reddetti, ölümden sonra diriltilmeye ve Hesap Günü'ne de inanmadı.

Musa'yı susturup, halkı davete ikna etmesine engel olmak, kendi nizamını koruyup devam ettirmek için de Musa'ya karşı harekete geçti, adamlarını toplayıp onlara şöyle seslendi: "Sizin Rabbiniz (Sahibiniz) benim!"

25-26 Firavun'un bu nankörlüğü ve azgınlığından dolayı Allah onu kıskıvrak yakalayıp dünya ve âhiret azabıyla cezalandırdı.

Şüphesiz aklını doğru kullanıp da düşünenler ve Allah'a karşı sorumluluk bilincinde olanlar bundan gerekli dersleri çıkarırlar.

27-33 Ey Allah'ı hayatın dışında tutmaya çalışan ve öldükten sonra diriltilip, hesap sorulacağına inanmayanlar! Düşünüp de söyleyin bakalım, "Sizi öldükten sonra yeniden yaratmak mı zor, yoksa üzerinizdeki gökyüzünü ve orada olanları yaratmak mı daha zor? Başınızı kaldırıp da bakın bakalım, Allah orada olanları nasıl bir mükemmellikle yaratıp direksiz inşa ederek, geceleyin karartıp gündüz de nasıl aydınlatıyor?!

Dönüp bir de yeryüzünü tüm canlılar için nasıl döşeyip, yaşanabilir hale getirmiş olduğuna, yerden suyu çıkarıp, bitki örtüsünü meydana getirişine ve dağları yerleştirip yeryüzünü sağlamlaştırdığına bakıp bir daha düşünün."

Allah'ın yarattıklarından hem siz hem de hayvanlarınız rızıklanmaktasınız.

34-39 Her şeyi alt üst edecek olan o dehşetli Kıyamet Günü gelip çattığında, insan kendisine bahşedilen nimetleri ve zamanı, kimlerin ve nelerin peşinde tükettiğini hatırlayacak, fakat artık iş işten çoktan geçmiş olacak.

Cehennem, o gün herkesin görebileceği şekilde ortaya çıkacak. Artık kim Allah'ın davetini umursamadan karşı çıkıp, azgınlaşarak başkaldırmış ve yalnızca dünya hayatı için yaşamışsa, işte onun varacağı yer orası olacaktır.

40-41 Kim de dünya hayatını Allah'ın davetine teslim olarak yaşayıp tamamlamışsa, onun varacağı yer de huzur, güven, mutluluk ve nimetler yurdu cennet olacaktır.

42-46 Ey Peygamber! Sana hâlâ ısrarla Son Saat'in ne zaman gelip de, Kıyamet'in kopacağını soruyorlar.

O'nun zamanını Biz bildirmedik ki sen nereden bileceksin!? Onun ne zaman gelip çatacağını yalnızca Allah bilir. Senin görevin sadece Son Saat'in gelip Kıyamet'in mutlaka gerçekleşeceğini bildirmek ve O Gün'ün dehşeti ile uyarmaktır.

Hesap vermek üzere diriltildiklerinde, bugünleri yalan sayıp, inkâr ederek yaşamış olanlar, dünyada sanki bir gece ya da akşamdan kuşluk vaktine kadar kaldıklarını sanacaklar.

82- İNFİTÂR SÛRESİ

Mekkî sûre olup 19 âyettir.

İnfitâr: Çatlayıp,
yarılıp açıldı demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Bir kitap gibi dürüp topladığımız gökyüzünü, tekrar yarıp, açarak yaydığımızda, yıldızları serpiştirip göğü donattığımızda, denizleri yeniden ortaya çıkarıp kabarttığımızda, kabirleri alt üst edip, içinde olanları diriltip Hesap Günü'nü başlattığımızda.

İşte O Gün her insana peygamber ve kitaplarla davet edildiği hayat nizamına karşı takındığı tavrı apaçık gösterilecek.

6-12 Ey Allah'ın daveti hayat nizamını kabul etmemekte direnenler! Allah sizi bunca nimetlerle donatıp, doğru olanı bildirmişken sizi O'nun davetinden alıkoyan nedir? Gerçek apaçık ortada dururken Rabbinize şükretmek yerine, nankörlük edip davetinden yüz çevirip Âhiret Günü'nü de inkâr ediyorsunuz. Oysa sizi yaratıp vücut azalarınızı yerli yerine yerleştirip şekillerinizi veren Allah değil mi?

Şunu iyi bilin ki, yanınızda yapıp ettiklerinizin ve yapmanız gerekirken de yapmadıklarınızın kaydını tutan çok değerli, görevli melekler bulunmaktadır.

13 Dünyada kendisine verilen zamanı ve nimetleri, yaratılışının sebebi olan hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda kullananları, Allah âhirette cennet nimetleriyle ödüllendirecektir.

14-16 Kendisine verilen zamanı ve nimetleri, Allah'ın davetinden yüz çevirerek kullananlar ise hak ettikleri cehennem ateşine atılacak ve oradan çıkarılmayacaklar.

17-19 Hesap gününün, cehennemi hak edenler için nasıl müthiş bir gün olduğunu bilir misiniz? Hayır, çünkü O Günün dehşeti insan idrakinin çok üstündedir.

O Gün hiç kimsenin kimseye en ufak bir yardımı dokunamaz. O Gün de hüküm ve hükümranlık Allah'a aittir.

83- İNŞİKÂK SÛRESİ

Mekkî sûre olup 25 âyettir.

İnşikâk: Bütünlüğü bozulan,
yarılıp ayrılan demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-10 Son Saat ile birlikte Rabbinin emrine boyun eğerek dürülen gökler, Hesap Günü yeni bir yaratılış için tekrar yarılıp açıldığında, yeryüzü Rabbinin emri ile içindekileri dışarı atıp dümdüz hale getirildiğinde, insanoğlu da dünya hayatındaki çabasının karşılığını görecek. O Gün dünya hayatlarında Allah'ın daveti hayat nizamına iman edip, imanlarının gereklerini yerine getirmiş olanların amel defterleri sağ taraflarından verilecek ve bunların hesapları çok kolay olacak, ardından da sevinçle kendileri gibi yaşamış olanların yanlarına gidip aralarına katılacaklar.

11-15 Dünya hayatlarını Allah'ın davetinden yüz çevirerek yaşamış olanların ise amel defterleri sol taraflarından verilecek. Böyleleri de hak ettikleri cehennem azabı ile karşılaşınca yok olup gitmek için can atıp feryat edecekler ama nafile... Feryatlarının onlara hiçbir yararı olmayacak ve alevli ateşin içine atılacaklar.

Bunlar uyarılmalarına rağmen, Rablerine döndürülüp hesap vereceklerine hiç inanmıyor, kendileri gibi olanların yanında gülüp eğleniyor, uyarıları ve daveti umursamıyorlardı. Oysa Rabbiniz olan Allah, onların ne yaptığını görüyor ve biliyordu.

16-22 Şafak vaktine, gece karanlığının örtüp bürüdüğü her şeye, dolunay halindeki Ay'a andolsun ki siz, ey insanlar! Bir halden başka bir hale, dünya hayatınızdan âhiret hayatınıza geçirileceksiniz.

Gerçek bu kadar açık bildirilmişken, nasıl oluyor da insanların bir kısmı Allah'la birlikte başka ilahlar edinip, O'nun davetinden yüz çevirerek müşrik olmayı tercih edebiliyorlar? Ve nasıl oluyor da, Kur'an kendilerine okunduğu halde, teslimiyetlerini gösterip, Rableri olan Allah'a secde etmek yerine Kur'an'ı yalanlıyorlar?

23-24 Gerçeği inkârı tabiatları haline getirenlerin, sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayat nizamına karşı kalplerinde nasıl bir düşmanlık beslediklerini Allah çok iyi bilmektedir.

Ey Peygamber! Onlara cehennemde çok şiddetli bir azap hazırlanmış olduğunu müjdele.

25 Yaratılışlarının sebebi olan ilâhî nizamı yaşamak uğrunda canla başla gayret edenler içinse Allah, cennette bitip tükenmeyen eşsiz güzellikte nimetler hazırlamıştır.

84- RÛM SÛRESİ

Mekkî sûre olup 60 âyettir.

Rûm: Doğu Romalılar - Bizanslılar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Elif. Lam. Mim. Allah'ın âyetleri sizlere dilinizin harflerinden oluşan sözlerle ulaştırılmaktadır.

2-6 Ey mü'minler! Rumlar yeryüzünün en alçak yeri olan yakınınızdaki bir bölgede düşmanlarına mağlup oldular ama bir süre sonra galip gelecekler. Böylece önemli bir tehlike sizden uzaklaştırılacak ve sevineceksiniz. Hak edeni zafere eriştirecek olan Allah'tır.

Unutmayın ki Allah, gayret edeni başarıya ulaştırır. O, üstün ilim ve kudret sahibidir, mü'minlere karşı çok şefkatli, merhametli ve koruyucudur. Bu, Allah'ın mü'minlere vaadidir. Allah vaadinden asla dönmez fakat birçok insan bunun önemini kavrayamaz.

7-8 İnsanların çoğu dünya hayatının görünürdeki geçici oyun ve oyalanma yüzü ile ilgilenir, kalıcı ve devamlı olan âhiret hayatını umursamayıp ilgilenmezler.

Böyleleri kendi kendileriyle baş başa kaldıklarında bile Allah'ın gökleri, yeri ve aralarında olanları yaratmaktaki amacını merak etmezler.

Oysa Allah, bunları insanlar için, insanları da kurallarını Allah'ın belirlediği bir hayat nizamını inşa etsinler diye yaratmıştır. Fakat insanların çoğu bu gerçeğe ve öldükten sonra diriltilip hesaba çekileceğine de inanmak istememektedir.

9-10 O müşrikler yeryüzünü gezip dolaşırken, kendilerinden öncekilerin, sonlarının nasıl olduğunu hiç düşünmezler mi? Hâlbuki onlar, kendilerinden daha güçlüydüler, yeryüzünde daha da derin izler bırakmış, yaşadıkları yerleri daha çok imar edip mamur hale getirmişlerdi. Onları da peygamberleri, Allah adına kitaplarla ve mucizelerle uyarmışlar, fıtratlarına en uygun olan nizam ile yaşamaya davet etmişlerdi. Fakat onlar, bu gerçeklerden yüz çevirip azabı hak ederek kendi kendilerine zulmetmişlerdi.

Şüphesiz Allah'a nankörlük edip, davetini umursamayan, yalan sayıp alay edenlerin sonu hüsran olacaktır.

11 İnsanı yaratıp yoktan var eden Allah, onu ölümünden sonra tekrar diriltip, huzurunda toplayacak, davetine karşı takındığı tavrından dolayı hesaba çekecektir.

12-18 Kıyametle birlikte Hesap Günü geldiğinde, Allah'ın davetinden yüz çevirenler, hak ettikleri azaptan kurtulamamanın çaresizliğini yaşayacaklar, ilah edindiklerinin onlara hiçbir yardımı olmayacaktır. Böylece gerçeği çok geç anlamış olacak ve birbirlerini inkâr edecekler.

O Gün, Allah'ın davetine iman edenlerle, davetten yüz çevirip yaşamış olanlar birbirlerinden ayırt edilecekler.

Sonra da Rablerine itaat etmiş olan mü'minler, mükâfat olarak eşsiz güzellikteki nimetler yurdu cennetlere yerleştirilecekler.

Allah'ın âyetlerine sırtını dönüp dünya hayatlarını tamamlamış olanlar ise hak ettikleri azaba çarptırılmak üzere cehenneme atılacaklar.

O halde ey insanlar! O gün gelmeden bu uyarıları dikkate alın, şirk ve küfürden uzaklaşıp Allah'ın davetine yönelin, sabah akşam Rabbinize şükredip O'nun yüceliğini ve kudretini anın.

Göklerde ve yerde ne varsa hepsini yaratan ve rızıklandıran Allah'tır, övülmeye, şükredilmeye layık olan da yalnız O'dur. Öğle vaktine eriştiğinizde de Rabbinizi anın ve her zaman O'nun huzurunda olduğunuzu unutmayın.

19-20 Allah ölüden diriyi, diriden de ölüyü halkeder. Ölü toprağa hayat verip canlandırdığı gibi, sizi de öldükten sonra yeniden diriltecektir.

Allah'ın sizi topraktan yaratması, O'nun sınırsız ilminin kudretinin eseridir, sonra da çoğalıp yeryüzüne dağıldınız.

21 Sizin için kendileriyle huzur bulasınız diye, kendi cinsinizden eşler yaratıp, aranıza sevgi ve merhamet yerleştirmesi de, Allah'ın ilmi ve kudretinin delillerindendir. Bundan temiz akıl sahiplerinin çıkaracağı dersler vardır.

22 Göklerin ve yerin yaratılışı ile dillerinizin ve renklerinizin yaratılışlarının farklı farklı oluşu da Allah'ın ilmi ve kudretinin eseridir.

Şüphesiz bütün bunlarda Allah'ı layıkıyla kavramak, davetine yönelmek isteyenler için deliller ve dersler vardır.

23 Geceleri uyuyup dinlenmeniz için karanlık, gündüzleri de çalışıp O'nun nimetlerinden yararlanmanız için aydınlık yapan da Allah'tır. Allah'ın âyetlerine kulak verip dinleyenlerin ve üzerinde düşünenlerin çıkaracağı dersler vardır.

24 Bir yandan çıkardığı seslerle sizi ürküten, diğer yandan yağmurun habercisi olarak ümitlendiren şimşeği çaktırması, ardından da yağmuru yağdırıp ölü toprağı canlandırması da Allah'ın ilminin ve kudretinin delillerindendir.

Bu âyetlerin önemini, yaratılış sebebini düşünen ve Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirmek isteyenler anlayabilirler.

25 Göklerin ve yerin Allah'ın kurduğu nizam ve yasalara bağlı olarak mükemmel bir düzen içinde olması da, O'nun ilminin, kudretinin yüceliğinin apaçık delillerindendir.

Allah sizleri öldükten sonra diriltip huzurunda toplayacak ve size bahşettiklerini kullanış biçiminizden hesaba çekecek.

26 Göklerde ve yerde olanların hepsinin yaratıcısı ve gerçek sahibi Allah'tır. Dolayısıyla yarattıklarını kurduğu nizam, koyduğu yasalarla yönetme hakkı da yalnız O'na aittir. O halde siz de ey insanlar! Rabbinizin davetine teslim olun.

27 İnsanları yaratıp, yoktan var eden ve yaratmayı sürekli tekrarlayan Allah, öldükten sonra da insanı tekrar yaratacaktır, Allah için bu çok kolaydır. Göklerde ve yerde olanları yaratan Allah, mutlak ilim ve kudret sahibidir. O'nun her şeye gücü yeter, eşi ve ortağı yoktur.

28-29 Allah'ın kendi hayatınızdan verdiği şu misal üzerinde bir düşünün! Siz hiç yanınızda, emrinizde çalışan kimseleri, size nasip ettiğimiz mülkünüze ortak

edip de, onları kendinize eşit tutup, sahip olduklarınızın yönetimine ortak ederek söz sahibi yapar mısınız? Hayır, buna razı olmaz, böyle bir şeye izin vermezsiniz. İşte sizlerin de, sizlerle birlikte yarattıklarının da gerçek sahibi olan Allah, sahibi olduklarının yönetimine hiç kimseyi ortak etmez, yarattıklarını yönetmek, nizamlarını kurup yasalarını yapma hakkı yalnızca O'na aittir. Aklını kullananlar gerçeği bilsinler diye âyetlerimizi böylece açıklıyoruz.

Zulmedenler, Allah'tan bir bilgi ve belgeye dayanmadan kendi arzu ve çıkarlarına uyarlar. Allah'a ortak koşup müşrik ve kâfir olmayı seçerler. Böylelerini doğru yola getirecek ve onlara yardım edecek kimse de yoktur.

30-32 Siz bütün benliğinizle Allah'ın daveti olan hayat nizamına (dine) yönelen hanifler olun! İnsanın fıtratına en uygun olan din budur. Fıtratınızı değiştirmeye kalkışmayın. Allah'ın fıtratınıza yerleştirdiği bu özelliğinizi değiştirmeye çalışarak bozulmaya, çürümeye sebep olmayın!

Allah'ın karşısında bundan sorumlu tutulacağınızı unutmadan, yalnız O'nu Rab ve ilah edinerek namazlarınızı da titizlikle ve devamlı kılın. Allah'ın nizamı olan dini parçalara ayırıp bölük bölük yapan sonra da elinde kalanla övünen cahillerden ve müşriklerden olmayın.

33-36 Müşrik ve kâfirler başlarına bir sıkıntı geldiğinde hemen Allah'a dönüp, yalnız O'na yalvarıp yakarmaya başlarlar. Sonra da Allah onları sıkıntılarından kurtarınca, bir de bakarsın ki içlerinden bir kısmı tekrar müşrikçe bir hayata dönerler.

Onlar böylece Allah'a nankörlük etmeye devam ederek, dünya nimetlerinden istifade etsinler bakalım, nasıl olsa günü geldiğinde bu yaptıklarının karşılığı olarak hak ettikleri azap ile cezalandırılacaklar.

Biz onların ellerine, Allah'la birlikte başka rab ve ilahlar edinmeleri için bir belge mi verdik ki, ona istinaden müşrik ve kâfirliği seçiyorlar?

Bunlara ne zaman bolluk içinde bir hayat sürmeyi nasip etsek, Rablerine şükretmek yerine O'nun bahşettikleriyle sevinip şımarırlar. Nankörlükleri, şirk ve küfürleri sebebi ile de başlarına bir musibet, bir sıkıntı geldiğinde ise hemen umutsuzluğa kapılıp yıkılır, yalvarıp yakarmaya başlarlar.

37-38 Allah dilediğine, dilediği zaman rızkı bollaştırır, dilediğinin de rızkını daraltır. Fakat insanların çoğu, bunun Allah'ın bir sınaması olduğunu anlamak istemezler. Yalnız Allah'ı ilah edinip, O'nun âyetlerine iman edenlerin bundan çıkaracakları dersler vardır.

Ey mü'minler! Yakınlarınızdan yoksul olanlara ve diğer yoksullara, yolda kalmış olanlara haklarını verip, ihtiyaçlarını giderin. Allah böyle davrananlardan razı olur ve yaptıklarının kat kat fazlasıyla ödüllendirir.

39 Başkalarına verdiklerini, onların mallarından fazlasıyla alırız düşüncesiyle ribâ yolu ile verenin haksız yere elde ettiklerinin Allah nezdinde hiçbir değeri de karşılığı da yoktur.

Allah'ın rızasını dileyerek yaptığınız harcamalar ve sadakalarınızın karşılığını O'nun katında kat kat fazlasıyla bulursunuz.

40 Unutmayın ki sizi yaratan, rızkınızı veren ve ölümünüzden sonra diriltip hesap görecek olan da Allah'tır.

Allah'la birlikte Rab ve ilah edindikleriniz bunlardan herhangi birini yapabilir mi? Hayır, asla yapamaz.

Allah'tan başka hiç kimsenin bunları yapmaya gücü yetmez. Allah müşriklerin ortak koştuklarından münezzeh, yüce ve tek gerçek ilahtır.

41 İnsanların kendi kurdukları şirk ve küfür nizamları yüzünden karada ve denizlerde bozulma, çürüme, kargaşa ve fesat çıktı. Allah akıllarını başlarına alıp da yaratılışlarının sebebi olan ilâhî nizam ile yaşamaya dönsünler diye, yaptıklarının kötü sonuçlarının bir kısmını onlara dünyada tattıracaktır.

42 De ki: "Yeryüzünü gezip dolaşın, sorup soruşturun ve sizden önce de Allah'ın davetini reddedenlerin akıbetlerinin nasıl olduğunu öğrenin."

43-45 Ey insanlar! Allah tarafından takdir edilmiş ve önüne geçilmesi de imkânsız olan, o dehşetli Kıyamet ve Hesap Günü gelmeden, yüzünüzü Allah'ın davetine çevirin, böylece sapasağlam ve tek doğru olan dine girin.

O gün geldiğinde insanlar, yaşayış biçimlerine göre bölük bölük ayırt edilecekler.

Dünya hayatlarında Allah'ın bahşettiği zamanı ve nimetleri, Allah'ın rızası istikametinde kullananları cennette mükâfatlar beklemektedir.

Allah'ın davetini reddedip kendilerine bahşedilen zamanı ve nimetleri tüketenleri ise cehennem azabı beklemektedir. Gerçek olan şu ki Allah, davetine iman eden mü'minlere karşı çok şefkatli ve merhametli olmakla birlikte, müşrik ve kâfirlerden şefkat ve merhametini esirgeyicidir.

46 Allah müjdeleyici olarak önden gönderdiği rüzgâr ile rahmet ve bereket yüklü yağmur bulutlarını taşıtır. Denizlerde de koyduğu yasalar gereği gemilerle sizi ve yüklerinizi taşıttırır.

Sizin için yarattığı sayısız nimetlerinden yararlandığınız Rabbinize, şükredip O'na yönelmeniz gerekmez mi?

47 Ey Peygamber! Biz senden önceki peygamberleri, gerçeği apaçık ortaya koyan âyetler ve bir kısım mucizelerle insanlara göndermiştik. Fakat buna rağmen birçoğu onları yalanlayıp, iman etmeyi reddettiler.

Onların içlerinden davete iman eden mü'minleri kurtardık. Allah mü'minlere yardım etmeyi üzerine almıştır. İman etmeyenleri de azabımızla helak ettik.

48-49 Allah rüzgârlarla bulutları yükseklere kaldırıp, gökyüzünde dilediği gibi yayar, parçalara ayırıp dağıtır ve yağmuru kullarından dilediğinin topraklarına yağdırır, onları sevindirir. Oysa onlar bu durumla karşılaşmadan önce tam bir ümitsizlik ve çaresizlik içindeydiler.

50 Allah ölmüş toprağı, rahmetiyle indirdiği yağmurla nasıl canlandırıyor ise, hiç şüpheniz olmasın ki sizi de öldükten sonra öyle canlandırıp diriltecek ve yaratılış sebebinize uygun yaşayıp yaşamadığınıza göre de hak ettiğiniz karşılığı verecektir.

Allah'ın ilmi ve gücü her şeye yeter.

51 Allah, davetinden yüz çevirenlerin ekinlerinin üzerine kavurucu bir rüzgâr gönderip yok etse yine de inkârlarına devam ederler.

52-53 Ey Peygamber! Sen çağrını ölülere duyuramayacağın gibi kulağını tıkayıp arkasını dönüp gidenlere de duyuramazsın.

Sen ancak yaratılış sebeplerini merak eden, kâinattaki nizamı ve yaratılmışlar arasındaki uyumu görüp düşünen kimseleri uyarabilirsin. İşte onlar davet olundukları Allah merkezli hayat nizamının anlam ve önemini kavrayabilirler.

54 Allah sizi önce zayıf ve güçsüz bir varlık olarak yaratır, bebeklik ve çocukluğunuzun ardından, size gençlik çağınızda güç kuvvet bahşeder, sonra saçı sakalı ağarmış ihtiyarlık çağına, aciz ve güçsüz halinize çevirir.

Allah dilediğini, dilediği biçimde yaratır ve dilediği hale döndürür. O, her şeyin en doğru olanını bilir ve O'nun her şeye gücü yeter.

55-57 Kıyametin ardından Hesap Günü için insanlar bir araya toplandıklarında, müşrik ve kâfir olarak dünya hayatlarını tamamlamış olanlar, dünyada ancak bir saat kadar yaşamış oldukları konusunda yeminler ederek, daha fazla kalmış olsalardı doğruya ulaşabileceklerine dair bahaneler üretecekler.

Onlar gerçekleri inkâr ve çarpıtma konusunda hep böylesi yalanların arkasına sığındılar.

Dünya hayatlarını Allah'ın davetine iman edip, gereklerini yerine getirerek yaşamış olanlar ise müşrik ve kâfirlere şöyle seslenecekler "Allah'ın yasası gereği, davet edildiğiniz nizam ile ahlakı kabul ya da reddederek yaşamanıza yetecek kadar size de süre verilmişti. Fakat siz bu diriliş ve Hesap Günü'nü umursamayıp inanmadınız."

İşte O Gün asılsız mazeretlerinin kendilerine hiçbir yararı olmayacak. Dünyaya dönüp yaratılış sebeplerine uygun yaşama istekleri de kabul edilmeyecek.

58-59 Biz bu Kur'an âyetleri ile doğru ve yanlış hayat tarzının ne olduğunu apaçık misallerle ve tekrarlarla ortaya koyduk.

Ey Peygamber! Sen inkârcılığı tabiatları haline getirmiş olanlara mucizeler göstersen de daveti kabul ettiremezsin. Onlar yine, "Siz asılsız ve boş iddialarla bizim düzenimizi bozmaya çalışıyorsun." derler.

Böylelerinin Allah'a nankörlükleri, inatları ve küstahlıkları sebebiyle kalplerinde mutsuzluk, tatminsizlik oluşur.

60 Ey Peygamber ve mü'minler! Müşriklerle kâfirlerin önünüze çıkardıkları zorluklara ve sıkıntılara karşı imanınızdan taviz vermeden direnin. Allah'ın size olan zafer vaadi mutlaka gerçekleşecektir.

Rabbinizin davetinden yüz çeviren ve size saldıranların tahrikleri sakın sizi telaşlandırıp ümitsizliğe düşürmesin.

85- ANKEBÛT SÛRESİ

Mekkî sûre olup 69 âyettir.

Ankebût, örümcek demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Elif. Lam. Mim. Allah sizlere harflerden oluşan sözlerle okuyup yazma, konuşup anlaşma kabiliyetleri bahşedip, sayısız nimetlerle donatıp, yaratılış sebebinizi de bildirip ona uygun yaşamaya davet ettikten sonra sınanmadan, yalnızca "inandık, iman ettik" demekle, kendi halinize bırakılacağınızı mı sanıyorsunuz?

3-4 Şunu iyi bilin ki, Biz sizden önceki kavimleri de imtihandan geçirdik... Şimdi sıra sizde... Allah böylece kimin imanının gereklerini yerine getirdiğini kimin de getirmeyip sözde bıraktığını ortaya çıkaracaktır.

"İnandık, iman ettik" demelerine rağmen yaratılış sebepleri olan hakikate sırt dönerek yaşayanlar Bizim azabımızdan kurtulamazlar. Yazıklar olsun böyle davrananlara.

5 Allah'ın davetine iman edenler, salih amel işlemek için canla başla gayret edip sorumluluklarını yerine getirsinler.

Şüphesiz Allah'ın takdir ve tayin ettiği Hesap Günü mutlaka gelip çatacaktır. Allah her sözü işiten, her şeyi bilendir.

6-7 Her kim Allah'ın davetini yaşamak uğrunda gücünü ve imkânını seferber ederse, bunu kendi iyiliği için yapmış olur.

Allah imanlarının gereklerini yerine getirenlere karşı çok şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır, onları yaptıklarının karşılığında en güzel mükâfatlarla sevindirecektir.

8 Biz insanoğluna ana babasına iyi davranmasını emrettik. Bununla beraber onlar seni hiçbir bilgi ve delile sahip olmadıkları kimseleri Bana ortak koşmaya zorlarlarsa, sakın onlara boyun eğme! Sonunda hepinizin dönüşü Banadır, Ben de yapıp ettiklerinizi size haber vereceğim.

9 Davetine iman edip salih amel işleyenleri, Allah faziletli, erdemli mü'minler arasına katacaktır.

10-11 İnsanlar arasında öyleleri vardır ki, "Biz Allah'tan başka Rab ve ilah edinmeyiz." derler, fakat imanlarının gerektirdiği hayatı, yaşama gayretleri sırasında düşmanları tarafından bir eziyete uğradıklarında, bunu insanlardan değil de sanki Allah'tan gelen bir eziyet gibi görüp, imanlarında samimiyetsizliklerini ortaya koyarlar. Fakat ey Peygamber! Rabbinden sana ve seninle olan mü'minlere bir zafer ulaşınca da, "Biz de sizinle beraberdik." derler. Oysa Allah, insanların kalplerinde olanları en iyi bilendir.

Şüphesiz Allah, imanlarında samimi olan gerçek mü'minleri de ikiyüzlü olanları da açığa çıkaracaktır.

12-13 Dünyevi çıkarlarına uymadığını düşünerek Allah'ın davetini reddedenler mü'minlere şöyle derler: "Gelin siz de bize uyun, şayet böyle yapmanız günahsa, günahınız da bizim boynumuza olsun."

Hâlbuki Hesap Günü hiç kimse bir başkasının günahını yüklenmeyecektir, sakın o yalancıların tuzaklarına düşmeyin. Şüphesiz onların kendi günahlarının yükünün yanı sıra, yoldan çıkmalarına sebep oldukları kimselerden dolayı günahları artacaktır.

Allah'ın hükümlerine ortak kabul ettikleri sahte ilahlar ve uydurdukları yalanlar sebebi ile hesaba çekilip hak ettikleri azaba çarptırılacaklar.

14-15 Biz vaktiyle Nûh'u da kavmine peygamber olarak göndermiştik. Nûh, kavminin içinde dokuz yüz elli yıl (o günün takvimine göre) gibi uzunca bir süre kalıp, onları Allah'ın razı olacağı hayat nizamını yaşamaya davet etmişti. Fakat kavmi Nûh'un Allah adına yaptığı daveti kabul etmeyip şirk, küfür ve zulüm nizamlarını devam ettirmekte direnmişti. Biz de onları bu inat ve isyanları sebebi ile müthiş bir tufanla helak ettik. Nûh ve onunla birlikte gemide olanları kurtardık. Bu olayı insanlara ders almaları için ibret vesilesi kıldık.

16-17 İbrahim'i de kavmine peygamber olarak göndermiştik. O da kavmine şöyle demişti: "Ey kavmim! Allah'ı layıkıyla tanıyın, yalnız O'nu ilah edinerek itaat ve ibadet edin, O'na karşı sorumluluklarınızın olduğunu unutmayın. Allah'ı bırakıp, sizin gibi yaratılmış bir kısım kimselerin heykellerini yapıp onları kendinize ilahlar edinmekten vazgeçin. Onların ne sizleri yaratmaya ne de rızkınızı vermeye güçleri yetmez. O halde Allah'ın sizin için yarattıklarını düşünüp davetine icabet ederek O'na şükredin."

Sonunda O'na döndürülüp, dünya hayatınızı kime göre yaşadığınızdan hesaba çekileceksiniz.

18 Ey Peygamber! De ki: "Eğer benim Allah adına yaptığım bu daveti yalanlarsanız, bana herhangi bir zarar vermiş olmazsınız. Aksine bunun zararı size dokunur. Sizden önce gelip geçen kavimler de peygamberlerini yalanlamışlardı. Peygamberlerin görevi Allah'ın âyetlerini açıkça tebliğ etmektir."

19-20 Bu müşrikler akıllarını kullanıp da insanı yoktan var eden Allah'ın, öldükten sonra onları tekrar diriltebileceğini hiç düşünmüyorlar mı? Şüphesiz Allah için bu çok kolaydır.

Sen onlara de ki: "Yeryüzünü gezip dolaşın, Allah'ın yaratıp da, yoktan var ettiklerini aklınızı kullanarak bir düşünün. İyi bilin ki Allah, gördüklerinizi ve görmediklerinizi ilkin nasıl yaratmışsa, ölümünüzden sonra sizi de tekrar yaratacaktır. Allah'ın ilmi ve kudreti her şeye yeter."

21-22 Allah, peygamberler ve kitaplar göndererek insanları yaratılış sebeplerine uygun yaşamaya davet etmesine rağmen, ısrarla bu daveti reddedenleri hak ettikleri azapla cezalandırır. Davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirenleri ise şefkat, merhamet ve rahmetiyle ödüllendirir. Sonunda hepiniz O'na döndürülüp hak ettiğiniz ile karşılaşacaksınız.

Yerde ve gökte hak edeni, hak ettiği azaptan kurtarabilecek hiç kimse yoktur. Unutmayın ki sizin Allah'tan başka gerçek dost ve yardımcınız yoktur.

23 Allah'ın âyetlerini yalan sayan ve sonunda hesap vermek üzere diriltilip, Allah'ın huzuruna çıkarılacaklarına da inanmayanların Allah'ın yardımını ummaya hakları yoktur, boşuna ümitlenmesinler. Onları cehennemde şiddetli bir azap beklemektedir.

24-27 İbrahim de kavmini bu gerçeklere bütün gücüyle davet edip uyarmıştı fakat kavmi onu yakıp öldürmeye kalkıştı. Allah ise onu ateşin yakmasından korudu. İman edenler için bundan alınacak dersler vardır.

İbrahim, kendisine düşmanlık edenlere şöyle seslenmişti: "Sizler Allah'ın davetine uymak yerine, atalarınızın ya da kendinizin uydurduğu, sizin gibi yaratılmışları ilah edinerek onlara ve dünya hayatına duyduğunuz aşırı sevgi nedeniyle putperestler oldunuz. Ancak Kıyamet Günü siz onları, onlar da sizi gördükçe görmezden gelip birbirinizden kaçacak, birbirinize lanetler yağdıracaksınız. Hepiniz hak ettiğiniz cehenneme atılacak, size yardım edecek kimse de bulamayacaksınız." İbrahim'den bunları dinleyenlerin içinden yeğeni Lût O'na inanıp, söylediklerine iman etti.

İbrahim, kavminin yaptıklarından sonra da şöyle dedi: "Ben artık bu zulüm diyarını terk ederek Rabbimin bana emrettiği yere hicret ediyorum. Şüphesiz O, üstün ilim ve kudret sahibidir, her hükmünde hikmet ve hayır vardır."

Sonra da Biz İbrahim'e oğlu İshak ve torunu Yakub'u bahşettik. İbrahim'in soyundan gelenler içinden de peygamberler çıkardık ve böylece İbrahim'i dünyada mükâfatlandırdık. O, âhirette de erdemli faziletli salih kimseler arasında olacaktır.

28-30 Biz Lût'u da peygamber olarak görevlendirdik, o da ahlak sınırı tanımayan topluma şöyle demişti: "Siz gerçekten sizden önce hiç kimsenin yapmadığı, çirkin, iğrenç, utanç verici bir işi yapmaktasınız, kadınlarınızı bırakıp erkeklerle ilişkiye giriyor, meşru olan yolu çiğniyorsunuz. Ayrıca bu yaptıklarınızla övünmek için bir araya gelip hayâsızlıklarınızı açıkça anlatıyorsunuz."

Lût'un bu ikazlarına karşılık o halk şöyle karşılık verdi: "Bundan dolayı başımıza Allah'ın azabının geleceğini söyleyip duruyorsun. Şayet söylediklerin ve bizi davet ettiklerin doğru ise Allah'ın azabını çağır gelsin de görelim." Bunun üzerine Lût "Rabbim! Büsbütün azmış, sapmış, sınır tanımaz hale gelmiş bu topluma karşı Sen bana yardım et." diyerek dua etti.

31-35 Bir süre sonra elçi meleklerimiz İbrahim'e gelerek hem bir oğlunun olacağının müjdesini hem de içinde Lût'un bulunduğu kavmi helak edeceklerinin haberini verdiler. Bunun üzerine İbrahim telaşla, "Ama orada Lût da var." dedi.

Melekler de ona, "Orada kimin olduğunu elbette biz biliyoruz. Lût'u ve onun iman ailesinden olanları aralarından çıkarıp kurtaracağız fakat Lût'un karısı hariç. O, helak olmak üzere geride kalanların arasında olacak, çünkü o da müşriklerdendi." dediler.

Melekler İbrahim'in yanından ayrılıp Lût'un yaşadığı yere gelerek, Lût'un evine misafir oldular. Onların kim olduklarını bilmeyen Lût, kavminin onlara

zarar vereceğini düşünerek endişeye kapılıp, gönlü daraldı. Çaresizlik içinde eli ayağı birbirine dolaştı. Onun bu halini gören melekler, ona: "Korkma, bizim için de endişelenme. Biz seni ve senin iman ailenden olanları bu müşrik, kâfir, ahlaken tefessüh etmiş toplumun içinden çıkarıp kurtaracağız, ancak karın hariç, o da azapla helak edilenlerden olacak. Biz onların üzerine taş yağdırarak azap indireceğiz." diyerek kendilerini tanıtıp, görevlerini açıkladılar.

Ardından da o kavmi hak ettiği azapla helak ettik ve onlardan geriye aklını kullananlar için ibret alınacak nişaneler bıraktık.

36-37 Medyen halkına da soydaşları Şuayb'ı peygamber olarak gönderdik. O da kavmine "Ey kavmim! Allah'ı layıkıyla tanıyın ve fıtratınıza uygun olan Allah merkezli nizam ve ahlak ile yaşamaya yönelin. Öldükten sonra diriltilip hesaba çekileceksiniz, sakın Allah'la birlikte ilahlar edinip yeryüzünde fesat çıkarmayın." dedi.

Fakat Medyen kavmi de onun tebliğine inanmayıp, davetini reddettiler. Bunun üzerine Biz de onları müthiş bir sarsıntı ile yere serip azabımızla helak ettik.

38 Biz Âd ve Semûd kavimlerini de davetimizden yüz çevirip azgınlık ve isyanda inatla direnmeleri sebebi ile azaba uğratıp helak ettik.

Dileyen onların yurtlarından ve meskenlerinden geriye kalanları görüp de dersler alabilir. Şeytan onlara şirk, küfür ve zulüm nizamlarını güzel göstermiş, onlar da onun vesveselerinin peşine düşüp bâtılı seçmişlerdi.

39 Kârun, Firavun ve Haman'ı da helak edip yıkıma uğrattık. Çünkü Musa da onları Allah'ın âyetleri ve mucizelerle doğru olan hayat nizamına davet etmiş fakat kibirlenip, böbürlenerek onu yalanlamışlardı. Sonunda hak ettikleri azabımızdan kaçıp kurtulamadılar.

40 Biz o toplumlardan her birini, Allah'a nankörlük edip, davetini reddederek başkaldırmaları sebebi ile azabımızla cezalandırdık. Kiminin üzerine taş yağdırdık, kimini şiddetli bir sarsıntı, korkunç bir çığlıkla, kimini müthiş bir kasırga ile kimini de suda boğarak helak edip yerin dibine geçirdik.

41 Allah'ın davetinden yüz çevirip de O'ndan başkasını dost ve koruyucu edinenlerin durumu kendine ev yapan örümceğin durumuna benzer. Oysa evlerin en çürük, korunaksız ve dayanıksızı, örümceğin yaptığı evdir. Keşke insanlar bu misalle ortaya konulan gerçeği anlayabilseler.

42-43 Şüphesiz Allah, kendisinden başka ilah kabul edilenlerin güçsüz ve değersiz olduklarını çok iyi bilmektedir.

Allah verdiği misallerle gerçeği apaçık ortaya koymaktadır. Bunların önemini ancak Allah'ın âyetleri üzerinde düşünenler kavrarlar.

44-45 Gerçek şu ki Allah gökleri, yeri ve arasındakileri amaçsız ve oyun olsun diye boşuna değil, insanlar Rablerinin daveti olan hayat nizamı ile yaşayıp kendisine ibadet ve itaat etsinler diye yarattı. Ancak temiz akıl sahipleri bu gerçeğe iman ederler.

O halde ey Peygamber! Sana vahyedilen bu gerçeği insanlara tebliğ et, namazı da bilinçle ve devamlı kılmaya devam edin. Çünkü namaz, insanı hayâsızlıktan, günaha yönelmekten ve her türlü kötülüklerden korur. Namaz Allah'ı devamlı akılda tutan büyük bir ibadettir.

Allah yaptığınız her şeyi en iyi bilendir.

46 Ey mü'minler! Kitap ehli olanların içlerinden size düşmanca davranıp, zulmeden ve saldıranların dışındakilerle, makul, adil, erdemli ve en güzel biçimde konuşup tartışın, onları yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinmeye, Allah merkezli hayat nizamı ile yaşamaya davet edin. Ve onlara deyin ki: "Biz Rabbimizden hem bize hem size hem de öncekilere gönderilmiş olan peygamberlere, kitaplara iman ederiz. Bizler hepimizin tek ve gerçek Rabbi ve ilahı olan Allah'a teslim olmuş kimseleriz."

47 Ey Peygamber! Bizim sana gönderdiğimiz Kitapla yaptığın davete, Kitap Ehli olmayanlardan iman edip, uyacaklar olduğu gibi, Kitap Ehli olanlardan da iman edip teslim olacaklar çıkacaktır. Âyetlerimize nankörlüğü, şirki ve küfrü tabiatları haline getirmiş olanlar inanıp iman etmezler.

48-50 Ey Peygamber! Biz sana bu ilahi kitabı vahyetmeden önce, sen herhangi bir kitabı okumamıştın. Kur'an'ı senin uydurup yazabilmen de asla mümkün değildir. Şayet öyle olsaydı müşrik ve kâfirler onda birçok eksiklik bulup etkisiz hale getirirlerdi.

Hâlbuki Kur'an, samimiyetle gerçeği arayan ve doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme kabiliyetlerini kullananların, Allah'ın sözleri olduğunu kolayca anlayabilecekleri âyetlerden oluşmaktadır.

Bizim âyetlerimizi ancak inkârcılığı kişilikleri haline getirmiş olanlar inkâr ederler.

Bunlar "Şayet Muhammed, peygamberse, Allah'tan bizim de göreceğimiz bir mucize ile gelip, önümüze öylece çıkması gerekmez miydi?" diyorlar.

Sen onlara de ki: "Mucize ortaya koyup koymamak Allah'ın bileceği iştir. Ben yalnızca Allah'ın davetini iletmekle görevlendirdiği bir elçisiyim."

51 Ey Peygamber! Kendilerine okunmakta olan Kur'an'ı sana göndermemiz, mucize olarak onlara yetmez mi?

Şüphesiz bu Kur'an yaratılışlarının amacını kavramak, dünya ve âhiret hayatlarında mutlu, onurlu ve şerefli yaşamak isteyenler için bir öğüt ve uyarıdır.

52 Bunca öğüt ve uyarılara aldırmayıp, müşrik ve kâfir kalmakta ısrarla direnen nankörlere de ki: "Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. O, göklerde ve yerde olanları da olacakları da bilir."

Allah'la birlikte başka ilahlar edinip de onlara uyanlar, sonunda mutlaka hüsrana uğrayacaklar.

53-55 Ey Peygamber! Uyarıldıkları azabın bir an önce başlarına gelmesini alaylı bir biçimde senden talep edenlere de ki: "Şayet, Allah'ın önceden belirlediği bir süre olmasaydı, o azap sizin başınıza çoktan gelmiş olurdu fakat şunu iyi bilin ki, o azap vakti aniden gelip çatacaktır."

Zaten cehennem azabı da şirk ve küfürde direnenleri bir taraftan kuşatmaktadır. O gün azap onları tepeden tırnağa saracak ve Allah onlara: "Nankörlüğünüzün, azgınlığınızın ve küstahlığınızın cezasını çekin bakalım." diyecek.

56 Ey Benim davetime iman edip de yaratılış sebeplerine uygun yaşamak uğrunda cihat eden kullarım! Yarattığım yeryüzü çok geniştir. Bulunduğunuz yerlerde size yapılan zulümlerden dolayı yaşama imkânınız kalmadığında başka yerlere hicret edin ve oralarda imanınızın gereklerini yerine getirmek için çalışın.

57 Unutmayın ki her canlı ölümü tadacaktır, sonra da diriltilecek ve hak ettiği ile karşılaşacak.

58-59 Allah, davetine uygun yaşamak için canla başla gayret ederek yararlı işler yapmış olanları, içlerinden ırmaklar akan cennetteki köşklere yerleştirecek, orada en güzel nimetlerle ödüllendirip sürekli yaşatacaktır.

Allah'ın davetine iman edip, O'na güvenerek sıkıntılara göğüs gerenlerin mükâfatları işte böyle güzelliklerle dolu bir hayat olacak.

60-63 Ey mü'minler! Yoksa siz geçim endişesiyle mi hicret etmekten çekiniyorsunuz?

Hâlbuki yarattığımız nice canlılar, rızıklarını sırtlarında taşımaz ve hiç de rızık endişesi duymazlar. Onların da sizin de rızkınızı veren, verecek olan da Biziz.

Allah sizin endişelerinizi, neler düşünüp hissettiklerinizi en iyi bilendir. O, âlimdir, her şeyden haberdar olan ve her şeye güç yetirendir.

Ey Peygamber! Müşriklere: "Yeri ve göğü yaratan, güneşi ve ayı da istifadenize sunan kimdir?" diye sorsan, "Elbette ki Allah'tır." diyecekler. O halde nasıl oluyor da hakikatten yüz çeviriyorlar? Allah, imtihan edip gerçek yüzlerini ortaya çıkarmak için kimisine bol, kimisine de hayatını idame ettirecek kadar sınırlı rızık verir. Allah her şeyin tek doğrusunu ve kime neyi, ne kadar vereceğini bilendir.

Onlara dönüp de "Gökten yağmuru yağdırıp, ölü toprağa hayat verip canlandıran kimdir?" diye sorsan, "Elbette ki Allah'tır." derler. O halde Allah'a güvenip de, şükretmeniz gerekmez mi? Fakat insanların çoğu akıllarını doğru kullanmazlar.

64 Aklını doğru kullananlar bu dünya hayatının yalnızca bir oyun ve eğlenceden ibaret olmadığını, bunun için yaratılmadıklarını anlayıp asıl önemli ve devamlı olanın âhiret hayatı olduğunu kavrarlar. Fakat ne yazık ki insanların çoğu bu gerçeği bilip anlamak istemiyorlar.

65-66 Allah'ın Rabliği ve ilahlığını örterek yaşamayı seçenler, denizde bir gemi içinde azgın dalgalara yakalanıp ölümle yüz yüze geldiklerinde hemen Allah'la birlikte ilah edindiklerini unutup yalnız O'na yönelerek yalvarıp yakarırlar. Fakat Allah onları kurtarıp da karaya çıkardığında bir de bakarsın ki tekrar Allah'la birlikte ilah edindiklerine döner, müşrik ve kâfir olarak yaşamaya devam ederler.

Böylece kendilerine bahşettiğimiz her türlü nimete ve yardıma karşı nankörlük eder, kısacık dünya hayatının cazibesi ile âhireti unuturlar, fakat günü gelince gerçekle yüzleşecek ve çok pişman olacaklar.

67 Müşrikler, çevresindekiler korku ve tedirginlik içinde yaşarken, Kâbe'den dolayı Mekke'yi nasıl güvenli, korunaklı bir belde yaptığımızı görmüyorlar mı? Buna rağmen hâlâ bâtıl inanç ve hayat nizamlarına sarılmaya devam ederek, Allah'ın davetine sırt mı dönecekler?

68 Kendi uydurdukları yalanları Allah'a isnat edenden, Allah'tan gelen vahyi (hakikati) yalanlayandan, ilâhî nizam ve ahlakın yeryüzünde hâkim olmaması için çalışanlardan daha zalim kim olabilir? Böylelerinin yeri elbette cehennem olacaktır.

69 Yaratılmasının sebebi olan hayat tarzını yaşamak ve yaşatmak uğrunda, canları ve malları ile gayret edenlere yardım edip başarıya ulaşacak yollarımızı göstereceğiz. Allah imanlarının gereklerini yerine getirmek için cihat edenlerle beraberdir.

86- MUTAFFİFÎN SÛRESİ

Mekkî sûre olup 36 âyettir.

Mutaffifîn: Ölçü ve tartıda
hile yapanlar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-17 Yazıklar olsun ölçüp tartarken hile yapanlara!... Onlar insanlardan bir şey alırken tam olarak ölçüp tartılmasını isterler fakat kendileri başkaları için ölçüp tartarken hile yaparak eksik ölçüp tartarlar.

Onlara yeniden diriltildiklerinde yaptıklarının hesabının sorulacağı bildirilmesine rağmen, buna yürekten inanmamakta, yaptıklarının yanlarına kâr kalacağını sanmaktalar. Gerçek hiç de onların sandığı gibi değil, yaptıklarının kayıtları Siccin'de tutulmaktadır. Bugüne kadar sana ne olduğunu bildirmediğimiz Siccin'in ne olduğunu elbette ki bilemezdin.

O, Allah'ın âyetleri ile yapılan uyarıları umursamayıp inanmayan ve ona göre davranmayanların, yaptıkları her şeyin eksiksiz kayıt altına alındığı, silinmez, yok olmaz defterlerinin adıdır. İnanmadıkları Hesap Günü gelip de, kayıtlarının tutulduğu defterleri önlerine konulanların o gün vay hallerine.

Allah'ı layıkıyla tanımak istemeyenler Hesap Günü'nün gerçekleşeceğine inanmazlar. Onlara Allah'ın âyetleri ne zaman tebliğ edilip de doğru olana davet edilseler, "Bunlar hep eskilerin masalları" derler.

Gerçekleri kabul etmemekte inatla direnmeleri sebebi ile onların vicdanları körelmiş, kalpleri katılaşıp kararmış, pas tutmuştur. Elbette ki böyleleri, Rablerinin şefkat ve merhametinden yoksun kalacak, yaptıklarının karşılığı olarak azap ile cezalandırılmak üzere ateşe girecekler ve kendilerine, "İşte dünyada uyarılmanıza rağmen inanmadığınız cehennem burasıdır." denilecek.

18-28 Davet olundukları ilâhî hayat nizamına iman edip ona uygun yaşayan mü'minlerin tüm amellerinin kayıtları da "İlliyyun"da tutulmaktadır. Bu kayıtların tutulduğu defterlerin İlliyyun olduğunu sana Biz bildirmekteyiz.

İşte bu amel defterlerinin kayıtları melekler tarafından tutulup korunmaktadır. Bunları size bildirmekteyiz ki, sonunda bizim bu kayıtlardan haberimiz yoktu demeyesiniz. Hesap Günü mü'minler, önlerine konulacak defter kayıtlarını görüp sevinecek ve cennet nimetleriyle ödüllendirilecekler. Allah'ın kendilerine ikram ettiği köşklerde oturup bahşedilen nimetleri seyredecekler, onların mutluluğu yüzlerinden okunacak. Onlara orada, ağızları mühürlü kaplarla tertemiz çok lezzetli ve içildikçe içilmek istenen, ağızda misk kokusu bırakan içecekler ikram edilir.

Çalışanlar böyle mükâfatlara kavuşmak için çalışsınlar, bu nimetlere ulaşmak için yarışsınlar. Bu içecekler lezzetin doruğunda olan, en değerli karışımlardan yapılmış olup, yalnızca Allah'a çok yakın olmayı hak edenlerin içeceği pınarlardan doldurulmaktadır.

29-36 Müşrikler dünya hayatlarında Allah'ın davetine iman edip, imanlarının gereklerini yerine getirenlerin yanlarından gelip geçerken onlarla alay eder, birbirlerine kaş göz işaretleri yaparak kendi aralarında da mü'minlere yaptıkları hakaret ve zulümleri de zevkle anlatırlardı.

Hâlbuki onlar başkalarının inançları üzerinde gözetleyici, onları yargılayıcı ve haklarında karar vericiler olarak görevlendirilmemiş, bunun için de yaratılmamışlardı.

Hesap Günü mü'minler, kendilerine böyle muamele edip, alay edenlerin hallerine bakıp gülecekler ve cennetteki tahtları üzerine kurulup birbirlerine, "Müşrik ve kâfirler Allah'a nankörlük etmenin cezasını çekiyorlar." diyecekler.

87- BAKARA SÛRESİ

Medenî sûre olup 286 âyettir.

Bakara, kurbanlık buzağı demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Elif. Lam. Mim. Allah'ın, yarattığı seslerin harflerinden oluşan sözlerle gönderdiği Kur'an'ın, ilahi bir davet kitabı olduğundan şüpheniz olmasın. Bu Kur'an Allah'ı layıkıyla tanımak, yaratılışının gayesini bilmek, hayatını o gayeye uygun yaşamak ve böylece gerçeğe ulaşmak isteyen muttakiler için hidayet (doğru yol) rehberidir.

Müttakiler gayba inanır, öldükten sonra diriltilip Allah'ın huzurunda toplanacaklarına ve âhiret hayatına iman ederler, namazlarını titizlikle ve bilinçle kılar, Allah'ın kendilerine lütfettiği nimetlerden O'nun davetine hizmet yolunda harcarlar. Ey Peygamber! Onlar sana ve senden önceki peygamberler ile indirilen kitaplara da iman ederler. İşte böyleleri, Rablerinin rehberliğine teslim olarak mutluluğa kavuşurlar.

6-7 Allah'ın kâinatı ve insanları yaratmasındaki maksadını düşünmeyip, önemsemeyen kimseleri uyarıp gerçeğe davet etsen de etmesen de onlar için fark etmez, çünkü onlar gerçeğe gözlerini kapayıp, kulaklarını tıkamış ve kalplerini kilitlemişlerdir. Bu yüzden Allah onları çetin bir azap ile cezalandıracaktır.

8-16 Öyle kimseler de vardır ki, gerçekten inanmadıkları halde Allah'a, Rab ve ilah olarak inanıp Âhiret Günü'ne de iman ettiklerini söylerler. Böylece hem Allah'ı hem de mü'minleri aldattıklarını zannederler. Oysa onlar sadece kendilerini aldatırlar fakat bunun farkında değiller.

Onların ikiyüzlülükleri sebebi ile kalplerine fitne ve nifak hastalığı yerleşmiştir. Yürekten inanıp teslim olmadıkları için Allah da onların o hastalıklarını artırmıştır. Cehennem azabı onları beklemektedir. Böyle kimselere "Yeryüzünde yozlaşmaya, çürümeye, bozgunculuğa sebep olacak işler yapmayın", denildiğinde, "Biz bozguncu, yozlaştırıcı değil yapıcı, iyileştirici, ıslah edici kimseleriz." derler.

Hâlbuki onlar kesinlikle fesat çıkarmanın, insanları Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamaktan uzaklaştırmanın peşindeler fakat yaptıklarının da doğru olduğuna inanırlar.

Onlara: "Gelin siz de yürekten iman eden mü'minler gibi dosdoğru kimselerden olun, ikiyüzlü tavırlarınızdan vazgeçin." denildiğinde ise; "Ne yani, biz de şu beyinsizlerin inandığı gibi mi inanalım?" derler. Fakat gerçek şu ki asıl ahmak ve beyinsiz olan kendileridir ama bunun farkında değiller.

Bunlar dünyevi çıkarlarının söz konusu olduğu yerlerde, mü'minlerle karşı karşıya geldiklerinde, "Biz de sizin gibi inanıyoruz." demekten de geri durmazlar. Fakat işleri bitip de kendileri gibi olan şeytanın dostlarıyla bir araya gelince de, "Aslında bizim sizden olduğumuzu biliyorsunuz, biz onlarla alay etmek, işimizi gördürmek için bir araya geliyoruz." derler.

Allah şimdilik onların ikiyüzlü tavırları ve azgınlıkları içinde bir süre daha bataklıklarında debelenmelerine izin vermekte. Günü gelince de hak ettikleri azap ile cezalandıracaktır.

İşte bunlar Allah'ın daveti olan hidayete karşı, dalaleti satın alanlardır ve bu ticaretin onlara hiçbir kârı olmamıştır. Zira bunlar fıtratlarına tek uygun olan hayat nizamının değerini kavramaya yanaşmadılar.

17-20 Bu münafıkların durumu, sözde etrafı aydınlatmak için ateş yakan fakat asıl amacı yangın çıkarıp etrafı ateşe vermeye çalışan kimselerin durumuna benzer. O ateşi yakmalarıyla birlikte, Allah da yaktıkları ateşi söndürüp onları zifiri karanlığa mahkûm eder.

Onlar gerçeğe karşı kör, sağır ve dilsizdirler, o yüzden de Allah'ın davetine yönelmezler. Bu münafıkların durumu aynı zamanda zifiri karanlık bir gecede, gök

gürültüsü ile birlikte şimşekler çakıp yıldırımlar düşmekte, bardaktan boşanırcasına yağmur yağmakta iken ölüm korkusuyla kulaklarını tıkayan, şimşeğin bir anlık göz alıcı ışığında birkaç adım attıktan sonra, tekrar zifiri karanlıkta çakılıp kalan çaresiz zavallının durumuna benzer.

Şayet Allah dileseydi böylelerinin gözlerini tamamen kör, kulaklarını da sağır ederdi. Elbette ki Allah'ın gücü her şeye yeter.

21-22 Ey insanlar! Sizi ve sizden önce yaşamış olanları da yaratan Allah'ın yaratma sebebini düşünün ve davet olunduğunuz doğru yola yönelerek yalnız O'na kulluk edin ki, kurtuluşa erebilesiniz.

Allah, size yeryüzünü geçici bir süre için konaklama yeri olarak yaratıp, oradan rızıklandırmakta, gökyüzünü de üzerinize bir tavan gibi inşa ederek, yağdırdığı yağmurla çeşit çeşit bitkiler yetiştirip lütuflarda bulunmaktadır. O halde Allah'a nankörlük etmeyin, O'na şükredin ve sakın O'ndan başka ilah edinmeyin.

23-24 Şayet kulumuz ve elçimiz Muhammed'e indirdiğimiz kitabın ilahi bir kitap olduğundan şüphe ediyorsanız, haydi onun sûrelerine benzer bir sûre de sizler getirin. Bunu yapabilmek için de, Allah'tan başka kimden yardım alabileceksiniz o yardımları da alın. Bunu yapabilmeniz mümkün değildir. O halde şirkinizden, küfrünüzden vazgeçip, yalnız Allah'ı ilah edinerek sizi dalaletten, çürümüşlükten kurtarıp, mutluluğa kavuşturacak olan sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamaya yönelin ve böylece yakıtı insanlarla taşlar olan cehennem ateşinden korunun.

25 Ey Peygamber! Allah'ın davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirmek için canla başla gayret edenleri müjdele! Onlar içlerinden ırmaklar akan cennetlerde, en güzel nimetlerle ödüllendirilecekler. Onlara orada her nimetin ikram edilişinde, "Bu nimetler dünya hayatımızda Rabbimizin yarattıklarına benziyor fakat asıl lezzetli olanlar bunlarmış." diyecekler. Cennette onlara tertemiz eşler de bahşedilecek ve orada daimi mutluluk içinde yaşayacaklar.

26-27 Allah gerçeği kavramaları için insanlara bir sivrisineği, hatta ondan daha küçük ya da büyük olan birçok şeyi misal olarak vermekten çekinmez. Allah'ın âyetlerine iman edenler bilirler ki, Rableri verdiği misalle bir gerçeğin çok daha iyi anlaşılmasını istemektedir.

Müşrik ve kâfirler ise, "Allah'ın böylesine misaller vermesinin bir anlamı yok ki, niçin böyle misaller versin?" derler. Allah, akıllarını kullanıp düşünüp anlamaya çalışmadan davetinden yüz çevirmenin bahanesi peşinde koşan bu kimselere hidayet

nasip etmez, ancak Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirmek için gayret edenleri hidayete ulaştırır. Gerçek şu ki Allah fasıkları sapıklıklarında bırakır.

Böyleleri Allah'a verdikleri tevhid (Allah, rab ve ilah bütünlüğü) sözünü bozarlar, O'nun birleştirilmesini emrettiği bu bütünü birbirinden ayırarak yeryüzünde bozgunculuğa sebep olurlar. İşte bunlar, hüsrana uğrayanların ta kendileridir.

28-34 Ey insanlar! Sizi yaratıp, bunca nimetle donatan, öldükten sonra da tekrar diriltip huzurunda toplayacak olan Allah'a karşı nasıl oluyor da nankörlük edip davetine sırt dönüyorsunuz?

Hâlbuki yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için yaratan, sonra da göğe yönelip onu da yedi kat olarak düzenleyip, istifadenize sunan Allah'tır. Allah bahşettiği bunca nimetlere rağmen nankörlük etmekte olanları en iyi bilendir.

Yerde ve göklerde olanları yaratıp, nizamlarını kuran ve yarattığı her şeyi yasalara bağlayan Allah, sonra da meleklere, "Ben yeryüzünde birbirlerine halife (yönetici) olacak insanlar yaratacağım." demişti. Bunun üzerine melekler de Allah'a, "Bizler Senin verdiğin her görevi severek ve isteyerek yapıyor, bahşettiğin nimetler için daima şükredip ilmin, kudretin ve yüceliğin karşısında hep saygıyla eğilip Seni hamd ile yüceltmekteyken, yeryüzünde bozgunculuk çıkarıp, yozlaşmaya sebep olacak ve birbirinin kanını dökecek kimseleri mi halife kılacaksın?" dediler.

Allah da onlara, "Benim bildiklerimi ve maksadımın ne olduğunu sizler bilemezsiniz." dedi. Ardından da halifelere selef olarak yaratıp, isimleri ve manalarını öğrettiği Âdem'i karşılarına çıkarıp meleklere, "Haydi her şeyi biliyorsanız söyleyin bakalım Âdem'e öğrettiğim isimleri?" dedi.

Bunun üzerine melekler, "Rabbimiz! Biz Senin öğrettiklerinden başka şey bilmeyiz. Neyin niçin yaratıldığını tek bilen ve hikmet sahibi olan Sensin" dediler.

Böylece Allah, kendisinin yaptıklarının sorgulanamayacağını meleklere hatırlatıp, sonra da Âdem'e seslenerek "Ey Âdem! Sana öğrettiğim isimleri ve ne olduklarını onlara bildir." dedi. Âdem'in o isimleri ve anlamlarını söylemesi üzerine de Allah meleklere, "Göklerde ve yerde görünen görünmeyen ne varsa hepsini Ben yarattım ve niçin yarattığımı da Ben bildirmeden siz bilemezsiniz. Oysa Ben, sizin gizlediklerinizi de açığa vurduklarınızı da bilirim." dedi.

Daha sonra meleklere şöyle buyurdu: "Şimdi Âdem'le ilgili size vereceğim görevleri yapmak ve sadakatinizi göstermek üzere Bana secde edip söz verin."

Bunun üzerine İblis dışında hepsi Allah'a secde ederek, saygı ve sadakatle emre uyacaklarını beyan ettiler. İblis ise Âdem'i küçümseyip kibirlenerek ona hizmet etmek için görevlendirilmeyi kabul etmeyip Rabbi olan Allah'ın emrine itiraz ederek isyan etti, nankörleşip kâfirleşti.

35 Allah Âdem'e şöyle buyurdu: "Ey Âdem! Sen ve eşin şu bahçeye (cennete) yerleşin ve orada dilediğinizi yiyin için, fakat sakın şu ağaca yaklaşmayın yoksa yasağı çiğneyip, kendine zarar veren zalimlerden olursunuz."

36-38 Bir süre sonra her ikisi de şeytanın verdiği vesveseye kanıp o yasağı çiğnediler. Bu yüzden Allah da onları cennetten çıkardı. Çıkarırken de onlara, "Şeytan ve siz birbirinize düşman olarak buradan çıkıp gidin, yeryüzünü bir süreliğine mesken edinin, sonra da size nasıl yaşamanız gerektiğini bildiren doğru yol rehberi göndereceğim. Kim onunla davet olunduğu nizam ile ahlaka uygun yaşarsa, dünyada ve âhirette mahzun olmayacak." dedi.

Âdem şeytanın tuzağına düşerek Allah'ın koyduğu yasağı çiğnemiş olmanın pişmanlığı ile kıvranıp dururken, bir yandan da af dilemeye çalışıyor ve nasıl bağışlanabileceğini bilemiyordu. Onun yürekten pişmanlığını gören Allah, kendisine hangi kelimelerle yönelip tevbe ederek af dilemesi gerektiğini öğretti. Derken Âdem Rabbinden öğrendiği kelimelerle O'na yönelip, bağışlanma diledi. Böylece Allah onun tevbesini kabul etti, çünkü O çok şefkatli, merhametli ve tevbe edip, yürekten Rablerine yönelenleri bağışlayıcıdır.

39 Peygamberler ve kitaplarla tebliğ edilen davetimi umursamayıp, kibirlenip reddedenler cehennem azabına mahkûm edilecek ve devamlı orada kalacaklar.

40-46 Ey İsrailoğulları! Sizi esaretten, zulümden kurtarıp nimetler bahşettiğimi unutmayın. Allah'tan başka Rab ve ilah kabul etmeyeceğinize dair verdiğiniz sözünüzü tutun, elinizdeki kitapta kalan doğruları tasdik eden Kur'an'a iman edin, âyetlerimi menfaatiniz karşılığında satmaya kalkmayın, onu ilk inkâr edenler de siz olmayın ki Ben de verdiğim sözü tutup size dünyada ve âhirette yardım edeyim.

Elinizdeki kitabı doğrulayan Kur'an'a iman edin. Davetime icabet ederek yalnız Bana itaat edenlerden olun. Hakkı bâtılla karıştırmayın, bildiğiniz halde gerçeği örtbas ederek inkâr etmeyin. Namazı dosdoğru ve bilinçle kılıp rükû edenlerle birlikte rükû edin ve zekâtı da titizlikle verin.

Ey İsrailoğulları! Size gönderilen kitaptaki gerçeklerden, bir kısmı hâlâ elinizde olmasına ve onu okuyor fakat umursamayıp uymuyor olmanıza rağmen, başkalarının

ona uyup faziletli, erdemli, iyi kimseler olmasını bekliyorsunuz. Sizin hiç aklınızı doğru kullanmaya niyetiniz yok mu?

Gelin bu olumsuz tutumunuzdan vazgeçin, davet olunduğunuz ilâhî nizam ile ahlaka yönelin, size engel olmaya çalışan, şeytanın ve şeytanın yoldaşı olmuş kimselerin baskılarına sabırla direnin, Allah'a sığınıp O'ndan yardım dileyin. Şüphesiz bunlar, Rablerine yürekten iman edenlerden başkasına zor gelir. Rablerine yürekten iman eden mü'minler ise sonunda kesinlikle O'na döneceklerini ve Hesap Günü ile karşılaşacaklarını bilirler.

47-48 Ey İsrailoğulları! Geçmişte atalarınızı davetimize uyduklarında müşrik ve kâfir kavimlere nasıl üstün getirdiğimizi unutmayın ve hiç kimsenin bir başkasına yardımının dokunmayacağı, hiç kimsenin kimseye şefaatinin (yardımının) kabul edilmeyeceği, kimseden fidye alınmayacağı o Kıyamet ve Hesap Günü'nün gelip çatacağını bilerek yaşayın.

49-54 Ey İsrailoğulları! Firavun ile adamları size en ağır işkenceleri uygulamakta iken sizi onun zulmünden nasıl kurtardığımızı aklınızdan çıkarmayın. Onlar bir taraftan oğullarınızı boğazlarken, bir taraftan da kızlarınızı ve kadınlarınızı sağ bırakıp iğrenç amaçlarına alet ediyorlardı. Rabbinizin sizin için denizi yarıp, gözlerinizin önünde Firavun ve adamlarını suda boğduğunu da unutmayın.

Hani Biz Musa'yı, yaratılış sebebiniz olan hayat nizamını öğretmek üzere kırk günlüğüne çağırmıştık. Kavmi de onun ayrılmasından hemen sonra içlerinden birinin yaptığı ve Firavun'un halkının da kutsal saydığı buzağı heykelinin yardımına sığınarak, eski şirk inançlarına dönüp, kendine zulmeden zalimlerden olmuşlardı. Biz de tevbelerinden sonra akıllarını başlarına alır, Allah'tan başkasına sığınılamayacağı gerçeğine dönerler diye de affetmiştik.

Musa'ya da doğru olanla yanlış olanı birbirinden ayırt eden kitabı vermiştik. Musa kavmine şöyle demişti: "Ey kavmim! Şunu iyi bilin ki siz, buzağı heykeline sığınıp ondan size yardım etmesini beklemekle kendinize çok büyük bir kötülük yaptınız. Böylece Allah'a şirk koşan müşrikler oldunuz. Derhal tevbe edip sizi yaratan, bunca nimetle donatan, sizi en ağır zulümlerden kurtaran Rabbiniz olan Allah'a yönelin, içinizdeki buzağı inancını öldürüp yok edin. Zira sizin için hayırlı olan budur." Bunun üzerine kavmi de onun söylediklerine uyup, tevbe ederek doğruya yönelince Allah da onları bağışladı. Allah, yanlışından tevbe ederek doğruya yönelip gereklerini yerine getirenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

55-57 Ey İsrailoğulları! Bir vakitte, Musa'ya şöyle demiştiniz: "Ey Musa! Biz Allah'ın seni peygamber olarak gönderdiğine, bizzat Allah'ı görüp O'ndan duymadıkça inanmayacağız ve bizi davet ettiğin nizam ile ahlaka da uymayacağız."

Bunu söylerken, büyük bir gürültü duyup etrafınızda ne oluyor diye bakınırken, sizi yıldırım çarpmıştı ve yerlere serilip bayılmıştınız. Sonra da ayıltıp bu yaşadıklarınızı düşünüp doğruya yönelesiniz diye hayata döndürmüştük.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi çölde kendinize yurt ararken güneşin sıcağından sizi koruması için bulutları üzerinize gölge yapıp, rızık olarak da bıldırcın ve kudret helvası göndererek, "Bu güzel rızıklardan da yiyin." dedik. Bunca nimete karşılık onlar yine de nankörlük edip kendilerine kötülük ettiler.

58-59 İsrailoğullarına bu nankörlüklerinden sonra şöyle buyurduk: "Bulunduğunuz yerin yakınındaki şu şehre, halkına tevazu ile saygı göstererek girin, oradaki nimetlerden siz de yararlanın." Bir yandan da affedilmeyi dileyerek; "Rabbimiz tevbemizi kabul et, bizleri bağışla." diyerek doğru olana yönelin. Unutmayın ki Allah sözüne sadık olanları sever, bağışlar ve onlara ihsan ettiği nimetlerini de artırır. Fakat o nankör ve zalimler kendilerine söylenen bu sözün anlamını değiştirip tam tersi işler yaptılar.

60 Ey İsrailoğulları! Hani vaktiyle Musa, çölde susuzluktan kırılmak üzere olan kavminin su ihtiyacı için Bize dua edip yakardığında, ona; "Elindeki asanı kayaya vur." demiştik. Musa da kayaya vurunca içinizdeki kabilelerin adedince kayadan on iki pınar fışkırttık ve böylece her bir kabile, pınardan su ihtiyacını gidermişti. Bunun üzerine Musa onlara: "Ey kavmim! Allah'ın nasip ettiği nimetlerden yiyip içmektesiniz, o halde O'na şükredip davetine icabet edin, sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşayın ve yeryüzünde bozgunculuk çıkarıp yozlaşmaya sebep olmayın." dedi.

61 Ey İsrailoğulları! Atalarınız bir yandan, Allah'ın bunca nimetine mazhar olmuşken, bir süre sonra Musa'ya şöyle demeye başladılar: "Ey Musa! Biz tek çeşit yemeğe daha fazla katlanamayacağız. Rabbine dua et de bizim için yerden biten soğan, sarımsak, salatalık, mercimek gibi şeyler de versin." Bunun üzerine çok öfkelenen Musa onlara şöyle dedi: "Şayet Rabbinizin sizi zulümden kurtarıp, özgürleştirip bunca nimete kavuşturması yetmiyorsa, bunun değerini bilmeyip şükretmeyecekseniz, dönün o zaman köle olarak yaşayıp zulme uğradığınız Firavun'un ülkesine; orada bu istediklerinizin hepsi var."

Ey İsrailoğulları! Atalarınız işte bu nankörlükleri isyan ve azgınlıkları sebebi ile zillete mahkûm edilip, azaba uğratılmışlardı. Allah'ın âyetleri ile davet edildikleri

hayat nizamına karşı çıkmış, koyduğu sınırları tanımayıp peygamberlerinden bazılarını da öldürmüşlerdi.

62 Yahudi, Hıristiyan ve Sabilerden de her kim Allah'ın Kitabı Kur'an'a, Peygamberine ve Âhiret Günü'ne iman ederek davet olundukları hayat nizamı ile yaşamak için elinden gelen gayreti gösterirse, Allah'ın mükâfatına nail olacak, geçmişinden dolayı üzülmeyecek, gelecekte de mutlu olacaktır.

63-66 Ey İsrailoğulları! Sizin atalarınızın üzerine Sina Dağı'nı şahit tutarak onlardan yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinip de davetine iman edeceklerine dair söz almıştık. Bunun üzerine Biz de: "Söz verdiğiniz hayat nizamına sımsıkı sarılın, gereklerini bilinçle yerine getirin, kitabınızın içindekileri aklınızdan çıkarmayın." demiştik. Fakat bir süre sonra bu sözlerinden de döndüler. Şayet Allah merhamet ve rahmetiyle muamele edip tevbe etmeleri için süre tanımasaydı, muhakkak helak edilip hüsrana uğrayacaklardı.

Nitekim Sebt (Cumartesi) gününün yasaklarını ihlal edip, isyan ederek azgınlaşanların başlarına geleni de biliyorsunuz. Bu sebeple Biz onlara "Aşağılık maymunlar gibi olun, onlardan bir farkınız kalmadı." diyerek onları hem kendi zamanları hem de gelecek nesiller için ibretlik bir ceza ve uyarı vesilesi kıldık.

67-73 Hani bir gün Musa kavmine, "Allah sizden bir sığır kurban etmenizi istiyor." deyince, kavmi de ona: "Sen bizimle alay mı ediyorsun?" demişlerdi. Musa da dönüp onlara: "Hayır, böyle bir cahillik yapıp Allah adına kendiliğimden bir şey istemekten Allah'a sığınırım." demişti.

Bunun üzerine kavmi Musa'ya, "O halde Rabbine bizim adımıza dua et de, onun nasıl bir sığır olacağını bildirsin." dediler.

Musa da onlara, "Allah buyuruyor ki: 'O ne yaşlı ne de körpe, ikisinin arasında orta yaşlı olsun! Artık size emredileni yerine getirin'. " dedi.

Kavmi bu defa da, "Ey Musa! Rabbine dua et de bize bu sığır hakkında onun rengini de bildirip, daha fazla ayrıntı versin de tam anlayalım, çünkü bütün sığırlar birbirine benziyor. İnşallah böylece kesmemiz gereken sığırı tam olarak buluruz." dediler.

Musa bu defa da onlara: "Allah buyuruyor ki o sığır bakanların hoşuna giden, parlak sarı renkte olsun ve çift sürmek, tarla sulamak için boyunduruğa bağlanmamış, kusursuz, alacasız bir sığır olsun." İsrailoğulları tamam şimdi oldu deyip, o özellikteki sığırı bulup, kurban ettiler. Fakat bunu yapmamak içinde birçok bahane uydurmuşlar ve neredeyse bu emre de uymayacaklardı.

Böylece Allah, İsrailoğullarına buzağının (sığırın Samiri'nin dediği gibi) tapınılmak için değil, etinin yenilmesi ve kurban edilmek üzere yaratıldığını göstermiştir.

Yine o günlerde aralarında bir de adam öldürülmüştü, suçu birbirlerinin üstüne atıyor fakat katili ortaya çıkarmıyorlardı. Hâlbuki Allah hem gizlemiş olduklarını açığa çıkaracak ve hem de öldükten sonra diriltilip hesap sorulacağını onlara gösterecekti. Onun için onlara "Kurban ettiğiniz sığırın bir parçası ile öldürülmüş olana vurun" diye buyurdu. Böyle yapılınca ölüyü bir an için diriltip ona katilinin kim olduğunu söyletti.

Şüphesiz Allah, günü gelince ölüleri diriltecek ve gizlediklerinizi de ortaya çıkaracaktır. Allah âyetleri ile size bunları açıklıyor ki aklınızı kullanıp da Allah'tan hiçbir şeyin gizlenemeyeceğini ve öldükten sonra her şeyin açığa çıkarılacağını ve yapıp ettiklerinizin karşılığını göreceğinizi bilip de ona göre yaşayasınız.

74 Ey İsrailoğulları! Bütün bunlara şahit olan atalarınız ve bunları okuyup, duyup öğrenenler de bir müddet sonra kalplerini bu gerçeklere karşı köreltip, taşlaştırıp duyarsızlaştırdılar. Hâlbuki öyle taşlar, kayalar vardır ki Allah'ın nizamının yasalarına ve emirlerine uyar da içlerinde ırmaklara kaynaklık ederler. Öyle taşlar da vardır ki yarıklarından pınarlar fışkırır, öylesi de vardır ki Rabbinin yasası gereği parçalanıp gitmesi gereken yere yuvarlanırlar.

Fakat kalbini taşlaştırmış insan, Rabbinin daveti nizam ve ahlakın yasalarına karşı çıkar. Böylece ne kendisine ne de başkalarına hiçbir yararı dokunmaz.

75-78 Ey Peygamber! Sen, o kitap ehli olduklarını söyleyenlerin, davet edildikleri tevhid inancına iman edeceklerini mi bekliyorsun?

Onlardan birçoğu Allah kelamı olan âyetleri dinleyip kavramalarına, gerçek olduğunu bilmelerine rağmen anlamını değiştirerek çarpıtıyorlar.

Öte yandan bunların içlerindeki ikiyüzlü münafıklar da, mü'minlerle karşılaştıklarında söz konusu çıkarları olunca: "Biz de sizin gibi inandık, iman ettik." diyorlar fakat kendileri gibi olanlarla bir araya geldiklerinde ise birbirlerine şöyle derler: "Allah'ın bize kitabımızda, son Peygamber'le ilgili bildirdiklerini Müslümanlara sakın anlatmayın, yoksa Rabbimizden bildirilen bu gerçeğe niçin uymadığımızı bize karşı kullanır, delil olarak önümüze koyarlar. O yüzden de onlardan uzak durun, bunun doğuracağı sonuçları hiç düşünmüyor musunuz?"

Hâlbuki Allah onların gizlediklerini de açığa vurduklarını da bilir!

Onların içlerinde ellerinde bulunan kitapta kalmış olan gerçekleri bilmeyen ve kitapla hiç ilgisi olmayan, sadece söylenenlere ve zanna uyan ümmiler de vardır.

79-81 Yine bunların içlerinde, Allah'ın kitabını dünyevi çıkarları için değiştirip de, kendi yazdıklarını Allah'ın kitabındanmış gibi göstermeye çalışanlar da var. Yazıklar olsun bunu çıkarlarına alet edenlere ve kazanç kapısı haline getirenlere.

Bunlar bir de kalkmış, "Sayılı birkaç gün dışında, ateş bize dokunmayacak." diyorlar. Ey Peygamber! Onlara de ki: "Allah'tan böyle bir söz mü aldınız? Hayır, Allah kendi adına yalan uyduranların ve dünya hayatlarını böylece tamamlayanların içinde kalmak üzere cehenneme atılacaklarını vaat etmiştir ve O asla sözünden dönmez."

Sizin aslı esası olmayan, uydurup da Allah'a isnat ettiğiniz sözlerin O'nun yanında hiçbir değeri yoktur.

Gerçek hiç de onların uydurdukları gibi değil, suçları kendilerini çepeçevre saran müşrik ve kâfirler cehennemin halkıdırlar ve ebedî olarak da orada kalacaklar.

82 Allah'ın davetine iman edip de salih amel işleyenler ise nimetler yurdu cennet halkıdırlar ve orada daimi kalacaklardır.

83-86 Ey İsrailoğulları! Geçmişte sizin atalarınıza da "Yalnız Allah'ı ilah edinin, O'nun daveti olan doğru yolda yaşayın. Ana-babaya, akrabaya, yetime, yoksula yardım edip iyi davranın, namazı kılıp, zekâtı verin ve insanlara güzel sözlerle Allah'ın davetini ulaştırın." diye emretmiş, buna uyacaklarına dair kendilerinden söz almıştık. Fakat çok azı hariç verdikleri sözlerinden döndüler, hiç olmazsa sizler onların peşinden gidip de, Allah'ın emirlerinden yüz çevirmeyin.

Ayrıca sizin atalarınızdan birbirlerinin kanını dökmeyeceklerine ve birbirlerini yurtlarından çıkarmayacaklarına dair de söz almıştık. Buna şimdi elinizde gerçeklerden içinde pek azı kalmış kitabınız da şahitlik etmektedir.

Verdikleri sözlere rağmen o günlerde atalarınız, bugün de sizler birbirinizi öldürüyor, bir kısmınız bir kısmınızı yurtlarından sürüp çıkarıyor, zulüm ve düşmanlıkta birbirinizle yardımlaşıyor, elinize esir olarak düştüklerinde de ancak fidye alarak serbest bırakıyorsunuz. Hâlbuki birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmak da size haram kılınmıştı.

Sizler kitabın hükümlerinden bir kısmına uyup bir kısmını da kendinize göre değiştiriyorsunuz. Böyle yapanların cezası, dünya hayatlarında rezillik ve zillete

düşmek, âhirette ise azabın en şiddetlisine uğratılmak olacaktır. Allah yapıp ettiklerinizden habersiz değildir.

İşte bunlar, âhiretteki cennet hayatına karşılık, geçici olan dünya hayatını ve ebedî kalacakları cehennemi tercih edenlerdir. Orada azapları hiç hafifletilmez, kendilerine yardım da edilmez.

87-91 Ey İsrailoğulları! Biz Musa'ya da kitap verdik ve ondan sonra da birbiri ardına peygamberler gönderdik. Meryemoğlu İsa'yı da Rûhu'l-Kudüs (apaçık âyetler) ve gerçeğin delili mucizelerle destekleyerek gönderdik. Fakat ne zaman peygamberler hoşunuza gitmeyecek hükümlerle geldilerse, onları küstahça reddedip yalancılıkla suçladınız, bir kısmını da alçakça öldürdünüz.

Şimdi siz de kalkmış, elinizde bulunan kitapta kalmış olan ilahi mesajları doğrulayan peygamberin, Kur'an ile davet ettiklerine karşı, "Bizim kalplerimiz, kafalarımız bize yetecek bilgilerle dolu, senin söylediklerine karşı kalplerimiz kapalı ve ihtiyacımız da yok." diyorsunuz.

Allah böylelerini bu tutumları yüzünden lanetlemiştir. Hâlbuki onlar kendilerinden olmayan müşrik ve kâfirlere üstünlük kurmak için, "Rabbimiz! Bize rehberlik edip, yol gösterecek bir peygamber gönder." diye yalvarmaktaydılar. Fakat Allah'ın gönderdiği peygamber kendi kavimlerinden olmayınca, peygamber olduğunu çok iyi bilmelerine rağmen, onun ilettiği daveti reddettiler. Allah'ın laneti böylesi kâfirlerin üzerine olsun.

Bunlar, Allah'ın dilediğine peygamberliği lütfetmesini kıskanmakla birlikte, onunla gönderilmiş olan Kur'an'ı da yalan saydılar ve Allah'ın azabını hak ettiler. Böylece kendilerine çok büyük kötülük ederek cehennem ateşine müstahak oldular.

Onlara: "Gelin, Allah'ın indirdiği Kur'an'ın davetine yönelin." denildiğinde, "Biz yalnızca atalarımıza indirilene iman edip, ona uyarız." diyerek, atalarının ve kendilerinin arzularına göre yazdıkları muharref kitaplarına uyar, Kur'an ile bildirilen gerçeği reddederler. De ki: "Şayet atalarınız Musa ile gönderilene iman eden mü'minler olsaydı, Allah'ın davetini getiren peygamberlerden bir kısmını öldürmezlerdi."

92-93 Şüphesiz Musa da sizin atalarınızı Allah'ın apaçık âyetleri ve peygamberliğinin delili mucizelerle doğru yolda yaşamaya davet etmişti. Fakat kısa süreliğine yanlarından ayrılmasından hemen sonra da, içlerinden birinin yaptığı (altın) buzağı heykeline yönelip, önünde saygıyla eğilerek, ona sığınıp yardımını talep etmişlerdi.

Sonra da tevbe edip bu yanlışlarından dönünce, Biz de Sina dağını üzerlerine şahit kılıp, gönderdiğimiz kitaba sımsıkı sarılacaklarına dair söz almıştık. Fakat ne yazık ki bir süre sonra, "Kitap ile davet olunduğumuzu, dinledik, anladık ama kabul etmeyeceğiz." dediler. Çünkü kendilerini gerçeği inkâra şartlandırmış oldukları için, buzağı sevgisi yüreklerinde taht kurmuştu.

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Zaten samimiyetle ve bilinçle, Musa'nın davetine iman etmiş olsaydınız, buzağı heykeline tapınmak gibi hurafelere inananların takipçileri olmazdınız. Bâtıl ve hurafeden ibaret olan inancınız sizlere çok kötü şeyler yaptırıyor."

94-96 Bunca şirk, küfür, isyan ve azgınlıklarına rağmen, cennete yalnız kendilerinin gireceğini söyleyen Yahudilere de ki: "Şayet buna yürekten inanıp, iman ediyorsanız, o halde hemen ölümü isteyip cennete kavuşmayı neden istemiyorsunuz?" Onlar şirkleri, küfürleri ve onca günahları ortada dururken elbette ölümü istemeyeceklerdir. Allah bu zalimlerin yaptıklarını ve ne düşündüklerini en iyi bilendir.

Sen insanlar arasında dünya hayatına en fazla düşkün olanların onlar olduğunu görürsün, Yahudilerin dünya hayatına bu düşkünlükleri diğer müşrik ve kâfirlerden kat kat daha da fazladır. Her biri kendilerine bin yıl ömür verilmesini ister, hâlbuki bin yıl da yaşatılsalar Allah'ın azabından kurtulamazlar.

Allah onların dünya hayatlarını hangi amaç uğrunda, kime ve neye göre yaşadıklarını çok iyi bilmektedir.

97-98 Ey Peygamber! Onlara şunu da söyle: "Cebrâil, Allah'ın izniyle önceki kitaplarda gerçeklerden geriye kalanları tasdik eden Kur'an'ı senin kalbine müjdeci olarak indirendir. Her kim Allah'a, Cebrail'e, Mikail'e, diğer meleklere ve peygamberlere düşmanlık ederse Allah da böylesi kâfirlerin düşmanıdır."

99-103 Ey Peygamber! Biz sana, insanları yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamı ile yaşamaya davet eden âyetler indirdik, bunları müşrik ve kâfir olarak yaşamaya kendini şartlandırmış olanlardan başkası inkâr etmez.

Geçmişte olduğu gibi, Yahudilerden birçoğu Allah'ın davetine uyacaklarına dair söz vermelerine rağmen sözlerinden dönerler. Aslında onlar inanıp iman etmek istemeyenlerdir.

Bu Yahudilere ellerinde bulunan kitapta kalmış olan, Allah'ın âyetlerini onaylayan Peygamber ve Kur'an gelip de, elleriyle bozmuş olduklarının yerine buna uymaları söylenince, sanki Kur'an'ın Allah kelamı olduğunun farkında değillermiş

gibi içlerinden çoğu davetten yüz çevirirler ve tıpkı Süleyman'ın hükümdarlığı döneminde şeytanın fısıltılarının, kışkırtmalarının peşine takılan, şeytan tabiatlı kimselerin Süleyman'a iftira atıp sihirbaz dedikleri gibi, şimdi aynı yalan ve iftirayı senin için de söylüyorlar. Hâlbuki Süleyman Rabbine asla nankörlük etmedi ve bâtıla sapıp sihirbazlık da yapmadı. Fakat şeytana yoldaş olan bir kısım Yahudiler, Rablerine nankörlük edip sihire yöneldiler. Gerçeği, asıl bağlamından koparark ters yüz edip sihirbazlık yapmaya kalkıştılar.

Şimdi bu Yahudiler de vaktiyle Babil'deki soydaşları olan ve sihirbazların meliki (kralı) diye anılan iki kişiye (Harut ve Marut'a) indirilene uyduklarını söylüyorlar. Oysa onlara herhangi bir bilgi de indirilmemişti. Zaten Harut ile Marut da insanlara sihirbazlığın bir göz boyama sanatı, bir imtihan aracı olduğunu ve bunun kötüye kullanılması halinde insanı şirke ve küfre götüreceğini söylemeden hiç kimseye bir şey de öğretmiyorlardı. Fakat müşrik ve kâfirliğe kendilerini şartlandırmış, şeytan tabiatlı olmayı kişilik haline getirmiş kimseler, Harut ve Marut'tan, kadın ile kocasının arasını açıp bundan da çıkar elde etmeye, toplumun yapısını yozlaştırmaya yönelik tuzaklar/planlar öğrenmenin peşine düşmüşlerdi.

Gerçek olan şu ki, Allah'ın izni olmadan hiç kimse bir başkasına zarar veremez. Bu gibi yolları iş edinenlerin ve onlara uyanların, âhiretin güzelliklerinden nasibi yoktur. Bunlar kendi elleriyle cehennemi satın almaktalar; keşke bunu anlayabilselerdi.

Oysa Allah'ın peygamberleri ve kitapları ile daveti olan ilâhî nizamın ahlakı ile yaşamaya çalışsalardı, Allah katında kazanacakları mükâfat elbette kendileri için daha hayırlı olurdu.

104 Ey Allah'ın davetine iman edenler! "*Rainâ* demeyip *unzurnâ* deyin." (Yani sizler Peygamber'e, "Bizi düşünmeyen, sorgulamayan çobanın güttüğü sürüler gibi güt!" demeyin, "Sen bizim yaptıklarımızın, yapmakta olduklarımızın Allah'ın davetine uyup uymadığını kontrol et, eksiklerimizi, yanlışlarımızı bize göster!" deyin.) Ey mü'minler! Peygamberinizin söylediklerini can kulağıyla dinleyin, onun söylediklerine ancak müşrik ve kâfirler dinleyip anlamadan karşı çıkarlar. Onlar için acıklı bir azap vardır.

105-106 Kitap ehlinden olduklarını iddia edenler ve müşrikler sana Rabbin tarafından peygamberlik verilip kitap gönderilmiş olmasından hoşlanmazlar. Oysa Allah, rahmetiyle dileyip, layık gördüğünü peygamber olarak seçer ve ona kitap göndererek ilahi vahyi insanlara ulaştırır.

Biz içleri boşaltılıp anlamları değiştirilen, unutturulup hükümleri ortadan kaldırılan âyetlerimizin yerine, aslına uygun mükemmel olanını yeniden inzal ederiz. Şüphesiz ki Allah her şeye kâdirdir.

107 Göklerin ve yerin yaratıcısı Allah'tır ve yarattıkları üzerinde hüküm koyma yetkisi de yalnızca O'na aittir. Sizin Allah'tan başka gerçek dostunuz ve yardımcınız yoktur.

108 Ey mü'minler! Yoksa siz de, İsrailoğullarının Musa'dan her akıllarına gelen olur olmaz şeyler ve mucizeler istedikleri gibi, peygamberinizden olmayacak isteklerde mi bulunuyorsunuz? Kim imanının gereklerini yerine getirmesi gerekirken böylesi şeylerin peşine düşerse küfre yönelmiş olur.

109-110 Kitap ehlinden birçoğu da, Peygamber ve Kur'an ile yapılan davetin gerçek olduğunu bilip anlamasına rağmen, içlerindeki kıskançlıklarından dolayı mü'minleri imanlarından vazgeçirmeye çalışırlar.

Allah'ın onlarla ilgili emri size gelinceye kadar onlara ilişmeyip, kendi hallerine bırakın. Unutmayın ki her şeyin tek doğrusunu yalnızca Allah bilir ve O her şeye kâdirdir.

Ey mü'minler! Müşrik ve kâfirlerin yaptıkları saldırılar ve iftiralar karşısında gevşemeyip yılmadan, taviz vermeden direnin ve Allah'a sığının. Namazınızı bilinçle, devamlı kılın, zekâtı verin. İyi bilin ki bu davranışlarınızın Allah katında mükâfatını bulacaksınız. Allah bütün yaptıklarınızı görüp, bilmektedir.

111-112 Yahudi ve Hıristiyanlar kendilerinden başka hiç kimsenin cennete giremeyeceğini söylüyorlar. Onların bu iddiaları boş ve anlamsızdır. Onlara de ki: "Bu iddialarınızın doğruluğu ile ilgili, elinizde bir deliliniz varsa ve eğer dürüst kimselerseniz delillerinizi koyun ortaya." Hayır durum hiç de onların dediği gibi değil. Gerçek şu ki, yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinip, sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda canla başla gayret edenler cennete girebileceklerdir. Böyleleri akıbetlerinden korkmasınlar, onlar mahzun da olmayacaklar.

113 Yahudiler, Hıristiyanlar için, "Bunların inançları sağlam bir temele dayanmaz ve tutarsızdır." diyorlar. Hıristiyanlar da Yahudiler için, "Bu Yahudilerin inançlarının temeli çürüktür, hiçbir gerçekliği yoktur." derler. Her iki taraf da bu iddialarını, ellerindeki aslından koparıp tahrif ettikleri kitaba dayandırıyorlar. Sizin içinizde bulunan müşrik ve kâfirler de, gerçekle ilgili hiçbir bilgiye sahip olmadıkları

halde Yahudi ve Hıristiyanların birbirlerine söylediklerini Allah'ın davetine iman etmiş mü'minler için söyleyip duruyorlar.

114 Allah'ın davetinin öğretilmesi için yapılan mescitlerde, gerçeklerin üstünü örterek aslından koparan ve bu ibadeti tahrif etmeye çalışanlardan daha zalim kim olabilir? Böyle kimselerin, mü'minlerin gücünden ve tepkisinden çekinip, korkarak oralara girememeleri gerekirdi.

Bu zalimler için dünyada zillet ve rezillik, âhirette ise korkunç bir azap vardır.

115 Allah doğunun, batının her yönün ve oralarda olanların yaratıcısı ve Rabbidir (Sahibidir). Yüzünüz nereye dönük olursa olsun, Allah neye ve kime yönelik yaşadığınızı bilir. Allah'ın davetine iman edip icabet edenler, yönlerini Rableri olan Allah'a çevirmişlerdir. Allah'ın ilmi her şeyi kuşatmıştır ve kendine yönelenleri en iyi O bilir.

116-117 Kitap ehlinden olan müşriklerin bir kısmı, bir de kalkmış "Allah kendisine bir oğul edindi." diyerek Allah'a iftira ediyorlar. Hâşâ Allah onların bu yakıştırmalarından münezzehtir (uzaktır), göklerde ve yerde ne varsa hepsini yaratan O'dur ve hepsi O'nun iradesine boyun eğer.

Allah, eşsiz güzellikteki gökleri ve yeryüzünü yaratıp, kurduğu nizam ve yasalarla yönetendir.

Allah herhangi bir şeyin olmasını dilerse onun oluş sürecini başlatır ve o da hemen olur.

118 Hiçbir ilahi bilgiye sahip olmayan ve gerçekleri görüp anlamak, bilmek istemeyenler, "Allah bizimle konuşsa yahut bize bir mucize gösterse ya!" derler. Onlardan önceki müşrikler de benzer şeyler söylemişlerdi. Bunların kalpleri hep birbirine benziyor.

Biz gerçek bilgiye ulaşmak isteyenler için âyetlerimizi apaçık ve anlaşılır biçimde ortaya koyuyoruz. Ancak böyle kimseler doğruyu kavrarlar.

119 Ey Peygamber! Biz seni, insanları yaratılış sebepleri olan hayat nizamını yaşamaya davet etmekle görevlendirdik. Sen, öğüt ve uyarılara rağmen bu daveti kabul etmeyip yüz çevirenlerden sorumlu değilsin.

120 Sen Yahudi ve Hıristiyanların şirk ve küfre dayalı nizamlardan oluşan dinlerine uymadıkça onlar asla senden hoşnut olmazlar. Onlara de ki: "Doğru olan din, Allah'ın Peygamber ve Kur'an ile rehberlik ettiği dindir (nizamdır)."

Sana Kur'an geldikten sonra Yahudi ve Hıristiyanların hiçbir gerçek bilgiye ve delile dayalı olmayan nizamlarına uyacak olursan seni Allah'ın azabından kimse kurtaramaz. O'na karşı kendine hiçbir dost ve yardımcı da bulamazsın.

121 Kendilerine gönderdiğimiz ilahi kitabı hakkıyla okuyup da davetine uyanlar var ya, işte onlar gerçekten iman etmiş kimselerdir. Kim de iman etmez ise hüsrana uğrayanlardan olacaktır.

122-123 Ey İsrailoğulları! Geçmişte size ihsan ve ikram ettiğim nimetlerimi, zor günlerinizden kurtardığımı ve davetime uyup yaşadığınızda da diğer milletlere üstün kıldığımı hatırlayın. Hiç kimsenin kimseye yardımının dokunamayacağı, kimseden hiçbir fidyenin kabul edilmeyeceği, hiç kimsenin şefaatinin fayda vermeyeceği Kıyamet ve Hesap Günü'nün gelip çatacağını aklınızdan çıkarmayın.

124 Geçmişte İbrahim'in de imanını sınamak için Rabbi onu bir kısım kelimelerle imtihanlara tabi tutmuştu. İbrahim de bütün samimiyeti ve gayretini ortaya koyup, imanına olan sadakatini göstermişti. Bunun üzerine Allah, İbrahim'e: "Seni insanlara önder yapacağım." deyince İbrahim de: "Rabbim! Soyumdan da önderler çıkar." diye dua etmişti. Allah da İbrahim'e: "Benim vaadim, senin soyundan gelip de müşrik ve kâfir olarak yaşamayı seçen zalimleri kapsamaz." diye buyurmuştu.

125-126 Biz Kâbe'yi, insanlara Allah'tan başka gerçek Rab ve ilahın olmadığının öğretildiği ve kurallarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamaya davet edilen güvenli bir merkez, bir okul ve mabet kıldık. Ey insanlar! Siz de bu maksada hizmet makamı olarak İbrahim'e yaptırdığımız Kâbe'yi maksadına uygun bir mescide dönüştürün.

İbrahim ve İsmail'e de "Kâbe'ye, ibadet için gelenleri şirkten, küfürden, ahlaki çürümüşlükten temizleyin ve orada Allah'a rükû ve secde edenler için mabedimi tertemiz tutun." diye emrettik.

İbrahim de Rabbine şöyle dua etti: "Rabbim! İlahi davetin merkezi yaptığın bu toprakları emin bir belde kıl! Senin rızanı kazanmak üzere yaşayıp da âhirete iman edenlere bereketli rızıklar nasip et."

Rabbi de ona şöyle buyurmuştu: "Ben dünya hayatlarını müşrik ve kâfir olarak devam ettirmekte inatla direnenlere de rızık ve zaman veririm. Buna rağmen davetime icabet etmeyenleri sonunda hak ettikleri azabı çekmek üzere cehenneme sürerim, varılacak ne kötü yerdir orası!"

127-129 İbrahim, oğlu İsmail'le birlikte bir taraftan Kâbe'nin duvarlarını yükseltirken bir yandan da şöyle dua ediyorlardı:

"Rabbimiz! Bu yaptığımızı kabul et ve bizlere Senin rızana uygun yaşamayı nasip et, şüphesiz Sen her şeyi duyan ve her şeyi bilensin.

Rabbimiz! Yaratılış sebebimiz olan ilâhî hayat nizamına teslim olarak yaşayabilmemiz için bize yardım et! Soyumuzdan da kitabı ve hikmeti öğrenip öğretecek, Sana teslim olacak bir nesil çıkar. Bize davetine uygun yaşayabilme yollarını göster! Tevbelerimizi, dualarımızı ve ibadetlerimizi kabul eyle. Sen çok merhametli ve bağışlayıcısın.

Senin her şeye gücün yeter, her hükmü mükemmel olan yalnız Sensin."

130 Aklını doğru kullanmayan, kendini bilmezden başka kim İbrahim'in Allah adına yaptığı davetten yüz çevirir? Andolsun ki Biz İbrahim'i bu dünyada seçkin kıldık. Şüphesiz o âhirette de dürüst ve erdemliler arasında yer alacak.

131-132 Rabbi İbrahim'e: "Benim davetime yürekten teslim (müslüman) ol." dediğinde İbrahim de: "Âlemlerin Rabbine yürekten teslim oldum." demişti.

Sonra İbrahim, evlatlarına Allah'ın bu emrini vasiyet etti, onun arkasından Yakub da evlatlarına: "Evlatlarım! Allah sizin için din olarak İslâm nizam ve ahlakını seçti, ona teslim olup da Müslüman olmadan ölümün sizi alıp götürmesine izin vermeyin." diyerek İbrahim'in vasiyetini tasdik edip tekrarladı.

133-134 Ey İsrailoğulları! Yakub'un ölüm döşeğinde iken çocuklarını çağırıp onlara "Benden sonra kime itaat edeceksiniz." diye sorduğunda, onların da: "Senin ataların İbrahim, İsmail ve İshak'ın da tek ilahı olan Allah'a itaat edeceğiz. O'nun daveti olan hayat nizamına teslim olarak yaşayacağız." demiş olduklarının bilgisi size de ulaşmıştı. Onlar sizin atalarınız olan bir ümmetti ve gelip geçtiler, seçimlerinden dolayı kazandıkları kendilerine aittir. Sizin kazandıklarınız da kendinize aittir. Onların yaptıklarından size, sizin yaptıklarınızdan da onlara bir sorumluluk yoktur.

135-137 Yahudiler bir yandan insanlara, "Yahudi olun ki doğru yola girmiş olasınız." derken öte yandan da Hıristiyanlar insanlara, "Hıristiyan olun ki doğru yola girmiş olasınız." diyorlar. Sen de onlara de ki: "Hayır! Biz ancak, hanif olan İbrahim'in şirkten ve küfürden uzak dosdoğru yol olan dinine uyarız."

Ey mü'minler! Deyin ki: "Biz Allah'tan bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve onların torunlarından peygamber olarak gönderilenlere ve indirilen kitaplara, Musa'ya, İsa'ya ve tüm peygamberlere iman ederiz. Peygamberler arasında hiçbir ayırım yapmayız. Biz böylece Allah'a teslim olan Müslümanlarız. İşte bu inançtan ve onun gerektirdiği sorumluluklardan yüz çevirenler derin bir çıkmaza

sürüklenir, hayatın anlamını yitirir, mü'minlere karşı da saldırganlaşırlar. Allah onların düşmanca tutumlarından mü'minleri koruyacaktır. O her şeyi bilen, her şeye güç yetirendir. Allah kuluna yeter!"

138 Ey mü'minler! Deyiniz ki, biz Allah'ın boyasıyla boyanıp tevhid inancı ile donanmışız. Allah'ın boyasından daha güzel boya mı var?

139 Kitap ehlinden olduğunu söyleyen Yahudi ve Hıristiyanlara de ki: "Allah hakkında bizimle niçin tartışıyorsunuz, hâlbuki Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim yapıp ettiklerimizin karşılığını biz, sizin de yapıp ettiklerinizin karşılığını siz göreceksiniz. Biz Rabbimizin daveti olan hayat tarzını yaşamaya gönülden teslim olanlarız."

140 Ey Kitap Ehli! Siz İbrahim'i, İsmail'i, İshak'ı, Yakub'u ve onların soyundan gelenlerin Yahudi ve Hıristiyan olduğunu iddia ediyorsunuz. Onların Yahudi ve Hıristiyan olmadıklarını Allah'tan daha mı iyi biliyorsunuz? Allah onlara böyle isimler vermemişken gerçeği örtbas edip yalan söyleyenlerden daha zalim kim olabilir? Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.

141 İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve onların torunları bir ümmetti, gelip geçtiler. Onların kazandıkları sevap ve günahları onlara, sizin kazandıklarınız da sizedir. Ne siz onların, ne de onlar da sizin yaptıklarınızdan sorumlu tutulmayacaksınız.

142 Kitap Ehlinden bir kısmı, "Bu Müslümanlara ne oluyor da, Mescid-i Aksa yönüne değil de Kâbe'ye yönelerek orayı kıble edinip namaz kılmaya başladılar." diyorlar. Sen onlara de ki: "Doğu da, batı da Allah'ındır ve Allah davetine iman edenleri doğru olana yönlendirir."

143 Ey mü'minler! Biz ölçülü, dengeli, adil ve vasat bir ümmet olmanız için, Peygamber'i size, sizi de diğer insanlara örnek kıldık. Kıble değişikliğine uyup uymayacak olanları açığa çıkarmak için de Peygamber'in yönelmek istediği Kâbe'yi size kıble yaptık.

Bu değişikliği kabullenmek, gönülden iman edip Allah'ın davetine teslim olanlara zor gelmez. Hiç şüphesiz Allah, iman edenlerin ibadetlerini zayi etmez. Çünkü Allah mü'minlere karşı çok şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır.

144-145 Ey Peygamber! Biz senin yüzünü göğe çevirerek, kıble konusunda Bizden yardım beklediğini biliyoruz. Bunun için de seni memnun olacağın bir kıbleye döndürüyoruz, artık namaz kılarken yüzünü Kâbe'ye çevir. Bundan sonra nerede olursanız olun yönünüzü Kâbe'ye çevirin. Kitap ehlinden olanlar da bunun Rablerinden

gelen bir emir olduğunu bilirler fakat diğer gerçekler gibi kıskançlıklarından ve hasetlerinden doğru olanı söylemezler.

Kitap ehlinden olanların çoğuna İslâm davetinin gerçekliğini hangi delillerle anlatırsan anlat yine de doğru yola girmez, senin yöneldiğin kıbleye de yönelmezler. Zaten sen de onların yoluna uyacak, kıblelerine yönelecek değilsin.

Yahudi ve Hıristiyanlar da birbirlerinin kıblelerine yönelmezler.

Sana bu ilahi bilgiler ulaştıktan sonra onların arzu ve heveslerine uyacak olursan sen de kendine zulmeden zalimlerden olursun.

146-147 Ey Peygamber! Kitap Ehli müşrik ve kâfirler, (aslında Kâbe'nin İbrahim'in kıblesi) senin peygamber ve Kur'an'ın Allah'ın vahyi olduğunu kendi öz evlatlarını bildikleri gibi bilirler. Fakat çoğu, bu gerçeği örtbas edip yalan sayarlar. Rabbinden sana gelenler gerçeğin ta kendisidir. Sen sakın şüphe edenlerden olma.

148-150 Her toplumun yüzünü çevirip yöneldiği bir kıblesi ve hayat nizamı vardır. Ey mü'minler! Sizler yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinmiş kimseler olarak, sınırlarını Allah'ın belirlediği hayatı yaşamaya gayret edin. Allah nerede olurlarsa olsunlar, hayırda yarışanları bir araya getirecektir. O'nun gücü her şeye yeter ve nerede olursanız olun, Kâbe'nin yapılışının amacını aklınızdan çıkarmadan, ona yönelerek bilinçle namazınızı kılın. Kâbe'nin, Allah'ın insanları yaratmasının amacı olan nizam ile onun ahlakının öğretilmesinin merkezi olmak üzere yapıldığını ve bu inancın sembolü olduğunu unutmayın.

İmanınızın gereklerini bilinçle yerine getirin ki, müşrik ve kâfirlerin size karşı söyleyecekleri sözleri olmasın ve sakın onlardan çekinmeyin, çekinilmesi gereken yalnızca Allah'tır. Allah'a böylece yönelin ki O da sizi doğru yolu olan İslam nimetine kavuştursun.

151-152 Size kendi içinizden bir peygamberle, yaratılış sebebinizi ve ona uygun yaşamanız gereken hayat nizamını bildiren ilahi bir kitap gönderdik. Peygamber size Allah'ın âyetlerini okuyup arınmanın ve O'nun davetine ulaşmanın yolunu gösterir. O halde siz de Rabbinizin bu lütfuna, nimetine sarılıp şükredin ve O'nu hiç aklınızdan çıkarmayın.

153 Ey Allah'ın davetine iman edenler! Size düşmanlık edip saldıranlara karşı imanınızdan taviz vermeyin, sabırla ve sarsılmaz bir duruşla direnin, namazlarınızı bilinçle kılarak Allah'tan yardım dileyin. Allah, bu uğurda cihat eden ve zorluklara göğüs gerenlerle beraberdir.

154 Allah yolunda mücadele ederken, öldürülenlere sakın ölü demeyin. Onlar canlarını imanlarına şahit kılmış şehitlerdir. Allah, onları yaşatmaktadır fakat siz bunun farkında olamazsınız.

155-157 Biz, sizin Allah'ın davetine olan samimiyetinizi ve teslimiyetinizi biraz korku, biraz açlık, mallarınız, canlarınız ve ürünlerinizden eksilterek sınayacağız. Sen bu sıkıntılar karşısında gevşemeyen, inancından geri adım atmayan mü'minleri, Allah'ın mükâfatları ile müjdele.

Onlar başlarına bir musibet geldiğinde şöyle derler: "Allah bizi yeryüzünde, İslâmî hayat nizamını hâkim kılıp, ona göre de yaşayalım diye yarattı ve bunca nimetlerle donattı. Sonunda O'na döndürüleceğiz ve layık olduğumuz karşılığı göreceğiz. Biz zaten Allah'a aidiz, sonunda da O'na kavuşacağız." İşte hayatın amacını kavramış, ona uygun davranışlar ortaya koyan bu mü'minlere Allah gerekli desteği verecek, şefkat ve merhameti ile muamele ederek âhirette de cennetine koyacaktır.

158 Hac ve umre için Kâbe'ye gelenlerin Allah'a teslimiyetin sembollerinden olan Safa ve Merve arasında gidip gelerek (Hacer ile İsmail'i) orada yaşananları hatırlayıp düşünmelerinde hayır vardır. Allah yürekten kendisine yönelen kimselerin yardımcısıdır. Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. O, her şeyi bilen ve her şeye güç yetirendir.

159-160 Allah, Kur'an ile apaçık bildirdiği gerçekleri örtbas ederek asıl amacından koparmaya çalışanlara lanet eder ve lanet edebilecek herkes de lanet eder.

Allah aklını kullanarak düşünüp de yanlışından tevbe ederek doğruya yönelenlerin tevbelerini kabul eder. Çünkü Allah böylesi kullarına karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

161-162 Bunca öğüt ve uyarıya rağmen Allah'ın davetinden inatla yüz çevirmiş olarak dünya hayatlarını tamamlayanlar; Allah'ın, meleklerin ve bütün mü'minlerin lanetini üzerlerine çekmiş olarak cehenneme girecek, azapları hiç hafifletilmeden devamlı orada kalacaklar.

163 Ey insanlar! Sizin tek bir ilahınız vardır ve O da Allah'tır. O, bütün kullarına karşı lütufkâr, mü'minlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir.

164-165 Göklerin, yerin ve arasında olanların yaratılmasında, gece ve gündüzün birbiri ardınca gelmesinde, gemileri denizin üstünde tutması için koyduğu yasalarında, gökten indirdiği yağmurla toprağı canlandırıp her türlü nimeti yetiştirip canlıları yeryüzünde yaymasında, rüzgârlarla bulutları yönlendirip emrine amade kılmasında

Allah'ın ilminin, kudretinin ve kurduğu nizam ile koyduğu yasalarının mükemmelliğini gösteren apaçık deliller vardır. Ancak Allah'ı layıkıyla tanımak isteyenler bu gerçeği görüp anlayabilirler.

Buna rağmen insanların çoğu Allah'a ortaklar koşarak ilah edindikleri kimseleri/nizamları Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin ise Allah sevgisi daha kuvvetli ve sağlamdır.

Allah'a ortak koşanlar cehennem azabı ile karşılaştıklarında, yarattıklarını yönetme hakkının yalnızca Allah'a ait olduğunu anlayacaklar fakat artık çok geç olacak. Hâlbuki dünya hayatlarında bu gerçeğe apaçık delillerle davet edilip uyarılmışlardı.

166-167 Allah'la birlikte ilah kabul edilenler, Hesap Günü kendilerine uyanları tanımazlıktan gelip onlardan uzaklaşacak, aralarındaki bütün ilişkiler ve sevgi bağları kopacak, her biri kendi derdine düşecek. Onlara uyanlar da O Gün şöyle diyecekler: "Ah keşke bize tekrar dünyaya dönme fırsatı verilse de, bugün onların bize sırtlarını dönüp, tanımazdan gelip de kaçtıkları gibi biz de onlardan kaçabilsek."

Böylece Allah onlara yaptıklarının çok derin pişmanlığını yaşatacak, hiç çıkamayacakları cehennem azabına mahkûm edecek.

168-170 Ey insanlar! Yeryüzünde sizin için yarattıklarımızın helal ve temiz olanlarından yiyin-için, sakın şeytanın ve onun yandaşı insanların tuzağına düşüp, haram olanlara yönelmeyin. Unutmayın ki şeytan ve onun izinden gidenler sizin için apaçık bir düşmandır.

Onlar sizi Allah'a ortaklar koşmaya, Allah'ın davetinden yüz çevirmeye, yozlaşmaya, gerçeklerin üstünü örtmeye, nankörlük ve isyana çağırırlar.

Müşrik ve kâfirlere "Gelin Allah'ın kitabı ile davet ettiği yaratılış sebebiniz olan hayat nizamına uyun, ona uymak için yaratılıp bunca nimetlerle de donatıldınız." denilince onlar hemen, "Hayır, biz atalarımızdan bize miras kalan hayat tarzımıza uyarız." derler. Peki atalarınızın uymuş olduklarının şirk, küfür ve zulüm nizamı olduğu size bildirilmişken hâlâ ona uymakta direnecek misiniz?

171 Şirkinde ve küfründe inatla direnenlerin durumu, çobanın seslendiği sürünün durumu gibidir. Sürü çobanın çağrısını duyar ama ne dediğini anlamaz. İşte onlar da davar sürüsü gibi hatta daha da kötüsü sağır, dilsiz ve kördürler, çünkü akıllarını kullanmazlar.

172-173 Ey mü'minler! Rabbinizin yarattığı rızıklardan yiyip için ve O'na şükredip itaat ve ibadet edin.

Allah size murdar olarak ölmüş olan hayvanın etini (leşi), domuz etini, üzerine Allah'tan başkasının adı anılarak kesilen havyanın etini ve akan kanı yemeyi haram kılmıştır. Kim de açlıktan ölmekle karşı karşıya kalır ve başka bir şey de bulamaz ise haddi aşmadan, severek ve isteyerek yememek kaydıyla, hayatta kalabileceği kadar bunlardan yemesinde mahzur yoktur. Allah çaresizlik içinde kalan kullarına karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

174-176 Allah'ın indirdiği Kitaptan bir kısmının üstünü örtüp gizleyen ve bunun karşılığında geçici dünya hayatında bir miktar kazanç elde edenler, karınlarına ateş doldurmaktalar. Kıyamet ve Hesap Günü'nde Allah onların yüzlerine bakmayacak, onlara rahmet ve merhamet etmeyecek, hak ettikleri acıklı azaba sokacak. İşte bunlar hidayete (doğru olana) karşılık dalaleti (yanlış olanı) satın almışlardır. Onlar ateşin azabına dayanacaklarını mı sanıyorlar?

Bunlar, Allah'ın insanları yaratma sebebini açıklayıp, gönderdiği kitabın içindeki gerçekleri insanlardan saklayıp, kendi uydurduklarını kitaptan gibi gösteren hak ve hakikati inkâr eden zalimlerdir.

177 Yüzünüzü doğuya ya da batıya çevirerek ibadet ediyor olmanız, yaratılışınızın gerçek amacını kavradığınız ve ona uygun yaşadığınız anlamına gelmez.

Allah'a gerçekten iman etmek, yalnız O'nu Rab ve ilah edinerek, davetine uygun yaşamak için canla başla gayret etmeyi, Âhiret Günü'ne, meleklere, Kitaba yürekten inanmayı ve peygamberlerin takipçisi olup izlerinden gitmeyi gerektirir. Bu kimseler çok sevip kıymet verdikleri mallarından ihtiyaç sahibi akrabaya, yoksullara, yolda kalmışlara verirler, hürriyetinden mahrum kalmış kimseleri özgürlüklerine kavuşturmak için malları ve canları ile çaba sarf eder, söz verdiklerinde sözlerinde dururlar, namazlarını bilinçle ve devamlı kılar, zekâtlarını verirler ve zorluklar karşısında gevşemez, inançlarından taviz vermezler. İşte bunlardır, Allah'ın davetine yürekten iman edip, gerçekten ibadet ederek yaşayanlar.

178-179 Ey iman edenler! "Öldürülenler hakkında adil karşılık olmak üzere kısas (cana karşılık can) size farz kılındı. Hür birine karşılık öldüren hür, köleye karşılık öldüren köle, kadına karşılık öldüren kadın kısas edilir. Şayet öldürülenin kardeşi, kardeşi yoksa en yakını öldüreni bağışlarsa, bu durumda öldürülenin yakınına, örfe uygun olarak güzellikle ve gururunu incitmeden bir diyet ödenmelidir.

Bu, Rabbinizin size tanıdığı bir kolaylık ve rahmettir. Her kim bu sınırların dışına çıkıp haddi aşarsa, onun için acıklı bir azap vardır.

Ey akıl sahipleri! Allah'ın kısas yasasında sizin için hayat vardır, böylece caydırıcılığı sebebi ile hayatınız koruma altına alınmış olur ve Allah'a karşı sorumluluklarınızdan birini yerine getirmiş olursunuz.

180-181 Ey mü'minler! Sizden biriniz ölüm döşeğine düşerse ve geride bıraktığı bir malı da varsa, ana babasına ve akrabalarına, örfe uygun vasiyette bulunması ona farz kılınmıştır. Bu, Allah'a itaatsizlikten kaçınanlar ve hak-hukuk gözetenler için bir yükümlülüktür.

Her kim de bu vasiyeti öğrendikten sonra değiştirirse, günahı değiştiren kimsenin üzerinedir. Şüphesiz Allah söylenen her sözü işitir, her şeyin tek doğru olanını bilir.

182 Vasiyet edenin, bilerek ya da bilmeyerek vârisler arasında haksızlık yapmasından endişe edilmesi halinde, mirasçılar arasında adil bir düzeltme ve uzlaşma sağlanmasında bir sakınca yoktur, bunu yapan kimse de günaha girmiş olmaz.

183-184 Ey Allah'ın daveti olan hayat nizamına iman edenler! Oruç, Rabbinize karşı sorumluluğunuzun gereği olarak sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı. Umulur ki şirkten, küfürden ve benzeri yanlış davranışlardan sakınırsınız.

Sayısı belirlenmiş günler için farz kılınan orucu her kim hasta ya da yolcu olarak tutamaz ise daha sonra tutamadığı günlerin sayısı kadar oruç tutsun, oruç tutmaya güç yetiremeyenler ise tutamadıkları her gün için bir yoksulu doyuracak kadar fidye versin. Her kim de vermesi gerekeni, gönülden artırarak fazlasıyla verirse, onun için daha hayırlı olur fakat tutabilirseniz farz orucunuzu tutmanız sizin için daha hayırlıdır.

185 Oruç için sayılı günler Ramazan ayının günleridir. Ramazan ayı insanlar için doğru yol rehberi, hak ile bâtılı birbirinden ayıran ve insanların yaratılışlarının sebebini bildiren Kur'an'ın indirilmeye başlandığı aydır. İçinizden bu aya erişenler Ramazan ayı boyunca oruçlarını tutsunlar, hasta ve yolcu olanlar tutamadığı günlerin sayısı kadar kaza etmeyi ihmal etmesinler. Allah sizin için kolaylık diler; zorluk dilemez. Bu kolaylıklardan istifade ederek sorumluluklarınızı bilinçle yerine getirin, size yaratılışınızın amacına uygun yaşamanızın yolunu gösteren Rabbinize şükredin.

186 Ey Rasûlüm! "Kullarımdan sana Beni soranlar bilsinler ki, Ben onlara çok yakınım, Bana dua ettiklerinde dualarına karşılık veririm. O halde onlar da Bana karşı sorumluluklarını yerine getirsinler ki, doğru yola girmiş olsunlar."

187 Ey mü'minler! Oruçlu olduğunuz günlerin gecelerinde eşlerinize yaklaşmanız size helal kılındı. Kadınlarınız sizin için, siz de onlar için birer elbise gibisiniz. Allah bu konuda sıkıntıya gireceğinizi bildiği için, mağfireti ile bu zorluğu üzerinizden kaldırdı. Allah'ın bu izninden yararlanabilir ve tan yerinin aydınlığı, gecenin karanlığından iyice fark edilinceye kadar yiyip içmenize devam edebilirsiniz. Ardından da O Günün akşamına kadar orucunuzu tutun fakat mescitlerde itikafa girdiğinizde eşlerinize yaklaşmayın. Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır, bu sınırları ihlal etmeyin. Allah kendisine karşı sorumluluk duyanlara âyetlerini böylece açıklıyor ki sakınabilsinler.

188 Birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin. Başkalarına ait olan mallara, hakkınız olmadığı halde hâkimleri ve yetki sahibi olanları kullanarak el koymaya kalkmayın.

189 Ey Peygamber! Sana ayın aldığı şekillerin neyi ifade ettiğini soruyorlar. Onlara de ki: "Ayın değişik şekilleri insanlar için vakit ölçüleridir. Haccın vakti de onunla anlaşılır. Bununla birlikte yaratılış sebeplerini ve ona uygun nasıl yaşamaları gerektiğini, sorumluluklarının neler olduğunu sormaları daha hayırlıdır. Onların ayın şekilleri ile ilgili soruları tıpkı kapıları önlerinde açık dururken evlerin arkasına dolanıp pencerelerinden girmeye çalışmak gibidir. Siz Allah adına davet edildiğiniz hayatı yaşamaya yönelip sorumluluklarınızı yerine getirin ki mutluluğa erebilesiniz." Doğru olan budur.

190-192 Ey mü'minler! Allah'ın daveti hayat nizamına karşı savaş açanlarla siz de savaşın, fakat aşırı gidip saldırganlaşmayın, çocuklara, kadınlara, yaşlılara ilişmeyin, ekinlere ve bitkilere zarar vermeyin. Sizinle savaşanları, savaş sırasında yakaladığınız yerde öldürün ve onların sizi yurdunuzdan çıkardıkları gibi siz de onları yurtlarından çıkarın, imanınızdan dolayı size uyguladıkları fitne (baskı ve zulüm) insanı öldürmekten daha beterdir.

Mescid-i Haram (Kâbe) yakınlarında onlar sizinle savaşmadıkça siz de onlarla savaşmayın fakat savaşacak olurlarsa siz de geri durmayıp savaşın, karşılaştıklarınızı öldürün, bu onların yaptıklarının karşılığıdır. Şayet müşrik ve kâfir olanlardan sizinle savaşmaktan vazgeçip, davet olundukları hayat nizamını yaşamaya yönelenler olursa, siz de onlarla savaşmaktan vazgeçin. Şüphesiz Allah tevbe edenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

193-194 Baskı ve zulüm (fitne) ortadan kalkıncaya ve din (nizam) yalnız Allah'ın belirlediği kurallarla yaşanıncaya kadar size saldıranlarla savaşın. Şayet onlar

vazgeçerlerse, siz de savaştan vazgeçin, çünkü düşmanlık ve savaş sadece baskı ve zulüm uygulayanlara karşıdır.

Haram aylarda onlar size saldırmadıkça savaşmayın, fakat bu yasağa uymaz da savaşırlarsa, onlarla savaşın ve Allah'ın savaşla ilgili uyulması gereken emirlerine uyun, aşırı gitmeyin. Allah, emir ve yasaklarına karşı duyarlı davranıp sorumluluklarını yerine getirenlerle beraberdir.

195 Ey mü'minler! "Mallarınızı yaratılışınızın sebebi olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda harcayın, eksileceği korkusuyla fedakârlıktan çekinip, kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. Allah'ın emirlerini severek ve samimiyetle yerine getirin, unutmayın ki Allah kendisine karşı sorumluluklarını yerine getirenleri sever.

196 Hac ve umre ibadetlerinizi Allah'ın sizleri yaratma sebebini düşünerek bilinçle yerine getirin.

Şayet bu ibadetinizi yapmak üzere yola çıktığınızda, yolunuzdan alıkonursanız, o zaman da İslâm gibi bir nimeti lütfettiği için Allah adına bir kurban kesin, kurban ihtiyaç sahiplerine ulaşıncaya kadar da titizlikle takip edip başınızı tıraş etmeyin. Başındaki bir rahatsızlığı sebebi ile bu sırada tıraş olmak zorunda olan kimse ise, tıraşından sonra fidye olarak üç gün oruç tutsun veya sadaka versin yahut bir kurban daha kessin. Böylece niyetlenip yola çıkan, hac ve umre ibadetinin rükünlerini yerine getirip ecrine nail olan gibidir.

Hac için güvenli, uygun bir ortam ve zaman buluncaya kadar umre yapma imkânı bulan da umre sırasında güç yetirebilirse bir kurban kessin. Eğer buna o sırada güç yetiremezse hac sırasında üç gün, memleketine döndükten sonra da yedi gün olmak üzere toplam on gün oruç tutsun. Bu kural, ailesi Mescid-i Haram'da oturmayanlar içindir."

Ey iman edenler! "Allah'ın size bildirdiklerine karşı duyarlı olup, emirlerini yerine getirin ve Allah'a itaatsizlikten sakının, unutmayın ki O'na itaatsizliğin cezası çok büyüktür.

197 Hac, her yılın zamanı belirlenmiş olan aylarında (Şevval, Zilkade ve Zilhicce) yapılır. Bu aylarda hac yapmakta olan kimse cinsel ilişkiden, kötü söz söylemekten, çirkin davranışlardan, kavga etmekten kaçınmalı ve uzak durmalıdır. Allah yapılan, yapılmakta olan her güzel davranışı bilir ve karşılığını verir.

Hacca giderken orada kalacağınız süre boyunca azığınızı karşılayacak şekilde hazırlık yapın. Oraya davet edilme sebebinizin de bilincinizi güçlendirmek ve Allah'ın davetine sıkıca sarılıp imanınızı davranış haline dönüştürmek olduğunu unutmayın ve şunu da iyi bilin ki azığın en hayırlısı Allah'a karşı duyulan sorumluluğun bilincinde olmaktır.

198-199 Hac sırasında birbirinizle bilgi alışverişi ve ticaret yaparak Rabbinizin nimetlerinden yararlanabilirsiniz. Arafat'tan dalgalar halinde Meş'ar-ı Haram bölgesine indiğinizde, size İslam nizam ve ahlakını lütfettiği ve hac ibadetini yapmayı nasip ettiği için, öğrettiği biçimde Allah'a şükredin ve yardımını dileyin. Sakın O'nunla birlikte başka Rab ve ilah edinmeyin. O, yol göstermeden önce siz sapkınlardan idiniz. Allah'ın merhamet, şefkat ve affına sığının, birbirinize karşı kibirlenip üstünlük taslamayın. Allah mü'min kullarına karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

200 Hac ibadetinizi yerine getirdikten sonra, daha bilinçlenmiş ve güçlenmiş mü'minler olarak bulunduğunuz her yerde, artık atalarınızı şevkle, zevkle, överek anlattığınızdan daha çok sizi yaratıp bunca nimetlerle donatanın Allah olduğunu anlatıp, insanları yaratılış sebepleri olan hayat tarzı ile yaşamaya çağırın. Sakın "Rabbim! Bize sadece bu dünyada ver" diyenlerden olmayın, böyle diyenlerin âhiretteki cennet nimetlerinden hiçbir nasipleri yoktur.

201-202 Bir kısım kimseler de, "Ey Rabbimiz! Bize bu dünyada da, âhirette de iyilikler ve güzellikler nasip et, bizleri cehennem azabından koru." diye dua ederler. İşte bunlar, yaptıkları haccın da bilincinde olanlardır. Bu kimselerin kazandıklarına karşılık, âhirette cennet nimetlerinden nasipleri vardır. Allah herkesin yapıp ettiklerini bilir. O adildir ve hesabı çabuk görendir.

203 Ey iman edenler! Hac sırasında, Allah'ın sayılı günlerle sınırladığı kurban bayramında Mina'ya vardığınızda, Rabbinizin insanları yaratma sebebini bahşettiği nimetlerini ve O'ndan başka gerçek ilah olmadığını, O'na döndürülüp dünya hayatını yaşayış biçiminizden hesaba çekileceğinizi düşünüp hayatınızı gözden geçirin. İkinci günün sonunda oradan (Mina'dan) ayrılmanızda bir sakınca yoktur, her kim de iki günden fazla kalırsa onun için de bir sakınca yoktur.

Allah'ın koyduğu sınırlara uyun, sorumluluğunuzun bilincinde olarak yeryüzünde Allah merkezli bir nizam kurup, dünya hayatınızı buna göre yaşayın ve iyi bilin ki hepiniz günü gelince Rabbinizin huzurunda toplanacaksınız.

204-206 İnsanların içinde öyleleri vardır ki, dünya hayatı ile ilgili söylediği sözler senin hoşuna gidebilir, hatta söylediklerinin doğruluğuna, samimiyetine inandırmak

için Allah'ın adını kullanarak yeminler edip durur, oysa kalbinde taşıdıkları böyle değildir. Bunlar yalanı ustalıkla söyleyen azılı birer düşmandırlar. Ellerine fırsat geçirip de iş başına geçerlerse, yeryüzünde fesat çıkarmaya, nesli ve ekini bozmaya çalışırlar. Allah böylelerini sevmez, bunlara ne zaman "Allah'a karşı nankörlük etme, O'ndan kork, kendine gel." denilse büyüklük taslayıp, kibirlenerek daha da azgınlaşırlar. Cehennem onların hakkından gelecektir, orası çok kötü bir konaklama yeridir.

207 Öyle kimseler de vardır ki, onlar da Allah'ın rızasını kazanmak yolunda mallarını ve canlarını vermekten hiç çekinmezler. Allah bu kullarına karşı çok şefkatli ve merhametlidir.

208 Ey Allah'ın davetine iman edenler! Hepiniz birden İslam'a girip Müslümanlar olarak yaşayın. Sakın şeytan ve yandaşlarının birlikte oluşturdukları zulüm nizamlarına uymayın, çünkü onlar sizin için apaçık düşmandır.

209-210 Sizler dünya ve âhiret hayatınızı mamur edecek olan İslam'la şereflendikten sonra saparsanız, iyi bilin ki böylelerini Allah'ın cezalandırmasının önüne kimse geçemez. Tek doğru olanı bilen ve yapan yalnızca Allah'tır.

Geçmişteki kavimlerin istedikleri gibi siz de "Allah'ın meleklerle birlikte bulutların içinden çıkıp gelmesi" gibi mucizevi şeyler beklemeyin. Mucizelerle karşılaşmalarına rağmen iman etmeyenler, dünyada Allah'ın azap hükmü ile helak edildiler. Şüphesiz hepiniz sonunda Allah'ın huzuruna çıkarılacaksınız.

211 İsrailoğullarına bir sor bakalım. Biz geçmişte onların atalarına nice mucizeler gösterip apaçık delilleri önlerine koyduk da ne oldu? Yine de birçoğu görüp şahit oldukları ve yaşadıkları halde Allah'ın davetine icabet etmediler. Bilakis Allah'ın kitabının âyetlerini değiştirerek kendi yaşantılarına uydurmaya çalıştılar.

Her kim Allah'ın Peygamberi ile gönderdiği kitabın bilgisi kendisine ulaştıktan sonra, onu değiştirir ya da onunla davet olunduğu hayat nizamından başkasını kabul ederse, iyi bilsin ki Allah'ın gazabı onun üzerindedir.

212 Dünya hayatı, Allah'ın davetini inkâra şartlanmış olanlara çekici ve güzel görünür. Bunlar hayatlarının merkezine Allah'ı koyan, O'nun emir ve yasaklarına uyan mü'minlerle alay ederler. Hâlbuki Allah'a karşı sorumluluk bilinci ile yaşayanlar, hem dünyada hem de âhirette üstün, şerefli, güçlü ve mutludurlar. Allah mü'minleri cennetinde en güzel nimetlerle mükâfatlandıracaktır. Allah dilediğine hesapsız lütuflarda bulunur.

213 İnsanlar tek bir ümmetti. Allah, müjdeciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdi ve beraberlerinde, insanların ihtilafa düştükleri şeyler konusunda, aralarında hüküm vermek üzere kitaplar indirdi. Kendilerine apaçık âyetler geldikten sonra, aralarındaki kıskançlık yüzünden ihtilafa düşen kitap ehlinden başkası değildi. Allah, iman edenleri üzerinde ihtilafa düşülen konularda hakikate yöneltti. Allah, dileyeni hak ve hakikate ulaştırır.

214 Ey mü'minler! Sizden önce imanları sebebi ile karşılaştıkları sıkıntılara direnip cihat edenlerin başlarına gelenler, sizin de başınıza gelmeden cennete gireceğinizi sanmayın. Onlar öyle sıkıntı ve zorluklarla karşılaşıp, öyle sarsılmışlardı ki, Peygamber'le birlikte olanlar, "Allah bizim imdadımıza ne zaman yetişecek." demeye başlamışlardı. İşte o zaman Allah: "Ey iman edenler! Siz üstünüze düşeni yaptınız ve şimdi Allah'ın yardımını hak ettiniz, hak ettiğiniz yardım artık size yakındır." diye vahyetmişti.

215 Sana, sahibi olduklarını Allah yolunda nasıl kullanacaklarını soruyorlar. Sen onlara de ki: "Sahibi olduklarınızdan, öncelikle ihtiyacı olan ana-babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara infak edin ve unutmayın ki Allah kendi yolunda, hayır amaçlı yaptığınız her şeyi bilir ve karşılığını verir."

216 Ey mü'minler! Hoşunuza gitmese de size saldıran müşrik ve kâfirlerle savaş size farz kılındı. Fakat iyi bilin ki, hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayır olabilir, çokça sevip hoşlandığınız bir şey de şer olabilir. Siz bilemezsiniz. Her şeyin doğrusunu en iyi bilen Allah'tır.

217 Ey Peygamber! Sana saldırmazlık örfünün geçerli olduğu haram aylarda savaşmanın hükmünü soruyorlar. Sen onlara de ki: "Haram aylarda savaşmak büyük bir suçtur, fakat insanları Allah yolunda yaşamaktan alıkoymaya çalışmak, mü'minlerin Mescid-i Haram'ı ziyaretlerine engel olmak ve onları yurtlarından çıkarmak Allah katında daha büyük suçtur."

Fitne (zulüm, baskı ve kargaşa çıkarmak) insanı öldürmekten daha büyük bir suçtur.

Düşmanlarınız ellerinden gelse, sizi dininizden (nizam ve ahlakınızdan) döndürünceye kadar savaşırlar, sizden kim de düşmandan korkup, yılgınlık göstererek imanından döner, dünya hayatını böylece tamamlayıp ölürse, işte böylelerinin hayır ve iyilik namına yapıp ettikleri dünyada da âhirette de boşa gider ve cehennemde devamlı kalacaklar arasına katılırlar.

218 Allah'ın davetine iman etmeleri sebebiyle zulme ve baskıya maruz kalarak hicret edenler ile yaratılış sebepleri olan hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda malları ve canları ile cihat edenler Allah'ın merhameti ve bağışlamasını umabilirler.

219-220 Sana sarhoşluk veren şeylerle, kumar ve şans oyunları hakkında soruyorlar onlara de ki: "Onlarda insanlar için büyük zararlar vardır. Bununla birlikte aldatıcı bazı faydalar da vardır fakat zararları faydalarından çoktur."

Ayrıca sana Allah yolunda neyin ne kadar harcanması gerektiğini soruyorlar. Onlara de ki: "Zaruri ihtiyaçlarınızdan fazla olan her şeyinizi!" İyiden iyiye düşünüp de öğüt alasınız diye Allah âyetlerini böylece açıklıyor ki, dünya ve âhiret hayatınıza dair faydanıza olanla zararınıza olanı bilerek yaşayasınız.

Bir de yetim çocuklara nasıl davranılacağını soruyorlar. De ki: "Onlara sahip çıkın, ihtiyaçlarını karşılayın, öğüt verip, doğru olana davet edin. Onlarla birlikte yaşarsanız bilin ki onlar sizin kardeşlerinizdir, Allah onlara iyi davrananlarla kötü davrananları bilir. Şayet Allah dileseydi size bu konuda daha ağır sorumluluklar yüklerdi." En mükemmel hükümleri koyan yalnızca Allah'tır. O, üstün kudret, merhamet ve şefkat sahibidir.

221 Ey mü'minler! Allah'la birlikte başka ilah edinen müşrik kadınlar hoşunuza gitse de, yalnız Allah'ı ilah edinerek iman edinceye kadar onlarla evlenmeyin. Mü'min bir cariye, hoşunuza giden hür ama müşrik bir kadınla evlenmekten daha hayırlıdır.

İman etmedikleri sürece Allah'a ortak koşan erkeklerle mü'min kadınları evlendirmeyin. Zira mü'min bir kadın için mü'min köle bir erkek, müşrik hür bir erkekten daha hayırlıdır. Şunu iyi bilin ki, müşrikler sizi ateşe çağırır. Hâlbuki Allah, davetine uyanları rahmeti ve şefkati ile cennete çağırır. Düşünüp öğüt alasınız diye Allah âyetlerini böylece açıklıyor.

222 Sana kadınların ay hali hakkında soruyorlar. De ki: "O, sıkıntılı, eza çekilen zor bir haldir, bu yüzden ay halleri sırasında onları rahat bırakıp, ilişkiden uzak durun. Bu halleri sona erip de temizlendikten sonra Allah'ın emrettiği meşru yoldan yaklaşın. Allah bu hususta daha önceki yanlışlarından tevbe ederek hükümlerine tabi olanları bağışlar." ve temizlenenleri sever.

223 Kadınlarınız sizin için ürün veren tarla gibidir. Tarlanıza meşru zamanlarda, meşru yollarla yaklaşın ve hayırlı evlatlar dileyin. Allah'ın emir ve yasakları konusunda sorumluluklarınızın bilincinde olun, böylece âhiretiniz için hazırlık yapın, sonunda O'na döndürüleceksiniz.

224 Ey mü'minler! Allah'ın adını kullanarak yaptığınız yeminleri, insanların arasını bulmanıza, iyilik etmenize ve Allah'a karşı sorumluluklarınızı yerine getirmenize engel kılmayın. Allah her şeyi işiten ve neyi niçin yaptığınızı en iyi bilendir.

225 Allah dil alışkanlığı sebebi ile düşünmeden, rastgele yapmış olduğunuz yeminlerden dolayı sizi sorumlu tutmaz, fakat kalplerinizle yalan olduğunu bile bile yaptığınız yeminlerden sorumlu tutar. Allah günahlarınızdan dolayı tevbe edip doğruya sarılmanız için size zaman verip fırsat tanır, çünkü Allah doğruya yönelenleri affedicidir.

226-227 Eşlerine yaklaşmamaya yemin edenler dört ay beklemek zorundalar, şayet bu süre dolmadan vazgeçer de eşlerine dönerlerse, yeminlerini bozmalarında bir sakınca yoktur. Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Eşlerinden boşanmaya karar verenlerin de, dört ay bekleme süresinin sonunda boşanmalarında bir sakınca yoktur. Allah hükümlerine karşı takındığınız tavrı en iyi bilendir.

228 Boşanmış kadınlar, evlenmeden önce hamile olup olmadıklarının anlaşılması, şayet hamile ise çocuğun babasının ayrıldıkları eşe ait olduğunun bilinmesi için üç âdet dönemi beklesinler. Bu kadınlar, Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman ediyorlarsa, Allah'ın rahimlerinde yarattığını gizlemezler. Bu onlara helal olmaz. Bekleme süresi içinde kocası barışmak ister de kadın da buna razı olursa, bu kadınla evlenme hakkı öncelikle boşandıkları kocaya aittir. Çocuklar varsa onlar da bu önceliğin sebebidir. Kocaların kadınları üzerinde hakları olduğu gibi kadınların da kocaları üzerinde hakları vardır. Haklar bakımından eşit olmakta birlikte taşıdıkları sorumluluklar ve yaratılışlarından gelen özellikleri ile erkekler kadınlardan öndedirler. Allah'ın her hükmü mutlak mükemmeldir. O, üstün kudret ve hikmet sahibidir.

229 Erkeğin dönüşü mümkün olan boşama hakkı iki defadır. Bir ya da iki defa boşanma sonrası, barışmak suretiyle evliliği devam ettirebilir, buna rağmen yürümeyen evliliklerde koca, karısını güzellikle boşayıp serbest bırakır, ona verdiği mehri geri alması ise helal olmaz. Her ikisi de artık Allah'ın evlilikle ilgili koyduğu sınırları koruyamayacakları konusunda endişe ederek ayrılmaya karar verirlerse, kadın dilerse kocasının kendisine verdiği mehrin bir kısmını ona geri verebilir, bunun bir günahı yoktur. Bunlar Allah'ın koyduğu hükümlerin sınırlarıdır. Allah'ın koyduğu yasaları ihlal edip sınırları çiğneyenler, kendilerine zulmeden zalimlerdir.

230 Karısını üçüncü kez boşayan kocanın, artık bu kadınla evlenmesi helal olmaz. Ancak boşanan kadın, başka bir erkekle evlenip de o erkek de onu boşar ya da ölürse, evlilikle ilgili iddet süresi de dolduktan sonra Allah'ın sınırlarını koruyacaklarına inanarak kendilerine güveniyorlarsa, kadının önceki ayrıldığı kocasıyla evlenmesinde bir sakınca yoktur. Bunlar evliliğin oyun-eğlence olmadığını anlamanız, önemini ve ciddiyetini kavramanız ve ona göre davranmanız için Allah'ın açıkladığı sınırlardır.

231 Boşandığınız kadınların bekleme süreleri dolunca, isterlerse ve ihtiyaçları da varsa diledikleri kadar güzellikle yanınızda tutun ya da iyilikle salıverin, haklarını ihlal etmeyin. Eziyet etmek amacı ile sakın zorla yanınızda tutmayın. Böyle yapan kimse kadına olduğu kadar kendine de zulmetmiş olur.

Allah'ın âyetlerini hafife almayın, size lütfettiği nimetlerini hatırlayın, O'na sırt dönerek nankörlük etmeyin, öğüt ve uyarı olsun diye indirdiği Kitaptaki hükümlerine karşı duyarlı ve sorumlu davranın.

232 Boşanan kadınların bekleme süreleri dolunca da sizden ve yanınızdan tamamen ayrılmalarından sonra, meşru şekilde anlaştıkları bir erkekle evlenmelerine engel olmayın.

Allah, kendisine ve Âhiret Günü'ne iman edenlere âyetleriyle öğüt vermektedir. Mü'minler için temiz ve doğru olan Allah'ın davetine teslim olmaktır. Her şeyin mutlak doğrusunu yalnızca Allah bilir.

233 Boşanan kadının süt emmekte olan çocuğu varsa ve baba ile anne çocuğun emzirilme süresi olan iki yıl konusunda anlaşırlarsa, anne çocuğunu iki yıl emzirir. Bu süre içinde annenin yiyeceği-içeceği, giyeceği ve masrafları maruf olan örfe göre, babaya aittir. Allah hiç kimseye gücünün üstünde bir yük, bir sorumluluk yüklemez.

Baba dünyaya gelmesine sebep oldukları çocukları sebebi ile nafakadan kaçınıp anneyi sıkıntıya sokmamalı, anne de çocuğunu emzirmekten kaçınıp babayı sıkıntıya sokmamalıdır. Şayet çocuğun emzirilme süresi içinde baba ölürse annenin ve çocuğun nafakasının temini babanın mirasçılarına düşer.

Anne ve baba çocuğun emzirilmesi süresini kısaltma konusunda anlaşabilirse, iki yıldan önce sütten kesilmesinde bir sakınca yoktur.

Çocuklarını sütannelerine vermek isteyenler örfe uygun ücretlerini ödeyerek verebilirler, bunun bir vebali yoktur.

Ey mü'minler! Allah'a karşı sorumluluklarınızı bilinçle ve titizlikle yerine getirin ve unutmayın ki, Allah yapıp ettiklerinizi, yapmanız gerekirken de yapmadıklarınızı görür ve bilir.

234-235 Ey mü'minler! İçinizden ölen erkeklerin ardında kalan eşleri olursa, onlar iddet süresi olan dört ay on gün beklesinler, bu zamanın dolması ile Allah'ın belirlediği sınırlar içinde kadınların kendi hayatları ile ilgili kararları verip uygulamalarında başkalarına bir sorumluluk yoktur. Şüphesiz Allah her şeyden haberdardır.

Bu durumda olan kadınlarla evlenmek isterseniz, iddet süresi içinde ya da sonrasında bunu onlara ima yoluyla söylemenizde yahut evlenmek istediğinizi içinizden geçirmenizde bir günah yoktur. Allah sizin gönlünüzden geçirdiklerinizi en iyi bilendir. O halde onlarla gizli buluşmaya kalkmayın, evlenmek isteğinizi iddet süresi dolunca meşru bir biçimde açıkça bildirin, kabul olunması halinde evlenin.

Allah koyduğu sınırlara karşı duyarlı olanlara merhamet, şefkat ve mağfiretiyle muamele eder.

236-237 Ey mü'min erkekler! Kendilerine dokunmadığınız ve mehirlerini belirleyip, kayıt altına almadığınız, kadınlarla evlenmeye karar verir, sonra da meşru bir sebeple vazgeçerseniz size bir sorumluluk yoktur. Bununla birlikte onları imkânlarınızdan yararlandırın, zengin kendi durumuna fakir olan da kendi durumuna göre yararlandırsın. Bu, Allah'a samimiyetle yönelenler üzerine bir borçtur.

Mehirlerini kararlaştırdıktan sonra onlara dokunmamışsanız, o zaman da kararlaştırdığınız mehrin yarısını verin. Bu durumda kadın dilerse mehrinden vazgeçme hakkına sahiptir yahut erkek dilerse kararlaştırılan mehrin tamamını kadına verebilir, bu ise takvaya daha uygundur. Allah yaptığınız her şeyi ne niyetle ve nasıl yaptığınızı görüp bilmektedir.

238-239 Ey mü'minler! Allah'a karşı sorumluluklarınızı samimiyetle, bilinçle, zamanında ve devamlı kılacağınız namazlarınızla birlikte yerine getirin.

Güvenliğinizi tehdit eden çok önemli bir tehlike karşısında olduğunuzda, namazı yürürken ya da binek üzerinde de kılabilirsiniz. Allah sizi güvenli bir ortama kavuşturduğunda, namazı O'nun öğrettiği biçimde kılıp dua ederek O'na şükredin.

240 Kocalar ölüm gelip çatmadan önce, eşlerinin kapı dışarı edilmemesi için, bir yıl evlerinde oturmalarını ve nafakalarını vasiyet etsinler fakat dul kalan eşler kendi istekleriyle evlerinden ayrılıp evlenmek isterlerse, o zaman meşru olarak kuracakları hayatları üzerinde, ölenlerin yakınlarına bir sorumluluk yoktur.

Allah her şeyin tek doğrusunu bilen, her şeyi yerli yerine koyan, üstün ilim ve güç sahibidir, koyduğu hükümlerle bozulmayı önleyen tek hâkimdir.

241-242 Boşanan kadınların da maruf olan örfe uygun olmak üzere evlenince-ye kadar nafaka hakları vardır, bu da Allah'ın emir ve yasakları konusunda duyarlı olanlar üzerine bir borçtur. Allah hükümlerini böylece açıklıyor ki, aklınızı kullanıp hikmetlerini düşünerek gereğini yerine getiresiniz.

243-244 Vaktiyle binlerce kişi olmalarına rağmen düşman karşısında ölüm kor-kusuyla yurtlarını terk etmeye kalkanlara Allah, "Böyle korku ve zillet içinde yaşa-mak ölümden daha beter. Hiç olmazsa yurdunuzu, yuvanızı düşmandan koruyup kurtarmak için savaşarak ölün" diye buyurdu. Bunun üzerine onlar da silkinip ölüm korkusunu yenerek düşmana karşı koyunca, Allah da onlara yardım etti ve âdeta dirilip onurlu bir hayata kavuştular. Yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamını, Al-lah'tan başkasından korkmadan yaşamak ve yaşatmak için savaşanların yardımcısı Allah'tır, fakat insanların çoğu bu gerçeği görüp anlamak istemezler.

Ey mü'minler! Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamanıza engel olmak için sizinle savaşanlarla savaşın ve Allah'ın her şeyin doğrusunu bilen, her şeye güç yeti-ren olduğunu aklınızdan çıkarmayın.

245 Her kim İslâm nizamı ile yaşamak ve onu yaşatmak uğrunda malı ve canı ile cihat ederek Allah'a güzel bir borç verirse, Allah onun mükâfatını fazlasıyla verir. Sonunda hepimiz yaptıklarımızın karşılığını görmek üzere O'nun huzuruna çıkarı-lacağız.

246-248 Musa'dan sonraki bir dönemde İsrailoğullarının ileri gelenleri kendile-rine gelen peygambere dediler ki: "Allah yolunda savaşabilmemiz için başımıza bir hükümdar kumandan tayin et." Peygamber de onlara: "Peki ya savaş size farz kılınır da, siz de savaşmaktan kaçınırsanız ne olacak?" deyince onlar da: "Yaratılışımızın sebebi olan hayatı yaşamak uğrunda niçin savaşmayalım? Ayrıca biz yurdumuzdan da sürülüp çıkarıldık, çoluk çocuğumuzdan koparıldık." dediler. Savaş onlara farz kılınınca da pek azı hariç savaşa yanaşmadılar. Allah sözünde durmayan böylesi za-limleri çok iyi bilir.

Peygamberleri onlara: "Allah size Talut'u hükümdar komutan olarak tayin etti." deyince, İsrailoğullarının ileri gelenleri hemen itiraz ederek, "Talut'un başımıza hü-kümdar komutan olarak geçmesi olacak iş değil, bizler mal-mülk ve makam bakı-mından hükümdar olmaya daha layığız." dediler. Peygamber de onlara şöyle cevap

verdi: "Allah Talut'a derin bir kavrayış yeteneği, kapsamlı bir bilgi, güçlü bir beden bahşedip, hükümdarlığa onu seçmiştir. Allah layık görüp dilediğine dilediğini verir, kime ne vereceğini ve ne ile görevlendireceğini yalnız O bilir."

Peygamber bunun ardından da şunları söyledi. "Allah'ın Talut'u başınıza seçmesinin delili ise, sizin iç huzurunuzun ve gücünüzün sebebi ve sembolü kabul ettiğiniz, içinde Musa ve Harun'dan kalan emanetlerin bulunduğu, kaybetmiş olduğunuz ve meleklerin koruması altında tutuluyor olduğuna inandığınız sandığın Talut tarafından yeniden elinize geçmesidir. Şayet gerçekten inanmak istiyorsanız; bu, Talut'un Allah tarafından başınıza hükümdar olarak seçilmiş olmasının apaçık delilidir.

249-250 Nihayet Talut oluşturduğu ordu ile savaşmak üzere yola çıkarken şöyle seslendi: "Allah sizi düşmanla karşılaştırmadan önce bir ırmak kenarında sınayacak, kimler o sudan kana kana içerse onların bana yürekten bağlı olmadıkları belli olacak, kimler sözümü dinleyip içmezlerse bana gönülden bağlılığını gösterip, benimle birlikte olacak, kimler de bir avuçtan fazla içmezse onlar da bana bağlı sayılacaklar. İçlerinden çoğu bu uyarılara rağmen ırmağın suyundan kana kana içtiler, sonunda Talut emrine itaat eden az bir ordu ile ırmağın karşı tarafına geçti. Geride kalanlar ise, "Zaten bugün bizim Calut'un ordusuna karşı koyacak gücümüz de yoktu." dediler.

Talut ile birlikte düşman üzerine yürüyenler, Allah'a güvenmenin ve öldükten sonra O'na kavuşacak olmanın mutluluğu ile şöyle dediler: "Geçmişte sayıca çok az olmalarına rağmen nice ordular, sayıca fazla olan ordulara karşı Allah'ın izni ve yardımıyla zaferler kazanmışlardır. Allah daveti uğrunda savaşan, düşman karşısında sabırla direnenlerle beraberdir."

Bu mü'minler düşmanla karşı karşıya gelince de şöyle dua ettiler. "Rabbimiz düşman karşısında bize direnme gücü ve sebat ver, kâfirler topluluğuna karşı yardımını esirgeme ve bize zafer nasip et."

251-252 Talut ve beraberindeki mü'minler, kendilerinden sayıca çok fazla olan düşman ordusunu bozguna uğrattılar. Bu savaşta Davud da düşmanın başındaki Calut'u öldürdü, ardından da Allah Davud'a hükümdarlık ve peygamberlik nasip edip, ona bilmesi gerekenleri öğretti.

Allah bir kısım insanların şerrini bir kısım insanlarla savmasaydı, yeryüzünde fesatla baş edilemez şirk, küfür ve zulüm her yeri kuşatırdı. Allah mü'minlere karşı çok şefkatli ve merhametlidir.

İşte bunlar öğüt alıp dersler çıkarılması için Allah'ın gerçekleri ortaya koyan âyetleridir. Ey Peygamber! Sen de bu âyetlerle insanları yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaya davet etmekle görevli elçilerdensin.

253 Biz peygamberlerden her birini farklı özellikler ve meziyetlerle donatarak mesajlarımızı ulaştırdık, bazısı ile bir eşyadan seslenerek konuşurken, kimine de Allah'ın yanında yüksek mertebesi olan Cebrail ile mesajlarımızı ilettik. Meryem oğlu İsa'yı da mucizeler içeren delillerle ve Ruhu'l-Kudüs ile destekledik.

Şayet peygamberlerin içlerinde yaşadıkları ümmetler ve onlardan sonra gelenler layık olsalardı, Allah'ın gönderdiği onca âyete rağmen bölünüp parçalanıp birbirleriyle savaşmazlardı. Onlardan bir kısmı iman etti, bir kısmı da inkâr etti.

Kim neyi tercih eder ve neyi hak ederse, Allah da onu layık olduğuna kavuşturur. O'nun her şeye gücü yeter.

254 Ey iman edenler! Hiçbir alışverişin, pazarlığın, yakınlığın, dostluğun ve hiç kimsenin şefaatinin olmayacağı Hesap Günü gelmeden önce, size verdiğimiz maldan, mülkten, güçten, bilgiden Allah yolunda harcayın, harcamaktan kaçınıp da Allah'ın bahşettiği nimetlere karşı nankörlük etmeyin. Nankörler zalimlerin ta kendileridir.

255 Allah'tan başka gerçek ilah yoktur. O hep diri olandır, her şeyin yaratıcısı ve yaşatıcısıdır. O'nun varlığı başka bir varlığa muhtaç değildir. O'nu uyku ve uyuklama hali tutmaz. Göklerle yer arasında olanların gerçek ve tek sahibi Allah'tır. O, hiç kimsenin kimseye şefaat etmesine de izin vermemiştir, gerçek bu iken kim kime nasıl şefaat edebilir ki?

Allah insanların gözlerinin gördüklerini, görmediklerini, yaptıklarını ve yapacaklarını da bilir. İnsanlar Allah'ın ilminden, ancak O'nun dilediği kadarını kavrayabilirler. Allah'ın ilmi sınırsızdır, kudreti ve egemenliği gökleri ve yeri kaplar. Kâinatta kurduğu nizamı ile yarattıklarını korumak Allah'a hiç de zor gelmez, gerçek ve tek yüce olan yalnızca Allah'tır.

256 İnsanların hayat nizamını oluşturan dinlerinin seçiminde zorlama yoktur. Artık hak ile bâtıl birbirinden ayrılmıştır. Tağutu reddedip Allah'ın daveti olan İslam nizamına sarılanlar, kopması mümkün olmayan sağlam bir kulpa tutunmuş olurlar.

Allah kimin hangi hayat nizamını din edinerek yaşadığını en iyi bilendir.

257 Allah, iman edip gereklerini yerine getirenlerin velisidir. Onları yardımıyla

karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İman etmeyenlerin dostları da tağuttur. O da onları karanlığa, sonunda da devamlı kalacakları cehenneme sürükler.

258 Allah'ın kendisine nasip ettiği iktidar gücüne güvenip küstahlaşarak, Rabbi hakkında İbrahim'le tartışan o müşrik ve kâfiri görmedin mi? Hani İbrahim "Benim Rabbim hayat veren ve öldürendir." demişti. Bunun üzerine o da İbrahim'e: "Ben de hayat verir ve öldürürüm." deyince İbrahim de ona: "Allah güneşi doğudan doğduruyor, haydi sen de batıdan doğdur." deyince o müşrik şaşırıp kaldı. Allah şirke, küfre, zulme gömülmüş kimseleri ve toplulukları emellerine ulaştırmaz, hidayete erdirmez.

259 Ey insanoğlu! Yoksa sen de harap olmuş, yıkılıp çökmüş bir beldeye yolu düşen kimse gibi "Allah burada ölüp gitmiş olanları nasıl diriltecek." diye mi düşünüyorsun? İşte Allah kendi kendine böyle düşünen kimseyi orada öldürüp yüz yıl süre ile ölü olarak bırakmış ve sonra da diriltip "Ölü olarak ne kadar kaldın?" diye sormuştu. O kimse de, "Bir gün ya da bir günden daha az bir süre kaldım." diye cevap verince de Allah "Hayır yüzyıl kaldın, yiyeceğine, içeceğine dönüp de bir bak, daha hiç bozulmamışlar bile. Bir de eşeğine bak, sadece kemikleri kalmış. Biz insanlara ibret olasın diye seni ölümünden sonra dirilttik, şimdi eşeğinin kemiklerini bir araya getirip nasıl et giydirdiğimize bir bak." Bunları görüp yaşayan kimse hemen şöyle dedi: "Allah'ın gücü her şeye yeter."

260 Hani İbrahim de bir zamanlar, "Rabbim ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster." demişti. Bunun üzerine Allah da ona "Yoksa sen buna inanmıyor musun?" deyince İbrahim: "Elbette inanıyorum fakat kalbim mutmain olsun istiyorum." demişti. Allah da İbrahim'e şöyle buyurdu. "Öyleyse dört kuş yakala ve kendine alıştır, onlar öldükten sonra da her birini bir tepeye bırak, daha sonra onları kendine çağır, sana uçarak geleceklerini göreceksin. İyi bilin ki Allah'ın ilmi ve gücü her şeyi yapmaya yeter."

261-263 Mallarını Allah'ın rızasını kazanmak ve O'nun daveti olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda harcayan kimsenin durumu, tek tohumdan yedi başak çıkaran ve her başakta yüz danesi bulunan bitki gibidir. İşte böyledir, Allah bu uğurda infak edenlerin karşılığını kat kat fazlasıyla verir.

Allah'ın lütfu çok geniştir, kimin neyi niçin yaptığını en iyi bilendir.

Allah yolunda infak ettiklerini sonradan başa kakmayıp, gönül incitmeyen kimseleri Rableri âhirette cennetle ödüllendirecek, onlar Kıyamet ve Hesap Günü en-

dişelenmeyip korkudan ve üzüntüden uzak olacaklar. Gerçeğe davet eden bir sözü, gönüle hoş gelen güzel bir biçimde söylemek, bir kusuru bağışlamak, arkasından başa kakılıp incitmenin yapılacağı bir yardımdan daha iyidir.

264 Ey iman edenler! Siz Rablerinin davetine iman etmedikleri ve Hesap Günü'ne inanmadıkları halde sırf insanlara gösteriş yapmak için mallarını Allah yolunda harcayan, verdiklerini başa kakıp gönül inciten kimselerin yaptıkları gibi yaparak hayırlı işlerinizi Allah katında değersiz ve geçersiz hale getirmeyin. Böyle kimselerin hali, üzerinde çok az toprak bulunan kayanın durumuna benzer, üzerine yağan sağanak yağmur kaya üzerindeki toprağı alır götürür ve geriye sadece çıplak bir kaya kalır. İşte bunun gibi onların da yaptıkları boşuna akıp yok olup gider, yapana hiçbir kazanç sağlamaz.

Allah münafık, müşrik ve kâfirleri asla umduklarına kavuşturmaz, doğru yolun nimetleri ile buluşturmaz.

265 Allah'ın rızasını kazanmak arzusuyla ve kalben mutmain olarak mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, yüksekçe bir yerde bulunan ve toprağı çok verimli olan bahçeye benzer. Bu bahçeye bolca yağmur yağınca iki kat ürün verir, yağmur birazcık çiselese bile yine ürün vermeye devam eder. Şüphesiz Allah yaptıklarınızı hakkıyla gören, kimin neyi, ne niyetle verdiğini en iyi bilendir.

266 İçinden ırmaklar akan, çeşit çeşit de meyve ve sebzelerin yetiştiği bir bahçenizin olduğunu düşünün. Sonra da ihtiyarlık çağına eriştiğiniz ve çocuklarınızın da bakıma muhtaç oldukları sırada, şiddetli bir kasırga bahçenizi yok etse, yaşlılığınızdan dolayı bahçeyi eski durumuna getirmenizin de mümkün olmadığı bir hali hiç yaşamak ister misiniz?

İşte geriye dönüşünüzün de mümkün olmayacağı, Âhiret Günü'nü derinliğine iyiden iyiye düşünüp de aklınızdan çıkarmayıp, ibret alasınız diye Allah âyetlerini misallerle açıklıyor.

267 Ey Allah'ın davetine iman edenler! Kazancınızdan ve sizin için yerden bitirdiklerimizden sınırlarını Allah'ın belirlediği hayatı yaşamak ve yaşatmak yolunda harcayıp hayırda kullanın, size verildiğinde küçümsemeyerek mecburen kabul edeceğiniz, değersiz şeyleri vererek hayır yapmaya kalkmayın, böyle yaparak hayır işlemiş olmazsınız. Hayır yapmaya ihtiyacı olan sizsiniz.

268-269 Şeytan sizi fakirleşeceğiniz korkusu ile Allah yolunda harcama yapmaktan uzak tutmak ister ve bu konuda kalbinize devamlı vesvese verip cimriliği emreder.

Allah ise hayırda yapacağınız harcamalar karşılığında rızkınızı artırmayı, dünyada ve âhirette sizi mükâfatlandırmayı vaat eder. O, mü'minlere karşı sınırsız lütufkâr, merhamet ve şefkat sahibidir. Her şeyi hakkıyla bilen, her şeye güç yetirendir.

Allah, hayatını İslam'ın sınırları içinde yaşamak isteyip de gayret edenlerin doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme ve isabetli karar verme kabiliyetlerini artırıp güçlendirir.

Allah kime hikmetli işler yapmayı nasip ederse ona çok büyük bir nimet bahşetmiş demektir. Allah'ı layıkıyla kavramaya çalışan, temiz akıl sahiplerinden başkaları bunun değerini düşünüp anlayamaz.

270 Allah'ın daveti yaratılış sebebiniz olan ilâhî nizam ile yaşamak ve yaşatmak uğrunda ne harcarsanız ve ihtiyaç sahiplerine neyi, nasıl, ne kadar verirseniz Allah yaptıklarınızı mutlaka bilir.

Allah'ın verdiklerini O'nun yolunda ve rızası istikametinde harcamayan nankör ve zalimleri, cehennem azabından koruyacak kimse de yoktur.

271 Ey iman edenler! Allah yolunda yaptığınız infakları gösterişten, riyadan uzak bir biçimde açıktan verebilirsiniz fakat gizlice, incitmeden verirseniz bu sizin için daha hayırlıdır. Allah'ın rızasını kazanmak için yaptığınız harcamalar, günahlarınızın bir kısmına da kefaret olur.

272 Ey Peygamber! Sen insanları yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaya davet ederken, muhtaçlara yardım edip mü'minleri de buna teşvik et. İnsanların hidayet üzere yaşamayı tercih edip etmemeleri senin elinde değildir. Allah ancak dileyeni hidayete (doğruya) kavuşturur.

Allah'ın rızasını kazanmak için yaptıklarınızın karşılığı size fazlasıyla mükâfat olarak geri döner.

273 Ey mü'minler! Yardımlarınızı öncelikle, Allah'ın daveti hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda çaba gösteren, bunu iş edinmiş, bu sebepten de rızık peşinden koşamayan kimselere verin. Kimseden bir şey istemedikleri için de gerçek durumlarını bilmeyen onları zengin zanneder ama sen yüzlerindeki izlerinden tanırsın, onlar kimseye el açmazlar.

Şüphesiz Allah, hayır için ne harcarsanız onu bilir ve mükâfatını verir.

274 Sahip olduklarını gece gündüz, gizli açık Allah'ın daveti uğrunda harcayan-

lar, Rableri katında bu yaptıklarının karşılığını bulacaklar, onlar için ne âhirette azap korkusu ne de üzüntü olmayacaktır.

275-276 Servetlerini kendilerine bahşeden Allah'ın razı olacağı biçimde harcamayıp da, tefecilik yapıp servetine servet katanlar, şeytana teslim olmuş, şeytanın da akıllarını çelip dengesini bozduğu kimseler gibi davranırlar. Böyleleri, "Alışverişte riba tefecilik gibidir." derler. Hâlbuki Allah alışverişi helal, ribayı haram kılmıştır. Bu yüzden artık kim Rabbinin öğüdünü dinler de, bu âyetlerin ulaşmasından sonra ribadan (tefecilikten) vazgeçerse, geçmişi kendisinde kalır, sonrası için hakkında karar verecek olan da Allah'tır. Fakat Allah'ın âyetleri kendisine ulaşmasına rağmen bundan vazgeçmeyenler, ateşin azabını hak edip orada devamlı kalacaklar.

Allah tefecilik yoluyla ribadan elde edilen kazancı bereketten mahrum eder ama Allah'ın rızası istikametinde elde edilen helal kazanç ile Allah yolunda yapılan harcamaları bereketlendirir ve böyle davrananları âhirette devamlı kalacakları cennette nimetleriyle ödüllendirir.

277 Allah'ın emir ve yasaklarına teslim olup namazlarını kılıp, zekâtlarını verenler, Rableri katında çok büyük mükâfatlarla ödüllendirilecekler. Onlar âhirette azap korkusu çekmeyecek, üzülecekleri hiçbir şeyle de karşılaşmayacaklar.

278-279 Ey iman edenler! Allah'a karşı sorumluluklarınızın bilincinde olun ve ribadan kaynaklanan alacaklardan vazgeçin. Şayet bundan vazgeçmezseniz Allah'a ve Resulüne karşı savaş açmış sayılırsınız ama geçmişte bulaştığınız bu pislikten tevbe eder, bundan vazgeçer ve doğru olana yönelirseniz anaparanız sizindir. Böylece ne başkasına haksızlık etmiş ne de bir haksızlığa uğramış olursunuz.

280-281 Borç verdiğiniz kimsenin eli darda ve size borcunu ödeyemeyecek durumda ise eli genişleyip durumu düzelinceye kadar ona süre tanıyın. Şayet buna rağmen ödeyemiyor ise borcunu ona bağışlayın, bilin ki bu davranış sizin için daha hayırlıdır. Vakti geldiğinde Allah'ın huzuruna çıkarılıp, dünya hayatınızı yaşayış biçiminizden hesaba çekilip en küçük bir haksızlığa uğratılmadan, layık olduğunuz karşılığı göreceğinizi aklınızdan çıkarmayın.

282 Ey iman edenler! Vadeli olarak alışveriş yapar ya da borç alıp verirseniz, borcunuzu yazı ile kayda geçirip belgeleyin. İçinizden adil olduğuna inandığınız birisi de bunu yazsın, yazmaktan kaçınmasın. Borçlu olan da borcundan hiçbir şey eksiltmeden yazdırsın ve Rabbi olan Allah'a karşı sorumluluk bilinci ile davransın.

Eğer borçlunun sağlığı yazdırmaya müsait değilse bu defa onun velisi durumunda olan borcunu adil olarak yazdırsın. Bu yazıya iki erkek mü'min şahitlik etsin (imzalasın). İki erkek şahidin bulunmaması durumunda, adil kimseler olduklarına emin olduğunuz bir erkekle iki kadın şahitlik etsin ki kadınlardan biri unutursa diğeri ona hatırlatsın. Şahit olarak belirlenen kimseler de çağırıldıklarında şahitliği reddetmesinler.

Yapılan alışveriş ya da borç, büyük ya da küçük olsun ayrıntılı bir biçimde yazılı hale getirmekten kaçınmayın. Zira Allah nezdinde doğru ve adil olan budur. Aranızdaki güvenin sağlamlaşması ve şüpheye düşmemeniz bakımından izlenmesi gereken yol budur. Ancak aranızdaki alışverişleri peşin olarak yaparsanız yazmamanızda bir mahzur yoktur.

Yine de birbirinizle yapacağınız her türlü alışverişlerinizde mutlaka şahit bulunduran yazıya geçirilmesini ihmal etmeyin. Sözleşmeyi yazan da, duruma şahit olan da, borçlunun ve alacaklının haklarına zarar vermekten kaçınsınlar. Borçlu ya da alacaklıda onlara baskı uygulayıp yanlış yapmalarına sebep olmasın, şayet onlara yanlış yaptırırlarsa, Allah'ın hükmünü yok saymış olmakta birlikte kendilerine de zarar vermiş zulmetmiş olurlar.

Allah sizlere bunları bildiriyor ki sorumluluğunuzu bilerek insanlarla ilişkilerinizi bu sınırlar içinde düzene koyasınız. Her şeyin mutlak doğrusunu bilen yalnızca Allah'tır.

283-284 Ey mü'minler! Yolculuk sırasında bir alışveriş yapacak ya da borç alıp verecek olur da bunu yazacak kimseyi ve şahitlik yapacak birini de bulamazsanız, bu takdirde borçludan alacağınıza karşılık rehin olarak ona ait bir şeyi alın, birbirinize güveniyorsanız, kendisine güvenilip borç verilen kişi bu güvene layık bir biçimde borcunu eksiksiz olarak ödesin. Gerek alacaklı gerekse borçlu olan, Allah'ın hükümlerine karşı duyarlı ve bilinçli davransın.

Ey mü'minler! Borçlu ve alacaklılar arasında olduğu gibi her hususta şahitlik ederken bildiğiniz gerçekleri sakın gizlemeyin. Her kim bildiği gerçekleri gizlerse, Allah'a karşı sorumsuzca davranıp, büyük bir günah işlemiş olur. Allah bütün yapıp ettiklerinizi ve yapmanız gerekirken de yapmadıklarınızı bilir.

Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. İçinizdekileri gizleseniz de açığa vursanız da Allah sizden onların hesabını soracaktır, layık olanı bağışlayıp azabı hak edeni de cezalandıracaktır. Allah'ın gücü her şeye yeter.

285 Peygamber Rabbinden kendisine indirilenlere iman etti, sonra da mü'minler iman edip, imanlarının gerektirdiği hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda bütün güçleri ile cehd ettiler.

Mü'minler Allah'a, meleklere, gönderilen kitaplara ve peygamberlere iman etmekle birlikte "Ey Rabbimiz! Biz gönderdiğin peygamberler arasında hiç ayrım yapmayız, onların Allah adına yaptıkları davetlerini işittik ve itaat ettik, bizler şefkatini ve bağışlamanı dileriz. Ey Rabbimiz! Sonunda huzuruna getirileceğimizi biliyor ve Sana sığınıyoruz." diyerek dua ederler.

286 Allah hiç kimseye taşıyamayacağı yükü yüklemez. Bir kimsenin Allah'ın davetine uyması kendi yararınadır. Ondan yüz çevirip sırt dönmesi ise kendi zararınadır.

Rabbimiz! Günah olduğunu unutarak ya da yanılarak yaptığımız yanlışlardan dolayı bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizi, bizden önceki mü'minlerin taşıdıkları yükleri taşımaktan muhafaza et. Rabbimiz! Karşılaşacağımız sıkıntılara, zorluklara karşı bizlere yardım et, günahlarımızı bağışla, şefkatine, merhametine ve rahmetine sığınırız. Bizim Mevlamız yalnız Sensin, müşrik ve kâfirler topluluğuna karşı gücümüzü artır.

88- ENFÂL SÛRESİ

Medenî sûre olup 75 âyettir.

Enfâl: Savaş ganimetleri demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey Peygamber! Sana savaşta elde edilen ganimetlerin nasıl paylaştırılacağını soruyorlar. De ki: "Size savaşı kazandıran Allah'tır, ganimetlerin taksimi konusunda hüküm vermek de O'na aittir. Allah ganimetlerin paylaştırılma yetkisini elçisi Peygamber'e vermiştir.

Ey mü'minler! Allah'ın koyduğu hükümlere karşı gelmekten sakınıp, O'na karşı duyarlı ve bilinçli davranın, ganimetlerin paylaşımı konusunda birbirinize düşmeyin. Allah'a ve elçisine itaat edin, gerçekten mü'min iseniz imanınız bunu gerektirir."

2-4 Allah'ın hükümleri, davetine iman eden mü'minlere okununca hemen kalpleri ürperir, imanları daha da artar ve yalnızca Rablerine güvenir, O'na itaat ederler. Namazlarını titizlikle, bilinçle ve devamlı kılarlar, Allah'ın kendilerine bahşettiği nimetleri O'nun yolunda kullanırlar. Böyleleri için Rableri katında yüksek makamlar ve cennette bitip tükenmez nimetler vardır.

5-8 Ey Peygamber! Mü'minleri Allah'ın daveti olan hayat nizamı uğrunda saldırganlara karşı savaşmak için evlerinden çıkardığında, bir kısmı bundan hoşlanmadılar.

Üstelik Allah'ın mü'minlere yardım vaadi kendilerine ulaşmış olmasına rağmen, yine de sen onları neredeyse göz göre göre ölüme sürüklüyormuşsun gibi savaş konusunda seninle tartışacaklardı.

Allah size o zaman, iki düşman topluluktan birinin elinize düşeceğini vaat etmişti, siz de onlardan güçsüz, zayıf ve ganimeti de bol olanın elinize geçmesini istiyordunuz. Hâlbuki Allah o iki grup müşrik ve kâfir düşmanlarınızdan güçlü görünenle savaşmanızı, onların kökünü kazımanızı murad ediyordu. Böylece müşrik ve kâfirler istemese de Allah, sizin elinizle Hakka dayalı nizamını güçlendirmek, bâtıl olanı çökertmek ve sizi yüceltmek istiyordu.

9-16 Hani siz savaşta size yardım etmesi için Rabbinize dua edip yakarmıştınız, O da size art arda göndereceği biner melekle yardım edeceğini bildirmişti.

Allah bu yardımı size bir müjde olsun, kalpleriniz yatışsın, moraliniz yükselsin diye yapmıştır. Unutmayın ki zafer yalnızca Allah'ın yardımı ile gerçekleşir. Allah'ın gücü her şeye yeter, mutlak galip ve her işi mükemmel olan yalnızca O'dur.

Düşman korkusu içinizi sardığında gözünüze uyku girmiyordu. Kendinize güvenmeniz, iç huzurunuzu sağlayıp moralinizi güçlendirmek ve manevi kirlerden temizleyip şeytani vesveselerden kurtarmak için Allah üzerinize hafif bir uyku hali çökertmiş, sonra da gökten sağanak halinde yağmur indirmişti. Rabbin bunun ardından meleklere, mü'minlerin kalplerine cesaret verip, güçlendirilmelerini vahyetti. Melekler de mü'minlerin kalplerine şöyle ilham etmişti: "Allah sizinle beraberdir, şüphesiz zafer sizin olacak. Allah kâfirlerin kalplerine korku salacak, haydi müşrik ve kâfirlerin boyunlarını vurun, ellerini ve kollarını kırın."

Bu, müşriklerin Allah'ın daveti nizam ve ahlaka savaş açmaları sebebi ile hak ettiklerinin bir kısmıdır. Her kim Allah'ın davetine ve davetçisi olan elçisine savaş açarsa, Allah da onu en şiddetli bir azap ile cezalandırır. Müşrik ve kâfirleri bu cezanın ardından cehennemde de ateşin azabı beklemektedir.

Ey mü'minler! Savaşta müşrik ve kâfirlerin karşısında sakın arkanızı dönüp kaçmayın. Her kim savaş sırasında taktik gereği dönüp de tekrar düşmanla savaşmak ya da başka bir mü'min birliğe katılmak amacı dışında düşmana sırt dönüp kaçarsa, Allah'ın gazabına uğrar ve onun âhirette varacağı yer cehennem olacaktır.

17-18 Ey mü'minler! Şunu iyi bilin ki düşmanı öldüren siz değildiniz, onları öldüren Allah'tır. Attığın zaman onu sana attıran Allah'tır. Bunu mü'minlere bir imtihanı

kazandırmak ve zafere kavuşturmak için yapmıştır. Şüphesiz Allah dualarınızı işitir, her şeyi bilir ve O'nun her şeye gücü yeter.

Allah mü'minlere işte böyle yardım eder, müşrik ve kâfirlerin tuzaklarını boşa çıkarır.

19 Ey savaşa çıkarken zafer için dua eden mü'minler! İşte Allah'ın yardımı ve zafer size ulaştı. Şimdi zaferi biz kendi gücümüzle kazandık demeyin. Allah'ın yardımı ile zafere ulaştık demeniz hem daha doğru hem de sizin için daha hayırlıdır. Şayet böyle söylemeyip kibirlenerek, müşrikçe söylemlere dönerseniz, o zaman Biz de yardım vaadimizden geri döneriz ve bu durumda sizler sayıca ne kadar fazla olursanız olun bunun hiçbir faydasını göremezsiniz.

Unutmayın ki Allah, kendisine yürekten güvenip teslim olan mü'minlerle beraberdir.

20-21 Ey mü'minler! Allah'a ve elçisine karşı duyarlılığınızı, gönülden bağlılığınızı her zaman koruyup gözetin, Peygamberinizin Allah adına sizlere ulaştırdığı mesajlarından yüz çevirmeyin ve sakın "İşittik, itaat ettik" dedikten sonra aksine davranan münafıklar gibi olmayın.

22-23 Yeryüzündeki canlıların Allah katında en kötüsü, en bayağısı Allah'ın âyetleri ile yapılan daveti işittikleri halde, aklını kullanmayıp davete karşı sağır ve dilsiz gibi davrananlardır.

Böyleleri yaratılışlarının bir sebebinin olduğunu düşünüp de, ona göre yaşamak arzusunda olsalardı, Allah da mutlaka onların gerçeği duymalarını sağlar ve ona yönelişlerini kolaylaştırırdı. Fakat Allah aklını doğru kullanmamakta inatla direnenlerin işitmelerini sağlasaydı bile onlar yine de kibir, küstahlık ve nankörlüklerine devam edip yüz çevirirlerdi.

24 Ey iman edenler! Allah ve Resulü sizi dipdiri tutacak, şerefli ve güçlü kılacak olan hayat nizamını yaşamaya çağırmaktalar. O halde bu çağrıya uyun! İyi bilin ki, Allah insanın kalbinin derinliklerindeki niyetlerini de bilir, kalbi ile niyetleri arasına girip ona göre yönlendirir. Hepiniz sonunda Allah'ın huzurunda toplanıp davetine karşı tutumunuzdan sorulacaksınız.

25 Şirk, küfür ve zulmün önüne geçmeyip engel olmazsanız bunun zararı yalnız bu fitneliği çıkaranlara musallat olmakla kalmaz, ona göz yumanlara da ulaşır. Unutmayın ki fitne çıkaranlara ve buna göz yumanlara Allah'ın vereceği ceza çok çetindir.

26-27 Ey mü'minler! Yeryüzünde azınlıkta olduğunuz günlerde, müşriklerin üzerinizdeki baskı ve zulümlerini unutmayın, her an onların sizi kapıp götürüp eziyet edeceklerinden, yok edeceklerinden korkuyordunuz. İşte o günlerde Allah sizi himaye ederek yardımıyla güçlendirip destekledi ve geçiminiz için size rızıklar bahşetti.

Siz de Allah'a tam bir teslimiyetle şükredin. Ey iman ettik diyenler! Bu gerçekler apaçık ortada iken, bunları bile bile sakın Allah'a nankörlük etmeyin, Elçisine hainlikten sakının. Allah'ın size emanet ettiği kitabındaki nizam ile ahlaka sıkıca sarılın.

28 İyi bilin ki, mallarınız ve evlatlarınız Allah'ın davetine bağlılığınızı ölçen birer imtihan aracıdır. Bunlar sizin davet olunduğunuz hayatı yaşamanıza engel olmasın.

En büyük mutluluğun ve mükâfatın Allah'ın belirlediği sınırlar içinde yaşamak olduğunu unutmayın.

29 Ey mü'minler! Allah'a karşı gönülden bir teslimiyetle sorumluluk bilinci taşırsanız, O da sizin doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme kabiliyetinizi, kavrayışınızı güçlendirir ve günahlarınızı bağışlar. Çünkü Allah yanlışından tevbe edip doğruya yönelenlere karşı merhamet ve şefkat sahibidir.

30-33 Ey Peygamber! Müşrikler senin Allah merkezli hayata davetinin önünü kesmek, seni susturmak, öldürmek yahut yurdundan çıkarmak için tuzaklar kuruyor, Allah da onların tuzaklarını devamlı boşa çıkarıyordu. Allah tuzakları bozanların en hayırlısıdır.

Onlara ne zaman âyetlerimiz okunup, yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaya davet edilseler hep şöyle derler; "Biz bunları önceden de işitmiştik, istesek biz de bunların benzerini söyleyebiliriz, bunlar eskilerin masallarından başka şeyler değil."

Bu da yetmezmiş gibi bir de kalkıp "Allah'ım, bu Kur'an eğer senin katından gelmişse üzerimize taş yağdır ya da bize can yakıcı bir azap gönder de inanalım." diyorlardı. Fakat sen onların aralarında iken ve gerçeği görüp kavrayabilmeleri için söylenmesi ve yapılması gerekenler tükenmeden, içlerinde de gerçeği görüp yönelecekler bulunurken Allah onlara azap edecek değildir.

34-35 Müşriklerin, Kâbe'yi yapılışının amacı olan ilâhî nizam ve ahlakının öğretilmesi dışında kullanmaları ve mü'minlerin orayı ziyaret edip ibadet etmelerine engel olmaları sebebiyle, Allah'ın onları cezalandırmaması düşünülebilir mi?

Mescid-i Haram'ın (Kâbe'nin) gerçek sahipleri yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinen ve O'nun davetine iman eden mü'minlerdir fakat müşrikler bu gerçeği kabul etmezler. Böylelerinin Kâbe'de ibadet adı altında yaptıkları sadece ıslık çalmak ve el çırpmaktır. Onlar bu yaptıkları dolayısıyla hak ettikleri azap ile cezalandırılacaklar.

36-37 Allah'ın daveti olan hayat nizamının düşmanları mallarını ve sahip oldukları imkânlarını, insanları doğru yoldan uzak tutmak uğrunda harcarlar, daha çok da harcayacaklar. Harcadıkları kendilerine büyük bir pişmanlık, derin bir üzüntü ve azap olarak dönecek, hiçbir işlerine yaramayacak. Âhirette de cehennem ateşine sürüklenecekler.

Allah mü'min olanı müşrik ve kâfirden yani temiz olanı pis olandan ayıracak, günü gelince müşrik ve kâfirleri üst üste yığıp, hepsini cehenneme dolduracaktır. Sonunda hüsrana uğrayacak olanlar işte bunlardır.

38 De ki: "Ey müşrikler! Allah adına yapılan davete uyarsanız, O da sizin geçmişteki günahlarınızı bağışlar fakat şirk ve küfrünüzden vazgeçmezseniz öncekilerin başlarına gelenler sizin de başınıza gelir."

39-40 Ey mü'minler! Zulüm ve baskı ortadan kalkıncaya ve yeryüzünde yalnız İslâmî hayat nizamı (din) hâkim oluncaya kadar size saldıranlarla savaşın. Allah'ın kulları üzerindeki zulüm ve baskılarından vazgeçerlerse siz de savaştan vazgeçin.

Allah herkesin yapıp ettiklerini görüp bilmektedir, şayet onlar savaştan vazgeçmez de zulme ve baskıya devam ederlerse siz de savaşmaktan vazgeçmeyin ve unutmayın ki Allah mü'minlerin yardımcısıdır.

41 Ey mü'minler! Savaşta elde ettiğiniz ganimetlerin beşte biri Allah'a, Peygamber'e ve onun yakınlarına, yoksullara, yetimlere ve yolda kalmışlara aittir.

Şayet siz, hak ile bâtılın savaşıp da birbirinden ayrıldığı O Gün, Peygamberimize bildirdiğimiz zafer müjdesine inanıyorsanız, bu paylaşıma da uyarsınız. Her şeyin mutlak doğru olanını yalnız Allah bilir.

42 Savaşın olacağı gün vadinin bir ucunda siz, öteki ucunda da müşriklerin ordusu, sanki daha önceden sözleşip kararlaştırılmış gibi karşı karşıya geldiniz. Burada karşılaşmak üzere onlarla sözleşmeye kalksaydınız asla anlaşamazdınız. Ancak Allah, olması mukadder olanı gerçekleştirmek için böyle takdir etti. Böylece İslâm'ı hayat nizamı edinenlerle, buna düşman olanlar bu imtihanla apaçık ortaya çıksınlar ve helak olan bir delil ile helak olsun, hayatta kalan da hakkın açıkça tecellisine şahit olarak yaşasın. Allah her şeyi görüp bilen ve her şeye güç yetirendir.

43-44 Ey Peygamber! Allah bu savaş öncesi rüyanda, düşmanlarınızın sayısını sana az gösterdi. Şayet çok gösterseydi, endişeye kapılıp, moraliniz bozularak anlaşmazlığa düşecektiniz. Allah bu duruma düşmekten sizi korudu. Onlar da savaş öncesi sizi zayıf görüp küçümsüyordu. Allah kalplerdeki endişe, korku, sabır ve cesaret duygularının insana neler yaptıracağını çok iyi bilir.

45 Ey iman edenler! Savaşmak üzere bir düşman topluluğu ile karşılaştığınızda sakın gevşeklik, yılgınlık göstermeyin, sağlam ve sıkı durun, Allah'ın yardımına sığınıp güvenin ki zafere ulaşabilesiniz.

46-47 Ey mü'minler! Allah'a ve Resulüne itaat edin, sakın aranızda çekişip birbirinize düşmeyin, aksi halde gücünüzü yitirir, devletinizi kaybedersiniz.

Allah, yaratılış sebepleri olan hayat nizamı uğrunda sıkıntı ve zorluklarla mücadele eden kimselerle beraberdir. İnsanları Allah'ın davetinden alıkoymak için kibir ve gösterişle yurtlarından çıkan saldırganlar gibi olmayın.

48-49 Savaş sırasında şeytan da müşriklere fısıldıyor, yapmakta olduklarını onlara güzel gösteriyor ve "Bugün sizi kimse yenemez, ben de sizinleyim, korkmayın saldırın." diyordu. Fakat iki ordu savaşa tutuşunca, arkasını dönüp onlardan uzaklaştı ve dedi ki: "Ben sizin yaptıklarınızdan da, sizden de uzağım, çünkü ben sizin görmek, bilmek, anlamak istemediklerinizi görüyor ve biliyorum. Üstelik ben Allah'tan korkarım. O'nun cezalandırması çok çetindir.

Öte yandan münafıklar da şöyle diyorlardı. "Dinleri, bu Müslümanlara savaşmalarını emrederek yanlış bir iş yaptırıyor."

Gerçek şu ki, her zaman, her durumda şartlar ne olursa olsun Allah'a güvenen, O'na teslim olanlar kesinlikle kazançlı çıkarlar. Allah üstün kudret sahibi ve her hükmünde mutlak isabetlidir.

50-51 Meleklerin öldürülmekte olan müşrik ve kâfirlerin sırtlarına vura vura canlarını aldıkları sırada o cehennemliklerin düştükleri durumlarını görebilseydin! Melekler âhirette de onlara: "Haydi ellerinizle hazırlayıp, hak ettiğiniz cehennem ateşine girin bakalım." diyecekler. Allah kullarına zulmedici değildir.

52-54 Firavun ve yandaşları ile onlardan öncekilerin ve sonrakilerin Allah'ın davetine karşı tutumları ne ise bu müşrik ve kâfirlerinki de aynısıdır. Âhirette hepsinin akıbeti de aynı olacaktır. Çünkü onlar Allah'ın davetini reddedip ona savaş açmışlardı. Allah da onları kıskıvrak yakalayıp hak ettikleri azap ile cezalandırdı.

Allah'ın her şeye gücü yeter ve O'nun cezası çok çetindir. Bir toplum, Allah'ın kendisine Peygamber ve kitapla bildirdiği hayat nizamını terk etmedikçe Allah o topluma bahşettiği İslâm nimetini onlardan çekip geri almaz. Çünkü O'nun yasası böyledir. Allah kullarının durumunu en iyi bilen, onlara layık oldukları gibi muamele edendir.

Bunun için de ey Peygamber! Müşrik ve kâfirlerin akıbeti, Firavun ve ondan öncekilerin sonu gibi cehennem olacaktır. Onlar da ilâhî davete karşı çıkmışlardı. Bunun üzerine Biz de Firavun ve adamlarını suda boğduk zira onların hepsi zalimdi.

55-57 Şüphesiz Allah katında canlıların en kötüsü, şerlisi, bayağısı akıllarını doğru kullanmayıp, yaratılış sebepleri olan hayat nizamından yüz çevirmekte direnerek iman etmeyenlerdir.

Bunlarla ne zaman bir antlaşma yapsan, onu her fırsatta bozarlar. Onlarla savaşacak olursan, asla unutamayacakları bir ders verip, darmadağın ederek mağlup et. Belki sonrakiler de bunu düşünüp ibret alırlar.

58-59 Ey Peygamber! Şayet kendisiyle antlaşma yapmış olduğun bir topluluğun ihanet etmesinden kaygı duyman için ortada geçerli sebep varsa, sen de buna karşılık olarak onlarla yaptığın antlaşmayı boz. Unutmayın ki, Allah ihanete teşebbüs eden hainleri sevmez. Onlar Allah'ın azabından kaçıp kurtulabileceklerini sanmasınlar, iyi bilin ki onlar sizi asla âciz düşüremezler.

60 Ey mü'minler! Allah'ın bildiği fakat sizin bilmediğiniz, hem Allah'ın hem de sizin, düşmanlarınıza karşı kullanmak üzere elinizden geldiğince güç kuvvet toplayıp savaş atları hazırlayın. Şüphesiz Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda ne harcarsanız, karşılığı size mükâfat olarak eksiksiz geri dönecektir.

61-62 Şayet düşmanlarınız, barış isterlerse sen de barıştan yana ol ve yalnızca Allah'a güven! Şüphesiz O, her şeyin doğrusunu bilen, her şeyi işitendir.

Düşmanlarınızın niyeti barıştan yana gözükerek sizi aldatıp tuzağa düşürmekse, iyi bilesin ki Allah size yeter. Allah mü'minleri yardımı ile destekleyecektir.

63 Allah mü'minlerin kalplerini birleştirip kaynaştırmış ve aralarında pek güçlü bir sevgi bağı oluşturmuştur. Sen yeryüzünün bütün servetini harcasaydın, onların kalplerini böyle birleştirip kaynaştıramazdın ama Allah onların kalplerini birbirine ısındırıp yakınlaştırdı. Allah'ın gücü her şeye yeter, O'nun her hükmü mutlak isabetlidir.

64-66 Ey Nebî! Allah sana da, sana uyan mü'minlere de dost ve yardımcı olarak yeter. Mü'minleri savaş korkularını yenmeleri, savaşın zorluklarına karşı direnip sebat etmeleri konusunda cesaretlendirip teşvik et. Sizden sabırlı ve dirençli yirmi kişi, müşrik ve kâfirlerden iki yüz kişiyi mağlup etmeye yeter yahut yine sizden yüz kişi müşrik ve kâfirlerden bin kişiyi mağlup eder, çünkü müşrik ve kâfirler Allah yolunda savaşmanın anlamını, önemini, değerini kavrayamaz ve böyle bir amaçtan yoksundurlar.

Allah, içinde bulunduğunuz durumunuz sebebi ile yükünüzü hafifletti. Sizden yüz kişi, onlardan iki yüz kişiyi yenip alt edebilir. Yahut sizden cesur, dirençli bin kişi onlardan iki bin kişiyi alt eder. Şüphesiz Allah mü'minlerle beraberdir.

67 Savaşta kesin ve ezici bir üstünlük sağlamadıkça hiçbir peygambere esir almak yakışmaz, bunu ancak yalnız dünya hayatının menfaatine düşkün olanlar yapar. Oysa Allah sizden âhiret hayatının mükâfatına talip olmanızı ve bunun için gayret etmenizi dilemektedir. Allah her şeyin doğrusunu bilen, üstün ilim, hüküm ve hikmet sahibidir.

68-69 Şayet esirler konusunda Allah'ın hükümleri önceden size bildirilmesine rağmen savaşta aldığınız esirleri fidye karşılığında bırakmış olsaydınız, şiddetli bir azaba uğratılırdınız. Fakat Allah'ın esirler konusundaki hükümleri henüz size bildirilmemişken, fidye konusundaki düştüğünüz hatadan dolayı Allah sizi bağışlar.

Savaşta elde ettiğiniz ganimetlerin helal ve temiz olanlarından Allah'ın size bildirdiği şekilde yararlanın ve Allah'a karşı sorumluluk bilinci ile davranın. Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

70 Ey Peygamber! Elinize düşen esirlere de ki: "Eğer Allah kalplerinizde yaratılış sebebiniz olan nizam ve ahlaka doğru bir yöneliş görürse, iyi bilin ki sizden ganimet olarak alınanlardan ve kaybettiğiniz şeref ve itibarınızdan çok daha iyisini, değerlisini bahşeder ve sizi affeder, Allah mü'minlere karşı çok merhametlidir."

71 Savaş esirleri sırf elinizden kurtulmak için İslâm'ı kabul etmiş görünerek, seni yanıltıp ihanete teşebbüs ederlerse, bilesin ki onlar daha önce de sözlerinden dönerek Allah'a ihanet etmiş, Allah da onlara karşı sana yardım ederek sizi üstün kılıp, onları zelil ve perişan etmişti.

Gerçek şu ki, Allah her şeyin iç yüzünü bilen, her şeye güç yetiren, mutlak iktidar sahibidir.

72 Allah'ın davetine iman edip imanlarının gerektirdiği şekilde yaşamak uğrundaki gayretleri sebebi ile yurtlarından çıkarılıp, hicrete mecbur olan mü'minler ve onlara kucak açıp yer-yurt edinmelerini sağlayanlar birbirlerinin gerçek dostları ve yardımcılarıdır.

Allah'ın davetine iman etmelerine rağmen, hicret etmeyip kalanlara gelince, bunlar müşriklerin arasında yaşamaktan vazgeçip, mü'minlerin yanına göç edinceye kadar onların korunup kollanması konusunda hicret etmiş Müslümanlar üzerine bir sorumluluk yoktur. Fakat müşrik ve kâfirlerin zulmünden kurtulmak için sizden din hususunda yardım isterlerse onlara yardım etmelisiniz. Ancak bu yardım birbirinizle savaşmama ve iç işlerinize karışmama konusunda antlaşmanız olan bir toplumun aleyhine olmamalıdır. Unutmayın ki Allah, yapıp ettiklerinizi gören ve bilendir.

73 Allah'ın davetinden yüz çevirenler de birbirlerinin dostları ve yardımcılarıdır. Allah'ın davetine iman edenler, birbirlerine yardım edip, dostluklarını göstermez iseler, yeryüzünde zorbalık, baskı, zulüm, fesat ve kargaşa çıkar.

74 İmanlarını yaşamak uğrunda cihat etmeleri sebebi ile yurtlarından hicret etmek zorunda kalanlarla, onlara kucak açıp yer yurt sağlayıp rızıklarını paylaşanlar var ya işte onlar gerçek mü'minler, gerçek dostlardır, onları Rableri katında bağışlanma ve cennet nimetleri beklemektedir.

75 İmanları sebebiyle hicret etmek zorunda kalan mü'minlerden sonra, Allah'ın davetine iman edip de zulüm diyarını terk ederek size katılıp düşmanlarınıza karşı sizinle omuz omuz cihat edenler de sizdendir.

Mü'minler birbirlerine akrabalık bağlarından daha yakındırlar ve Allah'ın belirlediği sınırlar içinde birbirleri üzerinde hak sahibidirler.

89- ÂL-İ İMRÂN SÛRESİ

Medenî sûre olup 200 âyettir.

Âl-i İmrân; İmrân'ın ailesi demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-2 Elif. Lâm. Mim. Allah, kendisinden başka gerçek ilah olmayan, her zaman diri, ölümsüz, kâinattaki tüm varlıkların yöneteni ve gözetenidir. Onlar üzerinde kendisinden başka hiç kimsenin nizam kurup, hükümler koyma hakkı ve yetkisi de yoktur. Allah bu gerçeği apaçık bir biçimde okuyup yazmakta, konuşup anlaşmakta olduğunuz harflerden oluşan sözlerle size bildirmektedir.

3-4 Ey Peygamber! Allah, önceki ilahi kitapların içinde az da olsa kalmış olan gerçekleri tasdik eden bu Kur'an'ı, insanları yaratılışlarının sebebine davet etmek için sana bölüm bölüm vahyetmektedir.

Allah Kur'an'dan önce, Musa'ya indirdiği Tevrat'ta, İsa'ya indirdiği İncil'de ve onlardan önceki elçilerine indirdiklerinde de insanları, sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamaya davet etmiş ve onunla da imtihan edeceğini bildirmiştir. Allah'ın bu davetini reddedip yüz çevirenlere şiddetli bir azap vardır.

Şüphesiz Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen, her insana tercih ettiği hayat tarzının tam karşılığını veren üstün kudret sahibidir.

5-6 Gökte ve yerde bulunan ve olup biten hiçbir şey Allah'ın bilgisi dışında değildir ve O'na gizli de kalmaz.

Ana rahminde olanları da dilediği gibi şekillendiren O'dur. Allah her işini mutlak mükemmellikte yapan üstün kudret sahibidir ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur.

7 Ey Peygamber! Allah'ın sana indirmekte olduğu bu vahyin bir kısmı, muhkem yani yaşayış biçiminizin ve inancınızın temel ilkelerini apaçık bildirmektedir. İşte bu âyetlerden asla başkaca anlamlar çıkarılamaz, bunlar ilâhi kelamın anasıdır.

Bir kısım âyetler ise müteşabihtir. Yani asıllarını çağrıştıran, benzeşmeli, bir bakıma çift anlamlı âyetlerdir. (Bunlar meleklerin, ruhun, insanın ölümünden sonra Kıyamet'e kadar geçecek süredeki durumunun, cennet ile cehennemin ve İsa'nın yaratılışı gibi) İnsan kavrayışının üstünde ve dışında olan ve fakat benzetilerek ifade edilen âyetlerdir, bunların gerçek mahiyetlerini yalnızca Allah bilir. Allah bu konularda insana bilmesi gereken kadarını bildirmiştir.

Allah'a, Peygamber'e ve ilahi kitap ile bildirilenlere iman eden temiz akıl ve bilgi sahipleri, "Rabbimiz bize sorumlu olduklarımızı ve neyi ne kadar bilmemiz gerektiğini bildirmiştir, müteşabih olanların aslını da yalnız kendisi bilir. Kur'an; gerçeği bilmek, ona uygun yaşamak isteyenler için her şeyi eksiksiz açıklamıştır." derler.

Davet olundukları, Allah'ın belirlediği sınırlar içinde yaşamak istemeyen, kalbinde maraz (bozukluk) olan sapmaya yatkın kimseler ise mahiyetini yalnız Allah'ın bildiği müteşabih âyetlerle meşgul olup, zihinleri bulandırıp, fitne ve fesat çıkarmaya çalışırlar.

8-9 İman edenler şöyle dua ederler: "Rabbimiz! Bizleri davetin olan hayat nizamına kavuşturup yaşamayı nasip ettikten sonra kalplerimizi bozulmaktan koru, gücümüzü artır, bizlere merhamet, rahmet ve şefkatinle muamele et. Şüphesiz Sen sınırsız lütuf sahibisin. Rabbimiz biz biliyor ve inanıyoruz ki, Sen Hesap Günü bütün insanları diriltip bir araya toplayacak, dünya hayatlarını kime ve neye göre yaşadıklarından hesap soracak, herkese hak ettiği karşılığı vereceksin.

10-11 Allah'ın daveti olan İslamî hayattan yüz çevirenler iyi bilsinler ki, ne mal-mülklerinin ne makam-mevkilerinin ne de evlatlarının âhirette kendilerine hiçbir yararı dokunmaz, onlar ateşin yakıtı olacaktır. Tıpkı Firavun ve hanedanının akıbetleri gibi…

Onlar da müşrik ve kâfir olarak yaşayıp, azabı hak ederek ölmüşlerdi. Allah'ın azabının önüne kimse geçemez, O'nun azabı çok çetindir.

12 Allah'ın daveti olan hayat nizamına düşman olanlara de ki: "Siz mü'minler karşısında mutlaka yenilecek ve âhirette de toplanıp cehennem ateşine atılacaksınız, orası ne kötü bir duraktır."

13 Savaşmak üzere karşı karşıya gelen iki ordunun durumundan sizin için alınması gereken ibretler vardır. O iki ordudan biri Allah'ın daveti olan nizamı yaşamak, diğeri ise o nizamı ortadan kaldırmak uğrunda savaşmak için karşı karşıya gelmişti.

Allah müşriklere savaş sırasında mü'min orduyu kendilerinden iki kat fazla sayıda ve güçlü gösteriyordu. İşte Allah, yolunda cihat edenleri yardımıyla böyle destekler, bundan çıkarılması gereken dersler vardır. Bunu ancak gönülden Allah'a yönelmiş olan basiret sahipleri anlayabilirler.

14-15 Kadınlar, evlatlar, biriktirilmiş altınlar, servetler, soylu atlar, sürülerle hayvanlar, ekinler, bağlar, bahçeler insanlara çekici ve güzel gözükmektedir. Bütün bunlar aslında geçici dünya hayatının nimetleri, zevkleridir. Kalıcı ve güzel olan ise Allah'ın cennette mü'minlere ikramı olan nimetlerdir, asıl mutlu yaşanılacak yer orasıdır.

De ki: "İçlerinden ırmaklar akan cennete layık olanlar, orada köşklerde, tertemiz eşleriyle mutluluklar içinde yaşayıp, Allah'ı razı etmiş olmanın karşılığını görecekler."

Allah kullarının yapıp ettiklerini bilen ve karşılığını eksiksiz verendir.

16-17 Allah, "Ey Rabbimiz! Bizler yalnız Sana iman ettik, bizi ateşin azabından koru." diye dua ederek daveti uğrunda zorluklara göğüs gerip, imkânlarını seferber edenleri, seher vakitlerinde bağışlanmak için gönülden kendisine niyazda bulunanları içinde daimi kalacakları cennet nimetleriyle ödüllendirecektir.

18 Melekler, aklını kullanıp gerçeği görenler ve bizatihi Allah da şahittir ki kendisinden başka gerçek ilah yoktur ve insanlar üzerinde hüküm koyma yetkisi yalnızca O'na aittir.

19 Hiç şüphesiz Allah nezdinde tek ve gerçek din (nizam) hükümlerini, yasalarını ve ahlakını Allah'ın belirlediği İslam dinidir (nizamıdır).

Geçmişte kendilerine peygamber ve kitap gönderilen toplumların çoğu İslam'ı yaşamaya davet edilmelerine rağmen kibirlenmeleri ve aralarındaki kıskançlıkları sebebi ile farklı görüşler ileri sürerek şirk nizamlarını sürdürmeye devam ettiler. Her

kim Allah'ın davetini görmezden gelir, ondan yüz çevirir ve üstünü örterse, iyi bilsin ki çok geçmeden Allah onu hesaba çekecektir.

20 Ey Peygamber! Müşrik ve kâfirler seninle tartışmaya kalkarsa, sen onlara de ki: "Ben gönülden Allah'ın davetine teslim oldum, bana uyanlar da O'na teslim oldular. Siz ey Kitap Ehli ve kendini onlardan ayrı tutanlar! Siz de İslâm nizamına teslim olsanız ya."

Şayet bu daveti kabul ederlerse gerçeği ve doğru yolu bulmuş olurlar, fakat kabul etmeyip yüz çevirirlerse, sen üzerine düşen çağrıyı yapmış olursun.

Allah kullarının neyi kabul edip, neyi kabul etmediklerini çok iyi bilir.

21-22 Allah'ın peygamberleri ve kitapları ile davet ettiği hayat nizamını kabul etmeyenlere, peygamberleri ve onlarla birlikte adaleti emredenleri alçakça öldürenlere ve böylelerinin takipçilerine acıklı bir azabı haber ver. İşte bunlar dünya hayatlarını boşa geçirmiş, âhirette de azabı hak etmişlerdir. Allah'ın azabından bunları hiç kimse kurtaramaz.

23-25 Kur'an âyetleri ile yaşamaya çağırılan Yahudilerden bir kısmı da, "Zaten ateş bize birkaç günden fazla dokunmayacak." diyerek davetten yüz çevirdiler. Uydurdukları yalanlar ile Allah'ın gönderdiği dinin üstünü örtmeye çalışıyorlar.

Geleceği kesin olan o Kıyamet ve Hesap Günü, uydurdukları yalanlarının ortaya çıkıp da hak ettikleri azapla karşılaştıklarında ne hale geleceklerini hiç düşünmediler.

26-27 De ki: "Ey mülkün gerçek ve tek sahibi Allah'ım! Sen mülkünün hükümranlığını imtihan için, kime ne zaman vereceğini bilirsin. Dilediğine verdiğini, dilediğinden de çekip geri alırsın. Layık olanı yüceltir, layık olmayanı da zelil edersin. Sen her şeyi olması gereken mükemmellikte yaparsın, iyilik senin elindedir. Senin her şeye gücün yeter.

Allah'ım! Gündüzü kısaltarak geceye katan, geceyi kısaltarak gündüze katan da Sensin! Sen ölüden diriyi, diriden de ölüyü çıkarırsın ve dilediğine hesapsız rızık verirsin."

28-29 Mü'minler, mü'minleri bırakıp da müşrik ve kâfirleri dost ve müttefik edinmesinler. Kim onları dost edinirse Allah ile bağlarını koparmış, O'ndan uzaklaşmış ve yardımından mahrum kalmış olur. Ancak çok zorda kalır da onların zulmünden kurtulmak mecburiyeti ile karşı karşıya kalınırsa bu durum değişinceye kadar sessiz ve tarafsız kalınabilir. Böylesi bir mecburiyette bile Allah kendisine

karşı duyarlı, dikkatli davranılmasını ve aşırı gidilmemesini ister. Çünkü sonunda huzuruna varılıp hesap verilecek olan Allah'tır.

De ki: "Düşündüklerinizi saklasanız da açığa vursanız da Allah aslını bilir. Gökte ve yerde olup biten her şey Allah'ın bilgisi dahilindedir. Allah âlimdir ve her şeye kâdirdir."

30 Her insan, dünya hayatını kime ve neye göre yaşadığının hesabını karşısında bulacağı O Gün, amel defterlerindeki kötülükleri ile yüzleşmek istemez, onunla arasında uzun bir mesafe olsun ister. Allah sizin bu duruma düşmenizi istemediği için, dünya hayatınızda uyarmaktadır, çünkü Allah kullarına karşı merhametli ve şefkatlidir.

31-32 Ey Peygamber! Allah'a iman edip, O'nu çok sevdiklerini söyleyenlere de ki: "Allah'ı gerçekten seviyorsanız, Allah adına yaptığım davetten dolayı bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah, resullerine uyanlara karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır. O halde Allah'ın daveti olan İslam ahlakına teslim olup bana uyun. Şayet yüz çevirirseniz, iyi bilin ki Allah gerçeğin üstünü örtenleri sevmez."

33-34 Allah insanlar içinde Âdem'i, Nûh'u, İbrahim'i, İmran ailesini ve bunların soyundan gelen peygamberleri de insanlara önderler, rehberler kıldı. Bunların hepsi insanları yaratılış sebeplerine uygun yaşamaya davet etti. Böylece Allah onların makamlarını yükseltti.

Allah kimin neye layık olduğunu bilen ve her şeyi işitendir.

35-41 Vaktiyle İmran'ın karısı Allah'a şöyle dua etmişti: "Rabbim! Karnımdaki çocuğu yalnız Seni Rab ve ilah edinerek yaratılışının sebebine uygun yaşamak ve onu yaşatmak uğruna gayret eden bir kul olması dileğiyle, Sana hizmete adıyorum. Benden bunu kabul eyle, şüphesiz Sen duaları işiten, niyetleri bilensin."

İmran'ın karısı doğan çocuğunun kız olduğunu görünce, "Rabbim kız çocuğu doğurdum, hâlbuki erkek olmasını istiyordum. Erkek çocuk, kız çocuk gibi değildir. Adını da Meryem koydum, onu ve soyunu şeytanın şerrinden korunmak üzere Sana emanet ediyorum." dedi.

Tabii ki Allah, İmran'ın karısının erkek evlat beklerken kız doğurduğunu biliyordu. Rabbi, İmran'ın karısının duasını kabul ederek, onu bir çiçek gibi yetiştirmek üzere Zekeriyya Peygamber'in himayesine yönlendirdi.

Zekeriyya ne zaman mabette Meryem'in bulunduğu bölüme girse, Meryem'in yanında yiyecekler olduğunu görüyordu: "Ey Meryem, bu yiyecekler sana nereden geliyor" deyince, Meryem de "Bunları bana Rabbim lütfediyor. O, dilediğine hesapsız rızık bahşeder" diyordu. Bunları duyan Zekeriyya o sırada şöyle dua etti. "Rabbim bana da katından lütfunla güzel bir nesil bahşet! Şüphesiz Sen duaları işitir ve karşılık verirsin." Sonra da mihrapta namaza durunca melekler ona şöyle seslendiler: "Ey Zekeriyya! Allah sana adı Yahya olacak bir erkek çocuk lütfedeceğini ve onun da çok iffetli ve faziletli salih bir peygamber olacağı müjdesini veriyor."

Bunun üzerine Zekeriyya büyük bir şaşkınlıkla şöyle dedi: "Rabbim! Ben yaşlanmış biriyken ve üstelik karım da kısır olduğu halde benim nasıl bir oğlum olabilir." Ona müjdeyi veren melekler de Zekeriyya'ya "Elbette olur! Allah dilediğini yapar." dediler. Sonra da Zekeriyya, "Rabbim bana bu olacakların bir delilini göster." diye dua etti. Allah da ona: "Senin insanlarla üç gün boyunca işaretleşme dışında konuşamaman bunun alametidir. Sen üç gün boyunca, Rabbinin yüceliğini düşünüp bahşettiği bu nimete durmadan şükret." diye vahyetti.

42-43 Melekler Meryem'e de "Ey Meryem! Allah seni seçti, günahlardan uzak tutup tertemiz kıldı ve tüm kadınlardan üstün bir makama yükseltti. Ey Meryem! Sen de Rabbine yürekten bağlan, layıkıyla kulluk edip secde ve rükû edenlerle birlikte secde ve rükû et" diyerek Allah'ın emirlerini ilettiler.

44 Ey Peygamber! Bunlar senin önceden bilmediğin fakat Bizim sana vahiy yoluyla bildirdiğimiz haberlerdendir. Onlar Meryem'in sorumluluğunu kimin alıp da bakımını üstlenecek diye mabette tartışıp kura çekmeyi kararlaştırdıklarında sen yanlarında değildin.

45-51 Melekler Meryem'e: "Ey Meryem! Allah sana adı Meryemoğlu İsa Mesih diye anılacak bir erkek evlat müjdesi vermemizi emrediyor. O, dünyada da âhirette de seçkin, şerefli, onurlu, saygın ve Allah'a yakın biri olacak. Beşikte de yetişkin biri gibi insanlarla konuşacak, sonra da onları yaratılış sebepleri olan hayatı yaşamaya davet edecek" dediler.

Bunun üzerine Meryem telaşla "Rabbim benim elime bir erkek eli bile değmemişken nasıl bir çocuğum olabilir?" deyince melekler de "Allah dileyince pekâlâ olur, elbette ki Allah dilediğini yapar. O, bir şeyin olmasını dileyip de karar verdiğinde, ona yalnızca "ol" der ve o da hemen oluş sürecine girer" dediler. Ardından da sözlerine şöyle devam ettiler: "Allah İsa'yı, İsrailoğullarına peygamber olarak

görevlendirecek, o da insanları Tevrat'tan geride kalan gerçekler ve İncil ile Allah adına hakikati yaşamaya çağıracak."

İsa insanlara şöyle seslenecek: "Ben, Rabbimden size gönderilmiş bir peygamber olduğumu gösteren mucizelerle geldim. Gözlerinizin önünde çamurdan bir kuş heykelciği yaparım ve ona üflediğim zaman Allah'ın izniyle canlanıp kuş oluverir, ayrıca körleri ve cüzzamlıları Allah'ın izniyle iyileştiririm. Yine Allah'ın izni ve iradesiyle ölüleri diriltirim, evlerinizde ne yiyip içtiğinizi bilir, sakladıklarınızın yerlerini O'nun bildirmesi ile size haber veririm.

Bütün bunlar, benim peygamberliğime ve Allah'ın âyetlerine inanmak isteyenler için apaçık delillerdir.

Ayrıca ben, benden önce gönderilmiş olan Tevrat'tan geriye kalan doğruları tasdik etmek ve Allah'ın davetine yönelirseniz, daha önce size haram edilmiş şeylerden bir kısmının helal kılınacağını bildirmek için geldim.

Siz de bana uyup, Rabbinizin daveti olan hayat nizamı ile yaşayıp da, O'na karşı sorumluluklarınızı yerine getirin. Şüphesiz Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. O halde yalnız O'nu ilah edinin, işte doğru yol budur.

52-53 İsa, onların Allah'ın davetini kabul etmemekte ısrarla direndiklerini görünce "İçinizden kim bu davetin yaşanır hale gelmesi için bana yardımcı olacak?" dedi. Bunun üzerine temiz akıl sahibi, içi dışı da temiz olan havariler, "Bizler senin yardımcıların ve Allah'a teslim olan Müslümanlarız. Buna sen de şahit ol" dediler. Sonra da "Ey Rabbimiz! Peygamberine ve onunla birlikte gönderdiğin kitabın içindekilere iman edip tabi olduk." dediler.

54 İsa'nın peygamberliğine ve Allah adına yaptığı davete karşı çıkanlar, onu ve davetini ortadan kaldırmak için tuzaklar kurdular. Allah da onların tuzaklarını boşa çıkarıp başlarına geçirdi. Allah tuzakları boşa çıkarıp hayra dönüştürür.

55 Allah İsa'ya şöyle vahyetti: "Ey İsa! Seni öldürmeye çalışanlar değil, Ben öldürüp, yüksek bir mevkiye yükselteceğim ve böylece seni onların içinden çekip alacağım. Sana uyanları Kıyamet'e kadar müşrik ve kâfirlerden üstün kılacağım. Sonunda hepiniz Bana döndürülecek ve hak ettiğiniz karşılığı göreceksiniz. Aranızda hüküm verecek olan yalnız Allah'tır.

56 Şüphesiz Allah gerçeği inatla reddedip karşı koyanları hem bu dünyada hem de âhirette şiddetli bir azaba çarptıracaktır. Bunları Allah'ın azabından kurtaracak kimse de yoktur.

57-58 Allah, davetine iman edip sorumluluklarını bilinçle yerine getirenleri mükâfatlara nail edecektir. Ey Peygamber! Sana da bilinmesi gerekenleri bildiriyoruz ki, sen de insanları bu gerçeklerle yaşamaya davet edebilesin.

59-63 Allah nezdinde İsa'nın yaratılışı, Âdem'in yaratılışı gibidir. Allah Âdem'i topraktan yaratmayı murad edip karar verince, oluşumunun yasalarını yapıp "ol" dedi ve o da hemen oluş sürecine girerek oluverdi. İsa ile ilgili gerçek işte böyledir.

Rabbinin bildirmekte olduğu gerçeklerden sakın şüphe edenlerden olma! Sana İsa hakkında gelen bu bilgilere rağmen tartışmaya girenlere de ki: "Gelin çocuklarımız ve çocuklarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı bizim gibi inananlarla, sizin gibi inananları çağıralım sonra da hep birlikte canı gönülden Allah'ın laneti yalancıların üzerine olsun diye beddua edelim."

İşte İsa ile ilgili hakikati kabul etmeyenlere denilecek budur. Allah'tan başka ilah yoktur. Allah her hükmü mutlak mükemmel olan, üstün kudret ve hikmet sahibidir. Şayet müşrikler karşılıklı yeminleşmeden kaçınır, gerçeği kabul etmemekte direnirlerse, iyi bilsinler ki Allah bâtılda ısrar ederek fesat çıkaranları çok iyi bilmektedir.

64-65 Ey Peygamber! De ki: "Ey kitap ehli olan Yahudi ve Hıristiyanlar! Gelin aramızda bütün peygamberlerin davet ettiği ortak ilkede buluşalım, birbirimizi değil yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinelim, O'ndan başkasına kulluk etmeyelim."

Şayet bunu kabul etmeyip yüz çevirirlerse, o zaman da de ki: "Şahit olun ki biz Allah'a yürekten teslim olmuş Müslümanlarız."

66-68 Ey Kitap Ehli! Neden aranızda İbrahim'in Yahudi ya da Hıristiyan olduğunu tartışıp duruyorsunuz? Hâlbuki Tevrat da İncil de İbrahim'den çok sonra indirilmişti. Sizin uydurduğunuz Yahudilik ve Hıristiyanlık İbrahim'in zamanında ortaya çıkmış bilinen bir şey bile değildi. Bunları düşünmeden İbrahim'e nasıl iftira atarsınız?

İbrahim ne Yahudi ne de Hıristiyan idi. O, Allah'tan başkasını Rab ve ilah edinmeyen, O'nun daveti İslam nizamına yürekten teslim olmuş bir Müslümandı ve asla müşriklerden değildi.

Allah bu gerçeği size bildiriyor fakat sizler bunu anlamak istemiyorsunuz. İbrahim'e en yakın olanlar, yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinip, Kur'an'ın davetine iman ederek Peygambere uyanlardır.

69 Kitap ehlinden bazı insanlar, Müslümanları imanlarından ve İslam nizamı ile ahlakından saptırmak isterler. Aslında onlar bu yaptıkları ile asıl kendilerini aldatmakta, kendilerine zarar vermekteler fakat bunun farkında değiller.

70-71 Ey Kitap Ehli! Hak olduğunu bildiğiniz halde Allah'ın mesajlarını niçin inkâr edersiniz? Ve niçin hak ile bâtılı birbirine karıştırıp bile bile gerçeğin üstünü örtüp gizliyorsunuz?

72-74 Kitap Ehlinden bir kısmı kendi aralarında konuşurken şöyle diyorlardı: "Müslümanlarla sabah bir araya geldiğinizde Kur'an ile indirilene biz de inanıyoruz deyin, akşam bir araya geldiğinizde de inandık dediklerinizi doğru bulmayıp reddettiğinizi söyleyin. Böylece kafalarını karıştırıp, âyetlerin doğruluğundan şüpheye düşürün, kim bilir belki Kur'an'a ve Peygamber'e inanmaktan vazgeçerler. Sizler de sakın kendi inancınızdan olmayanları dost edinmeyin ve onlara güvenmeyin."

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Tek doğru yol, Allah'ın davet edip, Kur'an'la rehberlik ettiği yoldur. Geçmişte sizden birilerine verilmiş olan peygamberlik ve Kitabın bir benzerinin sizden olmayan birine verilmiş olmasından niçin rahatsız oluyorsunuz? Yoksa Rabbinizin huzurunda aleyhinize olacağından mı korkuyorsunuz?" De ki: "Peygamberlik ve kitabın kime verilmesi gerektiğini, rahmetine kimin layık olduğunu en iyi bilen Allah'tır."

75-76 Kitap ehlinden öyleleri de vardır ki, kendilerine bir hazine emanet etsen, onu sana eksiksiz olarak iade ederler, ama aralarında öyleleri de vardır ki ona da küçük bir altın emanet etsen, gelip gidip başına dikilip, kontrol etmedikçe onu sana geri vermezler. Bunun sebebi de, onların bizim gibi inanmayanlara karşı Allah katında bir sorumluluğumuz yoktur diye inanıp, "Allah da bunun böyle olmasını istiyor" diyerek Allah'a iftira atmalarıdır.

Gerçek şu ki, kim emanete ihanet etmez ve verdiği sözünde durur da Allah'a karşı sorumluluklarının bilinci ile yaşarsa Allah böyle davrananları sever.

77 Allah'a karşı verdikleri sözü ve yeminlerini geçici dünya menfaatleri uğruna değişenlerin, âhiret hayatının nimetlerinden hiçbir payları yoktur. Kıyamet Günü Allah onlarla konuşmayacak, yüzlerine de bakmayıp onları temize çıkarmayacak. Onlar için acıklı bir azap vardır.

78 Kitap Ehlinden öyleleri de vardır ki, onlar da Allah'ın gönderdiği kitaba ait olmadığı halde, söylediklerini ondan sanasınız diye dillerini kitaba göre eğip bükerek gerçeği çarptırırlar. Allah'tan olmayanı Allah'a isnat edip yalan ve iftirayla bile bile gerçeği değiştirirler.

79-80 Allah'ın kendisine peygamberlik verdiği bir kimsenin, insanlara "Allah'ın daveti olan İslamî hayat tarzını bırakın da, beni Allah'la birlikte Rab ve ilah edinin, bana uyup da kulluk edin" demesi düşünülemez.

Peygamberler insanlara "Yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinin, O'nun gönderdiği kitabı okuyun, okutun ve davet olunduğunuz hayat nizamına uyun. Böylece gerçek mü'min ve âlimlerden olun" diyerek tebliğ ederler.

Peygamberler size kendilerini ve melekleri ilah edinmenizi emretmez, hiç kimseyi hakikati inkâra davet etmezler.

81-82 Allah, peygamberlerden "Benden size Kitap ve Hikmet geldikten sonra elinizdeki kitapta olan hakikatleri tasdik edip, doğrulayan bir peygamber geldiğinde, kesinlikle ona inanacak, tabi olacak ve yardım edeceksiniz." sözünü almıştı. Bunun üzerine Allah, "O halde buna şahit olun. Ben de sizin bu sözünüzün şahidi olacağım." buyurmuştu. Allah'a verdiği sözden dönenler müşrik, kâfir ve fasıklardır.

83 Göklerde ve yerde ne varsa hepsini kendisine teslim olmaları için yaratan, nizamlarını kuran tek ve gerçek ilah Allah'tır. Sonunda her insan O'nun huzuruna getirilip Allah'ın daveti olan dine uyup uymadığından hesaba çekilecektir. Kendisine bu gerçek bildirildikten sonra insan kalkıp da başka bir nizam (din) arar mı?

84 Ey mü'minler, deyin ki: "Biz Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve onların neslinden gelen peygamberlerle Musa'ya, İsa'ya ve bütün peygamberlere Rableri tarafından bahşedilen kitaplara iman eder, onlar arasında hiçbir ayırım yapmayız. Çünkü biz Allah'a teslim olan Müslümanlarız."

85 Her kim Allah'ın daveti olan İslam'dan başka bir din edinirse, iyi bilsin ki bunun Allah katında hiçbir değeri olmayacak, kabul de görmeyecektir. Böyleleri âhirette de hüsrana uğrayacak ve kaybedenlerden olacaktır.

86-89 Allah, peygamberleri ve kitablarıyla davet ettiği hayat nizamının gerçeğin ta kendisi olduğunu bildikleri halde bundan yüz çeviren toplumlara hidayet nasip etmez. Bunların cezası Allah'ın, meleklerin ve bütün mü'minlerin lanetine uğramaktır. Âhirette de içinde devamlı kalacakları cehenneme atılacaklar ve kendilerine asla yardım edilmeyecektir. Ancak şirkinden ve küfründen dünyada tevbe edip iman ederek sorumluluklarını yerine getirenlere karşı Allah çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

90 İman ettikten sonra tekrar şirk ve küfre dönüp de inkârlarını artırarak devam ettirenlerin Allah tevbelerini kabul etmez. İşte bunlar sapıkların ta kendileridir.

91 Allah'ın davetini inkâra kendilerini şartlandırmış olarak yaşayıp da ölenler, yeryüzünün bütün hazineleri onların olsa da cehennem azabından kurtulmak için sahip olduklarını fidye olarak vermeye kalksalar, kabul edilmeyecek ve hak ettikleri cezadan kurtulamayacaklar, onlara yardım edecek kimse de olmayacak.

92 Ey mü'minler! Sizler de sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda O'nu razı edecek harcamalar ve fedakârlıklar yapmadıkça, gerçek iyilik yapmış olmaz, erdemli ve faziletli kimseler mertebesine yükselemezsiniz. Allah yolunda ne harcarsanız Allah onu bilir ve karşılığını kat kat fazlasıyla verir.

93-95 İsrailoğullarına Tevrat indirilmeden önce Yakub'un bildirdikleri dışındaki bütün yiyecekler helaldi. Tevrat ile haramların sayısının artırılması, İsrailoğullarının Allah'a verdikleri sözlerinden durmadan dönmeleri sebebiyledir. Bunun böyle olduğu Tevrat'ta apaçık bildirilmektedir.

De ki: Ey Kitap Ehli, Allah'ın haram kıldığı yiyeceklerle ilgili, uydurduğunuz asılsız iddialarınızda samimi iseniz, Tevrat'ı getirip okuyun da görelim. Gerçekler ortaya çıktıktan sonra da kabul etmeyip, Allah hakkında yalanlar uyduranlar zalimler, müşrikler ve kâfirlerdir.

De ki: "Allah gerçeği bildirmektedir. Artık siz de şirk ve küfürden uzaklaşarak İbrahim'in çağırdığı tertemiz din olan İslam'a yönelin."

96-97 İnsanlara sınırlarını Allah'ın belirlediği bir nizam ve ahlak ile yaşamak olduğunu öğretmek için kurulan ilk mabed, Mekke'deki Kâbe'dir. Orası İbrahim'in insanları şirke, küfre ve zulme karşı ayaklanmaya çağırdığı makamıdır. Kim buna iman eder, gereklerini yerine getirerek yaşarsa, Allah'ın rızasına nail olup cehennem azabından da güvende olur.

Gücü yetenler orayı ziyaret etsinler ve yaratılış sebeplerine uygun yaşayıp yaşamadıklarını gözden geçirerek, haccetsinler. Bu görev Allah'ın insanlar üzerindeki hakkıdır, buna sırt dönenler bilsinler ki Allah'ın hiç kimseye ihtiyacı yoktur.

98-99 De ki: "Ey kitap ehli! Allah yaptıklarınızın şahidiyken ve Peygamber'in Kur'an ile yaptığı davetin de hak olduğunu bildiğiniz halde onu reddediyor, bozuk ve çarpık göstermeye çalışarak mü'minleri bu yoldan döndürmeye uğraşıyorsunuz? Allah yaptıklarınızdan gafil değildir.

100-101 Ey mü'minler! Şayet Kitap Ehlinden herhangi bir fırkaya uyacak olursanız, sizi imanınızdan çevirip şirke ve küfre sokarlar.

Allah'ın âyetleri size okunup dururken, üstelik O'nun elçisi de aranızda iken nasıl olur da müşrik ve kâfirlere imrenirsiniz?

Allah kendisine yürekten yönelenleri doğru yoluna yöneltir.

102-103 Ey iman edenler! Allah'a karşı sorumluluklarınızı yerine getirmek için O'nun size uzattığı Kur'an ipine sımsıkı sarılarak yaşayın, Allah'a itaatsizlikten sakının. Birbirinizden ayrılmayın ve size bahşedilen hayat nizamının değerini bilin ve sakın Allah'a yürekten teslip olup da müslüman olmadan ölümün sizi alt etmesine izin vermeyin. Sizler birbirinize düşmanken Allah kalplerinizi birleştirdi, birbirinize ısındırdı da kardeş oldunuz, vaktiyle siz bir ateş çukurunun kenarındayken, Allah oraya düşmekten sizi kurtardı. Rabbiniz size bunları açıklıyor ki kavuştuğunuz İslam nimetinin kıymetini bilesiniz.

104 Ey mü'minler! Sizler insanlara iyiliği emreden, şirk ve küfürden men eden bir ümmet olun. İşte böyleleri daimi saadete kavuşacaklardır.

105 Sakın, siz de kendilerine Allah'ın kitabı ile daveti ulaştıktan sonra, bölünüp parçalanıp birbirlerine düşenler gibi olmayın, böyle yapanlar için büyük bir azap vardır.

106-108 Bazı yüzlerin sevinçten ağarıp parlayacağı, bazı yüzlerin de kararacağı o Kıyamet ve Hesap Günü, yüzü kararanlara şöyle denilecek: "Allah'ın davetine iman ettikten sonra bundan vazgeçip kâfir olup da Allah'la birlikte başka ilahlar edinmenizin karşılığı olarak şimdi tadın bakalım cehennem azabını.

İslam nizamı ile ahlakını yaşamak ve yaşatmak uğrunda gayret gösterenlerin ise sevinçten yüzleri ağarıp parlayacak, daima kalmak üzere cennete girecek, cennet nimetleriyle ödüllendirilecekler.

Allah âyetleri ile gerçekleri bildirmektedir. O, yarattıklarına layık olduklarının tam karşılığını verir ve asla haksızlık etmez.

109 Göklerde ve yerde olanların hepsinin gerçek sahibi Allah'tır. Sonunda her insan O'na döndürülecek, dünya hayatını kime ve neye göre yaşadığının hesabını verip karşılığını görecektir.

110-115 Ey iman edenler! Siz, insanlığın hayrı için çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz. Onlara iyiliği emredip kötülükten men eder, Allah'a yürekten iman eder, güvenirsiniz. Şayet Kitap Ehli de sizin gibi inanıp böyle yaşamayı seçseydi, elbette kendileri için daha doğru ve hayırlı olurdu. İçlerinde pek az da olsa doğruyu seçip yönelenler var, fakat çoğu şirki ve küfrü hayat nizamı olarak seçtiler.

Onlar size sataşıp, geçici eziyetlerden başka zarar veremezler. Sizinle savaşmaya kalksalar, bir süre sonra arkalarını dönüp kaçarlar, onlar nerede, hangi durumda, konumda ve makamda olurlarsa olsunlar, zillet içinde yaşamaya mahkûmdurlar.

Allah'ın gazabını hak edenlere aşağılık damgası vurulmuştur, çünkü onlar kendilerini doğruya davet eden peygamberlerden bir kısmını da öldürdüler, haddi aşıp Allah'a isyan ettiler.

Ancak Kitap Ehlinden olanların hepsi böyle değildir. İçlerinde az da olsa özü sözüne uyan, Allah'ın âyetleri kendilerine okunduğunda secdeye kapanarak gece gündüz dua edip geçmişlerinden tevbe ederek, âhirete inanıp hayırda yarışanlar da vardır. İşte bunlar erdemli, faziletli ve salih mü'minlerdir. Onların bu uğurda yaptıklarını Allah karşılıksız bırakmayıp ödüllendirecektir. Allah kendisine karşı sorumluluklarını samimiyetle yerine getirenleri en iyi bilendir.

116-117 Hakikati inkârda inatla direnenlere gelince, onların ne mallarının, makamlarının ne de evlatlarının Hesap Günü Allah'ın huzurunda kendilerine hiçbir yararı olmayacaktır. Bunların dünya hayatlarında iyilik ve hayır adına yaptıkları da boşa gidecek, tıpkı kendilerine zulmeden bir topluluğun ekinlerine isabet eden kavurucu bir rüzgârın güzelim ekinleri yok etmesi gibi yok olup gidecektir. Allah onlara zulmetmedi, onlar Allah'a nankörlük ederek kendi kendilerine zulmettiler.

118-119 Ey iman edenler! İslâm'ı hayat nizamı olarak kabul etmeyenler sizden değildir. Sizden olmayan kimseleri dost ve sırdaş edinmeyin. Onlar sizi dininizden uzaklaştırıp, her fırsatta size zarar vermek isterler. Bunların düşmanlıkları dillerinden dökülüyor, kalplerinde gizledikleri kinleri ise daha büyüktür. Bunları size apaçık bildirmekteyiz ki aklınızı kullanıp da onlara karşı dikkatli olasınız.

Sizler Allah'ın gönderdiği kitapların ve peygamberlerin hepsine inanır, iman eder, aralarında ayırım yapmazsınız. Sizden olmayanların bir kısmı sizinle karşılaştıklarında "Biz de inandık" derler fakat kendi aralarında buluştuklarında size olan kinlerinden dolayı dişlerini parmaklarına geçirirler. Siz onlara yakınlaşmak isteseniz de, onlar istemezler. Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Öfkenizden geberin." Şüphesiz Allah kalplerde gizlenenleri en iyi bilendir.

120 Size bir iyilik dokunur, bir nimete mazhar olursanız size düşman olanlar bundan rahatsızlık duyup üzülürler. Başınıza bir musibet, bir sıkıntı gelirse buna da sevinirler.

Ey mü'minler! Sizler karşılaştığınız sıkıntı ve zorluklara karşı inancınızdan taviz vermeden direnir, Rabbinize güvenir ve sığınırsanız, düşmanlarınızın tuzakları size hiçbir zarar veremez.

Allah üstün ilim ve kudret sahibidir, kudretiyle onları da çepeçevre kuşatmıştır.

121-124 Ey Peygamber! Hani sen savaş için mü'minleri mevzilerine yerleştirmek üzere sabah erkenden evinden çıkmıştın, işte o sırada içinizden iki grup da paniğe kapılıp çözülmüş ve neredeyse geri döneceklerdi. Hâlbuki Allah onların yardımcısı idi ve O her şeyi işitip, görüp, bilmekteydi. Mü'minler her zaman ve her durumda, yalnız Allah'a güvenip dayanmalıdır. Nitekim siz düşmanlarınızdan sayıca çok daha az ve silah bakımından güçsüz durumdayken de, Allah size Bedir Savaşı'nda biner biner üç bin melekle yardım edip zafer kazandırmıştı. O gün sen de mü'minlere "Rabbinizin üç bin melekle yardım etmesi size yetmez mi?" diyordun.

125-127 Siz düşman karşısında sabır ve sebatla direnir, savaşla ilgili size verilen emirlere tavizsiz uyar, sorumluluklarınızı yerine getirir ve cesur davranırsanız, düşman size hiç beklemediğiniz bir anda saldırsa bile, bu defa da Allah size beş bin melekle yardım ulaştırır. Allah'ın bu yardım vaadi bir müjde ve kalplerinizin tatmini içindir. Yardım da, zafer de o üstün kudret ve hüküm sahibi Allah'tandır. O her şeyi yerli yerinde, hikmetle yapandır.

Allah'ın bu yardımı müşrik ve kâfirlerin bir kısmının kökünü kazımak, bir kısmını da alçaltıp zillete düşürmek ve mü'minlere karşı zafer kazanma ümitlerini yok edip hayal kırıklığı içinde çekip gitmeleri içindir.

128 Ey Peygamber! O müşrik ve kâfirlerin başlarına gelenlerden sonra, tevbe edenlerin tevbelerini kabul edip etmemek ve akıbetleri ile ilgili hüküm vermek yetkisi yalnızca Allah'a aittir.

Senin bu konuda hüküm bildirme yetkin yoktur, onlar zalimlerin ta kendileridir.

129 Göklerde ve yerde ne varsa hepsinin tek ve gerçek sahibi Allah'tır. O, bağışlanmaya layık bulduğunu bağışlar, bağışlanmaya layık görmediğine de hak ettiği cezayı verir.

Allah mü'min kullarına karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

130-132 Ey iman edenler! Emek harcamadan daha fazla kazanmak ve güçlenmek maksadıyla kat kat artırılmış olan ribâya yönelip tefecilik yapmayın. Allah'ın emir ve yasaklarını çiğnemekten sakının, Allah'a ve Resûlüne itaat edin ki kurtuluşa, mutluluğa erişebilesiniz ve böylece müşrik ve kâfirler için hazırlanmış olan cehennemden de korunmuş olursunuz.

133-136 Rabbinizin mü'minler için hazırladığı, genişliği gökler ve yer kadar olan cennetine girebilmek için birbirinizle yarışın. İşte o mü'minler bollukta da, darlıkta da Allah yolunda ellerinde olanlardan harcarlar, öfkelerini yener, insanların

hatalarını bağışlayıp affederler. Allah böyle davrananları sever. Onlar bir kötülük yaparak günah işleyip de kendilerine ve başkalarına zarar verdiklerinde hemen tevbe ederek Allah'ın razı olacağı işler yapmaya yönelirler. Böyleleri bilerek, isteyerek günah işlemekte ısrar etmezler. Allah günahından tevbe edip doğru olana yönelenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

Allah, davetine iman edip sorumluklarını yerine getirenleri, daimi kalmak üzere içlerinden ırmaklar akan cennetlerle ödüllendirecektir.

137-138 Sizden önce de dünyadan nice ümmetler gelip geçtiler. Yeryüzünde gezip dolaşın ve yaratılış sebebinden kopuk yaşayıp da Allah'a isyan edenlerin sonlarının nasıl olduğunu görüp düşünün.

Bu Kur'an, gerçekleri insanlara gösteren ve onları Allah'ın yaratmasındaki amacına uygun bir hayatı yaşamaya davet eden ilahi bir rehberdir. Bunun önemini ve değerini, ancak Allah'ı layıkıyla kavrayanlar anlar.

139 Ey mü'minler! Başarısızlıklar karşısında sakın üzülüp ümitsizliğe kapılmayın, gevşemeyin, cesaretinizi yitirmeyin. Allah'a yürekten iman edip güveniyorsanız, en üstün olan ve her zaman kazanacak olan sizsiniz.

140-141 Ey mü'minler! Yaratılış sebebiniz olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda cihat ederken, siz bir yara alıp zarara uğradıysanız, unutmayın ki düşmanlarınız da benzer bir yara almıştır. Bedir'de onlar da zayiat verip, mağlup olmuşlardı. Biz zaferi ve yenilgiyi insanlar arasında döndürüp dururuz ki, böylece imanında samimi ve sebatkâr olan mü'minlerle, olmayanları ortaya çıkaralım ve sizden Allah yolunda şehit olanlarla gazi olanları, sonradan gelen nesillere örnekler kılalım.

Allah, İslam nizam ve ahlakı uğrunda savaşanları günahlarından arındırır, mü'minlerin elleriyle müşriklerin kökünü kazımak ister. Allah bu uğurda savaş gerektiğinde savaştan kaçanları sevmez.

142-143 Yoksa Allah, içinizden O'nun yolunda gayret gösterip cihat edenleri ve bu yolda zorluklara karşı direnenleri ortaya çıkarmadan cennete gireceğinizi mi sanıyorsunuz? Hani siz Allah yolunda çarpışırken ölüp de şehit olmayı istiyordunuz? İşte size fırsat, haydi samimiyetinizi gösterin de görelim.

144 Muhammed de ölümlü bir elçidir, ondan önce de Allah'ın nice elçileri gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse, sizler topuklarınızın üzerinde gerisin geriye eski şirk ve küfür nizamı olan dininize mi döneceksiniz?

Her kim böyle bir dönüş yaparsa iyi bilsin ki Allah'a zarar veremez. Doğru olanı yaşama gayreti içinde olanları ise Allah cenneti ile ödüllendirecektir.

145 Hiç kimse, ecel için belirlenmiş sebepler ortaya çıkıp da Allah'ın izni olmadıkça ölmez. Kim bu dünyanın nimetlerini arzularsa kendisine çabasının karşılığını veririz. Kim de âhiretin nimetlerini arzularsa ona da ondan verir ve şükredenleri ödüllendiririz.

146-148 Nice peygamberler, mü'minlerle sırt sırta verip kendilerine saldıranlarla savaştılar, bu uğurda karşılaştıkları zorluklara karşı direndiler, gevşeklik göstermeyip boyun eğmediler. Allah bu uğurda cihat ederken güçlüklere göğüs gerenleri sever.

İşte bu mü'minler savaş meydanlarında hep şöyle dua ederlerdi: "Rabbimiz, günahlarımızı, kusurlarımızı, işlerimizdeki aşırı gitmişliklerimizi bağışla, düşman karşısında ayaklarımızı sağlamlaştır, bize yardım et."

Sonunda Allah da onlara, hem dünyada hem de âhirette en güzel nimetlerini bağışladı. Allah imanında böylesine samimiyet ve sebat gösterenleri sever.

149-150 Siz ey iman edenler! Müşriklere boyun eğerseniz, sizi topuklarınızın üzerinde gerisin geriye şirke ve küfre döndürürler. Böylece siz de hüsrana uğrayıp kaybedenlerden olursunuz. Gerçek şu ki sizin dostunuz ve yardımcınız yalnızca Allah'tır. O, yardıma koşanların en hayırlısıdır.

151 Biz, hiçbir delile dayanmadan yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaktan yüz çevirenlerin kalplerine korku salacağız. Onların âhirette kalacağı yer de cehennem olacaktır. Hak ettikleri cehennem ne kötü yerdir.

152-154 Allah mü'minlere verdiği sözü tuttu. Nitekim siz, O'nun yardımıyla müşrik ve kâfirlerle savaşırken, onları kırıp geçiriyordunuz, fakat zaferin size en yakın olduğu bir zamanda Peygamber'in emrini dinlemeden mevzilerinizi terk edip ganimet peşine düştünüz. Bir kısmınız da âhirette vadedilen cennet için çarpışıyordu. Bunun üzerine Allah da size Peygamber'in emrine itaatsizliğin bedeli olarak müşriklerin karşısında mağlubiyeti tattırarak bir ders verdi ama yine de bu günahınızı bağışladı. Çünkü Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Bu yenilginin ardından perişan bir durumda tepelere doğru kaçarken, ne elde edemediğiniz ganimetleri ne de başınıza gelenlerin sebebini düşünerek üzülecek durumda değildiniz. Peygamber ise arkanızdan sizi tekrar savaş meydanına çağırıyordu fakat ona dönüp bakmıyordunuz. Allah size bu yenilgiyi Peygamber'in emrine itaatsizliğin bedeli olarak yaşatıp kedere boğdu.

Allah bütün yaptıklarınızdan ve düşündüklerinizden haberdardır. Bu üzüntü ve kederin ardından Allah kalplerinize bir sükûnet ve güven duygusu lütfetti. Buna rağmen içinizden bir kısmı da can ve mal derdine düşmüş bir vaziyette, cahiliye dönemlerindeki düşüncelere kapılarak şöyle söylenmeye başladılar: "Bu savaş kararı alınmadan önce bize fikrimiz sorulmadı, sorulup danışılsaydı bu can kayıpları olmazdı". Böylece aslında içlerinde sakladıkları iman zayıflıklarını dile getiriyorlardı.

Sen onlara de ki: "Şayet sizler savaşa katılmayıp evlerinizde otursaydınız bile, ölümü takdir edilmiş olanlar, oradan çıkarılıp ölecekleri yere kadar götürülürlerdi."

Allah'ın takdirinin önüne kimse geçemez. Allah bu yaşadıklarınızı, içinizden imanında samimi olanlarla münafık olanları ayırmak, yürekten iman edenlerin kalplerini boş ve yararsız düşüncelerden temizleyip arındırmak için böylece takdir etmiştir. Allah kalplerde gizlenen niyetleri en iyi bilendir.

155 Savaş sırasında emre itaat etmeyip mevzilerini terk ederek ganimet peşine düşenler, bu yaptıklarıyla şeytanın amacına alet olmuş ve böylece kendi kendilerinin ayaklarını kaydırmışlardır. Allah, içlerinden pişman olup tevbe ederek doğruya yönelenlerin günahlarını bağışladı. Allah mü'minlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

156 Ey iman edenler! Siz sakın savaşa katılan kardeşleri için, "Şayet bizi dinleyip de savaşa katılmasalardı ölmezlerdi" diyenler gibi olmayın. Allah söyledikleri bu sözlerini onların kalplerinde bir pişmanlık ve üzüntüye dönüştürecektir.

Yaşatmaya da, ölüme de hükmeden Allah'tır. Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen ve her şeye kâdir olandır.

157-158 Allah yolunda ölür ya da öldürülürseniz, Allah'ın affı, rahmeti ve lütfedeceği cennet nimetleri, savaşta elde edeceğiniz ganimetlerden de dünya hayatının tüm servetinden de daha hayırlıdır. Unutmayın ki ölseniz de öldürülseniz de sonunda yaptıklarınızın karşılığını görmek üzere Rabbinizin huzurunda toplanacaksınız.

159 Ey Peygamber! Sen savaşın kaybedilmesine sebep olanlara karşı, Allah'ın fıtratınıza yerleştirdiği merhamet ve bağışlanma duygularını öne çıkararak yumuşak davrandın, kusurlarını yüzlerine vurmadın. Eğer onlara sert ve kaba davranmaya kalksaydın, onlarla birlikte bazıları da seni terk edip yalnız bırakırlardı. Emirlerine karşı gelmiş olmalarından dolayı onları affet, Allah'ın da onları bağışlaması için dua et, yönetim işlerinde onlarla istişare etmeye devam et. Karar verince de Allah'a güvenip hemen işe başla. Allah kendisine güvenenleri sever.

160 Allah size yardım ederse, hiç kimse sizi yenemez fakat eğer Allah sizi terk ederse o zaman da hiç kimse size yardım edemez. O halde ey mü'minler! Yalnız Allah'a güvenin ve O'na dayanın.

161-163 Ey mü'minler! Ganimetten pay almak için mevzilerinizi savaşın bitmesini beklemeden terk etmek yerine, zaferin tamamen kazanılmasını bekleyip, sonra da Peygamber, Allah'ın emrine uygun olarak ganimetleri aranızda pay edinceye kadar sabretseydiniz, böylece hem savaşta zaferi hem de ganimetleri elde ederdiniz. Bu sizin için daha hayırlı olurdu.

Hiç süphesiz peygamberler hiçbir konuda Allah'ın emri dışına çıkmadıkları gibi ganimetlerin pay edilmesi konusunda da Allah'ın emrini yerine getirirler. Ve onlar da bilirler ki Allah'ın emrinin dışına kim çıkarsa, Hesap Günü O'nun huzuruna yaptıklarıyla birlikte getirilir ve yaptıklarının karşılığı eksiksiz olarak kendilerine verilir.

Her işinde Allah'ın rızasını kazanmak için titizlikle hak, hukuk gözeten kimse ile Allah'ın emrinden yüz çevirip nankörlük ederek Allah'ın gazabına uğrayacak kimse hiç bir olur mu? O'nun gazabına uğrayacak kimsenin varacağı yer cehennem ateşi olacaktır, orası varılacak ne kötü bir yerdir!

Şüphesiz Allah katında, yalnızca O'nun rızasını gözetenlerle dünya hayatının geçici menfaatlerini tercih edenlerin konumu farklı olacaktır.

Allah her insanın neyi, niçin yaptığını gören ve bilendir.

164 Ey iman edenler! Sizler daha önce şirke ve küfre batmış kimseler olarak yaşarken, Allah içinizden bir peygamber çıkararak size ihsanda bulundu. O Peygamber de arınmak isteyenlere âyetleri okuyup, hikmeti öğreterek yaratılış sebeplerine uygun doğru yola rehberlik etti.

165-166 Bedir savaşında mü'minler, Uhud savaşındaki şehitlerinin iki katı kadar müşrik ve kâfir öldürmüşlerdi. O Gün onların yaşadıkları yenilgiyi, bugün de mü'minler yaşayınca "Neden müşriklere yenilip de bu duruma düştük?" diye söylenmeye başladılar. Ey Peygamber! Sen de onlara de ki: "Bu yenilgi içinizden bir kısmının savaşla ilgili verilen emirlere uymayıp, mevzilerini terk ederek ganimet peşine düşmesi sebebi ile başınıza gelmiştir."

Allah İslam nizam ve ahlakını yaşamak ve yaşatmak uğrunda cihat edenlere yardım eder. O, her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen ve her şeye güç yetirendir.

İki ordunun karşı karşıya gelip savaştığı gün başınıza gelenler, Allah'ın yasalarının gereği olarak gerçekleşmiştir ve bununla Allah gerçek mü'minleri ortaya çıkarmıştır.

167-168 Münafıklara, "Gelin İslamî hayatı yaşamak uğrunda savaşa katılın. Yahut şehirde kalıp yaşlı, kadın ve çocukları korumak üzere savaş mevzileri oluşturup savunmada kalın" denildiğinde "Biz savaşmayı bilmeyiz, şayet bilseydik zaten size katılırdık." derler. Onlar aslında kalplerinde olmayanı ağızlarıyla söylemekteler. Çünkü onlar mü'min olmaktan ziyade şirke ve küfre daha yatkın ve yakındırlar. Hâlbuki Allah onların kalplerinde olanı en iyi bilendir. İşte bunlar aynı zamanda savaşa katılıp, şehit olanlar için de "Şayet sözümüzü dinleyip bizim gibi evlerinde otursalardı, bugün ölmemiş olacaklardı" diyenlerdir.

169-171 Yaratılışlarının sebebi olan kurallarını Allah'ın belirlediği hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda cihat ederken şehit olanlar için sakın sıradan insanlara dediğiniz gibi öldürüldüler yahut öldüler demeyin, onlar kısacık dünya hayatının Allah'ın davetine uygun yaşamak için bahşedildiğine yürekten iman etmişler ve bu uğurda şehit olmuşlardı. Onlar Allah'ın nezdinde devamlı diridirler ve Rablerinin nimetleriyle ödüllendirilip şehit olmanın mutluluğunu yaşamakla birlikte, geride kalan mü'minlere de Allah'ın şehitlere lütfettiği nimetlerini müjdelemek için can atarlar.

Allah, yaratılış sebepleri uğrunda cihat edenleri en güzel nimetlerle ödüllendirir.

172-174 Allah'a ve Rasulüne gönülden iman eden mü'minler, savaşta mağlup olmalarına rağmen imanlarından taviz vermediler. İşte imanına böylece sarılıp, samimiyetle yollarına devam edenleri de Allah cennet nimetlerine kavuşturacaktır.

Bu mü'minlere savaştan önce münafıklar, "Düşmanlarınız size karşı büyük bir ordu hazırladı, onlardan korkun" demişlerdi. Söylenenler mü'minleri korkutmak yerine, imanlarını daha da artırmıştı. Bunu diyenlere de "Allah bize yeter, O'ndan güzel vekil mi olur?" diyerek cevap vermişlerdi.

Savaştan Allah'ın rızasını kazanmış gaziler olarak dönen mü'minlerin İslam nizam ve ahlakı uğrunda savaşarak, Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirmekten başka da bir amaçları yoktu. Allah böylesi mü'minlere karşı sınırsız ihsan sahibidir.

175 Ey mü'minler! Müşrik ve kâfirlerin size karşı büyük bir ordu hazırladığını söyleyerek, sizi korkutmaya çalışan, şeytanlaşmış kimselerin söylediklerinden korkmayın Allah'a yürekten iman edenler, O'ndan başka hiç kimseden asla korkmazlar.

176-178 İnkârda yarışanlar seni üzmesin. Onlar böyle yaparak Allah'a zarar veremezler. Allah onları, inkarda yarışmaları ve nankörlüklerinden dolayı âhirette cennet nimetlerinden mahrum edecek. Onlar için çok büyük bir azap vardır.

İman karşılığında küfrü satın alanlar Allah'a hiçbir zarar veremezler. Onlar için elem verici bir azap vardır. İnkâr edenler, kendilerine vermiş olduğumuz zamanı günahlarını daha da çok artırmak için kullandılar ve kendilerine zarar verdiler, cehennemde korkunç bir azap onları beklemektedir.

179 Ey mü'minler! Allah sizleri kendilerini gizlemekte olan münafıklarla bir arada bırakmayacak. Pis olan inkârcılarla, yürekten Rabbine bağlı temiz mü'minleri birbirinden ayıracaktır.

Sizler gaybı da bil(e)mediğiniz için münafıkları kendiliğinizden tespit edemezsiniz, ancak Allah gayb ile ilgili bilmeniz gerekenleri peygamberlerine bildirerek size ulaştırır. O halde sizler de yalnızca Allah'a ve resûllerine iman edip sorumluluklarınızı yerine getirin ki Allah'ın muhteşem mükâfatlarına layık olasınız.

180 Allah'ın kendilerine dünya nimetlerinden bol bol ihsanda bulunduklarından, O'nun daveti yolunda harcamayıp da cimrilik edenler, bu tutumlarının kendileri için doğru ve hayırlı olduğunu sanmasınlar. Aksine böyle yapmaları onların aleyhinedir. Cimrilik yapıp Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamak uğrunda harcamadıkları, Hesap Günü onların boyunlarına azap olarak dolanacaktır.

Gerçek şu ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsinin asıl sahibi Allah'tır ve sonunda hepsi gerçek sahibine dönecektir. Allah Hesap Günü herkese emanet ettiği nimetleri kimin için, ne için ve nerede kullanıldığının hesabını soracaktır. Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır.

181-182 Allah, "Kim Allah'a güzel bir borç verecek." âyeti ile alay ederek, "Allah fakirdir, biz ise zenginiz." diyen Kitap Ehlinden olanların sözlerini de elbette duymaktadır. Onların hem bu söylediklerinin hem de peygamberleri öldürmelerinin kaydı amel defterlerinde tutulmaktadır. Hesap Günü geldiğinde onlara, "Bu söylediklerinizin ve yaptıklarınızın karşılığı olmak üzere, girin bakalım cehennemin kavurucu ateşine. Bu ellerinizle önden gönderdiklerinizden dolayıdır." diyeceğiz. Allah kullarına zulmetmez.

183-184 Ey Peygamber! Kitap ehlinden bir kısmı, "Allah, bize gökten indirdiği bir kurbanı ateşle pişirdiğini göstermedikçe, bir kimsenin peygamber olduğuna inanılmaması gerektiğini emretti" diyorlar. Sen bunu söyleyen o Yahudilere de ki:

"Benden önce de peygamberler, bu söylediklerinizden çok daha fazla mucizelerle gelmişlerdi. Onların davetinin kabul edilmeyip bazılarının neden öldürüldüklerini bir düşünün."

Ey Peygamber! Onlar davet olundukları gerçeği inkâra inatla devam ederlerse, bil ki ataları da kendilerine apaçık delillerle gelen peygamberlerin davetini reddetmişler, yalancılıkla suçlamışlardı.

185 Unutmayın ki her canlı ölümü tadacaktır ve Hesap Günü her insan, dünya hayatında yapıp ettiklerinin karşılığını tam olarak görecektir. O Gün kim cehennemden uzaklaştırılır ve cennete konulursa, işte gerçek zaferi kazanmış ve mutluluğa kavuşmuş olur.

İyi bilin ki dünya hayatı, geçici ve aldatıcı bir metadan, hazdan ibarettir.

186 Ey mü'minler! Gerçek şu ki, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda imtihan olunacak, imanınız konusunda sınanacaksınız. Bununla beraber kitap ehlinden ve müşriklerden çok ağır ve incitici sözler duyacak, onların saldırılarına maruz kalacaksınız. Bunlara karşı yılmadan, gevşemeden mücadelenizden taviz vermez, direnip karşı koyar, yaratılış sebebiniz olan hayat nizamınıza sıkıca sarılır, bilinçle sahiplenirseniz sonunda kazanan sizler olursunuz. Şüphesiz bu azim ve kararlılık göstermeye en çok değecek bir iştir.

187-189 Allah geçmişte kendilerine peygamber ve kitap gönderdiklerinden söz almıştı, kendilerine kitapla bildirilenleri, peygamberlerden sonra da gizlemeyip insanlara açıklayacaklar, davete devam edeceklerdi. Fakat onlar Allah'a verdikleri bu sözlerini kulak ardı ettiler, geçici ve basit dünya menfaatlerini seçtiler. Böylece kendi zararlarına olacak çok kötü bir değiş tokuş yaptılar.

Bir taraftan bu yaptıkları yanlışları ile sevinip, yapmadıkları ile de övünürken Allah'ın azabından kurtulabileceklerini sanmasınlar. Böyleleri için çok acı bir azap hazırlanmıştır.

Göklerin ve yerin hükümranlığı yalnız Allah'a aittir ve O dilediği her şeyi yapmaya kâdirdir.

190-194 Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbirini izlemesinde ve uzayıp kısalmasında, Allah'ın ilmini, kudretini, azametini, yüceliğini gösteren deliller ve mesajlar vardır. Bunu ancak Allah'ı layıkıyla kavrayan, kavramaya çalışan temiz akıl sahipleri anlarlar.

Bu kimseler ayakta iken, otururken veya yatarken, her durumda Allah'ı düşünür ve şöyle derler: "Rabbimiz! Sen bu kâinatı ve insanları sebepsiz yaratmadın. Bizlerin yaratılış sebebimize uygun yaşama gayretimizi artır. Rabbimiz, yüce olan yalnız Sensin, bizleri cehennem azabından koru! Ey Rabbimiz! Kim cehennem ateşine girmeyi hak etmişse, artık o hor ve hakir olmuştur. Böylelerine yardım edecek kimse de yoktur. Ey Rabbimiz! Biz 'Rabbimizin davetine iman edin' diyen Peygamber'i işittik ve onun davetine iman ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla, bizleri affet, kötülüklerimizi ört ve ruhlarımızı İslâm'a teslim olmuş kullarınla beraber yanına al. Peygamberlerine vaat ettiğin cenneti, cennet nimetlerini bize de nasip eyle, Kıyamet ve Hesap Günü bizi utandırma, yüzümüzü kara çıkarma, şüphesiz Sen vaadinden dönmezsin."

195 Allah kendisine böyle dua edenlere, şöyle icabet etti: "Sizden erkek olsun kadın olsun, her kim yapılan davet uğrunda emek harcayıp gayret gösterirse, emeklerini karşılıksız bırakmayacağım. Müşrik ve kâfirlerin zulmü sebebiyle yurtlarından çıkarılıp hicret etmek mecburiyetinde bırakılanların, işkenceye maruz kalanların, Allah yolunda savaşanların, savaşta şehit olanların günahlarını bağışlayıp içlerinden ırmaklar akan cennetlerime yerleştireceğim. Böylece onlar, Allah katında mükâfatların en güzeline kavuşacaklar."

196-197 Allah'ın davetini yalan sayanların yeryüzünde zevkleri peşinde, refah içinde, diyar diyar gezip dolaşıyor olmaları sakın seni aldatıp imrendirmesin. Onlar çok kısa olan dünya hayatından bir miktar yararlandıktan sonra cehennemi yurt edinecekler.

198 Davet edildikleri İslamî hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda gayret gösterenler Rableri tarafından içlerinden ırmaklar akan, emsalsiz nimetlerle donatılmış ve içlerinde devamlı kalacakları cennetlerle ödüllendirilecekler. Elbette ki cennet ve içindekiler, geçici dünya hayatının nimetlerinden, zevklerinden daha güzel ve daha hayırlıdır.

199 Kitap ehlinden olan kimseler içinde, size indirilen Kur'an'a ve ondan önce de atalarına indirilen kitaplarda kalmış olan gerçeklere iman edip, Peygamber'in davetine yönelenler vardır. Onlar da Allah'ın âyetlerini geçici dünya menfaatleri ile değiştirmezler, elbette böylelerinin Rableri katında mükâfatları vardır.

Unutmayın ki Allah, herkesin yaptıklarının hesabını tutar ve hak ettiği karşılığı verir.

200 Ey iman edenler! Yaratılışınızın sebebi olan hayat nizamını yaşamanıza engel olmaya çalışanların önünüze çıkaracakları zorluklara karşı yılmadan, imanınızdan taviz vermeden ve korkmadan mücadele edin. Bu konuda birbirinizle yarışın, mevzilerinizi koruyup, düşmanlarınıza karşı her zaman hazırlıklı olun ve Allah'a karşı sorumluluklarınızı yerine getirin ki mutluluğa eresiniz.

90- AHZÂB SÛRESİ

Medenî sûre olup 73 âyettir.

Ahzâb: Kabileler demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ey Peygamber! Sakın müşrik ve münafıklara boyun eğme, isteklerine uyup da tuzaklarına düşme! Her şeyin en doğrusunu yalnızca Allah bilir ve O'nun her hükmü mutlak isabetlidir. Sen yalnızca Rabbinin sana bildirdiklerine uy! Şüphesiz Allah yapıp ettiklerinizden haberdardır.

Yalnızca Allah'a güvenip yaslan, vekil (yardımcı) olarak Allah yeter.

4 Allah tek bedende iki kalp yaratmadığı gibi, eşleriniz de aynı zamanda anneniz değildir. O yüzden eşlerinizle tartıştığınızda onlara "Bundan böyle bana annem gibi haramsın" diyerek cahiliye yemini etmeyin. Hiç kimsenin eşi, annesi olmadığı gibi, Allah evlatlıklarınızı da sizin gerçek evladınız kılmamıştır. Bunlar sizin düşünmeden söylediğiniz, örfünüzden gelen anlamsız sözlerdir. Doğru olan ise yalnızca Allah'ın bildirdikleridir ve size doğru yolu yalnız O gösterir.

5 Evlatlıklarınıza babalarının ismi ile hitap edin, Allah nezdinde doğru olan budur. Şayet babalarının kim olduğunu bilmiyorsanız, zaten onlar sizin din kardeşiniz ve dostlarınızdır, fakat bu hususta yanılır da evlatlarınız gibi hitap ederseniz Allah sizi bağışlar, bunun bir vebali de yoktur. Allah sizi ancak kasıtlı ve bilinçli yaptığınız

davranışlardan sorumlu tutar. O mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

6 Peygamber, mü'minlere kendi öz canlarından daha yakın ve daha değerlidir. Peygamber eşleri ise mü'minlerin manevi anneleri gibidir.

Miras konusunda aralarında kan bağı olan mü'minler, Allah'ın yasası gereği diğer mü'minlerden ve muhacirlerden öncelikli hak sahibidirler. Bununla birlikte, aranızda kan bağı olmayan mü'min kardeşlerinize vasiyet yoluyla mirastan pay vermenizde bir sakınca yoktur. Allah'ın bu hususta sizin için belirlediği yasası da böyledir.

7-8 Ey Peygamber! Biz bütün peygamberlerden, insanları sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamaya davet edeceklerine dair söz almıştık. Senden, Nûh'tan, İbrahim'den, Musa'dan ve Meryemoğlu İsa'dan da bu tebliğ hususunda sapasağlam sözler aldık.

Allah, Hesap Günü peygamberlere de bu sözlerinde durup durmadıklarını soracaktır. Peygamberlerin Allah adına yaptıkları davete uymayanlar için acıklı bir azap vardır.

9-15 Ey iman edenler! Hani düşman ordusunun üzerinize saldırdığı o gün, Allah'ın size olan yardımını hatırlayın. Allah, düşmanlarınızın üzerine kavurucu bir rüzgâr estirip, göremediğiniz ordular göndermişti. O, her şeyi görmekteydi.

Düşman önünüzden, ardınızdan saldırırken, o anlarda sizin de âdeta gözleriniz yuvalarından fırlamış, yürekleriniz ağızlarınıza gelmiş ve Allah'ın yardımından şüpheye düşmeye başlamıştınız. İşte o gün orada mü'minlerin imanları ağır ve şiddetli bir sınavdan geçirildi.

O vakit, ikiyüzlü münafıklar ile kalbinde hastalık olanlardan bir kısmı, birbirlerine şöyle diyorlardı: "Allah ve elçisinin bize vadettiği zafer sözü bir aldatmacadan ibaretmiş." Bir kısım münafıklar ise "Ey Yesribliler! Bu savaşın kazanılması imkânsız, siz en iyisi evinize dönün." Diğer bazı münafıklar da, "Evlerimiz düşman saldırısına karşı korumasız kaldı, dönüp onları korumamız lazım." diyerek aslında Peygamber'den, cepheden kaçmak için izin istiyorlardı, hâlbuki evleri korumasız değildi.

Şayet o gün düşman hendeği aşıp da Medine'ye her yönden saldırmayı başarabilseydi, bunların hepsi derhal düşman saflarına geçip mü'minlerle savaşmaya bile razı olurlardı. Çünkü bunlar Allah'a yürekten teslim olmamış, İslâm nizam ve ahlakına samimiyetle iman etmemişlerdi. Hâlbuki onlar daha önce yalnız Allah'ı ilah edinip, bu din uğrunda savaşacaklarına dair Allah'a ve Resulüne söz vermişlerdi.

Allah verilen sözün hesabını onlardan mutlaka soracaktır.

16-17 Ey Peygamber! O münafıklara de ki: "Ölmekten ya da öldürülmekten kaçmaya çalışmanızın size hiçbir yararı olmaz, zaten dünya hayatı şunun şurasında kaç günlük bir hayat ki, nereye, ne kadar kaçabilirsiniz?"

De ki: "Haketmeniz halinde Allah başınıza bir musibet getirecek olursa, sizi ondan hiç kimse koruyup kurtaramaz ya da size bir lütufta bulunup bir iyilik murad ederse, ondan da sizi hiç kimse mahrum edemez."

Gerçek şu ki, sizin Allah'tan başka gerçek dost ve yardımcınız yoktur.

18-19 Şüphesiz Allah, Peygamber'le birlikte savaşa katılmadıkları halde, kendi yakınlarına da "Gelin siz de bizimle kalın, savaşa katılmayın" diyen münafıkları çok iyi bilmektedir.

Onlar mü'minlere karşı kıskançtırlar. Münafıklardan savaşa gönülsüzce katılanlar olursa da gerektiği gibi savaşamazlar, ayrıca savaş masraflarına da katılmamak için bahaneler uydurup cimrilik ederler. Yüreklerini düşman korkusu sarınca da korkudan ölüm baygınlığı içinde gözlerinin feri sönmüş, âdeta yalvarırcasına sana bakıp imdat dilediklerini görürsün. Ama tehlike geçer geçmez de ganimetlerden pay alma hırsı ve telaşı ile sivri dilleriyle sana incitici sözler söylemekten geri durmazlar. Böyleleri gerçek iman sahibi değillerdir, bu yüzden de Allah onların iyilik zannederek yaptıklarını boşa çıkarıp yok sayacaktır, onların yaptıklarının Allah katında hiçbir değeri yoktur.

20 Münafıklar, müşriklerin savaşmayı bırakıp geri çekildiklerine inanmıyor, toparlanıp tekrar saldırıya geçeceklerini zannediyorlardı. Şayet onların zannettikleri gibi olsaydı, bu defa da savaş bölgesini terk edip bedeviler arasına karışacak ve uzaktan haber almaya çalışacak, aranızda kalanlar ise savaşıyor gibi görünmekten başka bir şey yapmayacaklardı.

21-22 Gerçek şu ki, savaşın en zor anlarında bile, Allah'a sarsılmaz bir imanla güvenip direnen, cennete kavuşmayı arzu edenler için Allah'ın Resulünde güzel örnekler vardır.

İşte bu mü'minler, düşmanlarının, savaş için üzerlerine gelmekte olduğunu görünce de "Allah'ın ve Rasulünün bize vadettiği budur, Allah ve Rasulü bize hep doğruyu söylemiştir" derler ve bu durum onların kalplerindeki iman ve teslimiyet duygularını daha da çok artırmıştır.

23 Mü'minler içerisinde öyle yiğitler vardı ki, Allah ile Resulüne yürekten sadakatlerini göstererek verdikleri sözleri yerine getirmek için canlarını seve seve ortaya koyup şehit olmuşlardı. Bir kısmı da onlara kavuşmak ya da savaşı zaferle bitirmek için bütün güçleriyle savaşmaktan geri durmazlar ve imanlarından asla taviz vermez, Allah'tan başka kimseden korkmazlar.

24 Allah, kendisine ve Resulüne iman edip verdikleri sözlerinde duranları cennetle ödüllendirecek, münafıklardan da tevbe edip, Allah'ın davetine yürekten iman edip yönelenleri bağışlayacaktır. Allah kullarına karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

25-27 Allah müşrikleri, kinleri ve öfkeleriyle yüzüstü bıraktı, hiçbir şey elde edemeden geri döndüler. Allah'ın yardımı savaşta mü'minlere yetti. Allah çok güçlü, üstün kudret sahibidir ve O'nun her şeye gücü yeter.

Allah, düşmana yardım edip, mü'minleri arkadan vurmaya çalışan kitap ehlinden olan Yahudilerin kalplerine korku salıp sığındıkları kalelerinden çıkardı, siz de onlardan bir kısmını öldürüp, bir kısmını da esir aldınız ve Rabbiniz sizi onların yurtlarına, mallarına, mülklerine ve O Güne kadar ayak basmadığınız topraklarına mirasçı kıldı.

Allah dilediği her şeyi yapmaya kâdirdir.

28-31 Ey Peygamber! Savaş ganimetlerinden pay isteyip, seni üzen eşlerine de ki: "Eğer kısacık dünya hayatının ziynetini, refahını ve lüksünü istiyorsanız, istediklerinizi verip, güzellikle sizi boşayayım, siz de dilediğiniz gibi yaşayın. Yok eğer Allah'ın Rasulünü ve daimi olan âhiret yurdunun cennet nimetlerini istiyorsanız unutmayın ki, Allah içinizden böyle davrananlara büyük mükâfat vaat ediyor."

Ey Peygamber eşleri! İçinizden kim Allah'a ve Peygamber'e isyan ederse, onun azabını ikiye katlarız. Hak edeni cezalandırmak Allah için hiç de zor değildir. Şayet Allah'a ve Resulüne itaat ederek yaşarsanız, bu durumda da ödülünüz iki kat fazla olacaktır.

32-34 Ey Peygamber eşleri! Peygamber eşleri olmanız sebebiyle sorumluluklarınız konusunda daha da bilinçli ve dikkatli olmalısınız, erkeklerle konuşmanız gerektiğinde, mü'min bir hanıma yakışan ciddiyet ve ağır başlılıkla konuşun, cazibeli üslup kullanmaktan kaçının, böylece kalbinde bozukluk olanlar, hakkınızda yanlış düşüncelere kapılmasınlar. Vakarlı bir biçimde evlerinizde oturun, eski cahiliye döneminde olduğu gibi açılıp saçılarak sokaklarda cazibenizi sergilemeyin, namazınızı kılıp zekâtınızı verin, Allah'a ve Resulüne gönülden itaat edin.

Ey Peygamber hanesinin halkı! Allah sizi de her türlü kirden, günahtan uzak tutup, tertemiz kılmak istiyor.

Evlerinizde okunan Allah'ın âyetlerini düşünüp, anlayıp, yaşamaya çalışın.

Şüphesiz Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu, iç yüzünü, özünü bilir, herkesin yapıp ettiklerinden ve yapmaları gerekirken de yapmadıklarından haberdardır.

35 Allah'ın davetine iman ederek bu uğurda gayret eden erkekler ve kadınlar, Allah'a verdikleri sözlerinde durup da ibadet eden erkekler ve kadınlar, Allah yolunda karşılaştıkları zorluklara imanlarından taviz vermeden göğüs gerip, cihat eden erkekler ve kadınlar, böylece Allah'a duydukları içten saygı ve bağlılıklarını gösteren erkekler ve kadınlar, Allah'ın daveti nizam ve ahlakı yaşamak ve yaşatmak uğrunda mallarını seve seve harcayan erkekler ve kadınlar, oruç tutan erkeklerle, kadınlar, iffetlerini koruyan erkeklerle, kadınlar, Allah'ı hiç akıllarından çıkarmadan, davranışlarını hep O'nun rızasına uyduran erkekler ve kadınlar, bunların hepsini titizlikle dikkate alıp, böylece amel eden erkekler ve kadınlar için, Allah muhteşem mükâfatlar hazırlamıştır.

36 Allah ve Resulü bir konuda hüküm verdikten sonra, mü'min erkek veya kadının o konuda başka bir hüküm koyma, kendi tercihlerine göre amel etme ya da başkalarının hükümlerine göre davranma hakkı yoktur.

Kim Allah'ın ve Rasulünün hükümlerine karşı çıkarsa apaçık bir dalalete düşmüş olur.

37 Ey Peygamber! Hani Allah'ın İslam nimetiyle buluşturduğu, senin de gözetip kolladığın evlatlığın (Zeyd), eşini boşamak istediğini sana bildirdiğinde, sen de ona "Eşini boşama, Allah'tan kork ve sorumluluklarını unutma" demiştin fakat bu konu ile ilgili düşünüp de açıklamaktan çekindiğin, Allah'ın açıklayacağı şeyi içinde saklıyordun, oysa çekinilmesi gereken yalnızca Allah'tır. Sonunda (Zeyd) eşini boşayıp ilişkisini tamamen kesince, Biz de senin onun boşadığı eşi (Zeynep) ile evlenmeni emrederek evlatlıkların eşleriyle boşanıp, ilişkilerini kestikten sonra onlarla evlenilebileceğini gösterdik. Böylece Allah bu konudaki hükmünü bildirmiş oldu.

38 Peygamber, Allah'ın kendisine emrettiği bir işi yerine getirmesinden dolayı asla suçlanamaz. Sizden önce gelip geçen kavimler için de Allah'ın hükmü böyle idi, sizin için de Allah'ın hükmü böylece yerine getirilmiş oldu.

39 Peygamberler, Allah'ın hükümlerini tebliğ ederken hiç kimseden çekinip korkmazlar, onlar yalnızca Allah'ın rızasını kaybetmekten korkarlar.

Sonunda hesap sorup ödüllendirecek ya da cezalandıracak olan Allah'tır.

40 Ey mü'minler! Muhammed içinizden hiçbirinizin babası (Zeyd'in de babası) değildir. O, yalnızca Allah'ın Resûlü ve nebîlerin sonuncusudur.

Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilendir.

41-43 Ey iman edenler! Allah'ın yüceliğini hiç aklınızdan çıkarmayın, yaratılışınızın amacını da unutmayın ve sabah akşam sorumluluklarınızın bilinci ile yaşayın.

Allah, sizleri karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için rahmet olmak üzere Kur'an'ı gönderen ve melekleri ile destek verendir. Çünkü Allah mü'minlere karşı çok şefkatli, merhametli ve rahmet kaynağıdır.

44 Dünya hayatlarını, yaratılışlarının sebebi olan İslam nizam ve ahlakını yaşamak ve yaşatmak gayreti ile tamamlayan mü'minler, âhiret yurdunda "Selam size, bugün artık selamete erdiniz, Allah sizin için güzel bir mükâfat hazırladı." denilerek karşılanacaklar.

45-47 Ey Peygamber! Biz, seni hak ve hakikate insanları çağıran, uyarıcı ve ışık saçan bir elçi olarak gönderdik. Mü'min olarak yaşamayı seçip, gereklerini yerine getirenlere, kendilerini Allah katında büyük bir mükâfatın beklediğini müjdele.

48 Sakın müşrik, kâfir ve münafıkların çağırdıklarına uyma, Allah'tan başkasının isteklerine boyun eğme, önüne çıkardıkları ve çıkaracakları zorluklara, sıkıntılara aldırma. Yalnızca Allah'a güvenip, O'na yaslan, koruyucu ve yardımcı olarak Allah yeter.

49 Ey iman edenler! Mü'min kadınlarla nikâhlanır, sonra da onlara dokunmadan boşanmak durumunda kalırsanız, onlardan iddet sürelerini beklemelerini isteme hakkınız yoktur. Mehirlerini belirlemiş iseniz bu durumda yarısını vererek, şayet belirlememiş iseniz o zaman da durumunuza uygun olanı vererek boşanın ve onları güzellikle bırakın.

50-51 Ey Peygamber! Biz sana mehirlerini verdiğin eşlerini, Allah'ın savaşlarda ganimet olarak bahşettiği cariyeleri nikâhlayıp evlenmeyi helal kıldık. Seninle birlikte hicret eden amcanın, halanın, dayının ve teyzenin kızları ile de evlenmene izin verdik, ayrıca mehir talep etmeksizin sana eş olmayı isteyen ve senin de evlenmeyi kabul ettiğin mü'min kadınları da yalnız sana mahsus bir hüküm olarak helal kıldık ki, mehir konusunda bir zorluk yaşamayasın.

Biz diğer mü'minlerin eşleri ve cariyeler hakkındaki hükümleri daha önce bildirmiştik. Allah mü'minlere karşı çok merhametli ve şefkatlidir.

Ey Peygamber! Eşlerinden dilediğinden bir süre uzak kalabilir, dilediğinle de birlikte olabilirsin. Dilersen seninle birlikte olma sıralarını da değiştirebilirsin, dilediğin zamanda bir süre ayrı kaldığın eşinle birlikte olmanda bir sakınca yoktur. Böyle davranman hem seninle birlikte olduklarında mutlu olmalarına hem de uzak kaldığında üzülmemelerine sebep olur; bu, kendilerine ayırdığın zamana da razı olmaları bakımından daha uygundur. Allah her şeyin gizlisini, açığını ve en doğrusunu bilir.

52 Ey Peygamber! Bundan sonra bu eşlerinden başka kadınlarla evlenmen sana helal değildir. Güzel oluşları hoşuna gitse de mevcut eşlerini boşayıp başka kadınlarla evlenemezsin, ancak sahip olduğun cariyeler (savaş esirleri) hususunda bu hüküm geçerli değildir. Nikâh akdi ile onlarla evlenebilirsin. Allah her şeyi görüp gözetmektedir.

53 Ey mü'minler! Peygamber'in evine izinsiz girmeyin, yemek için davet edildiğinizde erken gidip yemek vaktine kadar beklemeyin, yemek vaktinde gelin ve yemekten sonra lafa dalıp kalmayın, kalkıp evlerinize dağılın. Oturup kalmanız Peygamber'i üzebilir, sizin üzülmemeniz için de o bunu söyleyemez, ama Allah size bunları öğretmekten çekinmez.

Peygamber eşlerinden bir şey isteyeceğiniz zaman perde arkasından isteyin, bu sizin kalbinizin de onların kalplerinin de temiz kalması bakımından daha doğrudur, bununla birlikte sizin bu konularda dikkatsiz davranmanız Peygamber'i üzer. Peygamber'in ölümünden sonra onun eşleriyle evlenmeniz de size helal değildir, bunlara uymamanız Allah katında çok büyük bir günahtır.

54 Bir şeyi açıktan ya da gizliden yapmanız Allah için fark etmez, çünkü O her şeyi görür ve bilir.

55 Peygamber eşlerinin babaları, çocukları, erkek kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, mü'min kadınlar ve sahip oldukları cariyeler ile serbestçe görüşüp konuşmalarında bir sakınca yoktur.

Ey Peygamber eşleri! Allah'ın belirlediği sınırlara karşı sorumluluklarınızı yerine getirin. Şüphesiz Allah her şeyi görüp gözetmekte, şahit olmaktadır.

56-57 Allah ve melekleri Peygamber'e yardım edip, onu desteklerler. Ey iman edenler! Siz de ona, onun davetinin yaşanır hale gelmesi için gösterdiği gayrete

destek verin. Bütün gücünüzle Allah'ın emirlerine teslim olup, O'na itaat edin. Allah adına Peygamber'in yaptığı daveti reddederek Allah'ı ve Rasulünü üzenlere, Allah dünyada da âhirette de lanet eder, rahmeti, şefkati ve merhametinden uzak tutar. Onlar için alçaltıcı bir azap vardır.

58 Mü'min erkek ve kadınları yapmadıkları bir işle suçlayıp üzerek onlara iftira edenler de büyük bir günah işlemiş olurlar.

59 Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve mü'min hanımlara söyle, evlerinden dışarı çıkacakları zaman dış giysilerini üzerlerine alsınlar! Bu onların hür ve iffetli kadınlar olarak bilinmeleri ve rahatsız edilmemeleri bakımından daha uygundur. Allah mü'minlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

60-62 Yalanlar düzüp, mü'minlere iftiralar atarak şehirde kargaşa çıkarıp, fitneye sebep olarak huzursuzluk çıkarmaya çalışan, kalplerinde hastalık bulunan, fasıklarla münafıklar şayet bu davranışlarına son vermezlerse, Biz de seni onların üzerine öyle bir göndeririz ki, artık aynı şehirde sizinle birlikte daha fazla kalamazlar ve yakalandıkları yerde lanetlenmiş olarak öldürülürler.

Allah'ın gelip geçen bozguncular içinde uygulanmasını emrettiği yasası budur ve O'nun yasasında asla değişiklik bulamazsın.

63-68 Ey Peygamber! İnsanlar sana Kıyamet'in ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. Sen onlara de ki: "Onun vaktini yalnızca Allah bilir, kim bilir o belki çok yakın, belki de uzaktır." Ama bilinmesi gereken gerçek şu ki davet olundukları nizam ile ahlaka sırt çevirenleri Allah rahmetinden, mağfiretinden kovmuş ve cehennemde onlar için korkunç bir ateş hazırlamıştır. Onlar orada daimi kalacaklar ve ne bir dost ne de bir yardımcı bulamayacaklar! Yüzlerinin ateşte kavrulup, darmadağın olduğu O Gün şöyle diyecekler: "Ah keşke biz de yaratılış amacımızı layıkıyla kavrayıp, yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinerek, Peygamberi ile yaptığı davete uysaydık." Ardından da, "Ey Rabbimiz! Bizler dünyada iken önderlerimize, ileri gelen büyüklerimize uyduk, sonunda onlar bizi Senin davetinden uzak tutup, kopardılar. Ey Rabbimiz onlara iki misli azap çektir de, bizim cehenneme girmemize sebep olmalarının cezasını çeksinler." diyerek sızlanırlar.

69 Ey iman edenler! Siz Musa'ya eziyet eden İsrailoğulları gibi olmayın ve unutmayın ki Allah, Musa'yı İsrailoğullarının iftiralarından ve itham ettiklerinden temize çıkarmıştı. Çünkü Musa, Allah'ın yanında çok değerli ve itibarlı bir kul idi.

70-71 Ey iman edenler! Allah'ın daveti olan hayat tarzını yaşamak ve yaşatmak konusunda sorumluluklarınızı bilinçli ve samimi olarak yerine getirin, daima doğru olanı söyleyip, doğru olanı yapın.

Böyle davrananların yaptıklarının Allah yanında değeri vardır ve onların işlerini kolaylaştırıp, günahlarını da bağışlar. Gerçek şu ki kim, Allah'a ve Resulüne itaat ederse, büyük bir kazanç elde eder ve zafere ulaşır.

72-73 Biz yaratılış sebepleri ve özelliklerinden dolayı göklerin, yerin ve dağların taşıyamayacağı, ilâhî nizam ve ahlakın yeryüzünde yaşanır hale getirilmesi sorumluluğunu insana emanet ettik ve onu bu görevi yerine getirebilecek akıl, kabiliyet ve güç ile donattık. Görevinden yüz çevirenler cahil, nankör ve zalimlerdir.

Allah, kendisine karşı sorumluluklarını yerine getirmeyip karşı çıkan erkeklerle kadınları hak ettikleri azapla cezalandıracaktır.

Allah, davetine iman edip sorumluluklarını yerine getirmek için gayret edenlerin hatalarını, günahlarını bağışlayıp rahmeti ve merhameti ile ödüllendirecektir.

91- MÜMTEHİNE SÛRESİ

Medenî sûre olup 13 âyettir.

Mümtehine: İmtihan edip,
sınayan demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey iman edenler! Benim de sizin de düşmanlarınız olan müşrik, kâfir ve münafıkları dost edinmeyin, onlara yakınlık göstermeyin ve sırlarınızı paylaşmayın. Çünkü onlar kendilerini yaratıp bunca nimetlerle donatan Allah'ın, Peygamberi ve Kitabıyla, davet ettiği hayat nizamı ile yaşamayı reddettiler. Üstelik size Allah'ın davetine iman etmeniz sebebiyle yurdunuzdan çıkarmak için yapmadıklarını bırakmadılar. Buna rağmen onlarla aranızda bir sevgi bağı kurmanız doğru olmaz, bundan sonra içinizden kim böyle yaparsa doğru yoldan sapmış olur.

Allah gizli ya da açık bütün yaptıklarınızdan haberdardır.

2 Düşmanlarınız size karşı bir zafer kazanmış olsalardı, sizin gibi dostluk göstermez, merhametli davranmaz, elleri ve dilleri ile her türlü zulmü yaparlar, sizi yaratılışınızın sebebi olan hayat nizamından zorla koparıp, kendi şirk ve küfür nizamlarına döndürmeye çalışırlardı.

3 İyi bilin ki korumaya çalıştığınız yakınlarınızın ve çocuklarınızın Kıyamet ve Hesap Günü size hiçbir yararı dokunamaz. Allah O Gün aranızdaki bu bağlara göre

değil, kendisine olan yakınlığınıza göre değerlendirip, hak ettiğiniz karşılıkları verecektir. Allah yapmakta olduklarınızı bilmektedir.

4-5 İbrahim ve ona uyanlarda sizin için güzel örnekler vardır, onlar müşrik ve kâfir olan kavimlerine şöyle demişlerdi: "Biz sizden ve sizin Allah'tan başka Rab ve ilah edindiğiniz herkesten ve her şeyden uzağız. Siz yalnız Allah'ı ilah edininceye kadar aramızda bir nefret ve düşmanlık oluşmuştur."

İbrahim bu sırada babasına da demişti ki: "Senin için Allah'a dua edip bağışlanmanı dileyeceğim, ama bilesin ki hakikati inkârdan vazgeçmezsen, Allah'ın sana vereceği cezayı engellemeye asla gücüm yetmez."

İbrahim ve ona uyanlar hep şöyle dua ederlerdi: "Rabbimiz! Biz yalnız Sana güveniyoruz ve Senden başka ilah yoktur. Sonunda varacağımız yer Senin huzurundur, bizleri bağışla, Sen üstün kudret ve merhamet sahibisin. Ey Rabbimiz! Bizleri zalimlerin zulmünden koru, onların eline ve diline düşürme, Senin her şeye gücün yeter. Sen her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen ve hükmünü verensin."

6 Ey iman edenler! İbrahim ve ona uyan mü'minlerin gösterdikleri gayretlerinde, âhirete inananlar için güzel örnekler vardır.

Her kim İbrahim ve ona uyanların tutumlarını örnek almayıp, müşrik ve kâfirlerle dost olmaktan vazgeçmezse kendine zulmetmiş olur.

Unutmayın ki, Allah'ın desteğine ihtiyacı olan sizlersiniz, Allah'ın hiç kimseye ihtiyacı yoktur. O, üstün kudret ve ilim sahibidir.

7 Gün gelip de mü'min olmanız sebebi ile size düşmanlık edenlerin arasında Allah'ın davetine iman edip yönelenler olursa, Allah onlarla sizin aranızda sevgi bağı oluşturur.

Allah kullarına mü'min olmaları için zaman tanıması bakımından da çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

8-9 Sizin dininiz İslam nizamı ile ahlakını yaşamaya ve yaşatmaya olan çabanıza karşı çıkmayıp, bu sebepten size saldırmayan, savaş açmayan kimselere karşı adil davranmanızı Allah yasaklamaz. Çünkü Allah adil davrananları sever. Size savaş açıp yurtlarınızdan çıkaranlarla ve onlara yardım edenlerle dost olmanızı yasaklar. Böylelerini dost edinenler zalimlerin ta kendileridir.

10 Ey iman edenler! Hicret edip size gelen mü'min kadınları imtihan edin. Onların gerçekten iman edip etmediklerini Allah çok iyi bilmektedir. Şayet onların

imanlarından emin olursanız, onları kâfir kocalarına geri döndürmeyin. Zira bu mü'min kadınlar, artık kâfir kocalarına helal değildir. Kocalarının verdikleri mehirlerini onlara geri verin.

Bundan sonra karşılıklı rıza ile bu kadınların mehirlerini vermeniz halinde onlarla evlenmenizde bir sakınca yoktur. Müşrik ve kâfir olarak kalmakta direnip hicret etmeyen kadınlarla evliliğinizi sürdürmeyin, onlara verdiğiniz mehirleri geri isteyin. Müşrik ve kâfir erkekler de kendilerinden ayrılıp mü'min erkeklerle evlenen eşlerine verdikleri mehirleri isteme hakkına sahiptirler. İşte bunlar Allah'ın hükmüdür, Allah aranızda adaletle hükmeden, hâkimler hâkimidir.

11 Allah'ın davetine iman etmiş, sonra da imanından dönüp müşrik ve kâfirlere kaçan bir kadında haklarınız kalırsa, siz de o müşrik ve kâfirlerle savaşır da ganimet elde ederseniz, bu ganimetlerden karısı onlara kaçan mü'minlere, geçmişte karılarına ödedikleri mehir miktarınca bir pay verin. Böylece hükümlerine iman ettiğiniz Allah'a karşı sorumluluklarınızı yerine getirin.

12 Ey Peygamber! Mü'min olmaya karar veren kadınlar sana gelip de Allah'a ortak koşmayacaklarına, hırsızlık yapmayacaklarına, zina etmeyeceklerine, gayri meşru çocuk dünyaya getirip de çocuklarını öldürmeyeceklerine, yalan söyleyip iftira atmayacaklarına ve Allah'ın emirlerine itaat edecekleri hususunda sana biat etmek isterlerse, biatlarını kabul et ve Allah'tan onlar için bağışlanma dile. Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

13 Ey iman edenler! Allah'ın gazabını hak eden toplumları dost edinmeyin, çünkü onlar ölülerin tekrar diriltileceklerine inanmadıkları gibi âhiretten de ümit kesmişlerdir.

92- NİSÂ SÛRESİ

Medenî sûre olup 176 âyettir.

Nisâ: Kadınlar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey insanlar! Sizi ve eşinizi aynı özden birçok erkek ve kadın olarak yaratan Allah'tan sakının. Birbirinizden haklarınızı talep ederken, adına yeminler ettiğiniz Allah'a karşı sorumluluklarınızın bilincinde olun. O'na karşı gelmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının. Şüphesiz Allah sizin nasıl yaşadığınızı görüp gözetlemektedir.

2 Ey mü'minler! Himayeniz altında bulunan yetimler varsa, onların mallarını kendi değersiz mallarınızla değiştirmeyin yahut sizinkine katıp da yok etmeyin. Bu çok büyük bir günahtır, yetişkinlik çağına gelinceye kadar koruduğunuz mallarını onlara geri verin.

3 Savaşta ya da başka sebeplerle eşlerini kaybetmiş kadınların ve yetim kalmış çocukların haklarını koruyamayacağınızdan korkarsanız, o kadınlardan karşılıklı rıza ile ikişer, üçer, dörder evlenin, fakat onlara adil davranamamaktan endişe ederseniz, o takdirde bir tane hür ya da harp esiri cariye ile nikâhlanarak evlenin. Böyle yapmanız haktan ve adaletten ayrılmamanız bakımından daha doğrudur.

4 Evlendiğiniz kadınların mehirlerini gönül rahatlığı ile ve hiçbir karşılık beklemeden verin, ama onlar kendi rızaları ile mehirlerinin bir kısmından vazgeçerlerse, onu da öylece kabul edebilirsiniz.

5 Allah'ın koruyasınız diye size emanet ettiği yetim mallarını, muhakeme yetenekleri gelişmeden onlara teslim etmeyin. Bu malların geliriyle yetimleri yedirip, giydirin ve onlara bunu lisan-ı münasiple izah edin.

6 Sorumluluklarını üstlendiğiniz yetimlerin, evlenecekleri ergenlik ve olgunluk çağına geldiklerinden emin olduğunuzda da beklemeden mallarını teslim edin. Sakın ola ki, mallarını geri alacaklar endişesiyle onlar büyümeden yetimlerin mallarını harcayıp tüketmeyin. Zengin olan ve mala ihtiyacı olmayan, erdemli, faziletli davransın, yetimin malına ihtiyacı olanlar da örfe uygun, makul ve ihtiyacı olduğu kadar yararlanabilir. Mallarını yetimlere teslim ederken mutlaka şahit bulundurun, Allah'ın yaptıklarınızdan hesap soracağını unutmayın.

7 Anne, baba ve akrabaların miras olarak bıraktıklarından, erkeklerin bir payı olduğu gibi kadınların da bir payı vardır.

8 Miras malları pay edilirken, mirasçı olmayan akrabalardan, yetimlerden, yoksullardan da orada hazır bulunanlar olursa, onlara da mirastan bir pay ayırın ve güzel sözler söyleyip gönüllerini hoş edin.

9 Kendileri ölüp gitmeleri halinde, geride kendilerine bakamayacak kadar küçük ve muhtaç çocuklar bırakma endişesi duyanlar, başkalarının yetimlerini de işte böyle kendi çocukları gibi düşünsünler. Bu konuda Allah'a karşı sorumlu olduklarını unutmasınlar, Allah'tan korkup, yetim ve yoksulun haklarına saygılı olsunlar.

10 Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, karınlarını ateşle doldurmuş olurlar. Onlar cehennemde korkunç bir ateşe mahkûm olacaklardır.

11 Ey iman edenler! Mirasın çocuklar, anne-baba ve kardeşler arasındaki paylaşımı hakkında Allah size şunu emreder: Erkek evladın payı kız evladın payının iki katıdır, şayet ölen kimsenin çocukları sadece kız olup ikiden fazla iseler, bunlar mirasın üçte ikisini alırlar, şayet ölenin yalnızca bir kız evladı varsa, bu takdirde mirasın yarısı o kıza aittir.

Ölenin anne ve babası hayatta ise ve ölen kimsenin çocuğu ya da çocukları varsa, o zaman da anne ve babanın her birine altıda bir pay düşer. Ölen kimsenin çocuğu yok da annesi ve babası hayatta ise, mirasın üçte biri anneye geri kalanı babaya

verilir. Ölen kişinin erkek ve kız kardeşleri varsa ve anne-babası da hayatta ise, bu takdirde anne altıda bir alır.

Bu paylaşım, öldükten sonra mirası kalan kimsenin vasiyeti yerine getirildikten ve hayatta iken ödeyemediği borçları varsa onlar ödendikten sonra yapılır.

Ey mü'minler! Ana-babanız ve çocuklarınızdan hangisinin sizin bırakacağınız mirasa daha çok layık, daha hayırlı olduğunu siz bilemezsiniz. Şüphesiz her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen ve her hükmünde isabetli olan yalnızca Allah'tır.

12-14 Ey iman edenler! Ölen kadınlarınızın çocukları yoksa bıraktıkları mirasın yarısı sizindir. Eğer çocukları varsa vasiyetleri yerine getirildikten ve varsa borçları ödendikten sonra geriye kalanın dörtte biri sizindir. Ölen erkek olup geride kalan kadın ise ve çocukları da yoksa mirasın dörtte biri kadınındır. Vasiyeti yerine getirilip varsa borçları ödendikten sonra böylece pay edilir.

Ölen erkeğin geride kalan çocuğu ya da çocukları varsa bu defa eşinin payı sekizde birdir. Vasiyet yerine getirilip, borçları ödendikten sonra ölen erkek veya kadının çocuk, anne-baba gibi birinci dereceden mirasçısı yoksa fakat bir erkek ve bir kız kardeşi varsa bunlardan her birine mirastan altıda bir düşer. Bunlar ikiden fazla ise bu defa da yine vasiyet ve borçlar düşüldükten sonra mirastan üçte bir pay alırlar. Hiçbir şekilde bunların dışına çıkılıp da mirasçılar zarara uğratılmamalı ve hakları ihlal edilmemelidir. Bunlar Allah'ın koyduğu hükümlerdir. Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilendir. Allah mü'min kullarına karşı çok merhametli ve şefkatlidir. Bu hükümlerle Allah, sınırlarınızı belirlemiştir.

Allah, koyduğu sınırları ihlal etmeden yaşayıp, kendisine ve Resulüne itaat edenleri, içinden ırmaklar akan cennetlere koyacaktır, işte en büyük kazanç budur. Kim de Allah'ın sınırlarını görmezden gelip bilerek çiğnerse, Allah böylelerini içlerinde devamlı kalacakları cehennem ateşine atacaktır.

15 Hayâsızlık eden kadınlarınız olursa onlar için, aranızdan hayâsızlıklarına şahitlik eden dört kişi getirin. Şayet bu kimseler olayın gerçek şahitliğini yaparlarsa, o zaman da o kadınları ölünceye kadar yahut Allah onlar için bir kapı açıncaya kadar evlerinde göz hapsinde tutun.

16-17 İki erkek arasında hayâsızlık olursa, canlarını yakıp onları da cezalandırın. Cezalarını çektikten sonra tevbe edip kendini düzeltenlerin daha fazla üzerlerine gitmeyin.

Allah gönülden tevbe edip, kendini düzeltenleri bağışlar, çünkü Allah merhametlidir.

Allah'ın kabul edeceği tevbe, günah olduğunu bilmeden, cehaletle işlenen günahlar için yapılan tevbelerdir. Allah, bunların günah olduğunun farkına varıp tevbe ederek hakikate yönelenleri bağışlar. Allah böyle kullarına karşı çok merhametli ve şefkatlidir.

18 Allah, ölüm gelip çatıncaya kadar günah işleyip de son nefeslerinde tevbe edenlerin, tevbelerini asla kabul etmez. Böyleleri için çok acıklı bir azap vardır.

19 Ey iman edenler! Kocaları ölmüş kadınları, miraslarına el koymak için zorla nikâhlamanız size helal olmaz. Açıkça bir hayâsızlık işlemedikleri sürece kadınlarınıza verdiğiniz mehrin bir kısmını onlardan geri almak için baskı yapmayın. Hanımlarınıza adil ve güzel davranın. Onların hoşlanmadığınız huyları olabilir fakat sabrederseniz o hoşlanmadığınız huyları Allah hayrınıza sebep kılabilir, doğrusunu Allah bilir, siz bilemezsiniz.

20-21 Eşinizi boşayıp da, başka bir kadınla evlenmek durumunda kalırsanız, boşadığınız eşinize, vaktiyle verdiğiniz mehir ne kadar çok olursa olsun, onu geri istemeyin ve sakın bu maksatla bir iftiraya kalkışmayın zira böyle davranmanız büyük günahtır. Vaktiyle birbirinizle hemhal olmuş iken ve üzerinizde nikâhtan doğan hakları olduğu halde mehirlerini onlardan nasıl geri istersiniz?

22 Geçmişte olanlar geçmişte kaldı, bundan sonra, babalarınızın boşandığı kadınlarla evlenmeyin, bu gerçekten çok çirkin bir iş, çok kötü bir yoldur.

23-24 Anneleriniz, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, erkek ve kız kardeşlerinizin kızları, sizi emziren sütanneleriniz, süt kızkardeşleriniz, eşlerinizin anneleri, kendileriyle gerdeğe girdiğiniz eşlerinizin eski kocalarından olan kızları size haram kılınmıştır. Fakat evlenip de gerdeğe girmeden boşanmış olduğunuz eşlerinizin kızlarıyla evlenmenizde bir sakınca yoktur. Öz oğullarınızın eski eşleri size haram kılınmıştır. İki kız kardeşle aynı anda evlenmeniz de haramdır. Allah'ın vahyi gelmezden önce yapılanlar geçmişte kalmıştır. Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Nikâhlanarak meşru şekilde evlendiğiniz kadınların dışındaki evli kadınlarla evlenmeniz de haramdır. İşte bütün bunlar Allah'ın size bildirdiği hükümlerindendir. Bu bildirilenlerin dışındaki kadınlarla mehirlerini verip zinadan kaçınıp iffetli

bir aile hayatı yaşamak üzere evlenmeniz size helal kılındı. Önceden belirleyip anlaştığınız mehirleri, daha sonra karşılıklı rıza ile artırıp azaltabilirsiniz, bunun da bir sakıncası yoktur.

Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen, koyduğu hükümlerle bozulmayı önleyendir.

25 İçinizden hür bir kadınla evlenmeye güç yetiremeyenleri, sahip olduğunuz mü'min olmuş cariyeler varsa onlarla evlendirin. Allah kimin imanında samimi olduğunu bilir. Hepiniz birbirinizin eşiti, benzerlerisiniz, iffetli olup zina etmemeleri, gizli dost tutmamaları, şartıyla velilerinin iznini alıp, örfe dayalı cüzi mehirlerini vererek onlarla evlenin. Evlendikten sonra zina etmeleri halinde ise ona hür kadınlara verilecek zina cezasının yarısını uygulayın. Zina yapma korkusu yaşayan mü'minler evlensinler, elbette ki mü'minlerin bekârlığın sıkıntısına rağmen zinadan uzak kalmaları daha hayırlıdır.

Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

26 Allah size İslam nizam ve ahlakından oluşan dinin helal ve haram hükümlerini bildirmektedir. Böylece geçmiş peygamberler ve onlara uyan ümmetlerin yoluna sizi de iletmek ve bağışlamak ister. Allah her şeyi hakkıyla bilen ve her hükmü isabetli olandır.

27-28 Allah yaratılış sebepleriniz olan İslâmî hayatı yaşamak ve yaşatmak gayreti içinde olanları bağışlayıp mükâfatlandırmak isterken, şehvetlerine esir olup, meşru olmayan ihtiraslarının peşinden koşanlar ise insanları doğru yoldan uzaklaştırmak isterler.

Allah, koyduğu hükümlerle yükünüzü hafifletmek ister, çünkü insanların çoğu nefsinin isteklerine karşı direnemezler.

29-30 Ey iman edenler! Birbirinizin mallarını karşılıklı rıza ile de olsa haksız yere yiyip, birbirinizi mahvetmeyin, aranızdaki ticareti meşru sınırlar içinde yapın.

Kim ticareti düşmanca bir niyetle, zulüm aracı olarak kullanırsa, zamanı gelince onu ateşin azabına mahkûm ederiz. Bunu yapmak Allah için çok kolaydır.

31 Ey iman edenler! Siz Allah'a şirk koşmak, kâfirliği tercih etmek, adam öldürmek, zina etmek, yalancı şahitlik, iftira, yetim malı yemek gibi büyük günahlardan kaçınır, uzak durursanız; Biz de sizin küçük günahlarınızı bağışlar, sizi şerefli ve mutlu yaşayacağınız cennetlere yerleştiririz.

32 Allah'ın kiminize diğerlerinden fazla bahşettiği nimetler sebebi ile birbirinize imrenip kıskançlık beslemeyin. Allah'ın davetini yaşamak için ortaya koydukları gayretlerine karşı erkeklerin nasıl ki Allah nezdinde bir payları varsa, bu gayreti gösteren kadınların da bir payı ve kazancı vardır, bu bakımdan her ikisi Allah katında eşittir.

Sizler Allah'a itaat ederek O'nun rızasını dileyin. Şüphesiz Allah her şeyi hakkıyla bilen ve mutlak doğru olanı yapandır.

33 Biz ölen kimsenin, geride bıraktıkları mirastan kimin nasıl, ne kadar pay alacağını bildirdik. Anne, baba, yakın akraba ve kendilerine miras konusunda ahitleşilmiş olan kimselere de paylarını verin. Unutmayın ki Allah yapıp ettiğiniz her şeyi görmektedir.

34 Erkekler kadınları koruyup gözetmek, ailenin ihtiyaçlarını karışlamakla yükümlüdürler. Bu sebeple de ailede sorumlulukları bakımından kadınlardan bir derece daha önde, üsttedirler.

Dürüst ve erdemli kadınlar Allah'ın emirlerine itaat eden ve O'nun razı olacağı işlerde kocasına saygı gösterip sıkıntı çıkarmayan, kocalarının yokluğunda Allah'ın korunmasını emrettiği iffetini, namusunu koruyan, sadık ve itaatkâr kadınlardır.

Mü'min kocalarına isyan eden geçimsiz kadınlara önce öğüt verin. Öğüt fayda vermezse yataklarınızı ayırın, buna rağmen düzelmezlerse, düzelmelerine sebep olacak ıslah edici bir yol bulun. Olumsuz davranışlarından vazgeçerlerse, geçmişte yaşanılanları geride bırakın ve onları bağışlayın. Yüce Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

35 Karı-koca arasındaki sorunların boşanma noktasına varacağından endişe ederseniz, erkeğin ve kadının ailelerinden aracı olup durumlarını düzeltecek birer hakem tayin edin. Şayet her iki taraf da anlaşmazlığı gidermek için iyi niyetle gayret ederlerse, Allah da bu çabalarını başarılı kılar ve eşleri uzlaştırır.

Şüphesiz Allah her şeyin doğrusunu bilen ve her şeye gücü yetendir.

36 Yalnız Allah'ı ilah edinip, yaratılışınızın sebebi olan İslam nizamı ve ahlakına sarılın, ancak böylece Allah'a ortak koşmamış, yalnızca O'na kulluk etmiş olursunuz. Anne-babaya, akrabaya, yetim ve yoksullara, size yakın ve uzak olan komşularınıza, yolda kalmış olanlara, dostlarınıza, meşru yollarla sahip olduğunuz eşlerinize hizmetinizde bulunan erkek ve kadınlara güzellikle davranıp iyilikte bulunun. Unutmayın ki Allah, kendini beğenen kibirlileri sevmez.

37 Allah, cimrilik yapan ve başkalarını buna teşvik eden, kendisine Rabbi tarafından bağışlanan nimetleri saklayıp, O'nun yolunda kullanmayanları sevmez. Allah müşrik, kâfir ve münafıklar için cehennemde zelil ve perişan edici bir azap hazırlamıştır.

38-40 Allah, Âhiret Günü'ne inanmayan, mallarını sırf gösteriş olsun diye harcayanları sevmez. Bunların dostu şeytandır, dostu şeytan olandan daha kötü kim olabilir.

Şayet onlar da Âhiret Günü'ne iman etseler, Allah'ın davetine uyup da O'nun bahşettiği nimetlerden gösteriş yapmadan yine O'nun yolunda harcasalardı hiçbir zararları olmazdı.

Gerçek şu ki: Allah hiç kimsenin yaptığını karşılıksız bırakmaz ve hiç kimseye zerre kadar haksızlık yapmaz. Allah, rızasını kazanmak uğrunda yapılanların karşılığını dünyada da, âhirette de fazlasıyla verir.

41-42 Biz, Hesap Günü her toplumun içinden davetimize karşı tutumlarına şahitlik edecek birini çağıracağız. Ey Peygamber! Seni de kendi toplumuna ve senden sonraki toplumlara şahit tutacağız. İşte O Gün onların vay haline.

Müşrik, kâfir ve münafık olarak yaşamakta inatla direnip de Peygamber'e ve onun Allah adına yaptığı davete karşı çıkıp saldıranlar, O Gün yerle bir olmak, toprağa karışıp yok olmak isteyecek ve yaptıkları hiçbir şeyin Allah'a gizli kalmamış olduğunu görecekler.

43 Ey mü'minler! Sarhoş iken ne söylediğinizi bilinceye kadar, cünüp iken de boy abdesti alıncaya kadar namaza yaklaşmayın.

Yolculukta ya da hasta iken, küçük ya da büyük tuvalet ihtiyacınızı gidermişseniz veya eşlerinizle cinsel ilişkiye girmişseniz, böylesi durumlarda su bulamamış ya da suyu kullanma imkânınız yoksa temiz bir toprakla ellerinizi, yüzünüzü ve kollarınızı mesh ederek teyemmüm edin. Unutmayın ki Allah, zorda kalan mü'minler için kolaylık diler. O, çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

44-45 Kendilerine ilâhî kitaplardan bir pay verilmiş olanları görüyor musun? Sizin de kendileri gibi Allah'ın vahyini görmezden gelip, şirk ve küfür nizamına dönmenizi istiyor ve bu uğurda imkânlarını seferber ediyorlar. Ey mü'minler! Onlar sizin düşmanlarınızdır, sakın onları dost edinmeyin. Allah onlara karşı sizi uyarmaktadır, düşmanlarınızın kim olduğunu en iyi bilen Allah'tır. Allah dost olarak yeter, yardımcı olarak da Allah kâfidir.

46 Bir kısım Yahudiler, Müslümanların akıllarını karıştırmak ve İslam'dan uzaklaştırmak maksadıyla, sözleri asıl bağlamından ve anlamından koparıp farklı anlamlara gelecek şekilde çarptırırlar. "İşittik ve itaat ettik." yerine, "İşittik ve karşı çıktık." şeklinde değiştirirler. Hâlbuki onlar da yalnızca, "İşittik ve itaat ediyoruz, bizi dinle, doğru anlayıp anlamadığımızı kontrol et, bizi uyar." deselerdi, bu onların hayrına olacaktı. Allah, gerçeği bile bile reddetmeleri sebebi ile onları lanetledi.

47 Siz ey geçmişte kendilerine kitap (vahiy) bahşedilmiş olanlar! Elinizdeki kitapta kalmış olan hakikatleri tasdik eden Kur'an'a uyun. Bir kısım yüzleri silip, dümdüz edeceğimiz gün gelmeden yahut cumartesi yasağını çiğnedikleri için lanete uğrattığımız atalarınız gibi sizi de cezalandırmadan davet edildiğiniz ilâhî nizama iman edip kurtulanlardan olun.

48 Allah kendisine ortak koşulmasını (şirki) asla bağışlamaz. Ancak küçük günahları dilerse affeder.

49-50 Allah'ın seçkin kulları olduklarını ve cennete gireceklerini iddia edip, kendilerini temize çıkarmaya çalışanlar, ancak kendilerini aldatırlar. Gerçek şu ki; Allah'ın temize çıkaracağı kimseler, yalnızca iman edip sorumluluklarını bilinçle yerine getirenlerdir. Allah hiç kimseye haksızlık etmez. Uydurdukları yalanları Allah'a isnat edenlerden daha zalim, sapık ve günahkâr kim vardır?

51-55 Ellerindeki kitapta gerçeklerden pek az bir bilgi kalmış olanlar, kendilerini Allah'tan başkasına kulluğa çağıran kimselerin icat ettikleri hayat nizamlarına yönelip teslim oluyor, üstelik bu da yetmezmiş gibi şirk ve küfür nizamlarını benimseyenlerin mü'minlerden daha doğru yolda olduklarını iddia ediyorlar.

İşte bunlar Allah'ın lanetlediği kimselerdir, Allah'ın lanetlediği kimselere yardım edebilecek de yoktur. Yoksa böyleleri kendilerini Allah'ın mülkünün ortağı sayıp da O'nun kulları üzerinde hükümranlık hakkına sahip olduklarını mı sanıyorlar? Şayet onlara Allah'ın mülkünden tasarruf yetkisi verilmiş olsaydı, onlar da insanlara küçük bir çekirdeğin zarını bile vermezlerdi.

Kitap Ehli olduklarını iddia edenler, Allah'ın kendi kavimlerinden olmayan birine, peygamberlik ve beraberinde kitap bahşetmesini kıskanıyorlar. Oysa Biz geçmişte kendilerinin de atası olan İbrahim ve onun soyundan olanlara da peygamberlikle birlikte kitaplar bahşedip, hükümranlıklar nasip etmiştik.

Böyle olmasına rağmen onların bir kısmı İbrahim ve onun soyundan gelen peygamberlerin de davetini kabul etmeyip yüz çevirmişlerdi. Böyleleri hak ettikleri cehennem ateşi ile cezalandırılacaklardır.

56 Biz yaratılışının sebebine uygun yaşamaya davet etmemize rağmen bundan inatla yüz çevirenleri, zamanı gelince derilerini kavuracak ateşe sokacağız ve azabı tekrar tekrar yaşamaları için de derilerini yeniden giydirip, yeniden yakacağız.

Allah üstün kudret sahibi ve her hükmü mutlak doğru olandır.

57 Allah'ın davetine iman edip imanın gerektirdiği hayatı yaşamak uğrunda gayret edenleri, daima kalmak üzere içlerinden ırmaklar akan cennetlere yerleştireceğiz. Onlara orada el değmemiş tertemiz eşler vereceğiz ve gölgelikler altında mutluluklarla ödüllendireceğiz.

58 Allah size emanetleri (görev ve sorumlulukları) taşıyabilecek olan ehil kimselere vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz takdirde adaletle hükümler vermenizi emretmektedir. Böylece Allah size öğütlerin en güzelini vermektedir.

Allah her şeyin mutlak doğrusunu bilen ve koyduğu yasalarla bozulmayı önleyendir.

59 Ey iman edenler! Allah'a, Peygamber'e ve sizden olup, aranızda Allah'ın hükümleriyle hüküm vermesi için seçtiğiniz yöneticilerinize itaat edin. Bir konuda anlaşmazlığa düştüğünüzde, çözüm için Allah'a ve Peygamber'e (Kur'an ve Sünnete) müracaat edin, Allah'a ve Âhiret Günü'ne yürekten iman ediyorsanız böyle yapın, bu sizin için en doğru ve en hayırlı olandır.

60-63 Ey Peygamber! Sana ve senden önce indirilen kitaplara iman ettiklerini söyleyen şu münafıkların yaptıklarına bakar mısın? Onlar aralarındaki anlaşmazlıkların çözümü için ilâhî nizamın adaleti yerine tağuti nizamların adaletine başvurup adalet arıyorlar. Hâlbuki onlar Allah'tan başkasının nizamını reddetmekle emrolunmuşlardı. Oysa o tağuti nizam onların en büyük düşmanıdır.

Böylesi ikiyüzlüleri ne zaman Allah'ın indirdiği kitabının hükümleri ile sorunlarını çözmeye davet etsen, senden uzaklaştıklarını görürsün. Fakat müracaat ettikleri şirk nizamlarının yasaları ile sorunlarını çözemeyip başları sıkıntıya düştüğünde hemen sana gelip, Allah'ın adını kullanarak yeminler edip, "Biz sadece iyi niyetimizden, aramızda uzlaşma sağlasınlar diye onlara başvurduk" derler.

Allah onların kalplerinde olanları çok iyi bilmektedir. Sen onlara aldırış etme, öğüt verip, gerçek olana çağırmaya davet et.

64-65 Biz her peygamberi, kendisine uyulsun diye gönderdik. Şayet o tağuti nizamlardan adalet umanlar, bu davranışları ile kendilerine zulmetmiş olduklarını itiraf

edip, tevbe ederek sana gelselerdi ve sen de peygamber olarak onlar hakkında Rabbinden bağışlanma dileseydin, Allah'ın şefkat ve merhamet ve affına nail olacaklardı.

Rabbine andolsun ki, onlar aralarında anlaşmazlığa düştükleri konularda Kur'an'ın hükümlerine, senin de hakemliğine başvurmadıkça ve çıkan hükme gönüllerinde hiçbir sıkıntı, hiçbir burukluk duymadan tam bir teslimiyetle uymadıkça iman etmiş olmazlar.

66-68 Şayet Biz, o münafıklara "Yaratılışınızın sebebi olan hayatı yaşamak uğrunda, gerekirse hayatınızı feda edin yahut gerekirse yurtlarınızı terk edin." diye emretmiş olsaydık, içlerinden çok azı bunu yapmaya razı olurdu. Hâlbuki onlar öğüt verilerek davet olunduklarına uysalardı, kendileri için daha hayırlı olur, gerçek imana kavuşmuş olurlardı. Biz de o takdirde onlara yardım eder, hidayet ile ödüllendirirdik.

69-70 Allah'ın davetine iman edip, gereklerini yerine getirenler iyi bilsinler ki, onlar âhirette Allah'ın kendilerine nimetler verdiği peygamberler, Allah'a verdikleri sözlerinde sadık olanlar ve şehitlerle birlikte olacaklar. Böylesi erdemli, salih, güzel kimselerle birlikte olmak büyük bir kazançtır. İşte Allah'ın iman edip, teslim olanlara vaat ettiği mükâfat budur. Allah kimlerin mükâfata layık olduğunu en iyi bilendir. Her şeyin en doğrusunu bilen olarak Allah yeter.

71-73 Ey iman edenler! Düşmanlarınıza karşı önceden hazırlık yapıp tedbirlerinizi alın. Savaş gerektiğinde bölük bölük ya da topyekûn savaşa çıkın, içinizde savaşa çıkmak konusunda işi ağırdan alan, savaştan kaçmak için asılsız bahaneler uyduran ve size katılmayan münafıklar da olacak. Eğer savaşta yenilecek olursanız bunlar, "İyi ki savaşa katılmamışım, onlarla birlikte olsaydım kim bilir başıma neler gelecekti, Allah beni kordu" derler. Fakat Allah'ın yardımı ile savaşı siz kazanırsanız, bu defa da sanki geçmişte siz onları davet etmemişsiniz gibi ya da aranızda hiçbir yakınlık yokmuş gibi geçmişi bir kenara bırakıp, "Keşke ben de onlarla birlikte olsaydım da, bu başarının nimetlerinden yararlansaydım" diyecekler.

74 Geçici ve kısa dünya hayatına karşı, daimi cennet hayatı ile nimetlerini tercih edenler, Allah'ın daveti İslam nizamı ve ahlakını yaşamak ve yaşatmak uğrunda saldırganlarla savaşsınlar. Her kim Allah yolunda ölür ya da öldürülür yahut gazi olursa, Allah onu mükâfatların en büyüğüne kavuşturacaktır.

75 Ey iman edenler! Size ne oluyor da "Ey Rabbimiz! Bizi müşrik ve kâfirlerin bu zulüm nizamından kurtar, rahmetinle bize sahip çıkacak bir kurtarıcı, koruyucu

gönder" diye dua edip yakaran, ezilmekte olan yaşlı, zayıf, çaresiz erkekler, kadınlar ve çocuklar için Allah yolunda savaşmıyorsunuz?

76 İman edenler, Allah'ın daveti olan hayat nizamı uğrunda kendilerine saldıranlarla savaşırlar.

Şeytanla ortaklık kurup şirk ve küfür nizamları oluşturanlar ve onlara uyanlar da tağuti nizamları uğrunda savaşırlar.

O halde ey iman edenler! Size saldıran şeytanın dostu ve ortağı olan müşrik ve kâfirlerle savaşın, unutmayın ki şeytanın ve şeytanlaşmış olanların tuzağı hem çok basit hem de çok zayıftır.

77 Daha önce müşriklerle savaşmak için senden izin isteyenlere "Şimdilik savaştan uzak durun, namazınızı titizlikle ve bilinçle kılın, maddi imkânlarınızı kullanarak bir yandan davete destek olurken, öte yandan kendinizi arındırın." denilmişti.

Şimdi ise, "Savaşmanın zamanı geldi ve savaş üzerinize farz kılındı." denilince, bu defa da aynı kimselerden bir kısmının Allah'tan korkar gibi hatta daha da fazlası ile düşmandan korktuklarını görüyorsun. Üstelik "Ey Rabbimiz! Niçin bize savaşmayı farz kıldın, bunu biraz daha erteleseydin olmaz mıydı?" diye yakarıyorlar.

Sen onlara de ki: Dünya hayatı ve zevkleri kısa ve geçicidir ama Allah yolunda cihat edenler için âhiret hayatının cennet nimetleri kalıcı ve daha hayırlıdır.

Hesap Günü hiç kimse haksızlığa uğratılmadan dünya hayatındaki seçiminin karşılığını görecektir.

78 Nerede olursanız olun, ölüm sizi mutlaka bulacaktır! Sarp yamaçlı kalelerde, en sağlam yapılmış şatolarda olsanız da ölüm sizi yakalar.

Allah'ın emri olan savaş karşısında ikiyüzlü davranan münafıklar bir iyiliğe, güzelliğe kavuştuklarında "Bu Allah'tandır" derler fakat bir musibetle, sıkıntıyla karşılaşıp da başlarına kötü bir şey gelince de "Bu da senin yüzünden başımıza geldi" diyerek seni suçlamaya kalkarlar. Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Başınıza gelen iyilikler de kötülükler de Allah'ın koyduğu yasaları ve imtihanı sebebi iledir." Gerçek böyle olmasına rağmen birçoğu söylenenleri anlamak, hakikati kavramak istemiyor.

79 İyiliğin de kötülüğün de yasalarını koyan ve bildiren Allah'tır, tercihini bunların birinden yana kullanan da insandır. Allah insanı tercihine göre yaşatır, ayrıca Allah insana bir kısım nimetler lütfederek ya da musibetlerle karşılaşmasına

izin vererek de onu imtihan eder, imtihanda muvaffak olanı da nimetlerle ödüllendirir. Sen hâlâ "Başımıza gelen iyilikler Allah'tandır, bir kötülük gelirse sendendir" diyenlere aldırma!

Ey Peygamber! Biz seni insanlara bu gerçekleri duyurasın diye elçi olarak gönderdik. Buna şahit olarak Allah yeter.

80 Kim Peygamber'in Allah adına söylediklerine ve yaptıklarına uyar ve ona itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim de itaat etmeyip yüz çevirirse, bilsin ki Biz seni onların üzerine bekçi olarak göndermedik.

81-82 Münafıklar senin yanına geldiklerinde "Senin dediklerinin hepsi doğru ve biz de davetine inanıyor, iman ediyoruz." derler. Fakat yanından ayrıldıktan sonra, içlerinden bir grup, geceleyin toplanıp sana söylediklerinin tam tersine şeyler söyler, sana ve davet ettiğin İslâm nizam ve ahlakına karşı tuzaklar hazırlarlar. Şüphesiz Allah onların tuzaklarını kaydetmektedir. Sen onlara aldırış etmeden davetine devam et ve Allah'a güvenip tevekkül et, vekil (yardımcı) olarak Allah yeter.

Onlar Kur'an üzerinde düşünmüyorlar. Şayet Kur'an Allah'tan başkasına ait bir kitap olsaydı, içinde birçok çelişki ve tutarsızlık olurdu.

83 Henüz iman kalplerine iyice yerleşmemiş bir kısım zayıf iradeli kimseler, Müslümanların güvenliğine dair ya da savaş veya barışla ilgili olumlu yahut olumsuz bir haber duyduklarında, bunun doğru olup olmadığını araştırmadan hemen etrafa yayarlar. Hâlbuki böyle yapmak yerine duydukları haberi Peygamber'e ve mü'minlerden kendilerine yetki verilmiş olan ehil kimselere iletmiş olsalardı, onlar işin aslını öğrenip ona göre tedbir alır, gereğini yaparlardı. Allah'ın uyarısı, yardımı, rahmeti olmasaydı içinizden pek azınız hariç, şeytanın ve onun oyuncağı olmuş kimselerin tuzağına düşerdiniz.

84 (Ey Peygamber!) Tek başına kalsan da Allah yolunda gücünün yettiğince savaş! Bu hususta sen kendinden sorumlusun, mü'minleri de saldırganlarla savaşmaya teşvik et. Allah elbette saldırganların gücünü kıracaktır. Allah'ın gücü her şeye yeter ve O'nun cezalandırması çok şiddetlidir.

85 Kim, Allah yolunda hayırlı bir işe vesile olursa ona bundan dolayı bir mükâfat vardır, kim de kötü/şer bir işe önayak olursa o da bu işinden dolayı hesaba çekilip cezasını görecektir.

Allah kimin ne için çaba gösterdiğini en iyi bilen ve karşılığını verendir.

86 Ey mü'minler! Düşmanlarınız size barış teklifi olan selamı verirlerse, siz de onlara onun daha güzeli yahut aynısıyla karşılık verin. Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen ve yapmakta olduklarınızın kaydını tutandır.

87 Sizin Allah'tan başka ilahınız yoktur. Allah geleceği kesin olan Kıyamet ve Hesap Günü hepinizi bir araya toplayacaktır.

Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir!

88 Ey mü'minler! Size ne oluyor da kurdukları tuzakları, riyakârlıkları, münafıklıkları sebebi ile Allah'ın aşağılayıp rahmetinden dışladığı kimselerin mü'min olup olmadıkları hakkında şüphe içinde ikiye ayrılıyorsunuz? İnatla doğru yola karşı çıktıkları için Allah'ın sapıklıkta bıraktığı bu kimseleri siz mi doğru yola ileteceksiniz? Hak ettiği için Allah'ın sapıklıkta bıraktığını hiç kimse hidayete kavuşturamaz.

89-90 Müşriklerle işbirliği yapan münafıklar, mü'minlerin de kendileri gibi ikiyüzlü, küfre sapmış kimseler olmalarını ister ve buna çağırırlar. Bunların müşriklerle tamamen ilişkilerini kestiklerinden ve sizin yanınıza hicret edip gerçekten iman ettiklerinden emin olmadıkça onları dost, sırdaş edinmeyin. Şayet iman etmez, durumlarını değiştirmez de düşmanca davranmaya devam ederlerse onları yakalayın ve bulduğunuz yerde öldürün, onlardan asla ne bir dost ne de bir yoldaş olmaz.

Sizinle aranızda sulh bulunan bir kavme sığınanlarla ve ne sizinle ne de kendi kavimleriyle savaşmak istemeyip size başvuranlara dokunmayın. Aslında onlar sizden daha güçlü olduklarına inansalar, sizinle savaşmaktan geri durmazlar. Allah onlardan sizi uzaklaştırdı. Onların barış teklif etmesi durumunda saldırıp, zarar vermenizden Allah razı olmaz.

91 Bir kısım münafık da vardır ki ne sizinle ne de kendi kavimleriyle kötü olmak istemez. Çıkarları gereği her iki toplumla da barışık yaşamak istediğini söyleyip, kendi güvenliğini garanti altına almanın hesabı ile hareket eder. Fakat ne zaman mü'minler aleyhine bir fitne için çağırılsalar, hemen müşrik ve kâfirlerin çağrısına koşarlar. Şayet bunlar, sizinle barış anlaşması yapmaz da, zarar vermekten vazgeçmezlerse onları bulduğunuz yerde öldürün. Allah bunlarla ilgili size apaçık yetki vermiştir.

92 Bir mü'minin başka bir mü'mini öldürmesi asla düşünülemez, bu ancak yanlışlıkla, hata ile olabilir. Kim bir mü'mini yanlışlıkla öldürürse, mü'min bir köleyi özgürlüğüne kavuşturması ve ölenin ailesine diyet ödemesi gerekir, ama ölenin ailesi öldüreni bağışlar, diyetten vazgeçerse bu yükümlülük ortadan kalkar.

Yanlışlıkla öldürülen kişi mü'min olmakla birlikte, size düşman olan bir kabileye mensupsa, bu durumda ödenecek bedel yalnızca mü'min bir köleyi hürriyetine kavuşturmak olacaktır. Şayet öldürülen kişi aranızda sulh anlaşması olan bir topluma mensupsa, öldüren kişi bu durumda ölenin ailesine hem diyet ödeyecek hem de mü'min bir köleyi özgürlüğüne kavuşturacaktır. Bunları yapmaya gücü yetmeyenler, Allah'ın tevbesini kabul etmesi için iki ay aralıksız oruç tutmalıdır.

Allah her şeyin mutlak doğrusunu bilen ve her hükmü tam isabetli olandır.

93 Kim de bir mü'mini kasten öldürürse, onun cezası içinde temelli kalmak üzere cehennem olacaktır. Allah ona lanet edip, korkunç bir azaba uğratacaktır.

94 Ey iman edenler! Allah yolunda savaş için yola çıktığınızda, karşınıza çıkanların durumunu iyice araştırıp anlamaya çalışın, düşman olduğunu ve savaşmak için kararlı olduğunu anlamadan silahınıza sarılmayın. Size Müslümanca selam verip, barış teklif edene de, dünya hayatının malına tamah ederek, ganimet için sen Müslüman değilsin diyerek onu öldürmeyin, kazancın en hayırlısı Allah nezdinde olandır.

Bir zamanlar siz de onlar gibiydiniz. Şimdi ise Allah'ın lütfu ile doğruya yönelip güçlendiniz, kendinize güvenir hale geldiniz. Bu yüzden de çok dikkatli davranın, iyice anlayıp dinlemeden kimse hakkında acele karar vermeyin. Allah yapmakta olduklarınızı görüp bilmektedir.

95-96 Gerçek şu ki, mü'min olduklarını söyledikleri ve geçerli bir mazeretleri bulunmadığı halde size saldıranlarla savaşmak üzere sefere katılmayıp, evlerinde oturanlarla, Allah yolunda mallarını ve canlarını ortaya koyarak savaşanlar elbette bir değildir.

Allah malları ve canlarıyla üstün çaba gösterenleri, evlerinde oturanlardan üstün kılmış, yüksek makamlara layık görmüştür. Yerinde oturan mü'minlerle, önde gidenlerin mükâfatı da tabii ki bir olmayacaktır. Allah'ın katında her mü'minin derecesi ve makamı farklıdır.

Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

97-99 Melekler, Allah'ın davetinden yüz çevirerek kendilerine zulmeden kimselerin canlarını alırken "Siz Allah için ne yaptınız?" diye soracaklar. Onlar da "Bizler ezilmiş, güçsüz bırakılmış, zayıf kimselerdik bu yüzden de bir şey yapamadık" diyecekler. Bunun üzerine melekler de onlara "Allah'ın arzı hicret edeceğiniz kadar geniş değil miydi?" derler. İşte böylelerinin varacakları yer cehennem olacaktır, orası ne kötü bir varış yeridir.

Ancak erkeklerden, kadınlardan ve çocuklardan hicret ederek, mü'minlerin arasına katılmak istemelerine rağmen, gerçekten özürleri, çaresizlik, düşkünlük ve güçsüzlükleri sebebi ile bu duruma güç yetirmeyip, bir yol bulamayanlar cezalandırılmazlar. Umulur ki Allah bunları affeder. Allah mü'minlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

100 Her kim yaratılışının sebebi olan İslâmî hayatı yaşamak için şirk ve küfür nizamını terk ederse, Allah onu yeryüzünde bolluk, huzur ve güven içinde yaşayacağı bir yere ulaştırır. Kim bu amaçla evinden çıkar da sonra yolda ölürse Allah'ın mükâfatına nail olur. Allah böylesi kullarına karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

101 Ey mü'minler! Savaş için sefere çıktığınızda, düşmanın ani bir saldırı ihtimaline karşı namazlarınızı kısaltarak kılmanızda bir sakınca yoktur, çünkü düşmanlarınız fırsat kollamak isterler.

102 Ey Peygamber! Cephede mü'minlere namaz kıldırırken, bir grup seninle silahlarını kuşanmış vaziyette secdeye vardıklarında, diğerleri arkalarında nöbet tutsunlar. Bunlar secde ettikten sonra nöbet yerine geçsinler ve diğerleri gelip arkanda secde edip namazı kılsınlar. Bunlar da silahlarını kuşanmış olsunlar, çünkü müşrik ve kâfirler savaş teçhizatınız olan silahlarınızı elden bıraktığınız vakti fırsat bilip ani baskınla sizi mağlup etmek isterler. Şayet namaz sırasında yağmurla karşılaşıp da bir sıkıntıya uğrayacak olursanız yahut hasta olursanız silahlarınızı yanınıza bırakabilirsiniz, fakat her durumda çok dikkatli olun. Allah, sizin elinizle müşrik ve kâfirleri perişan edici bir azap hazırlamıştır.

103 Namaz bitip kalktığınızda otururken, yatarken ve her halde, her durumda, her zaman Allah'ı aklınızdan çıkarmayın. Düşman tehlikesi ortadan kalkıp güvene kavuştuğunuzda namazı her zaman ki gibi eksiksiz kılın, çünkü namaz mü'minler için belirli vakitlerde yerine getirilmesi gereken bir farzdır.

104 Düşman ordusunu takip konusunda gevşek ve kararsız davranmayın ve sakın onların peşlerini bırakmayın. Unutmayın ki takip sırasında siz bir sıkıntı çekiyorsanız, onlar da takip edilmenin korkusuyla daha çok sıkıntı çekeceklerdir. Üstelik sizin çektiğiniz sıkıntıların Allah nezdinde büyük bir mükâfatı vardır, müşrik ve kâfirler içinse dünyada ve âhirette sıkıntı ve azap vardır.

105-106 Ey Peygamber! Biz sana bu Kur'an'ı, insanların (niçin yaratıldıkları ve nasıl yaşamaları gerektiğini bildirmek) aralarında Kur'an'la hükümler verip hükmedesin diye gönderdik. Sakın Kur'an'ın davet ettiği hayat nizamından yüz

çeviren nankör müşriklerin savunucusu olma, onların sana yakınlık göstermelerine ve sözlerine aldanıp da aslını araştırmadan yanlış hükümler verme! Böyle bir hataya düşersen de Rabbinden bağışlanmanı dile, Allah mü'min kullarına karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

107-109 Allah'ın davetini inkâr yolunu seçerek kendi nefislerini azaba mahkûm eden zalimlerin savunulacak hiçbir tarafları yoktur. Allah kendilerine zulmeden böyle kimseleri sevmez. Onlar yapıp ettiklerini insanlardan gizleyebilirler fakat Allah'tan gizleyemezler. Nitekim geceleri bir araya gelip de, Allah'ın razı olmayacağı hesaplar yapıp tuzaklar kurarlarken, Allah onların yanı başlarında idi. Allah her şeyden haberdardır ve olup biten, olacak olan her şeyi bilmektedir.

Diyelim ki siz bu kimseleri dünya hayatlarında savunmaya kalktınız! Peki ya Kıyamet ve Hesap Günü bunları Allah'a karşı kim savunabilecek ve Allah'ın azabından bunları kim koruyabilecek?!

110-112 Her kim, Allah'ın davetinden yüz çevirip böylece hem kendisine hem de başkalarına zulmeder fakat sonra da bu yaptığının yanlış olduğunu anlayıp tevbe ederek Allah'a yönelirse, O'nu bağışlayıcı olarak bulacaktır.

Her kim de şirkinde, küfründe, münafıklığında inatla direnip Allah'ın davetine dönmeden ölürse kendine zulüm etmiş olur.

Allah kimin ne yaptığını, hayatı kime ve neye göre yaşadığını en iyi bilendir.

Her kim de, küçük ya da büyük bir günah işleyip, onu da masum birinin üstüne atarsa, çok ağır suç işlemiş, büyük bir günah yüklenmiş olur.

113-114 Ey Peygamber! Allah'ın esirgeyip koruması, uyarması sayesinde o müşrik ve münafıklar, çok isteyip uğraşmalarına rağmen sana yanlış hükümler verdirip saptıramadılar. Onlar sana zarar veremezler, çünkü Allah sana Kur'an'ı indirmiş, onunla neyin doğru neyin yanlış olduğunu gösterip bilmediklerini öğretmiş ve seni doğru yola yöneltmiştir. Şüphesiz Allah'ın kitabı çok büyük bir lütuftur.

Hakikati inkâr edenlerin aralarında toplanıp da gizli gizli görüşüp konuştuklarında hiçbir hayır yoktur. Fakat mü'minlerin bir araya gelip gayelerine ulaşmak, yardımlaşmak, hayırlı bir işi yapmak veya dargın mü'minleri barıştırmak üzere gizli de olsa görüşmelerinde hayır vardır. Allah'ın rızasını kazanmak maksadıyla yapılan bu işlere karşılık büyük bir ödül vardır.

115 Kim de Kur'an ile kendisine doğru yol tebliğ edilmesine rağmen Peygamber'e karşı çıkar ve başka bir yol seçerse, Allah da onu kendi seçimiyle baş başa bırakıp cehennemde azaba mahkûm eder.

116 Allah kendisiyle birlikte başka ilahlar edinerek ortak koşanları bağışlamaz. Fakat Allah'a ortak koşulmasının dışındaki günahlardan dilediğini bağışlar. Allah'ın yarattıklarını yönetmek konusunda, O'nun hükümlerine ortak olmaya kalkışandan daha sapık ve nankör kim olabilir?!

117-121 Müşriklerin bir kısmı da, Allah'la birlikte kendilerine dünya hayatlarını daha güzel yaşatacaklarına inandıkları (dişi isimler verdikleri) kimseleri kutsallaştırıp putlaştırırlar. Böyle yapmakla aslında şeytanın tuzağına düşüp, onlara tapınmış olurlar.

Hâlbuki Allah, şeytanı lanetleyip huzurundan kovmuştu. Bunun üzerine şeytan, "Ben de senin kullarının bir kısmını saptırıp kendime tabi kılacağım. Senin yolundan uzaklaştırıp boş hayaller peşinde koşturacağım. Onlara emredip, putperest âdetlerine göre kurbanlık hayvanların kulaklarını kestireceğim, Allah'ın yarattıklarının şekillerini ve fıtratını (yaratılışını) bozdurup değiştireceğim." demişti.

Unutmayın ki, Allah'ın davetinden yüz çevirip de şeytanı dost edinip, peşinden gidenler, çok büyük ziyana uğrarlar. Şeytan böylelerine boş vaatlerde bulunur, onları boş kuruntularla oyalar, şeytanın vaatleri yalnızca akılları karıştırıp çelmekten ve aldatmaktan ibarettir. Şeytanın peşinden gidenlerin varacağı yer de cehennemdir ve oradan bir çıkış yolu yoktur.

122 Allah, davet olundukları İslâm nizam ve ahlakını yaşamak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösterenleri, içlerinden ırmaklar akan daimi kalacakları mutluluk yurdu cennetlere koyacak. Bu, mü'minlere Allah'ın vaadidir ve O asla sözünden dönmez.

123 Allah müşrik, kâfir ve münafıkları hak ettikleri azap ile cezalandıracaktır, bu ne sizin ne de kitap ehlinin görüp göstermek istediğiniz sınırsız, affedilme, umut ve temennilerinize bağlı değildir.

Gerçek şu ki, her kim Allah'ın sınırlarını dikkate almayıp âhireti hesaba katmadan yaşamışsa, hak ettiği azapla cezalandırılacak ve Allah'a karşı kendisine yardım edecek kimse de bulamayacaktır.

124 Erkek olsun kadın olsun, her kim de Allah'ın davetine iman edip, gereklerini yerine getirmenin gayreti ile yaşamışsa, zerre haksızlığa uğramayacak ve cennetle ödüllendirilecektir.

125 Rabbine kendini teslim eden, şirkten ve küfürden kendini tamamen arındırmış olan İbrahim'in dinine uyandan daha güzel kim olabilir? Allah İbrahim'i dost edinmiştir.

126 Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'a aittir, mülkü üzerinde hâkimiyet kurup, hüküm koyma ve yönetme hakkı da yalnızca Allah'a aittir.

Allah ilmi ile her şeyi yaratmış ve kudretiyle kuşatmıştır.

127 Ey Peygamber! Senden Allah'ın kadınlarla ilgili hükümlerini soruyorlar, onlara de ki: "Allah yeri geldikçe bu konudaki hükümleri açıklamaktadır. Nitekim mehirlerini vermek istemeyip de evlenmek istediğiniz dul kadınlar, yetim kızlar ve miras haklarını aramaktan aciz küçük çocuklar, öksüz ve yetimlerle ilgili hükümlerini, Allah size Kur'an ile açıklamıştır". O halde bu hususlardaki sorumluluklarınızı size bildirildiği gibi yerine getirin. Allah'ın bildirdiklerine uymanız sizin hayrınızadır.

128 Şayet bir kadın, kocasının sadakatsizliği, geçimsizliği ve ilgisizliği sebebiyle aile hayatının sona ereceğinden endişe ederse, sorunlarını karşılıklı konuşup anlaşarak ve fedakârlık yaparak çözmeye çalışsın. Anlaşmak, ayrılmaktan daha hayırlıdır. İnsanın tabiatında kıskançlık ve bencillik de vardır ama Allah insanı bu duygularını kontrol edecek, yenebilecek güçte yaratmıştır. Bu duygularınızı bastırıp üzerinizdeki etkisini azaltarak evlilik hukukunun gerektirdiği güzellik ve olgunlukta davranırsanız Allah da size yardım eder. Unutmayın ki Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.

129 Şayet birden fazla kadınla evliyseniz, ne kadar arzu edip dikkatli, özenli davransanız da eşleriniz arasında adaleti tam sağlayamazsınız. Hiç olmazsa, içlerinden birine tamamen yahut fazlaca meyledip de, diğerini veya diğerlerini dışlayıp, kocası hem var hem de yok durumuna düşürmeyin. Eğer bir orta yol bulur da onlara karşı sorumluluklarınızı yerine getirir, güzellikle geçinirseniz, Allah sizin küçük kusurlarınızı bağışlar. Allah bu konuda elinden gelen gayreti gösteren mü'minlere karşı çok merhametli ve şefkatlidir.

130 Uzlaşma çabalarına rağmen karı koca yine de ayrılmaya karar verirlerse, Allah onları lütfu ile birbirlerine muhtaç olmadan yaşatır, belki de daha hayırlı eşler nasip eder. Allah'ın nimeti ve rahmeti çok geniştir.

131-132 Göklerde ve yerde olanların hepsi Allah'a aittir, size de, sizden öncekilere de gönderdiğimiz peygamber ve kitaplarla yaratılış sebebiniz olan İslâm nizam ve ahlakı ile yaşamayı, Allah'a itaatsizlikten ve nankörlükten sakınmayı emrettik. Şayet Allah'ın davetinden yüz çevirip isyan ederseniz, göklerde ve yerde olanların gerçek

sahibinin Allah olduğunu, O'nun hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını, şükredip, övülmeye layık olanın da yalnız Allah olduğunu unutmayın.

Göklerde, yerde ve arasında olanları yönetme hakkı yalnızca Allah'a aittir. O'ndan başka ilah ve güvenilmeye layık olan yoktur.

133 Ey insanlar! Sizi yoktan var eden Allah, dilerse sizi yok edip yerinize başkalarını getirir. Allah'ın gücü her şeye yeter.

134 Kim bu dünyanın nimetlerinden isterse, bilsin ki dünyanın da âhiretin de nimetlerinin gerçek sahibi Allah'tır, ancak insan dünya nimetlerinden kısa bir süre yararlandırılır, Âhiret nimetleri ise süresiz yararlandırılmak içindir ve çok daha güzeldir.

Allah kimin neye talip olduğunu en iyi bilen ve her şeyden haberdar olandır.

135 Ey iman edenler! Kendinizin, ana ve babanızın, en yakınlarınız olan akrabalarınızın aleyhine de olsa, adaletten ayrılmayın, şahitliği Allah için dosdoğru yapın, Allah'ın adalete riayet edip, etmediğinizi görüp, bildiğini aklınızdan çıkarmayın. Şahitlik yaptığınız kimse zengin olsun fakir olsun, Allah için doğru olanı söyleyin ve unutmayın ki Allah'ın üzerinizdeki hakkı onların her birinin üzerinizdeki hakkından çok daha fazladır. O halde kendi arzularınız ve yakınlıklarınızın etkisiyle, dillerinizi eğip, bükerek adaleti çarptırmayın. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

136 Ey iman edenler! Allah'a, Peygamberine ve gönderdiği Kur'an ile davet edildiğiniz hayata sımsıkı sarılarak yaşayın ve sakın ondan taviz vermeyin. Kim Allah'ın gönderdiği kitaplarına, peygamberlerine, meleklerine ve Âhiret Günü'ne inanıp iman etmezse, tam bir dalalete düşmüş, şirk ve küfre gömülmüş olur.

137-139 Allah'a, gönderdiği kitaplara, peygamberlere, meleklere ve Âhiret Günü'ne inanıp, iman ettikten sonra bu gerçeklerden yüz çevirip, şirk ve küfre dönerek inatla direnenleri Allah asla affetmeyecek, onları tekrar doğru yoluna kabul etmeyecek. Böylesi ikiyüzlüleri cehennemde korkunç bir azap beklemektedir.

Bunlar mü'minleri bırakıp da müşrik ve kâfirleri dost edinerek, onların yanında şerefli ve itibarlı olacaklarını mı sanıyorlar? Oysa gerçek şu ki, şeref ve itibar ancak Allah'ın yanında olmakla elde edilir.

140 Allah, iman edenlere açıkça şu hükmünü bildirmektedir: Allah'ın âyetlerinin inkâr edilip alaya alındığı yerde olursanız, bu saygısızlığı yapanlar, başka bir konuya geçinceye kadar onların yanından ayrılın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz.

Şüphesiz Allah müşrik, kâfir ve münafıkları cehennemde bir araya toplayacaktır.

141 Ey iman edenler! Münafıkların gözü daima sizin üzerinizdedir. Allah size bir zafer nasip ettiğinde hemen size koşar, "Biz de hep sizinle birlikteydik" derler. Fakat müşrik ve kâfirler bir başarı kazanırlarsa, bu defa da onlara doğru koşup "Bizler şu mü'minlere destek vermemekle, size destek vermiş olmadık mı? Ayrıca onlardan gelebilecek tehlikeleri de önceden size bildirdik" derler. Allah bu yaptıklarından dolayı onlara Kıyamet ve Hesap Günü hak ettikleri cezayı verecektir. Allah müşrik, kâfir ve münafıkların mü'minlere üstün gelmelerine izin vermeyecektir.

142-143 Münafıklar akılları sıra Allah'ı aldatmaya çalışıyorlar, oysa Allah onların tuzaklarını boşa çıkararak gerçek yüzlerini gösterecektir. Onlar namaza da isteksizce, ayak sürüyerek kalkarlar ve namazı gönülden iman ettikleri için değil, gösteriş için kılarlar ve Allah'ı pek az akıllarına getirirler. Bu münafıklar, imanla küfür arasında yalpalayarak gider gelirler, ne o tarafa ne de bu tarafa ait olamazlar. Böyle bir sapıklığı inatla sürdürüp de vazgeçmeyenleri sen doğru olana döndüremezsin.

144-146 Ey iman edenler! Siz sakın mü'minleri bırakıp da müşrik, kâfir ve münafıkları dost edinmeyin. Yoksa siz de Allah'ın size azap etmesi için apaçık bir delil ortaya koymuş olursunuz. Münafıklar cehennemin en alt tabakasında yanacaklardır ve kendilerine yardım edecek hiç kimse de bulamayacaklardır. Ancak tevbe edip, dini yalnızca Allah'a has kılarak O'na karşı sorumluluklarını samimiyetle yerine getirenler, bağışlanacak ve mü'minlerle birlikte ödüllendirilecekler.

147 Eğer şükreder ve iman ederseniz, Allah size niçin azap etsin ki? Allah, şükrün karşılığını verendir, her şeyi bilendir.

148 Allah, zulme uğrayan kimseden başkasının apaçık kötü söz söylemesini sevmez. Şüphesiz Allah her şeyi duyar, her şeyi bilir.

149 Bir iyiliği açıklar yahut gizlerseniz veya bir kötülüğü bağışlarsanız bilin ki Allah çok affedicidir ve dilediği her şeyi yapmaya kadirdir.

150-151 Allah'a imanla peygamberlerine imanı birbirinden ayırıp, peygamberleri inkâr yolunu seçenler, imanla küfür arasında gidip gelenlerdir. İşte bunlar, imanı küfre tercih eden gerçek kâfirlerdir. Biz kâfirler için cehennemde çok çetin bir azap hazırladık.

152 Allah ve peygamberlerine iman edip, peygamberlerden birini diğerinden ayırmayanlara gelince; Allah onlara mükâfatlarını verecektir. O çok bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

153-159 Ey Peygamber! Kitap Ehli olanlar, sana gökten bir kitabın indiriliyor olduğunu görmek istediklerini söylüyorlar. Onlar Musa'dan daha büyük bir mucize olmak üzere, kendilerine Allah'ı göstermesini istemişlerdi. Bu densizlikleri, küstahlıkları sebebiyle de şiddetli bir sarsıntı ile sarsılmışlardı. Ayrıca da onlar, onca ilahi ikaz, mucize ve Allah'tan apaçık âyetler gelmesine rağmen, bir de tutup altından yapılan buzağı heykelini kutsallaştırıp ilah edinmişlerdi. Sonra bu şirklerinden tevbe edip doğruya yönelince Biz de onları bağışladık ve Musa'yı Allah'ın davetine çağıran bir kitapla destekleyip güçlendirdik.

Tevbelerinin ardından Allah'tan başka ilah edinmeyeceklerine, O'nun daveti hayat nizamına iman edip uyacaklarına dair verdikleri sözlere şahit olarak Tur dağını üzerlerine yükselttik.

Vaktiyle onlara "Yakınınızdaki şu şehre, halkına tevazu göstererek, saygılı bir biçimde girin ve cumartesi günü av yasağını da aklınızdan çıkarmayın, ona uymayı ihmal etmeyin" demiştik. Onlar da uyarılara uyacaklarına dair söz de vermişlerdi, ama buna rağmen sözlerinde durmadılar. Bir süre sonra da Allah'ın âyetlerinden yüz çevirip, şirk ve küfre dönmekle birlikte, peygamberlerini öldürdüler. Onların izinden giden takipçileri, şimdi sana diyorlar ki: "Bizim kalplerimiz, senin söylediklerini kabule kapalıdır, davetinle ilgilenmiyoruz, sen git onu başkalarına anlat, bizimle uğraşma!" İşte bu nankörce tutumları yüzünden kalpleri köreldi, artık onlar iman etmezler.

Bu, Kitap Ehli olduklarını iddia edenler, Meryem'e de korkunç bir iftira atmışlardı, ayrıca "Biz Meryemoğlu İsa Mesih'i de öldürdük." demişlerdi. Oysa onlar İsa'yı ne öldürdüler ne de çarmıha gerdiler, öyle zannettiler. Aslında İsa'yı çarmıha gerdiklerini söyleyenlerin de çarmıha gerdiklerinin İsa olup olmadığı konusunda kafaları karışıktı, o konuda zanna uydular. Kesin olan şu ki İsa'yı onlar öldürmediler. Allah İsa'yı onların bilemediği bir ölümle öldürüp, yüksek bir makama kavuşturdu.

Allah'ın gücü her şeye yeter, O'nun hükmünün önüne kimse geçemez.

İsa'nın peygamberliğine inanmayıp, davetine karşı çıkıp, çarmıha gererek öldürdüklerini söylemelerine rağmen, çarmıha gerdiklerinin İsa olup olmadığından emin olmayanların hepsi, son nefeslerini vermeden önce öldürdüklerinin İsa olmadığı gerçeğine kesin olarak inanmıştır. İsa Kıyamet Günü onların yapmak istedikleri hakkında onlar aleyhine şahitlik yapacaktır.

160-162 Biz o Yahudilere sözlerinde durmamaları, Allah'a ve peygamberlere itaatsizlikleri, insanların Allah'ın daveti hayat nizamını yaşamalarına engel olmaya

çalışmaları, Allah'ın yasakladığı ribâyı almaları ve insanların mallarını haksız yollardan yemeleri sebebi ile önceleri helal kıldığımız, temiz ve güzel bir kısım yiyecekleri haram kıldık. Âhirette de bu nankörler için çok çetin bir azap hazırladık.

Onların içinde sana indirilen Kur'an ile senden önceki peygamberlere, Allah'ın indirdiği kitaplara iman eden, namazlarını kılan, zekâtlarını veren ve Âhiret Günü'ne de inanan, ilimde derinleşmiş mü'minler az da olsa vardır. İşte onlara da büyük mükâfatlar vereceğiz.

163-164 Ey Peygamber! Biz Nûh'a ve sonraki peygamberlere vahyettiğimiz gibi sana da Kur'an'ı vahyettik. Tıpkı İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve evlatlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a da vahyedip, Davud'a da Zebur'u verdiğimiz gibi ve daha önce sana kıssalarını anlatıp, isimlerini bildirdiğimiz peygamberlerden başka, sana kıssalarını anlatmadığımız, isimlerini bildirmediğimiz peygamberlere de vahyettik. Ayrıca Musa'ya da sözümüzü ilettik.

165 Biz bütün peygamberleri, yaratılmalarının amacını insanlara bildirmek ve bu amaca uygun olan hayatı yaşamaya davet eden uyarıcı ve müjdeciler olarak gönderdik. Böylece insanların, "Yaratılışımızın sebebinden ve Allah'ın bu davetinden haberimiz yoktu" demek gibi bir mazeretleri olmayacaktır. Allah her şeyi yerli yerinde yapan, üstün ilim, kudret ve hüküm sahibidir.

166-169 Allah kendi ilminden, sana indirdiği Kur'an'ın, bizzat şahidi olmakla birlikte, melekler de buna şahittir, aslında şahit olarak Allah yeter.

İnkâr eden ve başkalarını da Allah'ın davetinden alıkoyanlar şüphesiz doğru yoldan sapmışlardır. Allah böylelerini asla affedecek değildir, onlar gerçeği inkâra kendilerini şartlandırmışlardır. Sonunda da orada kalmak üzere hak ettikleri cehenneme atılacaklar. Bunu yapmak Allah için hiç de zor değildir.

170 Ey insanlar! Allah'ın elçisi Peygamber, size yaratılışınızın sebebini ve buna göre nasıl yaşamanız gerektiğini bildiren ilahi bir kitap getirdi. Kendi iyiliğiniz için onun davetine iman edip, gereklerini yerine getirin. Bu gerçeği kabul etmez de yüz çevirirseniz, iyi bilin ki Allah sizin imanınıza muhtaç değildir.

Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Müşrik ve kâfirlerin dışında herkes ve her şey O'na itaat eder. Allah yarattıklarının nizamını en mükemmel kuran, yasalarını yapıp yaşatan, ilim ve hüküm sahibidir.

171 Ey İncil'e tabi olduklarını iddia edenler! Aslından koparılıp değiştirilmiş olan İncil'deki, Allah ve O'nun peygamberi olan Meryemoğlu İsa hakkında uydurulmuş

aşırılıklardan sakınıp, Kur'an ile bildirilen gerçeğe yönelin.

Meryemoğlu İsa Mesih, Allah'ın Meryem'in rahminde yaratıp, dünyaya getirttiği kulu ve elçisi bir peygamberidir. Artık gerçek dışı uydurmalardan vazgeçip, Kur'an'a ve Peygamber'e inanın. Allah; baba, oğul ve kutsal ruh olmak üzere üçtür demeyin, kendi iyiliğiniz için bu asılsız inancınızdan vazgeçip, kurtulun. Allah tek olan ilahtır ve Allah evlat edinmekten münezzehtir. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır, O'ndan başka gerçek ilah yoktur, yarattıkları üzerinde hüküm koyma yetkisi yalnızca O'na aittir.

172 İsa Mesih de melekler gibi Allah'a kulluk etmekten kaçınmaz, O'na karşı asla nankörlük ve küstahlık etmez, kibirli davranmazdı. Her kim de, Allah'a karşı nankörlük edip, kibirlenip küstahlaşarak O'nunla birlikte başka ilahlar edinirse, iyi bilsin ki Allah, Hesap Günü cezasını verecektir.

173 Allah, davetine iman edip, buna uygun yaşamaya çalışanları en güzel nimetlerine kavuşturup mükâfatlandıracak, daimi kalmak üzere cennetlerine yerleştirecek. Allah'ın davetinden kibirlenip, böbürlenerek yüz çevirenleri ise ebedî kalacakları cehennem azabına mahkûm edecektir, onlar orada kendilerini azaptan koruyup kurtaracak, bir yardımcı da bulamayacaklardır.

174-175 Ey insanlar! Size Rabbinizden bir nur ve O'nun âyetlerinden oluşan bir rehber olmak üzere Kur'an ulaştırılmıştır.

Peygamber'in Allah adına, Kur'an ile yaptığı davetine iman edip sarılanları, Allah karanlıklardan aydınlığa çıkaracak, rahmet ve ihsanı ile mutluluğa ulaştıracaktır.

176 Ey Peygamber! Mü'minler senden birinci dereceden mirasçı olmayanlar hakkında, Allah'ın hükmünü sorup bilgi istiyorlar. Onlara de ki: Allah size onlarla ilgili şu hükümlerini bildiriyor.

Şayet bir erkek geride çocuk bırakmadan ölürse ve erkeğin geride bir kız kardeşi kalmışsa, mirasın yarısı o kız kardeşe ait olur. Eğer bir kadın çocuksuz olarak ölürse ve geride bir tek erkek kardeşi kalmışsa, mirasın tamamı o erkek kardeşin olur. Fakat çocuksuz olarak ölen erkeğin geride iki kız kardeşi kalmışsa mirasın üçte ikisi bu kız kardeşlerindir. Şayet ölen erkeğin geride kalan erkek ve kız kardeşleri varsa bu durumda erkeğe iki, kadına bir pay verilir. Allah size bu hükümlerini açıklıyor ki, şaşırıp da yanlışlık yapmayasınız. Her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen yalnızca Allah'tır.

93- ZİLZÂL SÛRESİ

Medenî sûre olup 8 âyettir.

Zilzâl: Yer sarsıntısı demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Yeryüzü müthiş bir sarsıntı ile sarsıldığında ve içinde bulunan ağırlıklarını dışarı fırlatıp çıkardığında, insanoğlu gördükleri karşısında dehşetten şaşırıp neler oluyor diye feryat edecek.

4-6 İşte O Gün, yeryüzü kendine vahyedilmiş olan görevini yerine getirip Rabbinin emrine boyun eğecek ve üzerinde olup biten her şeyi Allah'ın önceden bildirdiği gibi tek tek ortaya dökecek. Gizli hiçbir şey kalmayacak, kabirlerinden çıkarılan insanlar bölük bölük bir araya toplanacak ve dünya hayatlarını hangi amaç uğrunda tükettikleri kendilerine apaçık gösterilecek.

7-8 O Gün kim Allah'ın daveti yolunda zerre miktarda fedakârlık yapmış, ne gayret göstermişse onun karşılığını görecek. Kim de davete sırt dönmüş, zerre miktarda da olsa kötülük yapmışsa, onun karşılığı olarak hak ettiği ceza ile yüzleşecek.

94- HADÎD SÛRESİ

Medenî sûre olup 29 âyettir.

Hadîd: Demir demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Göklerde ve yerde olanların hepsi, Allah'ın sınırsız ilminin, kudretinin ve yüceliğinin delilleridir ve hepsi de yaratılış sebeplerine uygun görevlerini, Allah'ın kurduğu nizam ve yasalara bağlı olarak yerine getirirler (tesbih ederler).

Yarattıkları üzerinde nizam kurmak ve hüküm koyup yönetmek hakkı yalnızca Allah'a aittir ve her hükmü mutlak mükemmel olan yalnızca Allah'tır.

2 Göklerde ve yerde olanların tek ve gerçek sahibi Allah'tır, yarattıklarına canı verip yaşatan da, canını alıp öldüren de O'dur. Dilediğini yapmaya muktedir olan yalnızca Allah'tır.

3 Allah evveldir, âhirdir ve zahirdir. Yarattıklarıyla varlığı apaçık anlaşılan, akılla bilinebilen fakat mahiyeti duyu organlarıyla algılanamayan (bâtındır) ve tarifi yapılamayandır. O, her şeyin mahiyetini bilendir.

4-5 Allah gökleri ve yeri altı günde (aşamada) yaratıp, nizamını kurup, işleyiş yasalarını koyup, üzerlerinde hükümranlığını kurmuştur.

Allah toprağa gireni, oradan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni de bilendir, olup biten her şey, O'nun bilgisi ve izni ile gerçekleşir. Sizler de nerede olursanız olun, O sizi gören ve yaptıklarınızdan haberdar olandır.

Göklerin ve yerin mülkü de, yönetimi de Allah'a aittir. Sonunda her iş O'na dönecek ve herkes O'na hesap verecektir

6 Allah gündüzü kısaltarak geceyi uzatır, geceyi kısaltarak da gündüzü uzatır ve insanların kalplerinde olanları, düşündüklerini, niyetlerini de bilir.

7 Allah'a ve elçisine yürekten inanıp güvenin, Allah'ın size emanet ettiği ve vekâleten yönetiminize verdiği mallardan, Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamak, yaşatmak uğrunda harcayın. İyi bilin ki Allah içinizden yürekten iman edip, O'nun rızası uğrunda harcayanlara büyük mükâfatlar verecektir.

8 Size ne oluyor ki? Peygamber sizi Allah'a iman edip, O'na güvenmeye çağırırken ve siz de Allah'ın Rabbiniz olduğunu tasdik etmiş kimseler olarak neden sorumluluklarınızdan uzak duruyorsunuz?

9 Rabbiniz sizi şeytanın peşine takılan insanların kurduğu şirk ve küfür nizamlarının karanlıklarından aydınlığa çıkarmak için, kulu ve elçisi Muhammed ile apaçık âyetler içeren bir hayat kitabı göndermiştir. Çünkü Allah kullarına karşı çok merhametli ve şefkatlidir.

10 Göklerin yerin ve arasında olanların tek ve gerçek sahibinin Allah olduğunu bildiğiniz halde ve sonunda size emanet ettiklerini kullanış biçiminizden hesaba çekileceğinizi de size bildirmişken, neden O'nun daveti uğrunda harcamıyorsunuz?

İçinizden bu uğurdaki mücadelenin zor ve sıkıntılı günlerinde, fedakârca harcayanlar ve cihat edenlerle, zaferden sonraki rahatlık günlerinde harcama yapanlar elbette bir değildir, öncekiler sonrakilerden daha üstündür. Allah, zor ve sıkıntılı zamanlarda malları ve canları ile cihat edenleri mükâfatların en güzelleriyle ödüllendirecektir. Allah yapmakta olduğunuz her şeyden haberdardır.

11-15 Kim Allah'ın kendisine bahşettiği nimetlerden O'nun yolunda ne harcarsa, karşılığını kat kat fazlasıyla görecektir.

İşte böylesi mü'min erkekler ve kadınların Hesap Günü dünyadaki yaptıkları sebebiyle kazandıkları nurun aydınlattığı yol üzerinde, sağ taraflarına doğru ilerlediklerini görürsün. O Gün onlara "Müjdeler olsun size, içlerinden ırmaklar akan ve içinde devamlı kalacağınız cennet sizi bekliyor, gerçek zafer ve kazanç budur" denilecek.

O Gün erkek ve kadın münafıklar ise bu mü'minlere, "Biraz olsun bize doğru gelin de ışığınızdan biz de yararlanalım" diyecekler. O zaman onlara denilecek ki: "Sizler geride bıraktığınız hayatınıza dönüp bakarsanız buraya getirebildiğiniz bir ışığınızın olmadığını göreceksiniz." Bunun üzerine mü'minlerle münafıkların arasına, kapısı olan bir duvar çekilir. Bu duvarın mü'minlere bakan tarafında şefkat ve rahmet eseri cennet, münafıklara bakan tarafında da azap yurdu cehennem olacak.

Münafıklar O Gün mü'minlere "Biz dünyada sizin yanınızda, sizinle beraber değil miydik?" diye seslenecekler. Mü'minler de onlara "Evet, görünüşte öyleydiniz fakat aslında ikiyüzlülük ediyor, mü'minlerle mü'min, müşriklerle müşrik oluyordunuz ve sürekli olarak da mü'minlerin başlarına musibet gelmesini istiyordunuz. Allah'ın daveti nizam ile ahlaka ve Hesap Günü'ne de, hep şüphe ile bakıyor, boş kuruntularla oyalanıyordunuz. Şeytan da sizi Allah'ın sınırsız affına ve merhametine güvendirerek aldattı, dünya hayatınızı böyle yaşayıp, kendinize yazık edenler olarak bugüne geldiniz" diye cevap verecekler.

Artık hesapların görüldüğü bugün ne münafıklardan ne de müşrik ve kâfirlerden cehennem azabından kurtuluş fidyesi olarak hiçbir şey kabul edilmez, pişmanlık yakarışlarının da hiçbir faydası olmaz. Böylece son durakları hak ettikleri cehennem ateşinin azabı olacaktır, orası ne kötü bir varış yeridir.

16-17 İman edenlerin Allah'ın âyetleri kendilerine okunurken kalplerinin saygı ile ürpermesinin zamanı hâlâ gelmedi mi? Daha önce kendilerine kitap verilip de, üzerinden uzun zaman geçince kalpleri katılaşanlar gibi olmasınlar. Onlardan birçoğu fasık kimselerdi.

Allah, kuruduktan sonra toprağa can verir. Şüphesiz, aklınızı kullanasınız diye âyetleri size apaçık bildirmektedir.

18-19 Şüphesiz sadaka veren erkeklerin ve kadınların, böylece Allah'a güzelce ödünç verenlerin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır.

Allah'a ve peygamberlerine yürekten inananlar var ya, özü sözü doğru olan ve şahitliği de Allah için yapan onlardır. Onların ödülleri ve nurları vardır. İnkar eden ve âyetlerimizi yalanlayanlar ise cehennem ateşine mahkum olacaklar.

20-21 İyi bilin ki Allah, dünya hayatını bir oyun ve eğlence olsun, süslenip, birbirinize malınız, mülkünüzle gösteriş yaparak yarışasınız, servetlerinizin ve evlatlarınızın çokluğu ile de övünesiniz diye yaratmadı.

Dünyadaki hayat, yağmurun yağması ile topraktan çıkan bitkilerin yetişip çiftçiyi sevindirmesine, bir süre sonra da kuruyup sararıp sonra da toprağa karışmasına benzer.

Allah adına Kur'an ile yapılan daveti umursamayıp yüz çevirenler için âhirette şiddetli bir azap vardır. Davete yönelip yaratılış sebeplerinin gereklerini yerine getirenler içinse Allah'ın mükâfatları vardır. Allah mü'minlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır. Dünya hayatı aldatıcı bir geçimlikten ibarettir.

O halde siz, Allah katında makbul olacak bir hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda canla başla gayret edin ve genişliği göklerle yer kadar olan cennetlere kavuşmak için birbirinizle yarışın. Allah, cennetini bu uğurda çaba sarf edenlere ikram edecektir. O, büyük lütuf ve ihsan sahibidir.

22-24 Gerek kâinatta olanlar gerekse insanların başlarına gelenler, Bizim kâinat ve insanlar için önceden takdir ettiğimiz, kayıt altına aldığımız yasalara bağlı olarak iznimiz dahilinde meydana gelir.

Şüphesiz Allah, her şeyin mutlak doğrusunu bilen ve dilediği her şey O'na çok kolay olandır.

O halde kaybettiklerinize üzülmeyin, O'nun bahşettikleri ile de şımarıp azgınlaşmayın! Unutmayın ki bunların hepsi, Allah'ın sizi imtihan etmek için koyduğu yasaları gereği olup bitmektedir.

Allah, imtihan vesilesi olarak bahşettiği nimetleri kendi çabalarıyla elde ettiğine inanan azgın, şımarık ve nankörleri sevmez. Böyleleri kibirlenmekle birlikte, kendilerine bahşedilen nimetleri Allah yolunda harcamak hususunda hem cimrilik eder hem de başkalarını bu yolda cimriliğe teşvik ederler.

Her kim, Allah'ın bahşettiği nimetleri O'nun yolunda harcamaktan kaçınırsa, unutmasın ki Allah'ın hiçbir şeye ve hiç kimsenin yardımına ihtiyacı yoktur. O'na muhtaç olan sizlersiniz.

25 Andolsun ki Biz, peygamberlerimizi açık seçik delillerle gönderdik. İnsanlar adaleti ayakta tutsunlar, Allah adına adaletle davransınlar diye beraberlerinde kitabı ve içinde mizanı (ölçüyü) indirdik. Kendisinde büyük bir kuvvet ve insanlar için faydalar bulunan demiri de indirdik. Bu, Allah'a görmedikleri halde iman edenleri, peygamberleri rehber edinenleri ve bahşettiği nimetleri hayırda kullananları meydana çıkarması içindir. Şüphesiz Allah güçlüdür, üstündür.

26-27 Andolsun Biz Nûh'u ve İbrahim'i peygamber olarak gönderdik. Peygamberliği ve kitabı onların soylarına da verdik. Soylarından kimi doğru yolu seçmiş, fakat içlerinden birçoğu da fasık olmuştur.

Sonra da onların ardından, öteki elçilerimizi ve kendisine İncil verdiğimiz Meryemoğlu İsa'yı gönderdik. Ona sadık bir şekilde uyanların kalplerine şefkat ve merhamet yerleştirdik. Uydurdukları ruhbanlığa gelince, onu Biz onlara gerekli kılmamıştık. Allah'ın rızasını kazanmak için onu kendileri uydurdular. Fakat ona da gereği gibi uymadılar. Onlardan iman edenlere de mükâfatlarını verdik. Birçoğu ise doğru yoldan saptılar.

28-29 Ey iman edenler! Allah'a karşı sorumluluklarınızın bilincinde olun ve peygamberine iman edin ki, Allah size rahmetinden iki kat pay versin, yolunuzu aydınlatacak bir ışık bahşetsin ve sizi bağışlasın. Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir.

Kitap Ehli olanlar, Allah'ın risaleti ve kitabı kime dilerse ona vereceğini, bu konuda hiç kimsenin bir yetkisinin olmadığını bilmelidir. Allah, kendi yetkisinde olan peygamberlik görevini dilediğine verir. O, sonsuz lütuf sahibidir.

95- MUHAMMED SÛRESİ

Medenî sûre olup 38 âyettir.

Muhammed: Allah'ı çok seven,
Allah'ın da kendini sevdiği kimse demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Yaratılış sebeplerine uygun yaşamaktan inatla yüz çeviren ve başkalarını da buna teşvik edenlerin iyilik, güzellik ve hayır adına yapıp ettiklerinin Allah katında hiçbir değeri ve karşılığı yoktur. Allah bunların yaptıklarını boşa çıkaracaktır.

2-3 Allah'ın daveti hayat nizamına iman edip, Muhammed Peygamber'e indirilen Kur'an'ı rehber edinerek canla başla yaşamaya çalışanların da iyilik, güzellik ve hayır adına yaptıklarının Allah katında çok büyük değeri ve ödülü vardır. Allah onların geçmişteki kusurlarını bağışlayarak dünya ve âhiret hayatlarını mamur edecektir.

Gerçeği inkâra şartlanıp bâtıla uyanlar, sanki sebepsiz yere yaratılmış ve bunca nimetle boşuna donatılmış gibi Allah'a nankörlük edip davetine iman etmekten yüz çeviriyorlar.

4-6 Ey iman edenler! Savaşta karşı karşıya geldiğiniz müşrik ve kâfirlerin boyunlarını vurup güçlerini tamamen kırın, esir aldığınızı da ya bir lütuf olarak karşılıksız yahut fidye karşılığı serbest bırakın. Öyle yapın ki, bir daha sizinle savaşacak halleri kalmasın ve savaş tamamen ortadan kalksın.

Şayet Allah dileseydi hak ettikleri cezayı onlara kendisi verirdi. Fakat mü'minlerin imanlarına olan sadakatlerini ortaya çıkarmak ve Allah'ın yardımıyla neler yapabileceklerini göstermek için böyle murad etti.

Yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamını yaşama mücadelesi verirken ölen ve öldürülenleri Allah daimi olarak kalacakları cennetlerde en güzel nimetlerle ödüllendirerek huzur ve mutluluğa kavuşturacak.

7 Ey iman edenler! Siz Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda canla başla gayret ederseniz, Allah da size yardım eder, ayaklarınızı sağlam bastırır, sizi güçlü ve dirençli kılar.

8-10 İnkârda ısrar ederek küfre sapanların hakkı ise yıkıma uğrayıp helak olmaktır. Allah, böylelerinin amellerini zayi eder. Çünkü onlar, Allah'ın indirdiğini beğenmediler. Bu sebepten dolayı Allah, onların iyilik adına yaptıkları amellerini boşa çıkarmıştır.

Yeryüzünde gezip dolaşırken kendilerinden önceki isyana, küfre batmış milletlerin âkıbetlerinin nasıl olduğunu bir düşünsünler. Allah onların üzerine helak edici felaketler yağdırmıştır. İnkârcıların hepsini benzer akıbetler beklemektedir.

11 Allah, davetine iman edip, imanlarının gereklerini yerine getirenlerin dostu ve yardımcısıdır. Hakikati inkâr edenlerin ise ne gerçek dostları ne de yardımcıları vardır.

12 Şüphesiz Allah, inanıp salih amel işleyenleri, içinden ırmakların aktığı cennetlere koyacaktır. İnkâr edenler ise, dünya nimetlerinden yararlanıp hayvanlar gibi yiyip içecekler. Sonunda varacakları yer cehennem ateşidir.

13 Ey Peygamber! Seni yurdundan eden şehrin halkından daha güçlü, kuvvetli, nice şehirlerin halklarını helak ettik. Onlara yardım eden de olmadı.

14 Rabbinden gelen apaçık bilgi ve delile dayanıp salih amel işleyenler, böylesi sağlam bir dayanağı olmayan, heva ve heveslerine uyan kimseler gibi olur mu?

15 Allah'a itaatsizlikten sakınıp O'nun razı olacağı bir hayatı yaşamak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösterenlere Allah'ın vadettiği cennet, içinde berrak, tertemiz suların doyumsuz lezzette sütten ve süzme baldan ırmakların aktığı, her türlü meyve ve yiyeceğin bulunduğu mutluluk yurdudur.

Allah'ın lütfu ve rahmetiyle böyle ödüllendirilecek kimse ile cehennemde ateşin azabına mahkûm edilip bağırsakları parçalayan kaynar su içmeyi hak edenlerin durumu hiç bir olur mu?

16 Ey Peygamber! Müşrik, kâfir ve münafıkların içinde senin söylediklerini dinliyormuş gibi görünenler de var. Bunlar senin yanından ayrılınca da rastladıkları mü'minlere seni küçümseyici bir ifade ile "Onun söylediklerinden bir şey anlamadık, sahi o ne demek istiyordu?" diye alaylı bir tavırla sorarlar. Allah da onların bu küstahlık ve azgınlıkları sebebiyle kalplerini gerçeğe karşı mühürler.

17 Allah, doğru olan hayat nizamını yaşamak isteyenlerin ise bu isteklerini ve gerçeği kavrama yeteneklerini artırır, rehberliği ile doğru yola ulaştırır.

18 Allah'ın davetinden yüz çevirmeleri sebebiyle kalpleri körelmiş olanlar, Son Saat'in gelip de Kıyamet'in kopması ile gerçeği görüp anlayacaklar fakat çoktan iş işten geçmiş olacak. O Gün iman etmelerinin de kendilerine hiçbir faydası olmayacak.

19 Ey Peygamber! İnsanlara Allah'tan başka gerçek Rab ve ilah olmadığını tebliğ etmeye ve onları Son Saat gelmeden önce yaratılışlarının sebebini kavrayıp, ona uygun nizam ve ahlak ile yaşamaya davet et. Bununla birlikte kendi günahların (hataların) ile mü'min erkek ve kadınların günahları için de Rabbine dua edip bağışlanma dile.

Allah iman ettik diyenlerin ve öyle gözükenlerinde kalplerinde olanları bilir.

20-24 İnananlar, "Keşke savaşa izin veren bir sûre indirilmiş olsaydı!" derler. Ama hükmü açık bir sûre indirilip de onda savaştan söz edilince, aralarında kalplerinde hastalık olanların, ölüm baygınlığı geçiren kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün.

Hâlbuki onların görevi, itaat etmek ve güzel söz söylemektir. Savaşa karar verildiğinde, Allah'a verdikleri sözde dursalardı kendileri için daha iyi olurdu.

Siz ey savaşmak istiyor gibi görünüp de emir geldiğinde samimi olmadıkları anlaşılan münafıklar! Demek ki siz ikiyüzlü, ürkek ve korkak kişiliklerinizle ülkede iş başına gelecek olsanız yeryüzünde bozgunculuk çıkarır, İslâm nizam ve ahlakını bozar, akrabalık bağlarını da koparırsınız. İşte böyleleri, Allah'ın lanetleyip rahmetinden uzaklaştırdığı, gerçeğe karşı kulakları sağır, gözleri kör olan kimselerdir.

Hâlbuki onların, Allah'ın Kur'an ile bildirdikleri üzerinde düşünüp gerçeği kavrayıp da Allah'ın davetine teslim olmaları gerekmez miydi? Yoksa buna engel mi vardı?

25-30 Kendilerine Allah'ın daveti ulaştığında, dilleri ile kabul ettiklerini söyleyip, sonra da sırt dönüp, duymamış gibi davrananları şeytan ve şeytanlaşmış

kimseler peşlerine takar, tuzaklarına düşürürler. Onların bu duruma düşmelerinin sebebi ise Allah'ın davetinden hoşlanmayanlara, "Sizinle görüşlerimiz birbirine yakın, o yüzden de bazı konularda işbirliği yapabilir, size uyabiliriz." demeleridir.

Allah onların gizledikleri niyetlerini de açıktan yaptıklarını da bilmektedir. Ölümleri anında melekler onların sırtlarına ve yüzlerine vura vura canlarını alacaklar. Onlar bunu hak ettiler, çünkü onlar Allah'ı gazaplandıran şeylerin peşine düşerek ikiyüzlü davranıp Allah'ın davetinden uzaklaştılar. Allah bu yaptıklarının kendilerine hiçbir yararının olmadığını ortaya çıkaracak.

Yoksa münafıklıkları sebebiyle kalpleri hastalıklı olan bu kimseler, ikiyüzlü davranışlarını Allah'ın ortaya çıkarmayacağını mı sanıyorlar? Ey Peygamber! Eğer Biz isteseydik onları sana gösterirdik ve sen de onların gerçek yüzlerini tanımış olurdun, yine de dikkat edersen onları sözlerinde durmayışlarından ve tutarsız davranışlarından tanıyabilirsin.

31 Andolsun ki, içinizden cihad edenleri ve sabredenleri ortaya çıkarıncaya kadar sizi mutlaka imtihan edip iman ve cihadla alakalı samimiyetinizin doğruluğunu deneyeceğiz.

32 Yaratılışlarının sebebi kendilerine bildirilmesine rağmen bu gerçeği önemsemeyip yüz çevirenler, başkalarının da gerçekle buluşmasına engel olmaya çalışanlar, peygambere karşı çıkıp düşmanlık edenler Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olmazlar. Bunlar ancak kendilerine ve kendilerine uyanlara zarar verirler. Allah onların mü'minlere kurdukları tuzakları boşa çıkarır.

33 Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin ve amellerinizi boşa çıkarmayın.

34 Gerçeği inkâra kendilerini şartlandıran, başkalarını da kendileri gibi olmaya çağıran, sonra da bu yolda ölenleri Allah asla affetmeyecek.

35 Ey mü'minler! Kurallarını Allah'ın belirlediği hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda savaşırken haklı ve üstün olanın sizler olduğunuzu, Allah'ın da sizinle olduğunu aklınızdan çıkarmayın, düşmanlarınızın karşısında korkaklık, gevşeklik, yılgınlık göstermeyin, onlardan barışı isteyen siz olmayın, muhakkak ki sonunda siz kazanacaksınız.

36-38 Yaratılışlarının sebebini düşünmeyenler için hiç şüphesiz dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden ibarettir.

Allah'ın davet olan İslami hayat nizamı ile yaşamaya çalışan, bu uğurda sorumluluklarının bilincinde olanların hayatı anlamlı, kaliteli ve Allah katında değerlidir.

Allah, dünya hayatını İslam nizamının sınırları içinde yaşayan kimseleri ödüllendirecektir.

Allah size bahşettiği nimetlerden meşru olarak yararlanmanızı isterken, bunlardan Allah yolunda harcamanızı da bekler. Şayet sizden malınızın tamamını rızasına uygun harcamanızı istese ve sizi buna zorlayıp mecbur etseydi, çoğunuz cimrilik eder, bundan kaçınır, zaaflarınızı ortaya çıkarırdınız.

Aslında Allah sizleri bu yolda fedakârca harcamalar yapmaya, karşılığında kat kat fazla mükâfatlar vermeye çağırmaktadır, ama buna rağmen yine de içinizden cimrilik edenler var. Her kim bu konuda cimrilik ederse, iyi bilsin ki kendisine karşı cimrilik etmiş olur, çünkü Allah'ın zenginliğinin sınırı yoktur ve O hiç kimsenin yardımına muhtaç değildir, aksine O'na muhtaç olan sizlersiniz.

Şayet Allah'ın emrettiği hayat tarzını yaşamaktan yüz çevirirseniz, Allah da sizin yerinize davetine gönülden iman edip, sorumluluklarını bilinçle yerine getiren başka bir topluluk getirir.

96- RA'D SÛRESİ

Medenî sûre olup 43 âyettir.

Ra'd: Gök gürültüsü demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Elif. Lam. Mim. Ra. Allah Kur'an'ın âyetlerini size, konuşup, yazışıp anlaştığınız dilinizi oluşturan "Elif. Lam. Mim. Ra" gibi harflerden meydana gelen sözlerle indirmektedir, yine de insanların birçoğu apaçık bildirilen gerçekleri anlamak ve inanmak istemiyorlar.

2 Allah şu gördüğünüz gökleri, altında direkler olmadan, sınırsız ilmiyle inşa etmiş ve yarattıklarının hepsinin nizamlarını kurup hükümlerine tabi kılıp, üzerlerinde hükümranlığını kurmuştur.

Her biri kendi yasasına bağlı olarak belli bir süreye kadar yörüngesinde akıp giden Güneş'i ve Ay'ı da sizin hizmetinize sunmuştur. Allah bu âyetleriyle kurduğu nizamların mükemmelliğini görüp anlamanız, âhirette de huzuruna çıkarılacağınızı unutmayasınız diye açıklamaktadır. Allah'ın yarattıklarında O'nun sınırsız kudretini gösteren deliller vardır.

3 Yeryüzünü yaratıp donatan, orada sağlam dağlar ve aralarında vadiler oluşturup nehirler akıtan, her türlü bitkiden de dişili erkekli iki cins yaratıp gündüzü geceyle örten de Allah'tır. Bütün bunlarda aklını kullanıp, düşünenler için O'nun ilminin, kudretinin delilleri ve mesajları vardır.

4 Yeryüzünde birbirine yakın ve fakat birbirinden farklı özelliklerde yarattığımız kara parçaları vardır. Aynı su ile sulandıkları halde kiminde üzüm bağları, kiminde hububat tarlaları, kiminde aynı kökten çıktığı halde çatal çatal çıkan kiminden de aynı kökten tek bir gövdede yükselen hurma ağaçları yetişir. Biz onların her birini muhtelif renklerde, farklı şekil ve lezzetlerde yarattık.

Elbette bunları görüp aklını kullananlar, Allah'ın ilminin ve kudretinin yüceliğini düşünüp davetinin önemini ve değerini kavrarlar.

5 Ey Peygamber! Böylesine apaçık gerçekler önlerinde durmasına rağmen, müşriklerin Allah'ın davetinden yüz çevirmelerine şaşırıyorsun. Fakat asıl şaşılacak şey, onların "Demek biz, ölüp de toprak olduktan sonra tekrar diriltilip hesap mı verecekmişiz?" demeleridir.

Bunu söyleyenler, Rablerinin ilmine ve kudretine karşı gözlerini kapayıp kulaklarını tıkayan ve O'nun verdiği nimetlerle yaşayıp nankörlük edenlerdir. İşte bu tutumlarını devam ettirerek dünya hayatlarını tamamlayanlar, âhirette boyunlarına bukağı denilen halkalar takılarak ebedî kalacakları cehenneme sürüklenecekler.

6-7 Ey Peygamber! Hakikati inkâra şartlanmış olanlar, kendilerini yaratıp bunca nimetlerle donatan, Allah adına yaptığın daveti kabul etmedikleri gibi bir de kalkmış "Bizi uyarıp tehdit ettiğin azap bir an önce gelsin de görelim" diyorlar ve Allah'ın doğruya yönelmeleri için kendilerine tanıdığı zamanın kıymetini bilmiyorlar. Oysa kendilerinden önce ibret alınması gereken nice müşrik ve kâfir toplumları Allah azabı ile helak etti.

Hakikati inkâr edenler diyorlar ki, "Muhammed gerçekten peygamberse, ona Rabbinden bir mucize verilmeli değil miydi?"

Ey Peygamber! Sen insanları yalnızca Allah'ın ilahlığına iman etmeye ve yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamı ile yaşamaya davet eden, uyarıcı bir elçisin.

Allah her topluma yaratılış sebebine uygun yaşamaya davet eden bir elçi göndermiştir.

8-11 Her dişinin karnındakini yaratan, cinsiyetini belirleyen, dünyaya gelmesi ya da gelmemesi ile ilgili gereken yasalarını koyan Allah, her yarattığını bir ölçü ve bir amaca matuf olarak yaratmıştır.

Allah, insan idrakinin dışında olan bilinmeyenleri de yaratan ve yarattıklarını görüp gözetleyendir.

İnsanın içinde gizledikleri ya da açığa vurdukları da Allah için birdir, çünkü Allah bunların hepsini bilir. Gecenin zifiri karanlığında, gündüzün aydınlığında nerede ve ne zaman ne yaparsanız Allah onu bilir, herkesin yaptıklarını O'nun emriyle izleyip, en ince ayrıntılarına kadar kaydeden görevli melekleri vardır.

Gerçek şu ki, bir toplum, ya da bir insan, kendi iç dünyasında olanlarla birlikte, davranışlarını da değiştirmedikçe, Allah da onların durumunu değiştirmez ve Allah azabı hak eden bir toplumu ya da bir kimseyi cezalandırmak isterse de buna hiçbir güç engel olamaz.

12-13 Allah size şimşekle korkuyu, ardından da yağmuru göndererek, korkuyu ve ümidi bir arada dengeli yaşamanızı, cehennem korkusu ile cennet nimetlerini aklınızdan çıkarmamanızı öğütlüyor.

Gök gürültüsü de Allah'ın sınırsız kudretinin ve yüceliğinin delillerindendir. Allah yıldırımları emri ile dilediği yöne yönlendirir ve dilediği yere, dilediğinin de üstüne düşürür. Melekler bu görevleri Allah'ın emri ile kusursuz olarak yerine getirirler. Gerçeği inkâra kendilerini şartlandırmış olanlar görüp duydukları, yaşadıkları bütün bu gerçekleri umursamaz, sırtlarını dönerler.

14 Yalnız Allah'a kulluk edip ve yalnız O'na dua edip yardım dileyin. Allah'tan başkasına dua edip yardım isteyenlerin durumu, tıpkı ellerini suya doğru açıp suyun ağzına gelmesini bekleyen kimsenin durumuna benzer; böyle yapmakla da su asla ağzına gelmez.

İşte müşriklerin duası tıpkı ellerini suya doğru açıp suyun ağızlarına gelmesini bekleyenlerin duası gibidir. Dua edip yardım dilediklerinde dualarına karşılık verilmez, onların dualarının Allah'ın yanında hiçbir değeri yoktur.

15 Ey insanlar! Size ne oluyor da, Allah'ın göklerde ve yerde yarattıkları, gölgelerine varıncaya kadar sabah akşam O'nun oluşturduğu mükemmel nizam ve yasaların sınırları içinde hareket ederken, sizler davet edildiğiniz nizam ile ahlakın sınırları içinde yaşamaktan kaçınıyorsunuz?

16 "Ey Peygamber! İnsanlara göklerin, yerin ve arasında olanların yaratıcısı ve Rabbi (sahibi) kimdir?" diye sorsan, elbette ki "Allah'tır" diyecekler. O zaman da onlara de ki: "O halde nasıl oluyor da, yarattıklarını kurduğu nizamla böyle mükemmel bir biçimde yöneten Allah'ın davetine sırt dönüp sizin gibi yaratılmış kimselerin davetine yöneliyorsunuz? De ki: "Hiç görenle görmeyen, karanlıkla aydınlık bir olur mu? O peşine düştüklerinizin, Allah gibi yaratmaya ve yönetmeye ilmi ve

kudretleri yeter mi? Şüphesiz yarattıklarını yönetme hakkı yalnızca Allah'a aittir ve O'ndan başka gerçek Rab ve ilah yoktur. Allah hiç kimseye kulları üzerinde nizam kurma, hükümler koyma yetkisi vermemiştir. Bu yetki yalnızca Allah'ın inhisarındadır." O'nun her şeye gücü yeter.

17 Allah gökten yağmuru indirip de, dere yataklarını doldurup taşırdığında, akan suyun üzerindeki çer çöp ve köpükler suyla birlikte sürüklenip, yok olup giderler. Tıpkı insanların süs eşyaları yapmak için ateşte erittikleri madenlerin üzerinde oluşan köpük tortusunun, maden cevherinden ayrılıp yok olduğu gibi... İşte Allah insana hak ile bâtılı böyle bir misalle açıklar. Allah'ın insanı da davet ettiği hayat nizamının kuralları asla yok olmayan, sapasağlam ve hiç bozulmayan cevher gibidir.

18 Rablerinin davetine iman edip, ona göre yaşamak ve onu yaşatmak için elinden gelen gayreti gösterenler için en güzel mükâfatlar vardır.

O'na sırt dönenler ise yeryüzündeki bütün servetlere hatta onun iki katına da sahip olsalar, hepsini ve daha fazlasını cehennemdeki korkunç azaptan kurtulmak için fidye olarak hemen vermeye razı olurlardı.

İşte Allah'ın davetine sırt dönenleri ebedî kalacakları cehennem, böylesi bir azap için beklemektedir.

19-24 Ey Peygamber! Kur'an ile davet edilen hayatı yaşamaya çalışan kimseyle, bu gerçeğe gözünü kapayıp kulağını tıkayan ve sırt dönen kimse bir olur mu? Bunu ancak temiz akıl sahipleri düşünüp anlarlar. Onlar Allah'a iman ederek verdikleri sözlerinde dururlar.

İşte böyleleri Allah'ın birleştirilmesini emrettiği Allah, Rab ve ilah bütünlüğünü kurar (yaratan sahip ve yöneten), bu bütünlüğü birbirinden ayırıp tevhidi bozmazlar. Allah'ın daveti olan hayat nizamından kopuk yaşamanın, âhiretteki azabından da korkarlar. Ayrıca bu mü'minler, Allah'ın rızasına uygun yaşamak ve onu yaşatmak uğrunda karşılaştıkları sıkıntılara karşı imanlarından taviz vermeden direnir, namazlarını titizlikle kılar, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiklerinden gizli ve açık O'nun yolunda harcar, kötülükleri iyilikle ortadan kaldırırlar. İşte bunlar ödüllendirilerek mutlu sona kavuşacaklar ve Adn cennetlerinde dünya hayatlarında kendileri gibi Allah'ın davetine uygun yaşamış olan anaları babaları, kardeşleri, eşleri ve çocukları ile birlikte olacaklar. Âhirette görevli melekler yanlarına gelerek onlara; "Selam olsun sizlere! Allah'ın davetini yaşamak ve yaşatmak uğrunda gösterdiğiniz gayretin sonucu olarak güven, huzur ve mutluluk içinde yaşamak üzere cennete girin ve nimetlerinden yararlanın" diyecekler.

25 Allah'ın fıtratlarına yaratılışlarının sebebini düşünmek ve O'na uygun olan hayat nizamını idrak etme melekeleri yerleştirip, yarattığı insanlardan birçoğu Allah'la yaratılışından gelen bağlarını koparır. Birleştirilmesini emrettiği Allah, Rab, İlah bütünlüğünü bozar. Böylece yeryüzünde fitne ve fesat çıkarır, yozlaşma ve çürümeye sebep olurlar. Böyle kimseler ile bunlara uyanlar, Allah'ın lanetine uğrayıp cehennem azabına mahkûm olacaklardır.

26 Birçok insan da kendilerine bahşedilen nimetlerle imtihan edildiklerinin bildirilmesine rağmen öğüt ve uyarılara aldırış etmez, nankörleşir, şımarıp azgınlaşırlar. Oysa Allah kimine bol kimine de sınırlı olarak bahşettiği nimetlerini kullanış biçimlerinden herkesi hesaba çekecektir.

Dünya hayatının nimetleri ve hazları geçici oyalanmadan ibarettir. Hâlbuki âhiret hayatının nimetleri daimi ve daha hayırlıdır.

27-29 Ey Muhammed! Hakikate karşı gözlerini kapayıp kulağını tıkayanlar da hâlâ senin peygamberliğine inanmak istemiyor ve diyorlar ki: "O peygamberse ona bir mucize verilmeli ve bize de mucizesi ile gelmesi gerekmez miydi?"

Sen onlara de ki: "Siz mucize görmek yerine, davet olunduğunuz gerçeği görüp anlamaya çalışsaydınız, bu sizin için daha hayırlı olurdu." Allah bu gerçeği görmek, anlamak ve ona uygun yaşamak istemeyip de inatla direnenleri kendi başlarına dalalet içinde bırakır.

Yaratılmasının sebebini bilmek ve ona uygun yaşamak isteyenleri de doğru yoluna iletir, âyetleri ile huzura kavuşturur.

İyi bilin ki kalpler, ancak Allah'a yönelerek huzura kavuşur ve mutmain olur.

Allah'ın insanı yaratma sebebini kavrayıp, davetine iman ederek yaşama gayreti gösterenleri en güzel akıbetler beklemektedir.

30 Ey Peygamber! Gelip geçmiş her topluma peygamber gönderdiğimiz gibi seni de içinde yaşadığın topluma peygamber olarak gönderdik. Sen de sana vahyettiğimiz Kur'an'la, onları yaratılışlarının sebebi olan hayatı yaşamaya davet et ve onlara de ki: "Benim Rabbim yalnızca Allah'tır ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Ben yalnız O'na güvenip O'nun davetine teslim olup yaşamakla emrolundum, sonunda dönüşümüz Allah'a olacaktır."

31 Ey Peygamber! Senden kendilerine mucize göstermeni isteyen, müşrik ve kâfirler, bu Kur'an ile dağların yürütüldüğünü, yeryüzünün parçalara ayrıldığını,

ölülerin diriltilip konuşturulduğunu görselerdi, yine de senin Allah adına yaptığın davete iman edip yönelmezlerdi.

Allah elbette dilediğini yapmaya kâdirdir ve O'nun her şeye gücü yeter. Allah dileseydi bütün insanları iradesiz hidayeti kabule mecbur bırakılmış özellikte yaratırdı.

Oysa Allah, insanları mü'min, münafık, müşrik ve kâfir olmayı seçme, ona göre de yaşama özellikleriyle yaratıp imtihan etmektedir. Mü'minler Allah'ın yasasının bu olduğuna inanır, buna uygun davranırlar. Allah'ın davetini reddederek, kendileri gibi yaratılmış kimselerin icadı hayat nizamları ile yaşamayı seçenler, başlarına bu seçimlerinden dolayı sürekli musibetler, felaketler gelip sıkıntılı bir hayat yaşayacaklarını unutmasınlar. Allah'ın sözü mutlaka yerini bulur ve Allah asla sözünden dönmez.

32 Ey Peygamber! Hiç şüphen olmasın ki senden önceki peygamberlerin de Allah adına yaptıkları davetler, müşrik ve kâfirler tarafından alay edilerek reddedilmişti. Biz de onlara belki şirk ve küfürlerinden dönerler diye süre tanımıştık, sonunda inatla yanlışlarında direnenleri kıskıvrak yakalayıp cezalandırdık. Böylece alay ve reddetmenin cezasının nasıl olduğunu gördüler.

33-34 Göklerde, yerde ve arasında olan her şeyi yaratan, yarattıklarının yapıp ettiklerini görüp gözetleyen Allah ile hiçbir şeyi yaratabilmenin ilmine ve gücüne sahip olmayan, kendisi de yaratılmış olan kimse bir olur mu? Bu gerçek apaçık ortada dururken, müşrik ve kâfirler Allah'la birlikte başka ilahlar edinerek O'na ortaklar koşmaktan geri durmuyorlar.

Sen onlara de ki: "Siz o ilah edindiğiniz kimselere istediğiniz isimleri verip, istediğiniz unvanları yakıştırın. Yoksa Allah'ın yarattığı insanların içinde, kendilerine ilahlık yetkisi verdiği ortakları var da Allah böyle bir şey olduğunu bilmiyor mu? Bunlar sizin aslı olmayan boş kurgularınızdan, uydurmalarınızdan başka bir şey değildir. Şeytan, bu müşrik ve nankörlere yaşadıkları çirkin hayatı sevimli ve güzel göstermekte, onlar da fıtratlarına uygun olan nizam ile ahlakı yaşamaktan sapmaktalar. Böylelerini doğru olana ne kadar çağırsan da kulaklarını tıkayıp duymak istemezler.

Bunlar için dünya hayatlarında da azap vardır fakat âhiretteki azapları çok daha şiddetlidir ve Allah'ın azabından onları hiç kimse kurtaramaz.

35 Allah'ın daveti olan hayatı yaşamak uğrunda canla başla gayret edenler için vadettiği cennet ise içlerinden ırmaklar akan, üzerlerindeki meyveleri hiç eksilmeyen, çeşit çeşit ağaçların bulunduğu, gölgelerinden doya doya yararlanıldığı bahçelerdir.

Davetine iman edip, Peygamberini izleyenlerin varacağı yer işte böyledir. Gerçeği inkâr edenlerin varacakları yer ise cehennem olacaktır.

36 Ey Peygamber! Kitap ehlinden bazıları da, sana indirdiğimiz Kur'an ile davet edildiklerinden mü'minler gibi mutluluk duyar, ona iman edip, mü'min olmayı seçerler. Fakat birçoğu da, Allah'ın âyetlerinden hoşlanmayıp yüz çevirirler.

Sen onlara de ki: "Ben insanları Allah'ın davetine uymaya ve böylece O'na kulluk etmeye çağırmakla emrolundum. Sonunda dönüşünüz O'na olacak ve yaşayış biçiminizden hesaba çekileceksiniz."

37 Biz âyetlerimizi, Arapça harflerden oluşan kelimelerle indirdik.

Sana Kur'an ile gelen bu bilgiden sonra başkalarının isteklerine boyun eğersen, seni Allah'ın azabından kurtaracak ne bir dost ne de bir yardımcı bulamazsın.

38-39 Biz senden önce gönderdiğimiz peygamberlere de eşler ve çocuklar vermiştik. Sen de onlar gibi Allah'ın bir kulu ve elçisisin. Kendiliğinden mucize oluşturup da kimseye gösteremezsin, mucizeleri yaratmaya ve göstermeye karar verecek olan yalnızca Allah'tır. Allah hangi toplumu nasıl ve ne ile yaratılış sebebini, yaşamaya davet edeceğini en iyi bilendir. Allah dilediği toplumun önüne mucizeler koyar, dilediği toplumdan da bunları kaldırır. Hangi toplumun ne ile uyarılması gerektiğine hükmetmek Allah'a aittir ve Kitapların aslı O'nun yanındadır.

40 Biz müşrik ve kâfirleri uyardığımız azabın bir kısmını sana bu dünyada göstersek yahut seni bundan önce öldürsek de, senin için fark etmez. Çünkü senin görevin, hayatta olduğun sürece, Allah'ın insanları yaratmasının sebebi olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet etmektir. Hesabı görmek ise yalnızca Bize aittir.

41-43 İnsanlar kurduğumuz nizam ve koyduğumuz yasalarımız gereği yeryüzünde yarattıklarımızın ömründen her an eksilttiğimizi ve sonlarına yaklaştırdığımızı görüp düşünmüyorlar mı?

Allah kulları üzerinde kendisinden başka hükümler koymaya kalkanların ve bu hükümlere razı olup uyanların hesabını çabuk görür ve hak ettikleri cezalarını da verir.

Bunlardan önce yaşamış olanlar da Allah'ın peygamberlerine tuzaklar kurup davetinin önünü kesmek istediler. Oysa Allah kurdukları bütün tuzakları görüp bilmekteydi ve onların tuzaklarının hepsini de bozdu. Allah herkesin ne yaptığını ve neyi hak edip neye layık olduğunu en iyi bilendir. Sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı inkâra şartlanmış olanlar sonunda kimin kazançlı çıkacağını görecekler.

Onlar hâlâ sana "Sen Allah tarafından peygamber olarak seçilmiş, görevlendirilmiş biri değilsin" diyorlar.

Sen onlara de ki: "Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter; bir de bu ilahi kelamı gerçekten anlayan kimseler!"

97- RAHMÂN SÛRESİ

Medenî sûre olup 78 âyettir.

Rahmân: Merhamet eden demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Yarattıklarına karşı çok merhametli olan Allah, Kur'an'ı öğretti ve insana Kur'an ile düşünüp konuşmasını, yaratılışının sebebini akletmesini istedi.

5-6 Allah Güneş'i ve Ay'ı da belirlediği nizam ve yasalara bağlı olarak kendi yörüngelerinde yüzdürüp döndürmektedir.

Gövdeli ve gövdesiz bitkiler ve ağaçlar da Allah'ın belirlediği yasaların sınırları içinde kendilerine yüklenen görevi yerine getirirler.

7-9 Allah gökleri, birbirinin üzerinde tabakalar halinde oluşturup, nizamlarını kurdu.

Ey insanlar! Allah'ın sizin için belirlediği sınırların dışına çıkıp dengeleri sarsmaya, bozmaya çalışmayın. Allah'ın davet ettiği nizamın ahlakı ile ölçüp tartarak yaşayın ve adaletten ayrılmayın!

10-12 Allah, yeryüzünde yarattığı bütün canlılar için çeşit çeşit meyveler, salkım salkım hurma ağaçları, gövdelerinde filizlenmiş taneli ekinler, hoş kokulu çiçekler ve daha birçok nimetle bezeyip, donatıp hizmete hazır hale getirmiştir.

13 Bu gerçeklerle iç içe yaşayıp bütün nimetlerinden istifade etmekteyken, Rabbinizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

14-16 Allah insanı kuru bir balçıktan yaratıp, vücut azalarıyla da donattı, cinleri ise dumansız bir alevden yarattı.

Gerçek bu iken ey insanlar! Size Rabbiniz tarafından bahşedilen hangi nimeti inkâr edebilirsiniz?

17-18 Allah güneşin doğup battığı yerlerin arasında olan ne varsa hepsinin Rabbidir. Bu, apaçık ortadayken Rabbinizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

19-23 Allah birinin suyu tatlı, diğerininki tuzlu olan iki denizi salarak birbirine kavuşturmuş ve aralarına koyduğu engelle sularını birbirine karıştırmamıştır. Sınırsız ilmiyle böyle takdir edip, buna kâdir olan Rabbinizin kudretini nasıl inkâr edersiniz?

O iki denizin ikisinden de irili ufaklı inci mercan çıkarır, daha birçok nimetlerinden de yararlanırsınız. Buna rağmen bu nimetlerin hangisinin Rabbinizin size ikramı olmadığını söyleyebilirsiniz?

24-25 Kurduğu nizam ve koyduğu yasalarla, denizlerde dağlar gibi gemileri yüzdürüp, sizlerin istifadesine sunan Allah'tır. Bu gerçekleri görüp yaşadığınız halde Rabbinizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

26-28 Yeryüzündeki her şey, zamanı gelince Rabbiniz tarafından yok edilecektir. Baki kalacak ise yalnızca azamet ve kudret sahibi Rabbiniz olacaktır. Sonunda herkesin O'nun huzurunda toplanıp, verdiği nimetleri kullanış biçiminden hesaba çekileceği kaçınılmaz iken, Rabbinizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

29-30 Göklerde ve yerde olan her şey Allah'ın kurduğu nizam ile yasalara tabidir. Hal böyleyken Rabbinizin size bahşettiği nimetlerden hangisini inkâr edebilirsiniz?

31-32 Ey kendilerini davet ettiğimiz hayat nizamı ile yaşasınlar diye çiftler olarak yarattıklarımız! Günü gelince verdiğimiz nimetleri kim için, nasıl ve nerelerde kullandığınızın hesabını soracağız, o gün Rabbinizin hangi nimetini inkâr edeceksiniz?

33-34 Siz ey müşrik ve kâfirler! Ne sizler ne de o kendilerinden korkup yardımına sığındığınız vesveselerine kapılıp peşinden koştuğunuz o cin şeytanlarınız, Allah'a hesap vermekten kaçıp kurtulmak için ne göklerin ne de yerin ötesinde bir yer bulamazsınız.

Gerçek bu iken ve Rabbinizin kudretini ve yararlandığınız nimetlerini nasıl inkâr edersiniz!

35-36 Hesap Günü, dünya hayatlarını Allah'ın bahşettiği nimetlerle yaşamış olmalarına rağmen O'nun davetinden yüz çevirenler, cehennemde aleviyle yakıp kavuran, dumanıyla boğan kıpkızıl bir ateşe mahkûm edilecekler ve hiç kimseden yardım da görmeyecekler.

Bununla karşılaştığınızda Rabbinizin hangi nimetinden yararlanmadığınız yalanını söyleyip inkâr edeceksiniz?

37-40 Gök yarılıp da, yanıp kızaran yağ gibi kırmızı gül hâline geldiği zaman, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?

O Gün insanlara ve cinlere Allah'ın davetine karşı takındıkları tavırları sorulmaz, çünkü yapıp ettiklerinin belgeleri zaten ellerine verilecek.

Böylesi bir günde "Rabbimiz bizi nimetlerinden mahrum bıraktı" diyerek hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

41-45 O kıyamet gününde müşrikler, kâfirler ve münafıklar; yüzlerinden, yüz ifadelerinden belli olacak ve yaka paça tutulup cehenneme atılacaklar. Bu ceza, onların Allah'ın dünya hayatlarında bahşettiği nimetlerine karşı nankörlükleri sebebiyledir.

O Gün, Rabbinizin dünyadaki nimetlerinden yararlanmadığınızı nasıl inkâr edeceksiniz? O Gün onlara, "Bu ceza Rabbinizin sizi yaratma sebebi olan hayat nizamından yüz çevirmenizin karşılığıdır" denilecek. Onlar cehennemde ateşle kaynar su azabına mahkûm edilip cezalandırılacaklar. Bunların yaşanacağını size bildirip uyaran Rabbinizin Kur'an gibi bir nimetini nasıl inkâr edebilirsiniz?

46-53 Rablerinin huzuruna çıkarılıp hesap vereceğine iman ederek salih ameller işleyip de ödüle layık olanlara O Gün iki cennet bahşedilecek.

Bu mükâfatlarla karşılaşacaklarına iman edenler, Rablerinin nimetlerine nankörlük ederek O'nun davetinden yüz çevirirler mi? Her iki cennet de çeşit çeşit, rengârenk meyve ağaçlarıyla bezenmişlerdir. Her ikisinde de çeşit çeşit meyveler olup ikişer de pınar akmaktadır. Böylece eşsiz güzellikteki nimetlere kavuşmak varken, Rabbinizin vadettiği cennet nimetlerini nasıl olur da inkâr edersiniz?

54-59 Bu cennetlere girmeye layık görülenler, orada kumaşı ipekle atlastan oluşan minderlere kurulacak ve cennet ağaçlarının çeşit çeşit meyvelerinden yiyecekler.

Rabbinizin dünya hayatınızda sizi davet ettiği İslami hayat nizamına sırt dönerek cennet nimetlerinden nasıl kendinizi mahrum edersiniz?

O cennetlerde daha önce kendilerine ne bir insan ne de cin elinin değmediği, eşinden başkasını gözü görmeyen, huyu güzel kendi güzel, inci, mercan gibi korunmuş eşler de olacak.

Allah, işte böylesi nimetlere kavuşturmak için sizleri İslâm nizam ve ahlakını yaşamaya çağırıyor. Bu davete sırt dönüp, cennet nimetlerinden nasıl vazgeçersiniz?

60-61 İyiliğin karşılığı ancak iyiliktir. Şimdi, Rabbinizin nimetlerini nasıl inkâr edebilirsiniz?

62-77 Allah mü'min kulları için, bu iki cennetten başka iki cennet daha hazırlamış, yemyeşil, eşsiz güzellikteki bitkiler ve daha birçok nimetle donatmıştır. Bunların hangisini kabul etmiyorum diyebilirsiniz?

Bu iki cennetin her birinde de billur gibi suların çıktığı iki kaynak vardır. Rabbinizin bu nimetlerinden hangi birine hayır diyebilirsiniz?

O bahçelerdeki nar, hurma ve daha birçok meyve ağacının meyvelerinden, gölgelerinden yararlanmayı hanginiz reddedebilirsiniz? Bu cennetlerde mü'minler için iyi huylu ve güzel eşler de onları bekliyor olacaktır.

Her şeyin en güzelinin olduğu o cennetlerde bu nimetlerin hangisinden mahrum olmak, vazgeçmek istersiniz?

Bu eşsiz güzellikteki güzel huylu eşlere daha önce ne bir insan ne de bir cin eli değmiştir. Mü'minler dayalı döşeli çardaklarda yeşil ipek ve atlastan minderlere yaslanıp orada Allah'ın bu nimetlerinden huzur içinde yararlanacak ve daimi olarak yaşayacaklar.

Allah'ın vaat ettiği bunca nimetin hangisini inkâr edebilirsiniz?

78 Sonsuz ilim, kudret, ihtişam ve ikram sahibi olan Allah, bütün bu nimetlerini Allah merkezli hayat nizamı ile yaşamaya canla başla gayret eden mü'minlere mükâfat olarak bahşedecektir.

98- İNSAN SÛRESİ

Medenî sûre olup 31 âyettir.

İnsan: Dünyada sistemini ve yasalarını Allah'ın
oluşturduğu nizamı kurmak, o nizamın ahlakı
ile yaşamak ve onu yaşatmak için
Allah'ın yaratıp, nimetlerle donattığı kimse demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından
âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Biz insanı kendisinden insan olarak söz edilmeye değer bir varlık olmadan önce çeşitli safhalardan geçirerek, uzunca bir zaman diliminde yaratıp bunca özelliklerle donattık.

Üreyip çoğalması için de, özü karışımdan oluşan bir damla suyu tohuma dönüştürdük ve onu da ana rahminde şekilden şekile dönüştürerek işitme, görme, anlayıp, kavrama ve diğer azaları, duyguları, kabiliyetleri ile de mamur hale getirdik.

Sonra da ona, fıtratına en uygun nizam ve ahlak ile yaşamasının yolunu gösterdik. İnsan da tercihini ya Allah'ın daveti olan hayat nizamı ile yaşamak doğrultusunda kullanacak yahut kendisini yaratıp bunca nimetlerle donatan Allah'a nankörlük ederek şeytanla birlikte olanların kurdukları hayat nizamları doğrultusunda kullanacak.

4 Yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamını yaşamaktan yüz çevirerek Allah'a nankörlük edip dünya hayatlarını tamamlayanlar için, cehennemde boyunlarına takılacak tasmalar ve çok can yakıcı bir ateş hazırladık.

5-19 Davet olundukları doğru yolda yaşamak için canla başla gayret edenlere ise, Rablerinin onlar için hazırladığı cennetlerde lezzetli ve hoş kokulu bitki özlerinden oluşan, kaynağı yalnızca cennette olan doyumsuz içecekler ikram edilecek. Bunlar Rablerine verdikleri sözlerinde duran ve Kıyamet Günü'nün dehşetini akıllarından çıkarmayıp, O'ndan çekinen kimselerdir.

İşte böylesi mü'minler, Allah'ın rızasını kazanmak için, kendi isteklerini bastırıp, muhtaçlara yetimlere ve esirlere yedirip içirir, yardım ederler. Kendi kendilerine de, "Biz bu yardımları Rabbimizin rızasını kazanmak için yapıyoruz ve insanlardan bunun karşılığını beklemiyoruz" ardından da, "Biz, Rabbimizin herkes gibi bize de bahşettiği nimetleri, kim için ve ne için kullandığımızın hesabını soracağına iman ediyoruz." derler.

İşte bu imanları ve yaptıkları iyilikleri sebebiyle Allah onları Kıyamet Günü'nün dehşetinden koruyacak, yüzlerine nur, gönüllerine huzur ve sükûn bahşedecek, sonra da onları bu uğurda gayret ederken karşılaştıkları zorluklara, imanlarından taviz vermeden direnmeleri sebebi ile cennette tarifi imkânsız mükâfatlarla ödüllendirecek. Onlar orada ipekli giysileri içinde koltuklarına yaslanacak, ne can yakıcı sıcak ne de soğuktan etkilenmeden, cennet ağaçlarının altında gölgelenecekler. Meyve ağaçlarına kolayca ulaşabilecek, gümüş kaplarla yiyecek, billur kristal bardaklarla içecekler ikram edilecek.

Sel sebil denilen pınarlardan içinde zencefil karışımı içecekler sunulacak ve onlar orada ölümsüz gençlikler yaşayacak, her biri etrafa serpilmiş inciler gibi gözükecekler. Cennette her nereye baksan, eşsiz güzellikte nimetler ve ihtişamlı saltanatların yaşandığını görürsün.

20-22 Allah'ın cennetine layık gördüğü bu kimselerin ipek ve atlastan giysileri, kollarında gümüşten künyeleri olacak ve Rableri onlara tertemiz lezzetli mi lezzetli içecekler ikram edecek ve onlara şöyle denilecek. "Bu mükâfatlar size yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinmeniz ve O'nun daveti olan İslam nizamı ve onun ahlakı ile yaşamak uğrunda gösterdiğiniz gayretinizin karşılığıdır."

23-26 Ey Peygamber! Şüphesiz sana bu Kur'an'ı bölüm bölüm indiren Biziz. Sen de sabırla, ümitsizliğe kapılmadan, müşrik ve kâfirlerin isteklerine boyun eğmeden

ve asla imanının gerektirdiklerinden taviz vermeden, insanlara sabah-akşam Rabbinin daveti olan hayatı tebliğ edip yaşamaya çağır!

Gecenin bir bölümünde Rabbine ibadete devam et, namaz ile yardım dile ve O'nun yüceliğini, kudretini aklından çıkarmadan tefekkür et.

27-28 Hakikate sırt dönenler bu gelip geçici kısacık dünya hayatının cazibesine kapılıp, onu çok severler, Kıyamet ve Hesap Günü kendilerini bekleyen azabı ise umursamazlar.

Oysa onları yoktan yaratan ve her bir azasını olması gereken yere, en uygun biçimde yerleştiren ve yarattığımız nimetlerden faydalandıran Biziz, dilersek onları yok eder, yerlerine de başkalarını getiririz.

29-31 Bütün bu âyetlerle Allah sizi uyarmaktadır, dileyen bu uyarıları düşünüp dikkate alarak Rabbinin daveti olan hayat nizamı ile yaşamayı seçer.

Allah size doğru olan yolu göstermeyi dilemeseydi, onu kendi başınıza oluşturamaz, bulamazdınız.

Allah her şeyin tek doğrusunu bilen ve her şeye güç yetiren, hüküm ve hikmet sahibidir. Allah yaratılış sebebine uygun yaşamak isteyeni doğru yoluna ulaştırır.

Allah adına Kur'an ile yapılan daveti umursamayanlar için cehennemde acı bir azap vardır.

99- TALÂK SÛRESİ

Medenî sûre olup 12 âyettir.

Talâk: Boşama, boşanma demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey Peygamber! Kadınlarla kesin olarak boşanmaya karar verirseniz, onlar için belirlenmiş, bekleme süreleri olan iddeti gözetin ve bu süreyi dikkatlice takip edin, bu konuda Allah'a karşı sorumlu olduğunuzu unutmayın. O süre dolmadan onları evlerinizden çıkarmayın, onlar da bu süre içinde evlerini terk etmesinler.

Açıkça bir hayâsızlık yapmadıkça, kadınları boşanmaya mecbur etmeyin. Bunlar Allah'ın koyduğu hükümlerdir. Kim Allah'ın hükümlerine uymazsa, kendine zulmetmiş, yazık etmiş olur. Siz bilemezsiniz, belki Allah bu süreyi hayırlı bir kapının açılmasına, geri dönüşe sebep de kılabilir.

2-3 İddet sürelerinin sonuna gelindiğinde, ister onlarla evliliğinizi devam ettirin isterseniz onlardan güzellikle ayrılın. Bu durumda içinizden adil olduğuna güvenip, inandığınız iki kişiyi de şahit tutun. Şahitler de her iki tarafın haklarını gözeterek şahitliklerini, Allah için adaletle yerine getirsinler. İşte bunlar, İslâm nizamının hükümleri ve ahlakı ile yaşamak isteyenler için Allah'ın belirlediği sınırlardır. Allah kendisine karşı sorumluluklarını titizlikle yerine getirenlere her zaman bir çıkış yolu gösterir ve onlara hiç ummadıkları yerlerden rızık kapıları açar. Kim Allah'a yürekten iman edip güvenirse Allah ona yeter.

Şurası kesin bir gerçek ki, Allah asla vaadinden dönmez. Allah her şey için bir ölçü belirleyip, bir de yasa koymuştur.

4-5 Âdetten kesilmiş ya da bir hastalık sebebi ile âdet görmeyen kadınların, iddet süreleri ile ilgili bir şüpheniz, tereddüdünüz olursa, bilesiniz ki iddet süresi üç aydır, hamile kadınların iddet (bekleme) süreleri ise doğum yapıncaya kadardır. Allah kendisine karşı sorumluluk bilinci ile hareket edenlere, emirlerine uymak konusunda kolaylıklar ihsan eder.

Bunlar, Allah'a teslim olanlar için O'nun belirlediği yasalardır. Kim O'nun yasalarına uymak konusunda gönülden duyarlı ve bilinçli davranırsa, Allah da onun günahlarını örter ve onun için büyük bir mükâfat vardır.

6 Boşandığınız kadınları, iddetleri doluncaya kadar evinizin bir bölümünde barındırın, sıkıştırıp taciz etmeden ve başlarına kakınç etmeden geçimlerini sağlayın, evi terk etmelerine sebep olacak davranışlardan sakının. Hamile iseler, doğum yapıncaya kadar daha cömert ve hassas davranın. Boşanma kesinleştikten sonra da, çocuğunuzu emzirirlerse, onlara maruf olan örfe göre emzirme ücretlerini verin, bu konuda anlaşamaz iseniz, ücretini baba ödemek üzere bir sütanne bulun.

7 İmkânları geniş olan zengin kimse, imkânları ölçüsünde ayrıldığı karısına ve çocuğuna nafakasını versin, imkânı kısıtlı olan da imkânları ölçüsünde nafakalarını versin.

Allah, herkesi imkânları ölçüsünde sorumlu tutar ve her zorluktan, darlıktan sonra bir kolaylık, rahatlık ihsan eder.

8-10 Allah, davet edildikleri yaşayış biçiminden yüz çeviren nice toplumları bu sebepten şiddetli bir azap ile cezalandırmıştır. Böylece onlar dünyada hak ettikleri ile karşılaştılar. Âhirette ise onlar için çok çetin bir azap hazırlanmıştır.

O halde ey mü'minler! Siz İslâmî hayat nizamına gönülden teslim olun. Allah'ın size öğüt vermek ve uyarmak için gönderdiği peygamberin ve kitabın kıymetini bilin.

11 Allah size Kur'an'ın bireysel, aile ve toplumsal hayatınıza tatbikini gösteren bir de peygamber gönderdi. O da Allah'ın âyetleri ile iman edenleri, şirkin ve küfrün karanlıklarından aydınlığa çıkarmak için rehberlik etmektedir. Kim Allah'ın Kur'an ile bildirdiklerine iman edip, imanın gereklerini yerine getirirse, Allah onu içlerinden ırmaklar akan daimi kalacağı cennetine yerleştirecek ve en güzel rızıklarla ödüllendirecektir.

12 Allah yedi kat göğü ve yedi kat yeryüzünü mükemmel bir biçimde yaratmıştır. Kurduğu nizam ve koyduğu yasalarla, bunların içlerinde ve aralarında olanların hepsine hükmetmektedir. Şüphesiz Allah'ın ilmi çok yücedir ve O'nun her şeye gücü yeter.

100- BEYYİNE SÛRESİ

Medenî sûre olup 8 âyettir.

Beyyine: Açık delil demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-5 Kitap ehlinden olan ve olmayan kâfirlerle müşrikler, kendilerine Peygamber ve Kur'an ile gerçekler bildirilip de hakikate davet edilinceye kadar aralarında ayrılığa düşmeden bir arada yaşadılar. Onlara bu davet ulaşmadan haklarında karar verilecek değildi.

Peygamber onlara bir rehber olarak Allah'ın âyetlerinden oluşan o tertemiz sahifelerdeki daveti okuyunca kitap ehlinden olduklarını söyleyenler, Peygamber'i kendi kavimlerinden olmaması sebebi ile reddedip, Peygamber ve ona iman edenlerle ayrılığa düştüler.

Oysa Allah, Peygamber'i ve kitabı, insanlar hanîf olarak dini yalnızca Allah'a has kılarak namazı kılıp zekâtı versinler diye göndermiştir. İşte gerçek din de budur. Kulları üzerinde din (nizam) belirleme hakkı yalnızca Allah'a aittir.

6 Bir başka gerçek de şu ki, Allah'ın daveti olan hayat nizamını inkâra kendilerini şartlandıran ve dünya hayatını böyle tamamlayanların varacakları yer, içinde devamlı kalacakları cehennem olacaktır. Mahlûkatın en aşağılık ve kötü olanı da bunlardır.

7-8 İman edip salih amel işleyenler ise yaratılanların en şereflisi ve en hayırlısıdır. Onlar için Allah, içlerinden ırmaklar akan, nimetlerin en güzelleriyle donatılmış, içinde devamlı kalacakları cennetler hazırlamıştır.

Onlar Allah'tan razı, Allah da onlardan razıdır. İşte bu bahtiyarlık, Allah'ın davetine iman edip Peygamberinin izinden yürüyenlere mahsustur.

101- HAŞR SÛRESİ

Medenî sûre olup 24 âyettir.

Haşr: Bir araya toplanıp,
ayaklanmak demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Göklerde ve yerde olanların hepsi, insana Allah'ın ilminin yüceliğini, kudretini ve ilahlığını hatırlatmakla (tesbih etmekle) birlikte, Allah'ın kendilerine yüklediği görevlerini noksansız yerine getirmekte olduklarını da gösterir. Her hükmü mutlak mükemmel olan ve her şeyi yerli yerine koyan yalnızca Allah'tır.

2-4 Kitap ehlinden sizinle savaşmak için bir araya toplanıp, ayaklanmış olanların, sonra da savaşmayı göze alamayıp yurtlarını terk edeceklerine hiç ihtimal vermiyordunuz. Onlar da kalelerinin, evlerinin kendilerini Allah'a karşı koruyacağını sanıyorlardı fakat Allah onları korkunun pençesine düşürüp de, hiç beklemedikleri bir darbeyle yüz yüze getirince, iradeleri çözüldü yurtlarını terk ederken evlerini bir yandan kendileri yıkıyor, bir yandan da mü'minler yıkıyorlardı. Ey akıl sahipleri, bundan alınacak ibretler, çıkarılacak dersler vardır.

Şayet Allah onlar için yurtlarından sürülmeyi takdir etmemiş olsaydı, elbette daha büyük bir azapla cezalandırırdı. Âhirette de cehennem azabı onları beklemektedir. Çünkü onlar, Allah'a ve Peygamber'e nankörlük ederek mü'minleri arkadan

vurmaya kalkıştılar. Kim, Allah'a ve Peygamberine nankörlük edip başkaldırırsa, Allah da onu şiddetli bir azap ile cezalandırır.

5-9 Ey iman edenler! Size düşmanlık eden Kitap Ehlinin kestiğiniz hurma ağaçlarını, kesmeyip bıraktıklarınızı da Allah'ın izni ve yardımıyla yaptınız. Çünkü onlar Peygamber'le yaptıkları anlaşmayı bozmuş ve ihanete teşebbüs ederek cezalandırılmayı hak etmişlerdi.

Savaşmaksızın onlardan ganimet olarak Allah'ın Peygamberine nasip ettikleri için ne at koşturdunuz ne deve. Allah Peygamberini dilediği kimselerin üzerine sevk eder ve onlara karşı galip getirir, dilediğini yapmaya kâdir olan yalnızca Allah'tır.

Allah Peygamberine savaşmadan elde edilen ganimetlerin nasıl pay edileceğini şöyle bildirmiştir. Bu ganimetlerin bir kısmı (Allah'a) Allah'ın yolu İslâm nizamı ile ahlakını ayakta tutmak amacı ile Beytülmale (Devlet hazinesine), diğer kısmı Peygamber'in tasarrufu ile onun uygun gördüğü yakınlarına, ölenlerin geride bıraktıkları yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışlara aittir.

Böyle yaptık ki, ganimet zenginler arasında dolaşan, onların servetlerine servet katan bir meta haline dönüşmesin. Peygamber bu ganimetlerden belirtilen kişilerden kime ne veriyorsa o da onu alsın, vermediği kimse de istemekten uzak dursun. Allah'ın emirlerine karşı sorumlu olduğunuzu unutmayın çünkü Allah'ın cezalandırması çok çetindir.

Bu ganimetlerden bir kısmı da Allah merkezli nizam ile ahlakı yaşamak ve yaşatmak uğrunda mücadele ederken, müşrik ve kâfirlerin zulmünden dolayı yurtlarını ve yuvalarını terk ederek hicret etmek zorunda kalan yoksullaşmış mü'minlere verilecektir. Onlar imanları uğrunda mallarını ve mülklerini terk edip, Allah'ın davetine koşan kimselerdir.

Ganimetlerin böyle pay edilmesinden, o bölgenin mü'min kardeşlerine kapılarını açmış olan yerli halkı, kıskançlık duymazlar, hatta bazıları kendileri ihtiyaçlı olsalar bile muhacir olarak gelmiş kardeşlerini kendilerine tercih ederler.

Kendilerini aç gözlülük ve başkalarına verilenlere göz dikmekten arındıran bu kimseleri, Allah ödüllendirip mutluluğa kavuşturacaktır.

10 Gönülden Allah'a teslim olarak yaşayıp dünya hayatlarını tamamlamış olanlardan sonra, onların ardından gelip izlerinden gitmekte olan mü'minler de şöyle dua ederler: "Ey Rabbimiz! Bizi de bizden önce iman etmiş, imanlarının gereklerini

yerine getirmiş olan kardeşlerimizi de bağışla ve bizim kalplerimizi mü'min kardeşlerimize karşı, kıskançlık, haset ve kin gibi duygulara kapılmaktan koru. Rabbimiz! Şüphesiz Sen çok şefkatli ve merhametlisin."

11-12 Münafıklar, Kitap Ehlinden olan hainlere diyorlardı ki: "Şayet Peygamber ve beraberinde olanlar, sizi yurdunuzdan çıkarmak maksadıyla savaş açarlarsa, biz de sizinle birlikte onlarla savaşacağız. Yurdunuzdan çıkarılmakla karşı karşıya kalırsanız, biz de sizinle geleceğiz ve bu konuda da kimseyi dinlemeyeceğiz."

Allah onların sözlerinde durmayan yalancılar olduklarının şahididir. Çünkü bu münafıklar savaş sırasında da, yurtlarından çıkarılacakları sırada da Kitap Ehli olduklarını söyleyen Yahudilere yardım etmezler, yardım etmeye kalksalar bile biraz zoru gördüklerinde arkalarını dönüp kaçarlar.

13-15 Ey iman edenler! Kitap Ehli olan ve olmayan müşrik, kâfir ve münafıklar Allah'tan çok sizden korkarlar, çünkü onlar Allah'ın azameti, kudreti ve azabının şiddeti kendilerine bildirilmesine rağmen bunun önemini kavramak istemeyen kimselerdir.

Onlar aralarında yardımlaştıklarında dahi sizinle yüz yüze gelerek savaşmaktan çekinirler. Ancak kalelerinin arkasında kalarak ya da uzaktan size ulaştırabilecekleri silahlarla saldırırlar. Aslında onların kendi aralarında da şiddetli geçimsizlikleri, anlaşmazlıkları vardır fakat siz onların birlik olduğunu sanırsınız. Onların kalpleri de birbirlerine karşı soğuk ve darmadağınıktır. Onlar akıllarını doğru kullanmayan, gerçeği görüp de kabul etmeyen topluluklardır. Onların sonu da kendilerinden önce yaptıklarının cezasını çeken ve âhirette de cehennem azabını hak edenlerin durumu gibi olacaktır.

16-17 Kitap ehlini mü'minlerle savaşa teşvik eden münafıkların durumu ise tıpkı şeytanın insanı Allah'ın davetini inkâra teşvik etmesine benzer. O da insana "Senin Allah'la birlikte başka ilahların da var, onlar seni yalnız bırakmaz, yardımına koşarlar" diye fısıldar, ardından da bunu kabul eden kimseye "Ben senin bu kabulünden ve davranışlarından sorumlu değilim. Ben âlemlerin tek ve gerçek Rabbi olan Allah'tan korkarım" diyerek onun yanından uzaklaşıp gider.

Sonunda şeytanla birlikte hepsi hak ettikleri ve devamlı kalacakları cehenneme girecek, ateşle buluşacaklar.

18-19 Ey iman edenler! Allah'ın size emrettiklerine titizlikle uyun ve sorumluluklarınızı bilinçle yerine getirin. Her insan önden ne gönderdiğine baksın. Siz sakın

Allah'ın kendilerini unuttuğu fasık, nankör, müşrik ve münafıklar gibi olmayın! Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

20 Cehennem ateşini hak edip de ona mahkûm olanlarla, iman edip imanlarının gereklerini yerine getirerek Allah'ın cennete layık gördükleri kimseler hiç bir olur mu? Elbette ki kurtuluşa erenler cennet ehli olanlardır.

21-22 Bunca nimetlerle, güç, kudret, kapasite ve kabiliyetle yarattığımız insana, Kur'an ile yüklediğimiz İslâm nizamını yeryüzünde hakim kılmak ve yaşatmak sorumluluğunu bir dağa yükleseydik dağın bu sorumluluğu yerine getirmek üzere Allah'a boyun eğip, görevini yerine getirmek uğrunda çırpınıp, kendini paraladığını görürdün. Bu misali düşünüp de Allah'a karşı sorumluluklarınızın önemini bilesiniz diye size bildiriyoruz. (İnsan gerçek Rabbi ve ilahı olan Allah'ın kendisine yüklediği sorumlulukları yerine getirmenin çırpınışı içinde olmalıdır.)

Allah bu çabayı gösterenlere karşı çok şefkatli, merhametli ve esirgeyicidir. O, kalplerde olanı da, gizli ve açık yapılanları da bilir. Ondan başka gerçek ilah yoktur.

23 Yarattıklarının, kendisinden başka gerçek Rabbi ve ilahı olmayan Allah, hükmün ve hükümranlığın tek ve mutlak sahibidir. O bütün noksanlıklardan uzaktır, selamete, huzura, güvene, adalete kavuşmak isteyeni isteklerine, rehberliği ile ulaştıracak olan da yalnız Allah'tır.

Yarattıklarını görüp gözeten, gücü her şeye yeten, izzet, şeref ve mutlak otorite sahibi yüce ve üstün olan yalnız Allah'tır. Allah, müşriklerin kendisinin yetkilerine ortak saydıklarından münezzehtir. O, hiç kimseye kulları üzerinde hüküm koyma ve kendi koyduğu hükümler dışında hükmetme yetkisi vermemiştir.

24 Göklerin yerin ve arasında olanların şekillerini verip yaratan, yöneten ve gerçek sahibi olan Allah'tır. Her şey O'nun yüceliğini tekrar tekrar hatırlatır. En güzel isim ve sıfatlar Allah'ındır.

102- NÛR SÛRESİ

Medenî sûre olup 64 âyettir.

Nûr: Allah'ın ışığı demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Bu, indirdiğimiz ve hükümlerini farz kıldığımız sûrelerden bir sûredir. Düşünüp öğüt alasınız diye onda apaçık âyetler indirdik.

2 Zina eden kadın ve erkekten her birine yüz değnek vurun, eğer gerçekten Allah'a ve Âhiret Gününe yürekten inanıyorsanız, onlara olan acıma duygunuz Allah'ın dinini (yasasını) uygulamaktan sizi alıkoymasın. Mü'minlerden bir grup da onlara uygulanan cezaya şahitlik etsin.

3 Zinakâr bir erkek ancak kendisi gibi zinakâr ya da müşrik bir kadınla; zinakâr bir kadın da zinakâr ya da müşrik bir erkekle evlensin. Çünkü bunlar birbirlerine layıktırlar. Mü'min bir erkek ya da kadına, zinakâr ve müşrik biriyle evlenmek haramdır, çünkü bunlar birbirlerine hiç yakışmaz ve benzemezler.

4-5 İffetli kadınlara zina iftirasında bulunup da bunu dört şahitle ispat edemeyenlere de seksen değnek vurun ve bir daha da onların şahitliklerini kabul etmeyin, çünkü onlar gerçekten yoldan çıkmış fasıklardır. Onlardan daha sonra, yaptıklarından tevbe ederek, kendilerini doğru olanı yapmaya adayanlar fasıklıktan kurtulurlar. Allah tevbe edip kendini düzeltenlere karşı merhametli ve bağışlayıcıdır.

6-10 Kendi eşlerini zina ile suçlayan fakat buna kendilerinden başka şahit getiremeyen erkekler, dört defa Allah'ı söylediklerine şahit tutarak yemin etmelidir. Beşinci yemini ise "Eğer yalan söylüyorsam Allah'ın laneti üzerime olsun" diyerek yapmalıdır.

Suçlanan kadına gelince, o da kocasının yalan söylediğini iddia ediyorsa, Allah'ı şahit tutarak dört kere yemin etsin. Böyle yapması ondan cezayı kaldırır. Kadın da beşinci yeminini "Eğer kocam doğru söylüyorsa, Allah'ın gazabı benim üzerime olsun" diyerek yapsın.

Şayet, Allah'ın merhameti ile tevbenizi kabulü ve bağışlaması olmasaydı haliniz nice olurdu.

Allah mutlak hüküm ve hikmet sahibidir.

11-18 Peygamber'in eşine iftira atan, içinizden üç beş kişinin ortaya çıkması size şermiş gibi gelmesin. Aksine içinizdeki böylesine bozguncu ve fitnecileri tanımanız hayrınıza olmuştur. Onların her biri bu iftiralarının cezasını çekecek, iftiranın baş sorumlusu ise çok daha çetin bir azaba çarptırılacak.

Siz ey mü'minler! Böyle bir söylentiyi duyduğunuz zaman kadın erkek hepiniz birden, "Bu bir iftiradır" deyip hüsnü zanda bulunup tepki göstermeniz gerekmez miydi?

Öte yandan, iftiracıların da dört şahit getirmeleri gerekmez miydi? Bunu yapamadıklarına göre, onlar yalancı ve iftiracıların ta kendileridir. Ey bu iftiraya karşı çıkmayan ve inanan mü'minler! Şayet Allah'ın size merhameti olmasaydı dünyada ve âhirette çok büyük bir azaba çarptırılırdınız. Çünkü kesin bir belge ve bilgiye dayanmadan iftiraya karşı çıkmıyor, ayrıca yayıyordunuz, üstelik bu yaptığınız çirkinliği hafife alıp, önemsemiyordunuz. Oysa bu yaptığınız Allah katında çok büyük bir vebal, çok büyük bir günahtır.

İftirayı duyar duymaz "Böylesine bilgimiz ve delilimiz olmayan şeylere inanmak, bu konuda konuşmak bize yakışmaz, bu büyük bir iftiradır" demeniz gerekmez miydi? Gerçekten Allah'a ve Rasûlüne iman ediyorsanız böyle bir günaha girmekten sakının! Allah size hükümlerini böylece apaçık bildiriyor. Allah her şeyin mutlak doğrusunu bilen ve bildirendir.

19-20 Mü'minler arasında yalan haberler yayanlar, iftira atıp bozgunculuk çıkaranlar ve çirkinliklerin yayılmasına sebep olanlarla, bunlara göz yumanları dünyada da âhirette de acıklı bir azap beklemektedir.

Allah size tevbe edip kendinizi düzeltmeniz için merhamet edip, süre tanımasaydı, yaptıklarınızdan dolayı sizi hemen cezalandırırdı.

21 Ey iman edenler! Şeytanın fısıltılarının peşine düşerek, onun adımlarının izleyicileri olmayın. Şeytan kendini izleyenlere iftirayı, bozgunculuğu ve çirkinliği telkin eder.

Şayet size Allah'ın merhameti, şefkati ve bağışlaması olmasa ve bunun yollarını göstermeseydi hiçbiriniz günahından arınamaz, kötülüklerden kendinizi koruyamazdınız.

Allah kimin tevbesinde samimi olduğunu ve bağışlanmaya layık olduğunu en iyi bilendir. Hak edenlerin tevbesini kabul eder ve onları bağışlayıp arındırır. Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilendir.

22 Ey iman edenler! İçinizden imkânı olanlar da, ihtiyaç sahibi akrabaları ve onların dışındaki fakir fukara ile zulme maruz kalıp, size hicret eden ve iftiraya uğrayan mü'minlerle ilişkilerini kesmesin, yardımlarını esirgemesin. Onlara karşı erdemli, faziletli, ölçülü davranın ve incitmekten sakının.

Allah böyle davrananlara karşı şefkatli merhametli ve bağışlayıcıdır.

23-25 Allah masum, iffetli ve namuslu kadınlara iftira atanlara dünyada da âhirette de lanet edecektir. Böylesi melun kimseler için cehennemde çok büyük bir azap hazırlanmıştır. Hesap Günü onların dilleri, elleri ve ayakları yaptıklarına şahitlik edecektir ve O Gün Allah onları hak ettikleri en ağır cezaya çarptıracaktır. Onlar Allah'ın her şeyi görüp gözeten ve hak ettiğinin tam karşılığını veren olduğunu kavrayamadılar.

26 Unutmayın ki kötü kadınlar kötü erkeklerin, kötü erkekler de kötü kadınların layığıdır, tıpkı temiz kadınların temiz erkeklere, temiz erkeklerin de temiz kadınlara yakıştığı gibi.

Allah temiz, iffetli faziletli, mü'min kadın ve erkeklere atılan iftiraların gerçek olmadığını en iyi bilendir. Onlar Allah'ın şefkati, merhameti ve koruması altındadırlar. Âhirette de cennet mükâfatları onları beklemektedir.

27-28 Ey mü'minler! Kendi evlerinizden başka evlere, sahiplerinden izin almadan ve selam vermeden girmeyin, böyle davranmak sizin için daha hayırlı ve mü'minin ahlakına daha uygundur. Şayet evde kimse yok yahut size cevap verilemiyorsa izin verilinceye kadar eve girmeyin, size müsait değiliz denirse de, o takdirde

geri dönün, bu sizin için daha erdemli ve asil bir davranıştır. Allah yapıp ettiklerinizi bilir.

29 İçinde hiç kimsenin oturmadığı, başkalarının da, sizin de yararınıza açık, barınma ve işyeri olarak kullanılan, içlerinde bu amaçla eşyaların bulunduğu yerlere girmenizde bir sakınca yoktur. Allah açıkça yaptıklarınızı da, gizlediklerinizi de bilir.

30 Ey Peygamber! Mü'min erkeklere söyle, gözlerini harama bakmaktan sakınsınlar, iffetlerini korusunlar, onlara yakışan asil ve faziletli davranış budur.

Allah onların neye ne maksatla baktıklarını ve ne yaptıklarını bilir.

31 Ey Peygamber! Mü'min kadınlara da söyle, onlar da gözlerini haramdan sakınsın ve iffetlerini korusunlar. Zorunlu olarak görünen (el ve yüz) dışındaki zinet yerlerini açıp da vücutlarını teşhir etmesinler. Başörtülerini yakalarının üstüne sarkıtsınlar. Kocaları, babaları, kayın babaları, kendi oğulları, kocalarının oğulları, erkek kardeşlerinin oğulları, mü'min kadınlar, sahip oldukları cariyeler, yaşlanmış ve cinsel özellikleri kalmamış erkek hizmetkârların, henüz kadınların mahrem yerlerinin farkında olmayan küçük çocukların yanlarında başörtülerini açabilirler. Mü'min kadınlar ayrıca ayaklarını yere vurarak yürüyüp de üzerlerine dikkatleri çekmesinler.

Ey iman edenler! Hepiniz günaha sebep olacak davranışlardan sakınıp Allah'ın daveti olan ahlak ile donanın ki, kurtuluşa ve mutluluğa erişebilesiniz.

32 Ey mü'minler! İçinizden evlenme çağına gelmiş olanları, köle ve esirlerinizden de evlilik çağında olanları evlendirin. Fakirlik korkusuyla evlenmekten korkup uzak durmasınlar. Allah onları lütfuyla destekleyerek, ihtiyaçlarını karşılayacakları imkânlar bahşedecektir.

Allah'ın nimetleri sonsuzdur ve kullarının ihtiyaçlarını en iyi O bilir. Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır.

33 Evlenmek isteyip de buna güç yetiremeyenler, Allah lütuf ve keremiyle kendilerine imkân verip, rızık kapılarını açıncaya kadar iffetlerini korusunlar.

Bedellerini ödemek üzere sizden özgürlüklerini talep edip sözleşme yapmak isteyen köle ve esirlerinizde, sözleşme şartlarını yerine getirecekleriyle ilgili iyi niyet fark ederseniz, teklif ettikleri anlaşmayı yapın ve Allah'ın size bahşettiği mallardan onlara vererek işlerini kolaylaştırın. Evlenmek isteyip iffetiyle yaşamak isteyen cariyelerin, sakın birtakım menfaatler gözeterek evlenmelerine engel olmayın, fuhşa düşmekten

onları koruyun. Kim böyle yapmayıp da kötü yola düşmelerine engel olmazsa, Allah onu hak ettiği ile cezalandırır, zorla kötü yola düşmeye mecbur bırakılan, hürriyetinden mahrum kimseyi de merhameti ile bağışlayıcıdır.

34 Şüphesiz Biz, size apaçık âyetlerle hükümlerimizi indirdik ve sizden önce gelip geçmiş milletlerle ilgili ibret alınacak misaller verdik. Bunların anlam ve önemini ancak Allah'a karşı yürekten sorumluluk bilinci taşıyanlar anlayıp kavrarlar.

35 Allah göklerin ve yerin nurlandıranı, aydınlığın kaynağıdır. Kur'an'ı, insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için bir nur olarak gönderen O'dur.

Allah'ın bu nuru, sanki duvardaki oyuk içinde inciden bir yıldız gibi etrafı aydınlatan kandile benzer. O kandilin yakıtı ise ne doğuya ne de batıya ait olmayan mübarek zeytin ağacının meyvesinin yağıdır. O yağ öylesine saf, temiz ve ışıltılıdır ki, ateş değmeden etrafını aydınlatacak nur üstüne nurdur. Allah nura ulaşmak, onunla hem kendini hem de etrafını aydınlatmak isteyenleri nuruna kavuşturur.

Allah bu misalle, insanları Kur'an'ın nuru ile aydınlanan yolda yürümeye çağırmaktadır.

Her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen yalnızca Allah'tır.

36-38 Allah'ın nuru ve hidayet rehberi olan Kur'an, yaratılışlarının sebebini ve ona uygun hayat nizamını öğrenip gereklerini yerine getirmek isteyenlerin kalplerini, evlerini, mescitlerini ve ülkelerini aydınlatır. Bu nura kavuşanlar, sabah akşam Allah'ın rızasını kazanmanın peşinde koşarlar, onlar öyle yiğit kimselerdir ki onları ne ticaret ne de başka maddi çıkarlar İslam nizam ve ahlakından, namazlarını kılıp, zekâtlarını vermekten alıkoyamaz.

Onlar kalplerin ve gözlerin korkudan halden hale dönüşeceği, Kıyamet Günü'nün dehşetini akıllarından çıkarmadan yaşarlar.

Allah böyle kimseleri, salih amelleri sebebiyle en güzel mükâfatlarla ödüllendirecek. Allah dilediğine hesapsız nimetler bahşeder.

39-40 Müşrik ve kâfirlerin iyilik adına yapıp ettikleri ise, çöldeki seraba benzer, susuzluktan içi yanmış kimse, onu su sanır fakat ona doğru koşup yaklaşınca bir damla su bile bulamaz, ama onun yerine karşısında Allah'ı bulur. Allah da onun hesabını eksiksiz görüp, hak ettiği cezasını verir. Allah hesabı çok çabuk görendir.

Böylelerinin durumu, aynı zamanda denizin dibindeki karanlıklara da benzer, onu kat kat dalgalar kaplamıştır. Üstlerine kara bulutlar çökmüştür, insan kendi elini görmek isterse onu bile göremez haldedir.

İşte Allah'ın nuru Kur'an'a sırt dönüp, onunla aydınlanmak istemeyenlerin durumu böyledir. İnsana Allah'tan başka ışık kaynağı sunacak yoktur.

41-42 Kanatlarını yayıp uçan kuşlara varıncaya kadar, göklerde ve yerde olan her şeyin, Allah'ın ilminin ve kudretinin eseri olduğunu görüp de Allah'ın yüceliğini düşünmez misiniz?

Onların hepsi, yaratılış sebeplerine uygun Allah'ın kurduğu nizam ve yasalara tabi olarak görevlerini yerine getirmekteler. Ey Allah'ı layıkıyla kavramak istemeyenler! Size ne oluyor da davet olunduğunuz İslâmî hayatı yaşamaktan kaçıyorsunuz? Allah yaptıklarınızı bilmektedir.

Göklerin yerin ve arasında olanların hâkimiyeti Allah'a aittir, çünkü onların yaratıcısı ve nizamlarının kurucusu Allah'tır.

43 Ey insanlar! Allah'ın bulutları sürükleyip, üst üste yığarak yoğunlaştırıp da aralarından yağmuru nasıl yağdırdığını görmez misiniz? Peki ya o bulutlardan doluyu nasıl indirdiğini ve dilediğini onunla cezalandırıp, dilediğini de ondan uzak tutmakta olduğunu görüp de düşünmüyor musunuz?

Işığıyla gözlerinizi neredeyse kör eden şimşeğin bulutlardan nasıl çıktığını gördüğünüz halde, Allah'ın kudreti ile nelere kâdir olduğunu anlamaz mısınız?

44 Allah geceyi gündüze, gündüzü de geceye dönüştürmektedir. Allah'ın muhteşem nizamı böylece kusursuz işleyip dururken ve siz de bunun şahitleriyken, hâlâ bunlardan ders çıkarıp Rabbinizin daveti olan nizam ile ahlakın önemini kavramamak için gözlerinizi kapatıp, kulaklarınızı gerçeğe tıkayacak mısınız?

45 Allah, bütün canlıları sudan yaratmıştır. Onlardan bir kısmı karınları üzerinde sürünerek, bir kısmı iki ayağı üzerinde, bir kısmı da dört ayak üzerinde yürürler.

Allah dilediğini, dilediği şekil ve özellikte yaratır. Onun her şeye gücü yeter.

46 Biz insanlara da, yaratılışlarının sebebini ve fıtratlarına uygun olan hayat tarzı, nizam ile ahlakı apaçık âyetlerle bildirdik. Allah buna göre yaşamak isteyenleri, âyetleri ile doğru yoluna ulaştırır.

47-50 İnsanlardan bir kısmı davet edildikleri İslami hayat nizamına iman ettik demelerine rağmen, sonra da sözlerinden dönerler. Bunlar aslında yürekten inanmış geçek mü'minler değildir.

Bunlar, aralarındaki sorunların çözümü için Allah'ın kitabı ile Peygamberinin hükümlerine çağırıldıklarında yüz çevirirler. Şayet dünyevi menfaatlerine uygun bir hüküm verileceğini anlarlarsa çağırıldıklarına gelirler.

Anlaşılan o ki, bunların kalplerinde hastalık var. O yüzden Allah'ın ve Peygamber'in kendilerine haksızlık edeceğinden şüphe edip korkuyorlar. Aslında onlar bu tutumlarıyla kendi kendilerine haksızlık ediyorlar.

51 Hâlbuki gönülden iman edip, Allah'ın davetine teslim olan mü'minler, Allah'ın kitabı ile hüküm verilmek üzere, Peygamber'in huzuruna çağırıldıklarında hemen "İşittik ve itaat ettik" diyerek teslimiyetlerini gösterirler. İşte bunlar Allah'ın mükâfatlandıracağı ve umduklarına kavuşacak olanlardır.

52 Kim Allah'a ve Resûlüne itaat eder, Allah'a karşı gelmekten sakınır, sorumluluk bilinciyle hareket ederse, işte onlar başarıyı, mutluluğu elde edenlerin ta kendileridir.

53-54 Ey Peygamber! Sen münafıklara savaşa çıkmak için, hazırlanın diye bir emir verecek olsan, emrine uyacaklarına dair, yemin üstüne yemin ederler. Sen onlara de ki: "Yemin etmeyin de yapmanız gerekenleri yapın, sizden istenenler Allah'ın istedikleridir. Unutmayın ki Allah yapıp ettiklerinizden haberdardır."

Ey Peygamber! Ayrıca onlara de ki: "Allah adına Peygamberinin yaptığı davete icabet edip, itaat edin. Şayet davetten yüz çevirip de itaat etmezseniz, iyi bilin ki böyle yapmakla Allah'a ve Peygamber'e hiçbir zarar vermiş olmazsınız. Peygamber tebliğ görevini yerine getirmekten sorumludur, sizin sorumluluğunuz ise O'nun davetine uymak ve dünya hayatınızı ona göre yaşamaktır. Böyle yaparsanız doğru olana kavuşmuş olursunuz. Peygamber'e düşen, Allah'ın indirdiklerini size tebliğ etmektir."

55 Allah, tıpkı geçmişte iman edip de imanlarına yaraşır şekilde canla başla gayret edenleri yeryüzünde iktidar sahibi kıldığı gibi, onların takipçisi olan mü'minleri de yeryüzünde hükümran kılıp, güçlerini artırıp korkulu endişeli günlerinden sonra güvenlik ve esenliğe kavuşturacağını vaat etmektedir. Çünkü onlar Allah'ın yetkilerine hiç kimseyi ortak etmez, böylece yalnız O'na kulluk ederler. İşte Allah'ın beğendiği din budur.

Her kim, Allah'ın nimetleriyle yaşamasına rağmen Allah'la birlikte başka ilahlar edinerek O'nun yetkilerini başkalarıyla paylaştırmaya kalkıp da şirk koşarsa, işte bunlar müşrik, münafık ve fasıkların ta kendileridir.

56 Ey iman edenler! Namazı bilinçle ve titizlikle kılın, zekâtı gönülden isteyerek verin ve Peygamber'in izleyicileri olun ki, esirgenip korunup ödüllendirilesiniz.

57 Allah'ın davetini inkâra şartlanmış olanlar, dünyada ve âhirette Allah'ın azabından kurtulamazlar. Onların sonunda varacakları yer cehennemdir.

58 Ey iman edenler! Birlikte yaşadığınız, size hizmet etmekte olan kimseler ve aile fertlerinizden henüz ergenlik çağına ulaşmamış olanlar da günün şu üç vaktinde, sabah namazından önce, öğleyin soyunup dinlenmeye çekildiğinizde ve yatsı namazından sonra, yanınıza girmeden önce, sizden izin istesinler, çünkü bu üç vakit, mahremiyetinizin korunması bakımından özel zamanlardır. Bu vakitler dışında, sizden izin almadan yanınıza girip çıkmalarında onlar için de sizin için de bir sakınca yoktur. Onlar kaçınılmaz olarak birlikte yaşamak zorunda olduğunuz kimselerdir. Allah size böylece âyetlerini ayrıntılı biçimde açıklamaktadır.

Allah her şeyin en doğrusunu bilen ve bildirdiği âyetleriyle de bozulmayı önleyendir.

59 Çocuklarınız da ergenlik çağına eriştiklerinde, yanınıza gelirken büyüklerin izin istediği gibi izin istesinler.

Allah âlimdir, sizin nasıl en doğru, huzurlu, erdemli ve faziletli yaşayacağınızı en iyi O bilir ve buna uygun hükümler koyar.

60 Cinsel arzusu kalmayacak kadar yaşlanmış ve cinsel cazibesini kaybetmiş kadınların, vücutlarını teşhir amacı taşımadan sokağa çıkarken, dış giysilerinin bir kısmını üzerlerine almamalarının bir sakıncası yoktur. Bununla birlikte yine örtülü olmaları onlar için daha hayırlıdır. Allah kalplerde taşınan niyetleri bilir ve her şeyden haberdardır.

61 Ey iman edenler! Kör olan, topal olan ya da başka bir hastalığı olan ve fakir olan mü'min de sizin kardeşinizdir. Onların ihtiyaçlarına karşı sakın zorluk çıkarmayın, desteğinizi yardımınızı esirgemeyin, onlarla bir arada olmaktan uzak durmayın.

Sizin kendi evlatlarınızın evlerinde, babalarınızın evlerinde, analarınızın evlerinde, erkek ve kız kardeşlerinizin evlerinde, amcalarınızın, halalarınızın, teyzelerinizin, dayılarınızın evlerinde, arkadaşlarınız olan mü'minlerin evlerinde yahut evinin anahtarını size emanet edecek kadar birbirinize güvendiğiniz mü'minlerin evlerinde hep birlikte ya da ayrı ayrı yemek yemenizde bir sakınca yoktur.

Evlere girdiğinizde, Allah katından bereket, esenlik, güzellikler dileğiyle mutlaka selam verin.

Allah size hükümlerini böylece açıklıyor ki, düşünüp de hakkınızda hayırlı olduğunu anlayabilesiniz.

62 Gerçek mü'minler, Allah'ın Kur'an ve Peygamber'i ile yaptığı uyarılarına, öğütlerine ve daveti olan nizam ile ahlak hükümlerine, yürekten inanıp iman ederler. Mü'minler toplumu ilgilendiren bir konuyu görüşmek üzere Peygamber ile bir araya geldiklerinde, Peygamber gitmelerine izin verinceye kadar da oradan ayrılmazlar.

Ey Peygamber! Oradan ayrılmaya gerçekten mecbur oldukları bir mazereti olup da izin isteyenlerin ayrılmalarına izin ver. Onlar Allah'a ve elçisine yürekten iman etmiş kimselerdendir, onlar için duacı ol.

Allah gerçek mü'minlere karşı çok şefkatli merhametli ve bağışlayıcıdır.

63 Ey mü'minler! Peygamber'in sizi toplantıya davetini, birbirinizin ya da herhangi birinin daveti gibi görmeyin. Peygamber ile toplantı halindeyken aranızdan ondan izin almadan, kimseye sezdirmeden çekip gitmek isteyenleri Allah elbette biliyor. O halde böyleleri dünyada da âhirette de başlarına musibetlerin gelmesinden korksunlar.

64 İyi bilin ve hiç aklınızdan çıkarmayın ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsinin gerçek sahibi Allah'tır. O, sizin iç yüzünüzü de, hangi yol üzere yaşamak istediğinizi ve yaşamakta olduğunuzu da en iyi bilendir.

Günü gelince herkese, Allah'ın daveti nizam ve ahlaka karşı tutumunun delili olan amel defteri verilerek hak ettikleri karşılıkları gösterilecek. Allah her şeyi hakkıyla bilen, hüküm ve hikmet sahibidir.

103- HAC SÛRESİ

Medenî sûre olup 78 âyettir.

Hac: Yönelmek, ziyaret etmek demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-4 Ey insanlar! Sizi yaratıp bunca nimetlerle donatan Allah'tan başka ilah edinmeden O'na karşı sorumluluğunuzu yerine getirin. Böylece Son Saat'in çok korkunç olacak sarsıntısının azabından kendinizi koruyun.

O Günün dehşetinden yavrusunu emzirmekte olan anne, kucağındakinin çocuğu olduğunu unutup, onu fırlatıp kendini kurtarmanın derdine düşer, hamile kadın karnındakini düşürür. İnsanların, O Gün sarhoş olmadıkları halde ne yaptıklarını bilmez sarhoşlar gibi kendilerini kaybettiklerini görürsün fakat cehennemdeki azap bundan çok daha korkunç olacak, zira Allah'ın azabı çok şiddetlidir.

Hal böyleyken, insanların bir kısmı hiçbir bilgiye sahip olmadıkları halde, Allah hakkında tartışıp ileri geri konuşuyor ve kibirlenip azgınlaşmış şeytanın ve şeytanlaşmış kimselerin daveti olan hayat nizamlarını yaşamaya yöneliyorlar.

Gerçek şu ki böyleleri, kendileri ile birlikte, kendilerini dost edinenleri de cehenneme sürükleyecektir.

5-6 Ey insanlar! Öldükten sonra tekrar diriltileceğiniz konusunda şüphe içindeyseniz, iyi bilin ki, Biz sizi önce topraktan sonra bir damla döl suyundan, sonra

onu rahim duvarına yapıştırdığımız döllenmiş yumurtadan, daha sonra onu bir et parçasına dönüştürüp gelişimini süreç içinde olgunlaştırarak yarattık. Bununla size Allah'ın ilminin, kudretinin sınırsız yüceliğini bildiriyoruz ki, ölümünüzden sonra da sizi kolayca diriltmeye kâdir olduğumuzu anlayabilesiniz. Derken dünyaya gelmesini dilediğimizi belirlediğimiz bir süreye kadar ana rahminde tutarız, sonra onu bir bebek olarak dünyaya getiririz ve olgunluk çağına ulaştırırız. Kimilerinize ölüm erken yaşlarda tattırılır, kimilerinize ise düşkünlük çağı olan ihtiyarlıkta... İhtiyarlık çağına erişenler daha önce bildiklerini bilemez, hatırlayamaz duruma gelirler.

Ölüm sonrasında nasıl diriltileceğinizle ilgili bir de dönüp yeryüzünü kupkuru haldeyken yağdırdığımız yağmurla nasıl canlandırıp kabarttığımıza, binbir çeşit bitkiyi orada nasıl yarattığımıza bakarak düşünün. Bütün bunlar Allah'ı layıkıyla kavramak isteyenlere, yaratmaya ve öldükten sonra diriltmeye de kâdir olanın, yalnız Allah olduğunu apaçık göstermektedir.

Allah yaratan, yarattıklarının tek ve gerçek Rabbi (sahibi) nizamlarını kuran tek ilahtır.

7-10 Ey insanlar! Hiç şüpheniz olmasın, Son Saat mutlaka gelip çatacak ve Allah, toprağa karışmış herkesi diriltip kaldıracak, hesabı ile yüz yüze getirecektir. Birçokları Kur'an ile bildirilenlere rağmen ellerinde de doğru yolu gösterecek başka bir kitapları olmadığı halde, bilgisizce tartışıp durmakta ve başkalarını da davetten uzak tutmaya çalışmaktalar. Bunlar dünya hayatlarında rezil rüsvay olarak yaşayacak, Kıyamet ve Hesap Günü de yakıp kavurucu bir azaba mahkûm edilecekler.

O gün onlara "Bu ceza sizin kendi seçiminizle, önden gönderip hak ettiklerinizin karşılığıdır, yoksa Allah kullarına asla haksızlık etmez" denilecek.

11-13 İnsanlar içinde öyleleri de var ki Allah'ın davetine iman ettik demelerine rağmen iman, şirk ve küfür arasında kararsız bir biçimde Allah'a ibadet ve itaat ederler. Mü'min gözükmekte dünyevi bir fayda elde edeceklerse mü'min gözükürler fakat bir zorlukla, sıkıntıyla sınandıklarında ise, hemen inanıp iman ettik dediklerinden vazgeçerler. Böyleleri hem dünya hem de âhiret hayatlarında kaybedenlerdir, işte gerçek hüsran da budur.

Bunlar sıkıntılarından kurtulmak için, Allah'ın davetine sarılıp, çareyi O'nun yardımında aramak yerine kendilerine hiçbir yararı dokunmayan, başlarına gelen sıkıntıdan onları kurtarmaya güçleri yetmeyen kimselerden yardım beklerler. Oysa yardımına başvurduklarından fayda yerine zarar görür sapıklıkları da büsbütün artar.

14 Allah'ın daveti olan hayat nizamı ile yaşamak uğrunda canla başla gayret edenleri de Allah, içlerinden ırmaklar akan cennetlerde nimetlerle ödüllendirecek. Allah vaadini mutlaka gerçekleştirir.

15 Her kim de, Allah'ın dünyada ve âhirette kendisine yardım edeceğinden şüphe içinde yaşıyor ve Allah'a güvenmiyorsa, göğe yükselip de orada kendine yardım edecek birilerini arasın. Bu da mümkün olmayacağına göre, insanın Allah'tan başka dost ve yardımcısının olamayacağı gerçeğine dönsün.

16 Biz bu Kur'an'ı, insanlar Allah'ı layıkıyla tanısınlar diye misallerle, dersler çıkarılacak, delil ve bilgilerle apaçık âyetler olarak indirdik.

Kâinat ve hayat gerçeğini anlamak ve nasıl yaşamak gerektiğini öğrenmek isteyeni, Allah Kur'an ile doğru olana kavuşturur.

17 Allah, Kıyamet ve Hesap Günü iman edenlerle; müşrikler, Yahudiliği, Sâbiliği (yıldıza tapanlar), Hıristiyan ve Mecusiliği seçip de yaşamış olanlar hakkında hükmünü verecek. Allah herkesin seçiminin şahididir.

18 Ey insanlar! Gökler, yer ve aralarında olan her şeyin, güneşin, ayın, yıldızların, dağların, ağaçların, hayvanların, canlı cansız ne varsa hepsinin, Allah'ın kendileri için kurduğu nizamların, yasalarına tabi olarak birbirleriyle uyum içinde görevlerini yerine getirdiklerini görüp, düşünüp de içinizden mü'min olmayı seçenler olduğu gibi, birçoğu da bunlara sırt dönüp müşrik ve kâfir olmayı seçip azabı hak etmişlerdir. Bu sebeple, alçaltılıp hor ve hakir düşürülmeyi hak edenleri, dünyada ve âhirette düştükleri bu durumdan kurtaracak kimse yoktur. Allah dilediğini yapmaya kâdirdir.

19-22 Allah'ın davetine iman edenlerle, davete karşı çıkanlar arasında her zaman, her yerde (hak ile bâtılın hükmetme hususunda) çatışma vardır. Allah'ın davetine başkaldıranlar için cehennemde ateşten elbiseler giydirilecek, başlarından kaynar sular dökülecek, derileri, iç organları eriyip çürüyecek, demir topuz ve kırbaçlarla azap edilecek, o dayanılmaz azaptan kurtulmaya çalıştıklarında geri çevrilecekler ve onlara "Buradan sizin için çıkış yok, boşuna çırpınmayın" denilecek.

23-24 Allah, İslamî hayat nizamını hakim kılmak için canla başla gayret edenleri ise içlerinden ırmaklar akan nimetler yurdu cennetlere yerleştirecek, onlara altın ve incilerle bezenmiş ipekten elbiseler giydirilecek. Yapılan bu ikramların sebebi, Allah'ın davetine kulak verip fıtratlarına uygun olanı seçmeleridir.

25 Allah'ın davetinden yüz çeviren ve başkalarını da davetten uzaklaştırmaya çalışan, bu da yetmezmiş gibi Kâbe'yi de İslâm nizam ve ahlakının öğrenildiği yer olmaktan çıkaran ve oraya gelenlere engel olmaya çalışanlar iyi bilsinler ki, cehennemde çok çetin bir azap onları beklemektedir.

26-29 Biz inşa edip ihya etmesi için İbrahim'e Kâbe'nin yerini gösterdiğimizde, ona şöyle buyurmuştuk: "Buraya gelenlerin öğrenmesi gereken hakikat, yeryüzünde kurallarını Allah'ın belirlediği bir nizam kurup onun ahlakıyla yaşamak olmalıdır. Kıyam edip, rüku ve secde ile Allah'a ibadet ederek teslim olmaya gelenler için Kâbe'yi şirkten, küfürden ve her türlü maddi manevi kirden uzak tutun. İnsanları hacca davet edip, Kâbe'nin bu vasıflarını duyur ve onu haccetmek için yaya ya da binekleriyle, uzaklardan gelenler de kendilerine doğru yolu gösterdiği için Allah'a şükür maksadı ile belli günlerde üzerlerine Allah'ın adını anarak kurbanlarını kessinler. Bu kurbanların etinden hem kendileri yesin hem de darlık içindeki ihtiyaç sahiplerine ikram etsinler. Sonra da hac için uymak zorunda oldukları yasaklara son verip Kâbe'yi tavaf ederek ibadetlerini yerine getirsinler."

30-31 Her kim Allah'ın belirlediği sınırlar içinde O'na karşı sorumluluklarını bilinçle yerine getirirse, bu kendi hayrınadır.

Ey mü'minler! Size etlerinin yenilmesi haram olduğu bildirilenlerin dışındaki hayvanların etleri helal kılınmıştır.

O halde Allah'ın yasakladığı şeyleri yemekten sakındığınız gibi, putlardan medet ummaktan ve yalan söylemekten de sakının. Şirkten ve küfürden arınmış, Allah'a teslim olmuş mü'minler olarak yaşama kararlılığınızı ortaya koyun. Her kim de Allah'la birlikte başka ilahlar edinerek yaşamaya inatla devam ederse, onun durumu gökten yere düşüp yırtıcı kuşların parçalayıp yediği yahut rüzgârın sağa sola savurduğu leşe benzer.

32 Kim de, kurallarını Allah'ın belirlediği İslam nizamının yasalarına uyar, sembollerine saygı gösterirse, bu da onun samimiyetini ve takvasını gösterir.

33 Haccın sembolü olan kurbanlık hayvanların kurban edilecekleri zamana kadar, meşru bir biçimde sütünden, yününden, gücünden, yavrusundan yararlanabilirsiniz. Sonra da sizi doğru yola ulaştıran Rabbinize şükrünüzün ifadesi olarak onları Mescid-i Haram'da kurban edebilirsiniz.

34-35 Biz her ümmete, kurbanı Allah'a ibadetin bir sembolü olarak emrettik. Bu amaçla kendilerine rızık olarak yarattığımız hayvanları keserken, üzerine Allah'ın

adını ansınlar. Unutmayın ki sizin ilahınız yalnızca Allah'tır. O yüzden de O'nun emrettiklerini eksiksiz olarak yerine getirmenin gayreti içinde olun.

Ey Peygamber! Sen de Allah'ın emirlerine yürekten boyun eğenleri cennetle müjdele. Böylesi mü'minlerin kalpleri, Allah'ın adı anıldıkça saygıyla ürperir ve hemen dikkat kesilirler. Başlarına gelen musibetlerde Allah'ın yardımına sığınarak, imanlarından taviz vermeden, umutlarını yitirmeden direnip sabrederler ve Allah'ın kendilerine verdiği nimetlerden O'nun rızası yolunda harcar, namazlarını da titizlikle ve bilinçle kılarlar.

36-37 Büyükbaş hayvanları da (deve, sığır) kurban edebilirsiniz. Onların kurban edilmelerinde sizin için hayırlar vardır, kurban edilmek üzere sıra sıra dizildiklerinde üzerlerine Allah'ın adını anın, ön ayaklarından birini bağlayıp boğazlamak için yere çökünce de Allah'ın adı ile tekbir getirerek kesin, yanları üstüne düşüp ölünce de etlerinden yiyin ve yoksullara da verin. Biz bunu Allah'a şükrünüzün sembolü kıldık, bunda sizin için birçok fayda vardır. Bu hayvanların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşmaz, O'na ulaşacak olan yalnızca sizin Allah'ın emirlerine karşı samimiyetiniz ve sorumluluklarınızı yerine getirme gayretinizdir. Allah bu kurbanlıkları sizin faydanız için emrinize amade kıldı. Allah'ın sizi fıtratınıza uygun olan hayat nizamı ile yaşamaya kavuşturduğu için şükrünüzün gereklerini yerine getirerek, O'nun ilminin ve kudretinin yüceliğini aklınızdan çıkarmayın.

38 Allah, iman edenleri kötülere ve kötülüklere karşı korur, verdiği bunca nimete karşı nankörlük edenleri ise sevmez.

39-40 Haksız yere saldırıya uğrayan mü'minlere, zulme karşı savaşmaları için izin verilmiştir. Allah mü'minlere yardım edip, müşrik ve kâfirlere karşı muzaffer kılmaya elbette kâdirdir.

Mü'minler sırf "Rabbimiz Allah'tır" dedikleri ve İslam nizam ve ahlakı ile yaşamak istedikleri için yurtlarından çıkarıldılar. Şayet Allah bu durumda onlara savaşma izni vermeyip de, savunmasız bıraksaydı, o zaman içlerinde Allah'ın çokça anılması, yalnız O'nun ilah olduğunun öğretilmesi ve insanların doğru yola (sırât-ı müstakîme) davet edilmesi için yapılmış olan manastırlar, havralar, kiliseler ve mescitler yıkılır, yok olur giderdi.

Allah, yaratılış sebepleri olan nizam ile yaşamak ve onu yaşatmak uğrunda canla başla gayret edenlere elbette yardım edecektir. Allah'ın gücü her şeye yeter. Kulları için nizam (din) oluşturma ve yasalar belirleme hakkı yalnızca O'na aittir.

41 Yurtlarından sürülüp çıkarılan mü'minlere yurt edindirip iktidar olmayı bahşetsek, onlar şımarmadan, azmadan ve nankörlük etmeden namazlarını titizlikle kılar, zekâtlarını bilinçle gönülden verir ve marufu emreder, kötülükten men eder ve Rablerine şükretmeye devam ederler.

42-44 Ey Muhammed! Şayet kavmin senin peygamberliğini kabul etmeyip, davetini yalan saymaya devam ederse, bilmelisin ki senden önce Nûh, Âd ve Semûd halkı, İbrahim'in ve Lût'un kavmi, Medyen ahalisi de peygamberlerini yalanlamışlardı. Musa da Firavun ve adamları tarafından yalanlanmıştı.

Ben de bunlara peygamberlerinin daveti olan hayat nizamına dönüp, doğru yola girmeleri için süre verdim. Sonra da müşrik ve kâfirlikte inatla direnenleri azabımla yakaladım. Böylece nankörlük edip hakikati inkâr etmek ne demekmiş gördüler.

45-46 Geçmişte, peygamberlerin Allah adına yaptıkları daveti reddedip, şeytan ve şeytanlaşmış insanların ortaklaşa kurdukları nizamları hayat tarzı edinen nice toplumları bu yüzden helak ettik. Bunların kuyuları körelmiş, sarayları yerle bir olmuş, şehirleri yok olup gitmiştir.

Allah'ın davetini inatla reddetmeleri sebebi ile azabımızla helak ettiğimiz toplumların, üzerinde yaşamış oldukları topraklardan gelip geçerken, akıbetlerini düşünüp de ibret almanız gerekmez mi? Fakat ne yazık ki sadece kulaklar sağır, gözler kör olmuyor, asıl kör olan göğüslerdeki kalplerdir.

47 Ey Peygamber! Gerçeği düşünmeden inkâr edenler, uyarıldıkları ve tehdit edildikleri azap için sana "Bir an önce gelsin de görelim" diyorlar. Onlar şunu iyi bilsinler ki Allah asla sözünden dönmez. O azabın bir gün mutlaka başınıza geleceğini aklınızdan çıkarmayın.

Şunu da bilin ki Rabbinizin katındaki bir gün, sizin hesabınıza göre bin yıldır.

48 Halkı Allah'ın daveti olan hayat nizamı ile yaşamayı reddeden nice şehirler vardı ki, onlara doğru yola dönmeleri için mühlet verdim, zamanları dolunca da müşrik ve kâfirlikte direnenleri kıskıvrak yakalayıp azabımla cezalandırdım.

Herkesin sonunda mutlaka huzurumuzda toplanıp tercih ettiği hayat tarzından dolayı hesaba çekileceğini aklınızdan çıkarmayın.

49-51 Ey Peygamber! Sen insanlara de ki: "Ben sizi yaratılışınızın sebebi olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet eden Allah'ın bir elçisi, apaçık bir uyarıcıyım. Allah, bu davete iman edip sorumluluklarını yerine getirenleri eşsiz güzellikteki cennet nimetleriyle ödüllendirecektir."

İnsanları âyetlerimizden uzak tutmaya ve onların anlamını çarptırıp özünden saptırmaya çalışanlar ise cehennem ateşine mahkûm olacaklar.

52 Ey Peygamber! Senin ve senden önce gönderdiğimiz peygamberlerin, Allah adına yaptığınız davet sırasında şeytan ve yoldaşları, daveti asıl amacından saptırmak ve insanların aklını karıştırmak için Allah'ın âyetlerinin içine başka sözler karıştırmaya çalışırlar. Ama Allah onların bu çabasını boşa çıkarmış, böylece peygamberler Allah'ın âyetlerini amacına uygun, kendi içlerinde tutarlı ve birbirlerini açıklayıcı mahiyette tebliğ etmişlerdir. Her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen ve bildiren yalnız Allah'tır.

53 Şeytanın vesvesesine uyan şeytanlaşmış kimselerin, Allah'ın âyetlerini asıl amaçlarından koparıp bozarak ortaya koydukları sahte inanç ve hayat tarzlarının peşine ancak müşrik ve kâfir olmaya yatkın olanlar takılırlar. Bunlar derin bir yanılgı içindedir. Allah'ın buna izin vermesi ise imtihanın gereğidir.

54 Allah'a gönülden iman edip, davetine teslim olan kimseleri, şeytanın vesvesesi ve şeytanlaşmış kimselerin uydurdukları yalanlar şüpheye düşürüp, yollarından çeviremez. Samimiyetle ve yürekten Allah'a yönelenlerin kalpleri, Rablerinden gelip kendilerine iletilmiş olan âyetlerle tatmin olup, huzura kavuşmuştur.

Şüphesiz Allah, yürekten kendisine yönelenlerin kavrayışını güçlendirir ve gerçeği anlamalarını kolaylaştırıp doğru yoluna ulaştırır.

55-57 Müşrik ve kâfirlikte direnip, kendilerini hakikati inkâra şartlandırmış olanların, Son Saat gelip Kıyamet ansızın kapılarını çalıncaya kadar Kur'an hakkındaki şüpheleri devam edecek, bu tutumları değişmeyecek. Fakat O Gün geldiğinde, insanları davet ettiği hayat nizamı ile yönetme hakkının yalnız Allah'a ait olduğunu görecek ve anlayacaklar. Ancak gerçeği anlamış olmanın onlara hiçbir yararı olmayacak, böylelikle hak ettikleri alçaltıcı azap ile cezalandırılacaklar. Allah'ın daveti nizam ve ahlak ile yaşayan, onu yaşatmaya gayret edenler ise nimetler yurdu cennetlere yerleştirilip ödüllendirilecekler.

58-60 Peygamber'in Allah adına yaptığı davete iman etmeleri sebebi ile zulme uğrayıp, yurdundan yuvasından hicret eden, bu uğurda öldürülen ya da eceliyle ölenleri Allah cennette nimetlerin en güzelleriyle rızıklandıracak.

Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır. Mü'minleri cennetlerde en güzel mekânlara yerleştirecek, mutluluğa kavuşturacak. Allah sınırsız ilim ve kudret sahibidir. Kimin neye ve nereye layık olduğunu da en iyi O bilir.

İşte Allah'ın mü'minlerle, müşrik ve kâfirler hakkındaki hükümleri bunlardır. Kim haksızlığa uğrar da ona denk gelecek bir karşılık verirse ve sonra tekrar saldırıya uğrarsa, Allah saldırıya uğrayana mutlaka yardım edecektir. Fakat saldırıya uğrayan, saldırganı affederse, Allah affedeni sever ve günahlarını bağışlar.

61-62 Allah'ın gücü her şeye yeter. O, geceyi kısaltarak gündüze, gündüzü de kısaltarak geceye katar. Allah haksızlığa uğrayanların duasını işitir ve her şeyi görür.

Allah'ın ilmi ve kudreti sonsuzdur ve itaat edilmeye tek layık olan O'dur. O'nun daveti olan nizam ve ahlak dışındaki sahte, uydurulmuş nizamlardan yardım ve adalet beklemek insanın hüsranını artırır, kula kulluk ettirip zillete düşürür.

Allah her şeyin mutlak doğrusunu bilen ve tek yüce olandır.

63-64 Ey insanoğlu! Allah'ın gökten indirdiği yağmurla yeryüzünü nasıl canlandırıp, tarifsiz güzelliklerle bezediğini görüp de senin için indirdiği Kitapla yaptığı davetin hayatına katacağı güzellikleri düşünemiyor musun? Allah, sonsuz lütuf sahibi ve latif olandır, her şeyin mükemmel olanını yapan, yaratan ve yerli yerine koyandır. Göklerin ve yerin gerçek ve tek sahibi Allah'tır, O'nun hiçbir şeye ve hiç kimseye ihtiyacı yoktur. Her türlü övgüye layık olan yalnız O'dur ve her şey O'na muhtaçtır.

65 Göklerde ve yerde olan her şey, Allah'ın kurduğu nizam ve koyduğu yasaların sınırları içinde görevlerini yerine getirmekteler. Denizlerde gemileri yasalarına bağlı yüzdürüp, emrinize amade kılan, gökyüzünün yere çökmemesinin yasalarını yapan Allah'tır. Bunlara bakıp da O'nun sizi davet ettiği nizamının mükemmelliğini görmez misiniz? Allah kullarına karşı çok merhametli ve şefkatlidir, bu yüzden de onlara mutlu olacakları bir nizam ve ahlak önermektedir.

66 Şüphesiz sizi yaratıp, vücut azalarınızla donatıp sizlere hayat bahşeden Allah, vakti gelince sizi öldürecek, sonra da diriltip dünya hayatınızı yaşayış biçiminizden hesaba çekecektir.

67-69 Biz her toplumu, peygamber ve Kitap ile yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamaya çağırdık. Ey Peygamber! Bu konuda müşriklerin seni boş ve anlamsız tartışmaların içine çekmesine izin verme. Sen onları, Rabbinin yoluna çağırmaya devam et. Şayet onlar seninle tartışmakta ısrar ederlerse, onlara de ki: "Allah sizin hangi niyetlerle tartışma çıkardığınızı çok iyi bilmektedir. Tartışıp durduğunuz ve icabet etmekten kaçtığınız davetle ilgili tutumunuzdan dolayı, Hesap Günü hak ettiğiniz karşılığı göreceksiniz."

70 Unutmayın ki Allah, göklerde ve yerde olup biten her şeyden haberdardır, yapıp ettikleriniz kayıt altına alınmaktadır. Allah için bu çok kolaydır.

71 Bütün bu gerçeklere rağmen müşrik ve kâfirler, Allah'la birlikte başka ilahlar edinerek Allah'ın kullarını yönetme hakkına müdahale edip Allah'a ortak koşarlar. Oysa Allah, kendisi dışında hiç kimseye kulları üzerinde nizam kurma yetkisi vermemiştir. Hesap Günü böyle kimseleri ve bunlara uyanları Allah'ın azabından hiç kimse kurtaramaz.

72 Kendilerine ne zaman Allah'ın âyetleri okunsa, müşrik ve kâfirlerin yüzlerinde hemen bir öfke belirir. Allah'ın âyetlerine uymaya davet eden kimseye ateş püskürür, üzerine yürümeye kalkarlar. Sen onlara de ki: "Size bu ateş püskürmenizden daha beter ve gerçek ateş püskürten bir şeyin haberini vereyim mi? İşte o şey, Allah'ın sizin gibi müşrik ve kâfirlere vadettiği cehennemdeki ateştir. O Gün çok kötü bir yüzleşme olacaktır."

73-74 Ey insanlar! Şimdi size verilmekte olan şu misal üzerinde iyice bir düşünün. Sizin Allah ile birlikte ilah edindiklerinizin hepsi bir araya gelseler, bir sinek bile yaratamazlar. Sinek onlardan bir şey kapsa onu da sinekten geri alamazlar. İşte bakın peşlerine takılıp nizamlarına uyup da kendilerini ilah edindiklerinizin hali budur. Onlar buna rağmen Allah'ı layıkıyla kavramak, gücünün ve ilminin yüceliğini, sonsuzluğunu görmek istemiyorlar.

Allah üstün hüküm ve hikmet sahibidir ve O'nun gücü her şeye yeter.

75-76 Allah meleklerden de insanlardan da elçiler seçer ve O her şeyi işitir, her şeyi görür, her şeyi bilir. Allah geçmişte olan ve gelecekte olacakları da bilir ve bütün işlerin son kararını O verir.

77-78 Ey iman edenler! Bilinçle ve isteyerek Allah'a rükû ve secde edin ve Rabbinizi razı edecek salih ameller işleyin ki mutluluğa erişebilesiniz.

Allah yolunda yaşamak uğrunda malınız ve canınızla üstün gayretler gösterin. Böyle yaşamanız konusunda Allah size dinde bir zorluk yüklememiştir. O halde atanız İbrahim'in de dini olan İslâm nizamına sımsıkı sarılın. Allah, gönderdiği kitaplar ve peygamberlerle bildirdiği hayat tarzını din edinenlere Müslümanlar adını verdi. Peygamberlerde bu konuda sizin için güzel örnekler vardır. Siz de insanlar için güzel örnekler, modeller olun, namazlarınızı titizlikle kılın, zekâtınızı verin.

Sizin tek ve gerçek Rabbiniz, ilahınız, veliniz ve yardımcınız Allah'tır.

104- MÜNÂFİKÛN SÛRESİ

Medenî sûre olup 11 âyettir.

Münâfık: İkiyüzlü davranan demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey Peygamber! Münafıklar sana geldiklerinde, "Biz senin gerçekten Allah'ın elçisi olduğuna şehadet ederiz" derler. Evet, Allah biliyor ki sen elbette O'nun elçisisin fakat Allah şahittir ki, münafıklar bunu söylerken gerçekten inanarak söylemiyorlar. Onlar yalancıların ta kendileridir.

2 Münafıklar asıl yüzlerini saklamak için yeminlerini kalkan yaparak, bir taraftan kendilerini koruma altına aldıklarına inanır, diğer taraftan da insanları Allah'ın davetine uygun yaşamaktan, sinsice saptırmanın çabası içine girerler. Onların bu tutumları gerçekten çok çirkindir.

3 Münafıklar iman ettiklerini söylerler, fakat davranışlarıyla içlerindeki şirk ve küfrü de ortaya koyarlar. Sanki kalplerine mühür vurulmuştur, onlar doğru ile yanlışı birbirinden ayırt edip de gerçeği kavrayamazlar.

4 Münafıkların dış görünüşlerine ve sözlerine baktığında, onların samimi mü'min olduklarını sanır, sözlerini dinlemeye değer bulursun. Hâlbuki onlar üzerlerine elbise giydirilmiş kütükler gibidir, dikkat edersen konuştuklarının da boş sözler olduğunu görürsün. Münafıklar hep endişe ve korku içinde yaşarlar, duydukları en

küçük gürültüyü kendi aleyhlerine sanırlar. Aslında onlar, mü'minler için çok azılı düşmandırlar, onlara karşı çok dikkatli ve tedbirli olun. Allah onları kahretsin. Allah'ın daveti olan gerçek önlerine gelmişken, nasıl olup da ondan yüz çeviriyorlar?

5-6 Münafıklara, "Gelin bu davranışlarınızdan tevbe edip davet olunduğunuz doğruya yönelin ki Allah'ın elçisi de sizin için bağışlanmanızı dilesin" denildiğinde, kibirlenip, böbürlenerek başlarını çevirip giderler.

Ey Peygamber! Sen böylelerinin bağışlanmaları için dua etsen de, etmesen de fark etmez, Allah onları asla bağışlamayacak. Allah böylesi inatla yoldan çıkmaya kendilerini şartlandırmış, fasıklık ve münafıklığı hayat tarzı olarak seçmiş kimseleri asla doğru yoluna iletmez.

7-8 Medineli münafıklar da, mü'min olmayı seçen hemşerilerine şöyle diyorlardı: "Muhammed'in yanında olanlara hiçbir şeyinizi vermeyin, hiçbir şeyinizi onlarla paylaşmayın, yardım etmeyin ki dağılıp gitsinler." Oysa göklerin ve yerin bütün hazinelerinin tek ve gerçek sahibi Allah'tır. Fakat münafıklar bunu kavramak istemiyorlar. Bu da yetmezmiş gibi mü'minlerle birlikte katıldıkları bir seferden dönerken, aralarında çıkan bir sorunu bahane ederek "Şehrimize dönünce güçlü ve şerefli olan bizler, sonradan şehrimize gelip yerleşen, güçsüz olan bu Müslüman muhacirleri şehirden sürüp çıkaracağız" diyerek, gerçek yüzlerini de ortaya koymuşlardı.

İyi bilin ki asıl şeref, güç ve kudret Allah'a, O'nun Rasûlüne ve gönülden iman etmiş olan mü'minlere aittir fakat münafıklar bu gerçeği kavramıyorlar.

9 Ey iman edenler! Malınız, mülkünüz çoluk-çocuğunuz sakın sizi yaratılışınızın sebebi olan hayat nizamını yaşamaktan ve uğrunda gayret göstermekten alıkoymasın. Bu uğurda elinden gelen gayreti göstermeyenler ziyana, hüsrana uğrarlar.

10-11 Ölüm gelip çatmadan, Allah'ın size verdiği nimetlerden, yaratılış sebebiniz olan sınırlarını Allah'ın belirlediği hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda harcayın, ihtiyaç sahiplerine yardım etmekten geri durmayın, aksi halde ölüm gelip çatınca, "Rabbim bana biraz daha mühlet ver de, ben de bana verdiklerini Senin razı olacağın işlerde kullanıp, salih kulların arasına gireyim" dersiniz. Fakat artık böyle demenin size hiçbir faydası olmaz. Çünkü bir kimsenin ölüm vakti gelince Allah onu ertelemez. Unutmayın ki Allah, Hesap Günü yapıp ettiklerinizin hesabını görüp, hak ettiğiniz karşılıkları verecektir.

105- MÜCÂDELE SÛRESİ

Medenî sûre olup 22 âyettir.

Mücâdele: Tartışma, direnme,
gayret etme demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey Peygamber! Allah, kocası hakkında seninle tartışan ve halini Rabbine arz eden kadının duasını işitiyordu. Allah her şeyi işiten, her şeyi gören ve bilendir.

2-4 İçinizden hanımlarına "Artık sen bana annemin sırtı gibi haramsın" diyerek onlardan boşananlar şunu iyi bilsinler ki, hanımları asla onların anneleri değildir. Onların anneleri kendilerini doğuran kadınlardır. O yüzden söylenen bu söz, hem çok çirkin hem de asılsızdır. Böyle yapanlar Allah'ın bu uyarısından sonra tevbe edip, bu çirkin örfü hemen terk etsinler. Allah, mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Hanımlarına "Artık sen bana annemin sırtı kadar haramsın" diyerek onları boşayıp sonra yaptıklarından pişman olup geri dönecek olanlar, onlarla ilişkiye girmeden önce bir köleyi azat etsinler. Söylenen sözün kefareti budur, Allah'ın bütün yapıp ettiklerinizden haberdar olduğunu unutmayın.

Azat edecek kölesi olmayan ya da başka bir kölenin azat edilmesi için onun sahibine verecek parası olmayan kimse de, hanımıyla ilişkiye girmeden önce iki ay ara vermeden oruç tutsun, buna da gücü yetmeyen altmış fakiri doyursun. Bu hükümlere uymanız, Allah'a ve Rasûlüne olan imanınızın gereğidir. Bunlar Allah'ın hükümleridir. Allah'ın hükümlerine uymayı reddedenler için çok çetin bir azap vardır.

5 Allah'ın hükümlerine karşı çıkanlar, kendilerinden önce böyle davrananlar gibi aşağılanıp, alçaltılacaklar. Bizim, her şeyi apaçık ortaya koyan âyetlerimiz ve hükümlerimize rağmen, bunlara sırtlarını dönüp kendileri hükümler uydurmaya kalkanlar için çok çetin bir azap vardır.

6 Hesap Günü geldiğinde, Allah herkesi diriltecek ve amellerinin karşılığını eksiksiz olarak verecektir. Onlar yaptıklarını unutmuş olsalar bile, Allah her şeyi en ince ayrıntısına varıncaya kadar kaydetmiştir ve O her şeyin şahididir.

7 Allah göklerde ve yerde olanları görmekte ve bilmektedir. Üç kişi gizlice bir görüşme yapıyorsa bilin ki dördüncüsü Allah'tır veya beş kişi böyle bir görüşme yapıyorsa altıncısı Allah'tır. Gizli görüşme yapanların sayısı az da olsa çok da olsa Allah onları görmektedir. Sonra da Hesap Günü onlara neler konuşup neler yaptıklarını haber verecektir.

Şüphesiz Allah her şeyi hakkıyla bilendir.

8 Ey Peygamber! Aralarında kötü niyetle, düşmanlık ve bozgunculuk çıkarmak gibi konularda, gizli toplantılar yapıp, gizli konuşmalar yapmaları yasaklanmış olmasına rağmen, bu yasağa uymayıp sana karşı gelmek, isyan edip başkaldırmak, fesat çıkarıp bozgunculuk yapmak üzere gizlice toplantılar yapıp da bir araya gelenlerin farkında mısın?

Bunlar seninle karşılaştıklarında, sana Allah'ın asla razı olmayacağı sözlerle selam verirler, sonra da kendi aralarında "Peygamberini böyle selamladığımız için Allah bizi cezalandırsa ya" diyerek alay ederler. Cehennem onların hakkından gelecek ve son durakları da orası olacak.

9 Ey mü'minler! Siz kendi aranızda gizli konuşmak mecburiyetinde kalırsanız, sakın münafıklar gibi Peygamber'e düşmanlık, ona karşı komplolar hazırlamak maksadı ile bir araya gelip de konuşmayın. Bunun yerine Allah'a karşı sorumluluklarınızı daha iyi nasıl yerine getirebileceğinizi, Peygamber'e nasıl daha çok yardımcı ve destek olabileceğinizi konuşun.

Allah'ın her şeyden haberdar olduğunu ve Hesap Günü herkese hak ettiğinin karşılığını vereceğini unutmayın.

10 Allah'ın davetine, Peygamberine ve mü'minlere zarar vermek amacıyla yapılan gizli toplantı ve konuşmalar, şeytanın, şeytanın izinden gidenlerin işidir; çünkü o, insana daima Allah'a başkaldırmasını fısıldar.

Oysa onların komploları Allah'ın izni olmadıkça mü'minlere hiçbir zarar veremez, yeter ki mü'minler yalnız Allah'a güvensin ve O'na teslim olsunlar.

11 Ey iman edenler! Bir araya geleceğiniz meclislerinizde, aranızda bize de yer açın diyen mü'minlere, düşündüklerini söylemeleri, tekliflerini ortaya koymaları için fırsat verip aranızda yer açın. Böyle bir taleple gelenin önünü tıkamayın, "Yapılması gereken doğru işler için alınan kararları uygulamak üzere kalkıp başlayın" denilince de hemen harekete geçin ki Allah da sizin ilminizi ve imanınızı artırsın.

Şüphesiz Allah kimin ne niyetle neler yaptığını en iyi bilendir.

12-13 Ey iman edenler! Peygamber'le olur olmaz zamanlarda, lüzumsuz konularda ve her aklınıza estiğinde görüşmeyin! Şayet önemli, özel bir konuda görüşmeniz gerekiyorsa, görüşme öncesi yoksullara sadaka verin, zira bu sizin için daha hayırlıdır. Allah sadaka olarak verecek bir şeyi olmayanı veremediğinden dolayı sorumlu tutmaz. Çünkü Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Peygamber'le böylesine özel bir meseleyi konuşmadan önce, bir sadaka vermeye güç yetireceğiniz halde, vermek istemediğiniz için günaha girmekten de korktunuz değil mi? Allah'ın bu teklifini uygulamaktan kaçınmanıza rağmen O sizi bağışlayıp bu sorumluluğu üzerinizden kaldırdı.

O halde namazlarınızı bilinçle ve dikkatlice kılın, zekâtlarınızı severek gönülden verin, Allah'a ve Rasûlüne de itaat edin. Allah yaptıklarınızı ayrıntıları ile bilmektedir.

14-20 Allah'ı gazaplandıran müşrik ve kâfirleri dost edinen, onlarla işbirliği içinde olan münafıklar, ne onlardandır ne de sizden, bir de utanmadan yalan yere yemin ederek sizden olduklarını söylüyorlar. Allah onlara bu tutumlarından dolayı çetin bir azap hazırlamıştır. Onlar yeminlerini ikiyüzlülüklerine örtü yaparak, başkalarını da Allah'ın davetinden alıkoymaya çalışırlar. Bu yüzden de alçaltıcı şiddetli bir azapla cezalandırılacaklar, malları, mülkleri, evlatları, soyları, sopları onları Allah'ın azabından kurtaramaz. Onların yerleri ebedî olarak kalacakları cehennemdir. Onlar hesap vermek üzere diriltildiklerinde, size karşı yemin ettikleri gibi, Allah'a da yemin ederek kendilerini temize çıkarmaya, cehennem azabından kurtulmaya çalışırlar. Fakat onların yeminleri orada hiçbir işe yaramaz çünkü Allah onların iç yüzlerini,

yalancılıklarını çok iyi bilmektedir. Onlar şeytanın fısıltılarla yaptığı telkinlere ve şeytanlaşmış kimselerin çağrısına uyup Allah'ın davet ettiği hayat nizamından yüz çevirerek şeytanlaşmışlardı. O yüzden de hüsrana uğrayıp azabı hak etmişlerdir.

Bunlar Allah'a ve elçisine başkaldırmaya kalkan en alçak, en sefil ve zillete düşmüş kimselerdir.

21 Allah, "Ben ve elçilerim mutlaka galip geleceğiz" diye hükmetmiştir. Şüphesiz Allah çok güçlüdür ve O'nun hükmünün gerçekleşmesinin önüne geçmeye kimsenin gücü yetmez.

22 Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman eden bir toplumun, O'nun davetine ve elçisine düşmanlık yapanlarla dost olduklarını yahut dostluk kurmaya çalıştıklarını asla göremezsin. Bunlar ister babaları, ister çocukları, isterse kardeşleri ve aşiretleri olsunlar. Çünkü Allah bu mü'minlerin kalplerine imanı iyice yerleştirip nakşetmiştir ve onları manevi bir ilhamla destekleyip güçlendirmiştir.

Allah bu mü'minleri âhirette içlerinden ırmaklar akan cennetlerine yerleştirecektir. Allah onlardan, onlar da Allah'tan razıdırlar. İşte gerçekten Allah'tan yana olup da mutluluğa kavuşacak kimseler bunlardır.

106- HUCURÂT SÛRESİ

Medenî sûre olup 18 âyettir.

Hucurât: Odalar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey iman edenler! Allah'ın ve Resûlünün size teklif ettiklerinin önüne kendi isteklerinizi geçirmeye çalışmayın. Allah'a karşı daha sorumlu ve bilinçli davranın. Allah'ın konuştuklarınızı duymakta, yaptıklarınızı görmekte olduğunu aklınızdan çıkarmayın.

2-3 Ey iman edenler! Konuşurken de seslerinizi Peygamber'in sesini bastıracak şekilde yükseltmeyin, birbirinizle yüksek sesle konuştuğunuz gibi, Peygamber'le de kabaca ve bağırarak konuşmayın. Aksi takdirde iyilik ve güzellik adına yaptıklarınızın sevabı, siz farkında olmadan yok olup gider.

Allah, Rasûlüyle saygılı ve ölçülü konuşanların kalplerini bu davranışları ile sınamış, imanlarını pekiştirmiştir. Onlar için bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

4-5 Ey Peygamber! Sana evinin dışından bağırarak seslenip, yanlarına çağıranlar var ya, onların çoğu düşüncesiz ve kaba kimselerdir. Hâlbuki daha saygılı, nezaketle seslenip sen yanlarına gelinceye kadar bekleselerdi, bu daha doğru ve onlar için de hayırlı olurdu.

Allah kendini düzeltenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

6-8 Ey iman edenler! Henüz gönülden iman etmemiş, anlayışı ve yorum yapma kabiliyeti zayıf, fasıklığa yatkın birisi size önemli olduğunu söylediği bir haber getirirse, o haberin doğruluğunu iyice araştırın, aksi halde işin aslını bilmeden bir kısım insanlara zarar verebilir ve sonra da pişman olursunuz.

Allah'ın elçisi aranızdayken, haberin kim tarafından getirildiğine bakmadan, gerçek olup olmadığını araştırmadan, sizi dinleyip ilettiklerinize uysaydı, işleriniz sarpa sarar, sıkıntılar yaşardınız. Allah'a ve Peygamber'e yürekten iman etmeniz sebebiyle, Allah sizleri yanlışa düşmekten korudu, kalplerinizi imanla güzelleştirdi; şirki, küfrü, fasıklığı çirkin gösterdi.

İşte bunlar Allah'ın doğru yolda yaşamaya layık gördükleridir.

Allah âlimdir, kimin ne düşünüp ne yaptığını, kimin lütfunu, ihsanını ve kimin de azabı hak ettiğini en iyi bilen, hüküm ve hikmet sahibidir.

9 Şayet mü'minler arasında iki topluluk birbirleriyle çatışır, savaşırlarsa aralarını bulup düzeltin, barışı sağlayın. Fakat bunlardan biri söz dinlemeyip haksızlık eder de saldırıya geçerse, saldırgan taraf saldırıdan vazgeçinceye kadar siz de saldırganlara karşı savaşın. Allah'ın emrine boyun eğip de savaştan vazgeçerlerse, iki tarafın arasında adaleti sağlayıp, barışı hakim kılın. Bu konuda üstünüze düşen fedakârlıktan kaçınmayın. Allah hayırda yarışanları sever.

10 Mü'minler birbirlerinin kardeşleridir, kardeşler arasındaki sorunları düzeltip, barışı sağlayın. Allah'ın bu emrine karşı duyarlı ve sorumlu davranın ki, O'nun şefkat, merhamet ve affına nail olabilesiniz.

11 Ey iman edenler! İçinizdeki erkekler başka erkeklerle alay edip birbirlerini küçümsemesinler, belki de alay edilenler alay edenlerden daha faziletli ve hayırlıdırlar. Aynı şekilde kadınlar da başka kadınlarla alay edip birbirlerini küçümsemesinler, zira alay edilenler alay edenlerden daha faziletli ve hayırlı olabilirler.

Birbirinizi karalayıp aşağılamayın; birbirinize çirkin lakaplar takmayın. İman ettikten sonra bu tür fasıklığa yönelmek çok çirkindir. Bu yanlışları yaptıktan sonra tevbe edip, Allah'ın teklif ettiği erdemli, faziletli davranışlara yönelmeyenler, günahkâr zalimlerin ta kendileridir.

12 Ey iman edenler! Birbiriniz hakkında zanda bulunup, tahminlere dayalı kararlar vermekten kaçının, zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin gizli hallerini de araştırmayın, birbirinizin gıybetini, dedikodusunu yapmayın. Sizden biriniz hiç ölmüş kardeşinin etini yemek ister mi? Bakın bundan nasıl tiksindiniz. O halde İslâm

ahlakıyla kendinizi donatın, Allah'ın emir ve yasakları konusunda duyarlı ve sorumlu davranın.

Allah kendisine karşı sorumluluklarını yerine getiren mü'minlere karşı çok şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır.

13 Ey insanlar! Biz sizi erkek ve dişi olarak yarattık ve kabilelere, kavimlere ayırdık ki birbirinizi tanıyabilesiniz. İyi bilin ki Allah katında en üstün ve değerli olanınız O'nun emir ve yasaklarına karşı en duyarlı, en dikkatli olanınız ve sorumluluk bilinci taşıyanlarınızdır.

Allah her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olandır.

14-16 Ey Peygamber! Bir kısım bedeviler sana gelip "Biz iman ettik" dediler, sen onlara de ki: "Siz henüz gerçek manada iman etmediniz, bari sizin nizamınız İslâm'a teslim olup Müslüman olduk deyin, iman henüz kalplerinize tam yerleşmiş değil. Eğer Allah'a ve Rasûlüne gönülden itaat eder de, teslimiyetin gereklerine uyarsanız Allah yaptıklarınızı karşılıksız bırakmaz çünkü Allah çok adil, merhametli ve bağışlayıcıdır.

Gerçek iman edenler malları ve canları ile Allah yolunda cihat edenlerdir.

O bedevilere de ki: "İman konusundaki gerçekleri en iyi bilen Allah olduğu halde, iman ettik diyerek Allah'a din mi öğreteceksiniz? Allah göklerde ve yerde olup bitenleri de, kalplerde olanları da bilendir.

17 İslâm'a girip de Müslüman olduklarını sanki sana bir lütufta bulunmuş gibi, başına kakınç ederek, seni minnet altına sokmaya çalışan bedevilere de ki: "İman etmenin yolunu size gösterdiği için, asıl Allah size lütufta bulunmuştur. Allah'a bu sebepten dolayı sonsuz minnet duyup şükretmeniz gerekir."

18 Gerçek şu ki Allah göklerin, yerin görünmez ve bilinmez olan iç yüzünü görür ve bilir. Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.

107- TAHRÎM SÛRESİ

Medenî sûre olup 12 âyettir.

Tahrîm: Yasaklamak, haram kılmak demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey Nebî! Eşlerinden birini memnun edebilmek için, neden Allah'ın helal kıldığı bir nimeti kendine haram kılıyorsun? Allah yanlıştan tevbe edip, doğru olana yönelenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

2 Ey mü'minler! Gerekirse kefaretini ödemeniz kaydıyla, Allah sizin yeminlerinizi bozmanıza izin vermiştir..

Sizin gerçek mevlanız ve yardımcınız Allah'tır. O her şeyi hakkıyla bilen hikmet sahibidir.

3-5 Hani Peygamber eşlerinden birine, aralarında kalması gereken özel, ailevi bir şey söylemişti de, o eş de aralarında kalması gereken bu konunun bir kısmını bir diğerine duyurmuştu. Bunun üzerine Allah bu durumu Peygamber'e bildirdi. Eşi de ona "Bunu sana kim bildirdi" deyince, Peygamber "Her şeyden haberdar olan ve her şeyi bilen Allah bildirdi" dedi.

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "İkiniz de tevbe ederek Allah'a yönelip bağışlanma dileyin, çünkü ikinizin de kalbi Peygamber'e karşı yanlışa meyledip kaydı. Şayet bu yanlış tutumunuzdan tevbe edip de vazgeçmez, birbirinizi desteklerseniz, unutmayın

ki Allah, Peygamberinin yardımcısı ve dostudur. Cebrail'le birlikte diğer melekler, erdemli ve faziletli tüm mü'minler de Peygamber'in dostları ve yardımcılarıdır.

Şayet Peygamber sizi boşayacak olursa, şunu iyi bilin ki onun Rabbi ona sizden daha hayırlı, Allah'a yürekten bağlı ve hükümlerine teslim olan, günah işledikleri zaman tevbe edip, Allah'a yönelen, oruç tutan, ibadetlerine çok düşkün, Allah yolunda her türlü fedakârlığa hazır dul ya da bakire eşler nasip eder.

6-7 Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennemin ateşinden koruyun. O ateşin başında Allah'ın hiçbir emrine karşı gelmeyen, kendilerinden her isteneni yapan, Allah'ın görevlendirdiği güçlü, sert mizaçlı melekler vardır.

O melekler cehennemi hak edenlere şöyle seslenecekler: "Ey müşrik, kâfir ve münafıklar! Bugün artık pişmanlığınızın, yalvarıp yakarmanızın size hiçbir faydası olmayacaktır. Boşuna böyle şeylere tevessül etmeyin, yapıp ettiklerinizin cezasını çekeceksiniz.

8 Ey iman edenler! Günahlarınızdan yürekten tevbe ederek Allah'a yönelin, umulur ki Rabbiniz bu yönelişinizin sebebi ile sizleri bağışlayıp içlerinden ırmaklar akan cennetlerine yerleştirir. Yaratılış sebepleri olan sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösterenleri, Allah asla mahcup etmeyecek ve O Gün mü'minlerin nurları önlerini ve yanlarını aydınlatacaktır. Onlar O Gün şöyle dua ederler: "Rabbim nurumuzu daim kıl, günahlarımızı bağışla, Senin her şeye gücün yeter."

9 Ey Peygamber! Size saldıran müşriklere, kâfirlere ve onlardan yana olan münafıklara sert davranarak onlarla savaşın, sonunda onların varacakları yer cehennemdir. Orası çok kötü, çok berbat bir son duraktır.

10 Allah; nankör, müşrik ve kâfirlere Nûh'un ve Lût'un eşlerinin kıssalarını misal olarak bildirmektedir. Bu iki kadın Bizim salih, erdemli iki elçimiz olan, kulumuzun nikâhlı eşleriydi, fakat iman etmeyerek kocalarına ve Allah'a nankörlük edip isyan ettiler. Sonunda salih kocaları onları Allah'ın azabından koruyamadı ve onlar da kendileri gibi olanlarla birlikte cehennemi hak ettiler.

11 Allah, mü'minlere misal olarak Firavun'un karısını hatırlatmaktadır. O da Rabbine şöyle dua etmişti: "Rabbim! Bana katından cennetinde bir köşk nasip et, beni Firavun'dan, onun küfre batmış, zulme dayalı nizamından ve onun peşinden giden toplumunun içinden kurtar."

12 Mü'minlere bir misal de, İmran'ın kızı Meryem'dir. O da Allah'a gönülden iman etmiş, O'na karşı sorumluluklarını bilinçle yerine getirmenin gayreti içinde ve son derece iffetli bir mü'min kulumuzdu. Biz de onun rahminde yarattığımız İsa'ya ruh üfleyip, peygamberlik ve kitap vererek ilim bahşettik.

Meryem de Rabbinin âyetlerine, kitabına ve Peygamberine iman eden ihlâslı, Rabbine itaatkâr bir kuldu.

108-TEĞÂBUN SÛRESİ

Medenî sûre olup 18 âyettir.

Teğâbun: Kayıp, kazanç (ticaret), kâr, zarar demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Göklerde ve yerde olan her şey, Allah'ın kendileri için kurduğu nizam ve o nizamın yasalarının sınırları içinde hareket eder. Hepsinin üzerinde hükümran olan yalnızca Allah'tır. O, ilmi ve kudreti ile dilediğini yapmaya kâdirdir. Şükredilip övülmeye layık olan da yalnızca Allah'tır.

2 Ey insanlar! Sizi yaratıp bunca nimetlerle donatmasına rağmen, içinizden kiminiz Allah'a nankörlük ederek O'nunla birlikte başka ilahlar edinip, müşrik olmayı seçersiniz. Kiminiz de yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinerek O'nun daveti olan İslamî hayatı yaşamayı seçerek mü'min olursunuz.

Allah, her insanın yaptığı seçimi gören ve bilendir.

3 Allah gökleri, yeri ve aralarında olanların hepsini; şekillerini verip, görevlerini belirleyerek, kurduğu mükemmel nizama teslim olarak yaşamaları için yarattı. İnsana da en güzel biçimi verip, fıtratına en uygun hayat nizamı ile yaşamaya davet etti. Öldükten sonra da diriltip huzurunda toplayacak ve davetine karşı tutumundan hesaba çekecektir.

4 Göklerde ve yerde olup biten her şey gizlisiyle açığıyla Allah'ın bilgisi dahilindedir ve O'nun izniyle gerçekleşir. Kalplerde olanları da yalnız O bilir.

5-6 Geçmişte, hakikati inkâr edenlerin başlarına gelenlerden hiç mi haberiniz olmadı? Onlar bu tutumlarıyla, Allah'a isyan etmelerinin karşılığı olan cezalarını dünyada helak edilerek ödedikleri gibi, âhirette de onları çok çetin bir azap beklemektedir.

Peygamberler onları yaratılışlarının sebeplerini bildirip, ona uygun olan hayatı yaşamaya apaçık bilgi ve delillerle davet ettikleri halde, "Bize, bizim gibi ölümlü biri mi, doğru hayat nizamını gösterecekmiş?" diyerek, Allah adına yapılan daveti reddettiler. Allah da onları hak ettikleri azaba uğratıp helak etti. Allah'ın hiç kimsenin imanına ihtiyacı yoktur, bilakis herkes ve her şey Allah'a muhtaçtır.

7-8 Allah'ın davetinin üstünü örtmekte inatla direnenler, öldükten sonra tekrar diriltilip de Allah'a hesap vereceklerine inanmıyorlar. Onlara de ki: "Rabbime andolsun ki kesinlikle herkes diriltilecek ve yapıp ettikleri kendilerine tek tek gösterilecek. Bunu yapmak hiç şüphesiz Allah için çok kolaydır."

O halde ey insanlar! Siz siz olun, Allah adına elçisinin Kur'an ile davet ettiği hayat nizamına iman ederek onu yaşamaya yönelin. Allah yapıp ettiklerinizin hepsinden haberdardır.

9-10 Allah Hesap Günü bütün insanları diriltip bir araya toplayacak, işte O Gün kazanan ve kaybeden ortaya çıkarılacak. Her kim yalnız Allah'a iman edip de O'nun davetine uygun yaşamak uğrunda elinden geleni yaptıysa, Allah da onun günahlarını örtüp bağışlayacak ve içlerinden ırmaklar akan devamlı kalacakları nimetler yurdu cennetlerine yerleştirecek.

Allah'ın davetini yalan sayanlar, içlerinde devamlı kalacakları cehenneme atılıp ateşin azabına mahkûm edilecekler, orası varılacak ne kötü yerdir.

11-12 Allah'ın izni olmadıkça insanın başına bir musibet gelmez. Musibetler Allah'ın belirlediği sebeplere bağlı olarak yine O'nun koyduğu yasalar dahilinde gerçekleşir. Allah kendisine yürekten bağlı olanlara, musibetlere karşı dayanma gücü ve sabır ihsan eder, musibetlerden kurtulmak için rehberlik edip çareler lütfeder.

Her şeyin tek ve mutlak doğru olanını yalnız Allah bilir. O halde siz de Allah'ın davetine yönelip O'na ve elçisine itaat edin. Yüz çevirerek davetinden uzaklaşırsanız, unutmayın ki elçinin görevi yalnızca size Allah'ın âyetlerini tebliğ etmektir.

13 Sizin sorunlarınızı Allah'tan başka kökünden çözecek ve sizi karanlıklardan aydınlığa çıkaracak başka bir ilah yoktur. Onun için yalnız Allah'a güvenip O'na yaslanın ve O'nunla birlikte başka ilah edinmeyin.

14-18 Ey iman edenler! Eşlerinizden ve çocuklarınızdan bazıları, sizi yalnız Allah'ı ilah edinmekten ve O'nun davetine yönelmekten alıkoyarak, size düşmanlık edebilirler. Onlara karşı çok dikkatli olun, bununla birlikte onları hoşgörülü ve bağışlayıcı bir üslup ile doğru olana davet edin. Allah böyle davrananları sever. Allah yanlışından dönenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

Mallarınızın ve evlatlarınızın da birer imtihan aracı olduklarını aklınızdan çıkarmayın, onların cazibesine kapılıp yaratılış sebebinizden yüz çevirmeyin. Allah katında mü'minler için, onlardan çok güzel ve kıymetli mükâfatlar vardır. O halde İslamî bir hayat yaşamak konusunda kimsenin size engel olmasına müsaade etmeyin ve Allah'ın size verdiği nimetlerden O'nun yolunda harcayın, nefsinizi aç gözlülükten ve cimrilikten koruyup arındırın. İyi bilin ki böyle yapanlar mutluluğa kavuşacaklardır.

Şayet siz Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda, cömert davranıp harcarsanız, Allah'a bir borç vermiş gibi olursunuz. Allah da size onun karşılığını kat kat artırarak ödül olarak geri döndürür ve günahlarınızı bağışlar. Allah böylece şükrünü eda edenlere karşı çok merhametli ve şefkatlidir. Allah aklınızdan geçenleri, açıktan ve gizliden yaptıklarınızı da en iyi bilendir.

109- SAF SÛRESİ

Medenî sûre olup 14 âyettir.

Saff: Sıra sıra dizilmiş,
birbirine kenetlenmiş demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Göklerde ve yerde olan her şey, Allah'ın kurduğu nizamların mükemmelliğini gösterip oluşturduğu yasalarına teslim olup, görevlerini yerine getirerek Allah'ı hatırlatmaktalar (tesbih etmekteler).

(Bu gerçeğe şahit olan insanın da, Allah'ın kendisini davet ettiği hayat nizamına teslim olup yaşaması gerekmez mi?)

Allah üstün ilim, kudret, hüküm ve hikmet sahibidir.

2-3 Siz ey iman ettiğini iddia edenler! Yapmayacağınız veya yapamayacağınız şeyleri neden söylersiniz?

Şunu iyi bilin ki, yapmayacağınız şeyleri söylemek Allah'ın nazarında nefretle karşılanan ve O'nun azabını hak eden bir davranıştır.

4 Allah, davet ettiği İslamî hayatı yaşamak uğrunda saflar oluşturup birbirine sımsıkı kenetlenmiş, sapasağlam tek bir bina gibi duran ve tek bir yürek halinde kendilerine saldıranlarla savaşanları sever.

İşte onlar gerçekten iman etmiş ve yapacaklarını söyleyen, söylediklerini de yapanlardır.

5 Vaktiyle Musa, kavmine, "Ey kavmim! Benim size Allah tarafından gönderilmiş bir peygamber olduğumu bildiğiniz halde niçin Allah adına söylediklerime iman edip O'nun daveti olan hayatı yaşamak uğrunda gayret göstermeyip bana eziyet ediyorsunuz?" demişti. Bunun üzerine kavmi, yine onu dinlemeyip bozgunculuk çıkararak isyan etti ve davetten yüz çevirdi. Allah da onları kendi hallerine bırakıp sapıklıkta kalmalarına izin verdi.

Allah, davet olundukları doğru yoldan yüz çevirenlere asla yardım etmez.

6 Bir zamanlar Meryemoğlu İsa da İsrailoğullarına şöyle demişti: "Ey İsrailoğulları! Ben elinizdeki Tevrat'ın içinde, Allah'ın âyetlerinden kalmış olanları tasdik etmek, tahrif edilenlerin yerine doğrusunu ikame etmek ve benden sonra gelecek adı da "Ahmed" olan peygamberi müjdelemek için gönderilmiş bir peygamberim. Fakat İsrailoğulları İsa'nın getirdiği apaçık mucize, delil ve bilgilere rağmen İsa'nın önlerine koyduğu mucizelere sihir, İsa'ya da sihirbaz dediler.

7-9 Allah'a itaat ve teslimiyete (kulluğa) davet edildiği halde, buna inanmayıp yalan sayan ve ondan yüz çevirenden daha cahil, daha zalim kim olabilir?

Allah böylesi cahil ve zalimlere yardım ve rehberlik etmez, onları doğru yoluna ulaştırmaz. Böyleleri Allah'ın nurunu üfleyerek söndürmeye çalışıyorlar. Onlar istemese de Allah nurunu tamamlayacak ve dileyeni bu nuru ile karanlıklardan aydınlığa çıkaracaktır.

Müşrikler istemeseler de, Allah Peygamber'i ve Kitabı, hak din (nizam) olan İslam'ı beşerî dinlerden üstün kılmak için göndermiştir.

10-13 Ey iman edenler! Dünyada ve âhirette sizi can yakıcı azaptan kurtaracak kârlı bir ticaretin haberini vereyim mi? Allah'ın davetine, imanın gerektirdiği gibi tâbi olur, O'nun Resûlünü izler, bu uğurda mallarınız ve canlarınızla gayret ederseniz, bu sizin için çok kârlı ve çok hayırlı bir ticarettir.

Allah bu kimselerin günahlarını bağışlayacak ve içlerinden ırmaklar akan sonsuz mutluluk ve nimetler yurdu cennetlerde konaklara yerleştirecek. İşte en büyük kazanç ve mükâfat budur.

Allah bu mü'minlere dünya hayatlarında da yardım ederek, saldırgan düşmanlarına karşı yakın zamanda zafer nasip edecek. Ey Peygamber! Mü'minleri bunlarla müjdele.

14 Siz ey iman edenler! Sakın yaratılışınızın sebebi olan Allah merkezli hayatı yaşamak ve yaşatmak uğrunda mallarınız ve canlarınızla fedakârlıklardan kaçınmayın, Allah'ın daveti olan nizamının destekçileri olun.

Meryemoğlu İsa'nın havarilere "Allah yolunda benim yardımcılarım kimlerdir?" diye sorduğunda, havariler de "Allah'ın bizi davet ettiği İslâmî hayatı yaşamak ve yaşatmak yolunda yardımcıların bizleriz" diye cevap vermişlerdi. İsrailoğullarından bir kısmı, İsa'nın davetine iman ederken birçoğu da inkâr etti. Biz de iman edenleri destekleyip, düşmanlarına karşı dirençli ve üstün kıldık.

110- CUMA SÛRESİ

Medenî sûre olup 11 âyettir.

Cuma: Toplanmak,
bir araya gelmek demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Göklerde ve yerde olan her şey kendilerini yaratan, tek ve gerçek sahipleri olan, Allah'ın kurduğu nizamın yasalarının sınırları içinde hareket ederler (tesbih ederler).

Yarattıkları üzerinde hükümranlık hakkı, koyduğu hükümlerle bozulmayı önleyen Allah'a aittir.

2-4 Allah şirk ve küfre dayalı nizamın zulmü altında, zalimlerin hükmüne boyun eğmiş, gerçeklerden habersiz bir topluma ve henüz onlara katılmamış tüm insanlığa yaratılışlarının sebebini ve ona uygun nasıl yaşamaları gerektiğini bildiren Kur'an'ı okuyan ve onunla birlikte hikmeti öğreten bir peygamber göndererek gerçekleri apaçık göstermiştir.

Allah, Peygamber'i ve Kitabı ile insanları şirkten, küfürden ve her türlü pislikten arınmaya davet etmektedir. Allah büyük lütuf, hüküm ve hikmet sahibidir.

5-8 Kendilerine Allah'ın lütfu olan Tevrat, gönderildiği ve onun hükümlerine uymaları emredildiği halde, bu sorumluluğu taşımak istemeyenlerin durumu, sırtına kitap yüklenmiş fakat onun değerini bilip anlamayan eşeğin durumuna benzer.

Allah'ın âyetlerini yalan sayıp, değerini anlamak istemeyen, ona sırtlarını dönenler kendilerine zararın en büyüğünü veren zalimlerdir. Allah böylesi zalimlere rehberlik etmez.

Ey Peygamber! O Yahudilere de ki: "Ey Yahudiler! Eğer siz, yalnız kendinizin Allah'ın dostları ve sevgili kulları olduğunuz iddianızda samimi iseniz, haydi o zaman dostunuz, sevdiğiniz ve O'nun tarafından sevildiğinizi iddia ettiğiniz Allah'a hemen kavuşmak için ölümü isteseniz ya." Fakat onlar işledikleri günahlarından dolayı ölümü asla istemezler.

Allah; müşrik, kâfir ve münafıkları çok iyi bilmektedir. Sonra onlara şunu da de: "Kendisinden kaçtığınız ölüm sizi mutlaka yakalayacak ve sonra da görünen, görünmeyen her şeyi bilen Allah'ın huzuruna çıkartılıp, dünya hayatınızdaki yapıp ettiklerinizle yüzleştirileceksiniz."

9-11 Ey mü'minler! Cuma günü namaza çağırıldığınızda alışverişinize ara vererek yaratılışınızın sebebini ve nasıl yaşamanız gerektiğini size sürekli hatırlatan camilere koşun. Eğer bilirseniz orada hatırlatılacak olanlar sizin için alışverişten daha hayırlıdır. Orada bilgilenip, bilinçlendikten sonra kılınan namazın ardından yeryüzüne dağılın ve Allah'ı aklınızdan çıkarmadan, rızasını kazanacak işler yapmaya devam edin.

Ey Peygamber! Gerçek böyle davranılmasını gerektirdiği halde, bir kısım mü'minler alışverişin kazandıracağı basit menfaatleri elde etmek ya da bir eğlenceye katılmak uğruna, öğreneceklerinin kazancını bir yana bırakıp, senin söyleyeceklerin bitmeden terk edip gittiler. Sen onlara de ki: "Allah katında kazanacağınız menfaat ve mükâfat sizin için alışverişte ve eğlencede kazanacaklarınızdan çok daha hayırlıdır. Unutmayın ki Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır."

111- FETİH SÛRESİ

Medenî sûre olup 29 âyettir.

Fetih: Hak edilen zafer demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ey Peygamber! Biz sana büyük bir fethin yolunu açtık. Geçmişte olduğu gibi bugün de gelecekte de Allah seni yardımıyla destekleyecek. Ortaya çıkacak gücün karşısında müşrik ve kâfirler seni yalancılık, delilik, büyücülük, bozgunculuk gibi iftiralarla suçlayamayacak. Bununla birlikte Allah, seninle gönderdiği İslâm dininin hükümlerini tamamlayıp geçmiş günahlarını bağışlayıp zaferlerin kapılarını açacaktır.

4 Mü'minlerin imanları daha da artıp güçlensin, Peygamber'e güvenleri devam etsin diye Allah onların kalplerine sükûn ve ilham ihsan etmiştir. Göklerin ve yerin bütün orduları Allah'ındır ve O'nun emri ile hareket ederler. Allah'ın ilmi sınırsızdır, her hükmünde mutlak isabet ve hikmet vardır.

5 Allah, daveti olan hayat nizamı ile yaşamak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösteren mü'min erkek ve kadınları, sürekli kalacakları içlerinden ırmaklar akan cennetlere yerleştirecek. İşte en büyük kazanç ve mutluluk budur.

6 Allah, hakkında kötü zanda bulunan müşrik, kâfir, münafık erkek ve kadınları lanetlemiştir. Onlar, bu zanlarından dolayı cehennemde hak ettikleri azap ile cezalandıracaktır. Orası ne kötü bir yerdir.

7 Gökyüzü ve yeryüzünün orduları Allah'ındır ve O'nun emri ile hareket ederler. Elbette ki Allah bunları inkârcıların ve münafıkların üzerine göndermeye kâdirdir. (Allah onları sizin ellerinizle cezalandırmak ve böylece sizleri cennet ile mükâfatlandırmak istemektedir. Ötekilerin ise âhirette varacakları yer cehennem olacaktır.)

8-9 Ey Peygamber! Biz seni de, insanlara öğüt veren uyaran örnek bir uygulayıcı ve şahit olarak görevlendirdik. Davetimize uyanları cennet ile müjdele, yüz çevirip nankörlükte direnenleri ise cehennemle uyar ki, "Davet bize ulaşmadı, bizim gerçeklerden haberimiz olmadı" demesinler.

O halde ey insanlar! Peygamber'in Allah adına, Kur'an ile yaptığı davetine iman edip, gereklerini yerine getirerek yaşamaya yönelin ve böylece Allah'a saygınızı gösterip, sabah akşam O'nun yüceliğini aklınızdan çıkarmayın.

10 Ey Peygamber! Yalnız Allah'ı ilah edinip sana itaat edecekleri hususunda bağlılık sözü vererek elleri ile senin elini tutup beyat edenler, aslında Allah'a beyat etmişlerdir. Allah'ın eli de onların elleri üzerindedir. Kim sözünden dönerse kendi aleyhine bir iş yapmış, kendine zulmetmiş olur. Kim de Allah'a verdiği sözünde durur ve sorumluluklarını yerine getirirse, onun için de büyük bir mükâfat vardır.

11-12 Ey Peygamber! Kendileri için tehlikeli olacağını düşünerek, korkup seninle birlikte sefere çıkmayan bedeviler, seferden dönünce sana "Mallarımız, işlerimiz ve çoluk çocuğumuz, seninle gelmemize engel oldu, o bakımdan bizim için Allah'tan bağışlanma dile" diyecekler. Aslında onlar kalplerinde olmayanı dilleriyle söylemekteler. Sen onlara de ki: "Allah size bir zarar vermeyi dilerse bunun önüne kim geçebilir? Elbette ki hiç kimse geçemez. Allah kalplerinizde olanı, yaptıklarınızı, yapmanız gerekirken yapmadıklarınızı da bilmektedir. Aslında siz, Peygamber ve onunla birlikte sefere çıkan mü'minlerin ailelerine tekrar sağ salim dönemeyeceklerini sanmıştınız ve böyle zannetmek gönlünüze de hoş gelmişti. İşte bu tutumunuz sebebi ile cezalandırılmayı hak eden kimselerden oldunuz."

13 Allah'a ve Peygamberine güvenmeyip davetine icabet etmeyenler iyi bilsinler ki, kendileri için cehennemde çılgın alevli bir ateş hazırlanmıştır.

14-16 Korkaklıkları sebebiyle seninle savaş için çıktığın sefere katılmayan bedeviler, zafer ve ganimet elde edeceğinizi sezdikleri sefere katılmak için sana "İzin ver de biz de bu sefere katılalım" diyecekler. Bunlar gibi meşru bir mazeretleri olmadan savaşa katılmayan ve daha sonra kolay kazanılacak savaşa katılmak isteyenlere de ki: "Siz bizimle asla gelmeyeceksiniz çünkü Allah sizin gibilerin bu tutumları ile ilgili

hükümlerini bildirmiştir." Bunun üzerine onlar da; "Hayır, Allah böyle bir hüküm bildirmedi. Siz ganimetleri bizden kıskanıp esirgediğiniz için böyle söylüyorsunuz." diyerek Allah'ın sözünü değiştirmek istemektedirler. Ne yazık ki onlar, gerçeği işlerine geldiği gibi kavramak istiyorlar.

Ey Peygamber! Onlara de ki: "Yakında çok güçlü saldırgan bir topluluğa karşı savaşa çağırılacaksınız, onlarla ölünceye kadar ya da onlar teslim oluncaya kadar savaşmayı göze alır da bize katılırsanız Allah size güzel bir karşılık verip ödüllendirecek. Fakat önceden yaptığınız gibi, bu çağrıdan da geri durup asılsız bahaneler uydurursanız, Allah da sizi umduklarınızdan mahrum bırakacak ve şiddetli bir azapla cezalandıracak.

17 Gözleri görmeyen, yürüme engelli ve hasta olanların savaşa katılamayışlarından dolayı bir sorumlulukları yoktur. Her kim Allah ve Rasûlünün çağrısına uyup da saldırgan müşrik ve kâfirlerle cihat ederse, Allah böylelerini içlerinden ırmaklar akan cennetlere yerleştirecektir. Kim de bu davetten yüz çevirip uzaklaşırsa büyük bir azaba çarptırılacaktır.

18-19 Ey Rasûlüm! Sana tabi olmak üzere o ağacın altında biat edip söz veren mü'minlerden Allah razı olmuş, onların samimiyetlerini bildiği için de kalplerini huzur ve sükûna kavuşturmuştur, üstelik onları yakında gerçekleşecek zaferle de ödüllendirecek ve birçok ganimet nasip edecektir. Allah üstün kudret ve hüküm sahibidir. O'nun her şeye gücü yeter.

20-21 Ey iman edenler! Allah size gelecekte de birçok zafer ve ganimet vaat etmektedir. Üstelik daha da güçlenmeniz için düşmanlarınızın ellerini üzerinizden çekip size zaman kazandırmıştır. Bunlar Allah'ın mü'minlere yardım vaadinin delillerindendir. Allah daveti uğrunda canla başla gayret edenlerin yardımcısı ve koruyucusudur.

Bugün güç yetirip henüz elde edemediğiniz, fakat Allah tarafından bilinen daha birçok zafer ve ganimetleri de size bahşedip ikram edecektir. Allah dilediği her şeyi yapmaya kâdirdir.

22-23 Ey iman edenler! Şayet müşrik ve kâfirler savaşmak üzere sizinle karşı karşıya gelirlerse hezimete uğrayıp arkalarını dönüp kaçmaya mecbur kalırlar. Üstelik kendilerine yardım edecek ne bir dost ne de bir yardımcı bulamazlar. Allah ise mü'minlerin yardımcısıdır ve öteden beri Allah'ın mü'minlere destek ve yardım konusunda uyguladığı kanunu budur. Allah'ın kanununda asla bir değişiklik bulamazsın.

24-25 Ey iman edenler! Sizi bir kısım düşmanlarınıza karşı savaşmadan muzaffer kıldıktan sonra, onların ellerini sizin üzerinizden, sizin ellerinizi de onların üzerinden çektiren Allah'tır. Allah'ın her şeye gücü yeter ve O yapıp ettiklerinizi görüp bilmektedir.

Aslında, sizin Mescid-i Haram'ı ziyaret edip, kurbanlarınızı orada kesmenize engel olan o müşrik ve kâfirler, savaşılıp cezalandırılmayı hak etmişlerdi, fakat Mekke'de sizin bilmediğiniz mü'min erkek ve kadınları da ezip geçebilir, böylece büyük bir hata yapmış, vebal yüklenmiş olurdunuz. İşte bu yüzden de Allah savaşarak şehre girmenize izin vermeyip, engel oldu. Allah mü'min kullarını korumak için böyle takdir etti. Şayet o mü'minler, içlerinden seçilip ayrılmış olsalardı, Allah sizin ellerinizle müşrik ve kâfirleri cezalandırır, onlara acıklı bir azap yaşatırdı.

26 Yaratılışlarının sebebi olan hayat nizamını yaşamayı reddeden inatçı nankörler, kalplerine cahiliye kibri ve küstahlığını yerleştirip ona kendilerini şartlandırmışlardır. Allah ise, elçisinin ve mü'minlerin kalplerine ilahi bir armağan olarak huzur ve sükûn ihsan edip, Allah'a karşı sorumluluk bilinçlerini güçlendirmiştir. Çünkü onlar buna layık kimselerdi.

Allah kimin neye layık olduğunu en iyi bilendir.

27 Allah elçisinin rüyasını gerçekleştirecek ve günü geldiğinde Allah'ın izniyle o çok istediğiniz Mescid-i Haram'a güven içinde, kiminiz başlarınızı tıraş etmiş kiminiz de saçlarını kısaltmış olarak girip Kâbe'yi ziyaret edeceksiniz. Onun zamanını da en iyi bilen Allah'tır. O, sizin bilmediklerinizi bilmektedir. Allah bu ziyaretten önce yakında size başka bir zafer de nasip edecek.

28 Diğer dinlerden (nizamlardan) hak din İslâm'ın üstünlüğünü ortaya koysunlar diye peygamberler ve kitapları bir rehber olarak gönderen Allah'tır. Buna şahit olarak da O yeter.

29 Muhammed Allah'ın elçisidir. Allah adına onun yaptığı davete iman edip, sımsıkı sarılan mü'minler de, müşrik ve kâfirlere karşı tavizsiz, başları dik, kararlı ve güçlüdürler. Bu mü'minler kendi aralarında ise birbirlerine karşı çok şefkatli, merhametli ve alçak gönüllüdürler. Onları her zaman yalnız Allah'ın emirleri karşısında eğilip itaat ederken, namazlarını kılarken görürsün. Onların tek amaçları yaratılış sebepleri olan hayat nizamı ile yaşamak uğrunda çaba sarf ederek, O'nun rızasını kazanmaktır. Onları yüzlerindeki yalnız Allah'a secde etmenin verdiği huzur, mutluluk, şeref ve güçlü duruşlarından tanırsın.

O mü'minlerin Tevrat ve İncil'deki tanımları şöyledir: Onlar filiz çıkaran bir tohuma benzerler. Allah o filizi çıkarıp güçlendirir, o filiz de üreticisinin hoşuna gidecek şekilde kökü üzerinde dimdik durur. Allah mü'minleri işte böyle güçlü, sağlam, onurlu ve güzel kılar.

Allah mü'minlere düşmanlık edenleri de öfke, kin ve hasetlerine mahkûm eder. Allah, davetine yönelip sorumluluklarını yerine getirecek olanlara merhamet ve şefkatiyle muamele edecek ve onları bağışlayacaktır.

112- MÂİDE SÛRESİ

Medenî sûre olup 120 âyettir.

Maide; gök sofrası demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1 Ey iman edenler! Yalnız Allah'ı ilah edinerek O'nun daveti olan hayat nizamını yaşamak üzere, *"La ilahe illallah"* demek suretiyle Allah'a verdiğiniz sözünüzün gereklerini yerine getirin ve insanlarla yaptığınız anlaşmalara da bağlı kalın..

Size yenilmesinin haram olduğu bildirilen hayvanların etleri dışındaki hayvanların etleri helal kılındı. Ancak hac ya da umre için ihrama büründüğünüzde, ihramdan çıkıncaya kadar helal olan hayvanları da avlamanız haram kılınmıştır. Helal ve haramın sınırlarını belirlemek hakkı yalnızca Allah'a aittir.

2 Ey iman edenler! Allah'ın hac için belirlediği sembollere, mekânlara, haram aylara, Allah için kurban edilmek üzere gerdanlıklarla süslenmiş hayvanlara ve Rablerinin rızasını aramak için Kâbe'ye gelen kimselere saygısızlık etmeyin. Hac ibadetinizi tamamlayıp ihramdan çıktıktan sonra avlanabilirsiniz.

Geçmişte Kâbe'nin ziyaret edilmesine engel olan müşriklere karşı olan öfkeniz, sizi onlara karşı saldırganlaştırıp aşırıya kaçmanıza sebep olmasın.

İyilik ve takva üzerinden yardımlaşınız; günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın. Allah'a karşı sorumluluklarınızı bilinçle yerine getirin ve Allah'ın cezalandırmasının çok çetin olduğunu da aklınızdan çıkarmayın.

3 Ey mü'minler! Murdar olarak ölmüş olan hayvan leşi, kan, domuz eti ve Allah'tan başkasının adına kesilen, boğularak ya da dövülerek öldürülen yahut yüksekçe bir yerden düşerek ölen, boynuzlanarak başka bir hayvan tarafından öldürülen hayvanların ve vahşi hayvanlarca parçalanmış hayvanların etleri size haram kılınmıştır. Ancak ölmeden yetişip de üzerine Allah'ın adını anarak kestiğiniz, haram olarak bildirilenlerin dışındaki hayvanların etleri ise helaldir. Putlar adına kesilen her hayvanın eti de size haramdır.

Fal okları, atılan zarlar ve benzeri yollarla kehanetlerde bulunarak geleceğe, geçmişe ait haberler peşinde koşmak, bunlara umut bağlamak boş ve anlamsızdır. Ayrıca bu müşrikçe davranışlar haramdır. Allah'ın yasak hükümlerini çiğnemek doğru yoldan sapmaktır.

"Ey mü'minler! Bugün artık müşrik ve kâfirler, sizin dininizi yok etmekten ve onun yayılmasının önüne geçebileceklerinden ümitlerini kesmişlerdir. Siz de sakın onları gözünüzde büyütmeyin, onlardan korkmayın.

Allah'ın size olan şefkat ve merhametini kaybetmekten korkun. Bugün yaratılış sebebiniz olan dininizle ilgili hükümleri tamamlayıp kemâle erdirdim, size olan nimetimi tamamladım. Allah'a teslim olarak yaşanacak olan dinin adını da İslâm olarak belirledim.

Her kim yiyecek başka bir şey bulamayıp, açlıktan ölümün eşiğine gelirse, yenilmesi haram olanlardan, kendisini ölümden kurtaracak kadar yiyebilir. Allah böyleleri için çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

4 Ey Peygamber! Mü'minler sana kendileri için hangi yiyeceklerin helal olduğunu ayrıntılı olarak sorup öğrenmek istiyorlar. Onlara de ki: "Haram olarak bildirilenlerin dışında kalan temiz, hoş ve güzel olan yiyecekler size helal kılınmıştır. Allah'ın size verdiği bilgi ve kabiliyetler sayesinde eğittiğiniz avcı hayvanlarınızın yakalayıp size getirdikleri hayvanları da üzerlerine Allah'ın adını anmak suretiyle yemeniz size helal kılındı.

Allah'a karşı sorumluluklarınızı aklınızdan çıkarmadan bilinçle yerine getirin. Allah'tan sakının, doğrusu Allah hesabı çabuk görendir."

5 Bugün size haram olanların dışındaki iyi, güzel ve hoşunuza giden temiz yiyeceklerin hepsi helal kılınmıştır. Daha önce kendilerine kitap verilenlerin kestikleri ve pişirdikleri yiyecekler size, sizin yiyecekleriniz de onlara helal kılınmıştır. Mü'min kadınlarla mehirlerini vererek nikâhlanıp evlenmenizin helal olduğu gibi, kitap

ehlinden, zina etmeyen, gizli dost tutmayan iffetli kadınlarla mehirlerini vererek nikâhlanıp evlenmek de size helal kılındı.

Kim Allah'ın hükümlerine uymayıp onu reddederse; onun hayır, iyilik ve doğruluk adına yaptıkları boşa gider, âhirette de hüsrana uğrayanlardan olur.

6 Ey iman edenler! Namaz kılacağınız zaman ellerinizi, yüzünüzü ve dirseklerinize kadar kollarınızı yıkayın, ıslak elinizle başınızı mesh edin ve bileklerinize kadar da ayaklarınızı yıkayıp meshedin. Şayet cünüp olmuşsanız, boy abdesti alarak bütün vücudunuzu yıkayıp, temizlenin, hasta ya da yolculuk yapmaktaysanız yahut küçük veya büyük tuvalet ihtiyacınızı gidermişseniz, eşlerinizle cinsel ilişkiye girmişseniz ve böylesi bir durumda su bulup da temizlenememişseniz o takdirde suya kavuşuncaya kadar temiz bir toprakla ellerinizi, yüzünüzü ve dirseklerinize kadar kollarınızı meshederek teyemmüm abdesti alıp ibadetinizi yapabilirsiniz.

Allah sizi zorda bırakmak, zora sokmak istemez, sizi maddi ve manevi pisliklerden temizleyip tertemiz yapmak ve nimetlerinden yararlanıp şükredenlerden olmanızı ister.

7 Ey iman edenler! Allah'ın size bahşettiği İslâm nimetini aklınızdan çıkarmayın. Yalnız Allah'ı ilah edinmek üzere "İşittik ve itaat ettik" diyerek verdiğiniz sözü sakın unutmayın ve sözünüzün gereklerini severek, bilinçle yerine getirerek yaşayın. Şüphesiz Allah kalplerde olanları da bilir.

8 Ey iman edenler! Allah'ın üzerinizdeki hakkının öneminin ve üstünlüğünün bilincinde olarak Allah'ın daveti hayat nizamına sıkıca sarılın. Adaleti ayakta tutan şahitler olun.

Bir kimseye ya da bir topluluğa olan öfkeniz, nefretiniz, sizi adaletten ayırıp, haksızlığa, yöneltmesin. Allah'ın hükümlerine karşı duyarsız kalmaktan sakının. Allah her şeyden haberdardır.

9 Allah iman edip, imanlarına yaraşır salih amel işleyenlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

10 Peygamber'in Allah adına yaptığı daveti yalan sayıp, ona sırt dönen nankör, müşrik ve kâfirlikte direnenlere, Allah cehennemde şiddetli bir azap hazırlamıştır.

11 Ey iman edenler! Sizi ortadan kaldırmak için harekete geçen düşman topluluğuna karşı, Allah'ın size yardım ederek onların tuzaklarından ve zulümlerinden kurtardığı o zor günlerinizi unutmayın ve nerede, hangi durumda olursanız olun

Allah'ın emir ve yasaklarına karşı duyarlı olun, nimetlerine şükredin, yalnız O'na güvenip O'na dayanın.

12-13 Allah, İsrailoğullarından vaktiyle yalnız kendisini Rab ve ilah edineceklerine dair söz almıştı. Onlar da, sözlerinde durmalarını sağlayacak, on iki kabilenin başında bulunan on iki kişi seçmişlerdi. Ardından da Allah, İsrailoğullarına şöyle buyurmuştu: "Şayet Peygamber'e uyar ve ona yardım eder, destek olur, namazı titizlikle kılar, zekâtı severek verir, mallarınızdan Allah'ın daveti yaratılış sebebiniz olan hayat nizamını yaşamak uğrunda harcarsanız, Ben de sizin günahlarınızı bağışlar, içlerinden ırmaklar akan cennetlere yerleştiririm."

O İsrailoğulları buna uyacaklarına dair Allah'a söz vermelerine rağmen, sözlerinden caydılar, bunun üzerine Allah da onları lanetleyip, kalplerini katılaştırdı.

Onlar kelimelerin anlamlarını da bozup, gerçek maksatlarından (manalarından) koparıp çarpıtıyor, kendilerine gönderilen kitabın içindeki âyetlerin çoğunu çıkarıp, kendi uydurduklarını kitabın içine katıyorlardı. Kitabın içinde kalan çok az da olsa gerçekleri umursamıyor, gereklerini yerine getirmiyorlardı. İşte bu yüzden onların çoğu nankör, hain ve zalimdiler. Onlardan her zaman ihanet görürsün fakat sen onlara aldırış etme, davetine devam et, Allah doğru yolda sebat edenleri sever.

14 Biz Hıristiyanız diyenlerden de yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinip, davetine icabet ederek peygamberlerine uyacaklarına dair söz almıştık. Onlar maalesef İncil ile yapılan öğüt ve uyarılara uymadılar, İncil'in içini boşaltıp uydurdukları anlamsız, boş ve gerçek dışı şeylerle doldurdular. Biz de bu yüzden onları, aralarına Kıyamet Günü'ne kadar sürecek olan kin ve düşmanlıkları ile başbaşa bıraktık. Allah âhirette de onları yaptıklarıyla yüzleştirip hak ettikleri azap ile cezalandıracak.

15-16 Ey Kitap Ehli! Şimdi size kitaplarınızdan çıkardığınız ve gizlediğiniz gerçekleri açıklayan, elinizdeki Tevrat ve İncil'de pek az da olsa kalmış olan gerçekleri tasdik etmek üzere elçimiz ile birlikte Allah'ın kitabı Kur'an gelmiştir. Allah, dileyeni Peygamber ve kitabı ile karanlıklardan aydınlığa çıkarıp, rızasına uygun olan doğru yoluna ulaştıracak, huzur ve mutluluğa kavuşturacaktır.

17 Allah "Meryem oğlu Mesih'tir" diyenler kesinlikle küfre sapmış kâfirlerdir. Sen onlara de ki: "Allah, Meryemoğlu İsa'yı, annesi Meryem'i ve yeryüzündeki tüm insanları yok etmek isteseydi, O'na kim mani olabilirdi? Göklerde ve yerde olanların hepsini yaratan, kurduğu nizam ve yasalarla hükmedip, yöneten Allah'tır. O, dilediğini dilediği şekilde yaratır ve O'nun her şeye gücü yeter.

18 Yahudiler ve Hıristiyanlar "Bizler Allah'ın çocukları ve sevgili kullarıyız" diyorlar. Onlara de ki: "Peki öyleyse Allah neden yaptıklarınız sebebiyle sizi cezalandırmaktadır? Hayır, bu söylediklerinizi sizin kendi uydurduğunuz kuruntularınızdan başka bir şey değil, siz de tüm insanlar gibi O'nun yarattığı kullardansınız. Sizin düzmece kuruntularınızın Allah katında hiçbir değeri yoktur. O azabı hak edeni cezalandırır, yanlışından tevbe edip bağışlanmaya layık olanı da bağışlar. Göklerde ve yerde olanların mülkü ve mülkü üzerindeki tasarruf hakkı Allah'a aittir. Sonunda hesabı görecek olan da O'dur."

19 Ey Kitap Ehli! Peygambersiz geçen bir zamandan sonra "Bize yaratılışımızın sebebini ve ona uygun nasıl yaşamamızı bildiren uyarıcı ve müjdeci bir peygamber gelmedi" demeyesiniz diye sizi öğüt ve uyarılarla doğru yola davet eden elçimiz ve onunla birlikte kitap da gelmiş bulunmaktadır.

Allah ilmiyle her şeyi kuşatan ve her şeye güç yetirendir.

20-26 Musa bir zamanlar kavmine şöyle demişti. "Ey kavmim! Allah'ın size verdiği nimetleri bir düşünün. Allah içinizden size peygamberler göndermiş, onların daveti nizam ve ahlaka dayalı devletler kurdurmuş, içinizden hükümdarlar çıkarmıştı ve sizi yeryüzünde başka toplumlara nasip olmayan nimetlere kavuşturmuştu. Ey kavmim! Mısır'dan çıkarılmanızdan sonra, Allah'ın size yurt edinmeniz için gidip yerleşin diyerek lütfettiği mukaddes topraklara gidip yerleşin ve yaratılış sebebiniz olan nizam ve ahlak ile yaşayın. Sakın başka yollara sapmayın, yoksa dünyada da âhirette de kaybedenlerden olursunuz!"

Musa'nın bu söylediklerine karşı kavmi de ona dedi ki: "Ey Musa! O topraklarda güçlü ve zorba bir halk yaşıyor, onlar orada oldukça biz ebediyen o topraklara girmeyiz, ancak onlar oralardan çıkarlarsa biz girebiliriz."

Bu sırada İsrailoğullarından Allah'a yürekten iman etmiş, bu yüzden de Allah'ın kendilerini cesaretlendirdiği iki yiğit, kavimlerine dedi ki: "Onların üzerine cesaretle ön cepheden kapıdan yürüyelim. Cesaretimiz karşısında orada yaşayan topluluğu şaşkına çevirip mağlup edebiliriz. Gerçekten mü'min iseniz, Allah'a güvenip O'nun emirlerine uymalısınız!" Bunun üzerine İsrailoğulları Musa'ya dönüp dediler ki: "Ey Musa! Onlar orada oldukça bizler seninle oraya gitmeyeceğiz, boşuna uğraşma! Ama sen çok istiyorsan Rabbinle birlikte gidip onlarla savaş, biz bulunduğumuz bu yerden öteye bir adım bile atmayacağız."

Musa bunun üzerine "Ey Rabbim! Benim sözüm yalnızca kendim ve kardeşim Harun'a geçiyor, artık sen bu sapkın toplumla bizim yollarımızı ayır" diye dua etti.

Allah da Musa'ya şöyle vahyetti: "O halde İsrailoğulları o topraklardan kırk yıl mahrum kalacaklar ve çölde şaşkın şaşkın dolaşıp duracaklar. Ey Musa! Sen de böyle yoldan çıkmış, nankör, küstah ve korkak bir topluluk için üzülme."

27-31 Ey Muhammed! Peygamberliği kendi kavimlerinden birine değil de, Allah'ın sana lütfetmiş olmasını kıskanıp davetini bu yüzden reddeden ve kitap ehlinden olduklarını iddia edenlere Âdem'in iki oğlunun ibret alınması gereken kıssasını anlat.

Hani onlar Allah'a birer kurban sunmuşlardı da, Allah da birinin kurbanını kabul etmiş diğerininkini de kabul etmemişti. Bunun üzerine kurbanı kabul edilmeyen, diğerini kıskanıp ona şöyle demişti: "Andolsun ki seni öldüreceğim." Kurbanı kabul edilen ise ona şöyle karşılık vermişti: "Allah, ancak kendisine yürekten yönelip samimiyetle bağlanan ve O'na karşı sorumluluklarını bilinçle yerine getirmeye çalışanların kurbanlarını kabul eder. Şayet bu kıskançlıktan ötürü beni öldürmeye kalkarsan kendimi savunacağım fakat seni öldürmeye de çalışmayacağım. Çünkü ben, böylesi bir sebepten dolayı birini öldürmekten Allah'a sığınırım. Eğer sen, beni kıskançlığın sebebi ile öldürmeye muvaffak olursan, şimdiden Rabbimden dilerim ki, önceki günahlarının üstüne beni öldürmenin günahını da yüklenerek cehenneme girenlerden olursun. Çünkü cehennem, Allah'ın zalimler için hazırladığı azap yeridir." Kardeşinden bunları duymasına rağmen, nefsi ve kıskançlığı onu öldürmeye sevk etti ve sonunda onu öldürdü. Böylece hüsrana uğrayıp kendi kendine yazık edenlerden oldu.

Sonra da kardeşinin cesedini ne yapacağını bilemez halde şaşırıp kaldı. Bunun üzerine Allah ona ne yapacağını göstermek için, yeri eşeleyen bir karga gönderdi. Karganın yeri eşelediğini görünce "Eyvah, yazıklar olsun bana! Meğer ben kardeşimin cesedinin gömülmesi gerektiğini bana öğreten şu karga kadar bile akıllı biri değilmişim" diye söylenerek yaptığına pişman oldu.

32 Bu misalin ardından da, İsrailoğullarına Tevrat'ta bildirdiğimiz şu hükmümüzü hatırlat: "Kim bir insanı haksız yere, başkasının canı karşılığında ya da yeryüzünde fitne ve fesadı yaymaya karşılık olmaksızın öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur.

Kim de haklı sebepler ortada olmadan, bir insanın öldürülmesine engel olup onu kurtarırsa o da bütün insanları haksız yere öldürülmekten kurtarmış gibi olur."

Peygamberleri Kitap Ehline kıskançlık gibi haksız bir sebebin, düşmanlığın, yeryüzünde fesat çıkarmanın ve gerçeği reddetmenin gerekçesi olamayacağını apaçık misaller içeren âyetlerle bildirmişlerdi. Buna rağmen onların çoğu Allah'ın koyduğu sınırları aşıp yeryüzünde haksız yere adam öldürmeye ve fesat çıkarmaya devam ettiler.

33-34 Allah'a ve elçisine karşı savaşan ve yeryüzünde fitne ve fesadı yayıp insanları Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamaktan alıkoymaya çalışan bozguncuların cezaları asılarak öldürülmeleri yahut hak ettikleri biçimde ellerinin ayaklarının çaprazlama olarak kesilmeleri ya da sürgüne gönderilmeleridir. Bu cezalar onların dünyadaki karşılıklarıdır. Âhirette ise onları daha korkunç bir azap beklemektedir.

Bu suçları işlemeyi planlayıp, uygulamaya koymadan ve siz onları tespit edip de yakalamadan önce, bunun yanlış olduğunu anlayıp tevbe ederek, doğru olana yönelenlere karşı Allah merhametli ve bağışlayıcıdır.

35 Ey iman edenler! Allah'ın davetine sımsıkı sarılarak onu yaşamak ve yaşatmak uğrunda size saldıran müşrik ve kâfirlerle canlarınız ve mallarınızla cihat etmekten geri durmayın! Böylece Rabbinize karşı saygınızı, sevginizi ortaya koyup, emir ve yasaklarına karşı duyarlılığınızı gösterin ki mutluluğa erişebilesiniz.

36-37 Allah'a ve Rasûlüne karşı savaş açanlar âhirette çok çetin bir azaba mahkûm olacaklar. Böyleleri dünyada iken yeryüzünün bütün hazinelerine sahip olsalar ve bütün bunları cehennemdeki o korkunç azaptan kurtulmak için fidye olarak vermeyi teklif etseler de, böylesi tekliflerin orada hiçbir anlamı ve önemi olmayacak. Onlar hak ettikleri ateşin azabı ile orada ebedî kalacaklar, ateşten çıkıp kurtulmak isteyecekler fakat asla başaramayacaklar.

38-39 İslâm nizam ve ahlakının yaşandığı toplumda, kadın olsun erkek olsun, çalmaya mecbur bırakılmamışken ve buna ihtiyacı olmadığı halde kim hırsızlık yaparsa, suçuna karşılık Allah'tan bir ceza olmak üzere ellerini kesin. Koyduğu hükümlerle bozulmayı önleyen ve kulları üzerinde hüküm koyma yetkisi olan yalnızca Allah'tır.

Allah her şeyin tek ve mutlak doğrusunu bilen ve her şeyi yerli yerine koyandır. Böylesi bir suçu işleyen, yakalanıp cezalandırma ihtimali yokken yahut yakalanmadan önce yaptığından pişman olup çaldığını geri vererek tevbe eder, doğru olana yönelip kendini düzeltirse, Allah da onun tevbesini kabul eder. Allah mü'minlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

40 Allah göklerin, yerin ve arasında olanların yaratıcısı, gerçek ve tek sahibi, nizamlarını kurup yasalarını yapandır. Layık gördüğünü bağışlama, cezalandırma yahut ödüllendirme yetkisi de yalnızca Allah'a aittir.

41-43 Ey Peygamber! Gönülden inanmadıkları halde ağızlarıyla inandık diyen münafıklarla, senden duyduklarını çarpıtarak yalanlar uyduran Yahudiler seni üzmesin! Bunlar aynı zamanda Allah'ın davetine ve mü'minlere düşman olan başka topluluklara sizinle ilgili bilgiler taşırlar.

Bir kısım Yahudiler sana gönderdikleri kimseleri uyarıp "Size Yahudi inancına uygun sözler söyler, hükümler bildirirse onlara inanın, fakat onlardan başka söylenenlere inanmaya ve hükümlerine uymaya davet ederse, sakın ona inanmayın" derlerdi. Böyle davranmaları sebebi ile Allah'ın sapmalarına izin verdiği kimseleri hiç kimse doğru yola iletemez. Bunlar, kalplerini Allah'ın temizlemek istemediği, kendilerini gerçeği inkâra şartlandırmış kimselerdir. Böylelerini dünyada zillet, âhirette de şiddetli bir azap beklemektedir. Bunlar aynı zamanda her türlü yalana kulak verir ve körü körüne inanır, gerçeklerden de yüz çevirirler.

Ey Peygamber! Bunlar aralarındaki herhangi bir davanın çözümü için sana başvurduklarında, ister aralarında hüküm ver, istersen de onları kendi hallerine bırak. Kendi hallerine bırakacak olsan da sana hiçbir zarar veremezler ama hüküm verecek olursan da aralarında adaletle hüküm ver. Allah adaletle hükmedenleri/adaleti ayakta tutanları sever.

Yahudiler, inandıklarını iddia ettikleri Tevrat yanlarında olduğu halde, sana işlerine gelebilecek hükümler verdirmek, tuzaklarına düşürüp, seni adaletten uzaklaştırmak istiyorlar, sonra da "Verdiğin adil hükümlere itiraz ederek dönüp gidiyorlar. Onlar aslında ellerindeki Tevrat'a da inanmıyorlar.

44 Şüphesiz Tevrat'ı da, insanları yaratılış sebepleri olan hayat nizamını yaşamaya davet etmek için Biz indirmiştik. Zaten kendilerini Allah'a teslim etmiş peygamberler de, İsrailoğulları arasında onunla hüküm verirlerdi. Yine aralarındaki Tevrat'a gönülden iman etmiş olan bilginleri de Tevrat'ın aslına bağlı kalarak hükümler verirler ve onun aslını korumakla kendilerini görevli sayarlar, Tevrat'ı Allah'ın insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için gönderdiğine iman edip şahitlik ederlerdi.

Ey İsrailoğulları! Siz de atalarınızın içinde geçmişte Allah'ın peygamberine ve gönderdiği kitabına iman edip O'nun hükümlerine teslim olan, doğruyu söylemekten

korkmayan, yalnız Allah'tan korkanlar gibi olun. Allah'ın âyetlerini geçici ve basit dünya menfaatleri karşılığında satmayın, elinizdeki tahrif ettiğiniz Tevrat'ın içinde kalan gerçekleri ve aslını tasdik eden Kur'an'ın davetine, hükümlerine yönelin.

Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyenler, kâfirlerin ta kendileridir.

45 Biz, Tevrat'ın aslında onlara şu hükümleri farz kılmıştık. Haksız yere birinin öldürülmesine karşılık cinayet işleyen de öldürülür; yine haksız yere olmak şartıyla göze karşılık göz, buruna karşılık burun, kulağa karşılık kulak, dişe karşılık diş ve bütün yaralamalara karşılık aynısı ile devlet kısas uygulayacaktır. Fakat mağdur olan kimse kısas hakkından vazgeçerse, bu davranış o kimsenin günahlarına kefaret sayılacaktır. Allah'ın indirdiği bu hükümlerle hükmetmeyenler zalimlerin ta kendileridir.

46-47 Biz Meryem oğlu İsa'ya da, kendisinden önce gelen Tevrat'ın içinde kalan doğruları tasdik etmek, içinden çıkarılmış olanları yeniden bildirmek ve insanlara bir rehber olmak üzere İncil'i verdik. İsa da insanları yaratılış sebepleri olan İslâm nizamı ve ahlakının hükümlerine uymaya, İncil ile davet ederdi.

Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenler fasıkların ta kendileridir.

48 Ey Peygamber! Biz sana da, doğruları apaçık ortaya koyan Kur'an'ı indirdik. Bu Kur'an, kendinden önce indirilmiş kitaplarda kalmış olan gerçekleri tasdik eden ilahi bir rehberdir. O halde sen de mü'minler ve kitap ehlinden sana davalarını getirenler hakkında, Allah'ın Kur'an ile indirdikleri hükümlerle hükmet ve sakın onların arzularına, uydurdukları mesnetsiz görüşlerine uyma.

Şayet Allah dileseydi sizin hepinizi tek bir ümmet yapar ve sınırlarını Allah'ın belirlediği nizam ve ahlak ile yaşamaya mecbur bırakırdı. Allah her topluma daveti olan hayat nizamını yaşamaya götürecek farklı şeriatlar (yollar) var etti ve onları buna uymakla da imtihan edecektir. O itibarla hayırlı işlerde birbirinizle yarışın. Sonunda bu konudaki bütün davranışlarınızdan hesaba çekileceksiniz. Buna göre aranızda hüküm verilecektir.

49-50 Ey Peygamber! Kitap ehlinden olduklarını iddia edenlerin, ellerindeki kitaptaki tahrif edilmiş hükümler, Kur'an ile ortadan kaldırılmıştır. Sen onları da Kur'an'ın hükümlerine uymaya davet et, sakın seni yanıltıp bu hükümlerin bir kısmını uygulamaktan alıkoymasınlar. Şayet onlar, aralarında Allah'ın bildirdiği yasalarla verdiğin hükümlere uymaktan yüz çevirirlerse, bil ki Allah bu sebepten onları cezalandıracaktır. Gerçek şu ki, kitap ehli olanlarla birlikte insanların çoğu cahiliye inanç ve alışkanlıklarından vazgeçmeyen fasıklardır.

Oysa Allah'tan daha mükemmel hüküm (yasa) koyan kim olabilir? Bunu ancak Allah'ı gerektiği gibi kavrayan ve kavramak isteyen temiz akıl sahipleri anlayabilirler.

51 Ey iman edenler! Yahudi ve Hıristiyanları dost ve veli (yardımcı) edinmeyin, onlar ancak birbirlerinin dostları ve velileridir. Sizden her kim onları dost ve veli edinirse o da onlardan olur. Allah böylesi müşrik ve zalimleri dost ve veli edinip, işbirliği yapanları sevmez.

52-53 Ey Peygamber! Kalplerine imanı iyice yerleştirememiş, kararsız, korkak, hasta ruhlu kimselerin, Müslümanlar karşısında müşrik ve kâfirlerin güçlenip, etkili duruma geçebilecekleri korkusu ile, onlarla dostluk kurup, işbirliği yapmak için, birbirleriyle yarıştıklarını görürsün, fakat Allah Müslümanlara bir zafer nasip ettiğinde, yahut başka bir nimeti ile ödüllendirdiğinde, kalplerinde hastalık olan bu münafıklar, içlerinde gizledikleri düşüncelerinden ve yaptıkları yanlışlardan dolayı, pişmanlık duyup, vicdan azabı çekerler.

Yürekten iman edip Allah'a teslim olanlar, münafıkların müşrik ve kâfirlere yakınlaşma çabalarına bakarak birbirlerine şöyle derler: "Bize gelip 'Sizinle beraberiz, sizin gibi inanıyoruz" diye Allah adına yemin edenler bunlar değil miydi? Allah münafıkların iyilik ve hayır adına yaptıklarını boşa çıkarır, sonunda da hüsrana uğrayanlardan olurlar.

54 Ey iman edenler! İçinizden kim dininden dönerse şunu bilsin: Allah onların yerine öyle kimseler getirir ki, onlar Allah'ı sever, Allah da onları sever ve onlar mü'minlere karşı çok şefkatli, merhametli ve alçak gönüllü; inkârcılara karşı da başları dik, onurlu, tavizsiz ve güçlüdürler. Onlar Allah'ın davetini yaşamak ve yaşatmak uğrunda malları ve canları ile cihat eder, bu yolda kendilerini kınayanlardan korkmaz ve öylelerine aldırış etmezler.

İşte bunlar, gönülden iman edip, teslim olanlara Allah'ın lütfettiği özelliklerdir. O, layık gördüklerinin bu özelliklerini destekler. Her şeyin tek ve mutlak doğrusunu yalnız Allah bilir.

55-56 Ey iman edenler! Sizin gerçek veliniz ve dostunuz yalnızca Allah'tır, O'nun elçisi ve O'na yürekten iman edip teslim olmuş, namazı bilinçle ve titizlikle kılan, zekâtı severek verenlerdir. Kim böylece Allah'ı, elçisini ve mü'minleri dost edinirse, işte onlar Allah'ın tarafında olanlardır ve mutlaka galip gelecek olanlar da onlardır.

57-58 Ey iman edenler! Gerek önceki kitap ehlinden olduklarını iddia edenlerden, gerekse onlardan olmayan sizin nizamınız ve ahlakınızla alay edip

hafife alanlardan sakın dostlar ve veliler edinmeyin, gerçekten iman etmişseniz buna dikkat edip Allah'a karşı sorumlu olduğunuzu unutmayın.

Siz böylelerini, doğru yola uymaya çağırdığınızda veya ezanla namaza davet edildiklerinde alay ederler, davetinizi eğlence konusu yaparlar, çünkü onlar akıllarını doğru kullanmayan nankörlerdir.

59-60 De ki: "Ey bizden önce kendilerine kitap gönderilmiş olanlar! Siz, Kur'an'a ve ondan önce indirilmiş olan kitaplara iman etmemiz ve davet olunduğumuz nizam ile ahlakı yaşamaya gayret etmemiz sebebi ile mi bize kin duyup nefretle muamele ediyorsunuz? Bu sizin müşrik olarak yaşamaktan vazgeçmeyen fasıklık ve sapıklığınızın bir sonucudur."

Ey Peygamber! Ayrıca onlara de ki: "Bu sebeplerden dolayı, onların Allah'ın kendilerine lanet edip gazaplanarak maymuna ve domuza benzettiği kimseler olduğunu unutmayın. İşte onlar, şeytanın vesveselerinin peşine takılıp İslamî hayat nizamı ile alay edip tağuti nizamlara uydukları için zillete mahkûm edildiler."

61-63 Ey Peygamber! Münafıklarla birlikte bir kısım kitap ehlinden kimseler sana geldiklerinde "Biz de sizin gibi inananlardanız" derler. Oysa onlar, gerçekten inanmış olarak gelmedikleri gibi, ayrılırken de inanmış olarak ayrılmazlar. Allah onların gizlemiş oldukları niyetlerini mü'minlere olan kin ve nefretlerini de çok iyi bilmektedir.

Onlardan çoğunun hak hukuk tanımamak, haram yemek, iftira atmak, yalan söylemek ve zayıf olanlara zulmetmek konusunda birbirleriyle yarış halinde olduklarını görürsün.

Kitap ehli olanların dindar görünen hahamlarının, rahiplerinin, kendi yandaşlarını bu kötü alışkanlıklarından vazgeçirmeleri gerekmez miydi? Bunu yapmamış olmaları ne kötü bir şeydir.

64 Bir kısım Yahudiler "Allah'ın eli sıkıdır, O cimridir" diyorlar. Eli sıkı olan da, cimri olan da kendileridir. Allah bu sözlerinden dolayı onları lanetledi. Allah'ın cömertliği sınırsızdır ve O'nun iki eli de sonuna kadar açıktır, dilediğine dilediği kadar bağışlar.

Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilen Kur'an, onların çoğunun isyanını, azgınlığını, nankörlüğünü, mü'minlere karşı da kin ve nefretlerini artırır. Biz de bu yüzden Kıyamet'e kadar onların kendi aralarındaki birbirlerine karşı kin ve nefretlerini artırdık. Onlar ne zaman mü'minlere karşı bir savaş ateşi tutuştursalar, Allah

onu söndürmüştür. Çünkü onlar yeryüzünde çürümeyi ve yozlaşmayı körükleyip yayma çabası içindeler. Allah böylesi fasıkları sevmez.

65-66 Kitap ehlinden olduklarını söyleyenler, Allah adına Kur'an ile yapılan davete yürekten iman edip gereklerini yerine getirselerdi, Biz de onların günahlarını bağışlar, onları cennet nimetleri ile ödüllendirirdik. Şayet onlar geçmişte Tevrat ve İncil ile davet edildiklerine bugün de Kur'an ile bildirilenlere uysalardı, Allah da gökten ve yerden sayısız nimetlerle ödüllendirirdi. Onlardan pek azı davet edildikleri doğru yola uyarlar. Çoğu da şirki ve küfrü yol edinmişlerdir.

67 Ey Peygamber! Sen Rabbinden sana indirilenleri sebatla tebliğ etmeye devam et, şayet bunu bütün gücünle yapmazsan Allah'ın sana verdiği elçilik görevini yapmamış olursun. Görevini yerine getirirken de kimseden korkma, Allah seni müşrik ve kâfirlerin vereceği zararlardan koruyacaktır. Allah kâfirler topluluğuna rehberlik etmez.

68 De ki: "Ey kitap ehli! Siz Rabbiniz tarafından indirilen ve Tevrat'la İncil'in aslını tasdik eden bu Kur'an ile davet olunduğunuz hayata yönelip uymadıkça, 'Biz de Kitap Ehliyiz' demenizin Allah yanında hiçbir önemi ve değeri yoktur."

Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilen âyetler, onlardan birçoğunun azgınlığını, nankörlüğünü, şirkini ve küfrünü artıracaktır. Sen Allah adına Kur'an ile yaptığın daveti reddeden bu kimseler için üzülme.

69 Peygamber'e, Kur'an'a ve Âhiret Gününe iman ettiklerini söyleyen fakat ikiyüzlü davranmaktan da geri durmayan münafıklar, Yahudiler, Sabiiler ve Hıristiyanlar, Allah'a ve Âhiret Gününe yürekten iman edip yalnız Allah'ı ilah edinerek davet olundukları hayat nizamı ile yaşamaya çalışıp da salih ameller işlerlerse, Allah onları da cennet ile ödüllendirecek. Böyleleri için korku yoktur ve mahzun da olmayacaklardır.

70-71 Şu da bir gerçek ki Biz, geçmişte İsrailoğullarına gönderdiğimiz peygamberlerle, onlardan Allah'ın davetine uyacaklarına dair söz almıştık fakat peygamberleri ne zaman onların boş, anlamsız arzu ve heveslerine uymayan bir hüküm getirse, onlar bunu getiren peygamberlerin bir kısmını yalancılıkla suçlayıp bir kısmını da öldürdüler. Bunları yaptıklarından dolayı başlarına bir musibet, bir azap gelmeyeceğini sanıyorlardı, âdeta gerçeklere karşı gözleri kör, kulakları sağırlaşmıştı. Bir süre sonra bir kısmı akıllarını başlarına alıp yaptıklarından tevbe ederek, doğru olana yöneldiler. Allah da böylelerinin tevbelerini kabul etti fakat sonra tekrar eski şirk ve küfür nizamlarına geri döndüler. Allah, onların yaptıklarını elbette görmüştür.

72 Gerçek şu ki, "Allah Meryemoğlu Mesih'tir" diyenler, küfre batmış kâfirlerdir.

Hâlbuki Meryem oğlu İsa Mesih onlara hep şöyle demişti: "Ey İsrailoğulları! Benim de, sizin de Rabbimiz olan Allah'a kulluk edin. Kim Allah'la birlikte başka ilah edinirse, Allah'a şirk koşmuş olur. Böyle kimselerin yeri cehennem olacaktır. Müşriklerin asla yardımcıları da yoktur.

73-74 "Allah üçün üçüncüsüdür" diyenler de küfre sapmış kâfirlerdir. Oysa bir tek Allah'tan başka ilah yoktur. Bu asılsız gerçek dışı, anlamsız iddialarından vazgeçmeyenler, şiddetli bir azapla cezalandırılacaklar. O halde böyle diyenler, bundan tevbe ederek yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinip de doğruya yönelerek bağışlanma dilemeyecekler mi?

Allah şirkinden, küfründen tevbe ederek davetine yönelip gereklerini yerine getirenlere karşı merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

75-76 Meryemoğlu İsa Mesih de kendinden önce gelip geçen resûller gibi bir peygamberdi. Onun annesi çok iffetli bir kadındı, onlar da diğer insanlar gibi yiyip içen ölümlü kimselerdi. Bizim bu gerçekleri apaçık bildirmemize rağmen yine de bir kısım insanlar bundan yüz çeviriyorlar.

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "İsa da Allah'ın insan olarak yaratıp peygamber olarak görevlendirdiği bir kuludur. Böyle olmasına rağmen onu Allah'la birlikte ilah edinip de tapınacak mısınız? Hâlbuki Allah'ın izni olmadan size hiç kimse ne bir fayda sağlayabilir ne de zarar verebilir. Her şeyin tek mutlak doğrusunu bilen, her şeyden haberdar olan ve her şeye kâdir olan yalnızca Allah'tır."

77 Ey Peygamber! Meryemoğlu İsa'yı Allah'la birlikte ilah edinenlere şunu da söyle: "Allah'ın bildirdiği gerçeklerle ilgisi olmayan, yalanlara inanıp da şeytanlaşmış kimselerin ve şeytanın oyuncağı olmayın."

78-81 İsrailoğullarından Allah'ın davetinden yüz çevirenler, Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle lanetlenmişlerdir. Böyleleri Allah'ın koyduğu sınırları tanımayıp, kendileri sınırlar ve hükümler koymaya kalkmış, nankörleşip azgınlaşmışlardır. Onlar birbirlerini de şirkten, küfürden, günahtan vazgeçirmeye çalışmazlar, bu İsrailoğullarının birçoğunun da mü'minlerin düşmanları ile işbirliği yaptıklarını görürsün.

Hâlbuki onlar Allah'ın Peygamberine ve ona indirdiği Kitabına iman edip, davet olundukları hayat nizamına yönelselerdi, Allah'tan başkasını dost edinmez ve O'ndan başkasından yardım beklemezlerdi.

82-85 Bütün insanlar içinde, mü'minlere en fazla düşman olanlar Yahudiler ve müşriklerdir. Yine bütün insanların içinde, "Biz Nasarayız" diyenlerin mü'minlere sevgi besleyip saygılı olduklarını görürsün. Çünkü onların arasında yaratılışlarının sebebini merak edip, ona uygun yaşamanın arayışı içinde olan, kibirlenip büyüklük taslamayan, Allah'a nankörlükten sakınan keşişler, rahipler ve onların ardından gidenler vardır.

Onlara Allah'ın Peygamberine indirdiği Kitabın âyetleri okunmaya başlanınca, gerçekleri kavrayıp, gözyaşlarını tutamadıklarını görür, şöyle de dua ettiklerini duyarsın: "Ey Rabbimiz! Biz davetine iman ettik, bizi de gerçeğe şahit olanlardan kıl ve iman edenler arasına kat", sonra da etraflarındaki insanlara şöyle seslenirler: "Bizi yaratıp, bunca nimetlerle donatan Rabbimiz, davetine icabet edenleri cennetine koymaya, erdemli, faziletli, salih insanlar arasına katmaya çağırırken, niçin O'nun Peygamberine ve Kitabına inanıp iman etmeyelim?"

Allah bu kimseleri, iman ettikten sonra gereklerini yerine getirmeleri halinde içinden ırmaklar akan daimi kalacakları cennetlerle ödüllendirecektir.

86 Allah'ın daveti olan İslami hayat nizamı ile yaşamayı reddedip nankörlük ederek, Allah'ın âyetlerini yalan sayanlar ise içlerinde ebedî kalacakları cehenneme mahkûm edileceklerdir.

87-88 Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı temiz ve güzel nimetlerinden kendinizi mahrum etmeyin ve Allah'a şükredip sorumluluklarınızı bilinçle yerine getirin, Allah'ın belirlediği sınırları aşmayın.

89 Ey iman edenler! Bir konuda dil alışkanlığınız sebebiyle, düşünmeden yaptığınız yeminlerden dolayı, Allah sizi sorumlu tutmaz fakat düşünerek ve bilinçli olarak yaptığınız yeminlerinizden dolayı sorumlu tutar. Böyle bir yemini bozduğunuz zaman, bunun kefareti olarak ailenize yedirdiğiniz yemeğe denk gelecek şekilde on fakiri doyurun veya onları giydirin yahut bir köleyi özgürlüğüne kavuşturun. Bunlara güç yetiremeyen üç gün art arda oruç tutsun, bozulan yeminlerin kefareti budur.

Ey mü'minler! Çokça yemin etmekten ve yeminlerinizi bozmaktan sakının. Allah sizlere düşünesiniz ve şükredesiniz diye âyetleri ile hükümlerini açıklıyor.

90-92 Ey iman edenler! Sarhoşluk veren her şey, şans oyunları, falcılık, kehanette bulunmak, Allah'tan başkası adına kurban kesmek ve tüm putperest âdetleri, şeytanın kurduğu tuzaklar, pis ve iğrenç işlerdir, bunlardan kesinlikle uzak durun.

Şeytan ve şeytanlaşmış kimseler, sarhoşluk veren şeyler, şans oyunları ve gelecekle ilgili kehanet tuzakları ile aranıza düşmanlıklar sokar kin tohumları ekerler, Allah'ı aklınızdan, hayatınızdan çıkarıp, O'na güvenmekten ve namazla O'ndan yardım dilemekten, sizleri alıkoyarlar, böylesi pisliklerden uzak durup, Allah'a yakınlaşıp yalnız O'na güvenip O'na sığının.

Allah'ın ve Peygamber'in uyarılarına karşı duyarlı davranmaz, size bildirilen kötülüklerden uzak durmaz, uyarılardan yüz çevirirseniz, zarar göreceğiniz muhakkaktır, bunu aklınızdan çıkarmayın. Unutmayın ki Peygamber'in görevi Allah'ın âyetlerini açıkça tebliğ etmektir.

93 Allah'a yürekten iman edip, Allah adına Peygamber'in bildirdiklerine severek uyup, sorumluklarını yerine getirenler, kendilerine Allah'ın hükümleri bildirilmeden önceki yaptıklarından sorumlu tutulmayacaklar. Onlar yalnız Allah'ı ilah edinerek, davet olundukları yaratılış sebepleri olan nizam ile ahlakı yaşamak ve yaşatmak uğrunda ellerinden gelen gayreti gösterip salih ameller işlemeye devam etsinler.

94-95 Ey iman edenler! Hac veya umre için ihrama büründüğünüzde, Allah size bu ibadetler sırasında avlanmayı yasaklamıştır. Yasağa karşı tutumunuzla sizleri imtihan etmek için av hayvanlarından bir kısmını, ellerinizle yakalayabileceğiniz ya da mızrakla avlayabileceğiniz kadar size yaklaştıracak, her kim bu yasağa uymazsa bilsin ki onu âhirette çok çetin bir azap beklemektedir.

Ey iman edenler! Allah size ihramlı iken av hayvanlarını öldürmenizi haram kılmışken, içinizden kim bu yasağa uymaz da kasıtlı olarak bir av hayvanını öldürürse, onu öldürenin cezası öldürdüğü hayvanın dengi olduğuna iki adil kişinin şahitlik ettiği bir hayvanı Kâbe'de kurban olarak kesip muhtaçlara dağıtsın yahut kurban bedeline denk düşecek miktarda yoksulları doyursun. Bunları yapmaya güç yetiremeyenler ise, yine kurban bedeline denk düşecek miktar kaç fakiri doyurmaya yetiyorsa, onların sayınca oruç tutarak bu günahına karşı kefaretlerini ödesinler. Bu hükümler bildirilmiş olmadan önceki yapılmış olanlardan Allah sizi sorumlu tutmaz, fakat bu hükümler bildirildikten sonra yasakları çiğneyenlere de yaptıklarının karşılığını ödetecektir.

Allah hiç kimsenin yaptığını yanına bırakmaz, intikamını mutlaka alır. O, adil güçlü ve üstündür.

96 İhramlı iken, size suda yaşayan hayvanların avlanması da yenilmesi de helal kılınmıştır. İhramlı olduğunuzda size yasaklanan av hayvanları sadece karada yaşayanlardır.

Ey iman edenler! Allah'a karşı sorumluluklarınızın bilinci ile yaşayın ve unutmayın ki sonunda O'nun huzurunda toplanıp yapıp ettiklerinizden hesap vereceksiniz.

97 Allah Kâbe'yi, yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinmek ve O'nun daveti nizam ve ahlak ile yaşamak uğrunda kıyam etmenin sembolü bir okul kıldı. Haram aylar ve hac için oraya getirilen ve kesilen kurbanlar da, Allah'tan başka ilah edinilemeyeceğinin sembollerindendir. Allah bunlarla yaratılış sebebinizi hatırlatmakta, sizleri harekete geçirmekte ve kendisine verilen sözlerin önemini belirtmektedir.

Allah göklerde ve yerde olan hiçbir şeyi sebepsiz yere yaratmadı. O her şeyin en doğrusunu bilen, her şeye güç yetiren ve her şeyden haberdar olandır.

98-99 Allah, davetine uyup da gereklerini yerine getirenlere karşı çok şefkatli, merhametli ve bağışlayıcıdır. Fakat nankörlük edip, davetinden yüz çevirenleri de çok şiddetli bir azap ile cezalandıracaktır. Peygamberlerin görevi, Allah'ın âyetleri ile insanları yaratılış sebepleri olan hayatı yaşamaya davet etmektir. Allah sizin gizlediklerinizi de, açığa vurduklarınızı da bilmektedir.

100 Ey Peygamber! De ki: "Allah'ın haram kıldığı şeyler hoşunuza gitse bile, size zararlıdır ve asla helal gibi temiz ve hayırlı olmazlar. O halde ey mü'minler! Allah'ın yasakladığı şeylere karşı çok dikkatli ve duyarlı olun ki mükâfatlara ve mutluluğa layık olasınız."

101-102 Ey mü'minler! Size faydası olmayan ve açıklanması durumunda da hoşunuza gitmeyecek olan boş, anlamsız, olup bitmiş sorular sormayın. Allah size bilmeniz gerekenleri ve sorumluluklarınızı bildirmiştir, bildirilmemiş olanlar ise sizin dünya ve âhiret hayatınızı ilgilendirmez ve Allah sizi bildirmediklerinden de sorumlu tutmaz.

Allah mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Sizden önce bir kısım insanlar, kendilerini ilgilendirmediği için Allah'ın da açıklamadığı soruları peygamberlerine sormuşlar, sorularına aldıkları cevapların hükümlerini yerine getiremeyince inkâra ve küfre sapmışlardı.

103-104 Allah'ın helal kıldığı fakat müşriklerin kesilmesini, yenilmesini yahut başka şekilde yararlanılmasını, kendilerine haram saydıkları bir kısım hayvanları Bahire, Saibe, Vasile ve Ham gibi sözcüklerle isimlendirmeleri onların bâtıl inançlarından kaynaklanmaktadır. Allah o hayvanlardan yararlanılmasının haramlığı konusunda bir hüküm bildirmemiştir. Müşrikler Allah adına uydurdukları yalanları ile Allah'a iftira etmekteler. Zaten böyleleri akıllarını kullanmazlar!

Böylelerine "Gelin şu bâtıl, anlamsız inançlarınızdan vazgeçip Allah'ın daveti olan gerçeklere yönelin" denildiğinde, "Biz, atalarımızdan beri gelen hayat tarzımızdan memnunuz" derler. Peki ya ataları hiçbir şey bilmeyen ve doğru yolda da olmayan kimseler olarak yaşamışlarsa, yine de onların takipçileri olmayı mı sürdürecekler?

105 Ey iman edenler! Siz kendinizden sorumlusunuz, sizler doğru yolda olursanız yanlışta olanlar size zarar veremezler. Sonunda hepinizin dönüşü Allah'adır ve her insan yaşayış tarzının karşılığını görecektir.

106-108 Ey iman edenler! Ölümün size yaklaştığını fark ederseniz, yapacağınız vasiyet için kendi yakınlarınızdan iki adil şahit bulundurun. Şayet yolculukta bunu fark ederseniz, sizden olmayan iki kişiyi de şahit yapabilirsiniz. Ey mü'minler! Vasiyetinize şahitlik edenlerin doğruyu söyleyip söylemeyeceklerinden şüphe ederseniz, kıldığınız namazdan sonra onlara şöyle yemin ettirin: "Allah'a andolsun ki akraba hatırı da dahil olmak üzere hiçbir maddi ve manevi menfaat karşılığında yalancı şahitlik yapmayacağız ve Allah'ın bildiğini gizlemeyeceğiz, aksi halde günah yüklenmiş oluruz."

Doğru şahitlik yapacaklarına yemin eden bu kimselerin gerçeği gizleyerek yalan söyleyip günah işledikleri ortaya çıkarsa, o takdirde mirasta hak kaybına uğratılan taraftan iki kişiyi yalancı şahitlik yapanların yerine geçirin ve onlar da doğruyu söyleyeceklerine dair Allah adına şöyle yemin etsinler: "Allah'a yemin olsun ki bizim şahitliğimiz öncekilerin şahitliğinden doğru olacaktır. Çünkü biz hak ve hakikatten ayrılmayacağız, böyle davranmaz isek biz de zalimlerden oluruz."

Böylece şahitler, kendilerinden öncekiler gibi güvenilmez kimseler durumuna düşmekten çekinerek, yeminlerine sadık kalıp şahitliklerini adaletle yerine getirsinler.

Sizler Allah adına yaptığınız yeminlerinize sadık kalın, Allah'ın âyetlerine bilinçle sarılıp sorumluluklarınızı aklınızdan çıkarmayın. Allah, hükümlerine karşı duyarsız davranıp sırt dönenlere (fasıklara) rehberlik etmez.

109-110 Allah, Hesap Günü peygamberleri de huzurunda toplayıp onlara: "İnsanları yaratılış sebepleri olan doğru yola çağırdığınızda, size nasıl cevaplar verdiler?" diye soracak, onlar da "Rabbimiz! Biz onların içlerindeyken yalnızca bize görünen yüzlerini biliriz, oysa Sen hem bizden sonraki tutumlarını hem içlerinde gizlediklerini de bilirsin, bizden sonra olup bitenleri bilmeyiz" diyecekler.

Allah bunun ardından da İsa'ya şöyle diyecek: "Ey Meryemoğlu İsa! Sana ve annene verdiğim nimetleri hatırla, seni Ruhu'l-Kudüs (Cebrail) ile desteklemiş ve

peygamber olarak görevlendirip vahiy göndermiştik. Beşikteyken de bir yetişkin gibi konuşturup, annenin iffetli bir kadın olduğunu ve Allah'ın sana peygamberlik verdiğini söyletmiştik. Sonra da sana Tevrat'ın aslını ve İncil'i öğretip, insanları yaratılış sebepleri olan nizam ve ahlak ile yaşamaya davet ettirmiştik. Peygamberliğin delili olarak da Bizim iznimizle çamura kuş şekli verip, Bize dua ederek ona üflüyor, canlanmasını istiyordun. Biz de onu canlandırıyorduk, ardından körlerin ve cüzzamlıların iyileşmesi için dua ediyor, duana karşılık onları iyileştiriyorduk, dahası ölülerin diriltileceğini de onlara göstermen için duana karşılık ölen birilerini de diriltmiştik. Senin peygamberliğinin ve davetinin gerçekliği, bunca delille apaçık ortaya konulmasına rağmen, İsrailoğullarından müşrik ve kâfirlikte direnenler "Bunlar düpedüz sihirdir, sen de sihirbazsın" demekle kalmayıp, sana zarar vermeye kalktılar. Biz de o zaman zarar vermelerini önleyip seni onlardan kurtarmıştık.

111-115 Ey İsa! Beyazlara bürünüp doğruyu arayan havarilere "Bana ve elçime iman edip güvenin" diye ilham edip, onları sana yönlendirmiştim. Onlar da, "Rabbimiz! İnanıp iman ettik, Sen de şahit ol. Senin adına İsa'nın davet ettiği nizam ve ahlaka teslim olarak yaşayan Müslümanlar olmak üzere canla başla gayret edeceğiz" demişlerdi. Sonra da Havariler, imanlarının Allah tarafından kabulünün bir delili ve Allah'tan umdukları mükâfatlar konusunu da kalplerinin tatmini için İsa'ya şöyle dediler: "Ey Meryemoğlu İsa! Rabbinden gökten bize bir sofra indirmesini ister misin?"

Bunun üzerine İsa da onlara, "Siz gerçekten Allah'a gönülden iman etmiş ve O'na güvenen kimselerseniz, Allah'a karşı saygılı davranıp, bu tür isteklerle O'nun ilmi ve gücünü denemeye kalkmayın" dedi.

Havariler İsa'ya şöyle cevap verdiler: "Biz istiyoruz ki, göklerden bize ikram edilecek yemeklerden yiyelim de böylece kalplerimiz tatmin olsun. Senin de bizi ve herkesi davet ettiğin nizam ile ahlakın, Allah'ın daveti olduğunun da delili olsun ve biz de bunun şahitleri olalım."

Bunun üzerine İsa şöyle dua etti: "Ey Allah'ım! Ey Rabbimiz! Gökten bize bir sofra indir de, bu sofra hem bizlere hem de bizden sonrakilere Senin davetinin gerçekliğinin delili olarak bayram sevinci yaşatsın, ilminin ve kudretinin nişanesi olsun."

Allah da İsa'ya şöyle vahyetti: "Ben bu sofrayı size indiririm, fakat buna rağmen içinizden kim davetimden yüz çevirirse, onu da dünyada benzerini hiç kimseye yaşatmadığım bir azapla cezalandırırım."

116-118 Allah, Hesap Günü İsa'ya verdiği nimetleri hatırlattıktan sonra, ona şunu soracak: "Ey Meryemoğlu İsa! Sen dünya hayatında insanlara, Allah'la birlikte beni ve annemi de ilah edinin dedin mi?"

İsa da bu soruya karşılık şöyle cevap verecek: "Hâşâ Rabbim, hakkım olmayan bir şeyi ben nasıl söylerim! Sen mutlak, yüce ve tek ilahsın! Aksine bir şey söylemiş olsaydım, elbette Sen bunu bilirdin. Sen benim düşündüklerimi, söylediklerimi ve yaptıklarımı da bilirsin ama ben bana bildirdiklerin dışında olanları bilemem.

Ben onları Senin bana vahyedip öğrettiklerinle emrinin gereği olarak, yalnız Seni Rab ve ilah edinerek yaratılış sebepleri olan Allah merkezli bir hayatı yaşamaya davet ettim ve ancak böyle yaşanılarak Allah'a kulluk edilebileceğini bildirdim. Onların aralarında yaşadığım sürece yaptıklarını görüyor, biliyor ve şahitlik ediyordum. Sen benim canımı aldıktan sonrasını ben bilmem. Onları görüp gözetleyen, her şeyden haberi olan ve her şeyin aslını bilen yalnız Sensin. Onların neyi hak ettiklerini ve neye layık olduklarını bilen ve karar verecek olan da Sensin. Ey Rabbim! Onlar Senin kulların ve üzerlerinde hak sahibi olan, dilediğini ödüllendirmek, dilediğini cezalandırmak, dilediğini bağışlamak yetkisi yalnız Sana aittir, hüküm, hikmet ve kudret sahibi olan Sensin."

119 O gün Allah şöyle buyuracak: "Bugün yalnızca Allah'ı Rab ve ilah edinerek, davet olundukları sınırlarını Allah'ın belirlediği bir hayatı yaşamak için, Allah'a verdikleri sözlerinde duranların, içlerinde devamlı kalacakları nimetler yurdu cennetlerle ödüllendirilecekleri gündür. Allah onlardan, onlar da Allah'tan razıdırlar.

120 Şüphesiz gerçek şu ki, göklerin, yerin ve arasında olanların hükümranlığı yalnız Allah'a aittir. O'nun her şeye gücü yeter.

113- TEVBE SÛRESİ

Medenî sûre olup 129 âyettir.

Tevbe: Günahtan pişman olup,
doğruya yönelmek demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ey mü'minler! Bu âyetler, sizinle yaptıkları barış antlaşmalarına sadık kalmayıp ikide bir bozan müşrik ve kâfirlere, bugünden sonra antlaşmalarının geçersiz olduğunun ihtarı ve ilanıdır.

Ey anlaşmalarını bozan müşrik ve kâfirler! Bundan sonra Haram Aylar olan dört ay boyunca serbestçe gezip dolaşıp sonra da ne yapacağınıza karar verin, aklınızı kullanıp Peygamber'in Allah adına yaptığı daveti bir daha düşünün. Unutmayın ki müşrik ve kâfir kalmakta direnerek Allah'ın davetinden yüz çevirenler, O'nun azabından asla kurtulamazlar. Allah, müşrik ve kâfirleri er geç rezil rüsvay edecektir.

İşte bu, Allah ve elçisinden Büyük Hac Günü bütün insanlığa yapılmış bir duyurudur. Bundan böyle Allah'la birlikte başka ilahlar edinip O'nun davetinden yüz çevirenlerle, Allah ve elçisi bütün ilişkilerini kesmişlerdir. Ey müşrik ve kâfirler! Şayet şirk ve küfrünüzden tevbe ederek vazgeçer, doğru yola yönelirseniz, bu sizin hayrınıza olacaktır. Ey Peygamber! Bunu reddedenlere de acıklı bir azabı haber ver.

4 Ey mü'minler! Sizinle yaptıkları antlaşmalarını bozmayan, antlaşmalarına sadık kalıp düşmanlarınızla işbirliği yapmayan, bu hususta sorumlu ve duyarlı davrananlarla süreleriniz doluncaya kadar antlaşma şartlarına bağlı kalın, onlar sözlerinde durmayanlara uygulanacak hükümlerin dışındadır. Sakın onlar bozmadıkça antlaşmaları bozan siz olmayın. Allah sözünde duranları sever.

5 Ey mü'minler! Sizinle yaptıkları barış ve saldırmazlık antlaşmasının hükümlerine uymayan ve düşmanlarınızla işbirliği yapan müşrikleri savaşmanın öteden beri yasak kabul edildiği haram aylar çıktığında yakaladığınız yerde öldürün, gözetim altında tutmanız gerekenlerini hapsedin, bundan kurtulanların da peşlerini bırakmayıp yaptıklarını devamlı izleyin. İçlerinden tevbe edip Allah'ın daveti nizam ve ahlak ile yaşamaya yönelenleri, namazlarını titizlikle kılıp zekâtlarını verenleri serbest bırakın. Çünkü Allah, gönülden tevbe edip doğruya yönelenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

6 Ey Peygamber! Müşriklerden biri sana sığınıp da korunma talep ederse, ona sığınma hakkı ver ve can güvenliğini sağla. Bakarsın böylece Allah'ın davetini senden işitip, mü'min olmanın güzelliğini kavrayıp hidayete kavuşabilir. Sonra da onu güvende olabileceği yere ulaştır. Onlar ve içinden geldikleri toplumları, iman etmenin kazandıracağı şerefli ve erdemli hayatın önemini kavramış değiller.

7 Yaptıkları antlaşmalara bağlı kalmayıp her fırsatta bozan ve mü'minlere saldıranların sözlerinin ne Allah katında ne de O'nun Peygamberi katında hiçbir değeri yoktur.

Ey mü'minler! Mescid-i Haram'ın yakınında sizinle antlaşma yapıp sözlerinde durmakta olanlarla yaptığınız antlaşmaya bağlı kalın ve onlar sözlerinde durdukça, siz de onlara verdiğiniz sözde durun. Allah verdikleri sözde duranları sever.

8-11 Düşmanlarınız galip geleceklerine inansalar ve o gücü kendilerinde görselerdi sizinle hiçbir şekilde antlaşma yapmaya yanaşmazlardı. Zayıf durumda olduklarından dolayı kerhen yaptıkları antlaşmalarına, güçlendiklerinde hemen ihanet ederler. Sakın onların güçsüzlüklerinden ötürü dilleriyle söyledikleri hoşunuza gidecek sözlerine aldanmayın, yüreklerinde size karşı büyük bir düşmanlık beslemektedirler.

Onlar fasık kimselerdir. Kısacık dünya hayatındaki basit menfaat ve zevkleri âhiretteki bitmez tükenmez cennet nimetlerine tercih ederler.

Onlar kendi tercihlerini böylesine kullandıkları gibi başkalarını da Allah'a yönelmekten alıkoymaya çalışırlar. Bu yaptıklarının ne kadar kötü ve zararlarına olduğunun farkında değiller.

Bu gözü dönmüşler, mü'minlerle yaptıkları antlaşmalara, verdikleri sözlere, uyguladıkları zulümlere karşı kendilerini hiçbir şekilde sorumlu hissetmezler. Bunlar hak hukuk tanımayan zalimlerdir.

Bunca nankörlük, isyan, başkaldırı ve bozgunculuklarına rağmen yaptıklarından tevbe eder, doğru olanı yaşamaya yönelir, namazlarını kılar, zekâtlarını verirlerse, o zaman da onlar artık sizin din kardeşlerinizdir. İşte Biz düşünüp ders alınması için âyetlerimizi böyle açıklıyoruz, bundan ancak Allah'ı layıkıyla tanımak, yaratılış sebeplerini kavramak isteyenler ders çıkarırlar.

12-15 Ey mü'minler! Sizinle yaptıkları antlaşmalara sadık kalmayıp, İslâm nizamına dil uzatıp hakaret eden, şirke ve küfre önderlik yapanlar ve onlarla birlikte olanlarla savaşın. Onların yeminleri de, antlaşmaları da yok hükmündedir. Onlarla savaşın ki azgınlıklarının önüne geçebilesiniz.

Peygamber'i yurdundan çıkmaya mecbur bırakan, mü'minlerle yaptıkları antlaşmalara bağlı kalmayıp bozan, sizleri ortadan kaldırmak için saldıran ve savaşı başlatanlarla savaşmayıp da kiminle savaşacaksınız? Yoksa siz onları gözünüzde büyütüp çekiniyor musunuz? Gerçekten iman edenler Allah'tan başka hiç kimseden çekinmezler. O halde onlarla savaşın, Allah size yardım edip sizin ellerinizle onları cezalandırıp, hor ve hakir düşürüp, zaferi size lütfedecek, böylece gönüllerinize ferahlık bahşedip onlara olan öfkenizi yatıştıracak.

Allah, bunların içlerinden tevbe edip iman edenlerin ve imanlarının gereğini yerine getirenlerin tevbesini kabul eder. O, kimlerin gönülden tevbe edip etmediğini en iyi bilendir.

Allah âlimdir, her hükmünde hikmet ve mutlak isabet vardır.

16 Ey mü'minler! Yoksa siz, Allah içinizden İslâmî hayatı yaşamak uğrunda malları ve canlarıyla cihat edenleri, Allah'ı, Peygamber'i ve mü'minleri dost edinenleri ortaya çıkarmadan, sizi kendi halinize bırakacağını mı sanıyorsunuz?

Allah, bu uğurda yaptıklarınızı ve yapmanız gerekirken de yapmadıklarınızı bilmektedir.

17-18 Müşrikler Allah'ın mescitlerini ziyaret ederek bakım ve onarımı gibi hizmetlerini üstlenerek yaptıklarından sevap beklemekteler. Onların yaptıklarının Allah katında hiçbir değeri olmadığı gibi, Allah'ın mescitlerini ziyaret etmeye, oraları onarıp hizmetinde bulunmaya da hakları yoktur. Onların yaptıkları boşa gidecek, kendileri de cehenneme.

Allah'ın mescitlerini ziyaret etmek, bakım ve onarımını yapıp hizmet etmek, yalnız Allah'ı ilah edinen, Âhiret Günü'ne iman edip, O'nun davetine icabet ederek namazlarını kılan, zekâtlarını veren ve Allah'tan başka hiçbir şeyden de korkmayan mü'minlerin hakkı ve görevidir.

19 Siz ey müşrik ve kâfirler! İçerisine putlar yerleştirdiğiniz Kâbe'yi ziyarete gelenlere su dağıtmayı Kâbe'nin tamiri ile uğraşıp hizmetinde bulunmayı, Allah'ın daveti hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrunda cihat etmekle bir mi tutuyorsunuz? Allah katında bunlar asla bir değildir, sizin yaptıklarınızın hiçbir değeri ve karşılığı da yoktur. Allah, böylelerini asla umduklarına kavuşturmaz.

20-22 Allah'ın davetine iman edip gereklerini yerine getirmek uğrunda yurdundan, yuvasından hicret edenleri Allah yüksek onur payeleri ile ödüllendirecek, daimi kalacakları cennetlerde eşsiz nimetlere ve mutluluğa kavuşturacak.

23 Ey iman edenler! Babalarınız ve kardeşleriniz, şayet Allah'la birlikte başka ilah edinerek müşrik ve kâfir olmayı tercih ederlerse böyle yaptıkları sürece onları veli ve dost edinmeyin, onları veli ve dost edinenler de onlardandır.

24 Ey Peygamber! De ki: "Ey mü'minler! Şayet babalarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallarınız, kötüye gitmesinden endişe ettiğiniz ticaretiniz, o çok sevdiğiniz evleriniz; Allah'tan, O'nun elçisinden ve Allah'ın daveti uğrunda cihat etmekten size daha sevimli ve önemli geliyorsa, Allah'ın böylesi kimselere vereceği kaçınılmaz cezanın geleceği günü bekleyin."

Allah imanlarının gereklerini yerine getirmeyenleri sevmez.

25-27 Ey iman edenler! Allah size sayıca çok az ve güçsüz olduğunuz savaşlarda yardım etmişti fakat sayıca çokluğa ulaştığınız Huneyn savaşında sayınıza güvenip biraz da böbürlenmiştiniz. O savaş günü çokluğunuzun hiçbir işe yaramadığını gördünüz. Onca genişliğine rağmen yeryüzü o gün size âdeta dar geldi, arkanızı dönüp kaçmaya başladınız. Bunun üzerine Allah, Peygamber ve mü'minlerin kalplerine bir sükûnet, güven ve cesaret duygusu bahşederek görmediğiniz güçlerle sizi desteklemişti. Böylece dönüp müşrik ve kâfirlere hak ettikleri cezayı vererek mağlup edip, Allah'ın yardımıyla zafer kazandınız.

İçinizden sayınızın çokluğuna güvenerek, Allah'ın yardımını unutup sonra da yaptığı yanlışlığı fark edip tevbe edenleri Allah bağışlayacaktır. Çünkü Allah, mü'minlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

28 Ey iman edenler! Müşrik ve kâfirler her bakımdan pistir, dolayısıyla bu yıldan sonra Mescid-i Haram'a (Kâbe'ye) yaklaşmasınlar. Şayet Mescid-i Haram'ın ziyaretçilerinin azalacağı ve o yüzden de ticaretinizin zarar göreceğini düşünüp korkuyorsanız, şunu iyi bilin ki Allah dilediğini hiç bilmediği ve aklına gelmeyen yollarla rızıklandırıp, zenginleştirir. Şüphesiz Allah, sizin için neyin hayırlı olduğunu bilir ve O'nun her hükmü mutlak doğrudur.

29 Ey mü'minler! Kitap Ehlinden olduklarını söyledikleri halde, yalnız Allah'ı ilah edinmeyen, O'nun davetinden yüz çeviren, Âhiret Günü'ne inanmayan, Allah'ın ve elçisinin haram kıldıklarını haram saymayan saldırganlarla size boyun eğerek teslim olup da cizye verinceye kadar savaşın.

30 Yahudiler "Üzeyir, Allah'ın oğludur" dediler, Hıristiyanlar da "İsa Mesih, Allah'ın oğludur" dediler. Bu sözler daha önceki müşrik ve kâfirlerin uydurup söyledikleri asılsız iftiralardan başka bir şey değildir. Allah kahretsin böyle söyleyen o cahilleri.

31-32 Yahudiler hahamlarını, Hıristiyanlar da rahiplerini ve Meryemoğlu İsa'yı Allah'la birlikte Rab ve ilah edindiler. Oysa onlara yalnız Allah'ı Rab ve ilah edinerek yaşamaları emredilmişti. Allah onların ortak koştuklarından münezzehtir.

Bunlar, Allah'ın insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için gönderdiği İslâm nurunu ağızlarıyla üfledikleri şirk sözleriyle söndürmeye çalışıyorlar. Gerçek şu ki, Allah onların istediklerini yapmalarına ve maksatlarına ulaşmalarına asla izin vermeyecek. Allah dileyeni nuruna kavuşturacaktır.

33 Müşrikler hoşlanmasa da Allah; peygamberlerini ve kitaplarını, insanlar tağuti nizamları (dinleri) iptal edip yerine İslâm nizamını hâkim ve üstün kılıp onunla yaşasınlar diye göndermiştir.

34-35 Ey iman edenler! Hahamların ve rahiplerin çoğu halkın mallarını haksız yollarla sömürüp servet elde ederler. Altın ve gümüşü biriktirip hayırda kullanmadıkları gibi gerçeklerin üstünü örterek insanları saptırırlar.

Kıyamet günü, biriktirdikleri bu altın ve gümüş cehennem ateşinde kızdırılacak; onlarla alınları, böğürleri, sırtları dağlanacak ve tadın bakalım biriktirdiklerinizin acıklı azabını denilecek.

36 Allah yer ve gökleri yaratırken koyduğu ölçü ve kurduğu nizam gereği, ayların sayısını on iki olarak belirlemiştir. Bunların dördü haram aylardır (Zilkade, Zilhicce, Muharrem, Recep). Ey iman edenler! Savaşılması yasak olan bu aylarda yasağı çiğneyerek müşrikler gibi kendinize yazık etmeyin. Fakat müşrikler, bu aylarda yasağı çiğneyip size topyekûn savaş açarlarsa siz de onlarla savaşın, Allah'a karşı sorumluluklarını ihlal edenler siz olmayın.

37 Allah'ın sayılarını belirleyip yasaya bağladığı ayların sayısına ilave yapmak yahut haram ayı bir sonraki aya erteleyip yerlerini ve zamanını değiştirmek, Allah'ın sınırlarını tanımayıp çiğnemektir. Müşrikler bu davranışları ile büsbütün sapıtıyorlar. Haram ayı yılın birinde helal, diğerinde haram durumuna getiriyorlar. Akılları sıra Allah'ın haram ay olarak bildirdiklerinin yerlerini değiştirmiş olmalarına rağmen sayısını değiştirmemiş olmakla işledikleri haramı kendilerince helale dönüştürüyorlar. Üstelik Allah'ın belirlediği sınırları tanımayıp kendilerinin sınır belirlemiş olmalarında da bir mahzur görmüyorlar.

Allah kendisine başkaldırıp, sınırlarını tanımayıp kendileri sınır koymaya kalkan inatçı ve nankörleri doğru yola iletmez.

38-40 Ey iman edenler! Size ne oluyor ki Allah'ın daveti İslâm'a düşman olanların size saldırması karşısında onlarla savaşa çağrıldığınızda, bir kısmınız bundan geri durup yerinize çakılıp kalıyorsunuz? Yoksa daimi olan âhiretteki cennet hayatından vazgeçip kısacık dünya hayatına mı meylediyorsunuz?

Unutmayın ki dünya hayatının geçici zevki, sefası, cennetteki daimi hayatın nimetleri yanında çok değersiz kalır. Şayet siz, yaratılış sebebiniz olan İslam nizam ve ahlakı uğrunda savaşmazsanız, Allah da sizi şiddetli bir azapla cezalandırır ve yerinize bu uğurda cihat edecek bir topluluk getirir. Sizler de geri durmakla Allah'a değil kendinize zarar vermiş olursunuz.

Siz, davet olunduğunuz Allah yolunda saldırganlarla savaşa çıkmayıp, Peygamber'e sırt dönseniz de Allah ona yardım edecektir. Tıpkı müşrik ve kâfirlerin onu yurdundan çıkardıklarında yardım ettiği gibi... Hani o mağarada iki kişiden birisi olarak arkadaşına demişti ki: "Üzülme, Allah bizimle beraberdir." Bunun üzerine Allah da onun kalbine bir güven duygusu ve sükûnet lütfetmiş, sizin görmediğiniz güçlerle onu desteklemiş, böylece müşrik ve kâfirleri küçük düşürerek sözlerini ve hesaplarını boşa çıkarmıştı.

Yarattıkları üzerinde hüküm sahibi olan yalnızca yüce Allah'tır ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur.

41-42 Ey iman edenler! Nefsinize zor da gelse, yaratılış sebebiniz olan İslâm'ı yaşamak ve yaşatmak uğrunda savaşa çağırıldığınızda, ister binekli ister yaya olarak Allah yolunda mallarınızla, canlarınızla cihada katılın. Eğer bilirseniz bu mutlaka sizin hayrınızadır.

Ey Peygamber! Şayet davet edilen savaş kolay, ganimetler de çok olsaydı, münafıklar da mutlaka böyle bir savaşa katılırlardı. Fakat davet olundukları savaş için gidilecek yol uzak ve yorucu, savaşın riski de büyük olunca, aslı olmayan bahaneler uydurarak savaşa katılmadılar. Ancak siz savaştan döndüğünüzde bunlar yanınıza gelerek âdeta kendilerini helak edercesine dil döküp, yeminler ederek, "Eğer savaşa katılmamıza engel olan sebeplerimiz olmasaydı, senden geride kalmak için izin istemez, biz de sizinle gelirdik." derler. Hâlbuki Allah, onların yalan söylediklerini çok iyi bilmektedir.

43-49 Allah seni affetsin ey Peygamber! Kimlerin doğru, kimlerin yalan söylediklerini iyice araştırmadan savaşa katılmak istemeyenlere neden müsaade ettin? Allah'ın davetine ve Âhiret Günü'ne yürekten inanıp iman edenler savaşa malları ve canlarıyla katılırlar, geride kalmak için senden izin istemezler. Allah, imanlarının gereklerini yerine getirmek için elinden geleni yapanları çok iyi bilmektedir.

Allah'a ve âhirete iman konusunda kalplerindeki şüphe hastalığına yenik düşenler, Allah yolunda savaşmaktan kaçmanın yollarını arayıp bahaneler uydurur ve kararsızlık içinde bocalayıp dururlar.

Kalplerinde hastalık olan bu kimseler hiçbir zaman göründükleri, söyledikleri gibi samimi olmadılar. Allah yolunda savaşmak için ne içten bir istek duydular ne de bir gayret gösterdiler. Allah da bu tutumlarını bildiği için onları savaştan alıkoydu ve âdeta "Kadınlar ve çocuklar gibi evlerinizde oturun" denildi.

Şayet onlar sizinle birlikte savaşa katılmış olsalardı mutlaka aranızda fitne ve kargaşa çıkarmaktan başka hiçbir iş de yapmaz, ayrıca düşman hesabına da casusluk yaparlardı.

Allah bu ikiyüzlü zalimleri çok iyi bilmektedir. Ey Peygamber! Onlar daha önce de mü'minler arasında fitne fesat çıkarmaya ve sana karşı da tuzaklar kurmaya çalışmışlardı. Onlar istemese de gerçekleşecek olan Allah'ın hükümleridir.

Bu münafıklardan bir kısmı savaşa katılmamak için akla hayale gelmeyen bahaneler uyduruyorlardı. Tıpkı "Ben kendimi kontrol edemeyen biriyim, savaş sırasında kontrolümü kaybedip günaha girebilirim" diyenler gibi... Bunların hepsi

kaypak, korkak, fitneci ve ikiyüzlü tutumları sebebiyle baştan aşağı küfre saplanmış, cehennemin yolunu tutmuşlardır.

50-51 Ey Peygamber! Kazanacağınız zafer, elde edeceğiniz ganimetler ve size dokunan her iyilik, müşrik ve kâfirlerle birlikte bu münafıkları da rahatsız eder, ama bir yenilgi yahut bir sıkıntı ile karşılaşsanız bu defa da "İyi ki biz daha önce tedbirimizi almış, onlarla aramıza mesafe koymuşuz, yoksa musibetler bize de dokunacaktı" diye sevinip yanınızdan uzaklaşırlar.

De ki: "Bizim başımıza, Allah'ın bizi imtihan etmek için takdir ettiğinden başkası gelmez. O, bizim mevlamız, yar ve yardımcımız, koruyup gözetenimizdir. Mü'minlere düşen ise yalnız O'na güvenmektir."

52 De ki: "Biz Allah'ın daveti uğrunda savaşırken, başımıza ancak O'nun takdir ettiği iki güzel şeyden birisi gelir, ya zafere ulaşırız yahut bu uğurda şehit oluruz. Ey müşrik, kâfir ve münafıklar! Siz bu güzelliklerden başka bir şeyle karşılaşacağımızı mı sanıyorsunuz?

Bizim, sizin için temennimiz, Allah'ın yardımı ile sizi ellerimizle bu dünyada hak ettiğiniz cezaya çarptırmak, yahut başınıza Allah tarafından bir azabın gelmesine şahitlik etmektir. Biz elimizden geleni yaptıktan sonra, bizim de sizin de sonumuzun nasıl olacağını bekleyip göreceğiz."

53-54 Ey Peygamber! O münafıklara şunu da de: "Allah yolunda çaba görüntüsü vermek suretiyle gönüllü yahut gönülsüz olarak yapacağınız harcamalarınız Allah tarafından asla kabul edilmeyecek ve bunun karşılığını da göremeyeceksiniz. Çünkü siz, münafık ve fasık olmayı seçmiş, yoldan çıkmış kimselersiniz."

Onların bu yaptıklarının boşa gitmesinin sebebi, Allah'a ve Rasûlüne nankörlük etmeleri, namaza içlerinden gelerek değil de üşenerek, istemeye istemeye kalkmaları ve yaptıkları hayırlarda gönülsüz tavır takınmalarıdır.

55-59 Münafıkların mallarının ve çocuklarının çokluğu seni imrendirip aldatmasın. Allah'ın daveti yolunda kullanmadıkları mallarının ve evlatlarının da onlara hiçbir faydası olmayacak; dünyada sıkıntı çekmelerine, âhirette ise cehenneme gitmelerine sebep olacak.

Onlar mü'minlerden olmadıkları halde, basit ve geçici dünyevi çıkarları ve korkuları sebebi ile sizden olduklarına dair Allah adına yemin ederler. Bir tehlike belirdiğinde, hemen bir bahane uydurup oradan kaçar, bulabildikleri bir deliğe, bir kovuğa sığınırlar.

Onlardan bir kısmı da fırsat bulunca, zekât ve sadakaların dağıtılması sırasında haksızlık yapıldığını ileri sürerek Peygamber'e iftira atıp dil uzatırlar ve kendilerine fazla pay verilmesini beklerler. Pay verildiğinde seslerini keserler ama hakları olmadığı için verilmeyince küstahlaşıp azarlar. Hâlbuki Allah ve Peygamber'in verdikleri ile yetinip, "Allah bize yeter, Allah ve Rasûlü bize daha çok şey ikram edecektir, biz Allah'a yürekten iman eder, O'na güveniriz" deseler ve buna uygun davransalardı, hiç şüphesiz bu hayırlarına olurdu.

60 Zekât ve sadakalarda hak sahibi olanlar; Allah'ın hükmü gereği yoksullar, düşkünler, zekâtı toplayan görevliler, kalpleri İslâm nizamı ve ahlakına ısındırılacak kimseler, özgürlüğüne kavuşturulacak köleler, yolda kalmışlar, yurdundan, yuvasından uzak kalmış çaresizlerdir.

Allah koyduğu hükümlerle mü'minlere yol göstermektedir. O, hüküm ve hikmet sahibidir.

61 Yine o münafıklar kendi aralarında konuşurken, Peygamber hakkında "O, herkesin sözüne inanan biridir" diyerek onu kınayıp tenkit ediyorlar, hatta bunu zaman zaman yüzüne de söyleyip onu incitiyorlar.

Ey Peygamber! Sen onlara de ki: "Peygamber, hakkınızda hayırlı olanları anlamak için her sözü dinler fakat doğru olana itibar eder. Yalnızca Allah'a iman eder, mü'minlerin sözlerine inanır." O'nun bu hassasiyeti ise mü'minler için bir rahmet ve onlara olan şefkatinin delilidir. Allah'ın elçisini tenkit edip üzmeye çalışanlar için acıklı bir azap vardır.

62-63 Münafıklar sizi hoşnut etmek, güveninizi kazanmak ve ikiyüzlülüklerini gizlemek adına mü'min olduklarına dair durmadan Allah'a yemin ederler. Oysa onlar gerçekten iman etmiş olsalardı, herkesten çok Allah'ı ve Rasûlünü memnun etmek için İslâm'ın yaşanılıp yaşatılması ve savunulması için cihada çağırıldıklarında, asılsız bahanelerin arkasına sığınıp saklanmazlardı.

Üstelik onlara, sunulan bunca nimetin sebebinin İslâmî hayatı yeryüzünde hâkim kılmak ve onunla yaşamak olduğu da bildirilmişken, Allah'ın ve elçisinin davetinden yüz çevirenlerin hak ettikleri yer, ebedî kalacakları cehennem olacaktır.

64-67 Münafıklardan bir kısmı da kendileri hakkında Allah'ın bir sûre indirip de kalplerinde olanı açığa çıkaracağından endişe ettiklerini her yerde alaylı bir biçimde anlatıyorlar. Onlara bu haldeyken rastlayıp da ne ile alay ettiklerini sorsan "Önemli bir şey değil, kendi aramızda muhabbet ediyoruz" derler.

Sen onlara de ki: "Alay edip durun bakalım! Fakat hiç şüpheniz olmasın ki ortaya çıkmasından endişe ettiğiniz nifak, fitne ve fesadınızı Allah ortaya çıkararak, gerçek kimliğiniz olan münafıklığınızı gözler önüne serecektir. O yüzden boşuna Allah ve Peygamberi ile alay ettiğinizi gizlemeye çalışmayın. Allah, bu tutumundan tevbe ederek İslam'ı yaşamaya yönelenlerinizi bağışlar. Tevbe etmeyenleriniz ise hak ettikleri azap ile cezalandırılacaktır.

Bu münafıkların erkekleri de kadınları da aynıdır. İnsanları Allah'ın men ettiği şeyleri yapmaya teşvik eder, doğru yoldan alıkoymaya çalışırlar. Bunların elleri de çok sıkıdır, başkalarını kendileri gibi cimri olmaya ve üstelik Allah'ı unutturmaya çağırırlar. Hiç şüphesiz Allah da onları gözden çıkarmış ve unutmuştur. Bunlar, fasıkların ta kendileridir.

68-70 Münafık erkek ve kadınlarla birlikte, müşrik ve kâfir olduklarını ilan eden erkek ve kadınlara, Allah içlerinde devamlı kalacakları cehennem ateşini vaat etmiştir. Allah onları lanetlemiş, hak ettikleri ateşe mahkûm etmiştir.

Onlara de ki: "Ey münafıklar! Siz de tıpkı sizden öncekiler gibi ikiyüzlü yaşamaktasınız. Üstelik onlar sizden güçlü, mal-mülk ve evlat bakımından sizden çok da üstün idiler. Onlar da kısacık dünya hayatlarında Allah'ın davetine sarılmak yerine basit ve geçici çıkarları, zevkleri tercih edip âhireti hiç hesaba katmadan geçip gittiler. Şimdi siz de payınıza düşen nimetleri onlar gibi boşu boşuna harcayıp tüketiyorsunuz."

Oysa onların dünyada yaptıklarının hepsi boşa gitti, âhirette ise hüsrana uğrayıp hak ettikleri azapla cezalandırılacaklar. Hâlbuki onlara da kendilerinden önce yaşamış olan Nûh, Âd, Semûd ve İbrahim'in kavminin, Medyen halkının ve onlara benzeyen toplulukların başlarına gelenlerin haberleri de ulaştırılmıştı. Onları da peygamberleri -tıpkı sizin uyarıldığınız gibi- Allah'ın âyetleri ile uyarmış, yaratılış sebeplerine uygun hayat nizamı ile yaşamaya davet etmişti. Ancak onlar da uyarıları dikkate almadılar, böylece dünyada başlarına gelenlere ve âhirette karşılaşacakları azaba kendileri sebep oldular. Allah onlara zulmetmedi, onlar Allah'a başkaldırarak kendi kendilerine zulmettiler.

71 Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar ise birbirlerinin velisi, yardımcısı ve koruyucusudurlar. Birbirlerini günahtan korur, Allah'ın razı olacağı ahlak ile ahlaklanmaya, iyiliğe davet eder, namazlarını kılar, zekâtlarını verir, insanları kötülüklerden men etmeye çalışır, Allah'a ve Resûlüne itaat ederler.

Allah'ın merhamet ve şefkatiyle muamele edip bağışlayacağı kimseler işte bunlardır. Allah'ın bu mü'minleri mükâfatlandırmasına; müşrik, kâfir ve münafıkları ise cezalandırmasına hiç kimse engel olamaz.

Kimin neye layık olduğunu bilen ve her hükmünde hikmetli olan yalnız Allah'tır.

72 Allah mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara, içlerinden ırmaklar akan cennetler vaat etmiştir. Onlar orada Allah'ın ikramı olan konaklarda, huzur, güven ve nimetler içinde daimi yaşayacaklar. Bunlardan daha önemlisi, Allah'ın kendilerinden memnun oluşundan duyulan sevinç ve mutluluktur, işte en büyük mükâfat ve bahtiyarlık da budur.

73 Ey Peygamber! Müşrik, kâfir ve münafıklarla mücadele et ve onlara karşı kararlı davran, sakın inancından taviz verip geri adım atma. Sonunda onların varacakları yer cehennem olacaktır, orası çok kötü bir son duraktır.

74 Münafıklar; Allah, Kur'an ve Peygamber hakkında olumsuz yahut alaylı sözler etmediklerine dair Allah adına yemin ederler. Hâlbuki onlar, kendilerini kâfir eden o sözleri söylemişlerdir, bu aslında onların görünüşte kabul etmiş oldukları İslâm'ı inkâr etmiş olduklarının da delilidir. Üstelik bu da yetmezmiş gibi İslâm'ın düşmanları ile işbirliği yapıp başaramayacakları işlere kalkıştılar.

Bu münafıkların Peygamber'e ve mü'minlere karşı kinlenip düşmanlık yapmaya, intikam almaya kalkışmalarının sebebi, Peygamber'in ve mü'minlerin Allah'ın lütfu ile güçlü ve zengin bir duruma getirilmiş olmalarıdır. Münafıkların, bu olumsuz tutumlarına rağmen, tevbe edip yürekten Allah'a yönelerek yaşamaya dönmeleri kendileri için daha hayırlı olur. Fakat tevbe etmeyip de ikiyüzlü davranmaya devam ederlerse, Allah onları dünyada ve âhirette çetin bir azaba uğratacaktır. Allah'ın azabından da onları kurtarabilecek olan yoktur.

75-78 Münafıklardan bir kısmı da "Allah bize de bolca mal-mülk bahşederse, bizler de bunları hayır işlerinde harcar, böylece erdemli, faziletli kimseler arasına katılırız" diyerek Allah'a vaatte bulunurlar. Fakat Allah onlara mal-mülk bahşedince de hemen sözlerinden vazgeçip cimrilik ederek dönekliklerini ortaya koyarlar. Yalan söylemeleri ve sözlerinde durmamayı alışkanlık haline getirmiş olmaları sebebiyle de Allah onların kalplerini Kıyamet'e kadar İslâm'a açmayacak.

Münafıklar, kendi aralarında Peygamber ve mü'minlerle ilgili yaptıkları gizli görüşmeleri Allah'ın bilmediğini mi sanıyorlar? Allah kalplerde olanı da, gizli yaptığınızı zannettiğiniz her şeyi de en ince ayrıntılarına kadar bilir.

79 Bu münafıklar, Allah yolunda verilmesi gerekeni hatta daha fazlasını severek verenler ve imkânları kıt olmasına rağmen Allah'ın rızasını kazanmak için gönülden harcama yapan mü'minlerle alay edip onlara dil uzatırlar. Allah onlara alay etmelerinin bedelini hak ettikleri azap ile ödetecektir.

80 Ey Peygamber! Sakın sen de münafıklar için Allah'tan af dileme! Böyle bir dilekte bulunsan da bulunmasan da ve hatta defalarca bağışlanmalarını dilesen de Allah onları bağışlamayacak. Çünkü onlar, Allah'a ve elçisine ihanet etmiştir. Allah böyle kimseleri doğru yola iletmez.

81-82 Münafıklar, İslâm'a saldıran müşrik ve kâfirlerle savaşmaya çağırıldıklarında asılsız bahaneler uydurarak kadınlar ve çocuklarla birlikte evlerinde oturmayı tercih ettiler. Bunlar malları ve canları ile Allah yolunda savaşmaktan hiç hoşlanmadılar ve ayrıca başkalarına da "Bu sıcakta savaşa mı çıkılır, oturun oturduğunuz yerde" diyerek vazgeçirmeye çalışıp durdular.

Sen onlara de ki: "Cehennem ateşinin sıcaklığı çok daha şiddetlidir." Keşke bu gerçeği kavrayabilseler. Bunlar artık yaptıklarından dolayı pek az gülecek, pişman olup çok ağlayacaklar.

83-84 Ey Peygamber! Savaş dönüşünüzde karşılaştığın münafıklar, bundan sonraki savaşlara kendilerinin de katılmak istediklerini söyleyecekler. Sen onlara de ki: "Artık siz bundan böyle benimle birlikte hiçbir sefere çıkmayacaksınız, daha önce yaptığınız gibi evlerinizde kadın ve çocuklarınızla birlikte oturmaya devam edin."

Ey Peygamber! Onlardan ölen birinin asla namazını kılma, mezarı başında durup dua da etme. Çünkü onlar, Allah'a ve Rasûlüne ihanet ettiler ve bu günahları üzere öldüler.

85 Münafıkların mallarının, mülklerinin, çoluk çocuklarının çokluğu da seni imrendirmesin. Allah dünya hayatlarında verdiği nimetleri, Allah'ın rızası dışında kullanmaları sebebi ile onları şiddetli bir azapla cezalandıracak.

86-87 Ne zaman "Allah'ın daveti yolunda, Peygamber'le birlikte omuz omuza vererek müşrik ve kâfirlerle savaşın" diye bir âyet gelip de savaşa çağırılsalar, münafıklardan gücü kuvveti yerinde olup malları, mülkleri de olan ve savaşa katılmalarının, maddi destekte bulunmalarının önünde hiçbir engeli olmayanlar, uydurdukları bahanelerle evde kalanlarla birlikte savaşa katılmamanın yollarını ararlar.

Allah, kadın ve çocuklarla birlikte evlerinde oturmayı tercih eden böylelerinin kalplerini mühürler, böylece onlar da gerçek imanın zevkini tadıp mü'min olarak yaşamanın ve mü'min olarak ölmenin değerini kavrayamazlar.

88-89 Peygamber ve onunla birlikte yaratılışlarının sebebi olan İslâm nizam ve ahlakı uğrunda savaşanlara Allah, içlerinde devamlı kalacakları, zemininden ırmaklar akan, mutluluk ve nimetler yurdu cennetler hazırlamıştır. İşte asıl kazanılması ve imrenilmesi gereken mükâfat budur.

90 Bazı bedeviler bulundukları yerlerden kalkıp gelerek geçerli mazeretlerini öne sürüp savaşa katılamayacaklarını bildirerek Peygamber'den izin isterken, bazı bedeviler de Müslüman olmalarına rağmen savaşa katılmalarına mani olan hiçbir mazeretleri olmadığı halde utanıp sıkılmadan evlerinde oturup savaşa katılmadılar. Böylesi ikiyüzlü, cahil ve nankörleri çok çetin bir azap beklemektedir.

91-93 Allah ve Rasûlüne yürekten bağlı oldukları halde, savaşa katılamayacak kadar yaşlı, hasta ve savaş için gerekli malzemeleri karşılayamayacak kadar yoksul olanların mazeretinden dolayı sorumlulukları yoktur. Allah, yürekten iman edenlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır. Ayrıca savaşa katılmak için koşarak sana gelip "Bana savaşa katılabilmek için binek ve silah ver" diyen ihtiyaç sahiplerinden, senin bu ihtiyaçlarını karşılayamaman dolayısıyla üzüntüden gözü yaşlı geri gönderdiklerinin de bir sorumluluğu yoktur.

Asıl sorumluluk, savaşa katılabilecek her türlü imkâna ve şartlara sahip olmasına rağmen asılsız bahanelerle kaçıp kurtulmaya çalışanlar içindir. Onlar evlerinde oturmayı içlerine sindirdiler, kınanıp suçlanacak olanlar işte bunlardır. Kalpleri bu sebepten mühürlü olduğu için de, bataklıklarında debelenip dururlar.

94-96 Ey Peygamber! Sizler savaştan döndüğünüzde evlerinden çıkıp yanınıza gelenler, sizinle birlikte niçin savaşa katılmadıkları ile ilgili yalanlarını sıralayıp, bahanelerini söyleyip özür dilemeye çalışanlara de ki: "Allah, bize sizinle ilgili gerçekleri bildirdi, boşuna kendinizi temize çıkarmaya çalışmayın. Allah ve Rasûlü bundan sonra sizin neler yapacağınıza bakacak. Allah sizin kalplerinizde gizlediklerinizi de, açıktan yapıp ettiklerinizi de bilmektedir. Günü gelince herkes O'nun huzurunda toplanacak, yapıp ettikleriyle yüzleşecek ve hak ettiği karşılığı alacaktır."

Bunların size yakınlaşmak, yeniden dostluğunuzu kazanmak için uydurdukları yalanlara ve ettikleri yeminlere inanmayın. Onları tiksindirici bu ikiyüzlülükleri ile baş başa bırakıp sırt dönün. Bu riyakârların hak ettikleri yer cehennemdir. Yeminleri ile sizi inandırmaya çalışsalar da Allah'ı asla aldatamazlar. Allah münafık ve kâfirleri affetmez, onlardan hiçbir zaman razı da olmaz.

97 Bedevilerden bir kısmı müşrikliğe ve münafıklığa, şehirlilerden daha yatkındır. Bu yüzden de Allah'a ve Peygamber'e başkaldırıp isyan etmeye de daha çok eğilimlidirler. Allah, kullarını en iyi bilen, her hükmünde mutlak isabetli olandır.

98 Bedevilerden bazıları da iman edip Müslüman olduklarını söylemelerine rağmen, Allah yolunda harcadıklarını zarar ziyan sayarlar, verdiklerinde gözleri kalır. İşte bu bedeviler, mü'minlerin başlarına darlık, sıkıntı ve musibet gelsin de biz de bu harcamalardan kurtulalım diye beklerler. Oysa musibetlerin en kötüsü kendi başlarına gelecektir. Allah her şeyi işiten, bilen ve her şeye gücü yetendir.

99 Kimi bedeviler de Allah'a ve Âhiret Günü'ne gönülden iman eder, bu uğurda yaptıkları infakı da Allah'a yakınlaşmaya ve Peygamber'in duasına nail olmaya bir vesile sayarlar. İşte onların bu yaptıkları, Allah'a ve Rasûlüne gerçek bir yakınlıktır. Allah, salih amel işleyenleri rahmetine kavuşturacaktır. Şüphesiz ki Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir.

100 Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamak ve yaşatmak uğrundaki gayretleri sebebi ile müşrik ve kâfirlerin zulmüne uğrayıp yurtlarından, yuvalarından hicret eden mü'min muhacirler ve onlara kucak açan Ensardan öncüler ile onların yolunu izleyenlerden Allah razı olmuştur, onlar da Allah'tan razıdır. Allah onları içlerinden ırmaklar akan cennetlere yerleştirecektir ve onlar orada devamlı kalacaklardır. Ulaşılacak en büyük bahtiyarlık ve kazanç da budur.

101 Şehirlerde sizlerin arasında olduğu gibi bedeviler arasında da ikiyüzlü, kendini ustalıkla gizleyen münafıklar var ve sen onları tanımıyorsun! Fakat Biz onları biliyoruz, onları bu dünyada azap üstüne azaba uğratacağız. Âhirette onları çok daha çetin bir azapla cezalandıracağız.

102-105 Bir de içinizde doğru olanla yanlış olanı önceleri birbirine karıştırmış oldukları halde, sonra yanlışlarının farkına varıp tevbe ederek Allah'ın daveti olan hayat nizamına sımsıkı sarılanlar var ki, Allah onların tevbelerini kabul edecektir. Allah tevbe ederek doğru olana sarılıp, gereklerini yerine getirenlere karşı çok merhametli ve bağışlayıcıdır.

Ey Peygamber! Onların Allah'a tevbelerinin ve Allah'ın davetine sadakatlerinin ifadesi olarak mallarından verdikleri sadaka ve zekâtlarını al. Böylece onları ve mallarını temizlemiş olursun, senin duan da onlara gönül rahatlığı verir.

Allah herkesin gerçek niyetini, samimiyetini ve kimin neye layık olduğunu en iyi bilendir. Onlar da bilmelidir ki, Allah kendisine içten yönelerek tevbe edenlerin tevbesini ve Allah yolunda harcadıklarını kabul eder.

Allah tevbe edip, doğru olana yönelenlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Ey Peygamber! Sen böylelerine de ki: "Allah yapıp ettiklerinizi görüyor. Siz de O'nun davetinin yaşanması uğrunda mallarınızla, canlarınızla elinizden gelen gayreti ortaya koyun. Unutmayın ki sonunda hepimiz Allah'ın huzuruna çıkarılacağız, yaptıklarımız bizlere bildirilecek ve hak ettiğimiz karşılıklar verilecek."

106 Bir de mü'min olduklarını söyledikleri halde, saldırgan müşrik ve kâfirlerle savaşmak için çağırıldıklarında, münafıkların fitne ve fesatlarına kapılarak savaşa katılmayanlar sonradan yaptıklarına pişman olup tevbe ederek doğruya yönelenler var. Onlarla ilgili hükmü verecek olan Allah'tır. Allah dilerse tevbelerini kabul eder, dilerse de azap eder. Her şeyin iç yüzünü bilen yalnızca Allah'tır.

107-108 Ey mü'minler! Münafıkların bir kısmı da mü'minlere zarar vermek, şirki ve küfrü yaymak, Müslümanlar arasında bozgunculuk çıkarmak, müşrik ve kâfirler hesabına casusluk yapmak amacıyla bir mescit yaptılar. Gerçek amaçlarını gizlemek için de "Biz burayı daha rahat namaz kılınsın ve insanlar burada İslâm'a davet edilsin" diye yaptık diye yeminler ederler fakat Allah onların yalan söylediklerinin şahididir.

Ey Peygamber! Sakın o tuzak mescidine adımını atma! İlk gününden itibaren Allah korkusu temeli üzerine kurulan mescid, içinde namaz kılınmaya daha layık bir mekândır. Orada günahlardan arınmayı dileyen kimseler vardır. Allah günahlardan arınanları sever.

Bu mescitleri insanları şirkten ve küfürden temizlemek isteyenler inşa ederler. Allah gönülden kendisine yönelen ve temizlenmek isteyenleri sever.

109-110 Elbette ki insana yaratılışının sebebini öğretmek ve ona uygun hayat nizam ve ahlakı ile yaşamaya davet amacı ile yapılan mescitlerle, münafıkların mü'minlere tuzaklar kurmak üzere yaptıkları mescitler bir olmaz.

Münafıkların yaptıkları mescitler, binasını uçurumun kenarına yapan ve onunla birlikte cehenneme yuvarlanacak olanın yaptığına benzer. Allah böylesi nankör ve zalimleri emellerine kavuşturmaz.

Bu yaptıkları ihanet ve nankörlük ölüp gidecekleri vakte kadar, kalplerinde devamlı bir huzursuzluk, bir sıkıntı kaynağı olarak içlerini kemirmekten başka hiçbir işe de yaramayacak. Allah'ın açıkladığı bu gerçeklerden alınacak dersler vardır.

Allah her şeyin iç yüzünü, özünü bilen ve her hükmünde mutlak isabet olandır.

111-112 Allah'ın daveti olan hayat nizamını yaşamak uğrunda canları ve malları ile savaşırken ölen ve öldüren mü'minlerin, Allah canlarını ve mallarını cennet karşılığında satın almıştır. Bu söz Allah'ın Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da da gerçekleştirmeyi vaat ettiği sözüdür. Vaadini yerine getirmek ve sözünde durmak bakımından Allah'tan daha sadık kim olabilir?

Ey mü'minler! Allah'la yaptığınız bu alışverişten dolayı sevinin; işte asıl kazanç, büyük başarı ve mutluluk budur.

Bu mü'minler, tevbe ettikleri günahlara geri dönmezler, Allah'a gönülden teslim olur, O'ndan başkasını Rab ve ilah edinmezler. Yaratılışlarının sebebi olan hayat tarzından başkası ile yaşamayı kabul etmezler, bu uğurda malları ve canları ile cihat ederek, iyiliği emredip, kötülüğü nehyetmek peşinde koşarlar. Yalnız Allah'ı yüceltip överler, namazlarını kılar, oruçlarını tutar, Allah'ın belirlediği sınırlar içinde yaşamak için ellerinden gelen çabayı gösterirler. İşte tüm bu güzelliklerden dolayı Allah da onları cennetle müjdelemiştir.

113 Müşrik, kâfir ve münafık olarak yaşayıp da, bundan tevbe edip vazgeçmeden öldükleri açıkça bilinen kimseler, mü'minlerin yakınları da olsa onlar için Allah'tan bağışlanma dilemek, Peygamber'e de, mü'minlere de yakışmaz.

114 İbrahim'in müşrik babasını, Allah'ın bağışlaması için yaptığı duasına gelince... İbrahim bu duayı Allah henüz bu hükmü açıklamamışken, babası için kendi kendine verdiği bir sözden dolayı yapmıştır fakat bu hüküm kendisine bildirilince hemen bu sözünden dolayı tevbe edip, duasından vazgeçmiştir. İbrahim çok yufka yürekli, ince ruhlu birisiydi.

115 Allah bir topluluğa, doğru yolu açıklayıp bu konudaki sorumluluklarını bildirmeden, onları müşrik, kâfir ve münafık olmakla suçlayıp cezalandırmaz.

Allah kimi ne ile sorumlu tutup ne ile suçlayacağını en iyi bilendir.

116 Göklerin ve yerin arasında ve içinde ne varsa hepsinin yaratıcısı, nizamlarının kurucusu, yasalarının yapıcısı, yaşatmaya ve öldürmeye de hükmedicisi yalnızca Allah'tır ve O'ndan başka gerçek ilah yoktur.

117-118 Allah, Peygamber'e, savaşa katılmamak için mazeret beyan edenlerin gerçek durumlarını araştırmadan onlara izin vermesinin doğru olmadığını bildirdi. Bunun üzerine tevbe eden Peygamber'in de tevbesini kabul etti.

Allah, ayrıca münafıkların fitne ve fesatlarına kapılıp, savaş için çıkılan sefere katılmayan kararsızların içinden tevbe edip doğruya yönelenlerin de tevbelerini kabul etti. Allah, yanlışlarından doğru olana samimiyetle dönenlerin tevbelerini kabul eder. Çünkü Allah mü'min kullarına karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.

Bir de iman ettiklerini söylemelerine rağmen ve bu uğurda savaşa katılmalarını engelleyen bir mazeretleri de olmadığı halde, imanlarının zayıflığı sebebi ile savaşa katılmayan ve bunun pişmanlığı ile âdeta yeryüzü kendilerine dar gelen, yürekten tevbe edip bağışlanma dileyen o üç kişinin de tevbesini kabul etti. Allah, kendisine yürekten yönelenlerin tevbesini kabul eder.

119 Ey iman edenler! Allah'a karşı sorumluluklarınızı bilinçle yerine getirin. Allah'a ve Rasulüne verdiğiniz sözlere sadık kalın ve doğru olanlarla beraber olun.

120-121 Gerek Peygamber'in yaşadığı şehirdeki mü'minlere, gerekse çevresinde yaşamakta olan iman etmiş bedevilere savaş için sefere çıkan Peygamber'e katılmaktan kaçınmak ve kendi canlarını peygamberin canından aziz görmek yakışmaz. Çünkü onların Allah yolunda attıkları her adım bu uğurda katlandıkları yorgunluk, açlık, susuzluk, müşrik ve kâfirlere karşı direnişleri, zafer ya da başlarına gelecek olana düşman eliyle uğratılmaları, mü'minlerin hanelerine kazanç olarak yazılacaktır. Allah imanlarının gereklerini yerine getirenleri mükâfatların en güzeline kavuşturacaktır.

Onların Allah yolunda yaptıkları az ya da çok harcamaları, vadileri, tepeleri aşarak katlandıkları zorluklar, çektikleri sıkıntıların hepsi kazanç olarak amel defterlerine yazılmaktadır. Allah onları yaptıklarının kat kat fazlasıyla ödüllendirip, nimetlerin en güzelleri ile yaşatacaktır.

122 Savaş zamanı mü'minlerin hep birden sefere çıkmaları doğru olmaz. Her kabileden belirlenecek bazı kimselerin şehirde kalmaları, seferden dönecek ve çevreden gelecek olanlara Allah'ın davetinin esaslarını öğretmeleri gerekir. Böylece İslâm'ın insanlara ulaştırılması da devam etmiş olur.

123 Ey iman edenler! Öncelikle yakınınızda, sizin için tehlike oluşturan saldırgan müşrik ve kâfir düşmanlarınızla savaşın, onlar sizin inancınıza olan bağlılığınız ve imanınızın gücünü görüp anlasın.

Unutmayın ki Allah, bildirdiği hükümlerine karşı sorumluluklarını bilinçle yerine getirenlerle beraberdir.

124-126 Allah katından ne zaman bir âyet indirilse, bunu duyan müşrik, kâfir ve münafıklardan birileri, mü'minlere alaycı bir tavırla hemen şöyle derler: "Şimdi bu hanginizin imanını artırdı!?"

Şüphesiz Allah katından indirilen her âyet, Allah'a yürekten iman etmiş olan mü'minlerin imanlarını daha da artırır, pekiştirir ve onları sevindirir. Bu âyetler, kalplerinde şek, şüphe ve nifak hastalığı olan münafıklarla, müşrik ve kâfirlerin ise imansızlıklarını daha da artırır, bataklıklarında pislik içinde ölüp giderler. Bu kimseler, her yıl birkaç kere başlarına gelen musibetlerle uyarılıp denendiklerini de düşünemiyor ve buna rağmen ders çıkarıp tevbe etmeye yönelmiyorlar.

127 Münafıklar, Peygamber'in meclisinde iken, münafıklarla ilgili bir sûre okunduğunda birbirlerine bakıp, "Bizim iç yüzümüzü birileri haber verdi de onun için mi bizimle ilgili şeyler bildiriliyor" der gibi birbirlerine kaş göz işaretleri yapıp sinsice oradan uzaklaşırlar ve kendi kendilerine, "Acaba konuştuklarımızı aramızdan biri mi bunlara söyledi" diye de sorarlar.

Allah, herkesin gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bilendir. Münafıklıkta inatla direnmeleri sebebi ile de Allah onların kalplerini gerçeğe karşı mühürlemiştir.

128 Size içinizden yaratılış sebebiniz olan hayatı nasıl yaşamanız gerektiğini tebliğ eden bir peygamber gelmiştir. O'nun davetinden yüz çevirmeniz sebebi ile başınıza gelecek sıkıntı, Peygamber'e çok ağır gelir. O sizin üzerinize titremektedir, mü'minlere karşı çok şefkatli ve merhametlidir.

129 Ey Peygamber! Senin bunca cehd, gayret ve arzuna rağmen müşrik, kâfir ve münafıklar davet olundukları İslami hayat nizamından inatla yüz çevirmeye devam ederlerse, sen onlara de ki: "Allah bana yeter, O'ndan başka gerçek ilah yoktur. Ben yalnız O'na güvenir ve yalnızca O'na sığınırım. O, âlemlerin ve yüce hükümranlık makamının Rabbidir (sahibidir), yarattıkları üzerinde nizam kurmak, yasa yapmak yalnızca O'nun hakkıdır."

114- NASR SÛRESİ

Medenî sûre olup 3 âyettir.

Nasr: İlahi yardımla gelen
zafer demektir.

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Kur'an'ı okuyup anlamaya ve yaşamaya çalışırken, şeytanın aklımı karıştırmasından âlemlerin Rabbi ve ilahı Rahmân ve Rahîm olan Allah'a sığınırım.

1-3 Ey Peygamber! İman edenlerin malları ve canları ile cihat edip Allah'ın yardımı ile zafere kavuştuklarında, insanların da bölük bölük Allah'ın dini İslâm'a girdiklerini gördüğünde, bunu sana görmeyi nasip eden Rabbine şükret. Övülüp yüceltilmeye, itaat ve ibadet edilmeye yalnız Allah'ın layık olduğunu, O'ndan başka gerçek ilahın da olmadığını tekrar tekrar hatırlatmaya devam et ve insan olmanın gereği hatalarının olabileceğinin bilinci ile bağışlanmak üzere sen de tevbe edip dua et.

Rabbin tevbe edip bağışlanma dileyenlere karşı çok merhametli, şefkatli ve bağışlayıcıdır.